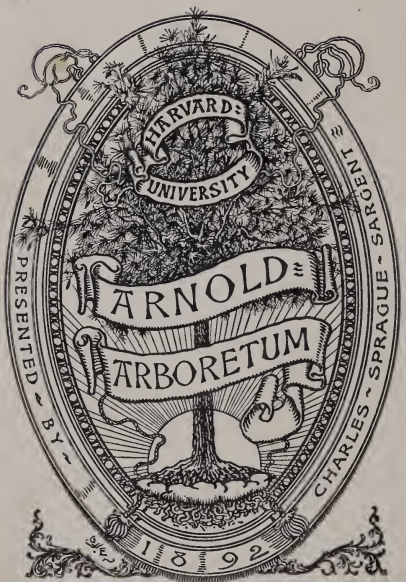

94.

Oswald Weigel
Antiquariat & Auktions-Institut
Leipzig, Königsstr. 1.

NO

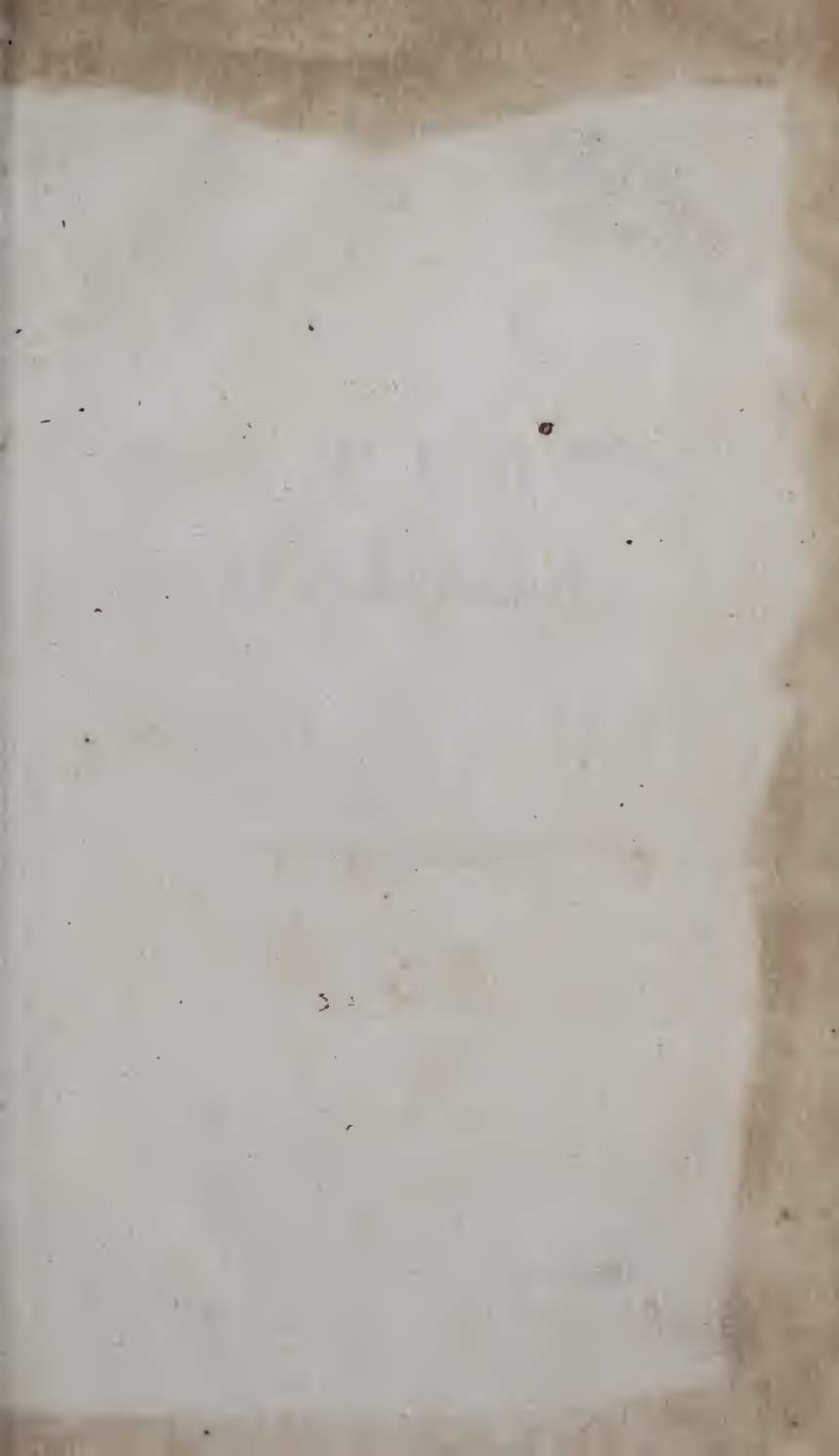
P
B 45.3

Rec'd Dec. 1894

Exempl. 2 Rp. 8 β.
Bandet — 16 β.

Dr. 2 Rp. 24 β.

MATERIA MEDICA

E

REGNO VEGETABILI,

SISTENS

SIMPLICIA OFFICINALIA,

PARITER ATQUE

CULINARIA.

SECUNDUM SYSTEMA SEXUALE,

EX AUTOPSIA & EXPERIENTIA,

FIDELITER DIGESSIT

PETRUS JONAS BERGIUS,

M. D. Hist. Nat. & Pharm. Professor Stockh., R. Colleg.
Med. Assessor, Acad. & Societ. scient. Imper. Petropol.,
Imp. N. Cur., R. Londin., Stockh., Upsal., Philadelph.,
Haarlem., Nidros., Helvet., Zell., Roterod., Zeeland.,
Berolin. Nat. Cur., & Lund. Membrum, ut &
Monspel. Corresp.

TOMUS II.

Cum privilegio S. R. M:tis Sveciæ, & Elect. Saxon.

STOCKHOLMIÆ, Typis PETRI HESSELBERG 1778.

Je ne vois de si difficile que de faire une bonne Histoire des Drogues, c'est, à dire de décrire non seulement tout ce qui compose la Matière médicale, mais encore de faire la description des plantes, des animaux & des minéraux, d'où l'on les tire. - - - Après cela je ne suis pas surpris, si ceux qui se melent d'écrire l'histoire des Drogues, font tant de bevueës, & moi le premier. On ne rapporte que des faits incertains & des descriptions imparfaites.

PITTON de TOURNEFORT.

CLASSIS XIII.

CLASSIS XIII.
POLYANDRIA.

ORDO
MONOGYNIA.

284. **C**APPARIS spinosa. LINN. *Sp. pl.* 720.

Mat. m. 259.

Capparis spinosa fructu minore, folio subrotundo. DUHAM. *Arbr.* 1. p. 119. t. 47.

Capparis. BLACKW. *Herb.* t. 417. DALECH. *Hist.* 155. DODON. *Pempt.* 734.

Culinis CAPPARIDIS Cortex, Flores conditi.

Locus. Europa australis. *Arbor.*

FORMA. sicc. Cortex radice convolutus, in fructis digitalibus, cinereus, subrugosus, annulis notatus transversalibus, parallelis, crassitie lineæ vel supra. *Flores* semierupti, calyce tetraphylo & corolla tetrapetala conniventibus, ovati, magnitudine seminis Pisi, virides, nebulosi. *Stamina* & *Pistillum* inclusa.

PROPR. corticis: Odor nullus; sapor amarus, acerbiusculus. *Florum* conditor. odor fragrans, non ingratus; sapor odori congruens, acescens.

VIRTUS: cort. tonica.

USUS: flor. culinaris.

OBS. 1. *Infusum corticis* aquosum colore infusi Theæ, sapore amaro; vitriolo martis non demutatum. *Infusum florum* limpidum, odore & sapore florum, vitriolo martis fuscescit.

F f

OBS. 2.

OBS. 2. Flores nondum erupti condiuntur sale & aceto. Quo teneriores leguntur, eo firmiores fiunt conditi, sapidioreque. In culinis incoquantur embammatis.

285. **ACTÆA** racemosa. LINN. *Sp. pl.* 722. *M. m.* 253. Christophoriana americana procerior & longius spicata. DILLEN. *Eltkam.* p. 79. t. 67. f. 78. Christophorianæ facie herba spicata. PLUK. *Amaltb.* 54. t. 383. f. 3.

Pharm. **ACTÆÆ** Radix.

Locus. Florida, Canada. *Perennis.* Facile perfert nostrum clima.

FORMA. *rec.* Radix majuscula, lata, ramosa; ramis brevibus adscendentibus, fusco-terreus, cincta annulis elevatis, remotis; inferiore parte instructa fibris plurimis descendibus, filiformibus, crassitie pennæ anserinæ, inferne ramosis. *Parenchyma radiceis* albidum, carnosum, post sectionem transversalem disco medullari; peripheria striis abruptis, radiantibus, anulum constituyente; *fibrarum* vero signo stellæ notatum: radiis 4, obovatis, obtusis.

PROPR. *rec. radiceis.* Odor foetidus; *sapor* amaricans. *Siccata* radix fortior, sapore & odore narcotico.

VIRTUS: subvenenata.

USUS.

OBS. Planta hæc apud nos officinalis non est, nec a propria experientia certi quidquam de illa statuere possum. Cl. COLDEN (*) docet, radicem in forma cataplasmatum tumores scirrhusos solvere; additque, tincturam radiceis propinatam ægroto cuidam maximam induxisse ægritudinem, cum sudoribus frigidis, sine tamen ulteriori malo. Radiceis sic. gran. i, bis de die propinatum, initio emefin movisse, observavi. 286.

(*) *Act. Upsal.* a. 1743. p. 132.

286. CHELIDONIUM majus. LINN. *Sp. pl.* 723.
Mat. m. 252. MILL. *Figur. t.* 92. *f.* 1. OEDER
Icon. t. 542. BLACKW. *Herb. t.* 91. KNIPH.
Bot. orig. cent. 8. ZANNIGH. *Venez. t.* 212.
 DOD. *Pempt.* 48.

Pharm. CHELIDONII MAJORIS Radix,
 Herba.

Locus. Europa, locis subrunderatis. *Perenne.*

FORMA. *rec.* Radix cylindrica, descendens,
 palmaris, fibrillosa, subramosa, superne bifida,
 extus rubicunda, pelliculis nigricantibus, emortuis,
 laxe tecta; *parencymate* subcarneo, luteo; trans-
 versaliter secto lactescente, centro medullari or-
 biculato, circumdato disco corticali. *Caules* plu-
 res ex una radice, erecti, subtetragoni, scabridi,
 minutim pubescentes, inferne simplices, nudi,
 superne ramoso-dichotomi, foliosi. *Rami* diva-
 ricati, teretiusculi, subangulati, pubescentes. *Folia*
 pinnata, supra glabra, subtus villosa: foliolis sub-
 oppositis, petiolatis, ovatis, obtusis, venosis,
 lobatis: sinibus obtuso-rotundatis; lobis obtusis,
 obtuse ferratis; terminali foliolo obovato, e pinnis
 confluentibus nato, apice trifido; radicalia longius
 petiolata; superiora sessilia, ramis opposita. *Peti-
 oiolelli* basi sursum ala triangulari. *Petioli* ad
 axillas pubescentes, subtus convexi, supra con-
 cavi, basi axilla lanati. *Axilla* nodosæ. *Flores*
 umbellati. *Umbella* pedunculata, simplex, nu-
 da, quadrifida. *CAL. Per.* diphyllum: foliolis
 ovatis, obtusis, concavis, luteo-viridescentibus,
 submembranaceis, glabris, deciduis. *COR.* 4-pe-
 tala, lutea: *petalis* sessilibus, obovatis, obtusis,
 patent-erectis. *STAM.* lutea. *Filam.* plurima,
 longitudine corollæ, tetragona, superne sensim

crassiora. *Anth.* ovatae, obtusae, sulco utrinque longitudinali didymae. *PIST.* *Germen* lineare, longitudine fere staminum, glabrum, tetragono-compressum; lateribus oppositis duplo latioribus. *Stylus* brevissimus. *Stigma* obtusum, emarginatum.

PROPR. *rec. radic.* *Odor* graviusculus; *sapor.* amarus, acris; *masticata* salivam croceo tingit; *herbæ odor* subgraviusculus; *sapor* leniter amaricans, acris. Tota planta, utpote rami, caules, petioli & foliorum nervi, lactescens; *lacte* croceo, quod, cuti s. papyro illinitum, maculas croceas facit, aqua facile eluendas; vasculo exceptum hoc lac, siccescit, & abit in massam penitus fusco-nigricantem, intensius amaram. *Sicc.* planta magis amara, minus acris, ingrata, faucibus inhæret.

VIRTUS herb. rec. acris, purgans; *sicc.* diuretica.

USUS. Hydrops, Cachexia, Herpes.

OBS. *Infusum* aquos. *herbæ sicc.* rubrum, odore subnauseoso, sapore amaricante, acriusculo; vitriolo martis fuscescit. *Infusum radicis sicc.* luteum, odore debili, sapore amaricante; vitriolo martis leviter fuscescit.

287. PAPAVER somniferum. LINN. *Sp. pl.* 726.
Mat. m. 250.

α). Papaver hortense semine nigro. BAUH. *Pin.* 170.

Papaver nigrum sativum. DODON. *Pempt.* 442.
BLACKW. *Herb. t.* 482.

β). Papaver hortense semine albo. BAUH. *Pin.* 170.

Papaver sativum alb. DOD. *Pempt.* 441.

Pharm.

Pharm. PAPAVERIS NIGRI Herba, Capita, Semina.

————— *ALBI* Semina.

OPIUM crudum.

Locus. Europa australis, Oriens, in agris. *Annuum.*

FORMA. rec. Radix alba, fusiformis, ramosa, descendens. *Caulis* subbipedalis, erectus, teres, minutim angulatus, glaber, rore glauco obductus, ramosus. *Rami* alterni, erecti, teretes, vix angulati. *Folia* alterna, sessilia, amplexicaulia, spithamæa, ovato-oblonga, obtusa, margine incisa s. grosse crenata, utrinque glabra, supra viridescens, subtus glauca, venosa, veniis reticulata. *Pedunc.* terminales in ramis, subsolitarii, elongati, erecti, hispidi, ceterum nudi, uniflori. *CAL. Perianth.* diphyllum: foliolis oppositis, ovatis, bifidis, concavis, glabris, caducis. *COR.* 4-petala, sæpius plena, *petalis* obovatis, latis, apice rotundatis, venosis, colore variantibus, sæpius incarnatis, patentibus, subsessilibus, basi macula violacea, nitida. *STAM. Fil.* plurima, filiformia, longitudine fere pistilli. *Anth.* oblongæ. *PIST.* *Germen* magnum, globosum, viridescens, glabrum. *Stylus* nullus. *Stigma* maximum, latitudine germinis, peltatum, explanatum, planum, cartilagineum, tenue, margine undique inciso-10-fido: laciniis ovato-rotundatis, superne ferratis, supra notatum radiis linearibus elevatis, adnatis, villosis, singulis laciniis stigmatibus respondentibus singulis. *Capsula* (s. *caput*) globosa, magnitudine fere Pruni fructus, glabra, rore glauco-carulescente tincta, coronata stigmatibus persistente, subdecemlocularis, apice sub stigmatibus decemfariam hians: laciniis totidem ovato-obtusis, subrevolutis; dissipationis utrinque

planis, dorso incrassatis, undique rugosis, ad centrum capsulæ non attingentibus. *Semina* millena, parviuscula, fusca, subrotundo-reniformia, punctis excavatis undique rugosa. *Albi* semina conformia, colore albo. *Opium* crudum: *gummi-resina* in frustis majoribus, ponderosa, æqualis, pura, extus rufo-fusca, subsplendens, fractura intus viridescens, vel nigricans, pro gradu siccitatis, opaca, plastica, digitis subadhærens.

PROPR. rec. herbæ: *Odor* debilius narcoticus, opio congruens. *Folia* odore sunt debiliore; rami fortiore; pedunculorum vero apices & capsulæ juniores adhuc validiore. *Sapor* herbaceus. Pedunculorum apices & capsulæ juniores, dum sauciantur, e corticali parte *lac* stillant album, cremori lactis simillimum; caulis tenerior, rami & costæ atque nervi foliorum lac fundunt dilutius. Capita ætate proVectiora parum lactescunt, matura autem nihil. Hoc lac (ex nostro Papavere nigro), collectum & vasculis immissum, validius spirat Opium, dum recens; in aëre siccatum abit in gummi-resinam rubicundam, subpellucidam, quæ, inter digitos tractata, plastica deprehenditur, digitis subadhæret, odore Opii remissiore; in candelæ flamma accensa flagrat: flamma vivida, lucida, fuliginosa, odore non narcotico, relicto carbone atro, subsplendente. *Opii orientalis odor* validus Papaveris; *sapor* nauseosus, amaricans, acris, calidiusculus. In ignis flamma accensum opium flagrat: flamma vivida, odore minime narcotico. Solvitur digestionem, vel etiam via frigida, si agitatur, in aqua, aceto, succo citri, vino, atque spiritu vini; sed semper multum non soluti remanet in fundo vasis; *Tinctura* fit lutea vel brunnea, pro

pro diverso pondere Opii adhibiti, narcotica, viribus cum opio conveniens. Aqua calida emolliiri potest opium crudum, & cum illa in pulpæ tenuioris formam redigi; sic subsequente expressione a fordibus immixtis facile purgatur; quo factò denuo in consistentiam pristinam evaporatione redigi potest, atque tunc *Extractum thebaicum* dicitur. Opii crudi drachmæ 12 continent partis gummosæ drachm. 5, & resinosæ unc. ß, atque magmatis, neque in aqua nec in Spiritu vini solubilis, drachm. 3 (*).

VIRTUS: herbæ & capit. anodyna; *opii* anodyna (parca dosi), soporifera (majori dosi), antispasmodica, sistens, diaphoretica; nimia dosi narcotica, virosa, letalis.

USUS Opii: Agrypnia, Irritabilitas, Hysteria, Spasmus, Dolor, Profluvium, Tussis catarrhalis, Abortus.

OBS. I. Infus. aquol. feminum Papav. nigr. subemulsum; cum alcohole vini spissescit; a vitr. martis nil demutatur. Infusum capit. Papav. rubrum, odore faruo, sapore debili, subfatuò; vitr. martis subobscurum fit. *Extract.* Papaveris, ad placitum cl. THOM. ARNOT (**), paratum, valde activum est. Scilicet ressecanda capita adulta, nondum vero matura, una cum summitatibus pedunculorum lactescentium, & in vase reponenda ad siccandum. Tum contendantur & coquantur in aqua pura per 4 horas; colatura, expressione facta, subsidat per diem unum alterumve, & cum albumine ovi clarificetur; tandem vaporet in consistentiam melliginis. Deprehendit ARNOT, hoc extractum, dupla dosi datum, opio respondere, sed mitius agere, nec stu-

F f 4

po-

(*) Cfr. ALSTON in *Medical Essays abridg.* vol. 1. p. 141.

(**) *Medic. Essays* vol. 5. art. 11. Cfr. *Med. Ess. abridg.* p. 159.

porem, delirium, nauseamque excitare. Ex capit. libr. 6 obtinuit Extr. libr. 1. Cl. GUETTARD (*) extracti solidi unc. 4 ꝑ paravit ex capit. papav. libr. 3, quod tam validum fuit, ut grana 2, propinata, 6 horarum somnum induxerint; sed granum 1 vix soporiferum fuit.

OBS. 2. Opium indiscriminatim ex utraque Papaveris somniferi varietate, alba nimirum & nigra, desumitur. Turcis, Arabibus, Persis & Indis maxime familiare pharmacon, usui diætatico præcipue dicatum. Hinc integri vastique agri Papavere conferuntur, cujus capita immatura, sauciata, lac stillant, quod, posteaquam siccatum est, *Opium* audit. Præstantissimum est opium album, *Maslac* dictum, albedo-lutescens, purissimum, natum ex succo, e capitibus papaveris incisis profluente, & in aëre, super ipsa capita, siccato, estque id carissimum, & ab ipsis magnatibus in patria expetitur, unde raro ad nos fertur. Ex singulo capite papaverino vix ultra pauca grana Opii haberi possunt. *Tbebaicum* opium, nobis officinale, vulgauissimum in Oriente est, plebis usui imprimis inserviens. Paratur id sola contusione & expressione capitum Papaveris, subsequente inspissatione spontanea in aëre libero. *Meconium* vero, quod ad nos nunquam venit, paratur vel e foliis Papaveris, vel e capitibus, a collectione opii albi superstitibus, infusione in aqua calida, vel etiam ebullitione abrupta, subsequente percolatione & inspissatione. Optimas *notas*, quibus Opium officinale melioris speciei in Oriente distinguitur, affert DU MONT (**); sc. quod erit colore obscure fusco, sapore amaro, odore tetro, valde inflammabile & combustibile; quando frustum frangitur, debet intus splendere, fere tanquam pix nautica, & post solutionem debet dare tincturam brunneam. Atque ad hæc notas cum Turcæ, tum mercatores Europæi, in selectu faciendo se conformant. OBS.

(*) *Memoir. des sciences & arts*, p. 113. Cfr. ARNOT, l. cit.

(**) *L. c. tom. 4. p. 52.*

OBS. 3. Opium, *externe* cuti applicatum, *agit* stimulando & insimul sopiando. Si diutius supra cutem manet, rubedinem vel vesiculas excitat, ubi nimirum cutis tenera est opiumque recens. Dolorem sedat, si loco dolenti imponitur, sed somnum insimul inducit; quod nec prisce ævi medicis ignotum fuit, siquidem DIOSCORIDES suppositoria ex opio dormire fecisse observavit. Inflammatoriis in morbis, sive deglutitum fuerit opium, seu extus applicitum, gangrænam excitare, asseverat cl. TISSOT (*). Opium, denudatis musculis abdominalibus, intestinis &c. siphone injectum, apud Ranas subito tollit omnem motum, & fere citius illas enecat quam vel decollatio, ut observavit ROB. WHYTT, qui curiosa experimenta in animalibus vivis cum opio instituit (**). Ex quibus, collatis cum aliis ab ALSTON (***) factis, patet, solutionem opii, si in anum, abdomen vulneratum, vel thoracem incisum injiciatur, vel etiam si per os largiore dosi sumatur & deglutiatur, partes omnes, quas tangit, totumque corpus sensatione motuque privare, & immediate in partes affectas agere, musculorum denique vim motricem infringere sopiando, h. e. irritabilitatem & sensibilitatem tollendo. Ex instillata Opii solutione ventriculo Ranae nulla observabatur mutatio in consistentia & colore sanguinis rubri & feri; sed velocitas motus sanguinis per vasa ita diminuebatur, ut duplo tardius sanguis circularetur. Post horæ dimidium sensim increfcebat motus sanguinis. Opium, *interne* sumtum, in plerisque *agit* uti spirituosâ; etenim nervos consopit, illosque ad irritationem insensuales reddit, sensum sic doloris tollit, & animum exhilarat; præterea evacuationes restringit, dia-

F f 5

pho-

(*) *Epist. ad HALLERUM de variolis*, in cl. SANDIFORT *The-sauro Dissert. vol. 2. p. 5.*

(**) *Essays and observ. phys. and litter. v. 2. p. 280-316.*

(***) *Med. Essays abridg. v. 1. p. 148.*

phoresin subleuat, siccitatē oris inducit, stuporem exci-
 rat, facit dormire cum rubore faciei, subsequente las-
 situdine, gravitate capitis, & siccitate faucium; sed pul-
 sum retardat & pleniorē facit, quamdiu ejus actio
 durat; relinquitur autem pulsus debilis, cum tristitia,
 post agentem causam opii. *Dosis* opii apud nos est
 a quadrante grani ad dimidium, vel ad summum gran.
 ʒ. i, urgentibus sic symptomatibus. Ceterum apud assve-
 tos dosis in altum ascendere potest; sic multi Turcæ,
 Persæ &c. interdum sumunt opium ad drachm. ʒ. i, im-
 mo ad unc. ʒ. i, idque nycthemeri spatio. Apud illos,
 qui opio ita assveti sunt, agit opium alio fere modo
 ac apud nos; etenim non facit illos obdormire, nisi in
 majori dosi manducetur, sed inducit stuporem cum gra-
 vitate capitis, & semivigiles illos reddit. Prout dosis
 major minorve fuerit, illos exhilarat, inebriat, ani-
 mosos facit in bello, agiles in currendo, aptos labori
 sustinendo, intrepidus in adversis, jocosos, subdeliros,
 subfuribundos. *Incommoda* ex abusu opii sunt: appe-
 titus deperditus, corporis emaciatio, langvor, melancholia
 (in qua unicum solatium est opium), stupor, somnolen-
 tia, taciturnitas, memoriæ abolitio, facultates intellectus
 labantes, senium præcox, mors præmatura. Hydro-
 pem non generat opii abusus, prout communiter acci-
 dit ex abusu spirituosorum.

OBS. 4. Usus Opii apud anteriores medicos frequen-
 tissimus fuit, nostro vero tempore multum decrevit. Sic
 nunc raro damus opium in febre variolarum secun-
 daria, nec in ulla specie febris, nisi summa cum cir-
 cumspicientia. In febribus criticis identidem turbat
 crisin, & in biliosis putridisque febribus, evacuationi-
 bus artificialibus obicem ponit, & congestionem ad ca-
 put promovet. In omni inflammatione opium nocet,
 & podagricus dolor mitigatur quidem per nonnullas
 horas, sed repetitæ doses opii nonnisi cum damno ægri
 ple-

plerumque propinantur. Fuere qui maniam opio curare tentarunt, siquidem largas opii doses communiter ferunt maniaci; sed eventu ut plurimum sinistro, & nullam curam perfectam in eo casu ex opii usu provenisse novi. In spasms vero & doloribus absque febre, in hysteria & irritabilitate generis nervosi, in colica nephritica, in abortu imminente, in diarrhœis, aliisque evacuationibus profluentibus, sæpe mira præstat opium. At in dysenteria cum restrictione dandum; mitigat quidem symptomata, sed absque stabilitate, & effectum evacuantium valde retardat. Certe pieræque dysenteria, minori cum discrimine, remediis antimonialibus sine opio curantur. Ceterum tusses catarrhales recentes opio, in prima quasi herba, intercipiuntur. Immo tusses etiam protractæ opio levantur, &, ut bene monuit cl. S. TH. DE MEZA (*), tussis illa titillatoria, hora somni vesperi rediens, phthisi obnoxiiis imprimis familiaris, opio eleganter sopitur, & eruptio phthiseos inde præcavetur, modo usus continuetur per 2 vel 3 septimanas, & vena secetur, quando pectoris dolor molestus urget.

OBS. 5. Larvis insectorum devastatur sæpe Papaver, quod, quoniam planta permultum narcotica est, a priori haud statueres; capita vero nunquam ab iis erosa observavi.

OBS. 6. *Semina* Papaveris minime narcotica sunt, idque exinde concludas, quod lac narcoticum nonnisi e corticali parte capsulæ stillat. Cruda eduntur innoxie a gallinis, & a Polonis, Italis, aliisque gentibus ad cibum adhibentur. Sunt qui, errore populari decepti, hæc semina, uti anodyna, emulsionibus immiscent, sed absque effectû. Sem. Pap. alb. libra 1 expressione dat olei unc. 4. Hoc oleum mite est, & in frigore non cogitur, quare facile rancescit.

OBS. 7.

(*) *Societ. med. Havn. collect. tom. 2. p. 309. sequ.*

OBS. 7. De Papavere scripsit M. FR. LOCHNERUS (*), sed philologicæ. De *Opio* bene scripserunt plures, inter quos eminent cl. G. YOUNG (**) & B. L. TRALLES (***). Inter compilatores primas tenet M. TILINGIUS (†), qui librum crassum corrasit de *Opio*, sola compilatione innixum. Quæ ipse adjicit, plerumque falsa sunt. Dicit e. gr. folia Sennæ per se vix purgare, nisi exacuta fuerint aliis purgantibus.

288. PAPAVER RHOEAS. LINN. *Sp. pl.* 726. *Mat.* m. 251. KNIPH. *Botan. orig. cent.* 5. LUDW. *Ectyp.* p. 8. t. 17.

Coquelicot. BULLIARD *Flor. paris.* t. 5.

Papaver rubrum. BLACKW. *Herb.* t. 2.

Papaver erraticum. DOD. *Pempt.* 444.

Pharm. PAPAVERIS RHOEADIS Flores.

Locus. Europa, in agris. *Annuum.*

FORMA, rec. Flores longius pedunculati. *CAL.*

Perianth. diphyllum: foliolis æqualibus, ovatis, obtusis, concavis, conniventibus, extus adspersis tuberculis fetiferis, scabro-hispidis, corollam nondum eruptam includentibus, sub eruptione corollæ deciduis. *COR.* phœnicea, pulcherrima, sæpius plena. *Petala* semiorbiculata, obtuso-rotundata, sessilia, basi venosa, erecto-patentia. *STAM.* purpurascens. *Filam.* plurima, subulata, corolla longe breviora, erecta. *Antb.* lineares, truncatæ, utrinque planæ, purpureæ, sulco longitudinali
lu-

(*) *Meconopaignion* s. *Papaver* ex omni antiquitate erutum. Norimb. 1719.

(**) G. YOUNG *Treatise on Opium.* Lond. 1753.

(***) B. L. TRALLES *Usus Opii salubris & noxius.* Vratisl. 1757-1762. vol. 2.

(†) *Anchora salutaris sacra* s. de Laudano opiato, &c. Francof. 1671.

luteo. *PIST.* *Germen* ovato-globosum, glabrum, longitudine staminum, glaucum. *Stylus* nullus. *Stigma* hemisphaericum, sessile, latitudine germinis, undique striatum: striis radiantibus, elevatis, purpureis, minutim pubescentibus.

PROPR. rec. *Odor* satis fortis, papaverinus; *sapor* debilis, vix ullus; *masticata* petala tenera, lubrica, mucilaginoso: saliva violacea. *Siccati* flores purpurascens, inodori fere.

VIRTUS rec. narcotica; *sicc.* anodyna.

USUS.

OBS. *Infusum* flor. rec. aquosum rubro-purpureum, odore papaverino, sapore debiliore, papaverino, subamaricante; cum spiritu vitrioli pulchre sanguineum fit; cum vitriolo martis subito nigrescit; hujus infusi guttæ 10, instillatæ aquæ puræ unciaë ꝑ, addito vitriolo martis, colorem cæruleum stiterunt. Sub infusione petala prorsus fere decolorantur. Infusum florum, cum ebullitione paratum, rubro-purpureum est, mucilaginosum; sed si solummodo tepide paratur, parum mucilaginosum evadit, & addito saccharo fit *Syrupus* pulcherrimus, leniter anodynus, ad tingendas mixturas idoneus.

OBS. 2. *Capita* immatura hujus speciei pariter lactescunt: lacte luteo, odore Opii.

289. CAMBOGIA Gutta. LINN. *Sp. pl.* 728. *Mat.* m. 257.

Coddam-pulli. RHEED. *Malab.* 1. p. 41. t. 24.

BLACKW. *Herb.* t. 392.

Grossularia arborea gummifera, flore albo, intus tomentosa. BARRER. *Æquin.* 56.

Caonia arbor. Pis. *Bras.* p. 60. t. 60. MARCGR. *Brasil.* p. 96.

Pharm. GUTTA (Cambogiae) Gummi.

Locus. India, Arbor.

FOR.

FORMA. Gummi-resina in massa solida, duriuscula, homogenea, purissima, croceo-rubra, opaca, laevissima, nitida, fragilis: fracturis planis.

PROPR. Odor nullus. Sapor vix ullus. *Masticatum* primum friabile, dentibus dein adhæret, tum solvitur, & sensationem siccitatis cujusdam faucibus imprimit, salivam tingit colore aureo-luteo. In candelæ flamma accenditur, flagrat flamma vivida, fremente, lucida, fulgurante, fuliginosa, odore fere ligni accensi. Sub deflagratione emollitur primum, subliquefcit, subdestillat in guttas, dein nigrescit, tumet & vertitur in carbonem nigrum, spongiosum, levissimum, intus nitidiusculum, friabilem, vix inquinantem. In vase ferreo super ignis flammam lente emollitur, non fumat, nec liquefcit, sed diutius super ignem retentum nigrescit, atque in massam mollem, subtenacem, nigram vertitur, quæ, volutata, vestigia in vase relinquit nigra, splendentia. Gummi Gutta, adpersum aqua simplici, mox colorem mutat in pulchre luteum, quod citius adhuc fit cum saliva. Solvitur trituratione vel conquassatione in aqua simplici: solutione lactescente, dilute lutea; in saliva humana: solutione lactescente, spissa instar cremoris lactis, albido-lutea, latera vitri inquinante; in spiritu vini: solutione aureo-lutea; hæ solutiones quiete sponte præcipitantur, sed solutio cum saliva parum. Si oleum Tartari p. d. his solutionibus additur, subito rubescunt, & quiete multum præcipitantur: sedimento ex spirituosa solutione rubro, liquido supernatante limpido; ex solutione aquosa lutescenti-subrubicundo, liquido supernatante limpidiusculo. In oleum Tartari p. d. frigide

im-

immissum gummi Gutta, emollitur, subtenax fit, solvitur: solutione sangvineâ, in subluteum incidente, in quiete vix se præcipitante; si plus gummi, quam solvi potest, additum fuerit, tingitur colore fusco-sangvineo, exacte ut sangvis grumosus. In oleis expressis nullam subit mutationem hoc gummi; sed tritum cum oleis stillatiis, e. gr. oleo Terebinthinæ, & in balneo digestum, oleum tingit rubicundo colore, etiamsi penitus solutum non fuit.

VIRTUS: purgans, hydragoga, (dosi gr. 2-5-8), subemetica.

USUS. Hydrops, Tænia.

OBS. 1. Gummi Gutta sub specie succi luteo-lutescentis effluit ex sauciata arbore, cum e cortice intermedio radicis seu trunci, tum e ramulis decerptis. Hunc succum sponte inspissari faciunt incolæ, & deinde subigunt in massas parvas, subrotundas vel cylindricas, qua forma postmodum ad nos affertur.

OBS. 2. G. Gutta, in herpete externe applicitum, commendat cl. BARRERE. Interne frequenter propinamus hoc gummi, ut validum purgans hydragogum in hydrope. Ad Tæniam pellendam conducit etiam G. Gutta, radice Filicis maritatum.

OBS. 3. Inquirendum reor, annon Cambogia americana alia sit species, siquidem flores intus tomentosi & fructus magnitudine Cerasi sunt, dum orientalis fructus magnitudine pomi est.

290. NYMPHÆA alba. LINN. *Sp. pl.* 729. *Mat. m.* 258. OEDER *Icon. t.* 602. BLACKW. *Herb. t.* 498. & 499. f. 2. CAMER. *Epit.* 634. LOB. *Hist.* 324. DOD. *Pempt.* 375.

Pharm. NYMPHÆÆ ALBÆ Radix, Flores.

Locus. Europa, Virginia, sub aqua dulci. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix magna, longa, crassitie brachii vel ultra, diametro 2 pollicum, cylindrica, extus fusca, tomentosa, undique adpersa mammillis convexis, viridescentibus, glabris, singulis instructis fibris teretibus, crassitie pennæ anserinæ; *parenchymate* subcarnoso, albido-lutescente; post sectionem transversalem centro medullari amplo undulato, serie punctorum annulari in ambitu centri; peripheria parenchymatis undique obsessa glandulis subdiaphanis, magnitudine fabæ seminis, spongiosis, h. e. undique pertusis poris approximatis. *Flores* pedunculati, speciosi: *pedunculis* longissimis, 2 vel 3 cubitorum longitudine varia, pro diversa profunditate aquæ; teretibus, glabris, nudis, erectis, unifloris. *CAL. Perianth.* 4-phyllum: foliis lanceolatis, obtusis, glabris, extus viridibus, intus albis, striis parallelis, erecto-patentibus. *COR.* nivea, longitudine calycis, polypetala. *Petala* ultra 12, lanceolata, obtusa, sessilia, 5-striata, erecto-patentia, germinis lateri undique insidentia. *STAM. Filam.* numerosa, erecta, supera, serie triplici disposita, corolla duplo breviora; quorum exteriora lata, lanceolata, albida; interiora autem paullo angustiora, lutea, breviora. *Anth.* lineares, erectæ, sulco longitudinali. *PIST. Germen* intra receptaculum. *Stylus* nullus. *Stigma* maximum, staminibus duplo brevius, peltatum, sessile, concavum, multipartitum: laciniis parallelis, carnosis, subtus planis, supra convexis, apicē luteis, glabris, lævibus, inflexis; *tuberculum* ovale, glabrum, in centro cavi stigmatis.

PRO.

PROPR. rec. radic. Odor nullus; sapor stypticus; masticata radix sicciuscula. Radix recens, cultro ferreo concisa, ferrum solvit, & obducitur tandem culter pulvere nigro-cærulescente, inquinante. Florum: odor vix ullus; sapor nullus; masticati tubglutinosi.

VIRTUS: adstringens; rec. leviter rubefaciens.

USUS.

OBS. 1. Infus. aquos. radicis rec. aqueum, subulescens, odore debili, paludoso, sapore amaricante, leniter styptico; vitr. martis subito cæruleo-nigrescit; hujus infusi guttæ 20, instillatæ aquæ puræ uncia ʒ, addito vitr. martis, colorem violaceo-viridescentem exhibuerunt; guttæ vero 40 cæruleo-violaceum. Infus. florum rec. lutescens, limpidum, odore radicis, sapore longe debiliore; vitr. martis derepente nigrescit; hujus infusi guttæ 10, cum aquæ unc. ʒ dilutæ, addito vitr. martis, colorem cæruleo-nigrum stiterunt. Alcohol vini, infuso instillatum, nihil mucilaginosi separavit.

OBS. 2. Radix Nymphææ luteæ in officinis promiscue sumi solet cum albæ radice; sed prior radix recens cultrum non afficit ut posterior, nisi perquam leviter; valde tamen styptica est, adeo ut infusi radicis luteæ sic. guttæ 8, aquæ uncia ʒ instillatæ, una cum vitr. martis, colorem violaceum fecerint.

291. BIXA Orellana. LINN. *Sp. pl.* 730. *Mat. m.* 266.

Urucu. Pis. *Bras.* 65. MARCGR. *Bras.* 61. SLOAN.

Fam. 2. p. 52. t. 181. f. 1.

Orleana f. Orellana folliculis lappaceis. PLUK.

Almag. p. 272. t. 209. f. 4. COMMEL. *Hort.* 1.

p. 65. t. 33.

Pigmentaria. RUMPH. *Amb.* 2. p. 79. t. 19.

Oviedi Bixa. CLUS. *Exot.* 74. t. 74.

Le ROCU. MERIAN. *Surin.* p. 44. t. 44. SON-
NERAT *Voy. à la Nouv. Guinée*, p. 29. t. 18.

Achiotl. HERNAND. *Mex.* p. 74.

Arnotta. BANCR. *Gvian.* p. 27. *

Pharm. ORLEANA terra.

Locus. Brasilia, Mexico. *Arbor.*

FORMA. Massa coccinea in frustis majoribus, solida, æqualis, pura, fragiliuscula, subinquinans.

PROPR. Odor ingratus, etiam recenter paratæ Orleanæ, cum tota arbor ingratum spargat odorem; ea vero, quæ apud nos venditur, sæpe Tabacum redolet, forte a præparatione. Sapor debilis, obscure falsus; *masticata* in ore solubilis, salivam coccineo colore tingens.

VIRTUS.

USUS: tinctorius.

OBS. 1. Orleana terra in America ab incolis paratur ex feminibus Bixæ maturis, in aqua calida maceratis, rum colatis, & tinctura quieti reddita, ut sæculæ subsident, quæ servandæ. Terra hæc Orleana, cum aqua pura vel saliva trita, solvitur: solutione coccinea. Digestione in aqua tepida non penitus solvitur; tincturam tamen dat phœniceam, subsallam, vitriolo martis prorsus nil demutatam. Mulierculis *fuci* loco inservit, unde *Bezetta rubra*. In lixivio cocta, sericum, lanas & lintea colore rubro-aurantio tingit; sed colorem persistentem non dat, nisi serico. Pars colorans residet in resinoso, quare alcali ope solvenda, ut tinctoria evadat; si enim acidis solvitur, nimis lutescit. Apportatur hæc terra in frustis, pondere librar. 2 vel 3, foliis obtectis. Præstantissima ea est, quæ pulchro colore carneo-rubro est, absque venis nigris.

OBS. 2. In America cibo, loco Croci, semina arboris admiscunt incolæ. Colitur hæc arbor imprimis

a barbaris Americæ, ob fucum Amèricanum, quem parant maceratione feminum recentium in succo Limonum, addito gummi ex arbore *Mauna*, quo totum corpus rubro-kermesinum pingunt; EDV. BANCROFT.

292. *TILIA* europæa. LINN. *Sp. pl.* 733. *Mat. m.* 262. OEDER *Icon. t.* 553. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 10.

Tilia. BLACKW. *Herb. t.* 469. DOD. *Pempt.* 826. MERIAN. *Eruc. ort. p.* 31. *t.* 76.

Tilia femina. DALECH. *Hist.* 89.

Tilia foemina folio minore. DUHAM. *Arbr.* 2. *p.* 334. *t.* 95.

Pharm. TILIÆ Cortex, Flores.

Locus. Europa. *Arbor.*

FORMA. rec. Cortex (ramulorum) tenuiusculus, cinereo-lutescens, fibris retiformibus constans, interstitiis repletis fibris transversalibus, parallelis, subpulposis; extus vestitus epidermide fusco-cinerea. *Corymbi* florum simplices, axillares e foliis, prope gemmam futuri anni, longius pedunculati, patentés, solitarii, glabri, subsexflori. *Pedunculi* proprii versus basin cingulo notati, e punctis circiter tribus constante. *Bractea* linearis, solitaria, membranacea, albido-subviridescens, glabra, venulis reticulata, apice obtuso-rotundata, inferne attenuata, basi sæpe dimidiata, palmaris, longitudine corymbi, a medio inferne pedunculo adnata, superne libera.

CAL. Perianth. 1 phyllum, 5-partitum: laciniis albidis, ovato-lanceolatis, acutis, concavis, extus glabris, intus villosis, reflexo-patentibus.

COR. Petala 5, oblongo-cuneiformia, obtusa, inferne in ungues lineares breves attenuata, calyce paullo longiora, patentissima, concaviuscula,

la, albida. *STAM. Filam.* plurima subulata, albida, corolla longiora, erecta. *Anth.* luteæ, cordatæ, erectæ. *PIST. Germen* superum, subrotundum, tomentosum. *Stylus* cylindricus, albus, staminibus paullo brevior. *Stigma* subcapitato-truncatum, rugosum.

PROPR. rec. Cortic. sicc. Odor debilissimus; *sapor* debilis, vix amaricans. *Florum: Odor* suaveolens, præcipue tempore vespertino, in flores Naphæ incidens. *Sapor* debilis, subglutinosus; *masficati* flores recentes lubrici sentiuntur, mucilaginosi. Petala, peracta anthesi, rubescunt; decerpta etiam rubescunt inter siccandum. *Siccati* flores fere inodori, sapore pariter subglutinoso.

VIRTUS: flor. rec. subanodyna.

USUS.

OBS. 1. Infusum aquosum *cortic. sicc.* aurantium, odore debili, ingrato, sapore odori congruente; vitri. martis fuscescit; *florum rec.* infusum suaveolens, sapore debiliter amaricante; cum vitriolo martis nigrescit. Infusum saturatissimum *florum recenter siccator.* mucilaginosum, spissum, adspectu tamen limpidum, diaphanum, citrinum, in fila ductile, odore florum paullo debiliore, sapore debilius amaricante, odori congruente; in ore detentum spissum, haud aliter ac oleum, sentitur; vitriolo martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 20, aquæ unciaë ꝑ instillatæ, addito vitri. martis, colorem fusco-viridescentem stiterunt. Alcohol vini, infuso additum, mucilaginem præcipitavit. *Aqua stillat. florum* Tiliæ ex ipsis floribus parari debet, sepositis bracteis. Si ex floribus recentibus, integris & non contusis destilletur, justo calore, fragrans evadit & gratum excipiens in mixturis.

293. THEA bohea. LINN. *Sp. pl.* 734. *Mat. m.* 264. *Aman. acad.* v. 7. p. 237. t. 4.

Frutex Theæ. LETTSOM *Dissert.* p. 25. t. 1. f. 1. 2.

Thea frutex BONTII. BLACKW. *Herb.* t. 352.

Tsia, Thea, Frutex folio Cerasi, flore Rosæ sylvestris, fructu unicocco, bicocco & ut plurimum tricocco. KÆMPF. *Aman.* 605.* t. 606.

Evonymo affinis arbor orientalis nucifera, flore roseo. PLUK. *Alm.* 139. t. 88. f. 6.

Thee Sinensium sive Tsia Japonensibus. BREYN. *Icon.* 17. t. 3.

Frutex Thée. CLYERS in BARTHOL. *Act. med.* vol. 4. p. 1. t. 1.

Thea. PETIT. *carm.* t. 1.

Culinis THEÆ BOHEÆ Folia.

Locus. China, Siam, Japonia. *Arbuscula.*

FORMA. Folia subadulta, alterna, breviter petiolata, ovali-oblonga, obtusa, pollicaria vel ultra, venosa, margine serrata: serraturis acutis, fuscis, adpressiusculis; utrinque glabra, sæpe subtus pubescentia: pilis raris, tenuibus.

PROPR. sic. *Odor* gratus. *Sapor* amaricans, acerbus, non ingratus tamen. Folia e China ad nos apportantur convoluta, siccissima, fusca, rarissime integra, sæpius extremitatibus diffractis.

VIRTUS: diuretica.

USUS: diæteticus sanis pariter ac ægrotis.

OBS. 1. *Infus.* aquos. saturatum rubicundum, odore & sapore Theæ, vitr. martis adjecto nigrescit; hujus infusi guttæ 10, aquæ puræ unciae ꝑ instillatæ, addito vitr. martis, colorem fusco-viridescentem effecerunt; guttæ vero 16 colorem opacum, nigricantem.

OBS. 2. *Extractum* Theæ ad nos fertur e China, in massa sicca, solida, nigricante, splendente, perfra-

gili, friabili, odore debilissimo, & sapore Theæ, sed infimul styptico; quod extractum, *masticatum*, inter dentes friabile est, facile solvitur, saliva viridi. In aqua fervida cito solvitur: solutione viridi-brunnea, odore subnauseoso, sapore Theæ rudi & styptico, cum vitr. martis subito nigrescente, cujus guttæ 6, cum aquæ unc. ꝑ dilutæ, addito vitr. martis, colorem fusco-viridescentem stiterunt.

OBS. 3. Colitur hic frutex in China, & caute decerpuntur folia tenella, unde Thea melioris notæ paratur, sed vilior Thea ex foliis adultioribus fit. Super ramam ferream torrentur deinde hæc folia; tosta vero, dum adhuc fervent, inter manus convolvuntur, idque crebro, quoad crispa penitusque siccata reddantur. Ante tostionem communiter citissime infundunt hæc folia aquæ fervidæ. Postquam ita siccata sunt, vasis probe obturatis immittuntur, & annuo spatio relinquuntur, non gustanda. Sic mitigatur, torrefactione & ætate, ea, quæ in Thea inest, virulentia, quam botanicus alias facile reformidaret.

OBS. 4. Thea Chinensis paullo ante medium seculi 17. Europæis innotuit, nec finitum ante erat seculum, quam per totam Europam increbuerat. Nunc vulgatissimi usus ubique est. Nos, Chinesium morem sequentes, Theæ infusum adhibemus; Japonenses vero pulverem foliorum aquæ immiscent, unde fit quasi pulmentum tenuius, quod sorbillant. Credunt Japonenses, Theæ usum nocere colica vel ophthalmia laborantibus, prodesse vero calculosis; Chineses rursus maximis encomiis Theam ubique prosequuntur. Qui apud nos Thea abutuntur, pallidi fiunt, tremuli, languido ventre, insomnes.

OBS. 5. Experimenta instituit cl. COAKLEY LETTSOM (*) cum Thea viridi & bohea. Destillavit Theæ viridis

(*) *Diff. inaug. sistens observationes ad vires Theæ pertinentes.* Lugd. Batav. 1769.

ridis libr. ꝑ cum aqua simplici, & elicuit unc. i aquæ still. fragrantis. Residuum dedit unc. 5 & drachm. 5 extracti aquosi, leviter fragrantis, sapore valde amaro & styptico. Hanc aquam stillat. nervis Ranae ischiaticis denudatis & cavitati abdominis applicuit, unde extremitates posteriores intra dimidium horæ prorsus paralyticæ & insensuales factæ, & post horam exspiravit Rana. Id vero non accidebat ab extracto Theæ injecto. Unde concludit, fragrantiam Theæ deleterias possidere vires, sicque nocere, dum potus Theæ in largiori quantitate hauritur. Quoniam Thea viridis fragrantior est Thea bohea, eam magis nocivam arbitratur.

294. THEA viridis. LINN. *Sp. pl.* 735. HILL. *Exot.* t. 22.

Thea sinensis. BLACKW. *Herb.* t. 351.

Culinis THEÆ VIRIDIS Folia.

Locus. China. *Arbuscula.*

FORMA. Folia subadulta, alterna, breviter petiolata, ovato-lanceolata, apice attenuata, obtusiuscula, pollicaria, sæpe subbipollicaria, utrinque glabra, viridia, tenuiuscula, margine acute serrata: serraturis incurvatis, puncto fusco s. mucrone acuto adpressiusculo terminatis.

PROPR. sicc. Odor gratus; sapor grate acerbus, odori congruens. Folia pari modo contorta, ac in Thea bohea.

VIRTUS præcedentis.

USUS præcedentis.

OBS. Infusum aquosum saturatum rubro-luteum, odore fragrante, sapore intensius acerbiusculo, odori congruente; cum vitriolo martis subito nigrescit. Hujus infusi guttæ 8, aquæ puræ uncia ꝑ instillatæ, addito vitriolo martis, colorem cæruleum, subviridescentem, exacte ut color ex Indigo; guttæ vero 20 nigrum, stiterunt.

295. CARYOPHYLLUS aromaticus. LINN. *Sp. pl.*
735. *Mat. m.* 265. BLACKW. *Herb. t.* 338.

Le Geroffier, SONNERAT *Nouv. Guin. p.* 196. *t.* 119.

Caryophyllus aromaticus Indiæ orientalis,
fructu clavato monopyreno. PLUK. *Alm.*
88. *t.* 155. *f.* 1.

Caryophyllus. CLUS. *Exot. p.* 16. 181. 267. 376.

Arbor caryophyllorum. DE JAGER *statut. p.*
449. *t.* 2. *fig.*

Pbarm. CARYOPHYLLI AROMATICI.
ANTHOPHYLLI Fructus.

Locus. Colitur in Amboina, in peninſulis Oma,
Honimoa, Nuſſalaura. In inſulis reliquis
Moluccis hodie penitus extirpatæ arbores.
RUMPHIUS. Sed creſcit ſponte in Nova Gui-
nea pluribusque inſulis adjacentibus. SON-
NERAT (*). Amat ſolum humidum. *Arbu-*
ſcula.

FORMA. Caryophyll. ſicc. Flores inexplicati,
ferruginei, ungviculares vel ultra, *germine* infe-
ro cylindrico, teretiſculo, ſubtetragono, mi-
nutim rugoſo, terminato *Perianthio* fructus 4-
partito: laciniis lanceolatis, acutis, concavis, e-
rectis, *germine* multum brevioribus. *Perianthium*
floris & *Corolla*, nondum explicata, in ſphæru-
lam imbricata, longitudine calycis fructus.
STAM. plura, intra corollam latentia. *Fructus*
(*Anthophylli*): *Capsula* ovali-cylindrica, apice um-
bilocata: calycis laciniis perſiſtentibus; minutim
rugofa, magnitudine glandis quercinæ, unilo-
cularis, monosperma, continens *Nucleum* magni-
tudine fere & figura capsulæ, ſuſcum, biparti-
bilem: futura anfractuofa; *ſiccatum* ſolidum,
duriffimum. PRO-

(*) *Voyage à la Nouv. Guinée*, p. 199.

PROPR. Caryophyll. Odor fragrans, validus, aromaticus, svavis. Sapor aromaticus, fortis, calidus, acriusculus, subamaricans; *masticati* fauces lingvamque calefaciant, halitu fragrantissimo.

Anthophyllor. odor debilis caryophyllorum; sapor substypticus, aromatico-caryophyllæus, debilior.

VIRTUS Caryophyll. caletaciens, tonica, stomachica, emmenagoga, confortans. *Anthophyll.* magis adstringens.

USUS: culinaris; Caries dentium, Odontalgia, Paralysis.

OBS. I. *Infusum* aquos. Caryophyllorum rubrum; fragrantissimum, sapore aromatico, calido; ex vitr. martis nigrescit. Infusum *Anthophyll.* rubrum, saturatum, odore caryophyllorum, sapore consimili, amaricante, minus calido; vitr. martis subito nigrescit. *Oleum still.* caryophyll. liquidum, rubrum, sapore subdulci, omnium calidissimo, forti ex aromate caryophyllorum, odore graviusculo caryophyllæo, in aqua subsidens. Caryophyllos aromaticos multum olei essentialis continere, peculiari methodo demonstravit cl. MÜLLER (*); observavit enim, postquam caryophyll. aromat. unc. ꝑ per triduum digesserat in Naphtha vitrioli, parata e spiritu vini rectificatissimo & acido vitrioli concentratissimo, anatica portione mixtis & destillatis, & cum tincturæ huic aquam frigidam deinde affunderet, oleum sponte secedere, flavo-viridescens, innatans, sapore & odore caryophyllorum, in Naphtham simul incidente, pondere scrupul. 7. Quod a Batavis emitur, oleum caryophyllorum, in solo natali destillatum, non æque purum est atque illud, quod cura & diligentia ipsi destillamus. Caryophylli olei still. unam septimam partem ponderis sui dant. Hoc oleum omnium fragrantissi-

G g 5

mum

(*) *Diff. de Oles essentialibus vegetabilium absque destillatione parandis.* Gissæ 1756. p. 10.

mum est, acerrimi saporis, in Spiritu vini solubile, in aqua subsidens, recenter paratum colore aqueo, ætate primum lutescens, deinde rubicundum. *Aqua still.* fragrans. *Extractum* spirituof. acerrimum, minus odoratum. Spiritus vini minus odorati, plus saporis, quam aqua, extrahit, ut docet cl. LEWIS. Anthophylli fructus recens *oleum expressum* dat.

OBS. 2. Ubi validum aromaticum indicatur, caryophylli aromatici propinantur; sed valde calefaciunt. Oleum Caryophyll. dentibus immittitur, ad sedandam cariem siccam.

OBS. 3. Coluntur arbores Caryophylli solo pingviusculo, locis umbrosis quamdiu teneræ sunt; octavo vel duodecimo ætatis anno fructiferæ evadunt, & deinde quovis quadriennio copiosam messem proferunt. Simulac flores in corymbis rubri apparent, tempus incidit illos colligendi. Eum in finem terra sub arboribus depurgatur, atque scopis verritur, quo facto nonnemo arborem conscendit, ramulos proximos manibus, remotos vero baculis hamatis attrahit, corymbosque decerptos in terram dejicit. Virentes hos caryophyllos primum aquæ fervidæ immergunt, deinde amplis obtegunt foliis, tigillisque imponunt, ut fumo imprægnentur, quare etiam sub his fumans locatur ignis, atque ita per aliquot dies in fumigio relinquuntur, quoad rufum acquirant colorem. Tum solis calori Caryophylli exponuntur ad siccandum, unde ulterius nigrescunt. Siccationem vero rite peractam esse, exinde cognoscitur, quod tunc ungvibus abrafa quædam portio intus læte purpureum præbet colorem, tanquam Cerasi fructus dissectus. Plerique immersionem caryophyllorum in aquam fervidam minus curant, non tamen fumigium negligunt, quatenus eos bonos esse cupiunt, quoniam rugosi, leves & sordidi evadunt caryophylli, si tale fumigium non adhibetur. Ex abusu caryophyllorum maxima ple-
rum-

rumque noxa emergit. Incolæ Arraco suo caryophyllos læpe adjiciunt, unde fit potus infalubris, ingentem cephalæam excitans, atque tenebricosum visum efficiens, quod etiam illis accidit, qui caryophyllos quotidie tabaco immiscent. Odor ex acervo Caryophyllorum congesto tam nocivus est, ut si per unicam solum noctem in camera quis dormiverit, in vel sub qua acervus collocatus est, nauseabundus usque ad vomitum anxiusque fit, & ingenti capitis dolore corripitur. RUMPHIUS.

OBS. 4. *Corticem* arboris Caryophylli aromatici ex insula Philippin. Manilla apportavit cl. CAR. H. WÄNMAN, qui eum a Pharmacopola JOSEPHO DEL ROSARIO, ibidem habitante, acceperat. Hic cortex in frustis erat pedalibus, convolutus, extus cinereus, rugosus, sed epidermide sæpius abscissa, unde læviusculus apparebat; crassitie lineæ 1 vel 2, solidus, difficulter fragilis: fractura glabriuscula, albicante; odore fragrante, fere caryophyllorum aromaticorum, sed paulo graviore; sapore aromatico, odori congruente, calido, acuto. *Masticatus* inter dentes durus, difficiliter comminuitur, calet in ore & faucibus, halitu fragrante. Eodem odore instructæ sunt omnes partes arboris, utpote radix, folia, flores, fructus. Binæ species hujus generis cognitæ sunt; 1. *Caryophyllus aromaticus* foliis subsessilibus acutis; hæc est arbor officinalis. 2. *Caryophyllus spurius* foliis petiolatis obtusis; Le faux Geroffier, SONNERAT *Nouv. Gvin. p. 197. t. 120.* Habitat in Nova Gvineæ, omni aromate carens arbor.

OBS. 5. Statuta, circa caryophyllorum mercaturam observanda, recensuit, & e codice legum Amboinensium extraxit H. DE JAGER (*).

(*) Recusa exstant in VALENTINI *India literata*, p. 447. seq.

296. CISTUS creticus. LINN. *Sp. pl.* 738. *Mat. m.* 263.

Ladanum creticum. ALPIN. *Exot.* 89. t. 88. *Pharm.* LADANI Gummi.

Locus. Creta. *Arbuscula.*

FORMA. Resina in massa subcylindrica, crassitie pollicis, saepe in spiram torta, solida, dura, sublapidea, ponderosa, homogenea, sicca, opaca, fusca, in frustra secta & luci exposita subsplendens atomis micantibus, sparsis.

PROPR. Odor balsamicus, gratus; *sapor* debilis, balsamicus; *masticata* hæc resina inter dentes dura, friabilis, comminuitur, arenulosa sentitur, non solvitur. Ignis flammæ admota accenditur, subdestillat, flagrat: flamma vivida, fumante, fuliginosa, grato & balsamico odore, relictis carbonibus, non inquinantibus. In coehleari ferreo super ignem liquefcit, & odorem spargit gratum. *Solvitur* in spiritu vini, nequicquam in aqua. Simplici aquæ infusa hæc resina cum digestionem, odorem aquæ communicat, idque præcipue si destilletur, unde fit aqua stillatitia fragrans, cui supernatat oleum essentielle fragrans, residuo remanente sub forma resinæ pæne inodoræ. In oleis non solvitur, five sint expressa seu stillatitia, verum tingit olea hæc sub digestionem colore rubro-brunneo.

VIRTUS: roborans, stomachica, resolvens.

USUS: externus.

OBS. Ladanum multum arenulosi immixtum habet, partim fraude, partim ventorum injuria. Exsudat hæc resina præcipue e foliis fruticis, & ab incolis, teste BELLONIO, colligitur diebus canicularibus, ardente sole, unde mollescit. Utuntur vero hi ad collectionem lingulis coriaceis, quibus vibratis adhæret dicta resina, cul-

cultris postmodum abrasenda. Pura resina ad nos rarissime fertur. Illa minus dura, plastica, agitatione inter digitos sensim mollior fit, colore est nigricante, odore validiore.

ORDO DIGYNIA.

297. PÆONIA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 747. *Mat. m.* 267. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Pæonia mas. LOBEL. *Icon.* 602. BLACKW. *Herb. t.* 245.

Pæonia femina. BLACKW. *Herb. t.* 65. LOB. *Hist.* 391.

Pæonia promiscua f. neutra. LOB. *Hist.* 390.

Pharm. PÆONIÆ Radix, Flores, Semina.

Locus. Alpes Helvetiæ. Colitur ubique in hortis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix majuscula, informis, subramosa, breviuscula, extus rubra, parencymate incarnato, striis radiantibus; tuberosa; tuberibus e radice exeuntibus, pedunculatis, fusiformibus, palmaribus vel ultra, sæpe spithamæis, simplicibus vel proliferis, sæpe moniliformibus, extus dilute rubicundis, læviusculis, parencymate albo, carnosio, solido. Flores pleni. Bractææ 2, foliaceæ, calyci subjectæ & approximatae. *CAL. Periantb.* 5-phyllum: foliolis ovatis, obtusis, nervosis, minutim villosis, concavis, patentibus, inæqualibus. *COROLLA* plena, hemisphærica, magnitudine pugni, kermesina: *petalis* sessilibus, numerosis, cuneiformibus, obtusis, subincis. *STAMINA* in petala mutata. *PIST. Germina* 2 vel 3, ovato-oblonga, tomentoso-sericea, alba,

alba, angulata. *Styli* nulli. *Stigm.* lanceolata, compressa, subcarnosa, kermesina. *Semina* ovata, magnitudine seminis Pisi, cincta cortice nigro-fusco, nitido; *parencymate* cotyledoneo, solido, extus villosa, post sectionem transversalem notato puncto centrali.

PROPR. radice rec. *Odor* gravis, narcoticus, floribus congruens; *sapor* acriusculus; *tuberum* rec. *odor* fortis, fere Raphani, sed simul graviusculus, hircino-narcoticus, cum floribus conveniens. *Sapor* dulcescens, acris instar Raphani: acrimonia fugaci. Sub resectione *tuberum* rec. in taleolas; culter corripitur, uti solet ex resectis malis citreis. *Tubera cocta* mollescunt, *masticata* tenera, sed insimul firmiuscula, odore alimentari, aliquantum tamen hircino, sapore dulcescente, ex Nasturtio participante. *Florum* recent. *odor* narcoticus; *sapor* narcoticus, amaricans; *masticati* teneri, saliva rubro-violacea.

VIRTUS: anodyna, antispasmodica.

USUS. Epilepsia, Ecclampsia, Convulsiones.

OBS. 1. Infus. aquos. *tuber. radice* rubicundum, odore narcotico, sapore dulcescente, styptico; vitr. martis fusco-violaceum. *Infus. florum* pulchre rubro-kermesinum, leniter stypticum, gratum tamen, odore florum, cum vitr. martis nigrescit; cum spiritu vitrioli, succo citri congelato atque aceto vini color sanguineus exsurgit; cum oleo Tartari viridi-lutescit, nempe infusum e floribus rec., ex siccatis vero fuscescit. *Infusum seminum* siccatur limpidiusculum, subfatuum; vitr. martis subobscurum.

OBS. 2. Ex tuberibus Pæoniæ recentibus, eadem encheiresi ac cum tuberibus Solani tuberosi, obtinetur *Amylum* album, mite, sub elixatione in aqua gelatinescens, bene glutinans.

OBS. 3.

OBS. 3. De Pæonia scripsit JOH. AUG. HÜNERWOLFF. (*). Is radicis Pæon. libr. 1 destillavit, & obtinuit aquæ spirituos. unc 6, & olei drachm. 3. Sal fixum in capite mortuo accepit. Laudat radicem Pæoniæ, præcipue in epilepsia, ecclampsia infantili, tussi convulsiva.

O R D O
T R I G Y N I A.

298. DELPHINIUM Consolid. LINN. *Sp. pl.*
748. *Mat. m.* 268.

Consolida regalis. CAMER. *Epit.* 521.

Flos regius. DODON. *Pempt.* 252.

Pharm. CONSOLIDÆ REGALIS Herba, Flores.

Locus. Europa, in agris. *Annuum.*

FORMA. rec. Radix filiformis, fibrillosa. *Caulis* tères, pubescens, subbipedalis, erectus, superne ramosus. *Rami* alterni, patentes. *Folia* alterna, pinnato-multifida: laciniis linearibus, acutis, minutim pubescentibus; inferioribus petiolatis; superioribus subsessilibus. *Racemus* terminalis, nudus. *Bractææ* solitariae, lineari-subulatae, ad exitum pedunculorum solitariae, sed in pedunculis oppositæ. *CALYX* nullus. *COROLLA* violacea. *Petala* 5, ovata, acutiuscula, patentia, æqualia, subtus minutim pubescentia, linea longitudinali; supremum basi productum in cornu filiforme, rectum, obtusum, cinerascens, patens. *Nectarium* monophyllum, dilutius violaceum, concavum, compressiusculum, antice margine utrinque auriculato, rotundatum, apice ere-

(*). *Anatomia Pæonia.* Arnstedii 1680.

erectum, obtusum, bifidum, fauce striata, basi cornutum: cornu petali supremi cornu intruso. *STAMIN. Filam.* plurima, alba, inferne plana, ciliata, superne subulata, longitudine nectarii, conniventia, erecta. *Antherae* luteæ, subrotundæ, erectæ, obtusæ, compressæ, didymæ, margine pubescentes. *PIST. Germen* cylindricum, glabrum, viridescens. *Stylus* cylindricus, albus, staminibus brevior. *Stigma* obtusum.

PROPRIET. rec. Odor debilis, aphrodisiacus. Sapor amarus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Infus. aquos. corollæ recentis pulcherrime cæruleo-lapphirinum, amaricans; cum spiritu vitrioli & succo citri congelato rubro-purpurascens; cum oleo tartari p. d. purpureo-viridescens; cum aceto vini gall. non demuratum, verum colore dilutum; cum vitr. martis nigrescens. Sub infusione petala non decolorantur. Si infusum cito paratur, brevi infusione, color cæruleus ab acidis fere omnibus deletur.

299. DELPHINIUM Staphisagria. LINN. *Sp. pl.* 750. *Mat. m.* 269.

Staphisagria. DOD. *Pempt.* 362. BAUH. *Hist.* 3. p. 641. BLACKW. *Herb. t.* 265.

Pharm. STAPHISAGRIÆ Semina.

Locus. Europa australis, Virginia. *Bienne.*

FORMA. Semina majuscula, angulata, tetragona, sæpe trigona, basi truncata, apice acutiuscula, incurvata, dorso plano-convexa, antice carinata, undique rugosa punctis excavatis; *parenchymate* constante ex nucleo albedo.

PRO-

PROPR. sicc. Odor foetidus; *sapor* intense amarus, acris, nauseosus, diu inhærens; *masticata* fauces rodunt.

VIRTUS: vomitoria, drastringa, inflammans, venenata, phthiriaca.

USUS: externus; Pediculi, Scabies, Ulcera fungosa.

OBS. Infusum aquos. rubrum, odore foetido, sapore intense amaro, nauseoso; vitr. martis adjecto color sibi constat.

300. ACONITUM Napellus. LINN. *Sp. pl.* 751.

SCHREB. *Mat. m.* 291. SCHWENCK. *Gewass.*

308. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Aconitum. GARID. *Aix.* 7. t. 2.

Napellus. DODON. *Pempt.* 439.

Pharm. ACONITI Herba, Extractum.

Locus. Virginia, Helvetia, Svecia, Gallia. Conseritur in hortis. *Perenne.*

FORMA. rec. Caules plures ex una radice, tripedales vel ultra, erecti, teretiusculi, subangulati: angulis solitariis, obsolete, e dorso petioli decurrentibus, inferne glabri, superne minutim pubescentes, simplices. *Folia* alterna, petiolata, utrinque glabra, supra obscure viridia, lineata, subtus pallidiora, circumscriptione rotunda, 5-partita: lobis cuneiformibus, bitrifidis, incisis, laciniis mucronatis. *Petioli* glabri, subtus teretes, supra concavi. *Racemus* terminalis, elongatus, erectus, inferne compositus, foliosus, floribus pedunculatis, erectis. *Bractea* lineari-lanceolata, acuta, minutim ciliata, ad pedunculos solitaria, illisque longiores, glabriusculæ, ad flores vero opposita. *Pedunculi* teretes, pubescentes, clavati. *CALYX* nullus. *CO-*

ROLLA cærulea, pubescens. *Petala* 5, secunda, subimbricata; quorum *supremum* galeatum, triangulare, dorso obtuso-rotundatum, erectum, apice obtusiusculum, patens, antrorsum spectans, latere utrinque compressum, notatum nervis 4 arcuatis; *lateralia* 2 opposita, obovata, plana, superne venosa, subconniventia, galeæ intrusa, latere interiore hirta; *infima* 2 approximata, imbricata, minora, ovali-oblonga, obtusa, deorsum spectantia. *Nectaria* 2, in galea recondita, cærulea, æqualia, filiformia, antice canaliculata, apice tubulosa, incurvata, obtusa, deorsum hiantia: ore obliquo, biloculari, labio producto, sublineari, emarginato, recurvato. *STAM. Filam.* plurima, inferne linearia, albida, carinata, glabra; superne subulata, purpurea, reflexiuscula, pilosa, corolla duplo breviora. *Anth.* subrotundæ, erectæ. *PIST. Germina* 3, viridia, glabra, subcylindrica, longitudine fere staminum, desinentia in *Stylos* breviusculos purpureos. *Stigmata* obtusa, compressa, recurvata.

PROPRIET. recent. *Odor* fortis, herbaceus; *Sapor* herbaceus.

VIRTUS; pellens, sudorifera, diuretica, subvertiginosa; *recens* venenata.

USUS: Rheumatismus, Arthritis, Malum ischiadicum.

OBS. I. *Succus expressus* foliorum colore obscure rufo, ingrato odore, sapore acri leniterque styptico. Hic succus, caute inspissatus in melliginis consistentiam, odore & sapore convenit cum succo ^{acty.} expresso, sed subsalsus insimul est. Hoc *Extractum* solvitur in aqua, solutione brunnea, & addito vitriolo martis fuscescit.

OBS. 2.

OBS. 2. Plurima experimenta cum Extracto Aconiti in Svecia instituta sunt. Bonum sane effectum sæpius experti sumus in rheumatismis, febribus intermittentibus protractis cum statu leucophlegmatico, malo ischiadico, hæmorrhagia uteri chronica, &c., dosi a gr. i ad scrup. ꝑ, bis vel sæpius de die propinata. In quartanis compluribus præscripsi hujus extracti gran. 5 quovis bihorio, & cl. HENR. JOS. COLLIN (*) ad drachmam ꝑ illud exhibuit quotidie. Sed quod etiam in parca dosi effectum præstiterit, docuit cl. C. M. BLOM (**). Consultum semper est, a dosi parca incipere, ubi recordamur, quam funestos effectus edidit planta recens manducata, cujus rei exempla adduxerunt auctores (**).

OBS. 3. De Aconito eleganter egit ill. ANT. STÖRCK (†), pluribus casibus usum ejus declarans, & confirmavit cl. S. A. REINHOLD (††). Plantæ figura, a laudato STÖRCK adjecta, satis indicat, hunc virum experimenta sua instituisse cum Aconito Cammaro LINN., quæ planta, dum spontanea colligitur, videtur acrior esse Napello, pulvis enim foliorum Cammari lingvæ imprimat ardorem inhærentem cum dolore, prout scribit STÖRCK, quem effectum ex Napello non observavi.

OBS. 4. Radicis sicc. Aconiti Napelli grana 15, cani data, strangulationem induxerunt, purgationem alvi, summam debilitatem, subsequente vomitu copioso, quem exceperunt convulsiones totius corporis & singultus;

H h 2

tan-

(*) *Observat. p. 2. p. 160.*

(**) *K. Vetensk. Acad. handl. 1773. p. 258.*

(***) *Cfr. DODON. Pempt. l. c. MORÆUS in Vetensk. Acad. handl. 1739. v. 1. p. 41.*

(†) *Libell. p. 69. seq.*

(††) *Diss. inaug. de Aconito Napello. Argentor. 1769.*

tandem tamen convaluit. Folia & femina recentia alium canem non moverunt; WILL. COURTEN (*).

301. ACONITUM Anthora. LINN. *Sp. pl.* 751. *Mat. m.* 270. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

Anthora. MILLER *Figur. t.* 12. CAMER. *Epit.*

837. DOD. *Pempt.* 440.

Pbarm. ANTHORÆ Radix.

Locus. Alpes Europææ. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix carnosâ, cylindrico-fusiformis, angulata, cinerea, digitalis, undique adspersa fibris; *parencymate* albo, post sectionem transversalem notato punctis 12, in circulum amplum dispositis. *Siccata* radix duriuscula.

PROPR. rec. Odor vix ullus; *sapor* amarus, acris; *masticata* fauces corrodit, diuque inhæret; *sicc. odor* debilis; *sapor* acriusculus, amaricans, faucibus inhærens, tandem nauseoso-dulcescens.

VIRTUS: suspecta.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum lutescens, sapore amaricanti-dulcescente; cum vitriolo martis fulcescit.

ORDO

PENTAGYNIA.

302. AQUILEGIA vulgaris. LINN. *Sp. pl.* 752.

Mat. m. 272. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Aquilegia sylvestris. GARID. *Aix. t.* 8.

Aquilegia. BLACKW. *Herb. t.* 409.

Aquileja. DODON. *Pempt.* 181.

Pbarm.

(*) *Philosoph. Transact.* vol. 27. p. 499.

Pharm. *AQUILEGIÆ* Herba, Flores, Semina.

Locus. Europa. Colitur in hortis. *Perennis.*

FORMA. rec. *Caulis* erectus, teres, obsolete digonus, glaber, superne ramosus, pedalis vel ultra. *Rami* alterni, erecti. *Folia* alterna; *radicalia* longius petiolata, triternata; *caulina* vaginis petiolata, ternata: foliolis ovatis, petiolellatis, tripartitis: laciniis cuneiformibus, venosis, supra glabris, subtus glaucis, glabris, trifidis s. lobatis, obtusis; *suprema* ternato-palmata, sessilia; lobis ovato-lanceolatis, acutis, integris. *Panicula* florum terminalis, simplicissima, pedunculis alternis, unifloris, pubescentibus, cernuis. *CAL.* nullus. *COR.* dilute violacea, minutim pubescens. *Petala* 5, ovata, acuta, æqualia, patentia, minutim ciliata, pubescentia, plana, basi subtus concava. *Nectaria* 5, æqualia, tubulata, turbinata, basi sensim attenuata in cornu incurvato-hamatum, obtusum, dependens, superne oris labio erecto, concavo, obtuso, petalis brevioribus; margine axis receptaculo annexa. *STAM.* *Filam.* plurima, membranacea, alba, subulata, basi linearia, longitudine Nectarii. *Anth.* lineari-ovales, obtusæ, compressæ, erectæ, brunneæ. *PIST.* *Germina* 5, supera, cylindrica, parallela, conniventia, villosa, desinentia in *Stylos* subulatos, erectos, staminibus paullo longiores, glabros. *Stigmata* obtusa. *Receptac.* globosum, striatum: striis longitudinalibus, e punctis constantibus. *Capsule* 5, conico-cylindricæ, conniventes, erectæ, mucronatæ, cinerascèntes, pubescentes, bivalves, uniloculares. *SEM* parviuscula, nigra, nitida, ovata, dorso convexa, versus apicem bicarinata, antice marginata.

PROPR. rec. herbæ: Odor validiusculus, subingratus; sapor subamaricans, ingratus, nauseosus. Florum: odor debilis; sapor mitis, submucilaginosus, subdulcescens. Seminum: odor vix ullus; sapor submucilaginosus.

*VIRTUS.**USUS.*

*OBS. Infus. aquosum herbæ tanquam potus Thææ subamaricans, herbaceo sapore; vitr. martis parum fusciscit, præcipitatur. Infus. florum e petalis violaceis recentib. pulcherrime cæruleum, odore debili, sed grato, sapore subdulcescente; cum succo citri congel. rubro-violaceum; cum Spiritu vitrioli pulchre rubrum; cum oleo tart. p. d. viride; cum vitr. martis obscuratur. Si saccharum l. a. huic infuso additur, fit *Syrupus* pulcherrimus, atque idem gratus. In hunc finem seligantur corollæ cæuleæ, petala & nectaria integra infundantur, non contusa, quia tunc color viridescit; recentia erunt, non siccata, color enim a siccatis deturpatur; infusio erit citior, nec protracta, namque color a protracta infusione alteratur, nimis violaceus fit, & non cæruleus, ut oportet. Infusum *seminum* colore aqueo est, odore subfatuus, sapore debili; cum vitriolo martis color persistit.*

303. NIGELLA fativa. LINN. *Sp. pl.* 753. *Mat. m.* 271. MILL. *Figur. t.* 187. *f.* 1. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 7.

Melanthium fativum. CAMER. *Epit.* 551. DOD. *Pempt.* 301.

Melanthium s. Nigella romana odora. LOB. *Icon.* 740.

Pharm. NIGELLÆ Semina.

Locus. Oriens. *Annua.*

FORMA. *Semina* trigona, compressiuscula, apice obtusa, basi obliqua, undique rugoso-scabra, nigra.

PROPR. *Odor* fragrans; *sapor* aromaticus, in Sassafras incidens.

VIRTUS: errhina, emmenagoga, lac provocans.

USUS.

OBS. 1. *Infus.* aquos. rubicundum, odore & sapore feminum; vitriolum martis colorem non alterat.

OBS. 2. In Oriente hæc semina pani insperguntur domestico, uti umbellatorum semina apud nos; FORSKÅL.

ORDO
POLYGYNIA.

304. ILLICIUM anisatum. LINN. *Sp. pl.* 664.
Mantiss. 2. 167.

Badianifera, LINN. *Mat. med.* 510.

Skimmi. KÆMPF. *Amæn.* 880. t. 881.

Pharm. ANISI STELLATI Fructus.

Locus. Tartaria, China. *Arbor.*

FORMA. *sicc.* *Fructus* pollicaris, infra rugosus, supra glaber, 8-partitus: *Capsulis* stellæ instar in orbem dispositis, ovatis, compressis, rigidis, duriusculis, fragilibus, unilocularibus, superne hiantibus, monospermis. *Semina* majuscula, ovata, compressiuscula, utrinque obtusa, hilo in apice, dorso convexa, antice carinata, undique nitida, duriuscula, fragilia; *nucleo* cotyledoneo, sordide albido.

PROPR. *sicc.* *Capsulæ*: *Odor* Anisi, fortis; *sa.*

sapor Anisi, dulcescens, gratus; *seminum* cortex anisatus, capsulis debilior. *Nucleus* oleosus, odore & sapore valido Anisi; *masticatus* pinguiusculus.

VIRTUS: pectoralis, carminativa, diuretica.

USUS. Tussis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. limpidum, fragrans, aromaticum, sapore Anisi fortiore, calidior; a vitr. martis obscuratur. *Decoctum* seminum turbidum, odore anisato, sapore consimili. *Aquam still.* fragrantem dat hic fructus, cum oleo essentiali liquido, fragrantissimo, Anisum spirante. Nuclei, frigide expressi, *oleum expressum* dant, grate fragrans. Cum spiritu vini destillatus hic fructus, spiritum gratum, dulcescentem largitur.

OBS. 2. Illicium Floridanum FORSTER *Flor. Amer. septentr. p.* 22. cum Chinensi in fragrantia convenit. Crescit sua sponte in utraque Florida, locis depressis, uliginosis, vel ad ripas fluviorum. Vim hiemis bene sustinet. Folia grate amaricantia sunt, & cortex mucilaginosus; ELLIS (*).

305. ANEMONE Hepatica. LINN. *Sp. pl.* 758. *Mat. m.* 277. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6. OEDER *Icon. t.* 610.

Trifolium aureum. DOD *Pempt.* 569.

Hepatica nobilis. BLACKW. *Herb. t.* 207.

Hepaticum trifolium. LOB. *Hist.* 496.

Pharm. HEPATICÆ NOBILIS Herba; Flores.

Locus. Europa, Virginia, in nemoribus. *Pennis.*

FORMA. rec. Folia radicalia, annotina, petiolata, cordato-trilobata, utrinque glabra, supra lucidiuscula, margine pilosa, pollicaria, magis la-

(*) *Philos. transact. v.* 60, *p.* 528.

lata quam longa: lobis ovatis, obtusis. *Scapi* radicales, erecti, teretes, lanuginosi, nudi, longitudine petiolorum, uniflori. *CAL. Involucrum* triphyllum: foliolis ovatis, acutiusculis, villosis, viridescens, a corolla paullulum remotis. *COR. Petala* 6 s. 8, ovalia, obtusa, patentia, supra cærulea, subtus albido-cærulescentia. *STAM. Filam.* plurima, albida, erecta, corolla duplo breviora, receptaculo inserta. *Antheræ* ovatae, tetragonæ. *PIST. Germina* plurima, cylindrica, villosa, pilis adpressis nitentia, staminibus breviora. *Styli* nulli. *Stigmata* obtusa, planiuscula, obliqua, sulco longitudinali.

PROPR. Odor nullus; *sapor* debilis. Planta recens, masticata, acrimoniam levem prodit.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infus.* aquos. *florum* sicc. rubrum, odore & sapore debili; vitr. martis fusco-nigrescit; hujus infusi guttæ 25, cum aquæ puræ unc. ꝑ & vitr. martis, colorem dilute violaceum stiterunt.

OBS. 2. Ex omnibus hujus generis speciebus *Hepatica* mitissima est.

306. ANEMONE pratensis. LINN. *Sp. pl.* 760.

OEDER *Icon. t.* 611.

Pulsatilla nigricans. STÖRCK *Libell. p. 1. t. 1.*

Pulsatilla vulgaris saturatiore flore. CLUS. *Hist. 1. p.* 246.

Pulsatilla altera. DOD. *Pempt. 430.*

Pharm. PULSATILLÆ NIGRICANTIS Herba, Extractum.

Locus. Europa, in campis apricis. *Perennis.*

FORMA. *Caulis* solitarius, (vel etiam plures ex una radice) simplicissimus, erectus, dodrantalis

lis, striatus, subangulatus, hirsutus, subnudus. *Folia* composita, subtus pilosa; laciniis linearibus, acutis; radicalia bipinnata, longius petiolata; caulina sessilia, opposita, in medio caulis sita, magis hirsuta. *Pedunc.* terminalis, hirsutus, nudus, uniflorus. *Flos* nutans. *CAL.* nullus. *COR.* campanulata, polypetala, fordide rubro violacea, extus hirsuta, intus glabra: petalis ovato-oblongis, obtusis, venis pictis. *STAM. Filam.* plurima, setacea, corolla breviora. *Anth.* didymæ, erectæ, luteæ. *PIST. Germ.* plurima, subulata, albido-hirsuta. *Styli* setacei, erecti, purpurascens, pubescentes, longitudine corollæ. *Stigmata* obtusa, subcapitata, fusca.

PROPR. rec. *Odor* vix ullus. *Sapor* acris, inhærens. *Masticata* fauces & linguam corrodit. *Siccat.* *sapor* primum herbaceus, *masticata* tandem acris, acrimonia diu inhærente, etiamsi fauces aqua frigida eluantur.

VIRTUS: diuretica, stimulans.

USUS.

OBS. I. *Infusum* aquolum colore saturato, rubicundo, sapore herbaceo, leviter acriusculo; vitriolo maris fusco-nigrescit. *Extractum* e succo inspissato paratur. Sub inspissatione succi in extractum, vapor, qui exsurgit, perquam acris est; cujus rei exemplum mecum communicavit cl. CAROL. SAUR (*), in puero quodam, cui, inter agitandum cum spatula succum sub evaporatione, palpebræ ita ex vapore corripiebantur, ut tumerent atque rubescerent, cum obnubilatione visus; quæ tamen mala post nonnullos dies sponte evanescebant. *Aqua stillat.* acris.

OBS. 2.

(*) In *Litteris.*

OBS. 2. Ill. STÖRCK Pulsatillam nigricantem in oculorum affectibus commendat, pluribusque casibus utilitatem ejus adstruit. Extractum copiose dedi ægrotis, oculorum morbis, imprimis amaurosi & panno laborantibus, sed ingenue profiteor, me nullum effectum inde observasse. A parva dosi semper incepti, & ascendi ad dosin satis magnam, sed nec hæc infirmos movit vel juvit.

307. ANEMONE nemorosa. LINN. *Sp. pl.* 762.
Mat. m. 275. KNIPH. *Bot. orig. cent. 1.* OEDER *Icon. t.* 549.

Ranunculus sylvarum. CLUS. *Hist.* 247.

Anemone 5. DOD. *Pempt.* 432.

Pharm. RANUNCULI ALBI Herba.

Locus. Europa in nemoribus, locis elevatis.

Perennis.

FORMA. rec. Caulis palmaris, sæpe spithamæus, erectus, teres, subpubescens, nudus, apice foliosus. *Folia* terna, petiolata, tripartita: lobis lanceolatis, acutiusculis, superne incisus, utrinque glabriusculis, pilis raris adspersis, venosis, margine ciliatis; pilis adpressiusculis, basi glandulosus; exterioribus bifidis; intermedio 3-fido, petiolellato. *Petioli* concavi, purpurascens, pubescentes, marginibus ciliatis. *Pedunc.* terminalis, intra folia enatus, longitudine foliorum, teres, pilis adpressis villosus, uniflorus, cernuus. *CAL.* nullus. *COR.* nivea, extus basi macula cærulescente. *Petala* 6 vel 7, ovali-oblonga, obtusa, patentia; 3 exteriora extus sordide subcærulescentia. *STAMINA. Filam.* plurima, albida, erecta, corolla duplo breviora. *Anth.* ovata, obtusa, retusa, compressa, didyma, erecta, lutea. *PIST.* *Germina* plura, oblonga, villosa. *Styli* conici,
 gla-

glabri, staminibus paullo breviores. *Stigm.* acuta, fusca.

PROPR. rec. Odor debilior; sapor herbaceus, acris, fauces lingvamque stimulans; *siccatur* odor nullus; sapor herbaceus, acris, recente debilior.

VIRTUS: *siccatur*, rubefaciens; *recent.* vesicans.

USUS: epispasticus; Tertianæ vernalis.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubicundum, amaricans, ingratum, acriusculum; cum vitriolo martis fusco-nigrescit. *Aqua stillat.* acris, subnauseosa, quod singulare est in hujus generis speciebus plurimis.

OBS. 2. Radix & folia recentia deglutita summam angustiam pectoris faciunt; & 30 plantæ, comestæ, letales dicuntur; GMELIN (*). Tertianæ vernaes sæpe curantur ex epispastico, parato e foliis s. floribus recentibus hujus plantæ contusis, & brachio imposito. Si debito tempore supra cutem remanet, rubescit cutis, & convexiusculus fit locus impositus ex affluentibus humoribus. Tum epispasticum removendum, alias adeo inflammatur cutis, ut post diem unum alterumve in vesicam elevetur, unde ulcus manans, dolorificum, tardissimæ sanationis. Sed si opem ferant hæc epispastica, debent ita dirigi, ut agant dum frigus febrile inceperit. Succus inspissatus herbæ menses pellit.

308. CLEMATIS recta. LINN. *Sp. pl.* 767.

Flammula recta. ZANNICH. *Venez. t.* 159.

Flammula Matthioli. CAMER. *Epit.* 698. CLUS.

Hist. 1. p. 124.

Pharm. FLAMMULÆ JOVIS Herba, Flores.

Locus. Austria, Monspelim, in collibus, *Perennis.*

FOR-

(*) *Flor. Sibir. 4. p.* 199.

FORMA. *Caulis* erectus, altior, teres, undique striatus, glaber, superne ramosus. *Folia* opposita, petiolata, pinnata: foliolis oppositis, ovato-lanceolatis, integerrimis, acutis, subbipollicaribus, supra glabris, subtus nervosis, grossius reticulatis, pube rara adpersis, suberectis. *Umbelle* florum plures, terminales, subfastigiatae, strictae, erectae, striatae, glabriusculae; quarum universales vestitae sunt involucrio foliaceo: foliolis pinnatis seu simplicibus; partiales vero nudae. **CAL.** nullus. **COROLLA** ochroleuca. *Petala* 5, lineari-cuneiformia, obtusa, vix semiunguicularia, minutim villosa, nervoso-venosa, patentireflexa. **STAM.** *Filam.* plurima, subulata, erecta, corolla paullo breviora. *Antherae* lineares, utrinque canaliculatae, erectae. **PIST.** *Germina* plura, subrotunda, villosa. *Styli* barbati, staminibus fere breviores, erecti. *Stigmata* cylindrica, glabra, obtusiuscula.

PROPR. *sicc. herbae:* Odor debilis; sapor herbaceus, acriusculus, diu inhærens. *Recens* acris; folia recentia *masticata* fauces lingvamque roduunt, & diutius in ore retenta, fauces subinflammant.

VIRTUS: pellens, diuretica, sudorifera, sæpe alvum movens, (dosi fol. gran. 4 ad scrup. ꝑ, bis de die); *rec.* vesicans.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubicundum, amaricans, nauseosum; vitriolo martis nigricans.

OBS. 2. De experimentis, quæ cum hac herba instituerunt Vindobonenses, consuli potest ill. A. STÖRCK libellus *de Flammula Jovis* &c. Laudat folia *externe* in ulceribus sordidis, ichorosis, fungosis, cancerosis, hyperlarcosis, carie ossium; *interne* in cephalæa,
do-

doloribus ossium nocturnis, lue venerea, scabie, melancholia (*).

309. RANUNCULUS Ficaria. LINN. *Sp. pl.* 774.
Mat. m. 274. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1.

Chelidonium minus. DODON. *Pempt.* 261. LOB.
Hist. 325. BLACKW. *Herb. t.* 51. BAUH. *Hist.*
3. p. 468.

Pharm. CHELIDONII MINORIS Radix,
Herba.

Locus. Europa, in umbrosis, solo pingviorre. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix bulbosa: bulbis fasciculatis, subcylindricis, extrorsum paullulum incrassatis, subpollicaribus, albis, fibris filiformibus, descendens interjectis. *Parenchyma* carnosum, post sectionem transversalem puncto medullari rubicundo. Tota planta subsucculenta. *Caulis* teres, erectus, glaber, ramosus: ramis oppositis. *Folia* opposita, petiolata, cordata, obtusa, angulata, utrinque glabra, supra venoso-lineata, lucidiuscula. *Petioli* foliis longiores, glabri, supra planiusculi, canaliculati, subtus convexi, basi vaginati, concavi; radicales vagina plana. *Peduncululi* terminales, ex axilla superiori, teretiusculi, undique striato-angulati, elongati, glabri, uniflori, nudi. *CAL. Perianth.* triphyllum: foliolis ovatis, obtusis, concavis, submembranaceis, fordide lutescentibus, adnatis, patentibus. *COR.* lutea, polypetala: *petalis* 8 vel 10, lanceolatis, obtusis, utrinque attenuatis, calyce duplo longioribus, supra nitidis, patentibus; squama unguis nectarea ovata, obtusa, parva. *STAM. Filam.* plu-

(*) Cfr. Стожек libell. de Pulsatilla nigra &c. p. 57.

plurima, subulata, lutea, corolla duplo breviora, erecta. *Antherae* subcylindricæ. *PIST.* *Germina* plurima, subrotunda, in capitulum digesta. *Styli* nulli. *Stigmata* subrotunda.

PROPR. rec. radic. Odor nullus; *sapor* debilis Nasturtii; *masticata* tenera, acriuscula, fauces irri-
tat & iis inhæret; *herbæ*: folia recentia contusa debiliter Nasturtium redolent; *sapor* herbaceus, sed fortior, Nasturtii, radice acrior. Herba cocta mitescit. Bulbi cocti molles fiunt instar pastæ. *Siccata*. radix parencymate est farinaceo, albo, fragili, subfriabili; quæ, *masticata*, in ore fere solvitur, sapore farinaceo; herba sicca, acriuscula, sapore herbaceo, subamaricante.

VIRTUS: *rec. herbæ*: mundificans, antiscorbutica, diuretica. *radic.* nutriens.

USUS: culinaris, Scorbutus.

OBS. 1. *Infusum* aquosum *radicis* sicca turbidiusculum; vitriolo martis non alteratur. *Infusum herbæ* sicca. rubicundum, turbidiusculum, acescens, acriusculum; vitriolo martis fuscescit.

OBS. 2. Inter Ranunculos hæc species minus acris, forte quia planta vernalis; attamen omnis acrimoniæ expers non est, quod quidem sapor acriusculus Nasturtii indicat, itemque aqua stillatitia primaria, quæ, prout observat GEOFFROY, saporem Sinapios habet, sive folia virentia, sive bulbi destillentur. Coctione itaque mitescit, acri avolante, quare etiam primo vere culinaris est apud pauperes, & in mixtione cum aliis oleraceis, ad juscula oleracea paranda adhibetur.

OBS. 3. Ex observatione auctorum, *Ficaria præstans* est ad hæmorrhoides cæcas, interne sumta & externe applicata. Tota planta virens, contusa, coquatur in axungia, quoad sicescat, quod ter repetatur, unde fiat unguentum. Sæpius præscripti serum lactis, in quo fo-

folia recentia infusa fuere, cum unguento nominato; sed nullum effectum laudabilem inde vidi.

OBS. 4. Cum Ranunculo Ficaria pluribusque Ranunculi speciebus curiosa experimenta in se ipse instituit cl. CAROL. KRAPP (*).

310. HELLEBORUS niger. LINN. *Sp. pl.* 783.
Mat. m. 273. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1. LOBEL. *Hist.* 388.

Elleborus niger legitimus. CLUS. *Hist.* 1. p. 274.
 Veratrum nigrum 1. DOD. *Pempt.* 381.

Pharm. HELLEBORI NIGRI Radix.

Locus. Austria, Hetruria, in alpinis. *Perennis.*

FORMA. ficc. Radix nigro-fusca, subcylindrica, subtorulosa, subramosa, undique obsesa fibris filiformibus nigris; *parenchymate* albido.

PROPR. Tota radix (una cum fibris) acris, nauseosa, leviter amaricans, inhærens. *Recens* acrior; masticata linguam acrimonia obstupefacit; *Siccata* mitior; in pharmacopoliis *diu asservata* vix acris, nisi diutius masticata.

VIRTUS: rec. venenata, rubefaciens, vesicans; *recenter siccatae:* emetica, purgans, emmenagoga, antiphthiriaca, sternutatoria; *diu conservatae:* vix purgans, alterans, diuretica.

USUS: Obstructio mensium; Setaceum pectoribus.

OBS. 1. *Infusum* radicis rubrum, saturatum, sapore amaro; vitriolo martis fuscescit. *Aqua stillatitia* acris, purgans. *Extractum* aquosum propinatur dosi gr 8 - 12 - 20; emesin plerumque movet, in majori dosi sumtum, sæpe violentam. E radic. ficc. libr. 6
 ob-

(*) *Experimenta de Ranunculorum nonnullor. venenata qualitate, horumque externo & interno usu.* Vindob. 1766.

obtinetur Extr. aquosi circiter libræ 2. Inter pulverandum radicem, narium irritantur fibræ adusque stertuationem, quare cautelis opus erit.

OBS. 2. Sectionem cadaveris viri, a sumto extracto Hellebori nigri enecati, ubi ventriculus & intestina inflammata erant, describit J. B. MORGAGNI (*).

OBS. 3. Radices Adonidis vernalis LINN. Helleboro nigro sæpius substituuntur, præcipue apud mercatores Francofurtenses & Hamburgenses, qui e Thuringia & Erfordia eas afferri curant; RUD. AUG. VOGEL (**).

311. HELLEBORUS foetidus. LINN. *Sp. pl.* 784.

KNIPH. *Bot. orig. cent.* 12.

Helleborus niger foetidus. GARID. *Aix. t.* 48.

Veratrum nigrum 3. DOD. *Pempt.* 382.

Helleboraster maximus. LOBEL. *Icon.* 679. *Hist.*

387.

Pharm. HELLEBORI FOETIDI Herba.

Locus. Europa australis, Virginia. *Perennis.*

FORMA. Caulis breviusculus, perennans, inferne nudus, cicatrifatus vel glabriusculus, superne foliosus; supra folia desinens in Scapum subangulatum, atomis adpersum, spithamæum, ramolom, squamosum. Rami scapi alterni, erecti. Folia congesta, longius petiolata, pedata: foliolis lineari-lanceolatis, digitalibus vel palmariibus, superne serratis, utrinque glabris, supra viridibus, minutim subrugosis, lucidiusculis, venis alternis, obliquis, depressis, lineatis, subtus pallidioribus. Petioli lineares, concavi. Squamæ scapi alternæ, ovato-lanceolatæ, coloratæ, glabræ, acutæ, sæpe fissæ in foliola, pollicares vel ultra, erecto-patentes, ad ramos & in pedunculis sitæ. Pedun-

I i

cu-

(*) *De sedibus & crassibus morborum, t. 2. p. 381.*

(**) *Mater. med. 197.*

culi in ramis alterni, elongati, pubescenti-scabriusculi, superne tuberculato-rugosi, erecti, uniflori, bracteis vestiti. *Flores* nutantes. *CAL.* nullus. *COR.* squamis concolor, campanulata, atomis scabriuscula, pentapetala, persistens. *PIST.* 3, pubescentia. *Obs.* Planta, quam descripsi, e solo natali, e Castilia veteri, deprompta fuit.

PROPR. *Odor* foetidus, præsertim plantæ recentis; *sapor* rec. & sicc. acerrimus, amaricans; *masficata* totum os faucesque corrodit, effectu inhærente, quamvis fauces sedulo eluantur. Siccatione acrimoniam vix deponit.

VIRTUS: emetica, purgans, anthelminthica.

USUS.

OBS. Fide cl. CAROLI BISSET hanc plantam excito. Periculum ipse nunquam feci, laudatus autem vir Helleborum hunc, in vermibus expellendis, nunquam fefellisse tradit. Dosis erit folior. recent. drachma 1, in decocto; sed si folia siccata fumantur, grana 15 sufficere possunt pueris 5 vel 6 annorum. In majori dosi emeticam & purgantem vim exercet. Usus per nonnullos dies consecutivos continuandus. Succus expressus, ope sacchari in syrupum redactus, commodum erit remedium, si cochleare unum mane & vesperi propinetur; BISSET (*). Sed ob ingentem plantæ acrimoniam cum illa caute agendum. A parca dosi incipere juvat, ne sensibilia subiecta nimis moveat.

CLAS-

(*) *Essay on the medical constitution of great Britain*, p. 329.

CLASSIS XIV.
 DIDYNAMIA.
 ORDO
 GYMNOSPERMIA.

312. **A**JUGA pyramidalis. LINN. *Sp. pl.* 785. *Mat.*
m. 306.

Bugula. DODON. *Pempt.* 135.

Bugula Consolida media. BLACKW. *Herb. t.* 64.

Phyllochnois. RENEALM. *Specim.* 125.

Bugula quibusdam Prunella. LOBEL. *Hist.* 252.

Consolida media. LUDW. *Ectyp. p.* 4. *t.* 8.

Pharm. CONSOLIDÆ MEDIÆ Herba.

Locus. Europa, in pratis. *Biennis.*

FORMA. rec. Caulis digitalis, simplex, erectus, tetragonus, a basi ad apicem undique obfessus foliis & calycibus floriferis s. fructiferis. *Ramus* teres, procumbens, ab ima basi exiens, inferne nudus, superne foliosus & florifer, caule duplo brevior. *Folia* opposita, ovata, obtusa, villosa; infima majora, petiolata, crenata, nervoso-lineata, petiolis latis, linearibus; superiora subæqualia, sessilia, alternatim opposita, superne tricrenata, a medio revoluta; suprema purpurea. *Flores* verticillati, seni, sessiles; tota planta ab imo ad summitatem florifera. *CAL. Perianth.* monophyllum, subturbinatum, 5-fidum: laciniis lanceolatis, acutis, ciliato-pilosis, erectis, æqualibus. *COR.* ringens. *Tube* cylindricus, glaber, albus; calyce longior, superne striis cæruleis. *Labium*

superius brevissimum, album, bifidum, pilosociliatum; *inferius* cæruleum, striis albidis pictum, trifidum: laciniis 2 lateralibus ovatis, obtusis, erectis, extus pilosis; intermedia obcordata, patente, subtus pilosa. *STAM. Fil.* 4, subulata, alba; quorum 2 breviora, longitudinè labii superioris. *Anth.* ovata, purpurea. *PIST. Germen* 4-fidum, obtusum, glabrum. *Stylus* subulatus, albidus, longitudine staminum. *Stigma* cernuum, acutum, bifidum.

PROPR. rec. *Odor* debilis, graviusculus; *sapor* debilis, subingratus, tum amaricans.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum colorem habet potus Theæ; cum vitriolo martis fuscescit.

OBS. 2. Non magna foret jactura, si ex officinis prorsus abesset hæc planta, quæ dudum obsolevit.

313. TEUCRIUM Chamæpitys. LINN. *Sp. pl.*

787. *Mat. m.* 287. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 8.

Chamæpitys prima. DOD. *Pempt.* 46.

Pbarm. CHAMÆPITYOS Herba.

Locus. Europa australis, Virginia, Oriens. *Annuum.*

FORMA. *Radix* cylindrica, descendens, subramosa, fibrillosa. *Caules* plures ex una radice, erecti, sæpe subprocumbentes, tetragoni, pilis albis hirsuti (in spontanea magis quam in culta), spithamæi vel ultra, ramosi. *Rami* pauciores, oppositi, cauli conformes. *Folia* ad genicula, opposita, sessilia, linearia, hirsuta (in culta subglabriuscula, exceptis summitatibus), pollicaria, in medio fissâ in 3 lacinias lineares, acutiusculas, foliis conformes; suprema congesta, erecta. *Flores* axil-

lares, bini, oppositi, subsessiles. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, ovato-turbinarum, pilosum, 5-fidum: laciniis lineari-lanceolatis, acutis, erectis. *COR.* ringens. *Tubus* calyce longior, pubescens, subcylindricus, erectus. *Labium superius* parvum, bifidum, obtusum, venis cæruleis pictum; *inferius* elongatum, bifidum, obtusum. *STAM.* didynamma, versus labium superius flexa. *PIST. Germen* 4-fidum. *Stylus* setaceus, staminibus longior. *Stigma* acutum.

PROPR. ficc. *Odor* fragrans, debilior, cephalicus; *sapor* amarus, aromaticus, in Rosmarinum incidens.

VIRTUS: tonica, stomachica, emmenagoga, diuretica, resolvens.

USUS. Arthritis, Podagra.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubicundum, amarum; ex addito vitriolo martis fuscescit.

OBS. 2. Cl. JOHN CLEPHANE (*), inquirens in originem & antiquitatem pulveris illius amari, quo Dux PORTLAND utebatur contra arthritidem, ostendit, praxin fuisse, antiquissimam, & inde a GALENI temporibus moris fuisse, arthritidi podagræque amaris occurrere. Formula Pulveris Portlandici hæc est: R. Rad. Aristoloch. rotundæ, & Gentianæ, Herb. Chamæpityos, Chamædryos & Centaur. min. ana p. æ. M. f. pulvis, cujus drachma 1 quovis mane sumenda per primum trimestre; postinde diminuenda dosis, ita ut $\frac{3}{4}$ drachmæ per secundum propinentur; sed per bina insequentia trimestria non amplius opus erit quam drachma $\frac{1}{2}$ quovis mane. Exantlato sic anno uno, expediet drachmam $\frac{1}{2}$ quovis altero die, per integrum subsequens annum, dare. Agit hic pulvis lente, sed secure, & ex mente cl. CLEPHANE curam perficit intra biennium.

314. TEUCRIUM creticum. LINN. *Sp. pl.* 788.
Mat. m. 286.

Rosmarinum Stœchadis facie. ALPIN. *Exot.*
103. t. 102.

Pharm. POLII CRETICI Herba.

Locus. Creta, Ægyptus. *Suffrutex.*

FORMA. *Caulis* fruticosus. *Rami* simplices, tetragoni, albo-tomentosi, erecti. *Folia* ad genicula, opposita, linearia, subsessilia, pollicaria, integerrima, supra viridia, glabra, subtus albotomentosa, patentia; inferiora obtusa; superiora angustiora, acutiuscula. *Racemus* subspicatus, terminalis, nudiusculus, floribus ternis, breviter pedicellatis, erectis. *Foliola* racemi linearia, opposita, floribus breviora. *CAL. Periantb.* 1-phyl- lum, turbinatum, albo-tomentosum, 5 fidum: laciniis lanceolatis, acutis. *COROLLA* Teucree, calyce paullo longior. *STAMINA* didynama, filiformia, corolla longiora, exstantia. *PIST.* *Ger- men* 4-fidum. *Stylus* filiformis, staminum vix longitudine. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. succ. *Odor* fragrans, cephalicus; *sapor* amarus, leniter aromaticus.

VIRTUS: tonica, stomachica.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. rubicundum, amarum; *vi- triolo* martis fusco-nigrescit.

315. TEUCRIUM Marum. LINN. *Sp. pl.* 788.

Mat. m. 285. KNIPHOF *Bot. orig. cent.* 3.

Marum syriacum vel creticum. PARKINS. *The- atr.* 13. BLACKW. *Herb t.* 47.

Marum Cortusi. BAUH. *Hist.* 3. p. 242.

Marum verum. LUDW. *Ectyp.* p. 7. t. 14.

Pharm. MARI VERI Herba.

Locus. Valentia. Colitur in frigidario apud nos. *Suffrutex.*

FORMA. rec. *Caulis* fruticosus, spithamæus, pedalis, teretiusculus, subdistortus, ramosus. *Ramuli* oppositi, minutim tomentosi, albidi, erecti, geniculati. *Folia* opposita, ad genicula, petiolata, ovata, acuta, integerrima, subcarnosa, supra viridia, vix pubescentia, subtus minutim tomentosa, vix semiungvicularia, persistentia. *Racemi* florum in ramulis terminales, subsecundi, floribus brevius pedicellatis, oppositis, axillariibus. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, tubulatum, subincurvatum, supra basi gibbum, hirsutum, 5-fidum: laciniis ovato-acutis, erectis, subæqualibus. *COR.* 1-petala; *Tubus* calyce paullo longior, pallidus, incurvus, utrinque compressus; *Limbus* ringens, hirsutus, unilabiatus, deflexus, 5-fidus, violaceus: laciniis 2 inferioribus lanceolatis, acutis, erectis, ciliatis, pubescentibus; 2 intermediis ovalibus, obtusiusculis, patentibus; terminali longe majore, obovata, subtruncata, concava, glabra, patente, subtus pubescente. *STAM. Filam.* 4, subulata, erecta; quorum 2 paullo longiora. *Anth.* ovatæ, cernuæ. *PIST. Germina* 4, conniventia, minutim pubescentia. *Stylus* filiformis, longitudine staminum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. succ. *Odor* fragrans, cephalicus, fortis, balsamicus, bituminosus; *rec.* fortior; *Fricata* folia nares stimulant, & sternutationem movent. *Sapor* intensius amarus, bituminoso-aromaticus.

VIRTUS: nervina, tonica, resolvens, emmenagoga, diuretica, errhina.

USUS. Cachexia, Hysteria, Debilitas nervorum.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubrum, odore & sapore herbæ; vitr. martis nigro-fuscescit. *Aqua still.* fragrans. *Oleum still.*, ut tradit LEWIS, volatile est, fragrantissimum, valde pungens.

OBS. 2. Singulari hujus plantæ amore ducitur Felis Catus.

OBS. 3. Hujus plantæ bonum effectum vidi apud ægrotam, quæ apoplectica prolapsa erat ab ictu capitis contra lapidem, cum e rheda profiliret. Incaustum adhibebantur venæsectiones; sangvisugæ, laxantia anti-phlogistica &c. sublethargica tamen permanebat ægra usque in tertiam septimanam, quo tempore pulver. Mari veri scrupul. i ei propinabam, quavis quarta hora fumendum; id quod perquam feliciter cessit, siquidem in integrum restituebatur, atque postinde 13 jam annos bona valetudine exegit. Ceterum in resolutione nervorum, post veram apoplexiam, identidem propinavi Marum verum absque emolumento. De Maro hoc disse-ruit cl. J. A. DAHLGREN (*).

316. TEUCRIUM Scordium. LINN. *Sb. pl.* 790.
Mat. m. 289. OED. *Icon.* 593. KNIPH. *Bot.*
orig. cent. 11.

Scordium. CAMER. *Epit.* 588. DOD. *Pempt.*
126. BLACKW. *Herb. t.* 475.

Scordeum. LOB. *Hist.* 261.

Pharm. SCORDII Herba.

Locus. Europa, in pratis depressis. *Perenne.*

FORMA. rec. cultæ: *Caulis* erectiusculus, tetragonus, spithamæus, pubescens, ramosus. *Rami* alternatim oppositi, elongati, longitudine caulis, simplices, cauli conformes. *Folia* opposita, sessilia, pollicaria, lineari-oblonga, obtusa, utrinque

(*) *Diff. de Maro, sub præsid. v. LINNÉ, Upsl. 1774.*

que glabra, supra viridia, lineata, subtus glauca, nervis subpubescentia, margine undique grossius serrata, patentia. *Flores* verticillati, seni, pedunculati, erecti. *CAL. Perianth.* 1-phyllo, tubulatum, angulato-striatum, pubescens, 5-fidum: laciniis ovato-acutis, erectis; 3 æqualibus; 2 superioribus profundioribus, brevioribus. *COR.* dilute cærulea, ringens, extus minutim pubescens; *Tubus* incurvatus, sordide albicans, longit. calycis, superne paullo crassior. *Lab. super.* nullum, *inferius* patens, oblongum, 5-fidum: laciniis 4 inferioribus, subæqualibus, acutis, erectis, per paria oppositis; terminalis multoties major, subrotunda, concava, integerrima, basi obsolete variegata. *STAM. Filam.* 4, subulata, alba, exstantia, erecta; quorum 2 longiora. *Anth.* oblongiusculæ, brunneæ, secundæ. *PIST. Germ.* subrotundum, obtusum, 4-lobum. *Styl.* subulatus, albus, longitudine staminum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. sicc. & rec. Odor alliato-cephalicus, gravis. Sapor amaricans, odori congruens, inhærens.

VIRTUS: antiputredinosa, tonica, diaphoretica, diuretica, resolvens, animalium lac inficiens sapore Allii.

USUS. Gangræna.

OBS. I. *Infusum* aquosum amaricans, fragrans; vitriolo martis subito nigrescit; hujus infusi guttæ 20, aquæ unc. ß instillatæ, addito vitr. martis, colorem stiterunt viridescenti-rubrum. Menstruo aquoso & spirituoso extrahitur, uti congeneres. *Aqua still.* fragrans, aromate herbæ; sed nullum *oleum stillat.* obtinere potuit cl. LEWIS.

OBS. 2. In hac stirpe natura conjunxit odorem Allii cum planta resolvente, mixtione quidem singulari.

317. TEUCRIUM Chamædrys. LINN. *Sp. pl.* 790.

Mat. m. 288. KNIPH. *Bot. or. cent.* 11.

Chamæpitys altera. DOD. *Pempt.* 46.

Petit Chêne ou Germandrée. BULLIARD *Flor. paris.* t. 16.

Chamædrys. LOB. *Hist.* 260.

Pharm. CHAMÆDRYOS Herba.

Locus. Europa australis, Oriens. *Perenne.*

FORMA. Caulis erectus, tetragonus, spithameus vel ultra, geniculatus, pubescens, ramosus. Rami oppositi, cauli conformes, subpurpurascens, erecti. Folia ad genicula, opposita, breviter petiolata, ovali-oblongiuscula, obtusa, inferne abrupte angustata, utrinque pubescentia, margine inciso-crenata, semipollicaria, patentia. Foliola tenera in axillis foliorum, utrinque gemina, cuneiformia, serrata. Flores laterales, axillares, verticillati, utrinque bini vel terni, pedunculati. CAL. Perianth. 1-phylum, ovato-turbatum, nervoso-angulatum, pubescens, 5-fidum; laciniis ovato-acuminatis, erectis, ciliatis. Calyces summitatum purpurei. COROLLA Teucrii, violacea, calyce longior. STAM. didynama, corollæ vix longitudine. PIST. Germen 4-fidum. Stylus filiformis, staminibus longior. Stigma bifidum, acutum.

PROPR. rec. & sic. Odor leviter fragrans. Sapor amarus.

VIRTUS: tonica, stomachica, emmenagoga, diuretica.

USUS. Arthritis, Cachexia.

OBS. In officinis nostris Veronica Chamædrys perperam pro Teucrio Chamædry subtituta fuit.

318. SATUREJA hortensis. LINN. *Sp. pl.* 795.

Mat. m. 284. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3.

Satureja. ZANNICH. *Venez. t.* 290. DOD. *Pempt.* 288.

Satureja altera. CAMER. *Epit.* 487.

Pharm. & Culinis SATUREJÆ Herba.

Locus. Europa australis. *Colitur in hortis.* *Annua.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, descendens, fibrillosa. Caulis dodrantalis, erectus, subtetragonus, minutim pubescens, purpureo-viridescens, ramosus, diffusus. Rami brachiatis oppositi, erecti. Folia opposita, subsessilia, vix pubescentia, lineari-lanceolata, acutiuscula, vix pollicaria, patentia, utrinque adspersa atomis excavatis, subtus instructa punctis subrotundis, majoribus sparsis, supra vero marginalibus, longitudinaliter dispositis. Verticilli florum axillares, constantes e glomeribus florum pedunculatis, oppositis, floribus pedicellatis. Bractæ lineares, subsessiles, ciliatæ, in pedicellis solitariae. CAL. Perianth. monophyllum, tubulato-turbinatum, punctatum, subpubescens, striato-angulatum, 5-fidum: laciniis lineari-lanceolatis, carinatis, erectis, subæqualibus. COR. infundibuliformis, utrinque pubescens, dilute violacea. Tubus cylindricus, longitudine calycis; Limbus bilabiatus. Lab. super. planum, erectum, obtuso-rotundatum, punctatum, emarginatum; inferius paullo majus, patens, 3-fidum: laciniis rotundatis, crenulatis, planis. STAM. Filam. 4, subulata, pallida, ori tubi inserta, limbo breviora; quorum 2 superiora paullo longiora. Antheræ reniformes, obtusæ, purpurascens. PIST. Germ. viride, 4-par-

4-partitum, obtusum, basi perichætio cinctum. *Stylus* subulatus, pallidus, staminibus paullo longior. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. Odor fragrans, validus, cephalicus; *Sapor* aromaticus, calidus, vix amaricans; *Siccata* planta odore & sapore fere fortior.

VIRTUS: stomachica, excitans, emmenagoga, diuretica, resolvens.

USUS: culinaris.

OBS. *Infusum* aquos. herbæ rec. luteo-subrubicundum, odore & sapore herbæ; vitr. martis nigrescit. *Aqua still.* fragrans. *Oleum still.* sapore acuto, odore herbæ, penetrante.

619. SATUREJA capitata. LINN. *Sp. pl.* 795. *Mat.* m. 283.

Thymum legitimum. CLUS. *Hist.* 1. p. 357.

Thymum creticum incanum capitatum. BARREL. *Icon.* 897.

Pharm. THYMI CRETICI Folia, Spicæ.

Locus. Europa australis. Oriens. *Suffrutex.*

FORMA. Folia opposita, sessilia, lanceolata, basi latiora, apice acutiuscula, carinata, undique punctata, concaviuscula, margine subciliata, glabriuscula, 2 lineas longa. Spicæ florum conicæ s. subrotundæ, obtusæ, sessiles, majusculæ, subpollicares, constantes *Bracteis* foliis similibus, at paullo majoribus, punctato-rugosis, margine albido-ciliatis, imbricatis, calycibus longioribus. *Calyces* trigoni, scabriusculi, incurvati, bilabiati, 5-fidi: laciniis ciliatis; duabus inferioribus longioribus; fauce barbata. *COR.* violaceæ.

PROPR. sicc. Odor fragrans, cephalicus, graviusculus; *sapor* aromaticus, calidiusculus, gratus.

VIR.

VIRTUS: resolvens, stomachica, emmenagoga,
USUS.

OBS. *Infusum* herbæ aquos. rubrum, cephalicum, sapore aromatico, amaricante; cum vitriolo martis fusco-nigrescit.

320. **HYSSOPUS officinalis.** LINN. *Sp. pl.* 796.

Mat. m. 290. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Hyslopus officinarum cærulea f. *spicata.* GAR-
RID. *Aix. t.* 51.

Hyslopus. BLACKW. *Herb. t.* 296.

Pbarm. HYSSOPI Herba.

Locus. Oriens, Austria, in subalpinis, Sibiria;
Perennis.

FORMA. *rec.* *Caulis* tetragonus: angulis obsoletis; scabriusculus: pube minutissima; geniculatus, pedalis, erectus, ramosus. *Rami* alternatim oppositi, erecti, elongati, lateribus alternatim oppositis superne canaliculati. *Folia* ad genicula alternatim opposita, subsessilia, ovali-lanceolata, obtusa, utrinque punctata, subtus scabriuscula, margine minutissime ciliata, patentia, pollicaria. *Axillæ* foliorum foliolis onustæ. *Racemus* terminalis, verticillatus, secundus, elongatus, foliaceus: verticillis distantibus; singulis constantibus e racemulis axillaribus, oppositis, breviter pedunculatis, foliis vix longioribus, 5-floris, foliolaceis; floribus pedicellatis, congestis, intermedio priore, nudo. *Bractææ* breviusculæ, lineari-subulatæ, ad singulos pedicellos laterales. **CAL.** *Periantb.* 1-phyllum, tubulatum, striatum, turbinatum, minutim pubescens, 5-fidum, acutum, erectum, hinc viride, inde purpurascens. **COROLLA** cærulea. *Tubus* cylindricus, minutim pubescens, superne recurvus. *Limbus* glaber, ringens, bilabiatus. *Labium*
su-

superius ovatum, erectum, bifidum, obtusum, margine utrinque revolutum; *inferius* patens, 4-fidum, truncatum, profunde retusum: laciniis ovato-rotundatis; interioribus erectis; exterioribus nutanti-planis. *STAM.* Fil. 4, subulata, cærulea, corolla longiora; quorum 2 superiora paullo breviora. *Anth.* exsertæ, lineares, exprorectæ. *PIST.* Germ. viride, subrotundum, glabrum, 4-partitum: lobulis obtusis, conniventibus. *Styl.* subulatus, violaceus, staminibus paullo longior, erectus. *Stigm.* bifidum, subulatum, exsertum.

PROPR. *sicc.* & *rec.* Odor fragrans, graviusculus, non ingratus; *sapor* calidiusculus, aromaticus, amaricans, subcamphoratus; herba recens *maslicata* subsucculenta, tenerior, linguam faucesque calefacit in modum fere Camphoræ, verum debilius.

VIRTUS: corroborans, resolvens, pectoralis, stomachica, diuretica, emmenagoga.

USUS. Tussis, Angina.

OBS. *Infusum* aquos. rubicundum, debilius fragrans, sapore amaricante, leniter aromatico; vitr. maris nigrescit. *Aqua still.* ex herba virente fragrans, bona. *Oleum still.* fragrans, lutescens, sapore calido, amaricante, acrisculo; ex herbæ Hyssopi, sub florentia collectæ, libr. 20 olei still. drachm. 6. obtinuit el. BAUMÉ.

321. NEPETA Cataria. LINN. *Sp. pl.* 796. *Mat. m.*

291. OEDER *Icon. t.* 580.

Cattaria herba. DODON. *Pempt.* 99.

Mentha cataria. LOBEL. *Hist.* 276.

Nepeta vel Mentha cataria. BLACKW. *Herb. t.* 455.

Pharm. NEPETÆ Herba.

Locus. Europa, Virginia, in ruderatis. *Perennis.* FOR-

FORMA. rec. Caulis erectus, geniculatus, villosus, cinereus, tetragonus; lateribus oppositis plano-canaliculatis, angulis obtusis; ramosus, pedalis vel ultra. *Rami* alternatim oppositi, erecti, cauli conformes. *Folia* ad genicula, opposita, petiolata, cordata, supra viridia, pubescentia, subtus villosa, cinerea, bipollicaria, dentato- serrata, patentia. *Petioli* foliis breviores, teretes, villosi. *Spicae* florum terminales, constructae e verticillis subsessilibus, approximatis; parce foliosae, floribus breviter pedicellatis. *Braeae* subulatae. *CAL. Per.* cylindricum, tubulatum, striatum, villosum, 5- fidum: laciniis lineari-subulatis; 3 superioribus aequalibus, erectis; 2 inferioribus paullo minoribus, angustioribus, profundius divisis. *COR.* calyce paullo longior. *Tubus* cylindricus, albus, glaber. *Limbus* ringens, bilabiatus, villosus, albidus. *Lab. super.* erectum, obovatum, concavum, obtuso-rotundatum, bifidum. *Faux* turbinata, compressiuscula, intus undique violaceo-punctata, margine utrinque rotundato, revoluta. *Lab. infer.* subrotundum, maculatum, margine crenulatum, concaviusculum, patens. *STAM. Fil.* 4, subulata, alba, longitudine corollae; quorum 2 inferiora paullo breviora. *Antb.* bilobae, purpureae, lobis oblongis, obtusis, divergentibus. *PIST. Germ.* 4-partitum. *Styl.* subulatus, albidus, longitudine corollae. *Stigm.* bifidum, acutum.

PROPR. recent. Odor fragrans, in Melissam citrinam incidens. *Sapor foliorum* aromaticus, fortis, calidus, fere Melissae citrinae, sed longe calidior; *floruum* paullo debilior, Melissam magis referens.

VIRTUS: resolvens, emmenagoga.

USUS. Hysteria.

OBS. 1. *Infulum* aquos. herbæ recentis colore Theæ potus, odore & sapore herbæ; vitriolo martis nigrescit.

OBS. 2. Feli Cato perinde grata herba, ac Marum verum.

322. LAVANDULA Spica. LINN. *Sp. pl.* 800. *Mat. m.* 296. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

Lavande. BULLIARD *Flor. paris. t.* 9.

Lavandula angustifolia. GARID. *Aix. t.* 60.

Lavandula. DOD. *Pempt.* 273. BLACKW. *Herb. t.* 294.

Spica Lavendula. LOBEL. *Hist.* 236.

Pharm. LAVANDULÆ Flores.

Locus. Europa australis. *Suffrutex.*

FORMA. rec. Spica florum terminalis, cylindrica, erecta, pedunculata, constructa e verticillis 10-floris vel ultra, nudis, pubescentibus; quorum inferiores remoti; superiores proximiores; floribus subsessilibus. *Bractea* opposita, sessiles, cordata, nervoso striata, longius acuta, cinerascens, calycibus breviores. *CAL. Per.* tubulatum, cylindricum, undique striatum, cinereo-tomentosum, superne caeruleum, truncatum, 4-crenatum; lacinia unica, superiore, subrotunda, plana, concaviuscula, erecta. *COR.* violacea, infundibuliformis, pubescens. *Tubus* striatus, calyce paullo longior, intus pilosus, extus minutim pubescens. *Limb.* 5-fidus, inæqualis. *Lab. super.* majus, obcordatum s. bifidum: laciniis obovatis, subcrenulatis; *infer.* 3-fidum: laciniis ovatis, obtusis, patentibus, æqualibus. *STAM. Fil.* 4, intra tubum superne inserta; quorum 2 paullo longiora.

ra. *Anth.* parviusculæ, peltatæ, subconniventes, subrotundæ, planæ, violaceæ, centro luteo, margine obsolete quadrilobæ, piloso-ciliatæ, os tubi obturantes. *PIST. Germ.* 4-fidum: lobis subrotundis, basi cinctum perichætio. *Styl.* cylindricus, longitudine staminum, vix pubescens. *Stigmata* 2, ovato-oblonga, obtusa.

PROPR. rec. & sicc. Odor fragrans, fortis, cephalicus, svaveolens. *Sapor* aromaticus, amaricans, calidiusculus, odori congruens. Flores recentes *musticati* leniter in ore calefaciunt.

VIRTUS: nervina, resolvens, tonica, emmenagoga.

USUS: externus.

OBS. 1. Infus. aquos. rubicundum, fragrans, amarum; vitriolo martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 20, aquæ unc. ß instillatæ, addito vitr. martis, colorem obscure viridescentem fecerunt. *Aqua still.* fragrans; *oleum still.* citrinum, odore Lavendulæ forti, sapore calido. E flor. Lavand. libr. 15 olei still. unc. 5 ß obtinuit el. BAUMÉ; alia vice e flor. libr. 80 obtinuit ol. stillat. libr. 1 & unc. 9. Sed e ramentor. libr. 5, demtis floribus, paucas duntaxat olei guttas accepit. *Spiritus*, si rite paratus, gratissimus, sub nomine *Eau de Lavande* increbuit.

OBS. 2. Infans generosus nascebatur cum tumore mollissimo verticis capitis, magnitudine ovi columbini; consulebantur plures medici & chirurgi, apertionem tumoris serio dissidentes. Tandem præscripsit cel. OL. ACREL Spirit. Lavend. compos. Lond., quo tumor fricaretur, unde brevi plenarie resolutus fuit.

323. MENTHA crispa. LINN. *Sp. pl.* 805. *Mat. m.* 278. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 11.

Sisymbria mentha agrestis, LOBEL. *Hist.* 272.

Pharm. MENTHÆ CRISPÆ Herba.

Locus. Sibiria. Colitur in hortis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, ramosa, articulata, repens, fibris descendens, filiformibus, fibrillosis. *Caules* plures ex una radice, pedales vel ultra, erecti, 4 goni, geniculati, pubescenti-scabridi, ramosi. *Rami* oppositi. *Folia* adgenicula, opposita, breviter petiolata, ovato-subrotunda, acutiuscula, pollicaria, subtus pubescentia, supra glabriuscula, rugosa, margine incisoferrata, ferraturis minutim ciliatis, erectis crispa. *Capitulum* terminale, oblongum s. ovatum, obtusum, conflatum e verticillis subsessilibus, subapproximatis; inferiore magis remoto, pedunculato; floribus brevius pedunculatis. *Bractea* ovato-lanceolata, acuta, ciliata, subserrata, verticillis subjecta, opposita. *Involucrum* polyphyllum: foliis linearibus, acutis, subaequalibus, subpubescentibus, verticillis subjectum, longitudine circiter pedicellorum. *CAL. Perianth.* tubulatum, turbinatum, undique striatum, pubescens, 5-fidum: laciniis subulatis, acutis, subaequalibus, erectis. *COR.* pallide violacea, glabra. *Tubus* longitudine calycis, superne amplior, sensim desinens in *Limbus* 4-fidum: laciniis ovatis, obtusis, erecto-patentibus, margine undique revolutis; suprema paullo latiore, emarginata. *STAM. Filam.* 4, setacea, corollae concolora, longitudine laciniarum corollae; quorum 2 paullo altiora. *Anth.* ovata, didyma, incumbentes. *PIST. Germ.* viride, 4-fidum, obtusum, basi cinctum perichætio. *Styl.* subulatus, corolla longior. *Stigm.* 2, subulata, acuta.

PROPR. rec. & sicc. Odor fragrans, fortis, spirituosus; sapor calidus, aromaticus; masticata
in

in lingua & faucibus calefacit, fere ut spiritus vini. Ex siccatione intenditur odor & sapor.

VIRTUS: resolvens, ructatrix, diuretica, emmenagoga, stomachica, lac resolvens.

USUS. Hysteria, Vomitus, Coagulum lactis in mammis, Colica.

ORS. *Infusum* aquos. rubrum, fragrans, leniter amaricans; vitr. martis subito nigrescit; hujus infus. guttæ 20, cum vitr. martis & aquæ unc. ꝑ, colorem fordidè brunneum stiterunt. *Oleum still.* aureo colore, debilius fragrans; sapore Menthæ acutè & calido.

324. MENTHA sylvestris. LINN. *Sp pl.* 804. *Mat.* m. 279.

Mentha. BLACKW. *Herb. t.* 290.

Mentha romana. LOBEL. *Hist.* 271.

Pbarm. MENTHÆ LONGIFOLIÆ Herba.

Locus. Germania, Anglia, Gallia. *Perennis*.

FORMA. *rec.* *Caulis* erectus, tetragonus, tomentosus, pedalis vel ultra, geniculatus, superne ramosus. *Rami* oppositi, erecti. *Folia* ad genicula, opposita, subsessilia, lanceolata, acuta, subtus tomentosa, cinerea, supra viridescens, villosa, bipollicaria vel ultra, acute serrata, patentia. *Spicæ* terminales, ternæ, brevius pedunculatæ, villosæ, conicæ, nudæ, constructæ e verticillis sessilibus, approximatis, floribus pedicellatis. *Bractææ* lineari-subulatæ, villosæ, calycibus fere longiores. *CAL.* *Perianth.* tubulatum, subturbinatum, villosum, 5-dentatum: laciniis lineari-lanceolatis, acutis, erectis, æqualibus, piloso-ciliatis. *COR.* 1-petala, subregularis. *Tubus* cylindricus, pallidus, superne latior, longitudine calycis. *Limbus* 4-fidus, dilute violaceus: laciniis ovatis, obtusis, patentibus; suprema paul-

lo majore, emarginata. *STAM. Fil.* 4, apici tubi inserta, pallida, fetacea, corolla duplo longiora, distantia, erecta, subæqualia. *Anth.* subrotundæ, didymæ, incumbentes. *PIST. Germen* viride, pilosum, 4-partitum, obtusum. *Styl.* fetaceus, pallidus, longitudine corollæ. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. Odor fragrans, spirituosus, ferè Menthæ crispæ, paullo debilior, sed magis gratus; *sapor* calidus, aromaticus; *masticata* linguam faucesque debilius calefacit.

VIRTUS: eadem quæ in præcedente.

USUS: qui præcedentis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. herbæ rec. rubicundo-lutescens, tanquam potus Thæ, odore & sapore herbæ, vitr. martis subito nigrescit. Hujus infusi guttæ 20, aquæ unc. ß instillatæ, una cum vitr. martis, colorem fulco-viridescentem monstrarunt.

OBS. 2. Mentha viridis LINN. fortior est quam sylvestris, minus grata, sapore debiliore quam Mentha piperita; ideoque in hortis pharmacopœorum perperam substituitur Menthæ piperitæ.

325. MENTHA piperita. LINN. *Sp. pl.* 305. SCHREB.

Mat. m. 317. SCHWENCK. *Gewäss.* 334.

Mentha piperis sapore. BLACKW. *Herb. t.* 291.

Mentha spicis brevioribus & habitioribus, folio menthæ fuscæ, sapore fervido piperis. RAJ. *Angl.* 3. p. 234. t. 10. f. 2.

Pharm. MENTHÆ PIPERITIDIS Herba.

Locus. Anglia. Perennis.

FORMA. rec. Caulis spithamæus, pedalis vel ultra, tetragonus: lateribus 2 oppositis canaliculatis; hirtus, geniculatus: geniculis barbatis; superne ramosus: ramis inferioribus brevioribus, *Folia* opposita,

sita, brevius petiolata, ovato-oblonga, acutiuscula, acute ferrata, ciliata, bipollicaria, utrinque pubescentia, supra vero minus, molliuscula, subtus punctulis excavatis punctata, internodii longitudine, patentia; ramea rotundiora. *Capitulum* terminale, oblongum, obtusum, basi fulcitum foliolis 2, oppositis, conflatum e verticillis sessilibus, circiter tribus; inferiore remotiore; superioribus subapproximatis. *Flores* pedicellati. *Bractea* 2, oppositæ, lanceolatæ, longius acuminatæ, ciliatæ, ad verticillos sitæ; quarum inferiores, h. e. verticilli infimi, ferratæ, verticillo longiores, superiorum vero verticillorum integræ, longitudine verticillorum. *Bractea* aliæ parvæ, lineari-subulatæ, ad pedicellos, calycibus breviores. *CAL.* *Perianth.* tubulatum, cylindrico-turbinatum, striato-angulatum, hirtum, 5-fidum: laciniis rotundatis, apice subulatis, erectis, subæqualibus. *COR.* monopetala. *Tubus* albidus, calyce longior, superne amplior. *Limb.* e tubo ampliato, pubescens, dilute violaceus, 4-fidus: laciniis ovato-oblongis, obtusis, emarginatis, erecto-patentibus; 3 inferioribus æqualibus; superiore latiore, profundius emarginata. *STAM.* *Filam.* 4, setacea, brevia, tubo inserta, situ fere æqualia. *Anth.* intra tubum corollæ reconditæ, cordatæ, obtusæ; quarum 2 priores. *PIST.* *Germ.* 4-fidum, obtusum, basi cinctum perichætio. *Styl.* filiformis, corolla longior, erectus. *Stigma* bifidum.

PROPR. *sicc.* & *rec.* *Odor* fragrans, spirituosus, subcamphoratus; *Sapor* aromaticus, fervidus, camphoræ; *masticata* linguam & fauces valde calefacit, subsequente sensu frigidiusculo. Recentis odor fere debilior, quam siccatae; sapor siccatae fortior.

VIRTUS: resolvens, calefaciens, emmenagoga.

USUS. Hysteria, Flatus.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubicundum, debilius fragrans, graviusculum, sapore initio debiliore, tum calido; vitr. martis nigro-fufcescit. *Aqua stillat.* calidissima, subopalescens, sapore spirituosò, fragrans. *Oleum stillat.* fusco-rubrum, in aqua natans, odore forti Menthæ piperitidis, sapore omnium acerrimo, menthæ piperitidis, fervidissimo, fere igneo. Gustatum vaporem subsuffocantem in laryngem demittit, calidissimum, mox subrefrigerantem, fugacem; postea fervent labia & lingua satis diu, etiamsi os sæpius aqua eluitur. Genis sub oculis illinitum, oculos vehementer ferit, illosque valde lacrymantes facit, effectu non diu inhærente, at visum postea confortat. Olei gutta 1, vitro aqua repleto immissa, omnem aquam imbuat sapore fervido, parumque abest quin aqua gustata urat in labiis.

OBS. 2. E Mentha piperitide, bene matura & siccata, destillando, veram elicit *Campboram* cl. GAUBIUS (*), a recente vero herba non item.

OBS. 3. Inter omnes Menthæ species Piperita fortissima est.

326. MENTHA Pulegium. LINN. *Sp. pl.* 807.
Mat. m. 280.

Pulegium. BLACKW. *Herb. t.* 302. DOD. *Pempt.* 281. BAUH. *Hist.* 3. p. 256.

Pulegiani regium vulgatum. LOB. *Hist.* 266.
Pharm. PULEGII Herba.

Locus. Germania, Anglia, Gallia, locis depressis, humidis. *Perennis.*

FORMA. rec. Caulis spithamæus, procumbens, tetragonus, geniculatus, pubescens, ramosus. *Rami* alternatim oppositi, erecti, cauli conformes, sim-

(*) *Adversar.* l. 1. p. 99.

simpliciusculi. *Folia* ad genicula, opposita, brevius petiolata, ovalia, obtusa, serrata, glabra, supra lineata, subtus punctata, nervis minutim pubescentia, ungvicularia, patentia. *Verticilli* florum axillares, plurimi, subrotundi, subsessiles, foliis breviores, floribus pedunculatis, cernuis. *Bractææ* quaternæ, utrinque 2, foliolis obovatis, superne serratis, petiolatis, foliis duplo brevioribus, verticillo vix longioribus, reflexis, viridibus. *CAL. Perianth.* tubulatum, cylindricum, undique striatum, pubescens, viridi-purpurascens; ore 5-fido, acuto, erecto, æquali. *COR.* dilute violacea, pubescens. *Tubus* cylindricus, longitudine calycis, superne incrassatus. *Limb.* 4-fidus: laciniis lineari-ovalibus, obtusis, erectis, subæqualibus. *STAM.* corollæ concolora. *Filam.* 4, subulata, erecta, corolla longiora, patentia, situ æqualia. *Antheræ* cordatæ, obtusæ. *PIST.* *Germén* viride, 4-fidum, glabrum, obtusum, basi cinctum perichæfio. *Stylus* subulatus, longitudine fere staminum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. & sicc. Odor fragrans, spirituosus, graviusculus. *Sapor* aromaticus, calidus; *masficata* lingvam faucesque calefacit, subcamphorata.

VIRTUS: resolvens, errhina, pectoralis, stomachica, emmenagoga, diuretica.

USUS. Asthma, Hysteria.

OBS. *Infusum* aquos. lutescens, fragrans, aromaticum, sapore subspirituoso; vitr. martis subito fusco-nigrescit. Hujus infusi guttæ 20, instillatæ aquæ uncizæ ß, addito vitr. martis, colorem fusco-brunneum dilutiorem effecerunt. *Aqua* still. fragrans, aro-

matica. *Oleum stillat.* rubro-luteum, odore & sapore Pulegii, amaricante.

327. MENTHA gentilis. LINN. *Sp. pl.* 805.

Mentha verticillata minor acuta, non crispa, odore ocymi. BAUH. *Hist.* 3. p. 216.

Aquatica sive Sifymbria mentha rubro folio & flore nigræ menthæ & Balsamine officinarum. LOBEL. *Icon.* 509. *Hist.* 272.

Le Baume vulgo.

Culinis MENTHÆ BALSAMINÆ Herba.

Locus. Europa australis. Perennis.

FORMA. rec. Caulis erectus, tetragonus, geniculatus, scabridus, spithameus, sæpe pedalis, ramosus, ramis oppositis. Genucula caulis compressiuscula, pubescentia. Folia ad geniculâ, alternatim opposita, petiolata, ovata, obtuso-rotundata, plana, serrata, minutim ciliata, supra glabra, dilute viridia, subtus pallidiora, venis scabra, pollicaria, patenti-reflexa; superiora acutiuscula; tenella in ramulis teneris, suborbiculata, serrata, in formam rosæ conniventia, plana. Verticilli florum ad genucula caulis terminalia, 2 vel 3, axillares e foliis, subsessiles; quorum terminalis capitatus. Bractea opposita, ovato-acuta, serrata, ciliata, verticillis brevioribus. Flores pedicellati. CAL. Perianth. 1-phyllum, tubulatum, striatum, minutim pubescens, ore 5-dentato: laciniis lineari-lanceolatis, ciliatis, acutis, erectis, subæqualibus. COR. dilute violacea, infundibuliformis. Tubus calyce paullo longior, superne sensim incrassatus. Limbus 4-fidus: laciniis ovatis, obtusis, erectis, æquali longitudine; suprema paullo latiore, emarginata. STAM. Filam. 4, brevia, subæqualia, sub sinibus limbi in-

inserta. *Anthere* parviusculæ, ovato-oblongæ, supra sulcatæ, intra apicem tubi inclusæ. *PIST.* *Germ.* parviusculum, viride, 4-partitum, obtusum, glabrum, basi cinctum perichætio. *Stylus* subulatus, dilute violaceus, corolla longior. *Stigma* bifidum, acutum, patens, longius exsertum.

PROPR. rec. *Odor* fragrans, gratus, subcitreo-menthaceus, in Majoranam simul incidens; folia fricata fragrantiora, balsamica. *Sapor* calidus, aromaticus, in flavedinem citri incidens.

VIRTUS: resolvens, stomachica.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Folia virentia hujus Menthæ saturæ herbariæ immiscentur a quibusdam, & cruda eduntur.

OBS. 2. Ex herbæ libr. 96 olei stillat. unc. 1 obtinuit cl. BAUMÉ, colore leniter rubicundo.

328. GLECOMA hederacea. LINN. *Sp. pl.* 807.

Mat. m. 303. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Hedera terrestris vulgaris. ZANNICH. *Venez.*

t. 253. BLACKW. *Herb. t.* 225. DOD. *Pempt.*

389. t. 390.

Humilis *Hedera* s. *Chamæcissus.* LOB. *Hist.*

336.

Pharm. HEDERÆ TERRESTRIS Herba.

Locus. Europa, ad sepes. *Perennis.*

FORMA. rec. *Radix* repens. *Caulis* tetragonus, repens, spithamæus, pubescens, scabriusculus, ramosus. *Rami* oppositi, erecti, cauli conformes. *Folia* alternatim opposita, petiolata, reniformia, crenata, ciliata, rugosa, supra scabriuscula, subtus minutim punctata, nervis pubescentia, ungvicularia, erecto-patentia. *Petioli* teretiusculi, scabri, supra sulco longitudinali. *Stipulae* nullæ, sed margo utrinque inter petiolos, obtusus,

fus, ciliatus. *Racemi* florum axillares e foliis,
 oppositi, brevissimi, subquinqueflori, erecti,
 nudi, breviter pedunculati, foliis breviores.
Bractee suboppositæ, lineares, acutæ, ciliato-
 pubescentes, patentes, in racemo frequentes. *Flo-*
res pedicellati, erecti. *CAL. Perianth.* tubulatum,
 cylindricum, inferne attenuatum, undique stria-
 tum, pubescens, ore 5-fido: laciniis ovato-acu-
 tis, quarum 2 inferiores paullo breviores. *COR.*
 1-petala, violacea. *Tubus* cylindricus, pallidus,
 minutim pubescens, calyce duplo longior, dor-
 so carinatus, superne clavatus, antice variegatus.
Limbus ringens, bilabiatus. *Lab. superius* erectum,
 glabrum, ovatum, obtusum, retulum, marginibus
 reflexis, dorso carinatum: carina pubescente; *infe-*
rius ovatum, obtusum, patens, pariter glabrum,
 3-fidum: laciniis lateralibus lineari-ovalibus, obtu-
 sis; intermedia duplo latiore, emarginata. *Palat-*
tum barbatum, caruleo-variegatum. *STAM. Fi-*
lam. 4, albida, apici tubi corollæ inserta, labio
 superiori adpressâ; quorum 2 longiora. *Anth.*
 albæ, laterales prope apicem filamentorum, bi-
 lobæ, in formam crucis conniventes; quarum
 superius par in medio labii, inferius in fauce hæ-
 ret. *PIST. Germen* ovatum, viride, glabrum,
 4-partitum, obtusum. *Squama* carnosa, germi-
 nis lobis conformis, verum paullo major, con-
 vexa, brevior, germen ad latus fulciens. *Sty-*
lus subulatus, albidus, longitudine Staminum su-
 periorum, illisque adpressus. *Stigma* bifidum,
 acutum, violaceum.

PROPR. rec. Odor debilius fragrans, graviu-
 sculus, non ingratus. Sapor leniter aromaticus,
 odori congruens, leniter amaricans.

VIRTUS: tonica, vulneraria.

USUS: Vomica pulmonum, Tussis. OBS.

OBS. *Infusum* aquos. rubescens Theæ instar, amaricans; vitr. martis subito fusco-nigrescit.

329. LAMIUM album. LINN. *Sp. pl.* 809. *Mat. m.* 307. OED. *Icon. t.* 594. BLACKW. *Herb. t.* 33.

Ortie blanche. BULLIARD *Fl. parif. t.* 15.

Urtica iners sive Lamium primum. DODON. *Pempt.* 153.

Lamium f. archangelica flore albo. LOB. *Hist.* 280.

Galeopsis. CAMER. *Epit.* 865.

Pharm. LAMII ALBI Herba.

Locus. Europa, in cultis & ruderatis. *Annuum.*

FORMA. rec. Radix alba, repens, geniculata, teres, crassitie culmi fecalini, ad genicula fibrillosa: fibris descendens, elongatis. *Caulis* erectus, tetragonus, pubescenti-scaber, spithamæus, basi ramosus, geniculatus. *Rami* oppositi, erecto-patentes, cauli conformes. *Folia* opposita, petiolata, ovata, acuta, margine inciso-ferrata, rugosa, pubescenti-scabrida, patentia; *suprema* subsessilia. *Petioli* supra concavo-canaliculati, subtus convexi. *Verticilli* florum ad genicula, circiter 10-flori. *Macula* purpurascens, obverse lunulata, utrinque ad geniculum, variegata, verticillum distingvens. *Flores* sessiles. *CAL. Perianth.* tubulatum, 10-angulatum, pubescens, basi extus violaceum, ore ampliato, 5 fido: laciniis lineari-subulatis, carinatis, patentibus, margine minutim ciliatis, carina hirsutis. *COR.* ringens, alba. *Tubus* calyce longior, incurvus, pubescens, superne gibbus. *Limbus* ringens. *Lab. super.* villosum, ciliatum, fornicatum, obovatum; con-

concauum, retusum, nutans; *infer.* ovatum, glabrum, bilobum, utrinque deflexum, basi notatum lineis 3 longitudinalibus, lutescentibus, basi decussatis. *Faux* amplior, compressa, margine utrinque rotundato, instructo dente subulato, recto, solitario. *STAM.* *Filam.* 4, subulata, alba, pubescentia, sub labio superiori recondita, parallela; quorum 2 paullo breviora. *Anth.* oblongæ, fuscæ, dorso albo-hirsutæ, erectæ. *PIST.* *Germ.* 4, trigona, truncata, conniventia. *Styl.* subulatus, albus, glaber, longitudine staminum, illisque parallelus. *Stigma* bifidum: laciniis subulatis, acutis.

PROPR. rec. *Odor* fortior, mucidus. *Sapor* herbaceus; *masficata* folia teneriuscula, saliva viridi.

VIRTUS.

USUS.

330. *BETONICA officinalis.* LINN. *Sp. pl.* 810.

Mat. m. 304. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5. & 11.

Betoiné. BULLIARD *Flor. parisi.* t. 3.

Betonica. DODON. *Pempt.* 40. LOB. *Hist.* 286.

BLACKW. *Herb. t.* 46. LUDW. *Ætyp. p. 1. t. 2.*

Pharm. *BETONICÆ* Herba.

Locus. Europa australis, in pratis siccis. *Perennis.*

FORMA. rec. *Caulis* erectus, pedalis vel ultra, tetragonus: angulis obtusis, lateribus plano-canaliculatis, obsolete striatis, geniculatis; hirtosaber, simplex, superne sæpe ramosus: ramis oppositis, erectis, internodio brevioribus. *Folia* ad genicula, opposita, petiolata, cordato-oblonga, obtusa, undique minutim punctata: punctis excavatis; utrinque pubescentia, venoso-rugosa, margine dentato-ferrata: ferraturis obtusorotundatis, ciliatis; summa subsessilia, reflexa. *Petioli* pubescentes, subtus rotunde carinati, supra

pra concavi. *Spica* terminalis, subfoliosa, constructa e verticillis sessilibus, oppositis, approximatis; quorum inferiores remotiores. Foliola 2 opposita, reflexa, caulinis similia, ad basin spicæ; *Bractea* vero lanceolata ad verticillos, opposita, sessiles, ciliata, pubescentes, calycibus paullo longiores; quarum inferiores subdentata, reflexa; superiores integrae, patentes. *Involucr.* polyphyllum, verticillum undique cingens: foliolis bracteis superioribus similibus, inaequalibus, erectis, calycibus vix longioribus. *Flores* sessiles. *CAL. Perianth.* tubulatum, turbinatum, subangulatum, superne villosum: ore truncato, 5-dentato: dentibus subulatis, erectis, aequalibus, mucronato-aculeatis. *COROLLA* monopetala. *Tubus* incurvus, infra glaber, albus, supra purpureus, extus & intus pubescens, calyce longior. *Limbus* ringens, bilabiatus, minutim pubescens, purpureus. *Labium superius* oblongum, obtusum, planum, apice revolutopatente. *Faux* contracta. *Lab. inferius* trifidum, reflexopatens: laciniis lateralibus, rotundatis; intermedia duplo majore, basi convexa, sulco longitudinali, apice emarginata, erecta. *STAM. Filam.* 4, subulata, alba, pubescentia, tubo inserta, tubo longiora; quorum 2 inferiora paullo breviora. *Antherae* in fauce, secundae, rubropurpurascens, bilobae: lobis verticalibus, subrotundis. *PIST. Germen* subrotundum, truncatum, glabrum, viridescens, 4-partitum: lobis arcte conniventibus. *Stylus* subulatus, inferne incurvatus, albidus, glaber, staminibus paullo longior. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. Odor herbae subaromaticus, subnarcoticus, in odorem cimicis incidens; *florum* vero

vero paullo gratior, debilior. *Sapor foliorum* ingratus, fatuus, sed simul calidiusculus, vix amaricans; *florum* debilis, odori congruens; *masticati* flores calidiusculi, fauces aliquantulum calefacientes, saliva dilute violacea. *Siccatae* herbæ odor gravis, debilior; *sapor* amaricans, ingratus.

VIRTUS: anodyna, tonica, errhina; *rec.* subinebrians.

USUS. Hysteria.

OBS. 1. *Infusum* aquos. herbæ *rec.* rubicundum, odore & sapore herbæ; *vitr.* martis fusco-nigrescit. *Aqua still.* satis fragrans. *Oleum still.* vix ullum dat hæc planta, saltem parçissime.

OBS. 2. Folia *Betonicæ* inter pulverandum admodum in naribus irritant.

331. MARRUBIUM vulgare. LINN. *Sp. pl.* 816.

Mat. m. 305. CLUS. *Hist.* 2. p. 34.

Marrubium album vulgare. BLACKW. *Herb.*

t. 479. ZANNICH. *Venez.* t. 198. LOB. *Hist.*

278.

Marrubium. DOD. *Pempt.* 88.

Pharm. MARRUBII ALBI Herba.

Locus. Europa, Virginia, in ruderatis. *Perenne.*

FORMA. *Caulis* erectus, pedalis vel ultra, tetragonus, villosus, sæpe albido-tomentosus, ramosus. *Rami* oppositi, erecti, cauli conformes. *Folia* ad genicula, opposita, petiolata, ovalia, sæpe ovata s. subrotunda, pollicaria, patentia, rugosa, pubescentia s. villosa, grossius crenata, obtusa. *Verticilli* florum axillares, dense congesti, amplexicaules, sessiles, tomentosi, multiflori. *Involucrum* polyphyllum, subulatum, hirsutum, calycibus brevius, illisque subjectum, aristata-

statum. *CAL.* Perianth. 1-phyllum, tubulatum, hirsutum, 10-striatum, ore patulo, barbato, 10-fido: laciniis subulatis, erectis, uncinatis, rigidis, glabris, alternis minoribus. *COR.* alba, ringens, villosa. *Tubus* cylindricus, longitudine calycis. *Limbus* bipartitus: *labio super.* erecto, lineari, concaviusculo, bifido, obtusiusculo; *infer.* patente, trifido: laciniis lateralibus ovato-linearibus, obtusiusculis, oppositis; intermedia duplo majore, obovata, obtuso-rotundata, obsolete crenulata. *STAM.* didynama, intra tubum versus faucem inclusa. *PIST.* Germen 4-fidum. *Stylus* filiformis, longit. staminum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. sic. & rec. Odor fragrans, vinosus, gratus. Sapor amarus, inhærens.

VIRTUS: tonica, emmenagoga, diuretica.

USUS. Cachexia, Obstructio mensium, Hysteria, Asthma pituitosum.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubrum, amarum; vitri. martis fuscescit. *Extractum* aquosum dat ad quinque sedecim partes; *CARTHEUSER.*

OBS. 2. A veteribus medicis magni æstimata fuit hæc planta, nunc fere oblitterata, tamen effectus prodit egregios. Certe cl. J. H. LANGE (*) pulverem ex foliis Marrubii omnibus remediis aliis præfert in asthma humido & pulmonum infarctibus, propter vim eximiam humores viscidos solvendi.

332. LEONURUS Cardiaca, LINN. *Sp. pl.* 817.
Mat. m. 308.

Cardiaca. LUDW. *Ectyp.* p. 3. t. 5. BLACKW. *Herb.* t. 171. ZANNICH. *Venez.* t. 109. LOB. *Hist.* 278.
DODON. *Pempt.* 94.

Pharm.

(*) *Miscell. veritas. de rebus medicis, fasc. 1. p. 57.*

Pharm. CARDIACÆ Herba.

Locus. Europa, Virginia, in ruderatis. *Bien-*
nis.

FORMA, rec. Radix fibrosa. *Caulis* erectus, glaber, tetragonus, angulis linea longitudinali pubescente, lateribus plano-canaliculatis; geniculatus: geniculis ciliato-barbatis; bipedalis, ramosus. *Rami* oppositi, erecti, cauli conformes. *Folia* ad genicula, alternatim opposita, petiolata, patentia, rugosa, supra atrichodia, subtus nervis pubescentia, margine ciliata; inferiora palmato-quinqueloba: lobis oblongis, trifidis, acutis, inæqualiter inciso-ferratis; superiora cuneiformia, integra, trilobata: lobis lanceolatis, acutis. *Petioli* tetragoni, supra canaliculati, pubescentes. *Verticilli* florum in summitate caulis ad genicula s. axillas foliorum plures, circiter 20-flori, floribus sessilibus, congestis. *Involucr.* polyphyllum, lineari-subulatum, minutim pubescens, erectum, calyce brevius. *CAL.* Peritubulatum, turbinatum, glabrum, 5-angulatum, subbilabiatum, 5-fidum: laciniis 3, interioribus ovatis, apice subulato-spinosis, erectis; 2 exterioribus paullo majoribus, patenti-reflexis. *COR.* sordide & dilute violacea, extus villosa. *Tubus* longitudine calycis, incurvatus, inferne albidus, glaber. *Limbus* ringens. *Labium superius* ovatum, obtusum, erectum, apice subrevolutum; *inferius* trifidum, patens: laciniis lateralibus rotundatis, revolutis, nigro-maculatis; intermedia paullo majore, ovato-oblonga, obtusa, patente, palato sordido, maculato. *STAM.* *Filam.* 4, subulata; quorum 2 superiora, labio superiori inserta, erecta; 2 inferiora tubo inserta, patentia. *Anth.* cordatæ, obtusæ, trigonæ. *PIST.* *Germeæ* 4-par-

4-partitum, læve, truncatum, apice barbatum. *Stylus* filiformis, longitudine staminum, pallidus. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. folior. contus. Odor debilis, herbaceo-subaromaticus; *sapor* herbaceo-aromaticus, calidiusculus, substypticus; *Florum* odor aromaticus, non ingratus, debilis. *Siccatur.* herb. odor vix ullus, *sapor* amarus, austeriusculus.

VIRTUS: tonica.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum rubicundum, amarum; cum vitriolo martis fusco-nigrescit.

333. ORIGANUM Dictamnus. LINN. *Sp. pl.* 823.

Mat. m. 301. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

Dictamnium verum. DOB. *Pempt.* 280. c. fig.

Dictamnium creticum. BLACKW. *Herb. t.* 462.

CAMER. *Epit.* 472.

Dictamnium. LOBEL. *Icon.* 502. *Hist.* 267.

Pharm. DICTAMNI CRÉTICI Folia.

Locus. Candia. *Suffrutex.*

FORMA. Folia petiolata, suborbiculata, obtusa, nervis depressis lineata, punctis nigricantibus s. excavatis utrinque adspersa, tomentosa s. lanata, albida, ungvicularia.

PROPR. sicc. Odor fragrans, cephalicus, gratus; *sapor* amaricans, aromaticus, calidus, odori congruens.

VIRTUS: stomachica, emmenagoga, calefaciens, resolvens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. debilius fragrans, lutescenti-rubicundum potus Theæ instar, vix amaricans; vitri. martis fuscescit. *Aqua still.* fragrans, aromatica. *Oleum*

still. valde aromaticum odore & sapore, frigore congelascens sub specie camphoræ; NEUMANN.

334. ORIGANUM creticum. LINN. *Sp. pl.* 823.
Mat. m. 300.

Origanum Heracleoticum. DOD. *Pempt.* 284.
Pharm. & Culinis ORIGANI CRETICI Spi-
cæ (falso herba dictæ).

Locus. Oriens, Europa australis. *Perenne.*

FORMA. *Spicæ* fasciculatæ, lineares, purpurascentes, rectæ, pedicellatæ: pedicellis alternatim oppositis; constantes e bracteis & floribus. *Bracteæ* cuneiformes, acutiusculæ, venulosæ, margine supremo scabræ, imbricatæ, calycibus longiores. *Calyces* ovati, undique punctati: punctis resinosis, 5-fidi: laciniis lanceolatis, obtusiusculis, minutim ciliatis, erectis, subæqualibus. *Corollæ* albescentes.

PROPR. sicc. *Odor* fragrans, cephalicus, gratus, fortis. *Sapor* aromaticus, gratus, calidiusculus, vix amaricans.

VIRTUS: calefaciens, tonica, stomachica, resolvens, emmenagoga.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubrum, debilius fragrans, sapore amaricante, grate aromatico; vitr. martis fulconigrescit. *Aqua stillat.* fragrans. *Oleum still.* colore sanguineo, sapore acutissimo, calidissimo, aromate valido Origani cretici.

OBS. 2. In culinis multis cibi spicis hisce condiuntur, ob aroma fragrans, palato amicum.

335. ORIGANUM vulgare. LINN. *Sp. pl.* 824.
Mat. m. 299. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4. GUNN.
Fl. norv. 51.

Ori-

Origanum sylvestre. DOD. *Pempt.* 284. ZANNICH. *Venez.* t. 149.

Origanum. BLACKW. *Herb.* t. 280.

Pharm. *ORIGANI VULGARIS* Herba.

Locus. Europa, Canada, Virginia, in montibus. Perenne.

FORMA. Caulis pedalis, erectus, tetragonus, purpurascens, pubescens, ramosus. Rami oppositi, erecti, caule teneriores, in ceteris conformes; superiores longiores. *Folia* ad genicula, opposita, petiolata, ovata, nervosa, semipollicaria, supra glabra, subtus minutim pubescentia, utrinque punctata, margine minutim ciliata, patentia. *Axillæ* foliorum in planta culta foliolis ornatae. *Flores* spicati. *Panicula* spicatum terminalis, corymbosa. *Spicae* subrotundæ, pedunculatae. *Bractea* cuneiformes, acutiusculæ, planæ, purpureæ, glabræ, venosæ, sessiles, floribus subjectæ singulæ. *CALYX.* *Perianthium* pedicellatum, longitudine bractea, turbinatum, striatum, glabrum, ore barbato, 5-fido; laciniis lineari-acutis, erectis, æqualibus, purpurascens. *COR.* infundibuliformis, violacea. *Tubus* sensim sursum ampliatus, calyce longior. *Limbus* bilabiatus: *lab. super.* erectum, bifidum, obtusum; *infer.* trifidum, patens, obtusum. *STAM.* didynama, longitudine fere corollæ. *PIST.* *Germe* quadripartitum. *Stylus* filiformis, corolla longior. *Stigma* bifidum, acutum, revolutum.

PROPR. sic. & rec. *Odor* fragrans, graviusculus, non ingratus, fere Serpylli. *Sapor* aromaticus, in Mentham incidens, sed debilior.

VIRTUS: prioris.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum rubrum, debilius fragrans, sapore amaricante, leniter aromatico; vitriolo martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 8, instillatæ aquæ uncia ʒ, addito vitr. martis, colorem sordide violaceum stiterunt.

336. ORIGANUM Majorana. LINN. *Sp. pl.* 825.

Mat. m. 298.

Majorana seu Marum. DOD. *Pempt.* 270.

Amaracus vulgator. LOB. *Icon.* 498.

Majorana. BLACKW. *Herb. t.* 319.

Sampsuchus s. majorana. LOB. *Hist.* 265.

Pharm. & Culinis MAJORANÆ Herba.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Annum.*

FORMA. *rec.* Radix cylindrica, descendens, undique fibrillosa. Caulis erectus, spithameus vel ultra, obsolete tetragonus, geniculatus, pubescenti-villosus, inferne ramosus. Rami alternatim oppositi, simplices, erecti, cauli conformes. Folia ad genicula caulis & ramorum, opposita, subsucculenta, petiolata, ovalia, obtusa, vix pollicaria, minutim villosa, obsolete punctata, lineata, margine obsolete repanda. Axillæ foliorum onustæ foliolis quaternis. Floralia folia ad ramos paniculæ atque ad capitula, opposita, sessilia, ovalia, concava, pedunculo breviora. Panicula terminalis, composita e spicis pluribus, in ramis terminalibus, congestis, sessilibus & pedunculatis; singulis ovato-oblongiusculis, obtusis, tetragonis, villosis, compositis e floribus & bracteis. Flores sessiles. Bractea ovato-subrotundæ, planæ, punctatæ, imbricatæ. CAL. *Perianth.* proprium nullum, nisi bracteas spicæ diphyllas dicas; quarum interior paullo minor, retusa. COR. alba. Tubus turbinatus, minutim pubescens, longitudine bractea-

ænearum. *Limbus* 4-fidus: laciniis ovatis, obtusis, patentibus, margine utrinque revolutis; suprema latiore, emarginata, apice revoluta. *STAM. Filam.* 4, erecta, subulata, alba, apici tubi inserta, corolla longiora; quorum 2 paullo breviora. *Anthera* reniformi-bilobæ. *PIST. Germen* viride, parviusculum, 4-fidum, obtusum, minutim perichætiatum. *Stylus* subulatus, longitudine staminum, erectus. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. & sicc. Odor fragrans, fortis, cephalicus, obscure graviusculus, gratus; Sapor aromaticus, subamaricans, calidiusculus; *masticata* folia recentia subsucculenta, molliuscula.

VIRTUS: tonica, stomachica, resolvens, emmenagoga, errhina.

USUS: culinaris; Anosmia.

OBS. I. *Infusum* aquos. rubicundum, fragrans, sapore aromatico; vitr. martis nigro-fuscescit. *Aqua still.* fragrans. *Oleum stillat.* luteo-rubicundum, odore Majoranæ, sapore herbæ calido, amaricante, acri. Ex Herb. recentis Majoranæ libr. 150 unc. 15 olei still., leniter citrini, accepit cl. BAUMÉ; sed ex Herb. majoran. sicc. libr. 8 & unc. 14 obtinuit idem vir unc. 2 & drachm. 2 olei still. præcedenti similis. Cl. SPIELMANN & CARTHEUSER olei $\frac{1}{84}$ partem obtinuerunt.

OBS. 2. *Resinam*, Camphoræ simillimam, oleum Majoranæ ætate ad fundum vasis demittit, forma crystallina: crystallis albidis, diaphanis, fragiliusculis, majusculis, aggregatis: singulis oblongis, tetraëdris, tetragonis, a medio versus apicem utraque extremitate cuneatis. Hæc resina odore est olei majoranæ, sapore calido, amaricante, aromatico; masticata inter dentes friabilis sentitur, arenosum mentitur sub masticatione, comminuitur, non solvitur, Inter digitos tractata non emollitur,

verum dura permianet. Non solvitur in aqua pura, nec in oleo expresso; sed in spiritu vini perfecte solvitur. In ignis flamma subaccenditur, funditur, defluit, unde subito extingvitur flamma; resina liquefacta statim solidescit, fragilis fit friabilisque. In vase ferreo super ignis flammam, funditur, fumat: fumo aromatico; admota flamma mox accenditur, flagrat: flamma vivida, lucida, lutescente, non fuliginosa; consumitur penitus sub deflagratione, relicto paucillo durat nigrædinis cujusdam splendentis. Hinc Camphora non est, ut quidam voluerunt, sed peculiaris resina. In aëre aperto evaporatione non consumitur, tamquam Camphora, quantumvis calori exposita. Pleraque olea essentialia ætate resinam deponunt, quæ aut fundum petit, aut illis immixta suspenfa hæret. Resina, quæ subsidit, sæpius crystallifata apparet; ea vero quæ in oleis suspenfa hæret, liquida est, oleoque immixta. Præsentiam indicat color olei, a naturali recedens; demonstrat rectificatio, unde residuum tenax, Terebinthinæ simile. Nascitur hæc resina a decompositione olei, quæ acceleratur, si vas, in quo oleum servatur, melius non obturetur, quam ut aër accedat, præsertim si loco parum frigido asservetur vas. Quo plus resinæ deposuit oleum quoddam essentialia, eo magis spiritu rectore orbum est; sed huic defectui obviam itur, si oleum super plantam recentem rectificetur, unde fit, ut novo spiritu rectore iterum saturetur.

OBS. 3. In culinis herba Majoranæ vulgaris est, ad cibos condiendos idonea.

337. THYMUS Serpyllum. LINN. *Sp. pl.* 825.

Mat. m. 282. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Serpillum vulgare. DOD. *Pempt.* 276. ZAN-

NICH. *Venez. t.* 170.

Pbarm. SERPYLLI Herba.

Locus. Europa, in collibus aridis. *Suffruticulus.*

FORMA. rec. Radix filiformis, fibrillosa. *Caulis* filiformis, teres, minutim pubescens, fusco-cinereus, inferne repens, superne procumbens, ramosus. *Rami* oppositi, adscendentes, tetragoni, albido-villosi; inferiores longiores, ramosi, superiores sensim breviores, simplices. *Folia* caulina vix ulla; ramea opposita, breviter petiolata, obovata, obtusa, utrinque punctata, lineas 2 longa, inferne albo-ciliata, patentia. *Capitula* florum terminalia, laxa, subrotunda, foliis 4 fulcra; quorum 2 opposita superiora. *Flores* pedicellati. *CAL. Perianth.* tubulatum, 10-striatum, villosum, albidum, bilabiatum, 5-fidum: labio superiore plano, 3-fido, acuto, ciliato; inferiore bipartito: laciniis subulatis, ciliatis. *COR.* dilute violacea. *Tubus* cylindricus, longitudine calycis, pubescens; *Limbus* glaber, bilabiatum. *Labium superius* oblongum, obtusum, emarginatum, erectum, planum; *inferius* patens, trifidum: laciniis ovatis, obtusis. *Palatum* cæruleo-punctatum. *STAM. Filam.* 4, erecta, subulata, ad labium superius, corolla longiora, albido-violacea; quorum 2 superiora margini tubi, 2 inferiora, breviora, basi tubi inserta, erecta. *Anth.* parvæ, cordatæ, purpureæ. *PIST. Germen* ovatum, apice 4-lobum: lobis globosis. *Stylus* subulatus, albido-violaceus, longitudine staminum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. & siccat. Odor fragrans, cephalicus, gratus. *Sapor* aromaticus, calidiusculus, subcamphoratus, subamaricans.

VIRTUS: resolvens, tonica, stomachica, diuretica.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. coloratum ut potus Theæ, cum vitr. martis nigrescit. *Aqua still.* fragrans. *Oleum still.* saturate coloratum, rubrum, fragrans. Ex herb. Serpylli rec. libris 30 accepit BAUMÉ olei stillatitii drachmam ꝑ.

338. THYMUS vulgaris. LINN. *Sp. pl.* 825. *Mat. m.* 281. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Thymum durius. DODON. *Pempt.* 275.

Pharm. & Culinis THYMI VULGARIS
Herba.

Locus. Oriens, Europa australis. Colitur in hortis. *Suffrutex.*

FORMA. Fruticulus parvus, ramosissimus, spithamæus vel ultra, erectus. *Rami* oppositi, obsolete tetragoni, pubescentes; *tenelli* villosi. *Folia* opposita, petiolata, ovali-oblonga, obtusa, undique punctata, circiter 2 lineas longa, patentia, glabriuscula s. albido-villosa. *Flores* subcapitati. *Capitula* terminalia, obtusa, foliosa, constantia e floribus pedicellatis. *Calyces* hirsuti, 5-fidi.

PROPR. rec. & succ. *Odor* fragrans, fortis, cephalicus, gratus; recentis suavior. *Sapor* aromaticus, calidus.

VIRTUS: resolvens, emmenagoga, diuretica, tonica, stomachica.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubrum, fragrans, vitriolo martis nigro-fuscescit. *Aqua stillat.* fragrans. *Spiritus* gratus. *Oleum stillat.* dilute citrinum, fragrans, calidum, acre, Thymo ipso ingratus.

OBS. 2. Ab oleo stillatitio Thymi *Resinam* albam, saccharo cantho similem, crystallis cubicis, diversæ magnitudinis, sæpe nucem avellanam exæquantibus, odo-

re Thymi, sapore acutissimo, in aqua non solubilibus, obtinuit NEUMANN (*); quod postea adstruxit J. BROWN (**). Hæc resina solvitur facile in Spiritu vini, sed si tinctura hæc in aquam frigidam injicitur, observantur guttæ parvæ olei liquidi, aquæ innatantes, quæ sensim formantur in crystallos planas, a crystallis Lunæ non multum abludentes, odore & sapore Thymi, persistentes, nec volatiles prout camphora. Non solvitur in Spiritu Nitri, sed amittit suam formam crystallinam, & faciem gummosam induit, sapore Thymi amaro; nec solvitur in oleo vitrioli. Igni admota hæc resina funditur, & in oleum liquidum abit, id quod etiam accidit in vase clauso, & non sublimatur, ut cum camphora fit.

339. MELISSA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 827. *Mat. m.* 294. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

Melissa. DOD. *Pempt.* 91. t. 92.

Melissa vulgaris odore citri. BAUH. *Hist.* 3. p. 232.

Pharm. MELISSÆ CITRINÆ Herba.

Locus. Europa australis, in subalpinis, Japonia. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix fibrosa. Caulis erectus, tetragonus, geniculatus, dodrantalis vel ultra, minutim pubescens, inferne ramosus, diffusus. Rami alternatim oppositi, cauli conformes, ramulosi, erecti. Folia alternatim opposita, petiolata, cordata, obtusa, grossius & obtuse serrata, rugosa, pollicaria, supra viridia, minutim pubescentia, punctis parvis elevatis scabriuscula, subtus glauca, punctis excavatis adspersa, patentia; superiora obovata, acutiuscula, pubescentia, superne serrata, patienti-revoluta. *Verticilli* flo-

L 1 5
rum

(*) *Philosoph. transact.* vol. 33. p. 324.

(**) *L. c.* p. 361.

rum axillares, subpedunculati. *Bractea* 4, parviusculæ, ovales, utrinque acutæ, ciliatæ, utrinque 2 ad verticillos, pedicellorum longitudine; minores vero ad pedicellos. *CAL. Perianth.* tubulato-turbinatum, subincurvatum, 5-angulatum, striatum, piloso-pubescent, ore bilabiato, minutim ciliato; *Labio super.* plano, subtruncato, tridentato, reflexo; *inferiore* erecto, bifido: laciniis lineari-lanceolatis, acuminatis. *COR.* alba, tubo cylindrico, incurvato, calyce angustiore & longiore; limbo clavato, angulato, bilabiato; *labio super.* convexo-gibbo, concavo, minutim pubescente, erecto, margine emarginato, reflexo; *infer.* trifido: laciniis ovatis, obtusis, reflexis, intermedio majore; palato hirsuto. *STAM. Filam.* 4, subulata, longitudine corollæ; quorum 2 superiora breviora. *Anth.* bilobæ, divaricatæ. *PIST. Germen* 4-partitum, obtusum, glabrum, basi cinctum perichætio. *Stylus* subulatus, longitudine flaminum. *Stigm.* 2, subulata, acuta, revolutopatentia.

PROPR. recent. & sicc. Odor fragrans, fere flavedinis corticis citri; Sapor herbaceus, calidiusculus, citratus. Herba ante florescentiam lecta gratior.

VIRTUS: resolvens, leniter roborans, diuretica, emmenagoga.

OBS. *Infusum* aquos. leniter fragrans, citratum, colore potus Theæ, sapore leniter amaricanti-aromatico; vitr. martis nigro-fuscum. *Infusum* vinosum gratum. *Aqua still.* ex herba virente grata, fragrans. *Oleum stillat.* parcum, fragrantissimum, lutescens sive luteo-rubicundum, odore graviusculo, sapore Melissæ graviusculo.

340. DRACOCEPHALUM Moldavica. LINN. *Sp. pl.* 830. *Mat. m.* 292.

Melissa moldavica. CAMER. *Epit.* 576.

Melissa turcica. LUDW. *Ætyp.* p. 8. t. 15.

Pharm. MELISSÆ TURCICÆ Herba.

Locus. Moldavia. *Annum.*

FORMA. *rec.* Radix fibrosa, fusca. Caulis albidus, erectus, obsolete tetragonus, geniculatus, glaber, vix pubescens, ramosus. Rami alternim oppositi, tetragoni, minutim pubescentes, pariter ramosi, erecti. Folia ad genicula, opposita, patentia, petiolata, lanceolata, obtusa, trinervia, utrinque glabra, supra viridescens, subtus glauca, punctata, pollicaria vel ultra, margine profunde serrata s. inciso-serrata: serraturis obtusis, infimis profundioribus, setaceis. Petioli foliis breviores, subtus teretes, sulcati. Flores verticillati. Verticilli axillares, foliosi, 6-flori, floribus pedicellatis. Bractea 4, petiolellatae, lanceolatae, glabrae, subtus punctatae, serratae: serraturis setaceis. CAL. Perianth. tubulatum, undique striatum, minutim pubescens, bilabiatum: labio superiore majore, erecto, plano, tridentato: dentibus ovato-acutis, erectis; inferiore profunde bifido: laciniis lanceolatis, erectis, acutis. COR. violacea. Tubus filiformis, albidus, incurvus, calyce longe angustior, paulloque longior. Limbus ventricosus, violaceus, ringens, bilabiatum. Lab. super. ovatum, obtusum, erectum, emarginatum, planiusculum; inferius patens, 3-fidum: laciniis lateralibus minoribus, obtusis; intermedia majore, obtusa, retusa: margine utrinque deflexo. Palatum caruleo-punctatum. STAM. Fil. 4, subulata, albida, corolla paullo breviora. Anth. bilobae, lobis exorrectis, per paria 2 sub-

COR.

conniventes, fauce paullo longiores. *PIST.* *Ger-*
men 4-fidum, glabrum, obtusum, basi cinctum
perichætio dentato. *Stylus* filiformis, longitudine
staminum superiorum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. rec. *Odor* fragrans, fere *Melissæ* ci-
trinæ; *sapor* debilior, parcius aromaticus; *masti-*
cata planta lubrica, saliva saturate viridi.

VIRTUS: roborans, resolvens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. herbæ recent. rubrum, odo-
re fragrante *Melissæ*, sed simul graviusculo, sapore re-
missiore; vitr. martis nigro-fuscescit.

341. OCYMUM Basilicum. LINN. *Sp. pl.* 833.

Mat. m. 302. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

BLACKW. *Herb. t.* 104.

Ocymum. CAMER. *Epit.* 308.

Pharm. BASILICI Herba.

Locus. India. Colitur in hortis. *Annum.*

FORMA. rec. *Radix* cylindrica, descendens,
undique obsessa fibris plurimis, filiformibus, al-
bis. *Caulis* spithamæus, erectus, minutim pubè-
scens, teres, ramosus, diffusus. *Rami* alterna-
tim oppositi, ramosi, erecti, cauli conformes.
Folia subsucculenta, opposita, petiolata, ovata,
acuta, glabra, subtus notata punctis excavatis,
pollicaria vel ultra, integerrima, patentia. *Pe-*
tioli subtus convexi, supra canaliculati, foliis
breviores. *Racemus* terminalis, rectus: rachi te-
tragona, villosa; palmaris, constans verticillis 6-flo-
ris, plurimis, remotis, floribus pedicellatis: pedicel-
lis rachi adpressis. *Bract.* oppositæ ad verticillos,
petiolatæ, ovatæ, acutæ, concavæ, verticillo paul-
lo longiores. *CAL.* *Per.* campanulatum, hirtum,
bilabiatum; *labio super.* subcordato, marginato,
pla-

plano, obtuso-rotundato, trinerveo, reflexiusculo; *infer.* 4-fido, laciniis ovato acutis, erectis; basi intus tomentoso. *COR.* alba, resupinata. *Tabus* breviusculus, sensim ampliatus. *Limbus* ringens. *Lab. super.* erectum, ovatum, concavum, extus hirtum, 4-fidum: laciniis ovatis, obtusis, reflexo-patentibus; *inferius* cuneiforme, patens, concaviusculum, apice planum, margine serrulatum. *STAM. Fil.* 4, subulata, incurvata, alba, corolla paullo longiora, versus labium inferius deflexa, approximata; quorum 2 superiora paullo breviora, inferne geniculata: geniculo instructo dente obtuso, hirsuto, patente. *Antherae* subpeltatae, cordatae, planae, reflexiusculae. *PISTILL.* *Germ.* 4-fidum, obtusum, cinctum perichætio viridi, 4-fido: laciniis ovato-acutis, longitudine germinis; superiore obsoleta. *Styl.* albus, filiformis, longitudine & declinatione staminum. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. sicc. & rec. Odor fragrans, gratus; recentis svavior. *Sapor* aromaticus, gratus, subanisatus. *Masticata* folia recentia subsucculenta, molliuscula.

VIRTUS: stomachica, resolvens, excitans.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquos. fragrans, rubrum, aromaticum; a vitriolo martis obscuratur.

OBS. 2. In culinis grata est herba pro cibi condimento.

342. PRUNELLA vulgaris. LINN. *Sp. pl.* 837.

Mat. m. 309. LUDW. *Ectyp.* p. 9. t. 19.

Brunella. BLACKW. *Herb. t.* 24. BESL. *Eyst. aest.*

p. 1. t. 1. f. 2. TILLI *Hort. Pis.* t. 17. f. 2. 3.

Pbarm. PRUNELLÆ Herba.

Locus.

Locus. Europa, Virginia, in pratis & pascuis.
Perennis.

FORMA. rec. Radix fibrosa. *Caulis* palmaris, ascendens, tetragonus: angulis oppositis planis, oppositis aliis canaliculatis; simpliciusculus, basi infima parce ramosus: ramis oppositis cauli similibus; inferne glaber, superne angulis pubescenti-scabridus. *Folia* alternatim opposita, petiolata, ovato-oblonga, acutiuscula, ferrata, utrinque scabriuscula, lineata, patentia, pollicaria; summa lanceolata, subsessilia. *Petioles* supra canaliculati, foliis breviores. *Spicæ* terminales, sessiles, ovato-cylindricæ, pollicares, truncatæ, e floribus verticillatis, breviter pedicellatis, & bracteis constantes. *Verticilli* 6-flori. *Pedicelli* compresso-tetragoni. *Bracteæ* oppositæ, cordatæ, latæ, planæ, membranaceæ, sessiles, æquales, albidæ, striis viridescens parallelis pictæ, extus pubescentes, intus glabræ, ciliatæ, apice acutæ, singulos verticillos foventes. *CAL. Perianth.* tubulatum, bracteis longius, biangulatum, supra glabrum, trinerveum, subtus striatum, pubescens, angulis ciliatum, bilabiatum: labio *super.* depresso-plano, truncato, crenato, minutim tridentato, margine utrinque reflexo, compresso; *infer.* lanceolato; angustiore, bifido: laciniis acuminatis. *COR.* cærulea. *Tube* calyce longior, inferne albus, superne sensim ampliatus, cærulescens, striatus. *Limbus* cæruleus, ringens, bilabiatum. *Lab. super.* fornicatum, obtusum, erectum; *inferius* patens, trifidum: laciniis ovatis, obtuso-rotundatis; exterioribus reflexis; intermedia patente, denticulata. *STAM.* sub labio superiori recondita. *Filam.* 4, subulata, violacea; quorum 2 superiora breviora; 2 inferiora longiora, omnia ter-

terminata dente subulato, divaricato. *Anth.* bilobæ: lobis divergentibus, subovatis; pedicellatæ: pedicello laterali e filamentum, sub dente. *PIST.* *Germ.* 4-partitum, glabrum, obtusum, basi cinctum perichætio. *Stylus* subulatus, violaceus, staminibus paullo brevior. *Stigma* bifidum, acutum.

PROPR. *rec.* Odor nullus. Sapor herbaceus, amaricans; masticata folia subglutinosa.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. rubescens, sapore herbaceo; vitr. martis nigrescit; hujus infusi guttæ 20, aquæ unciæ s̄ instillatæ, addito vitr. martis, colorem fusco-viridescentem exhibuerunt.

ORDO

ANGIOSPERMIA.

343. EUPHRASIA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 841.

Mat. m. 315. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 8.

Euphrasia officinarum. ZANNICH. *Venez. t.* 246.

Euphrasia. CAMER. *Epit.* 767. LOB. *Hist.* 261.

Euphrasia. BLACKW. *Herb. t.* 427.

Pharm. EUPHRASIAE Herba.

Locus. Europa, in pascuis aridis. *Annua.*

FORMA. *rec.* Radix fibrosa, fibrillosa. Caulis digitalis, simplex, vix ramosus, erectus, teres, pubescens. Folia opposita, ovata, obtusa, ferrato-dentata: dentibus acuminatis, supra convexis, subtus concavis, minutim ciliatis; supra glabra, lineata; sulculis e sinibus ferraturæ supra discum folii decurrentibus; subtus pubescentia, patentia. Racemus terminalis, foliaceus, sub florescentia contractus, comam breviusculam effi-

efficiens, floribus axillaribus, oppositis, sessilibus. *CAL. Perianth.* ovatum, angulatum, foliis paullo brevius, pubescens, 4-fidum: laciniis lanceolatis, acuminatis, erectis, ciliatis, subæqualibus, erectis. *COR.* alba, ringens. *Tubus* cylindricus, albus, glaber, longitudine calycis. *Limbus* bilabiatus. *Lab. super.* album, subovatum, concavum, pubescens, striis cærulescentibus, utrinque 3, intus pictum, obtusum, erectum, bifidum: lobis obtusis, emarginatis; *inferius* superiori paullo majus, erecto-patens, trifidum: laciniis omnibus emarginatis. *Faux* undique striata & picta striis cærulescentibus, sc. sub labio superiore & margine inferiore; antice vero colore luteo. *STAM. Filam.* 4, subulata, alba, tubo inserta. *Anth.* sagittatæ, obtusæ, purpureæ, subtus barbata, conniventes, subconnexæ in hemisphærium supra convexum, ad labium superius vergens, rima postica. *PIST. Germen* ovatum, obtusum, barbatum. *Stylus* subulatus, staminibus longior, intra rimum antherarum, pubescens. *Stigma* obtusocapitatum.

PROPR. rec. Odor debilis. Sapor amaricans, debiliter aromaticus, odori congruens.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubescens, sapore herbaceo; vitriolo martis fusco-nigrescit.

OBS. 2. De Euphrasia scripsit Jo. FRANCUS (*). E propria experientia nihil statuit, verum recenset testimonia medicorum de Euphrasia, illiusque vi insigni adversus oculorum vitia, unde constat, priscos medicos

ma-

(*) *Euphrasia herba, medicina polychresta, verumque oculorum solamen, &c.* Francof. & Lipsi. 1717.

magnam huic herbæ habuisse fiduciam. Colligenda herba sub ipsa inflorescentia, & probe siccanda. Commendatur ad visum roborandum, atque nubeculas & quasi telas, ante oculos obversantes, avertendas, pannum & suffusionem incipientem tollendam, nec non caliginem oculorum eradicandam. Interne sumenda Euphrasia, & succus ejus expressus, cum vino & melle edulcoratus, oculis instillandus. Ego ex propria experientia nihil certi de hac herba adhuc scio, sed tamen non spernenda arbitror testimonia priscorum. Certe Islandi succum expressum, ut optimum remedium, in morbis oculorum adhibent, quemadmodum docet cl. EGGERT OLAFSEN (*).

344. ANTIRRHINUM *Linaria*. LINN. *Sp. pl.*

858. *Mat. m.* 313. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Linaria vulgaris lutea. ZANNICH. *Venez. t.*

174. BLACKW. *Herb. t.* 115.

Linaria. LUDW. *Ectyp. p.* 6. *t.* 12.

Osyris. CAMER. *Epit.* 930.

Pharm. LINARIÆ Herba.

Locus. Europa, in ruderatis. *Bienne.*

FORMA. rec. *Caulis* pedalis, erectus, teres, glaber, foliosus, obsolete striatus, superne ramosus. *Rami* sparsi, paniculati, erecti. *Folia* frequentia, sparsa, linearia, acuta, sessilia, pollicaria, glabra, integerrima, patentia. *Racemus* florum terminalis, etiam in ramis, glaber, subcylindricus, inferne compositus, floribus brevius pedunculatis, foliosus: bracteis linearibus, acutis, longitudine calycis, reflexis, inferioribus majoribus. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, glabrum, 5-partitum: laciniis ovali-oblongis, acutis, ere-

M m

ctis,

(*) *Reise igiennens Island, vol. 1. p. 433.*

ctis, æqualibus, extus trinerviis. *COROLLA* dilute lutea, calyce multum longior. *Tubus* crassus, ventricosus, glaber, itriis nervosis parallelis notatus, dorso convexiusculus, minutim carinatus, antice plano-compressus, basi cornutus: cornu conico-subulato, acuto, deorsum pendulo, recto, pedunculo longiore. *Limbus* bilabiatus: *Labio superiore* erecto, bifido: laciniis rotundatis, margine utrinque reflexis; *inferiore* erecto, superiori paullo brevior, villosa, fornicato, saturate luteo, inflato-gibbo, obtuso, apice sulcato, deorsum trifido: laciniis rotundatis, glabris, reflexis, intermedia longe minore. *Faux* clausa labiis conniventibus. *STAM. Filam.* 4, subulata, alba, basi corollæ inserta, ad labium superius compressa, quorum 2 interiora breviora, 2 exteriora longiora, basi clavata, villosa. *Anth.* ovales, per paria conniventes. *PIST. Germen* acutum, obtusum, compressiusculum, glabrum. *Stylus* subulatus, intra stamina, longitudine filamentorum breviorum. *Stigma* cernuum, capitato-truncatum.

PROPR. rec. Odor foetidus, fere Scrophulariæ; *sapor* herbaceus, amaricans. *Sicc.* odor fatuus, *sapor* amaricans, fatuus.

VIRTUS: anodyna, repellens.

USUS: externus, Hamorrhoides cæcæ.

OBS. *Infusum* aquos. rubescens, odore & sapore fatuo, amaricante; cum vitriolo martis color nil variat.

345. SCROPHULARIA nodosa. LINN. *Sp. pl.* 863.

Mat. m. 310.

Scrophularia nodosa foetida. ZANNICH. *Venez.*

t. 303.

Scro-

Scrophularia. CAMER. *Epit.* 866.

Pharm. SCROPHULARIÆ FOETIDÆ Radix, Folia.

Locus. Europa, ad sepes. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix albida, composita e tuberibus pluribus aggregatis, inæqualibus, sessilibus, obliquis, conicis, sæpe ovatis, obsolete annulatis, undique notatis tuberculis vel nodulis sparsis, magnitudine nucis avellanæ, sæpe ovi columbini, parce fibrillosis: fibris filiformibus, palmaribus, albis, descendentibus. *Parenchyma* albidum, transversaliter sectum æquale: centro medullari maximo; corticali parte tenui, concolore. *Caules* plures ex una radice, bipedales, erecti, simplices vel ramosi, fusci, variegati atomis pallidioribus, glabri, lucidiusculi, tetragoni: angulis parviusculi, acutis. *Folia* opposita, petiolata, internodiis paullo longiora, ovata, sæpe basi truncata, acutiuscula, glabra, tripollicaria vel ultra, nervosa, lineata, venulosa, rugosa, margine ferrato-dentata, sæpe inferne incisa, patentia. *Petioles* subtus convexi, compressiusculi, supra canaliculati, foliis breviores.

PROPR. recent. radic. Odor foetidus, in Raphanum & Pæoniam incidens; *sapor* consimilis, amarus, acriusculus; *masticata* radix firma, fragilis, instat, Raphani, comminuitur. *Folior.* Odor foetidus; *sapor* amarus, acriusculus, graviusculus. *Siccatae* radicis odor debilis, sapor longe mitior quam in recente.

VIRTUS: anodyna, repellens.

USUS: *rec.* externus, Scrophulæ, Hæmorrhoides cæcæ.

OBS. *Infusum* aquos. radicis rubrum, amarum; a vitriolo martis obscuratur.

346. LINNÆA borealis LINN. *Sp. pl.* 280. *Mat.* m. 317. *Fl. Svec.* p. 219. * t. 1. OED. *Icon.* t. 3. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9. GUNN. *Fl. norv.* 37.

Nummularia norvegica flore purpureo. BARTHOLO. *Act. Hafn.* 2. p. 346. f. C.

Pharm. LINNÆÆ Herba.

Locus. Europa borealis, Canada, in sylvis acerosis, sterilibus. *Perennis.*

FORMA. rec. *Radix* fibrosa. *Caulis* perennis, filiformis, nudus, repens fibrillis radicanibus, setaceis; longius exprorectus, sæpe 2 vel 3 pedum longitudine, purpureus, teres, minutim pubescens: lanugine alba. *Rami* sparsi, pariter filiformes, cauli conformes; majores repentes, ramosi, exprorecti; minores simplices, erecti, virides, pariter pubescentes. *Folia* in ramis, subsucculenta, sempervirentia, opposita, petiolata, patentia, orbiculata s. ovata, apice obtuso-rotundata, margine undique reclinato, inferne ciliato, utrinque instructa, serraturis binis, remotis; semiungicularia, venulosa, supra dilute viridia, pilis raris adspersa, subtus pallidiora, lucidiuscula, glabra, pilis reflexis in costa. *Petioles* lineares, angusti, concaviusculi, piloso-ciliati, foliis triplo breviores. *Stipulae* nullæ, verum *squamæ* plures, alternatim oppositæ, subcuneiformes, obtusæ, ciliatæ, imbricatæ; inferiores minores, ramulos tenellos inferne tegentes, deciduæ. *Pedunculi* terminales in ramulis, digitales, erecti, filiformes, rufescentes, subpellucidi, pubescentes: pube minima, & pilis brevibus capitulatis; subviscosi, singuli apice bifidi: pedicellis erectis, unifloris, pedunculo conformibus. *Bractæe* 2, oppositæ, lineares, obtusiusculæ, sub-

pu-

pubescentes, concaviusculæ, ciliatæ, sitæ ad divisionem pedunculi, pariter ac ad flores. *Flores* nutantes. *CAL. Perianth. fructus* inferum, 4-phyllum: foliolis 2 oppositis minimis, acutis, purpuraceis, ciliatis; 2 aliis majoribus, ovalibus, concavis, germen amplectentibus, conniventibus, ciliatis, adspersis pilis capitulatis, viscidis, sub florescencia germine minoribus, sed peracta illa excresecientibus, germenque totum tegentibus. *Perianth. floris* superum, 5-partitum: laciniis lanceolatis, acutis, ciliatis, erectis. *COR.* 1-petala, infundibuliformis. *Tubus* brevis, longitudine calycis. *Limbus* turbinatus, albido-incarnatus; intus adspersus pilis raris, longioribus, albidis, pictus venis sanguineis, latere vero inferiore luteis; 5-fidus: laciniis ovatis, obtusis, erectis, subæqualibus. *STAM. Filam.* 4, fundo corollæ inserta, subulata, corolla breviora; quorum 2 adhuc breviora. *Anth.* compressæ, versatiles. *PIST. Germen* inferum, ovatum, rubicundum, piloso-viscidum. *Stylus* filiformis, longitudine corollæ, ad latus ejus superius flexus. *Stigma* subglobosum. *Capsula* decidua, ovata, minutim pubescens, striata, trivalvis, unilocularis, undique tecta perianthio fructus hirsuto-glutinoso. *Semen* solitarium, ovale, glabrum, dilute lutescens, dorso convexum, antice sulco longitudinali, apice obtusum, basi vero acutiusculum, hilo mucrone parvo versus basin ad exortum sulci.

PROPR. herb. sicc. *Odor* debilis; *florum* vero vigentium odor gratus, nocturno tempore fortior; *sapor* amaricans.

VIRTUS: leniter adstringens, diuretica.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. luteo-rubicundum, sapore amaricante, substypico; vitr. martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 20, aquæ uncia s̄ infillatæ, addito vitr. martis, colorem fusco-viridescentem exhibuerunt.

347. VITEX *Agnus castus.* LINN. *Sp. pl.* 890. *Mat. m.* 319. BLACKW. *Herb. t.* 139.

Vitex foliis angustioribus cannabisi modo dispositis. GARID. *Aix t.* 100.

Vitex latiore folio. DUHAM. *Arbr. 2. p.* 357. *t.* 105.

Vitex Matth'oli. DALECH. *Hist.* 281.

Vitex. DODON. *Pempt.* 762.

Elæagnon Theophrasti. LOBEL. *Icon. 2. p.* 138. *Pharm.* AGNI CASTI Semina.

Locus. Europa australis, Carolina, in paludosis. *Arbuscula.*

FORMA. Bacca globosæ, obtusæ, mucronatæ, magnitudine seminis cannabini, læviusculæ, fusco-cinereæ, quadrioculares, basi fulcitæ calyce urceolato, tomentoso, bacca dimidio brevior.

PROPR. Odor aromaticus. Sapor recent. acris, piperinus; siccata. acriusculus; masticatæ bacca in faucibus diu calefaciunt.

VIRTUS: calefaciens, emmenagoga.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. aromaticum odore & sapore, amaricans, acriusculum, rubrum; ex addito vitr. martis color non demutatur.

348. ACANTHUS mollis. LINN. *Sp. pl.* 891. *Mat. m.* 318.

Acanthus Branca ursina. BLACKW. *Herb. t.* 89.

Acanthus sativus. DOD. *Pempt.* 707. LOB. *Hist.*

477.

Car-

Carduus Acanthus f. Branca ursi. BAUH. *Hist.*

3. p. 75.

Pharm. BRANCÆ URSI Folia.

Locus. Europa australis. *Perennis.*

FORMA. rec. Folia petiolata, spithamæa, oblonga, utrinque glabra, lucidiuscula, superne lobata, inferne pinnatifida: lobis oppositis, ovatis, obtusis f. acutiusculis, obtuse dentatis, margine minutim ciliatis. *Petioles* teretes, supra canaliculato-plani.

PROPR. rec. Odor debilis. Sapor glutinosus, herbaceus; *masticata* lubrica sentiuntur.

VIRTUS: emolliens, demulcens.

USUS. Clysmata.

CLASSIS XV.
 TETRADYNAMIA.
 ORDO
 SILICULOSA.

349. **L**EPIDIUM sativum. LINN. *Sp. pl.* 899.

Mat. m. 322.

Nasturtium hortense. BLACKW. *Herb. t.* 23.

DOD. *Pempt.* 699. LOB. *Hist.* 107.

Pharm. NASTURTII HORTENSIS Herba vi-
rens, Semina,

Locus. Colitur ubique in hortis. *Annum.*

FORMA. rec. Radix simplex, fusiformi-cylindrica, descendens, alba, fibrillosa. Caulis bipedalis, erectus, teres, glaber, rore glauco tenuiter adpersus, superne ramosus. Rami alterni, simplices, erecti. Folia alterna, petiolata, glabra, subsucculenta, patentia; inferiora bipinnata: pinnis cuneiformibus, incisedentatis, acutiusculis; superiora pinnata: pinnis suboppositis, lineari-lanceolatis, acutis, subdentatis; suprema sessilia, linearia, subintegerrima, concaviuscula, acuta, subpubescentia. Flores terminales, racemosi, nudi, pedunculati, erecti. CAL. Per, 4-phyllum, viridescens: foliolis lineari-ovalibus, obtusis, subpubescentibus, concavis, margine undique attenuato, albido, erectis; 2 oppositis paulo latioribus. COR. cruciformis, alba: petalis cuneiformibus, obtusis, ungviculatis, calyce longioribus, patentibus. STAM. Fil. 6, alba, corolla bre-

breviora; quorum 2 opposita paullo breviora. *Anth.* purpureæ, oblongæ, incumbentes. *Glandulæ* 2, utrinque solitariæ, ad basin filamentorum breviorum. *PIST.* *Germen* viride, ovatum, obtusum, retusum, utrinque compressum, plano-convexiusculum. *Stylus* brevis, crassiusculus, intra lobos germinis. *Stigma* capitato-convexum, albidum. *Pericarp.* *Silicula* ovata, obtusa, retusa, compressa; hinc plana, concaviuscula, inde convexiuscula, glabra, terminata stylo persistente, lobis brevioribus; bilocularis, bivalvis: valvulis navicularibus, compressis, carinatis. *Semina* ovata, lineata, rufescentia.

PROPR. rec. *Odor* debilis; contusorum foliorum fragrans; *sapor* vix subamaricans, acris; *masticata* folia comminuuntur, linguam faucesque calefaciunt, saliva viridescente.

VIRTUS: antiscorbutica, diuretica.

USUS: culinaris; Scorbutus.

β. *Nasturtium hortense crispum.* BAUH. *Pin.* 104.

Prodr. 44. t. 43.

Culinis NASTURTII CRISPI herba virens.

Locus. Colitur in hortis. *Annum.*

FORMA. Præcedenti simillima planta, statura, facie, floribus, & fructu; sed differt foliis inferioribus longius petiolatis, circumscriptione suborbiculatis, magis laciniatis, crispis.

PROPR. *Odor* debilis. *Sapor* qui in præcedente, verum magis validus, magis dulcescens, gratior.

VIRTUS &

USUS ut in præcedente.

OBS. 1. *Infus.* herbæ recent. limpidum, odore & sapore herbæ; vitriolo martis non demutatam.

OBS. 2. Folia recentia in satura herbaria cruda edisolent, admixta Lactuca.

OBS. 3. Ex capite mortuo Nasturtii hortensis, post destillationem ex retorta terrea, bene lutata, igne vehementiore, Phosphorum pulchrum elicuit cel. MARGGRAF (*).

OBS. 4. Semen drachm. 1, aquæ fervid. unc. 3 infusa, infusum dant aqueo-sublutescens, odore Nasturtii, sapore debili, spissiusculum, mucilaginosum, in fila parum ductile.

350. THLASPI arvense. LINN. *Sp pl.* 901. *Mat.* m. 323.

Thlaspi. BLACKW. *Herbal t.* 68.

Thlaspi latius. DODON. *Pempt.* 700.

Pharm. THLASPEOS Semina.

Locus. Europa, in agris. *Annum.*

FORMA. Siliculæ orbiculatæ, undique marginatæ, utrinque compresso-planæ, apice rotundatæ, bifidæ, albidæ, venulosæ, biloculares: dissepimento transversali. *Semina* 6 vel 8 in singulo loculamento, pedicellata, subimbricata, ovalia, obtusa, compressiuscula, rubicundo-brunnea, lucidiuscula, undique striata: striis ovalibus concentricis.

PROPRIET. Odor & Sapor alliacei.

VIRTUS:

USUS:

OBS. *Infusum* aquosum limpidum, odore alliaceo debili, sapore consimili, amaricante; vitr. martis non mutatum.

(*) *Opusc. chym.* tom. 1. p. 69.

351. THLASPI Bursa pastoris. LINN. *Sp. pl.* 903.
Mat. m. 324.

Bursa pastoris. BLACKW. *Herb. t.* 5. LOB. *Hist.*
 110.

Pharm. BURSÆ PASTORIS Herba.

Locus. Europa, Virginia, in cultis. *Annu-*
um.

FORMA. rec. Radix filiformis, subhorizon-
 talis, alba, fibris descendens, capillaribus.
Caulis subpedalis, erectus, ramosus, teretiuscu-
 lus, undique striatus, pubescenti-scabridus. *Ra-*
mi alterni, erecti. *Folia* alterna, scabra, minu-
 tim ciliata; inferiora petiolata, obverse lanceo-
 lata, extrorsum latiora, runcinata, margine mi-
 nutim & remote denticulata; *caulina* lanceola-
 ta, sessilia, sagittata, acuta, margine denticula-
 ta; *ramea* confimilia, linearia. *Corymbus* flo-
 rum terminalis, floribus parvisculis, peduncu-
 latis; Fructus vero racemus. *CAL. Per.* 4-phyll-
 um, laxum: foliolis ovatis, pallidis, pilosis,
 margine undique albo, apice viridi, concaviuscu-
 lo, obtuso. *COR.* cruciformis. *Petala* 4, al-
 ba, cuneiformia, obtusa, in ungues lineares sen-
 sim attenuata. *STAM. Filam.* 6, subulata, alba,
 corolla breviora; quorum 2 adhuc breviora.
Anth. ovatae, luteae, incumbentes. *PIST. Ger-*
men majusculum, ovale, obtusum, compressum,
 viride. *Stylus* cylindricus, brevis. *Stigma* trun-
 catum. *Siliqua* obcordata, compressa, lateri-
 bus utrinque carinatis, inferne attenuata, api-
 ce emarginata cum acumine, bilocularis, bival-
 vis: dissepimento centrali. *Semina* plurima, o-
 valia, pedicellata, futurae affixa.

PRO-

PROPR. rec. Odor debilis; Sapor fere Brassicæ crudæ, acriusculus; *sicc.* odor fortior.

VIRTUS:

USUS.

OBS. Infusum aquos. lutescens instar Theæ potus, odore fere Brassicæ, sapore subdulcescente, nauseoso; cum vitr. martis vix fuscescit.

352. COCHLEARIA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 903. *Mat. m.* 320. *OED. Icon. t.* 135. КНИПН. *Bot. orig. cent.* 3.

Cochlearia batava. BLACKW. *Herb. t.* 227.

Cochlearia britannica. DOD. *Pempt.* 583.

Pharm. COCHLEARIÆ Herba virens.

Locus. Europa borealis, in littoribus maritimis. Colitur in hortis. *Annua.*

FORMA. rec. Caules plures ex una radice, simplices, spithamæi, erecti, 5-angulares, glabri. *Folia* alterna, glabra, succulentâ; *radicalia* longius petiolata, cordata, obtusa, rotundata, subintegra vel angulata, ungvicularia; *caulina* ovato-oblonga, obtusa, dentata, quorum inferiora spathulata, superiora sessilia, amplexicaulia. *Corymbus* terminalis, simplex, erectus, *pedunculis* sparsis, angulatis, scabris: punctis hyalinis, elevatis. *Pervianth.* viridiusculum, laxum, tetraphyllum: foliolis ovatis, obtusis, concavis, margine albidis, deciduis. *COR.* cruciformis, alba. *Petala* 4, ovata, obtusa, ungviculata, patentia, calyce duplo longiora. *STAM.* viridia. *Filam* 6, subulata, incurvata, longitudine calycis, quorum 2 paullo breviora. *Anth.* ovatæ, utrinque attenuatæ, in medio utrinque instructæ dente solitario, incumbentes. *PIST. Germ.* ovatum, majusculum, compressiusculum, sulco opposito longitu-

tudinali. *Stylus* cylindricus, longitudine staminum. *Stigma* capitatum, obtusum.

PROPR. rec. Odor subnasturtinus, debilior; *sapor* amarus, in Nasturtium incidens, acris; *masticata* acris sentitur in ore & faucibus, effectu subfugaci; saliva viridescente. *Siccata* folia amara, ingrata, vix acriuscula.

VIRTUS: antiscorbutica, diuretica, mundificans.

USUS. Scorbutus, Scelotyrbæ, Rheumatismus scorbuticus.

OBS. 1. Aroma Cochleariæ perfecte extrahitur cum Spiritu vini, cum aqua non item. *Aqua still.* debilis; *Spiritus* vero fragrans ex aromate herbæ, acris, penetrans. Si herba Cochleariæ post inceptam florescentiam colligitur, & cum aqua destillatur, obtinetur *oleum stillat.* lutescens, limpidum, ætate spissiusculum, aromate & sapore valido herbæ Cochleariæ, amaricante. *Infusum* folior. sicc. aquosum lutescens, odore debili, sapore amaro; vitriolo martis nigro-fusciscit.

OBS. 2. Habet Cochlearia id commune cum congeneribus, ut recens & cruda adhibeatur, cum in siccata vis antiscorbutica fere pereat; hinc decoctione vis medica debilitatur; hinc etiam nulla extracta valida e plantis antiscorbuticis obtineri poterunt.

OBS. 3. In regionibus borealibus, ubi scorbutus endemicus est, provida natura Cochleariam abundare fecit. In Islandia parant incolæ hanc herbam cum lacte acidulato vel ejus fero; condiunt eam etiam sale culinari in magnis doliis, & per hiemem servant. Cum oves in locis, ubi Cochlearia crescit, pascuntur, avide quidem illam edunt & valde pingvescunt, sed caro nauseoso sapore inficitur; EGGERT OLAFSEN (*).

OBS. 4.

(*) *L. c. vol. 1. p. 483.*

OBS. 4. Scripsit de Cochlearia V. H. MOLLENBROCIUS (*). Docet, decoctum lenissimum esse debere, ne sal volatile avolet. Sedulo monet pharmacopœos, ut sibi caveant, ne folia Afari pro cochlearia sumant, quod in Dania factum refert. Salia volatilia in morbis dissuadet. Saccharata dicit nocere in scorbuto; Cochleariam autem in eodem morbo permultum prodesse.

353. COCHLEARIA Armoracia. LINN. *Sp. pl.* 904.
Mat. m. 321.

Crassa radice Raphanus rusticanus Lapathiū folio. LOB. *Hist.* 173. *Icon.* 320.

Armoracia aut Raphanus major. ZANON. *Hist.* p. 21. t. 15.

Raphanus sylvestris s. armoracia multis. BAUH. *Hist.* 2. p. 851.

Raphanis magna. DODON. *Pempt.* 667.

Pharm. & Culinis ARMORACIÆ (*Raphani rusticani*) Radix virens.

Locus. Europa australis, in paludosis. Colitur in hortis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix filiformi-cylindrica, pedalis, crassitie pollicis vel ultra, sæpe instructa nodulis lateralibus subrotundis, sparsis, remotis, fibras emittentibus, undique alba, extus laviuscula, rugis transversalibus, subannularibus, remotis, apice punctis depressis notata. *Parenchyma* album, carnosum, firmum; post sectionem transversalem notatum annulo marginali tenui, concentrico; centro medullari conflato e punctis sparsis, subdiaphanis.

PROPR. rec. Odor fragrans, pungens, penetrans, oculos feriens. Sapor fervidus, acris, dulce-

(*). *Cochlearia curiosa.* Lipsiæ 1674.

cescens, sæpe subamaricans. *Masticata* fauces & lingvâ pungit & calefacit, tussim irritat, nares ferit, oculos lachrymantes facit, effectu fugaci. *Cocta* radix mitis, dulcescens, subodorata; *siccata* debilis odore & sapore.

VIRTUS: diuretica, incidens, antiscorbutica, rubefaciens.

USUS. Scorbutus, Anorexia, Cachexia, Hydrops, Asthma hydropicum, Scelotyrbe, Raucedo, Arthritis.

OBS. 1. Recens radix, cum aqua vel spiritu vini destillata, *aquam stillatit.* dat, volatili radicis imprægnatam, pariter etiam *Spiritum. Syrupus* Armoraciæ, frigide paratus, aromate radicis valde prægnans fit; hic syrupus, si valebit, recentissime paratus esse debet; volatile enim omne activum brevi evaporat, unde effectus fit; itaque quovis die parari debet. Radix virens, in taleolas concisa & cum aqua fontana in balneo diutius digesta, fragrantiam amittit, odorem acquirit fere Brassicæ acidulatæ, sapore dulci; a vitriolo martis color nil demutatur; si digestio ulterius protrahitur, aquam reddit opalescentem, corrumpitur, acescit, odore nauseoso. *Oleum stillat.* mite, in aqua subsidens, parca quantitate obtinuit NEUMANN.

OBS. 2. Acrimonia Armoraciæ pingvibus involvitur; quare sæpe in culinis butyro fuso subigitur radix rasa, ciborum, cum primis piscium, condimento inservitura.

OBS. 3. Radix, rasa & l. a. tractata, *amylum* dat album, sed in pariori copia, plus tamen quam congeneres. Si fermentationem spirituosam subit, abit in *spiritum ardentem.*

OBS. 4. Vim Armoraciæ antarthriticam sæpius mihi experiri licuit. Secunda radix recens in frustula minuta, e quibus cochlear unum majusculum sumendum omni mane per mensem, deglutiendum absque masti-

catione prægressa. Insuper bibenda decocti summitatum fruticis Juniperi libra ꝑ. Agit secure, ventriculum vix calefacit, nisi sub fine curæ. Multos scorbuticos hoc etiam regimine perquam levatos vidi.

254. **CARDAMINE** pratensis. LINN. *Sp. pl.* 915.
KNIPH. *Bot. orig. cent.* 12. BLACKW. *Herb.*
t. 223

Flos cuculi. DODON. *Pempt.* 582.

Pharm. **NASTURTII AQUATICI** Herba.

Locus. Europa, in pascuis humidis. *Perennis.*

FORMA. rec. *Caulis* erectus, simplex, spithameus, teres, glaber. *Folia* alterna, subcarnosa, glabra, petiolata cum impari; inferiora circiter 6-juga: foliolis subrotundis, angulatis, extimo paullo majore, cuneiformi, sæpe lobato; superiora circiter 4-juga: foliolis linearibus, concavis, acutiusculis, subcarinatis; petiolo communi lineari-concavo. *Racemus* terminalis, oblongus, pedunculatus, nudus, glaber. *CAL.* *Perianth.* tetraphyllum, glabrum: foliolis ovalibus, obtusis, concaviusculis, erectis, margine tenui membranaceo, quorum duo opposita basi gibba. *COR.* cruciformis, dilute violacea, albida, venis cærulescentibus picta; petalis obovatis, retusis; ungvibus sublutescentibus, longitudine calycis. *STAM.* *Filam.* 6, subulata, alba, corolla breviora; quorum 2 opposita breviora. *Anth.* lineari-cordatæ, incumbentes, incurvæ. *Nectarium:* glandula subrotunda, basin filamentorum breviorum cingens. *PIST.* *Germen* cylindricum, glabrum. *Stylus* cylindricus, germine brevior, longitudine vix staminum. *Stigma* capitatum.

PROPR. rec. *Odor* debilior; *sapor* subamaricans, leviter acriusculus. *Caules* fortiores, aciores quam *folia*.

VIRTUS: antiscorbutica.

USUS. Scorbutus.

OBS. 1. Nasturtii aquatici loco nostri pharmacopola sumere solent Cardaminem pratensem; exteri vero Symbrium Nasturtium LINN. Perinde quidem fuerit.

OBS. 2. *Flores Cardamines pratensis*, dosi ser. i vel dr. ꝑ mane & vesperi propinatos, admodum laudat cl. G. BAKER (*), ut præstans quoddam antispasmodicum remedium, utile in morbis convulsivis, chorea S. Viti &c. Veritatem assertionis e propria experientia, casibus adductis, illustrat.

355. SISYMBRIUM Sophia. LINN. *Sp. pl.* 920.

Mat. m. 332.

Sophia. DOD. *Pempt.* 133. ZANNICH. *Venez. t.* 305.

Pharm. SOPHIÆ Semina.

Locus. Europa, Virginia, locis ficcis. *Annum*.

FORMA. Semina parva, rufa, ovata, utrinque obtusa, glabriuscula.

PROPR. *Odor* nullus. *Sapor* fere seminum Sinapios.

VIRTUS: stimulan.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. limpidum, odore Sinapios, sapore debili; a vitr. martis color non alteratur.

356. ERYSIMUM officinale. LINN. *Sp. pl.* 922.

Mat. m. 333. OED. *Icon. t.* 560. ZANNICH.

Venez. t. 287.

Erysimum. BLACKW. *Herb. t.* 28.

Irio s. Erysimum. DOD. *Pempt.* 702.

N n

Pharm.

(* Medical Transact. vol. 1. p. 442. seq.

Pharm. ERYSIMI Herba.

Locus. Europa, Virginia, in ruderatis. *Annum.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, descendens, flexuosa, fibrillosa. *Caulis* pedalis, erectus, teres, striatus, pubescens, scaber, ramosus. *Rami* alterni, simplices, divaricati, pubescentes. *Folia* alterna, petiolata, utrinque parcius pubescentia, subtus scabra, præcipue in costa & nervis, pinatifida: laciniis oppositis, oblongis, ferrato-dentatis, sursum dentato-lobatis, infimo pari divaricato-reflexo, a superioribus distante; terminali majore, cum laciniis proximis confluyente. *Petiololi* supra concavi. *Racemi* florum terminales, subrotundi; fructuum filiformes, elongati, nudi, pubescentes. *CAL. Perianth.* tetraphyllum, pallidum: foliolis lineari-ovalibus, obtusiusculis, concavis, pubescentibus. *COR.* cruciformis, tetrapetala, sordide lutescens; *petalis* cuneiformibus, obtusis, venulosis, ungviculatis, calyce longioribus. *STAM. Filam.* 6, subulata, pallida, corolla paullo breviora; quorum 2 adhuc breviora. *Anth.* cordata, acuta, subrecurva. *Nectar.* glandulæ 2 utrinque ad stamina breviora. *PIST. Germen* cylindricum, striatum. *Stylus* brevis, pubescens. *Stigma* orbiculatum, planiusculum, emarginatum, altitudine fere staminum. *Siliquæ* cylindricæ, striatæ, virides, pubescentes, cauli adpressæ.

PROPR. rec. Odor debilis. *Sapor* Nasturtii, acris, calidiusculus.

VIRTUS: antiscorbutica, pectoralis.

USUS: Raucedo.

OBS. Infusum aquos. herbæ siccæ. pulcherrime rubro-lutescens, odore debili, sapore fere Brassicæ, subdulcescente; a vitr. martis color nil demutatur.

357. ERYSIMUM Barbarea. LINN. *Sp. pl.* 922.

Barbarea f. pseudobunias. LOBEL. *Hist.* 104.

Barbarea. DODON. *Pempt.* 700.

Culinis BARBAREÆ Herba virens.

Locus. Europa, in cultis. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, fibrillosa.

Caulis erectus, sulcato-angulatus, glaber, pedalis, superne ramosus. *Rami* alterni, virgati. *Folia* alterna, sessilia, amplexicaulia, glabra, lineata, supra obscure viridia, lucidiuscula, lyrata: laciniis lateralibus linearibus, denticulatis; terminali longe majori, ovata, obtusa, repanda f. inæqualiter profunde serrato-dentata. *Racemi* florum terminales, virgati; florentes ovati; fructiferi elongati. *CAL. Perianth.* tetraphyllum, lutescens: foliolis linearibus, obtusis; 2 oppositis apice gibbis. *COR.* lutea, cruciformis; *Petalis* cuneiformibus, obtusis, retusis, ungviculatis, calyce duplo longioribus. *STAM. Filam.* 6, subulata, corolla breviora; quorum 2 paullo breviora. *Anth.* lineares, hastatæ. *Nectar.* glandulæ subrotundæ, geminæ, utrinque inter germen & stamen brevius sitæ; glandula solitaria conica utrinque inter stamina longiora & calycem. *PIST.* *Germen* cylindricum, obsolete tetragonum. *Stylus* breviusculus. *Stigma* obtusum, emarginatum, altitudine antherarum.

PROPR. rec. Odor fere Brassicæ; *sapor* Nasturtii, vix amaricans, acris; *masficata* folia linguam & fauces principio acri leniter calefaciunt.

VIRTUS: antiscorbutica.

USUS: culinaris.

OBS. Per totam hiemem folia legi possunt sub nive, ubi virent; nulla itaque aptior planta antiscorbutica

regionibus frigidis, ubi defectus leguminum recentium est. Editur cruda in satura herbaria.

358. ERYSIMUM Alliaria. LINN. *Sp. pl.* 922. *Mat.*

Pharm. Al. m. 334. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3.

liaricae Herba Alliaria. CAMER. *Epit.* 589. DOD. *Pempt.* 674.

ba. BLACKW. *Herb. t.* 372. LOB. *Hist.* 285.

Locus. Europa, in cultis umbrosis. *Bienne.*

FORMA. rec. Radix alba, cylindrico-fusifor-
mis, filiformis, fibrillosa. *Caulis* simplex, erectus,
bipedalis, teres, obsolete striatus, inferne lanugi-
nosus, superne glaber. *Rami* pauci, alterni, in
specimine vegetiore. *Folia* alterna, petiolata, cor-
data, venosa, subrugosa, glabra, venis subpu-
bescentia; inferiora longius petiolata, obtusa,
repanda; superiora acuta, inæqualiter dentato-
serrata. *Racemus* florum simplex vel compositus,
sessilis, nudus, floribus albis, pedunculatis. *CAE.*
Perianth. tetraphyllum: foliolis oblongis, obtu-
sis, albis, apice luteo-viridescentibus, erectis,
caducis. *COR.* cruciformis, nivea: *Petalis* 4,
obovatis, obtusis, ungviculatis, calyce longiori-
bus. *STAM.* *Filam.* 6, subulata, alba, corolla
breviora; quorum duo opposita adhuc breviora.
Anth. cordatæ, luteæ, erectæ. *Nectar.* Glandula par-
viuscula, obtusa, solitaria, utrinque ad basin sta-
minum longiorum. *PIST.* *Germen* viridescens,
tetragonum, longitudine fere staminum. *Stylus*
nullus. *Stigma* capitato-truncatum, luteum. *Si-
liquæ* tetragonæ, obtusæ.

PROPR. rec. *Odor* (folior. contusorum) Ce-
pæ oleraceæ; *sapor* cepaceus, leniter amaricans,
subnasturtinus. Quo magis vegetæ crescunt plan-
tæ, eo fortior odor cepaceus. *Siccata* fere ef-
fecta.

VIR-

VIRTUS: antiscorbutica, diuretica.
USUS.

OBS. 1. Hæcce planta documento est, naturam ludentem plantæ etiam antiscorbuticæ eundem indidisse odorem cepaceum, quem alias in planta resolvente posuit, uti supra in Scordio observavimus. Dum vaccæ Alliaria vescuntur, lac sapore cepæ imbuitur.

OBS. 2. Ad gangrænam ulceraque cancrofa hanc plantam recentem commendant.

359. CHEIRANTHUS Cheiri. LINN. *Sp. pl.* 924.
Mat. m. 335.

Keiri. BLACKW. *Herb. t.* 179.

Leucojon luteum. DODON. *Pempt.* 160.

Pharm. CHEIRI Flores.

Locus. Europa australis. Colitur in hortis.

Biennis, sæpe subperennis.

FORMA. rec. Racemi terminales, simplices, adpressæ pubescentes, angulati. *Pedunculi* minutim pubescentes, obsolete tetragoni, uniflori. *CAL.* *Perianth.* tetraphyllum, pallide viridescens: foliolis lineari-lanceolatis, obtusis, erectis; 2 oppositis convexis, basi gibbis; 2 aliis oppositis paullo altioribus, carinatis, apice compressis. *COR.* cruciformis; *petalis* 4, obovatis, obtusis, luteis; unguibus linearibus, longitudine calycis. *STAM.* *Fil.* 6, subulata, longitudine calycis; quorum 2 exteriora opposita breviora. *Antb.* lineares, acutæ, basi bifidæ, incumbenti-erectæ. *Nectarifera* glandula utrinque ad stamina breviora. *PIST.* *Germen* cylindricum, obsolete tetragonum, incanum. *Stylus* brevis. *Stigma* obtusum, bifidum, patens, crassiusculum.

PROPR. rec. Odor svaveolens; *sapor* amaricans, in Nasturtium incidens, acriusculus. *Sicc.* odor nullus; *sapor* amaricans.

VIRTUS: rec. antiscorbutica.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. flor. sicc. sangvineum, graveolens, Brassicæ ficcatae æmulum, amarum; ex vitr. martis nigrescit.

360. BRASSICA Napus. LINN. *Sp. pl.* 931. *Mat.* m. 328.

Napus sylvestris. BLACKW. *Herb. t.* 224.

Napus. DOD. *Pempt.* 663.

Culinis NAPI Radix recens.

Locus. Europa media. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix fusiformis, palmaris vel ultra, alba, rugis transversalibus notata, ceterum læviuscula, linea laterali utrinque longitudinali, solitaria, e fibris capillaribus constante. *Parenchyma* album, carnosum, firmum; post sectionem transversalem notatum disco æquali punctato-radiato; radiis obsoletis; annulo concentrico prope peripheriam.

PROPR. rec. Odor Rapæ; *sapor* Rapæ, dulcescens; *masticata* firma, comminuitur.

VIRTUS: antiscorbutica, nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Radix rafa, l. a. tractata, amyllum vix dat.

OBS. 2. In culinis radices in aqua elixantur, & juxta carnes eduntur, incoquantur etiam jusculis.

OBS. 3. Hiemes severas bene perfert hæc planta; effodiuntur autem plerumque radices sero autumnno vel primo vere, sed spongiosæ fiunt postquam folia progerminarunt. Hortulani paullo densius ferunt hujus

se-

femina, ut radices parviusculæ evadant, quia sic sapidiorens censentur.

361. BRASSICA Rapa. LINN. *Sp. pl.* 931. *Mat. m.* 329.

Rapum vulgare. DOD. *Pempt.* 662.

Rapum majus orbiculatum. LOBEL. *Hist.* 98. c. *fig.*

Rapum. CAMER. *Epit.* 218. BLACKW. *Herb. t.* 231.

Pharm. RAPÆ Radix recens.

Locus. Anglia. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix orbiculata, latitudine palmæ vel ultra, utrinque depressa, læviuscula, subtus albicans, apice rugosa, incarnata vel purpurascens, pro ingenio soli, superne viridescens, basi radicans: trunculo cylindrico producto, descendente, fibrilloso: fibrillisque capillaribus, dispositis in serie longitudinali opposita, per radicem ascendente. *Parenchyma* carnosum, firmum, album, post sectionem transversalem subæquale, notatum striis subspongiosis, radiantibus, obsoletis; punctis subrotundis versus peripheriam per series dispositis; corticali parte tenuiore.

PROPR. rec. Odor subfragrans; sapor congruens, dulcescenti-subamaricans; *masticata* molliuscula, subsuccosa, comminuitur, saliva non tineta.

VIRTUS: antiscorbutica, pectoralis, subecoprotica, detergens, diuretica, nutriens.

USUS. Aphthæ, Raucedo.

OBS. I. Radix, rafa, nonnisi paucillum amyli dat; itaque non in gelatinoso, sed in dulci principio, quaerenda est vis nutriens & pectoralis.

OBS. 2. *Syrupus* Raparum, debet esse recenter paratus, si valebit.

OBS. 3. Rapæ, primum in aqua elixatæ, dum mollescant, & postea cum lacte in pulvem coctæ, nutrimentum præbent mire, edulcorans, saluberrimum, facillimæ digestionis, & non flatulentum, ut tamen vult opinio vulgi. Ruri crudæ eduntur. Apud veteres Romanos Napis postponebantur Rapæ. Sic *Napis hominum causa ferendos censemus, Rapas pecudum*, dixit olim COLUMELLA. Ambæ tamen hæ radiçes a Romanis edebantur, at prius elixatis exprimebatur succus, quem lædere putabant; aromatibus insuper condiebantur, addito melle, aceto, liquamine, defruto, oleo &c. APICIUS COELIUS (*).

362. BRASSICA oleracea, LINN. *Sp. pl.* 932.

α) Brassica capitata alba. BAUH. *Pin.* 111.

Brassica capitata albida. DOD. *Pempt.* 612.

Brassica alba sessilis capitata Lactuçæ habitu.

LOB. *Icon.* 243.

Hvitkål *Svecis.*

Culinis BRASSICÆ ALBÆ caput.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix: truncus cylindricus, apice fibrosus. *Caudex* brevis, inferne cicatrifato-rugosus, superne foliosus. *Folia* plurima, maxima, circiter bipedalia, obovata, retusa, sessilia, approximata, utrinque glabra, dilute viridescencia, røre glauco tincta, præcipue subtus, supra grosse rugosa, costa subtus crassa, convexa, carinata, albido-viridescencia, nervis grossis, suboppositis, a costa obliquis, supra albis; inferiora folia patentia; media pauca, erecta; interiora plurima, sensim minorâ; intima parva,

(*) *De arte coquinaria, p. 89.*

va, alba, rore glauco destituta, concava, lateribus plicata, in formam capitis conniventia; arte imbricata. *Caput* magnum, subrotundum, apice planiusculum.

PROPR. rec. Odor debilis; sapor subdulcens, oleraceus.

VIRTUS: nutriens, flatulenta, diuretica, sub-
eccoprotica, putrescibilis cum foetore.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquos. folior. recent. limpidum instar aquæ, odore fragrante Brassicæ, sapore dulcescente Brassicæ; a vitriolo martis color non demutatur.

OBS. 2. Brassicæ capita, l. a. fermentata, spiritum ardentem dant, principio suo dulci; hinc concludi potest ad vim nutrientem Brassicæ, de qua dubitarunt nonnulli. Capita hæc concisa, & in dolio compacta, spontere fermentescunt, quamvis addantur sal culinare, summitates anethi & semina carvi: fermentatione spirituo-fa breuiuscula, tum acida. Sic parant nostrates Brassicam suam *acidulatam*, quam frequenter esitant, iuri carni-um incoctam. Hæc Brassica acidulata in diæta navali eximia deprehensa est, ut antiscorbutica. Elixantur etiam capita recentia in jure carni-um, ut fiat jusculum spissum, vel etiam friguntur in butyro, & dein coquuntur in jure carni-um, usque dum plurimum brodii incoctum fuerit, & sic eduntur cum car-nibus.

OBS. 3. Folia Brassicæ succulenta, ulceribus post cantharides ac sinapismos, & eruptionibus cutis ulcerosis imposita, stillicidium feri purulenti promoyent.

OBS. 4. Vidi ex præmatura hieme integros acervos Brassicæ, nive sepultos, qui insequente vere putrefacti fuerunt, cum intolerabili foetore.

OBS. 5. In *capita* non concrefcit Brassica alba in regionibus maxime borealibus, quare neque in Archangel, nec Jakutzk Sibiricæ, ejusmodi unquam capita obveniunt, testante J. G. GMELIN (*); neque magis in Islandia hæcce Brassica in capita abit, etsi subinde ibi contingit, ut Brassica Botrytis capitula congestorum proferat florum (**). Quid? quod nec in China Brassica alba in capita conformatur, ut observavit cl. P. OSBECK (***), qui ejus rei causam climati calido adscribendam censet. At in Capite bonæ spei bene provenit sapidaque evadit (†); quod etiam accidit in insula Mauriti (††).

β.) Brassica alba crispa. BAUH. *Pin.* III.

Brassica Sabauda. DOD. *Pempt.* 613.

Brassica patula crispa Sabauda æstiva. LOB. *I. con.* 244.

Savoj-Kål *Svecis.*

Culinis BRASSICÆ SABAUDÆ caput.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix ramoso-fibrosa. Caudex spithameus, teres, cicatricibus rugosus, nudus, superne foliosus. Folia majuscula, approximata, sessilia, obovata, obtuso-rotundata, undique bullata, glabra, plana, margine undulata, repanda, nervoso-venosa: venis rore tenui concolore tinctis; exteriora majora, subpedalia, lutescenti-viridia; interiora sensim minora, albido-lutescentia,

(*) *Reise durch Sibirien, tom. 3. p. 64.*

(**) E. OLAFSEN *Reise igiennem Island, p. 437. & p. 955.*

(***) *Dagbok öfver en Ostind. resa, p. 195. Cfr. GMELIN l. c. p. 63.*

(†) DE LA CAILLE *Journal du voyage au Cap de b. esp. p. 280.*

(††) *Voyage à l'Isle de Fr. par un Officier, T. 1. p. 215.*

tia, concava, in caput subrotundum, majusculum, imbricata.

PROPR. rec. Odor qui in præcedente. *Sapor* dulcescens; *masticata* folia fere minus succosa, quam in præcedente, saliva sublutefcente.

VIRTUS: eadem quæ præcedentis.

USUS: præcedentis.

OBS. Brassica Sabauda præfertur priori, ut magis tenera sapidaque post elixationem.

γ.) Brassica capitata rubra. BAUH. *Pin. iii.* DON. *Pempt. 610.*

Rödskål *Svecis.*

Culinis BRASSICÆ RUBRÆ caput.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix ramoso-fibrosa, *Caudex* brevis, cicatrisato-rugosus, nudus, superne foliosus. *Folia* approximata, magna, petiolata, subrotundo-cuneiformia, patentia, plano-concavifolia, utrinque glabra, viridi-cærulescentia, rore cærulescenti tincta, nervis & venis purpureis rore violaceo, peripheria crispo-undulata, margine repanda, denticulata. *Petioli* breviusculi, trigoni, supra canaliculati, purpurei, rore cærulescente, latere utrinque aucti foliolo concolore. *Superiora* folia spathulata, sessilia; *intima* concava, rubro-violacea, nitida, teneriora, conniventia in caput subrotundum, magnum, durum.

PROPR. rec. Odor præcedentium; *sapor* dulcescens; *masticata* folia comminuuntur: saliva pulchre violacea.

VIRTUS: præcedentium.

USUS: præcedentium.

OBS. Hæc varietas Brassicæ principio colorante a prioribus discrepat. Extrahitur color aqua calida, re-

ma-

manente colore fordide purpurascete. Pro cibo magis tenera est, minus flatulenta. Apparatur uti præcedentes; sapidior tamen fit, si capitibus, minutim confectis, & in butyro elixatis dum mollescant, addatur jus carniū, cum pauxillo Piperis albi & salis culinaris, atque ita ebulliat quoad quasi pulvem referat, tumque addatur acetum vini.

♯.) Brassica cauliflora. BAUH. *Pin. iii. DOD. Pempt.*

613. RENEALM. *Specim. 131. t. 133.*

Brassica florida Botrytis. LOB. *Icon. 245.*

Blomkål *Svecis.*

Culinis BRASSICÆ BOTRYTIOS caput.

Locus: colitur in hortis. *Biennis, sæpe annua.*

FORMA. rec. Radix ramoso-fibrosa. *Caudex* s. caulis spithamæus, viridescens, cylindricus, inferne rugosus, superne cicatrisatus e foliis decidētibus: cicatricibus serie punctorum transversali notatis. *Folia* in apice caudicis plurima, approximata, petiolata, ovato-oblonga, plana, subbipedalia, obtusa, emarginata, utrinque glabra, viridescētia, rore glaucō tincta, nervosa, venosa, margine repanda, obsolete & minutim denticulata; *infima* lyrata; *superiora* oblongiora, denticulato-serrata; *intima* parviuscula, dilute viridescētia, conduplicata, incurvata. *Caput* turbinatum, superne convexo-planum; album, in ambitū foliosum; compositum e lobis 4. capitulis pariter turbinatis, conniventibus; singulis columnæ carnosæ albæ innixis, & conglobatis e glomeribus subrotundis, constructis e florum rudimentis conglomeratis, cinctis foliolis tenellis, albis, ovatis, longius acutis, crenatis, glomere longioribus, apice inflexis, adpressis.

PROPR. rec. Odor Brassicæ, debilior; *sapor* Brassicæ, dulcescens; *masticatum* caput fragiliusculum, comminuitur, sed florum rudimenta minus dulcia, quam columna.

VIRTUS: priorum.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Quoniam omnium sapidissima species Brassicæ hæc est atque tenerrima, estur frequentissime in mensis opulentiorum.

OBS. 2. Frigoris satis patiens est; vix sub æstate rite luxuriat, nisi frequenter irrigetur aqua. Per totam fere hiemem servari potest, si transplantetur in cella vel frigidario, ubi increfcit & in capita conformatur.

OBS. 3. Brassica Botrytis in usum culinarem commode sicari potest, pariter ac pleraque alia oleracea, & vero methodum siccandi exhibuit cl. J. G. EISEN (*). Alios economi nostrates diu noverunt in usus hiemales exsiccare legumina viridia variarum Phaseoli specierum, semina tenera Vicie Fabæ, Spinaciam, Petroselinum &c. Bene depurgata hæc oleracea primum fervide infunduntur vel breviter ebulliunt in aqua pura; tum eximuntur & in clibano siccantur. Cum pro mensa apparantur, prius in aquam frigidam immittuntur per nycthemeron, postea in eadem aqua l. a. elixantur. Atque hoc modo saporem retinent, & satis sapida evadunt; Brassica vero Botrytis, sic tractata, rubescit. Ceterum exsicari etiam posse Brassicam acidulatam, ostendit dictus EISEN, & revera deprehendimus, eandem siccatione nihil perdere de sapore suo acidulo. Circa hujus exsiccationem observandum, non opus esse ut fervide infundatur ante siccationem, neque id quidem prodesset, cum acor sic extraheretur. Opportunum certe gentibus borealibus est, novisse metho-

(*) *Unterricht von der allgemeinen Kräuter- und Wurzelrocknung.* Reval 1773.

rhodos siccandi plantas oleraceas, utpote diætæ ipsorum sub diuturna hieme perquam convenientes.

e.) Brassica italica purpurea s. alba Broccoli dicta. MILL. *Diction. art. Brassica.*

Brocoli. LABAT *Voyage en Espagne, tom. 5. p. 171.**

Culinis BRASSICÆ BROCOLI totum.

Locus. Colitur rarius in hortis. *Biennis.*

FORMA. Radix ramoso-fibrosa. *Caulis* pedalis vel ultra, erectus, pallide viridis, rore hyalino tinctus, teretiusculus, pollices circiter 2 crassus, undique obfessus foliis, ramulosus. *Rami* sparsi, axillares e foliis, graciliusculi, erecti, breves, teretes, glabri, interne nudi, apice foliosi. *Folia* inferiora magna, frequentia, erecto-patentia, sparsa, petiolata, utrinque glabra, viridia, rore viridescente tincta, lyrata: lacinia terminali magna, ovato-oblonga, concaviuscula, pedali vel ultra, obtuso-rotundata, margine undulata, minutim denticulato-crênata; *inferioribus* laciniis paucis, parviusculis, suboppositis, ovato-rotundatis, sursum in petiolum excurrentibus, basi transversaliter affixa; *inferioribus* parvis, auriculatis; *Folia superiora* s. intima minora, longa, repanda, magis undulata & crispa, concava, dilutius viridia. *Petioli* teretes, crassitie digiti, vix angulati, glabri, cinereo-viridescentes, longitudine ipsius folii, basi supra planiusculi. *Stipulae* nullæ, verum margo foliaceus, ad basin petioli utrinque.

PROPRIETAS,

VIRTUS &

USUS, ut in proxime antecedentibus.

OBS.

OBS. Estur Brocoli sat copiose in Italia & Sicilia, inde a mense Decembris ad mensē Maji. Decorticantur primum petioli ipsi foliorum majorum, & deinde una cum foliis tenerioribus in fasciculos ligantur, atque tum elixantur in aqua; eduntur postea cum embamma-
te e sale, oleo, aceto vini vel succo citri; *LABAT.* Apud nos ligantur folia crescentis plantæ in fasciculum, ut cum Endivia fieri solet, unde interiora lætius viridescunt mollioraque evadunt. Quando pro mensa paratur hæc brassica, defecatur truncus prope radicem, & coquitur planta integra in aqua salita, resectis apicibus foliorum, postea cribelli ope ex olla eximitur, integraque patinæ immittitur, & sic infertur.

§.) Brassica fimbriata. *BAUH. Pin. 112.*

Brassica labellica. *RENEALM. Specim. 134. t. 133.*

Blåkål *Svecis.*

Culinis BRASSICÆ SABELLICÆ coma.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix fibrosa. *Caudex* cylindricus, spithamæus, cicatrisatus, glaber, foliis concolor. *Folia* alterna, frequentia, petiolata, utrinque lævia, purpurea, rore glauco obducta, spithamæa, sæpe pedalia, patenti-subrevoluta; obverse lanceolata, obtusa, lyrato-pinnatifida: pinnis f. laciniis oppositis, ovato-oblongis, obtusis, basi obliquis, margine altero erecto, altero sursum currente, sublobatis, dentatis, fimbriato-crispis: crispaturis erectis; laciniis inferioribus sensim minoribus, totum fere petiolum occupantibus; *tenella* folia magis crispa. *Petioli* (f. rachis) firmi, crassiusculi, supra plano-concavi, subtus convexi, basi latiores, sessiles.

PROPR. rec. Odor Brassicæ, in Raphanum incidens; *Sapor* subdulcescens, Brassicæ, sed in Ra-

Rapam simul incidens; *masticata* folia teneriora, saliva viridi-purpurascente.

VIRTUS: pectoralis, antiscorbutica, nutriendens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquosum violaceum, etiam post injectum vitriolum martis.

OBS. 2. Frigoris, etiam sævioris, patientissima est hæc Brassica, eoque ipso in usum regionum borealium quasi creata. In forti gelu rigescit, sæpe sepelitur nive, virens tamen & succosa, quam primum regelatur, quod optime fit, si aquæ frigidæ immittatur. Habent etiam in hac herba quæ dietam suam temperare possunt gentes boreales, ob climatis atque diætæ vitia scorbuto maxime obnoxii. Ceterum pectori conveniens est, & ut Brassica est, tamen putrescibilis cum fœtore non observatur.

1.) Brassica maritima. BAUH. *Pin.* 112.

Brassica sylvestris. DOD. *Pempt.* 615.

Brassica marina sylvestris, multiflora, monospermos. LOBEL. *Icon.* 245. *Adversar.* 92.

Snitskål *Svecis.*

Culinis BRASSICÆ SECTILIS Herba.

Locus. Europa media. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. *rec.* Radix cylindrico-fusififormis, alba, elongata, spithamæa vel ultra, sæpe pedalis, crassitie vix digiti minimi, glabra, descendens, apice filiformis, fibrillosa: fibris capillaribus, ramulosis, serie longitudinali utrinque disposita. *Caulis* vix ullus; radix breviter caulescens, supra terram rugosa. *Folia* radicalia, petiolata, viridescencia, supra læviuscula, sed punctis obsoletis, sparsis, piliferis subasperata; subus gla-

glabra, rore glauco tincta, nervoso-venosa; nervis rubro-violaceis; lyrata: lobis oppositis ovato-oblongis, obtuso-rotundatis, margine crenulato-undulato; inferioribus sensim minoribus; terminali maxima, subovata, obtusa. *Petioli* subtriquetri, foliis breviores, rubro-violacei.

PROPR. rec. Odor debilis Brassicæ; *sapor* Brassicæ, in Brass. Sabellicam incidens.

VIRTUS: ut in anteriore.

USUS: ut in anteriore.

OBS. Conferitur, per totam æstatem scetilis & edulis, itaque utilis species Brassicæ. Ad mensam paratur eodem modo ac Spinacia.

3.) Brassica radice napiformi. *TOURNEF. Instit. 219.*
Napobrassica. *BAUH. Pin. 111. Prodr. 54.*

Rotkål *Svecis.*

Culinis NAPOBRASSICÆ Radix.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix magnitudine capitis infantilis, subrotunda, extus sublæviuscula, lutescens vel albida; *parenymate* carnoso, fragiliusculo, lutescente vel albido, post sectionem transversalem notato radiis a centro ad peripheriam obsoletis, disco subpunctato.

PROPR. Odor fere Brassicæ albæ; *sapor* subdulcescens. Varietas lutescens præstantior atque dulcior est.

VIRTUS: nutriens, edulcorans.

USUS: culinaris; Aphthæ.

OBS. 1. Hæc Brassicæ species, per bina circiter secula in Europa septentrionali consita, non ante bina lustra in Anglia cognita fuit, ubi primum fata est d. 15. Apr. a. 1767 (*). O o *OBS. 2.*

(*) *Memoirs of agriculture, by ROB. DOSSIE. Lond. 1768. vol. 1. p. 424.*

OBS. 2. Si radix hæc in aqua simplici ad molli-
tiem coquatur, tum contundatur, & postea in lacte cum
pauillo butyri bulliat in pulvem, non ineptum inde
exsurgit ferculum; certe quidem sapidum, mite, vix
flatulentum, subeccoproticum. Nutrit principio suo
saccharato. Scinduntur etiam radices in taleolas, &
juri carniū incoquantur. Panem insuper pro plebe,
satis sapidum, ex hac radice paravit cl. Z. STRAND-
BERG (*). Amyli nihil ex hac radice extrahere potui.

1.) *Brassica gongylodes.* BAUH. *Pin. iii.*
Brassica caule Rapum gerens. DOD. *Pempt.*

614.

Brassica Caulo-rapa. BAUH. *Hist. 2. p. 829.*
Rapa, Brassica peregrina, caule Rapum gerens.
LOBEL. *Icon. 246.*

Kålrabis Svecis.

Culinis BRASSICÆ GONGYLODIS tuber.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FÖRMA. rec. Radix ramosa. *Truncus* ere-
ctus, subpedalis, clavatus, inferne cylindricus, al-
bido-cinereus, apice incrassatus in *Tuber* subro-
tundum, obtusum, supra & infra compressiuscu-
lum, pallide viridulum, glabrum, magnitudine
circiter capitis infantilis, notatum cicatricibus ob-
longis, sparsis, transversalibus, utrinque acutis,
lævibus, serie punctorum obsoletorum longitu-
dinali, ex casu petiolorum ortis; undique folio-
sum: *Foliis* petiolatis, oblongis, obtusis, subun-
dulatis, pedalibus, erectis, obscure viridibus, gla-
bris, rore glauco tinctis, margine minutim den-
ticularis, inferne inciso-pinnatifidis, sublyratis.
Petioli teretes, spithamæi, basi utrinque excurrentes

(*). Sätt at til Sædes-hesparning nyttja tilfats af Rofvor,
Kålrøtter eller Potatoes vid brødbakning. Stockh. 1772.

tes in marginem elevatum, oppositum, acutum, supra vestiti auriculis subalternis, transversalibus, inæqualibus, margine parvo decurrentibus. *Parencyma* tuberis carnosum, firmum, albidum, transversaliter sectum æquale, maculis s. punctis sparsis notatum.

PROPR. rec. Odor Rapæ; Sapor dulcescens, Napobrassicæ, sed post *coctionem* tenerrimum.

VIRTUS &

USUS prioris.

OBS. Variat colore viridescente & eleganter purpureo.

363. BRASSICA ERUCA. LINN. *Sp. pl.* 932. *Mat. m.* 330. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9.

ErUCA sativa. DODON. *Pempt.* 696.

Pharm. ERUCÆ Semina.

Locus. Helvetia. *Annua.*

FORMA. Semina globosa, pallide subcitrina, glabra, magnitudine seminis Sinapios.

PROPR. Odor graviusculus. Sapor seminum Sinapios, verum longe remissior.

VIRTUS: Sinapios, verum debilior.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. colore Theæ dilutæ, odore seminum Sinapios graviusculo; sapor debilior; cum vitriolo martis color constat.

364. SINAPIS nigra. LINN. *Sp. pl.* 933. *Mat. m.* 326.

Sinapi sativum prius. DON. *Pempt.* 694.

Pharm. & Culinis SINAPIOS Semina.

Locus. Europa, in agris. *Annua.*

FORMA. Semina parviuscula, subrotunda, fusco-ferruginea, undique minutim rugosa.

PROPR. Odor debilis; sapor subamaricans, calidus, acris, subfugax; *masficata* facile comminuuntur, mordent & calent in lingua & faucibus: saliva subemulsiva.

VIRTUS: rubefaciens, vesicans, stimulans, excitans, sialagoga.

USUS: culinaris; Anorexia, Tertiana. *Externe:* Herpes, Rheumatismus, Podagra retro-pulsa, Paralysis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. pallidum, opalescens, odore fragrante, sapore subdulcescente, acri, calidiusculo; vitriolo martis non demutatur. Hæc semina, cum aqua *destillata*, dant *aquam stillat.* acrem, & ut docet LEWIS, *oleum still.* limpidum, in aqua subsidens, odore & sapore intensius pungente & penetrante. Residuum post destillationem est mite, submucilaginosum, subdulcescens. Expressione semina Sinapios edunt *oleum expressum* mite, sapidum, facile rancescens; residuum post expressionem olei acerrimum est. Hinc principium oleosum in hisce feminibus duplex est, alterum fixum, mitissimum; alterum alembicum transcendens, acerrimum. Si in aqua elixantur semina hæc, protracta ebullitione, mitescunt, & extractum aquosum debile exurgit. *Pulvis* Sinapios paratur ex feminibus caute siccatis & pulveratis, estque idem fragrans, peracris, in culinis usitatus, ætate rancescens, quare in vasis obturatis servari debet. Parum refert, ex quam specie Sinapios, alba nigrave, semina sumantur. Ex feminibus Sinapios el. MARGGRAF Phosphorum extraxit.

OBS. 2. Pasta, e pulvere seminum Sinapios cum aceto vini gallico parata, acerrima fit, & cuti imponitur sub nomine *Sinapismi*. Excalefacit summopere cutem, fere tamquam ignis calor huc derivatus, atque horæ circiter spatio cutem rubefacit, haud secus ac si igne
cre-

eremata esset. Si diutius durat actio sinapismi, ruberrimus evadit locus. Hic color ruber sensim increfcit, sublato sinapismo, cum sensatione caloris urentis, & cutis ulterius lente inflammatur sua sponte, facie erysipelacea, ad tactum dolens. Post nonnullos dies cutis loci affecti rigescit, persistente rubedine, & tandem desquamatur cum pruritu. Si vero justo diutius Sinapismus remanserit, cutis non desquamatur, verum sensim, h. e. post unum alterumve diem, vel ferius, in vesicam elevatur, qua aperta, relinquitur ulcus manans, tardissime consolidandum. Sæpe rubor in gangrænam vergit, si diutius adhuc linquatur Sinapismus. Sed, quod mireris, Sinapi, adeo acre quando cuti applicatur, innoxie, tamen edi potest, ventriculo minime acre.

OBS. 3. In culinis miscetur pulvis Sinapios cum aceto, vel teritur cum cerevisia, & editur juxta carnes.

OBS. 4. In Tertiana femina Sinapios cum successu propinavit cl. J. T. FAGRÆUS. Vidi, hæc femina paroxysmum tertianæ vernalis exquisitæ bene sustulisse, idque ita, ut infirmi postea relapsui vix fuerint proni. Sumenda sunt semina integra, mensura cochlearis majoris, quater vel quinquies de die, sub apyrexia, & absque masticatione deglutienda. Abstineant ægri a potu calido post sumta semina. Hac methodo non afficiunt primas vias, nec ardorem iis imprimunt; sed alvum leniter ducunt. Atque sic procedendum, usque dum febris evanescat, quod plerumque brevi fit. Ego plures hacce via curavi, & nullam noxam insecutam vidi. Sed in quartanis autumnalibus hæc semina nequiequam profuerunt. In febribus intermitt. protractis & repullulantibus semina Sinapios pulverata cum Chinchina junxi, neque id sine bono effectu; sed ardorem in ventriculo subinde passi sunt ægri, tamen absque detrimento.

365. RAPHANUS fativus. LINN. *Sp. pl.* 935. *Mat. m.* 325.

Raphanis. Dod. *Pemptad.* 665.

Raphanus minor purpureus. LOBEL. *Hist.* 99.

Pharm. & Culinis RAPHANI Radix recens.
Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix globosa, s. cylindrica, alba, magnitudine ovi columbini vel supra, lævis, infima basi fibra filiformi, fibrillata, descendente; *parenchymate* carnosio, succulento, fragiliusculo, albo; post sectionem transversalem centrali parte amplissima, radiato-stellata: radiis subdiaphanis; corticali parte firmiore.

PROPR. rec. Odor subfragrans; sapor calidiusculus, vix amaricans, acris; corticalis pars acrior; *masticata* non solvitur, sed comminuitur, succo aqueo, sapore acri, fugaci. *Costa* fere insipida. *Siccata* absque odore est, & tantum non sine sapore.

VIRTUS; antiscorbutica, diuretica, ructatrix.

USUS. Scorbutus, Asthma, Raucedo, Ischuria.

OBS. *Syrupus*, frigide paratus, bonus est, si modo recens.

β.) Raphanus niger. BAUH. *Pin.* 96.

Raphanus magnus. LOB. *Hist.* 99.

Culinis RAPHANI NIGRI Radix.

Locus. Colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix fusiformis, spithamæa, superne rotundata, deorsum sensim attenuata, fusco-nigrescens, rugosa, striis transversalibus, sparsis, albidis, fibris & fibrillis serie longitudinali utrinque dispositis. *Parenchyma* carnosum, album, fragiliusculum; post sectionem transversalem centrali parte amplissima, radiato-striata:
striis

striis constantibus e punctis longitudinaliter dispositis; corticali parte firmiore.

PROPR. Odor Raphani; *sapor* calidus, intensius acris, præcedenti longe fortior.

VIRTUS: ut in priorē varietate.

USUS: culinaris.

OBS. Elstantur ambæ hæ radices crudæ cum sale. Raphanus niger diutius hiemis vim sustinet.

366. ISATIS tinctoria. LINN. *Sp. pl.* 936. SCHWENCK. *Gewass.* 387.

Isatis. BLACKW. *Herb. t.* 246.

Glastrum sativum. LOB. *Hist.* 189.

Pharm. ISATIS Herba, præparata.

Locus. Europa, in littoribus maritimis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, palmaris, albidâ, descendens. *Caulis* erectus, simplex, teretiusculus, inter folia alternatim & obsolete digonus, glaber, viridescens, sed ex fusco minutim nebulosus, bi-vel tripedalis. *Folia* alterna, frequentia, lanceolata, sagittata, sessilia, glabra, integerrima, subsucculenta, erecta; inferiora obtusa, inferne attenuata; superiora acuta, superne ciliata. *Corymbus* florum terminalis, glaber, nudus, compositus e corymbulis, subrotundus; fructifer vero constat totidem racemis feminum. *Bractææ* lineares, hastatæ, acutæ, ciliatæ, ad exitum pedunculorum solitariæ. *CAL. Perianth.* luteum, 4-phyllum: foliolis ovali-linearibus, obtusis, concavis, laxiusculis, apice pilosis. *COR.* cruciformis, lutea; *Petalis* obovatis, obtusis, inferne attenuatis, sessilibus, erecto-patentibus, calyce longioribus. *STAM. Filam.* 6, subulata, lutescentia, longitudine fere corollæ; quorum 2

opposita paullo breviora. *Anth.* lineari-cordata, incumbentes, luteæ. *PIST.* *Germen* ovale, lutescens, obtusum, compressum, lateribus utrinque carinatis, staminibus brevius. *Styl.* nullus. *Stigma* capitato-truncatum, luteum.

PROPR. *herbæ rec.* *Odor* vix ullus; *sapor* herbaceus, subamaricans, acriusculus.

VIRTUS.

USUS. tinctorius.

OBS. I. Ifatis *præparata* tinctoribus vulgaris est ad lanas cæruleo tingendas. Folia recentia bene maturata colliguntur, & in umbraculo ponuntur, ut marcescant. Deinde molæ subjiuntur, inque pastam rediguntur, manibus pedibusque bene subigendam. Tum formantur ex hac pasta cumuli læviusculi, & bene compressi, ne nimium evaporent. Postquam superficies sensim exaruit, sponte induitur cumulus crusta, quæ diligenter curanda, ne rimas apertas agat. Post 14 dies totam pastam agitare oportet, crustamque bene comminere, quo factò inde formantur globuli, singuli plurium unciarum, qui manibus bene comprimendi, ut duriusculi evadant, tumque in sole vel furno probe siccandi. Quo recentiores hi globuli, eo minus tinctorii sunt; qui per 8 vel 10 annos servati sunt, optimi censentur. Materies colorans consistit in resinoso, quare alcalinis extrahenda. De methodo Ifatin tinctoriam colendi, atque etiam præparandi, consuli potest *ASTRUC* (*).

CLAS-

(*) *Memoir. pour l'histoire de Languedoc, p. 523. seq.*

CLASSIS XVI.
MONADELPHIA.

ORDO
POLYANDRIA.

367. **ALTHÆA** officinalis. LINN. *Sp. pl.* 966.

Mat. m. 338. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Althæa Dioscoridis. ZANNICH. *Venez. t.* 236.

Althæa. CAMER. *Epit.* 667. LUDW. *Ectyp. p.* 1.
t. 1.

Althæa, Ibiscus. DODON. *Pempt.* 644.

Pharm. ALTHÆÆ Radix, Herba.

Locus. Europa media, in subhumidis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix majuscula, superne versus caulem ramosa: ramis pedibus, descendens, teretibus, simplicibus, crassitie digiti vel pollicis, extus cinereo-albida, subrugosa: rugis transversalibus. *Parenchyma* subcarnosum, album; post sectionem transversalem striatum: striis radiantibus, albidioribus, subobsoletis, a centro ad peripheriam undique spectantibus; centro medullari ampliore, notato annulo incarnato, subcrenato; corticali parte subcarnosa. *Caules* plures ex una radice, bipedales, erecti, teretes, scabri, hirti, inferne rugosi, ramosi. *Rami* alterni, erecti. *Folia* alterna, petiolata, patentia, cordato-subrotunda, utrinque villosa s. tomentosa, mollia, 5-loba: lobis rotundatis, inæqualiter & grosse serratis; 5-nervia, venosa. *Petioli* longi-

tudine foliorum, semiteretes, scabri, supra plano-canaliculati. *Stipulae* 2, lanceolatae, acutae, oppositae, ciliatae, pubescentes. *Racemus* terminalis, subcompositus, floribus pedunculatis, cernuis. *Foliola* tenera loco bractearum, lobata. *Pedunculi* teretes, tomentosi, uniflori. *CAL. Perianth. exterius* 1-phyllum, tomentosum, concavum, cinereum, venulis viridibus reticulatum, trifidum: sinibus exstantibus: laciniis ovatis, trifidis; lateralibus rotundatis; intermedia acuta, longius producta; *interius* 1-phyllum, densius tomentosum, molle, campanulatum, intus glabrum, annulo elevato in medio calycis, longitudine calycis exterioris, 5-fidum: laciniis ovato-acutis, erectis. *COR.* incarnata. *Petala* 5, calyce duplo longiora, unguiculata, obcordata, erecto-patentia, striata venis parallelis, apice ramosis; biloba: lobis obtusis; sinu profundo, rotundato; unguibus brevibus, margine utrinque ciliato-barbatis. *STAM. Fil.* plurima, monadelphia, corolla duplo breviora, alba; columna cylindrica, tomentosa, e receptaculo corollae surgens, filamentis superne liberis, glabris, inferne pilosis, undique patentibus. *Antherae* undique echinatae. *PIST. Germen* interum respectu corollae, sed superum respectu calycis, orbiculatum, depressum, margine crasso, undique longitudinaliter striato. *Stylus* cylindricus, breviusculus. *Stigmata* plurima, subulata, staminibus breviora.

PROPR. rec. & sicc. radic. Odor nullus; sapor subdulcescens; *masticata* emollitur, lubrica & valde mucilaginosae sentitur. *Herbae*, nempe folior. & florum: odor nullus; sapor herbaceus; inter *masticandum* mucilaginosum exhibet.

VIRTUS: emolliens, lubricans, demulcens.

USUS. Ulcus vesicæ, Ischuria, Raucedo, Tussis, Tenesmus.

OBS. 1. Si planta in solo conferitur minus idoneo, h. e. nimis elevato aridoque, radix sæpius gangræna in centro & intra corticem corripitur; quamobrem rationem foli habere oportet, ubi radix plantæ quæritur.

OBS. 2. *Infusum* aquos. *radic.* sic. & decortic. lutescens, odore nullo, sapore miti, mucilaginoso; vitr. martis rufescit, coagulatur, h. e. mucilaginosum præcipitatur, quod etiam fit ex addito alcohole vini. *Herbæ* sic. infusum lutescens, sapore herbaceo; vitr. martis paullulum fuscescit. *Mucilaginosa* substantia e radice recente extrahitur aqua frigida calidave; corticalis pars mucilaginem dat limpidam, instar aquæ; medullaris vero opalescentem. Radix magis mucilaginosa est, quam herba.

368. ALCEA rosea. LINN. *Sp. pl.* 966. *Mat. m.*

340. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Malva hortensis multiplici flore. DOD. *Pempt.* 641.

Pharm. MALVÆ ARBOREÆ Flores.

Locus. Oriens; colitur in hortis. *Biennis.*

FORMA. rec. Racemus terminalis, floribus magnis, brevius pedunculatis. *CAL. Perianth. exterius* 1-phyllum, tomentosum, hirtum: pilis rigidiusculis, palmatis; profunde 6-fidum, sæpe subnovemfidum: laciniis ovato-lanceolatis, acutis, striatis, laxiusculis; *interius* 1-phyllum, pariter tomentoso-hirtum, striatum, exteriori longius, 5-fidum: laciniis ovato-lanceolatis, margine undulatis, acutis, erectis. *COR.* calyce duplo longior, 5-petala (sæpius plena) purpurea: *Petalis* im-

imbricatis, patentibus, obovatis, latis, subtruncatis, vix retusis, venosis, brevius ungviculatis: ungvibus viridescens, utrinque barbatis. *STAM. Filam.* plurima, monadelphæ, corolla duplo breviora; columna pentagona, glabra, viridescens, e receptaculo corollæ surgens, filamentis superne liberis, glabris, undique patentibus. *Anthera* subrotundæ, undique echinata. *PIST. Germen* intra receptaculum, orbiculatum, depressum, viridescens, glabrum, superne minutim tomentosum. *Styli* plurimi, rubri, intra columnam staminum, illisque longiores. *Stigmata* simplicia.

PROPR. rec. Odor nullus; sapor debilissimus, vix ullus; *masticata* petala lubrica, mucilaginosæ.

VIRTUS: præcedentis.

USUS: præcedentis.

OBS. I. *Infusum* aquos. spissum, purpureum, odore nullo, sapore mucilaginoso; dilutum vitriolo martis fuscescit.

369. MALVA rotundifolia. LINN. *Sp. pl.* 969.

Mat. m. 339.

Malva sylvestris pumila. LOB. *Hist.* 371. DOD.

Pempt. 642.

Pharm. MALVÆ VULGARIS Herba.

Locus. Europa, in ruderatis, plateis. *Annua.*

FORMA. recent. *Radix* cylindrica, descendens, alba. *Caules* plures ex una radice, patentiprocumbentes, teretes, spithamæi, pubescentes. *Folia* alterna, petiolata, utrinque minutim pubescentia, scabriuscula, subrotundo-reniformia, 5-vel 7-loba: lobis rotundatis, margine ferrata, subtus subseptemnervia, supra nervis lineata, vix pollicaria. *Petioli* teretes, elongati, pu-

pubescenti scabri, supra sulcati. *Stipulae* 2, oppositæ, parvisulcæ, lanceolatæ, acutæ, ciliatæ, pubescentes. *Flores* gemini, pedunculati, axillares e foliis, pedunculis petiolis brevioribus, filiformibus, teretibus, pubescentibus, sæpius inæqualibus. *CAL Perianth. exterius* triphyllum: foliolis lineari-subulatis, obtusis; *interius* campanulatum, pubescenti-scabrum, 5-fidum: laciniis ovato-acutis, erectis, carinatis, margine ciliatis, subundulatis. *COR.* alba. *Petala* 5, lineari-cuneiformia, obtusa, emarginata, calyce paullo longiora, erecta, subsessilia. *STAM. Filam.* plurima, monadelphia; columna cylindrica, glabra, corolla breviora, superne breviter libera. *Anth.* parvæ, subrotundæ, echinatæ, undique nutantes. *PIST. Germen* orbiculatum, depressum, intra receptaculum corollæ. *Styli* plures, subulati, erecti, vix pubescentes, longitudine staminum, *Stigmata* simplicia.

PROPR. rec. Odor nullus; sapor herbaceus, debilis; *masticata* folia lubrica, mucilaginosæ.

VIRTUS: emolliens, lubricans; *rec.* laxans.

USUS. Ichuria, Colica nephritica, Clysmata.

OBS. 1. *Infusum* aquosum lutescens Theæ potus instar, odore nullo, sapore herbaceo; cum vitr. martis nigro fuscet.

OBS. 2. Malva veteribus culinaris fuit: *Me pascunt Olivæ, me Cichoria lævesque Malvæ*; HORAT. Comedebatur uti Spinacia apud nos; sed alvum ducebat: *Exoneraturas ventrem mihi villica Malvas Attulit, & varias, quas habet hortus, opes*; MARTIALIS Ita bene Malvam aliasque herbas condire sciebant lautiores Romani, ut nihil posset esse suavius,

fa-

fatente ipso CICERONE (*), qui se proinde dicit, in cœna augurali apud LENTULUM, facile quidem ostreis & murænis abstinere potuisse, at a Beta & Malva fuisse deceptum, tamque luxuriose delicias istas comedis- se, ut gravis 10 dierum diarrhœa ipsum arripuerit.

370. GOSSYPIUM herbaceum. LINN. *Sp. pl.* 975.

Mat. m. 341. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 8.

Gollipium. CAMER. *Epit.* 203. DOD. *Pempt.*

66. RUMPH. *Amboin.* 4. p. 33. t. 12.

Pharm. GOSSYPII Semina, Lana.

Locus. India. *Bienne.*

FORMA. Capsula pollicaris, subrotunda, scabra, minutim muricata, acuta, 4-locularis, 4-valvis: valvulis post maturationem seminum patentissimis, latere interiore longitudinaliter dehiscentibus. *Semina* ovalia, tomentosa, alba, magnitudine seminis Pisi, undique vestita Lana nivea, elongata, implexa; *parencymate* cotyledoneo, albedo, intra testam cartilagineam; post sectionem transversalem disco æquali, picto venulis concentricis, approximatis, adperso punctis nigricantibus.

PROPR. *sicc. semin.* Odor nullus; *Sapor* dulcescens; *masticata* comminuuntur, saliva emulsiva. *Lana* levis, mollis. Turunda bombycina scintillis non accenditur, nisi admoto carbone bene ignito; e flamma admota subito accenditur, undique flagrat: flamma fremente, vivida, velocissima, mox extincta; durat dein ignis gliscens, serpens, fulgurans, fumo fere lintei accensi, graviore tamen, remanente cinere fusco,

(*) *Epistol. libr. 7. epist. 26.*

fco, levissimo, tomentolo, ex pressione digiti facile fatifcente, inquinante.

VIRTUS Seminum: obtundens.

USUS Lanæ: mechanicus.

OBS. 1. Semina, quæ in officinis obvenire solent, omnia effæta deprehendi; recentia *Oleum* expressum dant.

OBS. 2. Lana bombycina loco Moxæ adhiberi potest, mirius vero urit (*).

OBS. 3. Goffypii lana ex pluribus hujus generis speciebus desumitur. Goffypium etiam in America colitur. Cl. P. NICOLSON (**), americanam methodum tradit Goffypium colendi.

371. HIBISCUS Abelmoschus. LINN. *Sp. pl.* 980.

Mat. m. 342.

Alcea hirsuta flore flavo semine moschato.

MARCGR. *Brasil.* 45. t. 45. BROWN. *Fam.*

285. n. 4.

Flos moschatus. MERIAN. *Surin.* p. 42. t. 42.

Granum moschatum. RUMPH. *Amboin.* 4. p.

38. t. 15.

Cattu-gasturi. RHEED. *Malab.* 2. p. 71. t. 38.

Pharm. ABELMOSCHI Semina.

Locus. India utraque. *Arbor.*

FORMA. Semina fusca, reniformia, magnitudine seminis Pisi minoris, compressiuscula, undique striata: striis parallelis, atomis excavatis adpersis; hilo in sinu seminis.

PROPR. *sicc.* Odor ambrosiacus, fragrans. Sapor odori congruens. Semina accensa fumum ambrosiacum spargunt.

VIR-

(*) Cfr. §. 419. β. ubi de Moxa agitur.

(**) *Essai sur l'histoire naturelle de S. Domingue*, p. 40. seq.

VIRTUS: nervina.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum feminum integr. aqueum, limpidum, lutescens, odore ambrosiaco, sapore faruo; *Decoctum* limpidum, lutescens, odore debiliore; *vi-riolo martis* color non demutatur.

CLASSIS XVII.
 DIADELPHIA.

ORDO
 HEXANDRIA.

372. **F**UMARIA bulbosa. LINN. *Sp. pl.* 983. *Mat.*
m. 344. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1.

Fumaria bulbosa radice cava major. GARID.
Aix. t. 38.

Radix cava. DOD. *Pempt.* 325. LOB. *Hist.* 439.
Pharm. ARISTOLOCHIÆ FABACEÆ Radix.
Locus. Europa, in umbrosis. *Perennis.*

FORMA. Bulbus subrotundus, magnitudine
 Pisi majoris vel ultra, subrotundus, compressius-
 sculus, fusco-ferrugineus, supra & infra depres-
 sus, læviusculus; *parenymate* solidiusculo, fir-
 mo, æquali, dilute lutescente; post sectionem
 transversalem centro medullari parviusculo, ro-
 tundo, sæpe cavo. *Varietas* alia in officinis oc-
 currit, radice majore, centro omnino cavo.

PROPR. rec. & succ. Odor nullus; *sapor* a-
 marus.

VIRTUS: pellens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. lutescens, limpidum, amarum,
 odore vix ullo; a vitr. martis color non alteratur.

373. FUMARIA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 984.
Mat. m. 343. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1.

Fumaria officinarum & Dioscoridis. ZAN-
 NICH. *Venez. t.* 247.

P P

Fu-

Fumaria. BLACKW. *Herb. t. 237.* DOD. *Pempt. 59.*
Pharm. FUMARIÆ Herba.

Locus. Europa, in cultis. *Annua.*

FORMA. rec. Radix filiformi-fusiformis, pallida, descendens, apice fibrillosa. *Caulis* succulentus, fragilis, erectus, dodrantalis, flaccidus, subflexuosus, pentagonus, lævis, ramosus. *Rami* alterni, erecti, cauli conformes, prope radicem diffusi. *Folia* alterna, petiolata, duplicato-pinnata: pinnis & pinnulis alternis, distantibus, petiolatis: lobis subsucculentis, cuneiformibus, inciso-pinnatifidis; laciniis ovali-linearibus, obtusis, submucronatis, dilute viridescens, undique glabris, subtus pallidioribus. *Petioli* communes triangulares, recti; partiales subflexuosi. *Racemi* florum laterales, oppositifolii, pedunculati, nudi, erecti, floribus sparsis, patentibus, pedunculatis. *Braçtææ* solitariae, lineares, acuminatae, pedicellis subjectae, illorumque longitudine. *CAL. Perianth.* diphyllum: foliolis lanceolatis, acutis, membranaceis, ferratis, deciduis. *COR.* 4-petala, dilute subviolacea. *Petala* linearia, subaequalia, concava, superne carinato-gibba, obtusa; quorum 2 opposita apice rubicunda; 2 vero alia opposita apice concreta, purpurea, dorso alato-carinata, emarginata cum acumine parvo. *Nectarium:* cornu subrotundum, obtusum, compressum, ad basin petali supremi. *STAM. Filam.* 2, membranacea, inferne ovata, superne subulata, corolla paullo breviora. *Anth.* 6, subrotundae, parvae, 3 in singulo filamentum. *PIST. Germen* superum, ovatum, obtusum, glabrum. *Stylus* longitudine staminum, subulatum. *Stigma* cernuum, capitatum, barbatum.

PROPR. rec. Odor contusae herbae tanquam ole-

oleris; *Sapor* subingratus, amarus; *masficata* sub-succosa, saliva viridescente. *sicc.* fere amarior.

VIRTUS: corroborans, tonica, antiscorbatica.

USUS: Cachexia, Hypochondriasis, Morbi cutis.

OBS. Extrahitur mœnstruo aquoso & spirituofo. *Infusum* aquos. rubicundum, amarum; vitr. martis nigro-fulcescit. *Extractum* aquosum amarum salinum; spirituosum minus amarum. Herbae Fumariæ libræ 27 dant Extracti aquosi circiter libr. 1.

ORDO

OCTANDRIA.

374. POLYGALA Senega. LINN. *Sp. pl.* 990. *Mat. m.* 345. *Amoen. Acad.* 2. p. 139. t. 2.

Polygala virginiana foliis oblongis, floribus in thyrsis candidis, radice alexipharmaca.

MILL. *Dict. artic. Polyg. cum fig.*

Senegau. TREW. *Commerc. litt. Norimb. A.* 1734. p. 369. t. 4. f. 1. 2. 3.

Pharm. SENEGÆ Radix.

Locus. Virginia, Pennsylvania, Canada. *Perennis.*

FORMA. Radix cylindrica, rursus prorsum flexa, digitalis, cinerascens, nodulosa: callis lateralibus, alternis, frequentibus, transversaliter rugosis: rugis annularibus, approximatis; terminata capite difformi, toruloso, constante ramulis brevissimis vel cicatricibus, vel turionum rudimentis. *Parenchyma* recent. subcarnosum, albidum, fibra centrali, longitudinali, lignea, ut in Ipecacuanha; post sectionem transversalem notatum centro medullari orbiculato, ligneo, albo,

obducto corticali parte carnosa, post sectionem longitudinalem facile a fibra lignea secedente. *Siccata* dura, fragilis.

PROPR. rec. & sicc. Odor peculiaris, debilior, non ingratus; fortior in recente. *Sapor* odori congruens. *Masticata* corticalis pars comminuitur, remanet fibra lignea; sapor primum calidiusculus, deinde acidulus in faucibus sentitur, cum specie acrimoniae, inharens cum siccitate.

VIRTUS: subemetica, diuretica, diaphoretica, subpurgans, expectorans.

USUS. Morsus serpentum.

OBS. 1. *Infusum* aquosum limpidum, subcitrinum, odore debili, sapore forti radicis, acidulato; cum vitri. martis color nil variat.

OBS. 2. Ut specificum adversus serpentum morsum ab Americanis diu adhibita est hæc radix, istamque ejus efficaciam postea plurimi adstruxerunt. In eo casu radix interne propinetur, dosi scrup. i vel drachm. ℞, bis vel ter de die, radixque masticata externe vulneri applicetur. Ob peculiarem hujus radicis saporem, medici eam in variis quoque aliis casibus conducere arbitrati sunt, illamque ideo propinarunt in pleuritide, hydrope, asthma, phthisi pulmonali, arthritide &c. nec infructuosam in quibusdamprehenderunt; ego tamen censeo, caute esse adhibendam, dum febris urget pulsusque durus est.

ORDO

DECANDRIA.

375. GENISTA canariensis. LINN. *Sp. pl.* 997.

Mat. m. 347.

Cytisus 1. CLUS. *Hist. 1.* p. 94.

Cy-

Cytisus canariensis sempervirens & incanus.

COMMEL. *Hort.* 2. p. 103. t. 52.

Pharm. RHODII Lignum.

Locus. Insulæ Canariæ. *Arbor.*

FORMA. *Lignum* in frustulis cylindricis, distortis, crassitie 1 vel 2 pollicum, ponderosum, solidum, durum; albarno albido, tenuiore; medullari parte amplissima, viridi-rubescente; post sectionem transversalem notatum disco discolore, undique distincto striis minutissimis, a centro ad peripheriam tendentibus, parallelis, undique etiam adperso punctulis parvis, frequentibus, sparsis; centro medullari amplissimo, in medio saturatius tincto, versus marginem vero dilutius. *Lignum* vestitum est *cortice* cinereo-brunneo, rugoso, tenuiore.

PROPR. *ligni rasi* s. fricati: *Odor* fragrans, fere Rosæ damascenæ, gratus; *sapor* ligni pulverati gratus, rosaceus, leniter amaricans, lingvæ inhærens calidiusculus. Pulvis e ligno raso flavescit. *Corticis* odor & sapor debiles, non rosacei.

VIRTUS.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum scobis ligni colore aqueo-lutescenti, odore grato, rosaceo, fragrante; sapore rosaceo, leniter aromatico; vitriolo martis haud demutatur. *Oleum stillat.* luteum, odore rosaceo, grato, sapore amaricante, aromatico. E Ligni libr. 80 cl. BAUMÉ obtinuit drachm. 9 olei still. levis, lutescentis, odore præstantissimo; sed ex eadem quantitate ligni Rhodii selectioris, durioris, magisque resinosi, alia vice olei still. unc. 2 accepit cl. vir. *Aqua still.* fragrans, aquæ Rosarum æmula. *Extractum* spirituosum

fragrans, rosaceum, tenax. Extr. aquos. vix olidum, amaricans.

OBS. 2. Difficile est invenire hoc lignum selectum in nostris officinis. Id, quod descripsi, humanitati cl. EDV. SANDIFORT debeo. Communiter in pharmacopoliis, sub nomine Ligni Rhodii occurrit lignum quoddam cylindricum, crassitie pollicis vel supra, solidum, durum, pallidum, post sectionem transversalem notarum circulis concentricis, striis radiantibus, & punctulis sparsis; sed odore debili, subrosaceo, sapore amaricante, cujus infusum aquos. rubescit & cum vitriolo maris leniter fuscescit. Inveni etiam in officinis radices arboris, distortas, crassitie fere brachii, pedales vel ultra, extus cinereas, parencymate ligneo, durissimo, rubescente, centro saturatius tincto; odore grato rosaceo; unde patet, radicem arboris pari fragrantia pollere, atque ipsum truncum.

376. GENISTA tinctoria. LINN. *Sp. pl.* 998. *Mat. m.* 346. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6. ZANNICH. *Venez. t.* 165. CLUS. *Hist.* 1. p. 101. DODON. *Pempt.* 751.

Tinctorius flos s. Genista humilis. DALECH. *Hist.* 175.

Pharm. GENISTÆ Folia, Flores, Semina.

Locus. Germania, Anglia, Svecia. *Frutex.*

FORMA.

PROPR. Odor nullus. Sapor amaricans.

VIRTUS: pellens, purgans, tinctoria.

USUS. Hydrops.

377. ONONIS spinosa. LINN. *Sp. pl.* 1006. *Mat. m.* 357.

Ononis montana præcox purpurea frutescens.

DUHAM. *Arbr.* 1. p. 57. t. 21.

Anonis spinosa flore purpureo. ZANNICH. *Venez. t. 210.*

Anonis. BLACKW. *Herb. t. 301.* DOD. *Pempt. 731.*

Pharm. ONONIDIS Radix, Herba.

Locus. Europa, in agris, aridis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix spithamæa, sæpe pedalis vel ultra, cylindrica, crassitie pennæ cygneæ, sæpe digiti vel pollicis, fibrillosa, extus fusca, descendens; *parenchymate* solidiusculo, albedo; post sectionem transversalem centro medullari striato-radiato, obducto disco latiore, minutim reticulato, & striis longitudinalibus, frequentibus, ad corticem pertingentibus. *Caules* plures ex una radice, procumbentes, teretes, villosi, dodrantes s. pedales, ramosi: *ramis* paucis subdigitalibus, divaricato-patulis, spinosis: spinis rigidis, pungentibus, ungvicularibus, foliosis & floriferis. *Folia* caulina ad ramulos, alterna, breviter petiolata, ternata: foliolis ovalibus, obtusis, supra glabriusculis, subtus pubescentibus, margine serratis; extimo serrato; *ramorum* vero & *spinarum* simplicia. *Stipulae* solitariae, planæ, latæ, lineares, obtusæ s. truncatæ, serratæ, vaginæ loco petiolum basi terminantes. *Flores* in summitate caulis, in ramis s. in spinis, solitarii, brevius pedicellati, axillares e foliis parvis. *CAL.* *Perianth.* 1-phyllum, turbinato-tubulatum, hirsutum, striatum, angulatum, 5-fidum: laciniis lineari-lanceolatis, obtusiusculis, carinatis, erectis, æqualibus; 4 supremis parallelis, approximatis; infima sub carina. *COR.* papilionacea, calyce duplo longior. *Vexillum* orbiculatum, obtuso-rotundatum, conduplicatum, ceteras partes floris includens, dilute rubicundum, extus

pubescens, erectum, basi striatum; ungue brevior. *Alæ* 2, albidæ, cuneiformes, vexillo fere duplo breviores, obtusæ, basi semisagittatæ; ungue parvo lineari, incurvato. *Carina* albido-rubescens, reniformi-triangularis, apice subconico, compresso, ascendente, basi antice & pone fissâ, alis fere longior; ungvibus 2 parvis. *STAM. Filam.* 10, in vaginam tubulatam, superne fissam, cuncta convexa, carinæ inclusa. *Anth.* subrotundæ, nutantes. *PIST. Germen* superum, parviusculum, viridescens, ovatum, apice hirtum. *Stylus* filiformis, glaber, ascendens, staminibus longior. *Stigma* obtusum.

PROPR. rec. radic. Sapor seminis Pisi siccati; *Odor* consimilis; *masticata* tenax, vix comminuitur, saliva non tincta; *Herbæ odor & sapor* æquales, fere herbæ Pisi, sed foetidiusculi; *masticata* subtenerior, saliva viridi.

VIRTUS: diuretica, aperiens.

USUS. Ischuria calculi vesicæ, Sarcocoele.

OBS. 1. *Infusum* radicis rec. limpidum, tenue, colore potus Theæ, sapore seminis Pisi, gravi, odore congruente, gravi. *Decoctum* radicis rec. ingratum, amarum; vitriolo martis non demutatum. *Infusum* herbæ recentis luteum Theæ instar, odore & sapore debili; vitriolo martis fuscescens.

OBS. 2. *Decoctum* radicis Ononidis insignem levationem afferre sæpius vidi in *Ischuria* ex calculo vesicæ, ubi emulsiva omnia atque mucilaginosâ incassum adhibita fuere. Radicis drachmæ 3 vel 5, in aqua pura elixatæ, colaturæ libr. 1 responderunt. In *Sarcocoele* etiam radix hæc commendatur. Vidi ego senem nobilem, qui per plures septimanas sumsit radic. drachm. 1, bis de die, cum notabili decrefcentia sarcocoeles, tandemque laudabili resolutione. Cel. OL. ACREL, qui amplissimam

nam praxin feliciter exercet, tres ægros, hydrofarcocele afflictos, post usum radicis Ononidis restitutos vidit, & quidem plenaria resolutione. Horum unus tumorem testiculi habuerat, magis ad hydrocelem vergentem, subopacum tamen. Verum est quod asserit ALEX. PSISTERUS, radicem Ononidis interdum valde movere ægrotos, quod ipse etiam observavi.

378. PHASEOLUS caule volubili, racemis multifloris, bracteis pedicellorum solitariis ovatis, leguminibus linearibus.

Phaseolus vulgaris. LINN. *Sp. pl.* 1016. *Mat. m.* 351. LOBEL. *Icon.* 59.

Dolichus s. Phaseolus. DOD. *Pempt.* 509.

Smilax hortensis s. Dolichos. DALECH. *Hist.* 474.

Culinis PHASEOLI Legumina virentia, Semina.

Locus. India. Colitur ubique in hortis. *Annus.*

FORMA. rec. Racemi axillares, pubescentes, solitarii, erecti, multiflori, fructibus geminis, quadrijugis, pedicellatis. *Bractea* solitaria, glabra, pedicellis subjecta, sessiles, ovata, acuta, concaviusculæ, striis parallelis, patentes, apice inflexæ; ad calyces vero 2 oppositæ, reliquis conformes, obtusæ, subpatentes, calyce longiores. *Perianth.* campanulatum; ore superne truncato, inferne tridentato: laciniis ovato-acutis; intermedia paullo majore. *Legumina* pendula, fragilia, spithamæa, viridia, linearia, recta, dorso grossius repanda, glabra, sed minutissime oblique & interrupte striato-rugosa, versus basin paululum attenuata, apice terminata mucrone conico-subulato, transversim compresso, incurvato; immatura multilocularia, carnosissimo-succulenta; ma-

tura coriacea, polysperma. *Semina* matura nitidiuscula, alba, ovali-oblonga, reniformia, utrinque compresso-planiuscula, hilo albo in sinu, obducta tunica pergamena; *parenchymate* albo, cotyledoneo, bipartibili.

PROPR. rec. leguminum: *Odor* crudus, h. e. moderate subhircinus; *sapor* dulcescens, subnauseosus; *masticata* subtenera, succosa, saliva subviridescente. *Cocta* tenera, sapida. *Seminum maturorum sapor* feminis Pisi.

OBS. *Semina* hujus generis, matura ficcataque, *amylum* dant, uti femina Pisi; cocta & comesta, nutriunt bene, tamquam Pisi, sed flatulenta non sunt.

379. PHASEOLUS caule volubili, racemis multifloris, bracteis pedicellorum ternis lanceolatis, leguminibus acinaciformibus hirtis. Phaseolus puniceo flore. CORNUF. *Canad.* 184. *Culinis PHASEOLI FLORALIS* Legumina virentia.

Locus. Colitur in hortis. *Annuus.*

FORMA. rec. Racemi axillares, elongati, multiflori, leguminibus geminis, pedicellatis. *Bracteæ* 3, parvæ, lanceolatæ, acutæ, ad pedicellos, glabriusculæ; quarum exteriores reflexæ; intermedia erecta, paullo major; calycum vero 2 oppositæ, calycis basi utrinque adnatæ, lineari-ovales, calycis longitudine. *Perianth.* campanulatum, truncatum, ore subbilabiato, superne emarginatum, inferne minutim tridentatum. *Legumina* pendula, acinaciformia, compressa, utrinque attenuata, apice acuto, transversaliter compresso, subtus sulcato; minutim rugosa, villosa-hirta, dorso tuberculata, bipollicaria vel ultra, trisperma.

PRO-

PROPR. rec. Odor subhircinus. *Sapor* dulcescens, odori congruens; *masficata* parencymate tenero, corticali parte tenaciore, saliva subviridescente; *cocta* priori sapidiora.

VIRTUS &

USUS, ut in antecedente.

380. PHASEOLUS caule subvolubili, pedunculis axillaribus, quadrifloris, calycibus superne truncatis

Culinis PHASEOLI SACCHARATI Legumina virentia, Semina.

Locus. Colitur in hortis. *Annuus.*

FORMA. rec. Pedunculi teretes, axillares, erecti, quadriflori, pubescentes. *Bractæ* ovatae, acutae, nervoso-striatae, glabrae, patentes, pedicellis subjectae, solitariae; 2 vero oppositae calyci subjectae, reflexo-patentes, calyce majores. *Perviantib.* glabrum, parviusculum, truncatum, subtus paullulum productum, tridentatum. *Legumen* carnosum-succosum, fragile, teretiusculum, utrinque compressum, apice mucronatum: mucrone transversaliter compresso, utrinque sulcato; palmare, incurvatum, atomis oblongiusculis minutim subrugosum, ceterum glabrum, pentaspermum. *Semina* ovata, ferruginea, utrinque truncato-rotundata, compressa, glabra, nitidiuscula, semiungvicularia, hilo laterali, oblongo; *parencymate* albo, bipartibili.

PROPR. rec. legumin. Odor subhircinus; *sapor* dulcescens, ab odore non abludens; *cocta* tenera, sapidiora.

VIRTUS &

USUS, ut in antecedentibus.

381. PHASEOLUS caule brevi erectiusculo diffuso, pedunculis oppositifoliis, calycis labio superiore emarginato.

Phaseolus nanus. LINN. *Sp. pl.* 1017.

Phaseolus vulgaris italicus humilis s. minor, albus cum orbita nigricante. BAUH. *Hist.* 2. p. 358.

Culinis PHASEOLI NANI Legumina virentia, Semina.

Locus. India. Colitur in hortis. *Annuus.*

FORMA. rec. Pedunculi oppositifolii, erecti, teretes, pubescentes, nudi, multiflori, 4-vel 6-flori, leguminibus geminis, distantibus, pedicellatis. *Bractæ* ovatae, acutae, glabrae, nervis parallelis striatae, patentes, ad pedunculos solitariae, ad calycem vero oppositae, calyce longiores. *Pervianth.* persistens, urceolatum, viride, vix pubescens, superne emarcidum, bilabiatum; labio superiore obsoleto, emarginato; inferiore longius producto, tridentato. *Legumen* carnosum, succosum, fragile, viride, lineare, spirhamæum, undique minutim rugosum, subleviusculum, utrinque compressum, sutura longitudinali dorsali, apice acuminato: acumine inflexiusculo, conico, supra & infra sulcato; bivalve, polyspermum. *Semina* 6, ovato-cylindrica, ungvicularia, vix reniformia, utrinque obtuso-rotundata, colore sordide albo, picta venis obsoletis non elevatis, glabra, nitidiusecula; *parenchymate* cinerascete, bipartibili.

PROPR. rec. legumin. Odor moderate subhircinus; sapor dulcescens, subnauseosus; *cocta* tenera, sapida. *Semin.* sapor idem qui seminis Pisi.

VIRTUS &

USUS ut in antecedentibus.

OBS.

OBS. *Amylum* separavi ex hisce feminibus, albiſſimum, inter digitos crepulum, pulcherrimum, videlicet amyli grana 48 e feminum unc. i.

382. DOLICHOS urens. LINN. *Sp. pl.* 1020. JACQUIN *Hist.* 202. t. 182. f. 84.

Phaseolus filiquis latis hispidis rugosis, fructu nigro. PLUM. *Icon.* t. 107.

Pharm. DOLICHI URENTIS lanugo.

Locus. America meridionalis. *Frutex.*

FORMA. Scabrities leguminum, constans e pilis subulatis, rigidiusculis, subpungentibus.

PROPR. Odor nullus, neque sapor.

VIRTUS: irritans, stimulans, anthelminthica.

USUS. Lumbrici.

OBS. Fide cl. BANCROFT (*) hoc novum simplex excito; sed ex propria experientia nihil habeo quod scribam. Secundum hunc virum, incolæ totius Gviannæ, potissimum fervi nigræ, lumbricis intestinalibus vexantur, adversus quos nullum aptius antidotum inventum est, quam lanugo Dolichi, quæ a leguminibus abradi debet, & cum Syrupo quodam in Electuarium redigi, cujus dosis adultis est uncia i vel plures, quovis mane per triduum, sumto insimul Rheo. Medium hoc æque tutum ipsis infantibus est, dosi nimirum ad ætatem aptata. Post secundam dosin propinatam, vim lumbricorum communiter excernere solent. Quovis tertio aut quarto mense curam hanc iterant. Millenis casibus usum hujus lanuginis comprobatum vidit BANCROFT. Agit stimulatione & irritatione, vermibus molesta, qui ideo ex sumto purgante facile profligantur. Video cl. PATR. BROWNE hanc curam etiam commemorare.

383.

(*) *Naturgeschichte von Gviana*, p. 241.

383. DOLICHOS Soja. LINN. *Sp. pl.* 1023. *Mat.*
m. 363.

Soja-bōna. *K. Vet. Acad. Handl.* v. 25. p. 272.*
t. 9.

Phaseolus erectus, filiquis Lupini, fructu Pisii majoris candido. KÆMPF. *Amœn.* p. 837.
t. 838.

Culinis SOJA.

Locus. India, Japonia. *Annuus.*

FORMA. Liquor fusco-niger, opacus, vini meracioris spissitudine, cum aqua dilutus rubro-aurantius evadens.

PROPR. Odor exacte ut Rob Sambuci; sapor salus, obscure subpingviusculus, in Rob Sambuci incidens; vitriolum martis colorem liquoris non demutat.

VIRTUS: appetitum excitans.

USUS. Cibi condimentum.

OBS. I. Ex observatione cl. ELLIS (*), Sojam frequenti modo præparant Chineses: *Rc.* Sem. Daidso (h. e. Dolich. Sojæ) cong. 1. Coquantur in aqua quoad mollescant; admisceatur Tritici vel Hordei contul. anatica pars. Stent in vase clauso per nycthemeron, loco tepido, ut fermententur. Tum addantur salis culinaris cong. 1 & aquæ puræ cong. 2 ꝑ. Tota hæc mixtio vasi fictili immittatur, quod probe obturetur, & per 2 vel 3 menses quovis die bis vel ter bene quassetur, ut omnia eo melius commisceantur. Postea coletur cum expressione liquor, qui in vase ligneo deinde asservari debet. Quo vero antiquior, eo præstantior evadit hæc Soja. Residuo iterum plus aquæ affundi potest, subsequente nova eademque valida quassatione; sic aliquanto post plus Sojæ denuo exprimi potest.

Alium

(*) *American philos. transact.* vol. 1. p. 259.

Alium præparandi modum docuit cl. CAROL. G. EKEBERG (*), e China redux, qui ita se habet. Rç: Sem. Paçtau (h. e. sem. Dol. Sojæ, prout vidi in feminibus ab hoc viro allatis & satis) libr. 35; per horas 2 vel 3, in ahenò clauso, igne moderato, in aquæ puræ, sensim adjectæ, s. q. coquantur, quoad femina hæc digitis facile comprimi possint. Exemta ex aqua femina in cribro reponantur, ut aqua liberentur; adhuc vero humida convolvantur in farina seminum Paçtau, ut eadem quasi incrustentur. Tum rare extendantur supra lamellas pertusas, in ^{Kov}cophino aperto disponendas, situ horizontali, alia supra aliam, ad distantiam pollicis unius cum dimidio, quo factò cophinus iste circumtegatur ^{matta}storea quadam vel panno, atque ita relinquatur, dum femina multo obducantur mucore, id quod tri- ^{κοφίνου} ^{corbis}dui vel quatruidi spatio fieri solet. Postea, remoto hocce tegumento, aëri primum, deinde vero ardori solis vel furni calori exponantur dicta femina, dum in tantam duritiem exaruerint, ut ad mallei ictum diffiliant. Posthinc ea inter manus fricentur, quoad tota crusta farinæ, mucore imbuta, secedat, quæ tunc in unam amphoram, vel etiam plures urceos, injiciatur, eique superinfundatur lixivium salinum limpidum, e salis culinar. libr. 20 & aquæ puræ libr. 100 paratum. Hi demum urcei quovis die in sole collocari debent aperti, quavis autem nocte obturari, ne pateant frigori aërisque humiditati; & vero solis defectu in loco calido poni possunt, ubi stent per 6 septimanas, ut extractio rite procedat. Postquam lixivium salinum fuscum evasit, decantari debet, & per unam alteramve ebullitionem ad debitam consistentiam leniter evaporari. Nonnullis placet aromata addere.

OBS. 2.

(*) K. Vetensk. Acad. Handl. vol. 25. p. 38.

OBS. 2. Soja apud nos in mensis opulentiorum adhibetur, & embammatibus immiscetur, unde sapor exaltatur apud carnes, pisces &c.

384. PISUM fativum. LINN. *Sp. pl.* 1020. *Mat.* m. 352.

Pisum. BLACKW. *Herb. t.* 83. CAMER. *Epit.* 213. DALECH. *Hist.* 450.

Culinis: PISI Legumina virentia, Semina.

Locus. Europa in agris, feritur ubique. *Annuum*.

FORMA. rec. Legumina 2 vel 3, pedunculata, pendula, immatura, carnosofucculenta, fragilia, acinaciformia, subincurvata; glabra, lucidiuscula, dorso recta, inferne antice paululum attenuata, utrinque acutiuscula, apice terminata stylo persistente, superne barbato, basi infima vestita *Perianthio* persistente, campanulato, glabro, 5-fido. *Vagina* staminum persistens, emarctica, intra calycem. *Semina* 5 vel 7, breviter pedicellata; *immatura* ovali-subturbinata, glabra, pallide viridescens, succosa; *matura* duriuscula, sphaerica, alba, undique laevia, hilo laterali, furcato, *parencymate* cotyledoneo, dilute lutescente, bipartibili: lobis conniventibus; transversaliter secto aequali, uniformi, intra tunicam subpergamenam.

PROPR. rec. Legumin. immatur. *Odor* moderatus; *sapor* dulcescenti-herbaceus, odori congruens; *masticata* teneriora, subcrepula, comminuuntur, extrahuntur, saliva subviridescens; *cocta* tenera. *Seminum* matur. *Odor* vix ullus; *sapor* subdulcescens; *masticata* comminuuntur, sapore validiore subingrato, solvuntur fere, sali-

liva emulsiva; *cocta* sapidiora, magis dulcescentia, odore alimentari.

VIRTUS: *legumin.* nutriens, eccoprotica. *Semin.* fortius nutriens; subflatulenta.

USUS: culinaris.

OBS. I. Pisi semina integra, baln. m. in aqua fontana digesta, emollescunt, mole tument, & *infusum* dant aqueo-subcitrinum, odore alimentari, sapore dulcescente, vitriolo martis nil demutatum. Si vero hæc semina in aqua fluviali s. lacultri coquantur, dum penitus mollescant & sponte rumpantur, elicitur cotyledonea pars & cum aqua miscetur; unde *Decoctum* saturatum spissum evadit; sed dilutius decoctum opalescit, quamdiu calet, refrigeratum vero subsidit, scilicet cotyledonea pars fundum petit, supernatante liquido dulcescente, feri lactis facie. Sic non solvitur cotyledonea pars perfecte in aqua, verum in minimas particulas resolvitur & commiscetur cum aqua. Si decoctum saturatius Pisorum vitri lateri illinitur, vitrum deprehenditur obfuscatum atomis subrotundis, discretis, subpellucidis. Pisi semina plurimum mucilaginis continent, quod e decocto Pisorum præcipitatur cum alcohole vini & omnibus salibus imperfectis, sive basis sit terrea, sive metallica. Hinc ratio elucet, cur Pisi ad mollitiem non possint elixari in aqua puteali, quæ sæpissime ejusmodi sale fecunda est. Vitriolo martis decoctum Pisorum coagulatur, non susceperit. Si semina Pisi siccata cum aqua frigida contunduntur, *Emulsionem* dant lacteo-sublutescentem, spissiusculam, persistentem, quæ, virgula agitata, spumescit, tamquam solutio saponis: spuma alba, copiosa, tardissime extingvibili. Hæc emulsio sapore est dulcescente, insimul leniter subamaricante, Pisi sapor congruente. Non alteratur ex affusa solutione salis culinaris, vel spiritû vitrioli, sed præcipitatur cum alcohole vini & solutione

aluminis. Sub contusione Pisorum in emulsionem, amylicea pars secedit, & tandem ad fundum subsidit *Amylum* pulchrum, album, inter digitos crepulum, frumentorum amylo simile, in aqua coctum gelatinescens, bene glutinans. E semin. Pisi uncia 1 obtinui amyli drachm. 2. Pisi semina, pulverata, in *farinam* abeunt albo-lutescentem. Hæc farina cum Tartaro cerevisiæ bene fermentatur, & dat *panem* perfectum, facie panis secalini, sed ponderosum, satis gratum dum recens, sapore Pisorum dulcescente, odore panis ordinarii, & dum masticatur in ore solubilem; sed per dies nonnullos servatum, siccum & non sapidum. Requiritur tamen, ut pastæ fermentatio sit brevissima, perinde ut de Hordeo dictum est. *Puls*, ex farina Pisorum in aqua leniter cocta, bene glutinat, dum chartæ illinitur. Ex dictis liquet, semina Pisi admodum *nutrire*, idque duplici principio, amyliceo nimirum & dulci. Certe experimentis mihi constitit, semina Pisi plus amyli largiri quam congeneres, quare etiam ea magis nutrire statuo.

OBS. 2. Quandoquidem emulsio Pisorum adeo spumescens fuit, lintea mihi sumsi ejus ope dealbanda. Inter lavandum spumescencia quidem solutionem saponis mentiebatur, sed maculas non debebat, nec lintea adeo alba reddebat, uti solent saponis. Nihilo tamen minus dubitari vix poterit, quin Pisi facultatem habeant saponaceam, siquidem, ut supra allatum est, pari modo se habent ad reagentia, atque verus sapo.

OBS. 3. Reliqua semina hujus classis esculenta, ut Phaseoli, Viciæ, Ervi, cum aqua contusa, pari modo, ac de Piseo dictum est, Emulsionem dederunt, quæ ad fundum deposuit Amylum. Harum emulsionum potissimum amaricans fuit illa, quæ ab Ervo Lente parata erat. Phaseolus saccharatus dulcescentem emulsionem protulit, ut Pisum, sed reliqui Phaseoli emulsionem vix dulcescentes stiterunt.

385. LATHYRUS tuberosus. LINN. *Sp. pl.* 1033.
KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5. MUNT. *Aardgew.*
t. 193.

Terræ glandes. DODON. *Pempt.* 540.

Culinis GLANDES TERRÆ recentes.

Locus. Sibiria. In Belgio inter segetes confertur. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix tuberosa, conica, sæpe cylindrica, digitalis, apice germinans, vestita cortice firmo, ex nigro fusco; parenchymate albo, firmissculo, æquali.

PROPR. *radic. rec.* Odor subaphrodisiacus; sapor leguminum virentium Pisi hortensis, simul dulcis. Cocta radix adhuc firmisscula; mastigata sensim solubilis, sapore subleguminoso.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Glandes terræ amyllum dant pulcherrimum, album, coctione ex aqua gelatinescens, bene glutinans. Amyllum hæc tubera copiosius largiuntur quam Solanum tuberosum, namque horum tuber. libra 1 dat amyli unc. 3, dum ex pari pondere Solani tuberosi vix amyli unc. 1 obtinetur. Sub extractione amyli, aqua supernatans lactescit.

OBS. 2. In culinis tubera hæc in aqua elixantur, & eduntur cum butyro recente, cute nigra. detracta. Tartari ad Krasnojarsk ut alimentum primum radices Lathyrus tuberosi adhibent; J. G. GMELIN.

386. VICIA Faba. LINN. *Sp. pl.* 1039 *Mat. m.* 353.
Faba sativa. DALECH. *Hist.* 451. BLACKW. *Herb.*
t. 19.

Bona s. Phaseolus major. DOD. *Pempt.* 504.

Culinis & Pharm. FABÆ Flores, Legumina tenera, Semina.

Locus. Ægyptus. Seritur in agris & hortis.

Annua.

FORMA. *rec.* *Racemi* parvi, axillares e foliis, 5-vel 6-flori, petiolis breviores. *Flores* subsessiles. *Bractea* nullæ, sed margo parvus turbinnatus. *CAL. Per.* tubulatum, cylindricum, album, glabrum, antice obsolete angulatum, 5-fidum: laciniis lanceolatis, acutis; 2 superioribus brevioribus. *COR.* papilionacea, calyce duplo longior. *Vexillum* obovatum, obtusum, erectum, concavum, carinatum: carina apice acuta, subreflexa; album, intus pictum striis rubicundis, parallelis; ungue lato, elongato, in tubum convoluto. *Ala* 2, vexillo breviores, albæ, cum macula maxima nigricante in medio alæ sita, obtusæ, dorso convexæ, basi antice semisagittatæ, ungvibus linearibus. *Carina* alba, alis multum brevior, navicularis, triangulari-lunulata; concava, compressa, ungue lineari, basi bifido. *STAM. Filam.* 10, coalita in vaginam cylindricam, rima longitudinali antice hiantem, superne libera. *Anth.* subrotundæ, didymæ, hinc planiusculæ, inde trifurcatæ, carinæ inclusæ. *PISTILL.* in carina juxta stamina reconditum. *Germen* lineare, minutim villosum, viride, superne albidum. *Stylus* ad angulum rectum flexus, subulatus. *Stigma* capitatum, penicillo barbæ obtectum. *Legumen* viride, glabriusculum, lucidiusculum, tereti-compressum, palmare vel ultra, subtorulosum, sutura utrinque marginali, basi paullulum attenuatum, fulcitum calyce persistente & emarcido, apice obtuso-rotundatum cum mucrone conico subulato, incurvo, e stylo persistente orto, sæpe terminato stigmatate reflexo; uniloculare, subtetraspermum, bivalve:
val-

valvis carnofis: tomento fpiffo, fpongiofo, fuc-
cofo. *Semina* pedicellata, magna, reniformi-ova-
ta, utrinque compreffo-plana, glabra, alba, a-
pice obtufo rotundata, bafi obtufa, utrinque
gibbofa, hilo lineari notata, orto e pedicelli
apice clavato-lineari, longitudinaliter femini ad-
nato; *Parencyma* cotyledoneum, viride, intra
tunicam firmam.

PROPR. rec. florum: Odor debilior, gratus;
Sapor oleraceus; *masticati* flores teneri, fuccu-
lenti. *Legumin. odor* leguminis Pifi; *sapor* con-
fimilis; *tenella* tenera, *cocta* fapida. *Seminum*
immaturor. *sapor* dulcefceus; *masticata* tenera,
fuccofa, faliva viridefcence; ipfa tunica fubfuc-
culenta.

VIRTUS: legum. & femin. nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Legumina tenella fapida funt, pariter ac
femina immatura. Coquantur communiter hæc femi-
na cum radice Dauci in aqua, & parantur cum buty-
ro & Petrofelino. Solent etiam noftri ficcare hæc fe-
mina immatura, in aqua fervida antea citiffime infu-
fa, atque demum in ufum hiemalem fervare.

OBS. 2. *Amylum* album, & inter digitos crepulum,
hæcce femina largiuntur, nimirum e femin. unc. i
amyli gr. 75.

387. ERVUM LENS. LINN. *Sp. pl.* 1039. *Mat.*
m. 360. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9.

Lens major & minor. DALECH. *Hift.* 475.

Lens. DOD. *Pempt.* 517.

Culinis LENTIUM Semina.

Locus. Europa inter fegetes. *Annum.*

FORMA. *sicc.* *Semina* subrotunda, utrinque compressa, margine undique acutiusculo, lævia, cinerascens, magnitudine vix Pisi minoris.

PROPR. *Odor* vix ullus. *Sapor* feminis Pisi, subamaricans.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Fusculum* e Lentibus, cum carne paratum, in culinis invaluit. A quibusdam præfertur jusculo e Pisis. Nutriunt Lemes pari fere modo ac Pifa, quantumvis minus dulcescentes. Prisci Arabes multum sibi ex Lentium feminibus sperarunt in variolis, qua in re plures ex veteribus medicis affectas habuere. Nostra variolarum theoria nunc longe alia est.

OBS. 2. *Amylum*, quod ex hisce feminibus obtinetur, album est & inter digitos crepulum; videlicet amyli grana 98 e femin. unc. 1.

388. CICER arietinum. LINN. *Sp. pl.* 1040. *Mat. m.* 359. DOD. *Pempt.* 515. CLEWB. *Frument. & legum. spec. in S. cod. V. T. memor. t. 1. f. 1.*

Cicer sativum. DALECH. *Hist.* 461.

Cicer sativum arietinum. LOB. *Hist.* 519.

Pharm. & Culin. CICERIS *Semina.*

Locus. Europa australis, inter segetes. *Annuum.*

FORMA. *Semina* subrotunda, magnitudine feminis Pisi, alba vel rubra, postice sulcato-depressa, antice breviter rostrata; puncto excavato proxime sub rostro; elevato autem puncto subtus, longius a rostro. *Parencyma* lutescens, uniforme, cotyledoneum.

PROPR. eadem quæ feminis Pisi.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1.

OBS. 1. Hæc femina inde a priscis temporibus culinaria fuerunt, & GALENUS de illis statuit, quod validius nutriunt quam Faba. Apud veteres Romanos frequentissimi usus erant pro cibo, & quidem plerumque simpliciter fricta in sartagine sicca, cum sale modico, sub qua forma etiam in theatris vendebantur plebi, qui Cicere fricto, dum fabulæ agebantur, famem sedare solebat. Hodie etiamnum in culinis usurpantur, & sapida censentur; minus tamen increbuerunt in nostris oris, quam in Europa australi atque Oriente. In Barbaria a quibusque inter deliciores cibos connumerantur, tamenetsi non aliter apparatus sunt, quam frigendo quoad colorem cinereum induant (*).

OBS. 2. Post femina Pisi, femina Ciceris validius nutriunt, quod, ex abundantia substantiæ amylaceæ apud hæc femina, concludo. Ex femin. Cicer. unc. i obtinui amyli albi & pulchri grana 102.

389. GLYCYRRHIZA glabra. LINN. *Sp. pl.* 1046.

Mat. m. 362. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

Glycyrrhiza filiquosa. ZANNICH. *Venez. t.* 160.

Glycyrrhiza non echinata, scythica herba.

DALECH. *Hist.* 248.

Glycyrrhiza. BLACKW. *Herb. t.* 495.

Pharm. LIQUIRITIÆ Radix, Succus inspissatus.

Locus. Europa australis. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix sarmentosa, profunde descendens, sub terra repens, ramis teretibus, extus ferrugineis, crassitie pennæ anserinæ, digiti minoris vel pollicis, instructis fibris radicanibus sparsis; *parencymate* subcarnoso, lutescente; post sectionem transversalem notato centro medullari subrotundo,

Q q 4

do,

(*) SHAW *Voyage dans la Barbarie & le Levant, Tom. i.*
p. 288.

do, parvisculo, disco undique punctato, radiato-striato: radiis a centro medullari ad peripheriam; constante ex circulis 2, quorum interior magis flavescit. *Siccata* radix dura.

PROPR. rec. Odor crudus, exacte leguminum rec. Phaseoli vulgaris; Sapor intense dulcis, simul in legumen Pisi incidens; *masticata* mucilaginoso. *Siccate* odor nullus; sapor intense dulcis; *masticata* emollitur & subpulposa fit.

VIRTUS: edulcorans, pectoralis, sitim extinguens.

USUS. Tussis, Arthritis, Rheumatismus.

OBS. 1. *Infusum* rad. sicc. aquosum, frigide pariter atque calide paratum, lutescens, odore nullo, sapore intensius dulci; vitriolo martis non demutatatum secundum colorem, sed turbidum fit. Extrahitur radix hæc menstruo aquoso & spirituofo. Hujus radic. libræ 12 & unc. 8 simplicii infusione in aqua frigida dederunt Extracti sicci libr. 2 & unc. 4; BAUMÉ. Ut observat cl. vir, radix hæc, per successivas infusiones in aqua frigida, diversa extracta dat; etenim quod per primam infusionem obtinetur, extractum, flavescens est, sapore dulci & grato; extractum vero secundæ infusionis magis obscurum est & minus dulce. Si autem residuum in aqua elixatur, obtinetur extractum nigrum, sapore acri, vix dulci. *Decoctum* radicis Liquiritiæ aquos. acriusculum est & nauseosum; hinc fortem non admittit ebullitionem hæc radix; hinc etiam in decoctis faciendis sub fine ebullitionis addenda, vel potius infundenda.

OBS. 2. *Succus Liquiritiæ*, ex Hispania huc allatus, extractum est nigricans, lucidum, plasticum, duriusculum, in magdaliis, foliis Lauri obtectis, allatum. Odor vix ullus; sapor Liquiritiæ. Solvitur in ore, salivam fulvam reddens; solvitur etiam in aqua & spi-
ri-

ritu vini. In candelæ flamma vix accenditur, nec funditur in igne clauso; neque facilius accenditur calefactus. Hispani eum parant sequenti modo: radices recentes effodiuntur in mense Julii, purgantur & suspenduntur in aëre, ut semisicceant; tum conscinduntur, & in aqua elixantur in decoctum saturatissimum, quod, quiete depuratum, postea in extractum inspissatur, & in sole siccat.

OBS. 3. *Glycyrrhiza echinata* etiam radicem dulcissimam gerit. Refert cl. LERCHE, maximam quantitatem hujus radiceis circa fluvium Volgæ quotannis colligi, unde tanta Succu Liquiritiæ copia, quanta pro toto imperio Russico sufficiat, in officinis Astracanen-sibus apparatus (*).

390. INDIGOFERA argentea. LINN. *Mant.* 2.

p. 273. *

Colutea fruticosa argentea, floribus spicatis e viridi purpureis, siliquis falcatis. SLOAN.

Fam. 2. *p.* 37. *t.* 176. *f.* 3.

L' Indigo franc. BEAUV. RASEAU *Indigotier* *p.* 49. * *t.* 1. *f.* 1. & *t.* 8. *f.* 1. MARCH. *Hist. de l' Acad. des scienc.* 1718. *p.* 92. *c.* fig.

Pharm. INDIGO COMMUNE.

Locus. Colitur ubique in America. *Suffrutex.*

FORMA. Massa solida, subponderosa, duriuscula, homogœna, difficulter fragilis: fragmentis indeterminatis, rugosis; violaceo-rubicunda, vix friabilis, inter digitos fricata illos cæruleo colore inquinans.

PROPRIET. Odor nullus; sapor nullus; Indigo masticatum comminuitur, saliva cærulea.

VIRTUS.

USUS: tinctorius.

Q 9 5

OBS. 1:

(*) Cfr. GMELIN *Flor. Sibir. vol.* 4. *p.* 32.

OBS. 1. Indigo, in aqua pura digestum, non solvitur, verum insolutum in fundo vasis jacet, aqua supernatante colore lutescente tincta. Sed si Indigo in oleo tartari p. d. vel alio lixivio alcalino digeritur, imperfecte solvitur: solutione cærulea; quod signum est solutionis imperfectæ; omnes enim colores cærulei vegetabiles cum alcali fixo viridescunt; quorum accedit, quod solutio hæc quiete præcipitatur. Addita calce viva, vel pasta panis acidi, sub fermentatione excitata, paullo melius solvitur, sed non tamen perfecte nisi in acidis. Sic in Spiritu vitrioli solvitur Indigo, sub digestionem: solutione belle cærulea; solvitur etiam in Spiritu nitri: solutione lutea. In acido salis non solvitur, nec in spiritu vini.

OBS. 2. Indigo est fæcula tinctoria, fermentationis putridæ ope generata e planta Indigofera. Præparatur maceratione plantæ recentis, ante inflorescentiam collectæ, (subinde etiam siccatæ, pro diversa methodo præparandi) in aqua fluviali, cum subsequente fermentatione justa, l. a. excitata, posteaque strenua agitatione liquaminis, herba prorsus liberati, in alio vase; quæ agitatio tamdiu durare debet, dum jusculum a magmate subtilissimo turbidum evaserit, quod tandem, insequente quiete, sponte subsidit, fæculasque cæruleas efformat. De Indigo præparatione optime scripsit cl. DE BEAUVAIS RASEAU (*).

OBS. 3. *Indigoferam tinctoriam* LINN. *Sp. pl.* 1061. excitare debuissim, siquidem Indigo etiam ex illa paratur. Illud Indigo, quod in America produci- tur, communiter ex Indigofera argentea desumitur, atque hoc in commerciis nostris vulgatissimum est: Indigo autem orientale ex Indigofera tinctoria elaboratur. Parant Indigo ex pluribus speciebus hujus generis, etiam in America, ubi Indigofera tinctoria pariter coli-

(*) *L' art de l' Indigozier*, Paris 1770. fol.

colitur. Javanenses & Chineses Indigo præparant fermentationis ope, addita calce viva, ut observavit cl. CAR. GUST. EKEBERG. Colligunt plantam recentem, sed maturatam, quam in magnis lagenis cum calce viva collocant per strata, superaffusa tandem aqua. Sic perficitur pigmentum cæruleum, quo statim, & absque prævia siccatione, tingunt telas bombycinas. Nigritæ in Senegal suum Indigo sine multis ambagibus præparant. Colligunt folia recentia, illaque in mortario contundunt in pastam, unde formant globulos, quos deinde exsiccant & servant usui. Cum tingere volunt, hos globulos emolliunt & solvunt in lixivio alcalino, parato ex cineribus Seluvii Portulacastri LINN. Sic obtinent lixivium tinctorium cæruleum, quo frigide tingunt, pannos semel, bis vel sæpius immergendo, prout dilutiorem seu saturatiorem volunt colorem; ADANSON (*). Relatio de plantatione, collectione & exsiccatione Indici, vulgo *Indigo* dicti, prout in regione Thinsie & vicinis locis exerceri solet; pariter ac alia relatio, qua ratione optimum & genuinum Indicum in oris supradictis paretur; legi possunt in extenso apud VALENTINI (**). Etenim contentorum synopsis. Folia ante non colligenda, quam semina produxerit planta. Tunc caute refecandi ramusculi, nec prope caulem amputandi, ne fruticulus emoriatur. Ramusculi sic refecti primum siccandi, dein baculis trituriandi, ut folia secedant, tum de novo fustiganda sunt folia, ut comminuantur, quæ postea in locis clausis, ventis minus perviis, in acervos cumulanda, qui bene undique integumentis obtegi debent, sicque per 20 vel 25 dies relinqui, ut apta fiant præparationi Indici. Folia sic præparata infunduntur in aqua frigida, nullo discrimine habito sive sit salsa seu dulcis, modo limpida, atque probe concutiuntur. Hæc
ma-

(*) *Hist. nat. du Senegal*, p. 165.

(**) *Ind. literat.* p. 481. 482. seq.

maceratio debet fieri in summo solis calore, quoad folia intumescant, & substantiam quandam viscidam, instar fæcis fermentescentis, ejicere incipiant, quod communiter intra 4 horas fit. Tum coletur infusum per linteum, residuum vero novam iterum subeat macerationem, usquedum omne colorans prorsus fuerit extractum. Postea debet infusum bene agitari & quasiari, non aliter ac cum lacte bubulo fieri solet in vase butyraceo. Exsurgit tunc spuma, initio pallide purpurea, post successive albidior, tandem vero in colorem cæruleum abiens; ipsum vero infusum prorsus atrum & nigricans apparet. Subsequente demum quiete, fæculæ subsidunt, quæ, exsiccata, bonum & perfectum Indigo constituunt.

OBS. 4. Dum vaccæ planta Indigofera vescuntur, earum lac colorem cæruleum induit; GARDEN (*).

391. ASTRAGALUS Tragacantha. LINN. *Sp. pl.* 1073. *Mat. m.* 358. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3. Tragacantha massiliensis. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 344. t. 100.

Tragacantha alpina sempervirens, floribus purpurascens. GARID. *Aix.* p. 469. t. 104.

Tragacantha orientalis vesicaria, erectior, caule ab imo ad summum florido. RUSS. *Alep.* t. 5.

Tragacantha altera, Poterium forte. CLUS. *Hist.* 108. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 344. t. 101.

Tragacantha. BLACKW. *Herb.* t. 264. DOD. *Pempt.* 739.

Pharm. TRAGACANTHÆ Gummi.

Locus. Europa australis, Oriens. *Frutex.*

FORMA. Gummi pallidum, subdiaphanum, læve, facie cornea, leve, subsplendens, fragile, po-

(*) *Philos. transact.* vol. 59. p. 296.

polymorphum: frustulis compressis, communiter flexuosis s. intortis, sæpe angustis, linearivermiformibus, sæpe in grumulis oblongis s. subrotundis.

PROPR. Odor nullus. Sapor nullus; *masticatum* durum, comminuitur, plenarie solvitur. In ore retentum absque masticatione, emollitur, tardius solvitur. G. Tragacanthæ in ignis flamma tardius accenditur, flagrat difficulter: flamma parva, cærulescente; intumescit, nisi probe antea siccatum, nigrescit, odorem spargit fere lintei accensi. Accensum, ignem diu retinet, sed deflagratum abit in favillam impalpabilem, albissimam, cum spiritu vitrioli effervescentem. In igne aperto, vase ferreo, nigrescit, non accenditur, ignitum fit; admota vero flamma, mox accenditur & flagrat: flamma satis vivida, cærulea, quæ, sponte extincta, massam ignitam refert, satis diu persistentem, relicta favilla. Gummi hoc non solvitur in oleis, vel spiritu vini, sed satis facile in aqua, tamquam reliqua gummata; largam tamen aquæ copiam ad sui solutionem requirit.

VIRTUS: demulcens, obtundens, incrassans.

USUS. Dysenteria, Diarrhœa, Stranguria.

OBS. 1. Gummi Tragacanthæ, aquæ frigidæ immisum, brevi mucore quasi obductum conspicitur, dein sensim intumescit, vertitur in *gelatinam* albidam, subdiaphanam, glutinantem, quæ, cum aqua supernatante agitata, flocculos natantes aquæ immiscet. Idem etiam accidit in calore balnei. Decoctione perfectius solvitur: solutione opalescente, velut decoctum Hordei tenuius, spissiuscula, sapore mucilaginoso, fatuo.

OBS. 2. Multo fortius est hoc gummi, quam G. arabicum, sc. ut 1 ad 24. Etenim dum G. Tragac. scrup.

scrup. 8 aquæ puræ libr. 2 in consistentiam Syrupi redigunt, requiruntur G. arab. unc. 8 ad eundem effectum præstandum.

OBS. 3. Gummi Tragacanthæ transfudat in Oriente, mensibus æstivalibus, ab ipsa substantia ligni, sub specie succi gummosi, & deponit se in porositate corticis, unde sponte exprimitur, & in aëre indurescit sub forma grumulorum vermiformium, vel laminularum tortarum; TOURNEFORT.

392. TRIFOLIUM Melilotus officinalis. LINN.
Sp. pl. 1078. Mat. m. 355. KNIPH. Botan. or. cent. 7.

Melilotus. BLACKW. *Herb. t. 80.*

'Trifolium odoratum f. melilotus. DODON.
Pempt. 557.

Pharm. MELILOTI Herba, Flores, Semina.
Locus. Europa, Virginia. *Bienne.*

FORMA. rec. Radix annua, fusiformis, fibrillosa, extus pallida, intus alba. *Caules* plures ex una radice, erecti, bi-vel tripedales vel ultra, teretes, glabri, virides, angulis tribus instar linearum elevatarum, a singulo ramo decurrentibus, parallelis, remotis; ramosus. *Rami* alterni, erecti, angulati, glabri, striati. *Folia* alterna, petiolata, ternata; foliolis ovali-oblongis, apice truncatis, margine acute serratis, subpollicaribus, utrinque glabris, supra obscure viridibus, subtus pallidioribus, nervis tenuibus suboppositis, a costa obliquis; 2 inferioribus subeffilibus; intermedio paullo majore, petiolato, petiolelli apice sursum flexo. *Petioli* superne sulcati, basi ovati, concaviusculi, amplexicaules. *Stipulae* 2, oppositæ, lineari-subulatae, parvæ. *Racemi* florum axillares, pedunculati, erecti, sub-

cy-

cylindrici, nudi, pubescentes, secundi, floribus pedicellatis, nutantibus. *Bractea* parvæ, lineari-subulatæ, subpilosæ, ad pedicellos solitariae, illisque breviores. *CAL. Perianth.* campanulatum, parviusculum, minutim pubescens: ore 5-fido, acuto, erecto. *COR.* lutea, calyce triplo longior. *Vexillum* obovatum, obtuso-rotundatum, emarginatum, planum, carinatum, subrevolutum, ungue concavo. *Ala* 2, lineares, obtusæ, longitudine vexilli, basi semisagittatæ. *Carina* navicularis, dorso convexa, longitudine fere alarum, ungue lineari. *STAM. Filam.* 10, simplex & novemfidum, carinæ inclusa. *Anth.* subrotundæ. *PIST. Germen* lineari-ovale, utrinque acutum, viridescens, compressum. *Stylus* subulatus, longitudine staminum. *Stigma* simplex. *Legumen* pendulum, calyce longius, ovale, utrinque acutum, dorso convexum, antice margine acuto, undique rugosum, uniloculare, dispermum. *Semina* subrotunda.

PROPR. rec. Odor suaveolens, in Asperulam odoratam incidens; *sapor* herbaceus, amaricans, simul in Pisum incidens. *Sicc.* fere consimilis; odor paullum fortior.

VIRTUS: resolvens, subemolliens, anodyna.

USUS: externus.

OBS. Infus. aquos. lutescens, odore grato ambrosiaco, sapore consimili amaricante; vitriolo martis fusco-viride.

393. TRIFOLIUM repens. LINN. *Sp. pl.* 1080.

Mat. m. 354. RIVIN. *Tetrap.* 17.

Pharm. TRIFOLII ALBI Flores.

Locus. Europa, in pascuis. *Perenne.*

FORMA. rec. Florum umbella simplex, longius pedunculata, capitato-globosa. *Pedicelli* teretiusculi, uniflori, superiores sensim longiores. *Bractea* solitariae, parvae, membranaceae, ovato-oblongae, acuminatae, pedicellis breviores. *CAL. Per.* 1-phyllum, albidum, 10-angulatum, 5-fidum: laciniis subulatis, subaequalibus; 2 superioribus paullo longioribus. *COR.* alba, papilionacea. *Vexillum* ovale, obtusum, calyce multo longius, planum, subcarinatum, ungue oblongo, concavo. *Ale* 2, subobovatae, obtusae, semisagittatae, vexillo breviores, unguibus linearibus. *Carina* navicularis, carinata, acutiuscula, longitudine alarum. *STAM.* diadelpa, simplex & 9-fidum, profunde divisum, in carina recondita. *Anth.* ovales, didymae, incumbentes. *PIST.* *Germe*n lineare, rudimento seminum 4, viride, glabrum. *Stylus* subulatus, apice incurvus, staminibus longior. *Stigma* obtusum.

PROPR. rec. & sic. Odor melligineus; sapor vix ullus.

VIRTUS: restringens.

USUS.

OBS. 1. *Infus.* aquos. flor. sicc. aqueo-citrinum potus Theae instar, odore nullo, sapore amaricante; cum vitr. martis nigro-fuscum.

OBS. 2. Ut euporiston contra Leucorrhoeam, a mulierculis adhibentur hi flores in infuso.

394. TRIGONELLA Fœnum græcum. LINN. *Sp. pl.* 1095. *Mat. m.* 356.

Fœnum græcum fativum. DALECH. *Hist.* 480.

CAMER. *Epit.* 199. DOD. *Pempt.* 526. BLACKW. *Herb. t.* 384.

Pharm. FOENUGRÆCI Semina.

Locus. Europa australis. *Annu.*

FOR-

FORMA. *Semina* oblonga, teretiufcula, compressiufcula, utrinque truncata, glabra, brunnea, undique adfperfa atomis excavatis, incisura laterali utrinque ftria depreffa decurrente, magnitudine feminis Cannabis vel ultra; *parencymate* cotyledoneo, lutescente: cotyledone bifido, laciniis ovalibus, obtufis, bafi cylindrica, inflexa.

PROPR. *Odor* fragrans, unguentaceus. *Sapor* feminis Pifi, odori congruens; *mafficata* mucilaginofo.

VIRTUS: emolliens.

USUS: externus; Clyfmata.

OBS. 1. Semin. Fænugræci drachm. i, in aquæ fervidæ unc. 6 infufa, *infufum* dederunt agitatione fpufoens: fpufo alba; lutescens, vix mucilaginofo, odore debili itemque fapore. Si vero plus feminum fumitur, fit *mucilago* fpiffa, quæ ab adjecto vitriolo martis vix fufcefceit.

OBS. 2. Fænum græcum apud veteres Romanos culinare fuit. Parabatur cum garo, oleo & vino; APICIUS COELIUS (*). Nunc temporis equinum medicamentum.

(*) *De arte coquinaria*, p. 159.

CLASSIS XVIII.
 POLYADELPHIA.
 ORDO
 PENTANDRIA.

395. **T**HEOBROMA Cacao. LINN. *Sp. pl.* 1100.

Mat. m. 364. JACQUIN *Observ.* 1. p. 2. *

Cacao Clusii. MERIAN. *Surin.* p. 26. t. 26. & 63.

Cacao. SONNERAT *Nouv. Guin.* p. 101. t. 61.

SLOAN. *Hist.* 2. p. 15. t. 160. CATESB. *Caro-*
lin. 3. p. 6. t. 6. BLACKW. *Herb.* t. 373.

ANON. *Hist. nat. de Cacao.* p. 3. t. 1.

Arbor cacavifera americana. PLUKEN. *Almag.*
 40. t. 268. f. 3.

Cacaotier ou cacoyer. LABAT *voy. aux isl. a-*
mer. t. 6. p. 1. t. 1.

Pharm. CACAO Fructus; Oleum.

Locus. America meridionalis, locis depressis,
 umbrosis. *Arbor.*

FORMA. Nuclei ovato-oblongi, utrinque ob-
 tusi, utrinque compressi, magnitudine nucis a-
 vellanæ, inclusi cortice papyraceo, cinereo-oli-
 vaceo, fragiliusculo; *parenchymate* cotyledoneo,
 pingvi, fusco-nigricante, violaceo, constante e
 lobulis intortis & conniventibus, tenui pellicula
 interstinctis.

PROPR. *sicc.* Odor vix ullus, nisi nuclei to-
 sti, & tunc debilis; *Sapor* pingviusculus, leniter
 subadstringens, amaricans, satis gratus; *masticati*
 nuclei comminuuntur, in ore sensim solvuntur:
 sali-

saliva fusco-brunnea. Hi nucleï, ignis flammæ admoti, accenduntur, flagrant: flamma luminosa, non fumante, vix fuliginosa.

VIRTUS: nucl. nutriens, leniter restringens; *olei:* relaxans.

USUS. nucl. diæteticus; *Alvus laxa, olei:* Rha-gades, Hæmorrhoides cæcæ.

OBS. 1. Decoctum saturatum nucleorum *crudorum* fusco-brunneum, amaricans, turbidum; dilutum vero rubicundo-subpurpurascens; cum vitr. martis fusco-nigrescens. Decocti guttæ 10, aquæ uncîæ ꝑ instillatæ, addito vitr. martis, colorem fusco viridescentem reddiderunt. Nucleï *multum ustulati* Decoctum dant saturate rubrum, empyreumaticum, sapore amaricante, & odore in oleum animale incidente.

OBS. 2. Nucleï Cacao recentes in solo natali triplici modo *oleum* dant, nempe destillatione, expressione & decoctione. *Oleum stillatitium* duplex obtinetur: alterum crassius, rubicundum, subbutyraceum; alterum tenue, albidum, volatile, plus minus empyreumaticum; *expressum* liquidum, circiter unc. 2 e nucleor. libr. 1; *coctum* butyraceo-sebaceum, subbrunneum, sed repetitis lotionibus in aqua calida album, ætate in sebum se inspissans, vix rancescens. Idem fere ex nucleis siccatis apud nos obtinetur; oleum vero expressum sebaceum est, & oleum coctum magis butyraceum. In hunc finem nucleï torreatur, mundentur, & supra lapidem calidum terantur, postea coquantur cum larga quantitate aquæ, fere quoad consumpta sit aqua; tum nova iterum affundatur aqua calida, unde oleum ascendit in superficiem aquæ, butyri instar supernatantis, postquam aqua refriguit. Hoc oleum odoris fere expers est, sapore miri, in calore liquefcit; ex baineo arenæ destillatum transcendit, tum iterum butyraceum evadit, subempyreumaticum. Si nucleï

Cacao ficcati decorticati grosso modo contunduntur, faculoque includuntur, deinde prelo excalesfacto subjiciuntur, obtinentur olei butyracei, cocto similis, uncia 2 ex Nucleor. libra 1. Hoc oleum, dum exprimitur, liquidum est, sed refrigeratum brevi concrefcit in sebum album, odore nucleorum, & sapore aromatico, odori congruente, diu se fervans absque rancore. Ætate tamen satis facile rancescit, si in loco frigidus non fuerit servatum. Si sacculus, in quo nuclei contusi inclusi sunt, supra vaporem aquæ tenetur, usque dum vapor omnem pulverem nucleorum penetraverit, posteaque prelo calesfacto committitur, ex nucl. Cacao libra 1 obtinentur uncia 6 olei expr. priori similis. HOMBERGIUS destillatione ex Cacao libr. 1 extraxit olei unc. 3; e nucleor. calesfact. libr. 1 expressione obtinuit olei unc. 2, sed e residuo per decoctionem s. destillationem oleum ulterius extraxit; nucleos cacao calido lapide trivit in massam; hujus massæ unc. 13 superinfudit aquæ bullientis libras 8, quæ, refrigerata, nullam pingvedinem extraxerunt; sed per ebullitionem pingvedo secessit, unc. 6 effecit, sebacea tuit, odore Cacao. Alii (*) ex nucleor. non torrefactor. unc. 16 obtinuerunt unc. 3 $\frac{1}{2}$ olei cocti, butyracei, odore gratissimo, sapore dulci, aromatico.

OBS. 3. Chocolatæ panes apparantur sequenti modo. Nuclei primum ustulatione leni torrefiant, adeo ut cortex fractus secedat, qui bene removendus, deinde de novo torrefiant, quoad saporem subsuccosum & colorem brunneum, sed non nigricantem, acquisiverint. Tum contundantur in mortario ferreo calesfacto, pistillo ferreo pariter tepido, & postea redigantur in massam tenuissimam, quæ, cum oleosa parte nucleorum, dum refriguit, sponte in panem concrefcit. Sub
ustu-

(*) *Commerc. litt. Norimb. 1737. p. 82.*

ustulatione sexta pars ponderis perditur, adeo ut nucleor. libræ 30 dent nucleor. decorticat. libr. 25. Quidam addunt saccharum, siliquas Vanillæ, Cinnamomum Caryophyllosque aromaticos. Hi panes, in scobem concisi, coquuntur unica ebullitione in parca aqua, sc. panis absque saccharo unc. ʒ in aquæ unc. 5, addito saccharo ad conciliandum saporem, postea fortiter agitari oportet decoctum; sic obtinetur pulmentum fuscum, amaricans, fragrans, spumescens; spuma subsistente. Si frustulum parvum saponis additur, magis spumescens fit hic potus.

OBS. 4. Nuclei Cacao e Caracco minores, & infimul pingviores; qui vero e Costa Rica apportantur, latiores & compressiores sunt. Theobroma colitur plurimis in locis Americæ calidioris, ubi arbores a nucleis confitis proveniunt, & quarto vel quinto anno frugiferæ evadunt. Nuclei includuntur pericarpis oblongis, quæ ex ipsis ramis grandioribus, vel illorum axillis, dependent, & constant cortice coriaceo subligneo, pollicis fere crassitie, fragiliusculo. Quodlibet pericarpium circiter 100 continet nucleos, per series quinquefariam dispositos, arcte compressos. Bis in anno, scilicet mense Junii & Decembris, fructus maturescunt, sed inæqualiter, quare etiam singulis diebus arbores visitandæ & fructus successive decerpendi. Sed arbores non multum frugiferæ sunt; vix ultra 30 pericarpia quælibet arbor profert. Hi fructus decerpti in acervum cumulantur, ut sudent, tum manibus diffringuntur & nucleï eximuntur, qui postea in sole siccandi. Sic demum in Europam transferuntur. In sinu Campescano monetæ vicem sustinent; DAMPIER. Cum rancescunt hi nucleï, fiunt rubicundo-brunnei, sæpeque obducuntur crusta ferruginea rancida. Sed non adeo facile fit, ut rancescant, idque vix ætate, nisi locis humidis con-

fervetur, aut a pluviis vel alio modo sub itinere ma-
defiant.

ORDO

ICOSANDRIA.

396. CITRUS Medica. LINN. *Sp. pl.* 1100. *Mat.*
m. 366.

Malum citreum vulgare. FERRAR. *Hesp.* p. 56.
t. 69.

Citria malus. BLACKW. *Herb.* t. 361.

Malus medica. DOD. *Pempt.* 779.

Malus citrina. DALECH. *Hist.* p. 298.

Pbarm. CITRI Flores, Malum, Flavedo, Se-
mina.

Locus. Oriens. Colitur in Europa australi.
Arbor.

FORMA. rec. Pomum ovale, utrinque attenu-
atum, magnitudine ovi anserini vel supra, un-
dique rugosum, punctatum, ad tactum læviu-
sculum, colore pallide luteo; cortice coriaceo-
carnoso, albo, subinsipido; epidermide (*flave-
dine*) crassiusculo, celluloso: cellulis subrotun-
dis, oleo essentiali gratissimo fœcundis, singu-
lis terminatis poro, occluso membrana tenui.
Parencyma 9-loculare: loculis dispermis; vesicu-
latum: vesiculis parallelis, pedunculatis, cylindri-
cis, teneris, diaphanis, succo limpidissimo tur-
gidis. *Semina* albida, ovato-gibba, undique mi-
nutim rugosa, dorso & basi convexa, striata,
antice submarginata, apice acuta, undique ob-
ducta gelatina lubrica; parencymate cotyledoneo,
bipartibili.

PROPR. rec. *Flavedin.* Odor fragrans, gra-
tissimus; *sapor* consimilis, calidiusculus, vix ama-
ri-

ricans. *Pulpæ* odor debilis, gratus, ab epidermide infectus; *sapor* intensius acidus, purus. *Seminum* *sapor* amaricans.

VIRTUS: *flavedin.* calefaciens, cardiaca; *pulpæ*: refrigerans, antiscorbutica, diuretica.

USUS: *Flaved.* Condimentum cibi & medicaminum; *Pulpæ*: Febres phlogisticæ, biliosæ, putridæ, Scorbutus calidus, Stomacace.

OBS. 1. *Infusum* cort. Citri luteum, odore fragrante, sapore amaricante; cum vitr. martis nigrescit.

OBS. 2. *Oleum* præstantissimum e floribus & flavedine corticis Citri præparant exteri. E *floribus* citri: *Re.* Flor. recent. libr. 1, vasi idoneo immitte, & adde aquæ puræ egelidæ libr. 6. f. destillatio igne primum minuto, sensim aucto, quoad cervix vasis ex humore destillaturo incipit incalescere, tum ignis caute temperandus, ne fæces oleum destillaturum deturpent. E *florum* libr. 60 obtinetur unc. 1 olei stillatitii, succineo-flavi, & leviter odorati. E *flavedine* corticis citri recenti duplici modo ab Italis oleum extrahitur, vel destillatione vel expressione. In priori casu sumantur mala citri recentia, & decorticentur supra catinum fistilem, aqua pura ad medium repletum, in quem cortices immittantur. Tum cortices hi una cum aqua in alembicum conjiciantur, & post macerationem in loco tepido, tandem destillentur igne leni. Surgit tunc a primo oleum tenuius & præstantissimum, *Essentia* vel *oleum Cedri* dictum, coloris aquei, odoris acutissimi, vasculo idoneo vel etiam gossypio ab aqua socia separandum. Deinde sequitur oleum crassius, viridiusculum, bonum tamen. Ex 100 malis citreis, nec maturatissimis, nec nimium crudis, habetur olei primarii tenuioris unc. 1, & olei crassioris unc. ʒ. Expressione simplici e malis citreis oleum etiam obtinetur; in quem finem mala citrea in longitudinem incidantur, seg-

mentis digitalibus, acutiusculis, e quibus singulis medulla & caro refecetur; tum supra patinam fictilem, in mensa collocatam, exprimantur hæc segmenta utraque vola, cubitis mensæ innixis, unico nisu, in adversam patinam recurvatis, ut uno impetu emicans oleum minutissima patinam adspergine irroret. Ex 100 malis citreis accipiunt unc. i olei expressi, fragrantissimi, oleo destillato svavioris, non tamen æque perfecte se conservantis. Si cortices hi expressi deinde destillentur, oleum crassius obtinetur. FERRARIUS (*). Sed in Gallo-Provincia & Lusitania faciliore enchëiresi oleum hoc expressum parant; nempe abradunt flavedinem Citri omnem instrumento idoneo scabro, quam deinde inter duo vitra exprimunt, & oleum expressum gratissimum, per subsidentiam depuratum, decantant & servant. BAUMÉ.

OBS. 3. *Succus*, e parenchymate Citri recenter expressus, colore & consistentia est feri lactis limpidi, sapore acido & odore debiliore citri. Si residuum, nempe pelliculæ vesicularum, per linteum fortius exprimitur, permeat substantia quædam gelatinosa, similis gelatinæ amyli vel pomorum, linteoque adheret. Hæc gelatina acida est, in ore solubilis, sed nequicquam in aqua frigida, neque in spiritu vini. Si succus Citri *frigore* condensetur, acidissimus evadit, quod a priori non crederes, quandoquidem experientia docuit, mala citrea integra, frigori exposita ut gelu constringantur, prorsus corrumpi, pulpamque vappidam & fere insipidam deprehendi. Plura itaque experimenta cum succo citri, gelatione concentrato, instituimus, cum ego, tum cl. viri, J. C. WILCKE, C. J. SALBERG, J. C. GEORGII & LAUR. COLLIN; e quibus, inter se collatis, sequentia didicimus. Si Succus Citri antiquior, quiete & decantatione a suo viscoso probe defæcatus,

110

(*) *Hesperides*, p. 173. J.

intenso frigori exponitur, sensim congelatur in *glaciem* friabilem & spongiosam, constantem lamellis tenuibus, nucleo solidiore, sub qua glacie succus citri liquidus & non gelatus deprehenditur, qui, si degustetur, solito acidior est, idque pro gradu concentrationis. Si vero succum penitus in glaciem verti sinas, inuenies glaciem lamellatam, priori simillimam, sed succum Citri liquidum inter lamellas involventem. Hæc moles glaciei, si vasculo vitreo imponitur, loco calidiusculo, mox destillat succus concentratus, coloris rubri, quem guttatim stillare permittas, quoad albescat, quod signum est, ipsas lamellas glaciei, ex aquosa parte constantes, incipere liquefcere, quare posterior ille succus minus valet, ideoque spernendus est. Interim si residuum glaciei sensim regelare facies, id in aquam abit acidulam, quod etiam indicio est, plus succi acidi in eo adhuc inesse, quod denique nova gelatione iterum cogere poteris. Ex hoc experimento, sæpius repetito, didicimus, succum citri plus frigoris ad gelationem requirere, quam aquam puram; succum vero citri, gelu strictum, in calore citius regelare, quam aquam puram; ceterum huncce succum, concentratum & liquidum factum, frigoris postea perquam patientem esse, nec in glaciem iterum verti, nisi infra gradum 15. sub 0 in thermom. Svecico. Porro succum, e malis citreis recentissime expressum, gelu exposuimus; ille vero sub congelatione non tingebatur colore rubro, uti præcedens, sed faciem feri lactis limpidi servabat, tamen post aliquod tempus colorem rubrum assumpsit. Præstat sine dubio gelationi exponere succum citri antiquiorem & probe defæcatum, quam recenter expressum, nam viscosum illud, quod in hocce deprehenditur, difficillime separatur, cum id colum papyraceum permeet, atque succum turbidum reddat, aptumque putredini. Succus citri, gelu rite concentratus,

acidissimus est, itemque ruber; Spiritui vini vel aquæ puræ immixtus, fundum petit, nec miscetur, nisi agitatione; ætate situm non contrahit, sed diu se servat absque ulla additione. Ego equidem apud me lagunculam, ejusmodi succo concentrato repletam, in fenestra soli expositam habui per integrum biennium, neque vero minus succum incorruptum deprehendi, & æque gratum sapore, colore atque odore; proinde quoque perquam præstabilis erit tam pharmacopoliis quam culinis. Alkali fixum copiosius requirit ad sui saturationem, ita quidem, ut cum succi citri vulgaris unc. ꝑ ad perfectam saturationem requirit salis tartari scrup. ꝑ & gr. 3, par quantitas hujusce concentrati fere triplarem portionem alcali, sc. salis tartari drachm. ꝑ, postulet, vel etiam plus, si succi concentratio intensior fuit; atque hinc emergit mixtura quædam salina, eo saturatius rubra, quo fortius acidum adhibitum fuerit. Gradus concentrationis difficillime constituitur, nam variat is pro diverso gelationis gradu. At experiundo didicimus, succum citri, ad dimidium duntaxat concentratum, etsi per tantulum tempus bene se sustinet, tamen non perdurare, sed tandem situm ducere. Neque magis edurat succus gelatus secundarius, tamen si satis acidus gustatu, sed mucore brevi obducitur. Ceterum methodum faciliorem succum Citri gelandi postea dedit cl. J. C. GEORGI (*). Exponit is succum Citri, e solo natali allatum, leniori hiemis frigori, inter grad. 3 & 5 in thermom. fvec., & tantum quod aliquid illius, quæ in eo inest, aquæ gelu adstrictum est, glaciem sensim demit, quoad glacies acidum resipere occipiat; vel etiam formatam in superficie glaciem pertundit, protenusque subjacentem succum per foramina decantat. Atque hacce methodo pereunt qui-

(*) *K. Verensk. Acad. handl. vol. 35. p. 245.*

quidem ipsi $\frac{7}{8}$ partes, octava solum remanente, tamen nullam ideo se pati jacturam arbitratur, siquidem eadem illa residua pars non minus valens & ad usus quoslibet idonea est, quam fuerat antea totum.

OBS. 4. E succo Citri & aceto fortissimo Saturni commixtis, l. q. & proportione justa, paratur epithema, cremori lactis simillimum, in morbis cutis utile, quod *Cremor Saturni* dicitur (*). Phænomenon illud explicatur e qualitate acidi Citri, salia in aqua insolubilia formandi, si cum calce vel plumbo saturetur.

OBS. 5. Succus Citri in officinis, pariter atque culinibus, crebro usurpatur. Medici ejus ope parant ferum lactis, mixturas salinas, &c. Ut bonum antiscorbuticum, succis antiscorbuticis additur; ut optimum refrigerans, in omni febris specie copiosius adhibetur, potui ægrotorum instillatus. Erysipelati scorbutico tibiæ identidem medicatus sum frictione cum pulpa Citri; quo etiam remedio cum successu usus sum adversus gingivas scorbuticas, atque ubi noma oboritur.

OBS. 6. De Malo citreo egerunt D. NEBELIUS (**), LANZONUS (***) & H. GRUBE (†), quorum postremus recenset imprimis formulas plures, ex hoc fructu profectas.

β.) Malus Limonia acida. BAUH. *Pin.* 436.

Limon vulgaris. FERRAR. *Hesper.* 191. t. 193.

Limœn-boom. COMMEL. *Hesper.* p. 6. t. 6. 7.

Malus Limonia. DOD. *Pempt.* 779. DALECH. *Hist.* 301.

Pharm. LIMONII Succus.

Locus. India. Arbor.

PRO-

(*) *Pharmacop. Svecic.* p. 84.

(**) *Differ. de Malo citreo*, in VALENTINI *Simpl.* p. 625.

(***) *Citrologia*, in Oper. ejus T. I. p. 309.

(†) *Analysis mali citrei*, Hafn. 1668.

PROPR. Succī: Odor debiliter aromaticus. Sapor acidus, Citri succo acidior. Hujus Succī drachm. 6 saturant falis tartari drachm. ꝑ.

VIRTUS &

USUS præcedentis.

OBS. Essentia Limonum est oleum stillatitium e corticibus recentibus Limonum, limpidum, aqueum, odore fragrante, grato, sapore calido, congruente.

397. CITRUS Aurantium. LINN. *Sp. pl. 1100. Mat. m. 367.* KNIPH. *Botan. orig. cent. 9.*

Oranje-boom. COMMEL. *Hesl. p. 12. t. 12.*

Aurantium vulgare. FERRAR. *Hesl. p. 374. t. 369.*

Malus Anarantia. DOD. *Pempt. 780.*

Aurantia mala. DALECH. *Hist. 302.* CAMER. *Epit. 150.* BLACKW. *Herb. t. 349.*

Pharm. NAPHÆ Flores.

AURANTII Folia, Malum.

Locus. India orientalis. Colitur in Europa australi. Arbor.

FORMA. rec. Folia alterna, petiolata, coriacea, sempervirentia, ovato-oblonga, utrinque attenuata, acutiuscula, margine sublerrata: ferraturis remotis, obsolete, adpressis; utrinque lævia, lucidiuscula, undique punctata: punctis subdiaphanis, excavatis, disci folii parvis, marginis vero majoribus, tripollicaria, patentia, saturate viridia; tenera citrina. Petioli foliis quadruplo breviores, basi teretes, superne alati: ala plana, cuneiformi, apice obtuso-rotundato, petiolo brevior. Flores in ramulis terminales, 2 vel 3 congesti, sæpe solitarii, axillares, pedunculati. Peduncululi petiolis breviores, albi, punctati, superne sensim incrassati. Bractea 2, parvæ, oppositæ

tæ, lineari-subulatæ, ciliatæ, ad basin pedunculi, erectæ. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, album, punctatum, minutim pubescens, parviusculum, 5-dentatum: laciniis ovato-acutis, subcarinatis, erectis; 3 proximioribus. *COR.* alba, carnosæ. *Petalæ* 5, fœsilia, lineari-lanceolata, obtusa, calyce pluries longiora, utrinque plana, glabra, subtus punctata, patentia. *STAM.* alba, carnosæ. *Fil.* glabra, in orbem posita, connexa in 5 vel 6 corpora linearia, apice fissâ, corolla breviora, erecta. *Anth.* circiter 20, lineari-cordatæ, erectæ, luteæ. *PIST.* *Germe*n superum, globosum, viride, glabrum, subangulatum, subrugosum. *Stylus* cylindricus, crassus, longitudine staminum. *Stigma* capitatum, globosum, colore aurantio, summo apice depressum. *Pomum* globosum, apice & basi compressiusculum, apice umbilico minuto, colore fulvo, magnitudine ovi anserini vel pugni, undique adpersum punctis excavatis, glabrum; cortice coriaceo-carnoso, albido; epidermide crassiusculo, celluloso: cellulis discretis, subrotundis, oleo essentiali fœcundis, singula terminata poro, membrana tenui tecto. *Parenchyma* 8-vel 10-loculare: loculis dispermis; vesiculatum vesiculis pedunculatis, cylindricis, acutis, parallelis, turgidis succo diaphano, limpidissimo. *Semina* subovata, basi oblique truncata, apice obtusiuscula, hinc striata, inde planiuscula, lævia, *parenchymate* cotyledoneo, bipartibili. *Columella* carnosæ, albida.

PROPR. rec. folior. Odor debilius fragrans, graviusculus; *sapor*, aromaticus, amaricans, calidiusculus; *Florum*: odor fragrantissimus, svaveolens, temulentans; *sapor* amaricans, gratus, aromaticus; *masticati* amari, mox aromate odo-

dori congruente, tum aromate corticis fructus, debiliore tamen. *Mali* flavedinis odor fragrans, ingrator citro; *sapor* amarus, aromaticus; *masticata* linguam & fauces calefacit; *caro* corticis amara; *pulpa* acida, amaricans.

VIRTUS: *folior.* tonica; *florum*: analeptica; *cort.* tonica, calefaciens, stomachica; *pulpæ*: antiscorbutica.

USUS: *folior.* Convulsiones, Hysteria; *corticis*: Colica frigida; *pulpæ*: Scorbutus, Febres putridæ.

OBS. I. Si flores & Mala aurantia eodem modo tractantur, ut de Malo citreo dictum est, *oleum stillatitium* & *expressum* præstantissimum præbent. E floribus recentibus obtinetur *aqua stillat.* pereximia, si flores recenter collecti & integri immittuntur matellæ, ad dimidium repletæ, & in calore cineris confudare coguntur. Hoc modo elicitur parca quantitate aqua still. limpida, fontanæ simillima, odoris jucundissimi, & saporis suaviter amaricantis. Si vero flores cum adjecta aqua destillantur, obtinetur aqua stillat. fragrans, cum pauxillo *olei stillat.* supernatantis, rubentis & odoratissimi, *Essentia* vel oleum *Neroli* dicti, cari & pretiosi, siquidem Florum libr. 600 vix olei unciam dant. FERRARIUS (*). Cortex Mali aurantii ficcatus s. recens extrahitur menstruo aquoso sive spirituofo. Sub destillatione cum aqua vel spiritu vini ascendit *Spiritus* sive *aqua stillat.* fragrans, grata, aromate corticis.

OBS. 2. *Succus* expressus Aurantium acidus est, amaricans, aromaticus. Miscetur spiritu vini, & bene fert evaporationem igne moderato in consistentiam Extracti mollis. Hinc triplici modo servari potest hic suc-

(*) *L. c.* Cfr. *Philos. transact.* vol. 27. p. 456.

succus, sc. vel inspissatione, vel mixtione cum spiritu vini, vel etiam condimento sacchari.

OBS. 3. Succus Aurantium bonum est antiscorbuticum; cortex vero stomachicum insigne. Folia Aurantium multum levaminis attulerunt 9 epilepticis, e 15, quibus data fuerant, non tamen curarunt. MAX. LOEHER (*).

OBS. 4. De hoc Malo egit P. BURGGRAFIUS (**).

β. Burgamot-Tree. HUGHES *Barbad.* p. 127. *

Pharm. BERGAMOT Oleum.

Locus. Infula Barbados. *Arbor.*

FORMA & PROPR. Oleum essentiale pallide citrinum, odore grato, aromatico, sapore confimili, calido.

VIRTUS: calefaciens, excitans.

USUS. Odoramenta.

ORDO

P O L Y A N D R I A.

398. MELALEUCA *Leucadendra*. LINN. *Mant.*

1. p. 105.

Arbor alba Cayputi. RUMPH. *Amboin.* 2. p. 72.

t. 16. 17. f. 1.

Pharm. CAJEPUTI Oleum.

Locus. India orientalis. *Arbor.*

FORMA & PROPR. Oleum stillatitium liquidum, citrinum vel viridescens, odore perquam fragrante, in Cardamomum incidente; sapore calido, odori congruente. Hoc oleum, temporibus

(*) *Observat. pract.* p. 47.

(**) *Dissert. de Malo Sinensi aureo*, in VALENTINI *Simpl.* p. 647.

bus illinitum, stricturam facit super bulbum oculi, instar flatus frigidi.

VIRTUS: calefaciens, roborans, resolvens.

USUS: Luxatio, Visus obfuscatio, Odontalgia.

OBS. De oleo Cajeputi varia curiosa profert VAN DER BECK (*).

399. *HYPERICUM* quadrangulum. LINN. *Sp. pl.*
1104.

Afcyron. DODON. *Pemptad.* 78.

Pharm. *HYPERICI* Herba.

Locus. Europa, in pratis. *Perenne.*

FORMA, rec. *Radix* repens, horizontalis, cylindrica, extus rubra, subtus instructa fibris carnosis, descendentes, undique pulchre sangvineis; *parenchymate* albo. *Caulis* erectus, glaber, tetragonus: angulis acutis, adspersis punctis parvis, nigricantibus, sparsis; pedalis, inferne simplex, superne ramosus: ramis alternatim oppositis, breviusculis, inferne tetragonis, superne ancipitibus. *Folia* opposita, sessilia, ovali-oblonga, obtusa, pollicaria, internodii longitudine, glabra, supra viridia, lineata, rugosa, utrinque nervulosa, subtus pallidiora, nervosa, patentia, adspersa punctis diaphanis, parcius sparsis per discum, & punctis aliis nigris undique sub margine; *ramea* folia minora. *Corymbus* terminalis glaber, fastigiatus, simpliciusculus, foliosus, constructus e ramis caulis erectis, superne floriferis, pedunculis alternatim oppositis, bifloris, intermedio flore solitario, priore. *Bractea* ovali-oblongæ, obtusæ, oppositæ, ad pedicellos, patentis. *CAL. Perianth.* 5-partitum: laciniis ovali-oblongis, obtusis, glabris, trinerveis, nigro-punctatis.

COR.

(*) *Act. phys. med. A. N. C. vol. 1. app. p. 123.*

COR. *Petala* 5, ovali-oblonga, obtusa, sessilia, patentia, calyce duplo longiora, lutea, venosa, subtus adspersa punctis parvis, nigris, polymorphis, frequentibus. *STAM.* *Filam.* plurima, lutea, basi in fasciculos coherentia, corolla breviora. *Anth.* subrotunda, didymæ, singulæ terminatæ puncto nigro. *PIST.* *Germeu* superum, viride, ovatum, glabrum, majusculum, longitudine calycis, trigonum: angulis rotundatis; desinens in *Stylos* 3, subulatos, longitudine staminum. *Stigmata* simplicia, nigricantia.

PROPR. *rec. Florum:* *Odor* debilis; *sapor* amaricans, balsamicus; *masticati* salivam purpureo tingunt. *Foliorum:* *odor* debilis, in odorem angelicæ sylvestris incidens; *sapor* amaricans, substypticus, subbalsamicus; *masticata* salivam viridescenti tingunt.

VIRTUS: balsamica, vulneraria, anthelminthica, tonica.

USUS: Hæmoptysis, Ulcera interna, Vulnera.

OBS. 1. In pharmacopoliis nostris indiscrete colligunt Hypericum perforatum & quadrangulum; quod perinde quoque esse poterit, cum ambæ species puncta nigricantia gerant; quadrangulum vero plurima. Hæc puncta sunt totidem vesiculæ, turgidæ liquore resinoso-oleoso, purpureo; qui, oleo expresso vel spiritu vini extractus, sanguineam tincturam producit. In floribus semieruptis liquor tingens valentior est, quam in eruptis, ubi fere exsiccatae & vacuæ sunt hæc vesiculæ. Itaque flores ante eruptionem colligendi. *Infusum* aquosum florum recent. & nondum eruptorum, in B. M. digestum, rubro-purpureum fit, odore nullo, sapore debilissimo; cum Spiritu vitrioli itemque succo Citri gelato rubescit, & id quod purpureum est evanes-

scit; cum solut. aluminis purpurascit, & omne quod rubrum est evanescit; cum vitr. martis subito nigrescit.

OBS. 2. Radix recens Hyperici quadranguli decoctum dat sapore debili, subaustero, colore fere infusi florum, & cum reagentibus eadem fere phænomena monstrans ac Flores. *Folia* viridia Infusum dederunt citrino-subrubicundum, odore balsamico, sapore amaricanti-salfo, austero, lingvæ fortiter se imprimente, vitriolo martis subito nigrescens.

OBS. 3. De Hyperico scripsit cl. C. N. HELLENIUS (*), botanice. Enumerat 35 species hujus generis. Laudat Hypericum in phthisi pulmonali, decocto vinoso, sc. Rc. Summitat. Hyperic. manip. ʒ, coque in Vini hisp. libr. 4 ad tertiæ partis remanentiam; hujus colaturæ libr. ʒ svadet propinari omni mane & vespera.

CLAS-

(*) *Diff. de Hyperico*, Praef. ill. v. LINNÉ. Ups. 1776.

CLASSIS XIX.

SYNGENESIA.

ORDO

POLYGAMIA ÆQUALIS.

400. **T**RAGOPOGON pratense. LINN. *Sp. pl.*
1109. KNIPH. *Bot. orig. cent. 9.*

Tragopogon. DOD. *Pempt. 256.* LOB. *Hist.*
297.

Pbarm. BARBÆ HIRCI Radix.

Locus. Europa, in pratis. *Bienne.*

FORMA. *rec. Radix simplex, fusiformis, spithamæa vel ultra, fibrillosa, descendens, extus fusca in spontanea, albida in culta, rugis transversalibus, annularibus, approximatis; parencymate albido, carnoso, lutescente; post sectionem transversalem distincto centro medullari orbiculato, minutim striato, striis radiantibus, obducto corticali parte incarnata in spontanea, alba vero in culta.*

PROPR. *Odor nullus; sapor subdulcescens.*

VIRTUS: aperiens, mundificans.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Lac radice recentissime sectæ e corticali parte profluit, album, spissum, cremori lactis simillimum; quod, aëri expositum, brevi fit sanguineo-fufcescens, sapore dulci-amaricante. Si lac hoc chartæ albæ illinitur, illam maculat & tingit colore rúbicundo; in cute vero maculas sanguineas relinquit, aqua frigida facile eluendas, tenaxque fit, adhærens, in fila ductile. Hoc*

lac, vasculo exceptum & exsiccatum, abit in massam rubro-fuscam, gummi resinofam, inter digitos tenacem, sapore debili, substyptico, in aqua solubilem: solutione sanguinea. Atque hæc causa est, cur radix recens, in taleolas secta, & in aëre relicta, subito rubescat; sed ut hoc evitetur, expedit taleolas sectas statim in aquam frigidam immittere, quæ succum absorbet, ipsa rubicunda evadens.

OBS. 2. Radices primo autumno vel subsequente vere effodiendæ, antequam in caulem excrecant; postea nil valent.

OBS. 3. Folia, primo vere nuper erupta, refecantur prope radicem, & inter saturas sapidas locum tenent.

401. SCORZONERA hispanica. LINN. *Sp. pl.* 1112.

KNIPH. *Bot. orig. cent.* 7.

Scorzonera major hispanica 1. CLUS. *Hist.* 2. p. 137.

Scorzonera f. viperaria. BLACKW. *Herb. t.* 406.

Scorzonera. DOD. *Pempt.* 256. LOB. *Hist.* 298.

Pharm. SCORZONERÆ Radix.

Locus. Europa. Colitur in hortis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix fusiformi-cylindrica, spithamæa, descendens, extus vestita nigro cortice & rugoso: rugis annularibus, parce fibrillosa; *parenymate* carnosio, albo; post sectionem transversalem notato centro medullari orbiculato, amplo, striato: striis radiantibus, obsolete; obducto annulo incarnato, punctato; corticali parte alba, lactescente. *Sicc.* Radix in officinis secta in taleolas longitudinales occurrit, extus rubras, intus albas, flexili-fragiles.

PROPR. rec. Odor nullus. Sapor aquosofucculentus, subinsipidus. *Siccata* radix, conscis-
sa

sa & inter digitos tractata, subadhæret, quod ex principio melligineo derivatur; *masticata* comminuitur, pulposa fit, sapore dulcescente, grato, absque omni aromate.

VIRTUS: nutriens, aperiens, temperans.

USUS: culinaris; Apozemata.

OBS. 1. Radices recentes resectæ ferruginæ evadunt, si in aëre linquantur; si vero mox, ubi resectæ fuerunt, in aquam frigidam immittuntur, albæ manent, & aquam tingunt colore ferrugineo. *Lac*, e radice incisa emanans, spissum est, album, cremori lactis simillimum; si chartæ albæ illinitur, maculis rubro-ferrugineis eam inquinat. Hoc lac, vasculis exceptum, quando siccescit, colorem assumit ferrugineum, spissescit, induitur pellicula fusca, tandem abit in Gummi-resinam, sicciozem, fragilem, superficie fusca, fragmentis albidis, odore nullo, sapore styptico. Hæc massa, fricata cum aqua pura, solvitur: solutione rubra. In aqua pura trituratione maximam partem solvitur: solutione primum lactescente, cinerea, deinde mora & quiete sensim rubra evadente, turbida, cum sedimento in fundo vasis; vitriolo martis huic solutioni addito, fuscescit, præcipitatur. In spiritu vini solvitur minor ejus pars, quam in aqua: solutione turbida, lactescente, non rubra. Massa ipsa, in parca aquæ quantitate tractata, emollitur; tenax fit, digitis paululum adhæret. In candelæ flamma accenditur hæc gummi-resina, flagrat, flamma vivida, non fumante, non fuliginosa, relicta favilla. Si vero sub accensione flamma extingvitur, fumat, nidore olei olivarum accensi. *Infusum* rad. siccatae aquosum, citrinum, limpidiusculum, dulce, cum vitr. martis vix fuscescit.

OBS. 2. Radices Scorzonerae pariter ac Barbæ hirci in culinis invaluerunt, mensisque apponuntur in aqua elixata, cum tali embammate, quali utimur ad asparagos.

OBS. 3. De Scorzonera scripsit J. M. FEHR (*). Præmissis præparatis, formulis, descriptioneque Scorzonerae, usum ejus in morbis malignis & febribus, in epilepsia & convulsionibus, atque in melancholia laudat. Scripsit bene & ex propria experientia: imprimis legi merentur ea, quæ de febribus immiscuit, observata, revera utilia & vere practica. His addi possunt, quæ de diebus criticis commentatur, ubi diem quartum in febribus magni facit. Scorzoneram in febribus adhibet sub forma decocti, malis citreis acidulati, vel pisanam parat ex Hordeo mundato, radic. Scorzonerae & Acetosæ, cum syrupo limonum & aceto rosaceo.

402. LACTUCA sativa. LINN. *Sp. pl.* 1118. *Mat. m.* 370.

Lactuca sativa sessilis sive capitata. LOB. *Icon.* 242.

Lactuca capitata crispis Brassicæ foliis. LOB. *Hist.* 121.

Lactuca capitata. DON. *Pempt.* 634.

Culinis LACTUCÆ caput.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Annua.*

FORMA. rec. Radix fibrosa. *Caudex* brevis-simus. *Folia* petiolata, approximata, subrotunda s. ovalia, apice obtuso-rotundata, utrinque glabra, luteo-viridescencia, basi pallida, disco bul-lata s. plicato-rugosa, margine-plana, vix plicata, tenuia, repanda, denticulato-serrata; exteriora magis rotunda, patentia, interiora magis oblonga, obovata, pallidiora, citrina, conniventia in caput laxiusculum, magnitudine pugni vel ultra. *Petioli* breviusculi, lineares, supra plani, subtus carinati, albi, fragiles, in caudice imbricati.

PROPR. rec. Odor nullus; *sapor* debilissime ole-

(*) *Ancora sacra vel Scorzonera.* Jenz 1666.

oleraceus, vix subamaricans. *Masticata* folia fragilia, subsucculenta, comminuuntur: saliva subviridescente, sc. e foliis comminutis.

VIRTUS: temperans, subrefrigerans.

USUS: culinaris; Ardor viscerum, Hypochondriasis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. Lactucæ recentis lutescens, debilius odoratum, sapore Lactucæ; a vitr. martis nil demutatum.

OBS. 2. Lactuca inter antiquissima oleracea merito numerari potest. Apud priscos Romanos e primariis deliciis fuit, sæpeque cœnam inchoaverunt Lactuca: *Claudere quæ cœnas Lactuca solebat avorum, Dic mihi, cur nostras inchoat illa dapes?* MARTIALIS. Apud nos Lactuca plerumque editur recens crudaque, cum oleo, aceto & sale. Satis facilis est digestionis; si vesperi comedatur, noctes tranquillas facit. Coquitur etiam uti alia oleracea, & tenerrima fit.

403. LEONTODON Taraxacum. LINN. *Sp. pl.* 1122. *Mat. m.* 368. *OED. Icon. t.* 574.

Dens leonis. BLACKW. *Herb. t. 1.* LOB. *Hist.* 117.

ZANNICH. *Venez. t.* 288. DOD. *Pempt.* 625.

Taraxacon. MERIAN. *Eruc. ort. p. 4. t. 9.*

Pissenlit. *vulgo.*

Pharm. TARAXACI Radix, Herba.

Locus. Europa, Virginia, in pascuis *Perenne.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, albido-cinerea, rugis transversalibus, subannulatis, crassitie vix digiti minimi, spithamæa, subramosa, fibris capillaribus serie longitudinali simplici utrinque disposita. *Parenchyma* carnosum, e tunicis congestis constans, fibra centrali rigida, tenaci, post sectionem transversalem toto disco annulatum: annulis concentricis, puncto centrali, e fibra ab-

scissa; lactescens. *Folia* cuncta radicalia, plura congesta, petiolata, palmaria, utrinque pubescentia, patentia, acuta, runcinato-pinnatifida: lobis oppositis, confluentibus, triangularibus, acutis, sursum excurrentibus, basi rectis, undique dentatis; costa tenaci, albida, teretiufcula. *Petioles* marginati, basi vaginato-plani, albi. *Scapi* plures ex una radice, erecti, teretes, vix tomentosi, nudi, uniflori, longitudine vix foliorum. *CALYX* communis glaber, duplex: *exterior* pallidus, polyphyllus: squamis linearibus, planis, acutis, imbricatis, reflexis; *interior* viridis, polyphyllus: squamis parallelis, linearibus, contiguis, erectis, carinatis, apice fuscis, calyce exteriori paullo longioribus. *COR.* composita, æqualis, hermaphrodita. *Propria* ligulata, truncata, 5-crenata, supra lutea, subtus purpurascens. *STAM.* syngenesiæ, lutea. *PIST.* *Germen* ovatum, scabridum; *pappo* stipitato, simplici. *Stylus* staminibus longior. *Stigmata* 2, revoluta, lutea. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. & siccatur rad. Odor nullus. Sapor initio obscure dulcescens, tum amarus. Primo vere minus amaricans, magis abundans succo melligineo; æstate magis amaricans. *Herbæ odor* debilis; *sapor* amarus.

VIRTUS: aperiens, diuretica.

USUS. Obstructio hepatis, Hypochondriasis, Icterus.

OBS. I. Tota planta vegetans lactescit: lacte spisso, albissimo, cremori lactis simillimo, sapore amaro. Radix recentissime effossa admodum lactescit, sed ante desinit lac fundere, quam evidenter marcescere occipit planta. Radix, scapus, petioles, nervique foliorum lac stillant, sed ipsa substantia folii minime. Hoc lac pro-

rum.

rumpit intra tunicas radices, ipsis tunicis non lactiferis. Neque fibra centralis lacte fecunda. Si lac istud chartæ albæ tenuiter illinitur & siccat, maculam relinquit splendens; sin crassius inungitur charta, eadem macula rubicunda inquinatur. Lac, in vasculo receptum & exsiccatum, pariter se habuit, ac de lacte Scorzonera dictum est.

OBS. 2. Succus, e radicibus Taraxaci, tempore vernali vel autumnali effossis, expressus cauteque inspissatus, tenax fit, in fila ductilis, melligineus, limpidiusculus, colore rubicundo, sapore decocti maltæ inspissati. Qui vero e radicibus, sub ætate collectis, paratur, turbidus fit, subfuscus, amaricans.

OBS. 3. Principio suo dulci nutrientem vim exserit hæc radix, quare etiam in culinas introduci jam pridem cœpit. Petioli teneri crudi eduntur in sativa herbaria. Radices a Talpis colliguntur, quemadmodum aliæ radices esculentæ.

OBS. 4. Infusum aquos. radices siccatae limpidum, lutescens, sapore radices; vitr. martis paullulum fuscificat. *Infusum foliorum* siccatae lutescens, leniter amaricans; vitriolo martis nigrescit.

OBS. 5. In hepatis morbis præstantissima est radix hæc recens, sero lactis, jusculis & apozematibus incocta. Præclara identidem inde vidi, ubi alia fefellerunt. Sæpe mihi successit resolvere duritiem hepatis cum jusculo, parato e radice rec. Taraxaci & fol. rec. Acetosæ, in sero lactis coctis, vel in aqua, addito vitello ovi, quod jusculum quotidie per plures septimanas, immo menses, sumserunt ægroti, propinato simul cremore Tartari. Hoc regimen exoptata præstitit etiam in calculo felleo & in ascitide.

404. CICHORIUM Intybus. LINN. *Sp. pl.* 1142.
Mat. m. 373.

Intybus sylvestris. CAMER. *Epit.* 285.

Cichorium fativum. BLACKW. *Herb. t.* 177.

Cichorium sylvestre. BLACKW. *Herb. t.* 183.

DOD. *Pempt.* 624.

Pharm. CICHORII Radix.

Culinis ————— Folia tenera virentia.

Locus. Europa, ad margines agrorum. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix fusiformi-cylindrica, crassitie digiti, spithamæa, læpe pedalis, descendens, fibrillosa, fibrillis sparsis; *parenchymate* albo, post sectionem transversalem notato centro medullari orbiculato, duriusculo, striato-radiato; corticali parte carnosâ, lactescente: lacte albo. *Folia* radicalia primi anni tenera, longius petiolata, cuneiformi-oblonga, obtusa, subsucculentata, integra, subdentata, pollicaria vel ultra, utrinque glabra, inferne attenuata, in petiolum decurrentia. *Petioli* supra concavi, subtus convexo-teretes.

PROPR. rec. rad. Odor nullus; *sapor* intensius amarus. *Folior. tener.* Odor nullus; *sapor* grate amaricans; *masticata* tenera, comminuantur: saliva viridi-lutescente.

VIRTUS: aperiens, tonica, diuretica.

USUS. Hypochondriasis, Obstructio hepatis, Icterus.

OBS. 1. *Infusum* radic. sicc. aquosum limpidum, citrinum, odore nullo, sapore primum dulcescente, mox amaro; cum vitr. martis color sibi constat.

OBS. 2. Folia tenera secantur pro satura herbaria, sapida amaritie grata.

405. CICHORIUM Endivia. LINN. *Sp pl.* 1142.
Mat. m. 374.

Intybum fativum. DOD. *Pemptad.* 623. LOB.
Hist. 117.

Endivia crispa. BAUH. *Pin.* 125.

Endivia. BLACKW. *Herb.* t. 378.

Culinis ENDIVIÆ Herba virens.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Bienne.*

FORMA. *rec. Radix* cylindrico-fusiformis, fibrillosa. *Caulis* dodrantalis, erectus, simplex, teres, glabriusculus, vix lanuginosus, pallide viridescens. *Folia* alterna, lanceolato-cuneiformia, inferne attenuata, apice obtusa, dilute viridia, utrinque glabra, sed costa scabrida, fragili; spithamæa, erecta, venosa, margine undique dentata: dentibus linearibus, inæqualibus, acutiusculis, ciliato-scabris, subdenticulatis, parvis interjectis; *superiora* folia sessilia, amplexicaulia, magis linearia; *suprema* inferne ovato-oblonga, dentata, superne sensim lineari-lanceolata, serrata, ciliata; *inferiora* ut & *radicalia* longius petiolata. *Petioli* profunde canaliculati, subtus convexi, supra concavi, margine utrinque denticulato-serrato. *Flores* axillares, solitarii, pedunculati.

PROPR. *Odor* nullus; *sapor* grate amaricans; *masficata* comminuuntur: saliva viridi.

VIRTUS: aperiens, temperans.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquosum herbæ recent. lutescens Theæ instar, odore nullo, sapore amaricante; cum vitr. martis paullulum fuscescit.

OBS. 2. Si l. a. curabitur planta, in fasciculum liganda, unde folia magis albida teneraque evadunt, & flores vix erumpunt. Editur cruda, quasi Lactuca, in satira herbaria.

406. ARCTIUM Lappa. LINN. *Sp. pl.* 1143. *Mat.* m. 375. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3. OED. *Icon.* t. 642.

Bardana f. Lappa major. DOD. *Pempt.* 38.

Lappa major f. Arctium Dioscoridis. ZANNICH. *Venez.* t. 257.

Personata. CAMERAR. *Epit.* 887.

Pharm. BARDANÆ Radix, Herba, Semina.

Locus. Europa, Virginia, Canada, in cultis. Perenne.

FORMA. rec. Radix cylindrico-fusififormis, majuscula, subpedalis, descendens, instructa fibris filiformibus, serie longitudinali, opposita; extus fusco-cinerea, apice squamis deustatis, emarcidis. *Parenchyma* album, post sectionem transversalem distinctum centro medullari orbiculato, spongioso, in annosioribus cavo. *Caulis* erectus, teretiusculus, undique striato-fulcatus, grosse villosus, tripedalis, ramosus, diffusus. *Racemi* alterni, axillares e foliis, erecto-patentes, ramulosi. *Folia* alterna, patentia, petiolata, cordata, supra obscure viridia, rugosa, subtus cinerea, villosa, nervosa, venuloso-reticulata, nervis & venulis hispidiuscula, pedalia, margine undulata, grosse crenata, repanda, angulis posticis rotundatis, erectis, unde concava basi apparent. *Petioli* dodrantaes, undique villosi, subtriquetri, subtus sulcato-angulati: angulis purpurascens; supra plani, purpurei, basi latiores, subvaginati, subamplexicaules. *Corymbulus* florum terminalis, contractus, foliosus, floribus brevius pedunculatis. *Foliolum* loco bractæ, ad quemvis calycem, calyce paullo longius. *CAL.* communis ovatus, imbricatus, glaber, sed filis araneosis implexus, viridi-purpurascens, undique squarrosus: squamis

mis apice hamatis; quarum inferiores subulatæ; interiores lineares, adpressæ, summo apice subulato hamatæ. *COR.* composita; cærulea, longitudine calycis, tubulata. *Propria* infundibuliformis; tubo filiformi, albo; limbo tubuloso-campanulato, violaceo, 5-fido, acuto, erecto. *STAM. Filam.* 5, capillaria, alba. *Anth.* tubulosa, cærulea, ore 5-dentato, corolla paullo longior. *PIST. Germen* subtriquetrum, album, incurvatum, coronatum *Pappo* brevi, setaceo. *Stylus* albus, staminibus longior. *Stigma* bifidum, subulatum, exsertum. *Semina* oblonga, fusca, striata, crassiuscula. *Receptac.* paleaceum: paleis fetosis, albis.

PROPR. rec. rad. Odor vix ullus; *sapor* debilis, vix amaricans, *sicc.* in taleolas longitudinales scissa, dura, fragilis, colore sordido; *masticata* emollitur in ore, comminuitur, non ingrata; *Herbæ rec. odor* nullus; *sapor* amarus; *masticatur* saliva viridi; *Seminum: sapor* amarus.

VIRTUS radiceis: mundificans, diuretica, diaphoretica.

USUS radiceis: Arthritis.

OBS. 1. Infusum aquosum *rad. sicc.* tenue, lutescens, odore & sapore debili; vitriolo martis non nigrescit, sed turbidum fit & opalescit.

OBS. 2. Radix junior effossa tenera est & esculenta, & si, tanquam radix Scorzonæræ, pro mensa paratur, satis sapida fit. Vernali tempore colliguntur etiam caules juniores, & parantur ut turiones asparagi, ipsa radice sapidiore.

OBS. 3. De radice Bardanæ ejusque in Arthritide usu legisse juvat libellum cl. J. HILL (*). Folia Bardanæ

(*) *Management of the Gout, with the virtues of Burdock root.* London 1758.

næ recentia laudat J. H. SCHOENHEYDER (*) in excoriationibus & ulceribus apertis, extus adhibita; narratque, hæc folia opem tulisse, ubi remedia heroica fefellerunt.

OBS. 4. Sunt qui semina in nephritide magni æstiment, sub forma emulsionis propinata.

407. CARDUUS marianus. LINN. *Sp. pl.* 1153.

Mat. m. 316. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1.

Carduus Mariæ. BLACKW. *Herb. t.* 79. DALECH. *Hist.* 1475.

Sylibum, Carduus Mariæ. LOBEL. *Icon.* 2. p. 7.

Carduus leucographus. DOD *Pempt.* 710.

Pharm. CARDUI MARIÆ Herba, Semina.

Locus. Europa australis, Anglia, locis ruderratis. *Annuus.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, descendens, undique fibrosa. Caulis erectus, angulatus, undique striatus, minutim lanuginosus, simpliciusculus, bi-vel tripedalis, superne ramosus. Folia ovali-lanceolata, alterna, frequentia, sessilia, amplexicaulia, glabra, nitida, supra ex albido & viridi variegata, subtus viridia, nervis hirsuta, subragilia, margine ciliato-spinosa; inferiora pedalia, petiolata, runcinata: lobis oppositis, subovatis, concavis marginibus undique erectis, quorum inferiores sensim minores; superiora sinuata, dentata, dentibus oblongis, ciliatis; suprema lanceolata, acuta, ciliato-spinosa, concava. Petioli foliis breviores, pilosi, crassi, succulenti, trigoni, supra concavi, albo-hirsuti, subtus convexi, utrinque compressi, margine utrinque vestiti lobis foliaceis, oppositis, subcordatis, pariter ciliato-spinosis, sursum currentibus, basi liberis, erectis. Flores in ramis terminales, pedun-

(*) *Collectan. Societ. med. Havniens.* vol. 1. p. 223.

dunculati, solitarii: pedunculis foliosis. *CAL.* communis ovato-subrotundus, imbricatus: squamis infimis minoribus, cuneiformibus, obtusis, minutim lanuginosis, ciliatis, inæqualibus; mediis majusculis, oblongis, adpressis, apice auctis foliolo ovato-oblongo, patentissimo, concavo, ciliato-spinoso, terminato spina rigida, recta; supremis longioribus, auriculis sensim minoribus. *COR.* cærulea, æqualis, tubulosa, calyce longior, hermaphrodita. *STAM.* syngenesiæ. *Semina* obovata, obtusa, utrinque compressiuscula, ex albido & fusco nebulosa, nitida, coronata *Pappo* setaceo, simplici, instar penicilli. *Receptac.* carnosum, setaceum.

PROPR. rec. herbæ: Odor nullus; sapor herbaceus; *masficata* folia succosa: saliva viridissima; *seminum:* odor debilis; sapor dulcescenti-leniter subamaricans, vix acriusculus.

VIRTUS seminum: diaphoretica.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum *folior.* rec. obscure viride, herbaceum; vitriolo martis nigro-fuscescit. *Infusum seminum* contusorum aqueo-emulsivum, superficie pingvi, odore & sapore nullo, a vitriolo martis non alteratur.

OBS. 2. *Semina* in praxi quotidiana pulveribus refrigerantibus contra Pleuritidem immiscentur. *Folia,* utut saporis debilis herbacei, acidum tamen sal essentielle continent, Tartaro vini analogum, ut observavit cl. MARGGRAF (*).

408. CYNARA Scolymus. LINN. *Sp. plant.* 1159.
SCHWENCK. *Gewass.* 442.

Ci-

(*) *Memoir. de l'Academ. des scienc. de Berlin, 1747.*
p. 79.

Cynara hortensis foliis non aculeatis. ZÜCK.
Mat. alim. 198.

Cynara. BLACKW. Herb. t. 458. DOD. Pempt.
712.

Culinis CYNARÆ capita virentia.

Locus. Europa australis. Colitur in hortis. Per-
ennis.

FORMA. rec. Flores (capita) subsolitarii, pedun-
culati: pedunculis crassis, teretibus, striatis, minu-
tim lanuginosis, foliosis; foliis petiolatis, cuneifor-
mi-lanceolatis, obtusis, retusis, supra venosis, gla-
briusculis, subtus reticulatis, villosis. CAL. com-
munis ovatus, obtusus, polyphyllus, imbricato-
squarrosus, magnitudine fere pugni: squamis lan-
ceolatis, bipollicaribus vel ultra, glabris, carno-
sis, ad medium arcte adpressis, tum divarica-
tis, concavis, apice mucronatis, pungentibus;
inferioribus sensim brevioribus. COR. compo-
sita, æqualis, tubulosa, calyce vix longior; propria
tubo longissimo, cylindrico, albo, apice clava-
to; limbo 5-partito: laciniis subulatis, superne
planiusculis, obtusis, sordide ferrugineis, erectis.
STAM. Filam. 5, setacea, clavæ tubi inserta.
Anth. cylindrica, ore 5-fido: laciniis linearibus,
obtusis. PIST. Germen ovato-tetragonum, gla-
brum, instructum Pappo simplici, setaceo, co-
rolla brevior, albo. Stylus filiformis, corolla
paullo brevior. Stigmata 2, subulata, conni-
ventia, erecta, corolla longiora, carulea, ex-
stantia. Receptac. carnosum, setosum: setis albis,
longitudine fere Pappi.

PROPR. squamar. crud. Olor vix ullus; sa-
por amaricans, ingratus; costar. sapor vix ama-
ricans, gratus; masticatæ carne tenera, abrafili.

VIRTUS: diuretica.

USUS: culinaris.

OBS.

OBS. 1. Calyces ante florescentiam resecti elixantur in aqua subfalsa, & eduntur squamæ calycinæ, vehiculo embammatis, abradendo carnem lateris interioris; receptaculum, ut tenerrimum & magis carnosum, maxime lapidum est. Esirantur etiam cocti & refrigerati, cum oleo, aceto & pipere.

OBS. 2. Corollæ rec. in aqua frigida per 48 horas infusæ, addito pauxillo salis culinaris, lac coagularunt, fere ut coagulum animale, uti docet cl. YOUNG (*). Flores Cardui vulgaris, Jaceæ, succus Acetosæ, & Galium luteum, lac non coagularunt. In Barbaria utuntur Arabes & Mauri floribus Cynaræ ad caseum conficiendum; SHAW (**).

409. CYNARA Cardunculus. LINN. *Sp. pl.* 1159.
 Carduus esculentus. ZÜCK. *Mat. alim.* p. 184.
 Scolymus aculeatus. TABERNÆM. *Hist.* 1075.
Culinis CARDUNCULI Herba.

Locus. Creta; colitur in hortis. *Perennis.*

FORMA. rec. Caulis erectus, teretiusculus, bipedalis, crassitie pollicis, undique sulcatus, adpersus pube rara, superne ramosus. Rami alterni, erecti, magis lanuginosi, subviscidi, digitis compressi debilius adglutinantes, compressiusculi, striati. Folia radicalia petiolata, subtus villosa, albido-cinerea, reticulata, supra glabra, saturate viridia, nitidiuscula, tripedalia, duplicato-pinnatifida: pinnis oppositis, oblongis, apice productis, basi in costam decurrentibus, margine foliaceo, erecto, integro; singulis pinnatifidis; sinubus subtus reflexis; laciniis lanceolatis, integris; Caulina alterna, sessilia, brevius decur-

T t

cur-

(*) *Dijfert. de Lacte*, in cl. SANDIFORT *Thesaur. dissert.* vol. 2. p. 534.

(**) *Voyage dans la Barbar. &c.* tom. 1. p. 311.

currentia: decursu pinnatifido; longa, pedalia vel ultra, supra obscure viridia, subviscida, pubescentia, subtus albido-cinerea, villosa, utrinque nervis reticulata, juxta costam supra concava, pinnatifida: laciniis oppositis, lanceolatis, acutiusculis, obtuse dentatis: dentibus rotundatis, instructis aculeis fragilibus. *Costa* valida, subtus convexa, striata, supra concava. *Petioli* crassi, pubescentes, folio breviores, subtus convexi, undique sulcati, supra concavi, margine utrinque dentati. *Flores* in ramis terminales, erecti, solitarii, pedunculati. *Pedunculi* crassi, subfoliosi, uniflori. *CAL.* communis ovatus, imbricatus: squamis ovato-oblongis, glabris, vix pollicaribus, subcarnosis, ultra medium adpressis, tum divaricatis, plano-concavis, apice mucronatis, pungentibus; inferioribus sensim minoribus. *COR.* composita æqualis, tubulosa, calyce longior; *propria* tubo cylindrico, longissimo, albo, longitudine calycis, apice clavato: limbo 5-partito: laciniis setaceis, ferrugineis, apice planiusculis, obtusis, erectis. *STAM.* *Filam.* 5, setacea, clavæ tubi inserta. *Anth.* cylindrica, ferruginea, ore 5-fido, erecto, obtusiusculo. *PIST.* *Germ.* oblongum, subtetragonum, glabrum, instructum *Pappo* setaceo, corolla duplo brevior. *Styl.* filiformis, corollæ vix longitudine. *Stigm.* 2, cærulea, cylindrica, conniventia, erecta, exstantia. *Receptac.* carnosum, fetosum: fetis longitudine pappi, albis.

PROPR. rec. *Odor* debilis, graviusculus, balsamicus; *sapor* amarus, odori congruens; *coct.* sapidus.

VIRTUS: diuretica.

USUS: culinaris.

OBS. Folia virentia colliguntur in fasciculum, circumvolvuntur stramine, & postquam lutescentia evaserunt, elisantur tamquam turiones Asparagi, prævia infusione in aqua calida, abjicienda, subsequente decoctione in aqua subsalsa; eduntur cum embammate, ad asparagos usurpari solito, vel condimento ex jure carnium, butyro & pauxillo macis vel piperis.

410. **CARLINA** acaulis. LINN. *Sp. pl.* 1160. *Mat.* m. 378.

Chamæleon albus. CLUS. *Hist.* 2. p. 155. **CAMER.** *Epit.* 428.

Carlina altera. DOD. *Pempt.* 715.

Pharm. CARLINÆ (Cardopatiæ) Radix.

Locus. Europa australis, in apricis. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* *Radix* dodrantalis, cinerea, cylindrica, apice ramosa, extus fusca, longitudinaliter rugosa, tuberculata: tuberculis sparsis, e fibris resectis; *parenchyma* solidiusculum; post sectionem transversalem notatum centro medullari, amplo, striato: striis radiantibus, obducto annulo fusco, sæpe tamen carioso.

PROPR. *sicc.* *Odor* fragrans, validus, non ingratus; *sapor* aromaticus, acris, calidiusculus, satis gratus; *masticata* emollitur in ore, linguam & fauces labiaque leniter mordet, diu inhærens, halitum oris aromaticum reddens, etiamsi fauces aqua frigida sæpius eluuntur.

VIRTUS: alexiteria, sudorifera.

USUS.

OBS. *Radix aquam still.* dat fragrantem, cum oleo *stillatitio* pariter fragrante, in aqua subsidente; **NEUMANN.**

OBS. 2. Flores hujus plantæ, eodem modo ac Cy-

nara solet parati, mensis in Helvetia subinde apponuntur; v. HALLER.

4II. *CARTHAMUS tinctorius*. LINN. *Sp. pl.* 1162.

Mat. m. 377.

Cnicus indicus. RUMPH. *Amboin.* 5. p. 215. t. 79. f. 2.

Cnicus vulgaris. CLUS. *Hist.* 2. p. 152.

Pharm. *CARTHAMI* Flores, Semina.

Locus. Oriens, India. *Annuus.*

FORMA. Petala corollæ compositæ rubra, infundibuliformia; tubo filiformi, elongato; limbo 5-partito: laciniis linearibus, acutiusculis, erectis, binerveis: nervo utrinque marginali, fusco. *Semina* alba, nitida, conica, subincurvata, subtetragona, basi latiora, apice oblique obtusa, puncto excavato ad latus apicis, magnitudine seminis Pyri Mali vel ultra, ponderosa. *Parencyma:* nucleus oleosus, intra corticem cartilagineum.

PROPR. succ. Florum: Odor & sapor debiles. *Seminum:* Odor nullus; sapor subdulcescens; *masficata* leniter nauseosa, acriuscula. Semina, aquæ immixta, subsidunt.

VIRTUS florum: tinctoria; *seminum:* purgans.

USUS.

OBS. Petala florum Carthami duplici prædita sunt parte colorante, altera gummosa, lutea, altera vero resinosa. Prior extrahitur aqua simplici; posterior nonnisi in spiritu Vini vel lixiviiis alcalinis solubilis. Hic color ruber est, in lutescentem vergens; diluitur & belle cerifeus fit ex addito succo citri. Sericum, bombyx & lintea hoc colore imbuentur, si jusculo Carthami alcalino, succo citri saturato, frigide immittantur, præcipue si Orleana pro basi s. fundamento sup-

supposita fit. Repetitis infusionibus, alternatim exsiccando, in materia tingenda color exaltari potest. Verum Carthami color fugax est, brevique evanescit a radiis solis, vel etiam ab aëre libero; destruitur porro ab omnibus alcalinis, acidis mineralibus, immo etiam a purissimo spiritu vini. Reducitur succo citri, quando causa fuit alcalina.

412. SANTOLINA Chamæcyparissus. LINN. *Sp. pl.* 1179. *Mat. m.* 383.

Abrotanum femina vulgaris. BLACKW. *Herb. t.* 346. CLUS. *Hist. 1.* p. 341.

Santolina. DOD. *Pempt.* 269.

Santolina foliis teretibus. DUHAM. *Arbr. 2.* p. 258. *t.* 67.

Pharm. SANTOLINÆ Herba.

Locus. Europa australis. *Fruticulus.*

FORMA. rec. Caulis fruticosus, pedalis vel ultra, teres, brunneus, cortice rimoso, erectus, ramosus, diffusus. Rami sparsi, patuli, simplices, teretes, erecti, inferne brunnei, superne minutim tomentosi, albi, foliosi, ramulosi: ramulis brevissimis, internodiis vix longioribus, subpatentibus, vestitis foliis. Folia ramorum alterna, frequentia, internodiis longiora, petiolata, vix minutim pubescentia, pinnato-dentata: dentibus cylindricis s. turbinatis, obtusis, brevibus, patulis, utrinque geminis, unde quadrifariam spectant; tenera, h. e. ramulorum, tomentosa, quadrifariam imbricata: dentibus subglobofis. Petiolus (s. rachis) compressus, supra versus marginem utrinque longitudinaliter sulcatus. Peduncululi laterales, solitarii, longissimi, dodrantales, teretiusculi, striati, inferne pubescentes, foliosi: foliis sparsis; superne glabri, nudi, uniflori. *CAL.*

communis glaber, hemisphæricus, arcte imbricatus: foliolis subcarnosis, convexis, linearibus, obtusis, incurvis, adpressis, margine membranaceo-scariosis, minutim ciliatis, apice obtusis. *COR.* composita æqualis, discoïdea, lutea, hemisphærica, magnitudine fructus Cerasi minoris; *propria* infundibuliformis. *Tabus* cylindricus, incurvus, calyce longior. *Limbus* 5-fidus: laciniis ovato-acutis, reflexis. *STAMINA* syngenesia, longitudine vix corollæ. *PIST.* *Germ.* oblongum, obsolete tetragonum, glabrum, nudum. *Stylus* setaceus, corolla longior. *Stigm.* 2, subulata, revoluta, exserta, lutea. *Receptac.* paleaceum: paleis membranaceis, linearibus, concavis, carinatis, obtusis, germine paullo longioribus, apice ciliato-pilosis.

PROPR. rec. Odor fragrans, graviusculus, non ingratus; *sapor* amarus, aromaticus: aromate in Angelicam sylvestrem incidente.

VIRTUS: stomachica, anthelminthica.

USUS.

ORDO

POLYGAMIA SUPERFLUA.

413. TANACETUM vulgare. LINN. *Sp. pl.* 1184.
Mat. m. 381. KNIPH. *Botan. orig. cent.* 2.
 GMEL. *Sibir.* 2. p. 133. t. 65. f. 1.

Tanacetum vulgare luteum. ZANNICH. *Venez.*
 t. 283. BLACKW. *Herb.* t. 464.

Tanacetum. DOD. *Pempt.* 36. LUDW. *Ætÿp.*
 p. 11. t. 22.

Pharm. TANACETI Herba, Flores, Semina.
Locus. Europa. *Perenne.*

FOR-

FORMA. rec. Caules plures ex una radice, erecti, teretes, striato-angulati, glabri, bi-vel tripedales, superne ramosi. *Rami* alterni, erecti, simplices, pariter striato-angulati. *Folia* alterna, sessilia, amplexicaulia, utrinque viridia, glabra, punctata: punctis excavatis, opacis; pinnata: pinnis sessilibus, lineari-lanceolatis, incisopinnatifidis, ferratis; inferioribus sessilibus, superioribus in rachi communi usque ad pinnam proximam decurrentibus; costa plana, utrinque dentata, ferrata. *Corymbus* terminalis, in caule & ramis, sessilis, fastigiatus. *Bractææ* lineari-subulatæ, in pedunculis. *CAL.* communis hemisphæricus, glabriusculus, luteo-viridescens, imbricatus: squamis adpressis, lanceolatis, acutis, apice scariosis, cinerascens. *COR.* composita convexa, lutea, subæqualis, discoidea, calyce paullo longior. *Propria* hermaphrodita, tubulata, striato-angulata; ore truncato, 5-fido, acuto, erecto; *femineæ* paucissimæ in radio, angustiores, trifidæ. *STAMINA* syngenesiæ, corolla breviora. *PIST.* *Germen* oblongum, glabrum, nudum. *Stylus* setaceus, corolla longior. *Stigmata* 2, revoluta. *Receptac.* nudum. *Semina* parva, cylindrico-turbinata, angulata, utrinque truncata.

PROPR. rec. folior. *Odor* fortis, gravis, acutus; *sapor* aromaticus, odori congruens, amarus, acutus. *Florum* rec. & siccat. *Odor* foliis conveniens, paullo tamen gratior; *sapor* a foliis vix abludens, sed magis aromaticus, magis calidus. *Seminum*: *odor* fragrans, fortis; *sapor* amarus, acutus.

VIRTUS: tonica, stomachica, anthelminthica, emmenagoga, diuretica, resolvens.

USUS: Hysteria, Cachexia, Lumbrici.

OBS. 1. Extrahitur menstruo aquoso & spirituoso. *Aqua still.* fragrans. *Infusum* aquosum *folior.* rec. rubro-aurantium, odore fragrante Tanaceti, forti; ex vitr. martis nigrescit. *Infusum florum* recent. limpidiusculum, luteum, odore & sapore foliorum, infuso congruente, magis tamen aromatico; vitriolo martis nigrescit. *Extractum* florum aquosum ad unam quartam partem obtinetur; spirituosum vero ad unam sextam partem; *CARTHEUSER.* *Oleum stillat.* flavum, acre & amaricans.

OBS. 2. Lumbricis validum est antidotum Tanacetum, præcipue femina, in praxi medica usitatissima.

414. TANACETUM Balsamita. LINN. *Sp. pl.*

1184. *Mat. m.* 382. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.

Mentha sarracenicæ. LUDW. *Ectyp. p.* 8. t. 16.

Balsamita mas. BLACKW. *Herb. t.* 98.

Costus hortensis. DALECH. *Hist.* 678.

Balsamita major. DOD. *Pempt.* 293.

Pharm. BALSAMITÆ Herba.

Locus. Europa australis. *Perenne.*

FORMA. rec. *Caules* plures ex una radice, bipedales, erecti, teretiusculi, angulati, minutim pubescentes, ramulosi, ramis alternis, breviusculis. *Folia* alterna, petiolata, integra, ovata, obtusa, margine undique obtuse serrata, utrinque viridia; punctata, minutim pubescentia, palmaria vel ultra, erecto-patentia; *tenera* villosa. *Petioli* foliis multo breviores, latiusculi, supra plano-concavi, subtus carinati, basi subdecurrentes. *Stipulae* 2, oppositæ, subcuneiformes, inciso-dentatæ; sæpe stipulae 2 aliæ, inferiores, parvæ;

væ, lineares, oppositæ, integræ. *Corymbus* terminalis, erectus, minutim lanuginosus, sessilis, fastigiatus, compositus e ramis alternis, inferne foliosis, superne singulis corymbulosis. *Bracteæ* lineares, acutæ, solitariæ ad ramulos corymbi, & in pedunculis. *CAL.* communis hemisphæricus, lanuginosus, undique imbricatus: squamis plurimis linearibus, adpressis, subciliatis. *COR.* composita lutea, æqualis, tubulosa, longitudine calycis; *propria* tubo rugoso, ore quinquefido, acuto, patente. *STAMINA* syngenesiæ, longitudine vix corollæ. *PIST.* *Germen* subcylindricum, striatum, angulatum, glabrum, nudum. *Stylus* filiformis. *Stigm.* 2, linearia, truncata, patentia, corolla vix longiora. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. Odor fragrans, in Salviam incidens, sed longe gratior; *sapor* amaricans, aromaticus, ab odore non abludens, calidus; *masticata* folia *rec.* in lingua calefaciunt, tere ut Camphora, sed debilius.

VIRTUS: stomachica, tonica, resolvens, emmenagoga.

USUS. Hysteria.

OBS. *Infusum* aquos. viridi-rubicundum, odore fragrante, sapore amaricante, aromatico; vitriolo martis fusco-nigrescens.

415. ARTEMISIA Abrotanum. LINN. *Sp. pl.* 1185. *Mat. m.* 385.

Abrotanum mas angustifolium majus. DUCHAM. *Arbr.* 1. p. 20. t. 4.

Abrotanum mas. DOD. *Pempt.* 21.

Pharm. ABROTANI Herba.

Locus. Europa australis, Oriens. *Suffrutex.*

FORMA. rec. *Caulis* inferne fruticosus, fuscus, glabriusculus, teretiusculus, superne herba-

baceus, undique striato-angulatus, tectus foliis & ramis, pedalis, minutim lanuginosus. *Rami* sparsi, frequentes, erecti, foliosi. *Folia* sparsa, petiolata, utrinque punctata, minutim lanuginosa, duplicato-pinnatifida: laciniis lineari-angustis, elongatis, obtusis, integerrimis, supra bifidatis, subtus obsolete carinatis; *ramea* simpliciora, longius petiolata. *Petioli* lineares, supra plani, bifidati, subtus convexiusculi. *Axillæ* omnes foliorum fœcundæ ramulis & eorum rudimentis. *Flores* racemosi, subrotundi, nutantes, magnitudine seminis Raphani.

PROPR. rec. *Odor* fragrans, validior, subtemulentans, gratus; *sapor* aromaticus, odori congruens, amaricans, calidiusculus.

VIRTUS: tonica, stomachica, resolvens, emmenagoga.

USUS. Cachexia, Gangræna.

OBS. Extrahitur potius menstruo spirituosio, quam aquoso. *Infusum* aquosum lutescens, odore fragrante, sapore aromatico, amaricante; vitriolo martis nigrescit.

416. ARTEMISIA tota cinerea. GRONOV. *Orient.* 259.

Artemisia contra. LINN. *Mant.* 2. p. 282?

Absinthium Santonicum. RAUW. *Rais.* p. 456. t. 42.

Absinthium Santonicum Judaicum. ZANON. *Hist.* p. 1. t. 1.

Absinthium Seriphium ægyptium & semen sanctum, Scheba Arabum. CAMER. *Epit.* 457. t. 457. fig. infer.

Sementina. JAGER *Epist.* 388. 390.

Pbarm. CINÆ (*Santonici*) Semina.

Locus. Regnum Mogol, Persia, Perennis.

FOR-

FORMA. sicc. Summitates plantæ deraſæ, conſtantes e fruſtulis ramulorum & foliis plantæ viridulis, parvis, ſubulatis, obtuſis, utrinque compreſſis, ſupra & infra linea elevata carinatis, glabriuſculis, atque e capitulis parvis, ſubaggregatis, viridulis, ſubrotundis, obtuſis ſ. turbinatis, minutim pubeſcentibus, imbricatis: ſquamis ovatis, obtuſis, concavis, vix ciliatis, erectis, adpreſſiuſculis; quarum inferiores ſenſim minores.

PROPR. sicc. Odor fragrans, fortis, graviuſculus, ſubnauſeoſus, baſſamicus, fere Chenopodii Botryos; ſapor odori congruens, amaricans, calidiuſculus, aromaticus, inhærens; *maſticatæ* facile comminuuntur, calent in lingua, ſubſequenti ſenſu quaſi frigoris.

VIRTUS: ſtomachica, anthelminthica, emmenagoga.

USUS. Lumbrici.

OBS. 1. Extrahitur menſtruo aquoſo & ſpirituoſo. *Extractum* aquoſum vix aromaticum; ſpirituoſum vero totum ferme aroma continens. *Infuſum* aquoſum rubicundum, odore & ſapore fragrante; vitr. martis addito nigro-fulceſcit. Hujus infuſi guttæ 40, aquæ font. unc. ꝑ inſtillatæ, addito vitr. martis, colorem fuſco-rubicundum protulerunt.

OBS. 2. Ad lumbricos proſtigandos revera multum valent ſemina Cinæ. Propinari debent in ſubſtantia, adultis drachm. 1 vel 2, bis de die. Pellunt communiter lumbricos, ſed larvas inſectorum minus certo; nec Tænia illis cedit, niſi in larga doſi ſumantur, & tunc ſolummodo fruſtula Tæniæ divulſa abeunt.

OBS. 3. Puellæ cuidam decenni, vermibus conſtanti, ſemina Santonici exhibui, ſed per illud tempus, quo iis utebatur, menſes fluxerunt, qua re cognita, uſum

sum eorundem diffusasi, unde etiam fluxus sponte cessavit.

OBS. 4. Inter merces, quas mercatores Armeni per Orientem circumferre solent, femina Cinæ locum occupant, quæ e regno Mogol petita esse asserit TOURNEFORT (*).

417. ARTEMISIA pontica. LINN. *Sp. pl.* 1187.

Mat. m. 387. KNIPH. *Bot. or. cent.* 6.

Absinthium tenuifolium incanum. DUHAM.

Arbr. 1. p. 24. *t. 5. Dod. Pempt.* 24.

Pharm. ABSINTHII PONTICI Herba.

Locus. Austria. Colitur in hortis pharmaceuticis. *Perennis.*

FORMA. rcc. Caules plures ex una radice, teretes, minutim angulati, pedales, superne pubescentes, ramulosi. *Rami* alterni, breviusculi, axillares e foliis, patentés. *Folia* alterna, petiolata, plana, supra minutim villosa; viridescencia, obsolete punctata, subtus cinerea, minutim tomentosa, pollicaria vel ultra, duplicato-pinnatifida: laciniis lineari-subulatis, acutiusculis, simplicibus vel dentatis; *superiora* trifida. *Petioli* foliis breviores, supra canaliculati. *Stipulae* loco foliola 2, opposita, pinnatifida, laciniis subulatis, petiolo breviora, erecta. *Racemi* florum virgati, in ramis terminales, elongati, patentés, singuli secundi, compositi e racemulis brevibus, foliosis: foliolis trifidis s. simplicibus, breviusculis, vix patentibus. *Flores* subglobosi, nutantes, breviter pedicellati: pedicellis foliosis. *Calyces* tomentosi. *Corolla* composita, calyce vix longior.

PRO.

(*) *Voyage du Levant*, T. 3. p. m. m.

PROPR. rec. & ficc. Odor fere Abrotani, sed gravior, in Absinthium vulgare incidens, verum gravior; sapor aromaticus, calidiusculus, in Tanacerum incidens, amarus; masticata folia recentia debilius calent in ore & faucibus, saliva viridescente.

VIRTUS: tonica, stomachica, emmenagoga, reolvens.

USUS. Atonia.

OBS. Infusum aquos. herbæ rec. pulchre luteum, aurei coloris, odore fragrante, sapore aromatico, amaricante, grato; vitriolo martis subito fusco-nigrescit; hujus infusi guttæ 20, cum aquæ puræ unc. ß & vitriolo martis, colorem obscure viridescentem stiterunt.

418. ARTEMISIA Absinthium. LINN *Sp. pl. 1188.*

Mat. m. 386. KNIPH. Bot. orig. cent. 4.

Absinthium vulgare majus. DÜHAM. *Arbr. 1. p. 24. t. 5.*

Absinthium vulgare latifolium. FEHR *Absinth. p. 11. t. 1.*

Absinthium. CAMER. *Epit. 452. BLACKW. Herb. t. 17.*

Absinthium latifolium. DOD. *Pempt. 23.*

Pharm ABSINTHII VULGARIS Herba.

Locus. Europa, in ruderatis. Perennis.

FORMA. rec. Caulis erectus, bipedalis, teres, villosus, albidus, striato-angulatus, paniculatum ramosus. Rami sparsi, axillares e foliis, simplices, striati, superiores breviores. Folia alterna, petiolata, plana, minutim punctata & villosa, mollia, pinnatifida: pinnis alternis, cuneiformibus, pinnatifidi: laciniis linearibus, obtusifusculis; summa sessilia, cuneiformia, trilobata; suprema integra, lineari-lanceolata. Racemi florum

rum terminales in ramis, compositi, foliosi, secundi, virgati, floribus pedicellatis, nutantibus, magnitudine seminis Cannabis. *Bractææ* lineari-subulatae, ad pedicellos. *CAL.* communis subglobosus, imbricatus: squamis exterioribus subulatis, obtusis, superne concaviusculis, tomentosis, paucioribus; interioribus ovatis, scariosis, ferrugineis, carina villosis, adpressiusculis. *COR.* composita convexiuscula, calyce paullo longior, ferrugineo lutescens; *propria disci* hermaphrodita, tubulosa, ore 5-fido; *radii* toeminea, subulata, obtusa. *STAM. Filam.* 5, capillaria. *Anth.* tubulosa, corolla brevior. *PIST.* utrisque: *Germen* obovatum, glabrum, nudum. *Stylus* subulatus, corolla paullo longior. *Stigm.* 2, patentia; *disci* linearia, truncata; *radii* subulata. *Receptac.* villosum.

PROPR. rec. & succ. Odor fortis, fragrans, graviusculus, temulentans; *sapor* intensius amarus.

VIRTUS: antiputredinosa, antacida, anthelmintica, resolvens, tonica, stomachica.

USUS. Vermes, Cachexia, Colica frigida, Appetitus languidus.

OBS. 1. *Infusum* aquosum luteum, odore fragrante Absinthii, sapore amarissimo; vitriolo martis fusco-nigricans. *Oleum still.* fusco-viride, odore Absinthii debiliore, sapore debili Absinthii, calidiore, terebinthinato. Ex herb. absinth. libr. 25 olei ess. a drachm. 6 ad drachm. 10 obtinuit cl. BAUMÉ. Inter decoquendum, id, quod in Absinthio temulentiam facit, avolat; hinc *extractum* aquos. bonum, perquam amarum, $\frac{1}{3}$ fere ponderis foliorum.

OBS. 2. De Absinthio scripsit J. M. FEHR (*). Laudat Absinthium ut optimum ventriculo, & reliquis a-

1133-

(*) *Hiera picra, vel de Absinthio analecta.* Lips. 1668.

maris præstabilius, cumprimis utile in hydrope, ver-
mibus, obstructionibus hepatis, scorbuto, calculo, po-
dagra, febribus intermittentibus. Nocere vero dicit ab-
sinthium epilepticis & apoplecticis. Scripsit pro tem-
pore bene, & proprias observationes immiscuit plu-
rimas.

419. ARTEMISIA vulgaris. LINN. *Sp. pl.* 1188.

Mat. m. 384. ZANNICH. *Venez.* t. 237. BAUH.

Hist. 3. p. 184.

Artemisia. BLACKW. *Herb.* t. 431.

Pharm. ARTEMISIÆ RUBRÆ Herba.

Locus. Europa, in cultis. *Perennis.*

FORMA. *rec.* *Caulis* erectus, bi-vel tripeda-
lis, teres, striato-angulatus, lanuginosus, ramo-
sus. *Rami* virgati, simplices, striati, pubescentes,
erecto-patentes; inferiores sensim minores.
Folia plana, alterna, sessilia, bipollicaria, super-
ne viridia, glabra, lineata, subtus tomentosa,
cinerea, pinnatifida: lobis suboppositis, lanceola-
tis, acutis, pinnatifidis: laciniis lineari-lanceola-
tis, acutiusculis, subdentatis; lobis inferioribus in-
tegris; infimis lunulatis, stipulæ loco circum cau-
lem flexis. *Panicula* florum terminalis, virgata,
composita e racemis compositis, elongatis,
foliofis, in ramis terminalibus, constantibus e
racemis axillaribus, simplicibus, secundis, erectis,
floribus brevius pedicellatis. *Folia floralia* lon-
gitudine fere racemi, reflexo-patentia, integra;
inferiora simpliciter pinnatifida; suprema simpli-
cia, linearia. *Braçtææ* lineari-subulatæ, ad pedi-
cellos sitæ, longitudine fere florum. *CAL.* com-
munis subglobosus, magnitudine seminis canna-
bis, subtomentosus, imbricatus: squamis erectis,
adpressiusculis; inferioribus linearibus; superiori-
bus

bus ovali-oblongis, obtusiusculis, membranaceis. *COR.* composita discoidea, longitudine calycis, truncata; *propria* disci hermaphrodita, cinerea, tubo filiformi, limbo turbinato, ore 5-fido, acuto, revoluta; *radii* foeminea, setacea, ore bifido. *STAM.* *Filam.* 5, capillaria. *Anth.* cylindrica, corolla brevior. *PIST.* *Germ.* utrisque ovale, obtusum, glabrum, nudum. *Styl.* setaceus, corolla longior. *Stigm.* 2, linearia, latere superiore sulcata, revoluta; radii subulata, acuta; disci truncata, apice villosa. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. fol. Odor subfragrans, subrancidus; *florum odor* fortior; *sapor* herbaceus, vix amaricans; *masticata* folia tenacia, saliva viridi.

VIRTUS: emmenagoga, tonica.

USUS. Menses difficiles, Obstructio mensium.

OBS. *Infusum* aquosum herbæ rec. obscure rubroaurantium, odore forti herbæ, sapore odori congruente, vix amaricante; vitriolo martis nigro-fuscescens.

β. *Artemisia orientalis vulgaris* facie, *Masia* patree malab. *BROWN. Philos. transact. vol. 22. p. 1020.*

Artemisia chinensis cujus mollugo *Moxa* dicitur. *PLUK. Almag. 50. t. 15. f. 1.*

Ambrosia, forsân e *China*, anguriæ foliis accedens. *PLUK. Alm. 27. t. 10. f. 6.*

Pharm. MOXA.

Locus. *China*, *Japonia.* *Perennis.*

FORMA. *Fomes* tomentosus, viridescenti-brunneus, levissimus, mollis, constans tomento conglomerato: pube tenui.

PROPR. Odor nullus, neque sapor. *Moxa* optimo fomiti inservit; accenditur facillime ex scintillis, absque flamma, igne gliscente & serpente,

te, usque dum consumpta fuerit, fumat: fumo non ingrato, remanente favilla mollissima, subtomentosa, nigra, inquinante. In ignis flamma accenditur & flagrat absque flamma. Moxæ frustulum magnitudine seminis Pisi majoris, foliis libri cujusdam impositum, accensum & crematum, folium primum comburendo perforavit, maculamque nigram subjacenti folio impressit.

*VIRTUS.**USUS.* Cauterium actuale.

OBS. 1. Japonenses sequenti modo Moxam præparant. Sumunt Artemisiam, in umbra exsiccatam, potissimum ejus summitates, tundunt, & inter ambas manus tamdiu conterunt, quoad nihil amplius quam fibræ internæ lanuginosæ remanent, cortice externo decidente. Abhinc carminantur pectine, ita ut qui processum non conspexit, Artemisiam amplius esse vix credere posset. A. CLEYERUS (*).

OBS. 2. De Moxa illiusque usu bene scripsit E. KÆMPFERUS (**). Gentibus plerisque Asiaticis moris antiqui fuit, ut morbos doloresque cauterizando levarent ac depellerent. Arabes, Perisæ & Indi Muhamedani solent pannum gossypinum cæruleum convolvere, & supra cutem comburere, ex quo sequuntur ulcera, sæpe consolidatu difficillima. Indi gentiles medullam adhibent Junci, oleo Sesami imbutam, & post accensam. Chineses & Japonenses, revellendi scopis; Moxa ignescenti pro cauterio utuntur. Scilicet portionem Moxæ in conum convolvunt, altitudinis pæne uncialis, quem loco inurendo affigunt, & illata fastigio scintilla accendunt, atque sic depasci finunt. Imbecillibus 3 duntaxat Moxæ turundas singulis in locis applicant, robustioribus vero 10, 15,

(*) *Epistol.* apud VALENTINI *l. c. p. m. 432.*

(**) *Amœnit. exor. p. 589. seq.*

20 vel plures imponunt. Hic mos arthritidem, podagram & rheumatismum ope cauterii actualis curandi, ad alias migravit gentes. Sic Arabes Beduini gossypium loco moxæ supra cutem accendunt (*). Lappones vero fomite ex Boletis igniario utuntur (**). Experimentis institutis LEEUWENHOEK (***) invenit, Gossypii concisi turundam, juxta Moxam chartæ impositam & accensam, illi exacte respondere; sic parum refert, utrum cum Moxa vel Gossypio cauterium applicetur.

420. ARTEMISIA Dracunculus. LINN. *Sp. pl.* 1189.

GMEL. *Sibir.* 2. p. 126. t. 59. 60. f. 1.

Dracunculus hortensis. BLACKW. *Herb.* t. 116.

Draco herba. DOD. *Pempt.* 697.

Pharm. DRACUNCULI Herba.

Locus. Sibiria, Tartaria. *Perennis.*

FORMA. rec. Caules plures ex una radice, bipedales vel ultra, erecti, teretes, superne subangulati, glabri, ramosi. *Rami* alterni, erecti; inferiores breviores. *Folia* alterna, sessilia, integra, lanceolata, acuta, utrinque glabra, atomis minutissimis adspersa, supra venulosa; *caulina* bipollicaria, dependentia; *ramea* minora, patentia. *Stipulae* 2, oppositæ, lineari-subulatae, obtusæ, erectæ, arcuatæ. *Racemus* terminalis, compositus, paniculatus, foliosus: foliolis linearibus. *Flores* pedunculati, parviusculi, gemini, ovati, nutantes, magnitudine vix seminis Cannabis. *CAL.* communis imbricatus, ovatus, saturate viridis, vix minutim pubescens: squamis ovato-oblongis, convexis, obtusis, concaviusculis, margine tenui, mem.

(*) D' ARVIEUX *Voyage dans la Palest.* p. 254.

(**) CAN. LEEM *de Lapponib. Finnarch.* p. 378.

(***) Vide ROE. HOOKE'S *Philos. experim. and observat.*

membranaceo; quarum inferiores minores. *COR.* *composita* calyce paullo longior, ferruginea, tubulata, mixta e floribus hermaphroditis & fœmineis; *propria* hermaphrodita, cylindrica, tubo subdiaphano, ore 5-fido, acuto; fœminea ovata, subdiaphana, acuta, hermaphroditis duplo brevior. *STAMINA* syngenesiæ, corolla breviora. *PIST.* *Germen* hermaphroditis obsoletum; fœmineis cylindricum. *Stylus* cylindricus. *Stigma* hermaphroditis simplex, inclusum; fœmineis bifidum, revolutum, corolla longius. *Receptaculum* nudum.

PROPR. rec. *Odor* fragrans, svaveolens, subambrosiacus; *sapor* aromaticus, odori congruens, gratus, vix amaricans; *masticata* folia calidiuscula, linguam & fauces leniter calefacientia, saliva viridescente.

VIRTUS: tonica, stomachica, emmenagoga.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquosum herbæ rec. lutescens, odore fragrante, valido, sapore aromatico; vitriolo maris fusco-nigrescit. *Acetum* Dracunculi gratissimum, fragrans.

OBS. 2. Folia Dracunculi siccata s. recentia adhibentur in culinis nostris ad cibi condimentum, omnino gratum. In Persia usus culinaris hujus herbæ ab antiquissimis retro temporibus adeo invaluit, ut in omni mensa spargantur hujus folia, quæ a discumbentibus inter prandendum arripiuntur edunturque, ad appetitum excitandum. Immo pauperes Persarum cibi loco Dracunculum adhibent, contenti solo pane, cum Dracunculo & oxylaccharo. P. DELLA VALLE (*).

(*) *Reiß-beschreib.* part. 3. p. 54.

421. GNAPHALIUM arenarium. LINN. *Sp. pl.* 1195. *Mat. m.* 389.

Chrysocoma aureave coma. LOB. *Hist.* 256.

Stoechas citrina germanica. BAUH. *Hist.* 3. p. 153.

Pharm. STOECHADIS CITRINÆ Flores.

Locus. Europa, in campis arenosis. *Annuum.*

FORMA. rec. Corymbus cymosus, terminalis, subquarrosus: squamis alternis, linearibus, acutis, minutim tomentosis, remotis. *CAL.* communis luteo-citrinus, subrotundus, imbricatus: squamis scariosis, lanceolatis, acutis, laxiusculis; inferioribus minoribus. *COR.* composita tubulata, calyce paullo longior, planiuscula, lutea, uniformis, hermaphrodita; *propria* cylindrica, ore 5-fido, erecto. *STAM.* syngenesiæ. *PIST.* Germen cylindricum, scabriusculum, coronatum Pappo simplici, sessili, longitudine corollæ. *Stylus* setaceus. *Stigm.* 2, subulata. *Receptac.* nudum.

PROPR. sicc. Odore & sapore caret. *Recens* odoris est debilis, at grati.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS. Suffimenta.

OBS. Infusum aquos. lutescenti-rubicundum, sapore & odore debili; vitriolo martis fusco-nigrescit.

422. GNAPHALIUM dioicum. LINN. *Sp. pl.* 1199. *Mat. m.* 388. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3.

Pilosella minor. DOD. *Pempt.* 68.

Pharm. GNAPHALII Flores.

Locus. Europa, in apricis. *Perenne.*

FORMA. rec. Flores pedunculati, corymbosi: corymbo terminali, simplici, tomentoso, folioso. *CAL.* communis imbricatus: squamis linearibus, viridescentibus, tomentosis, apice coronatis squama scariosa, obovata, obtusa, incarnata
yel

vel purpurascens, erecta, radium efformante. *COR.* compos. hermaphrodita, longitudine calycis; *propria* infundibuliformis; tubo cylindrico, viridescens; limbo campanulato, villosa, diaphano, 5-fido, acuto. *STAM.* syngenesia. *PIST.* *Germ.* turbinatum, coronatum *Pappo* simplici, subcrispo. *Styl.* cylindricus. *Stigma* simplex. *Feminei* flores in distincta planta, corollulis cylindricis, angustis. *Receptac.* nudum, faveolatum.

PROPR. rec. Odor debilissimus; sapor herbaceus, debilis.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS. Suffimenta.

OBS. I. *Infusum* aquos. colore potus Theæ, odore debili, sapore substyptico; vitriolo martis nigrescit.

423. TUSSILAGO Farfara. LINN. *Sp. pl.* 1214.

Mat. m. 391. *OED. Icon. t.* 595. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6. BLACKW. *Herb. t.* 204.

Tussilago vulgaris. ZANNICH. *Venez. t.* 266.

Tussilago. CLUS. *Hist.* 140. CAMER. *Epit.* 590. 591.

Tussilaginis flores & folia. LOB. *Hist.* 320.

Bechii sive Farfaræ flores & folia. DODON.

Pempt. 586.

Pbarm. FARFARÆ Radix.

TUSSILAGINIS Folia, Flores.

Locus. Europa, locis humidiusculis, argillofis.

Perennis.

FORMA. rec. Radix vivax, cylindrica, teres, repens, tuberculosa: tuberculis sparsis, subrotundis, subpififormibus; ramosa, fibrillosa. *Scapi* vernaes, radicales, plures ex una radice, erecti, simplices, subspithamæi, teretiusculi, undique angulati, pubescentes, uniflori, squamosi: *squamis* sparsis, membranaceis, viridescensibus

lanceolatis, concavis, obtusiusculis, subpatentibus, glabris. *Folia* post florem, æstivalia, radicalia cuncta, longius petiolata, subrotundo-cordata, margine undique obsolete lobata, denticulata: denticulis subpurpurascensibus; spithamæa vel ultra, plana, patentia, supra glabra, venosa, subtus tomentosa, cinerea. *Petioli* teretes, supra plani, tomento raro adpersi. *CAL.* communis cylindricus, undique sulcatus, pubescens, utrinque truncatus, basi tumidiusculus, multipartitus; segmentis linearibus, parallelis, subæqualibus, convexis, marginibus membranaceis inflexis, apice pariter membranaceo, explanato, erecto, obtuso. *COR.* composita radiata, lutea, calycis longitudine. *Radius* foemineus, multiflorus, corollis linearibus, angustis. *Discus* hermaphroditus, corollis infundibuliformibus, tubo filiformi, elongato, limbo subdiaphano, campanulato, 5-fido, revoluto. *STAM.* syngenesiæ, corolla paullo longiora. *PIST.* *Germ.* utrisque cylindricum, coronatum *Pappo* piloso. *Styl.* cylindricus, foemineis elongatus. *Stigma* hermaphrod. simplex; foemineis 2, acuta. *Receptaculum* nudum.

PROPR. rec. Radicis: Sapor substypticus, leniter amaricans; *sicc. odor* debilior, non ingratus, *sapor* ut in recente. *Folior. rec. odor* debilis; *sapor* amaricans; *masticata* folia lubriciuscula. *Florum rec. odor* debilis; *sapor* amaricans, subgraviusculus.

VIRTUS: pectoralis.

USUS. Tussis.

OBS. I. *Infusum* aquosum *radicis* luteo-rubicundum, *sapore* *radicis*; vitriolo martis nigrescens. *Foliorum*

rum infusum luteum, leniter amaricans, satis gratum; vitriolo martis subito fusco-nigrescit.

OBS. 2. Folia & flores Tussilaginis sub forma infusi frequenter adhibent nostrates in Tussi. Cl. TH. PERCIVAL (*) usum hujus herbæ comprobat in hæctica & diarrhœa colliquativa.

424. TUSSILAGO Petasites. LINN. *Sp. pl.* 1215.

Mat. m. 390.

Tussilago major. CAMER. *Epit.* 592.

Petasites. DOD. *Pempt.* 487. LOBEL. *Hist.* 321.

BLACKW. *Herb. t.* 222.

Pharm. PETASITIDIS Radix, Herba, Flores.

Locus. Europa, solo pingviore. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix vivax, majuscula, crassitie digiti, longa, descendens; nudiuscula, glabra, apice incrassata, ovata, fibris plurimis filiformibus, descendentibus, e capite radice exeuntibus. *Parenchyma* carnosum; post transversalem sectionem notatum disco medullari orbiculato, cincto annulo composito e punctis geminis, oblongis. *Petioli* radicales, teretiusculi, striati, villosi, canaliculati, basi vaginati. *Folia* cordata, subtomentosa, quinquenervia: nervis ramosis; margine inæqualiter serrato-dentata: denticulis fuscescentibus; post flores incrementa, tandem magna. *Scapus* radicalis, angulatus, subtomentosus, dodrantalis, adpersus squamis lanceolatis, nervosis, glabris, purpurascentibus. *Thyrusus* terminalis, simplex, ovatus, obtusus, pedunculis unifloris. *Bracteæ* lineari-lanceolatae, acutæ, ad basin pedunculi inque ipso pedunculo sitæ, longitudine pedunculi. *CAL.* communis turbinatus, gla-

U u 4

(*) *Essays medical and experimental*, vol 2. p. 224.

glaber, multifidus; segmentis lineari-lanceolatis, obtusiusculis, parallelis, imbricatis, erectis, subæqualibus. *COR.* composita discoidea, hemna-phrodita, violacea; *propria* infundibuliformis, tubo filiformi, elongato, limbo campanulato, 5-fido, revoluto. *STAM.* syngenesiæ. *PIST. Germ.* teres, glabrum, coronatum *Pappo* simplici, paucissimo, *Stylus* staminibus longior. *Stigma* ovatum, obtusum, exsertum. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. Radic. Odor gravis; *sapor* ingratus, amaricans, leniter stypticus. *Foliorum:* *sapor* nauseosus, radice fortior, ingratus, amaricans; *odor* ingratus. *Flores* odore & sapore conveniunt, sed debiliores sunt.

VIRTUS: tonica, alexiteria, sudorifera, emmenagoga.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum radice sicc. rubicundo-lutescens; cum vitr. martis nigrum. *CARTHEUSER* dicit, aquam still. odorem esse, & parum olei still. præbere; *Extractum* aquosum ad unam quartam partem; spirituosum vero ad unam octavam partem dare.

425. *SOLIDAGO Virgaurea.* LINN. *Sp. pl.* 1235.

Mat. m. 393. *KNIPH. Bot. orig. cent.* 7.

Virga aurea vulgaris latifolia. *BAUH. Hist.* 2. p. 162.

Virga aurea altera ferrato folio. *LOB. Hist.* 159.

Virga aurea. *DODON. Pempt.* 142.

Pharm. VIRGÆ AUREÆ Herba.

Locus. Europa, in pratis sylvaticis. *Perennis.*

FORMA. rec. Caulis erectus, pedalis vel ultra, simplex vel ramosus, striato-angulatus, glaber. *Folia* alterna, ovali-oblonga, acuta, argute serrata, minutim ciliata, venosa, utrinque glabri-

briuscula, supra adspersa atomis cinereis, bipollicaria; inferiora caulina petiolata, superiora spatulata, summa sessilia, ovato-lanceolata, utrinque attenuata, integerrima; radicalia, h. e. folia primi anni novi furculi, longe majora, palmaria vel ultra, longius petiolata: petiolo profunde canaliculato. *Racemus* terminalis, pubescens, subssecundus, foliosus, erectus, compositus e racemulis axillaribus, foliis brevioribus, erectis, pedicellis instructis bracteis lineari-subulatis. *CAL.* communis imbricatus: squamis submembranaceis, glabris, lineari-lanceolatis, acutiusculis, carinatis, erectis, squarrosis; interioribus paullo majoribus. *COR.* composita lutea, radiata; *propria radii* ligulata, linearis, obtusa, emarginata, calyce paullo longior, erecta; *disci* tubulata, ore sifido, erecto, acuto. *STAM.* syngenesiæ, longitudine corollæ. *PIST.* *Germen* utrisque oblongum, glabrum, coronatum *pappo* simplici, erecto. *Stylus* filiformis. *Stigm.* 2, subulata, revoluta. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. Odor debilis, aromaticus; *sicc.* fortior. *Sapor* amaricans, calidiusculus.

VIRTUS: tonica, vulneraria, diuretica.

USUS. Ulcera interna.

OBS. *Infusum* aquosum rubicundum, odore subbalsamico, sapore herbaceo, subamaricante; cum vitr. maris nigro-fuscescit.

426. INULA Helenium. LINN. *Sp. pl.* 1236. *Mat. m.* 392. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 7.

Helenium. CAMER. *Epit.* 35. DOD. *Pempt.* 342.

BLACKW. *Herb. t.* 473.

Pharm. ENULÆ Radix.

Locus, Europa australis, Virginia. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix alba, majuscula, superne ramosa: ramis teretibus, breviusculis; undique obfessa fibris filiformibus, albis. *Parenchyma* carnosum, transversaliter sectum centro medullari albo, uniformi, circumdato annulo punctato, peripheria incarnata, striis radiata.

PROPR. rec. Odor gravis, validiusculus; *sapor* amarus, ingratus, in Acorum incidens, diu inhærens; *masticata* comminuitur, linguam faucesque leniter calefaciens.

VIRTUS: tonica, stomachica, pectoralis, alexiteria, pellens, emmenagoga.

USUS. Tussis, Asthma humidum.

OBS. Infusum aquosum luteo-rubicundum, odore & sapore radice; cum vitr. martis nigrescens. Rad. recent. libræ 3 dant extr. aquosi unc. 7. Destillatione aqua still. fragrans obtinetur, una cum paucillo camphoræ, sub forma floccosa, ut observavit cl. MALOUIN. Ex radic. rec. Enulæ libr. 12, drachm. ꝑ olei still. facile crystallisibilis, obtinuit cl. BAUMÉ.

427. *ARNICA montana*. LINN. *Sp. pl.* 1245. *Mat. m.* 395. *OED. Icon. t.* 63.

Diuretica. RENEALM. *Specim.* 118.

Caltha alpina. TABERNÆM. *Icon.* 336.

Pharm. ARNICÆ Herba, Flores.

Locus. Europa frigidior, in pratis. *Perennis*.

FORMA. rec. Caulis teretiusculus, subnudus, undique striatus, pubescenti-scaber, erectus, pedalis, simplex vel subdivisus: ramis binis, oppositis, simplicibus, erectis, nudiusculis, elongatis, unifloris. *Folia* radicalia plura, ovato-lanceolata, obtusiuscula, sessilia vel inferne attenuata in petiolos lineares, palmaria, integerrima, margine minutim ciliata, supra scabriuscula, subtus glabra

bra, trinervia; *caulina* pauca, minora, alterna, lineari-lanceolata, sessilia, ad ramificationem vero opposita. *Flores* terminales, solitarii, pedunculati, erecti. *CAL.* communis imbricatus, simplici serie: foliolis lineari-lanceolatis, acutis, æqualibus, pubescentibus, erectis. *COR.* composita radiata; *propria radii* ligulata, lanceolata, calyce triplo longior, patens, picta nervis longitudinalibus, parallelis, apice truncata, tridentata; *disci* infundibuliformis, tubo cylindrico, pubescente, limbo cylindrico, glabro, quinquefido, laciniis revolutis, acutis, scabridis. *STAM. disci: Filam.* 5, capillaria, minuta; *Anth.* cylindrica, corolla longior, ore 5-fido; *radii: Filam.* 5, tubo corollæ inserta, sterilia, absque anthera. *PIST.* utrisque. *Germ.* subulatum, undique longitudinaliter striato-angulatum, scabrum, coronatum pappo. *Styl.* setaceus, staminibus longior. *Stigm.* 2, subulata, spiraliter revoluta. *Semina* fusca, germi conformia, coronata *Pappo* simplici, albido. *Receptac.* nudum.

PROPR. succ. Odor debilior; *rec.* graveolens, sternutationem movens; *sapor* herbaceus, acris. Folia ficcata fragiliuscula, inter manus confricata & olfacta sternutationem excitant.

VIRTUS: emetica, errhina, diuretica, diaphoretica, emmenagoga.

USUS. Paralysis.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubicundum, herbaceo sapore, substypico; vitriolo martis nigrescit.

OBS. 2. Putant quidam, Arnicam sangvinem resolvere grumosum, unde *Panaceam lapsorum* vocant. Sed a parca dosi incipiendum, ne molestiam creet, & sensim augendum. Propinatur communiter in infuso, initio dosi drachm. 1, mane & vesperi, & prout circum-

cumstantiæ ferunt sensim ascendendo ad drachmas 2 vel ad unc. ꝑ. Cl. H. J. COLLIN (*) pulchra experimenta instituit cum floribus Arnicæ. Laudat illos in paralyfi, quod 28 paralyticis profuerunt. In amaurosi 9 casibus usum illorum adstruit, & observat, dolores acerbos in oculis circa finem curationis supervenisse. Præterea etiam antispasmodicos illos deprehendit, quod 7 casibus testatur. Credit, hos flores vascula cerebri obstructa infarctaque, & materiam ibi collectam solvere, atque sic virtute quadam specifica in sensorium commune & nervos agere. Apud plerosque urinam cient, vel sudorem movent, sed identidem curant sine ulla evacuatione sensibili. Sub actione florum communiter sentiuntur formicationes, dolores lancinantes vel urentes, quæ quidem bona sunt signa. Sub initio curæ sæpe sentiunt ægri molestiam in regione epigastrica, interdum etiam vomitum experiuntur. Si plethora & spissitudo humorum inflammatoria adest, præmitti debent evacuantia, antiphlogistica & refrigerantia. Alvus sub usu florum semper libera servanda, quare laxantia interponenda. Cl. V. B. AASKOW (**). curiosa experimenta cum floribus Arnicæ instituit, quibus confirmavit utilitatem horum florum, in tenuiori cerevisia infusorum, in paralyfi, pro potu ordinario. Rheumatismum chronicum lumborum post 14 dies curavit flor. Arnic. unc. ꝑ, crem. tart. drachm. 2 & Nitri drachm. ꝑ, in cerevisiæ tenuioris fervidæ libris 2 infusis; cujus mixturæ dimidiam portionem omni mane & vespera epotaret æger. Febres intermittentes protractas apud binas mulierculas curavit flor. Arnic. manip. ꝑ, quem in cerevisia infudit, & 2 horis ante paroxysmum propinavit. Valide operatum est hoc infusum, cum vehementibus vomituritionibus, sed tamen febrem sustulit apud unam post binas

(*) *Observat. part. 4. p. 5. seq.*

(**) *Societ. med. Havniens. collectan. vol. 2. p. 162. seq.*

nas doses, apud alteram vero post unicam. Ego her-
bæ Arnicæ unc. ꝑ̄ coquere feci cum cerevisia, cujus co-
laturam per plures dies omni mane sumserunt ægri,
quartana laborantes; sed febrim non sustulit hoc de-
coctum, verum majorem in modum vexavit ægrotos.
Nec radix Arnicæ mihi successit in quartana, sub for-
ma pulveris exhibita.

428. DORONICUM Pardalianches. LINN. *Sp. pl.*
1247. *Mat. m.* 394. MILL. *Figur. t.* 128.

Doronicum maximum, foliis caulem ample-
xantibus. CAMER. *Epit.* 823.

Doronicum 7. austriacum. CLUS. *Hist.* 2. p. 19.

Aconitum Pardalianches primum. DOD. *Pempt.*

434.

Pharm. DORONICI Radix.

Locus. Alpes Helvetiæ, Pannoniæ. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix tuberosa, ovata, vix pol-
licaris, alba, glabra, rugis annularibus, ciliatis;
parencymate carnosio, albo, post sectionem trans-
versalem notato disco æquali, annulo concentri-
co prope peripheriam, e punctis discretis, serie
annulari dispositis. *Siccata* dura, fragiliuscula.

PROPR. rec. Odor debilis, aromaticus, in
femen Nigellæ incidens; *sapor* dulcescens, gra-
tus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubicundo-lutescens, o-
dore leniter aromatico, sapore dulcescenti-amaricante,
aromatico; cum vitr. martis fufcescit.

OBS. 2. Radices recentes cum voluptate esitabat CONR.
GESNERUS (*), inflationem vero præcordiorum inde pas-
sus. De vi hujus medica nihil certi statuere possum;
scri-

(*) *Epist. med. fol.* 18. 6.

scripserunt multa veteres medici, sed certa experientia deest. Radicem recentem integram cum annexis foliis floribusque capi cuidam intravit W. COURTEN (*), sed nullam noxam insecutam vidit.

429. BELLIS arvensis. LINN. *Sp. pl.* 1248. *Mat. m.* 405. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1. BLACKW. *Herb. t.* 200.

Bellis sylvestris & hortensis. DOD. *Pempt.* 265.

Bellis hortensis multiplici flore. LOB. *Hist.* 253. *Pbarm.* BELLIDIS MINORIS Flores.

Locus. Europa, in apricis. Colitur in hortis. Perennis.

FORMA. *rec.* Flores solitarii, pedunculati, pleni. CAL. communis polyphyllus: foliolis ovali-linearibus, obtusis, ciliatis, apice barbatis, viridibus, glabris, simplici serie imbricatis, erectis. COR. composita, rubro-incarnata, plena: corollis ligulatis, cuneiformibus, retusis, bi-vel tripartitis, basi tubulosis, tubo pubescenti, brevi. STAM. nulla. PIST. Germ. ovatum, compressum, glabrum. Styl. cylindricus, longitudine tubi, albidus. Stigma bifidum, acutum, lutescens. Receptac. nudum.

PROPR. *rec.* Odor nullus; sapor vix ullus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Infusum aquosum rubicundum, odore nullo, sapore debili; vitriolo martis fusco-nigrescit.

430. CHRYSANTHEMUM Leucanthemum.

LINN. *Sp. pl.* 1251. *Mat. m.* 404.

Grande margarite. BULLIARD *Fl. paris. t.* 11.

Bel-

(*) *Philos. transact.* vol. 27. p. 485.

Bellis major. CAMER. *Epit.* 635. DOD. *Pempt.*
265. BLACKW. *Herb. t.* 42.

Bellis major f. *Consolida media vulnerario-*
rum. LOB. *Hist.* 253.

Pharm. BELLIDIS PRATENSIS Herba.

Locus. Europa, in pratis. *Perenne.*

FORMA. rec. *Caulis* erectus, pedalis, sim-
plex, vix ramosus, subpubescens. *Folia* alterna,
subcarnosa, obtusa, subpubescentia, inciso-serra-
ta; inferiora petiolata, obovata; superiora sessi-
lia, amplexicaulia, linearia, extrorsum latiora.
Flos pedunculatus, terminalis, solitarius. *CAL.*
communis hemisphærico-planus, arcte imbrica-
tus: squamis lanceolatis, obtusiusculis, adpressis,
margine scariosis, violaceis, vix pubescentibus,
carinatis; inferioribus minoribus; intimis mayo-
ribus, linearibus, magis scariosis. *COR.* compo-
sita radiata. *Discus* luteus, convexus; *radius* al-
bus, patens. *Corollæ disci* hermaphroditæ, tu-
bulosæ, tubo rugoso, pallido, limbo paullo cras-
siore, 5-fido: laciniis ovato-acutis; *radii* foemi-
næ, lanceolatæ, inferne paullo angustiores, ob-
tusæ, tricrenatæ, nervis parallelis obsolete in-
structæ, calyce triplo longiores. *STAM.* synge-
nesiæ. *PIST.* utrisque: *Germ.* oblongum, utrin-
que obtusum, striatum, angulatum, glabrum,
coronatum coronula paleacea, tenui, membrana-
cea. *Stylus* feraceus. *Stigmata* 2, linearia, trun-
cata, apice minutim ciliata.

PROPR. rec. *Odor* nullus; *sapor* herbaceus;
masficata folia teneriora, saliva viridescente.

VIRTUS.

USUS.

431. MATRICARIA Parthenium. LINN. *Sp. pl.*
1255. *Mat. m.* 400. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Ma-

Matricaria. BLACKW. *Herb. t. 192.* DOD. *Pempt.*
35.

Pharm. MATRICARIÆ Herba, Flores.

Locus. Europa australis, locis ruderatis. *Sub-*
perennis.

FORMA. rec. Radix cylindrica, fibris plurimis aggregatis, longitudinaliter dispositis. *Caulis* teres, erectus, undique striato-angulatus, glaber, bipedalis, virgatim ramosus. *Rami* alterni, striato-angulati, erecti, minutim pubescentes. *Folia* alterna, ad ramos, petiolata, plana, utrinque glabra, undique adspersa punctis parvis, excavatis, frequentibus; pinnatifida: pinnis suboppositis, ovato-oblongis, pinnatifidis, inciso-fer-ratis. *Petioli* subtriquetri. *Corymbus* terminalis in ramis, erectus, inferne foliosus, pedunculis elongatis, sulcato-angulatis, pubescentibus. *Bracteæ* lineares, angustæ, ad basin pedunculorum & in ipsis pedunculis, solitariae. *CAL.* communis, hemisphæricus, sulcatus, cinereus, arcte imbricatus: squamis parvis linearibus, convexo-carinatis, margine membranaceis, subciliatis, apice scariosis; adpressis. *COR.* composita, radiata. *Discus* luteus, hemisphæricus, hermaphroditus. *Radius* albus, deflexus, hermaphroditus. *Propria disci* tubulosa, angulata, scabriuscula, incurvata, calyce paullo longior, ore 5-fido; *radii*, ligulata, ovali orbiculata, apice retusa, tridentata, supra glabra, carinata, longitudine calycis, subtus rugosa, tubo breviusculo, utrinque marginato. *STAM. Disci:* *Filam.* 5, capillaria; *Anthera* tubulata. *PIST.* utrisque. *Germ.* oblongum, striato-angulatum, glabrum, nudum. *Stylus* filiformis, staminibus paullo longior. *Stigm.*

2, acuta, revoluta. *Semina* oblonga, angulata, nuda. *Receptac.* nudum.

PROPR. totius herbæ: *Odor* fragrans, validus, graviusculus, in Chamomillam & Tanacetum incidens; sed florum odor fortior; *sapor* amaricans, aromaticus, odori congruens, calidiusculus, præcipue florum.

VIRTUS: tonica, stomachica, resolvens, emmenagoga.

USUS. Hysteria.

OBS. 1. *Infusum* aquos. herbæ rec. saturate rubicundum, odore & sapore herbæ; vitriolo martis nigrofuscum. *Aqua still.* fragrans. *Oleum still.* leviter citrinum. Ex herb. Matricariæ libr. 56 accepit cl. BAUME olei still. unc. 1 ꝑ. *Extractum* aquos. amarum, salinum, vix aromaticum. Extr. aquosi ultra dimidium accepit NEUMANN; spirituosii vero tres octonas partes.

OBS. 2. *Variat* floribus suis duplici modo, aut radio excluso, aut disco excluso. Odor plantæ fragrans eximia in praxi medica pollicetur; certe hucusque apud nos neglecta planta.

432. MATRICARIA Chamomilla. LINN. *Sp. pl.*

1256. *Mat. m.* 402. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9.

Anthemis vulgaris. LOB. *Icon.* 770.

Chamæmelum vulgare. DOD. *Pempt.* 257.

Pharm. CHAMOMILLÆ NOSTRATIS Herba, Flores.

Locus. Europa, in agris, cultis. *Annua.*

FORMA. rec. *Caules* communiter plures ex una radice, erecti, teretes, striati, superne angulati, inferne læves, superne ramosi, pedales. *Rami* alterni, erecti. *Folia* alterna, subcarnosa, glabra, sessilia, pinnato-multifida: laciniis subulatis, acutis. *Flores* terminales, subpaniculati, pedunculati:

pedunculis striatis, nudis, unifloris. *CAL.* communis hemisphæricus, arcte imbricatus: squamis lineari-oblongis, obtusis, apice acutis membrana scariosa. *COR.* composita, radiata; *Discus* hermaphroditus, luteus, conico-hemisphæricus; *Radius* fœmineus, reflexus, albus. *Propria disci:* tubulata, infundibuliformis, tubo crassiore, membranaceo, rugoso, ore 5-fido; *radii* ligulata, lineari-subcuneiformis, obtusa, retusa, tridentata. *STAM.* syngenesiæ. *PIST.* utrisque. *Germ.* oblongum, nudum. *Styl.* breviusculus. *Stigm.* 2, revoluta. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. foliorum: Odor debilius fragrans; sapor acriusculus, calidiusculus, vix gratus. *Florum:* Odor fragrans, gratus, fortior; sapor aromaticus, calidiusculus; *sicc.* consimilis.

VIRTUS: discutiens, antiseptica, stomachica.

USUS. Clysmata, Balnea, Pediluvia, Species resolventes.

OBS. I. *Infusum* aquosum lutescenti-rubrum, odore fragrante, sapore herbæ; vitriolo martis parum fufcescit. *Extract.* aquos. dimidium ponderis florum accepit NEUMANN; spirituosum vero ad tres octonas partes ponderis florum. *Oleum still.* pulchre cæruleo-saphirinum. E florum libr. I olei cærulei drachm. 3 accepit cl. LEWIS, scrup. I NEUMANN; & drachm. I cl. SPIELMANN. Hæsitavi super colore cæruleo, dubitans, annon vasa cuprea, sub destillatione usitata, aliquid ad eum conferre possent. Itaque destillavi Summitat. herb. Chamom. rec. libr. 20 cum aqua pura, in vasis vitreis, & accepi scrup. 2 olei still. saturate cærulei, opaci, odore fragrante Chamomillæ, sed in oleum Terebinthinae insimul leviter incidente, sapore aromatico chamomillæ, calido. Hoc oleum, gustatum, salivam cæruleo tinxit; chartæ albæ illinitum, eandem cæruleo infu-

fecit, qui tamen color temporis tractu sponte obliteratus est, sola quippe ætate pallefcit hoc oleum in lagenis vitreis, in quibus fervatur. Hinc color caruleus non ex vasis cupreis proficifcitur, fed huic oleo revera proprius est. Oleum vero Chamomillæ, quod in pharmacopoliis occurrir, fubinde oleo Terebinthinæ defraudatum est; quod quidem didici, dum tale oleum in vasis vitreis rectificavi, & purum oleum Terebinthinæ transcendere observavi. Cl. DEMACHY (*) statuit, flores Chamomillæ oleum flavum dare, herbam vero caruleum; sed repugnat mea experientia.

OBS. 2. Flores chamomillæ frequentiffimi funt ufus in balneis, fpeciebus refolventibus, clyfmatibus. Ufus internus rarior est; valent tamen identidem in ipsis febribus intermittentibus, fi decoctum saturatum propinetur. Pulvis florum cortici Peruviano addi potest, quo quidem efficitur, ut febris, femel curata, adeo facile non repullulet. Oleum still. oppido calidum est, & raro propinatur.

433. ACHILLEA Parmica. LINN. *Sp. pl.* 1266.

Mat. m. 398. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Parmica vulgaris. CLUS. *Hist.* 2. p. 12. BLACKW.

Herb. t. 276.

Parmica folio Taraconis. LOB. *Hist.* 243.

Draco sylvestris f. Parmice. DOD. *Pempt.* 698.

Pharm. PTARMICÆ Radix, Herba, Flores.

Locus. Europa media, Sibiria, America feptentrionalis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, crassitie pennæ anserinæ, subgeniculata: geniculis sparsis, dimidiatis; alba, horizontalis, repens: fibriculis pluribus a geniculis exeuntibus. *Parenchyma* album, post sectionem transversalem notatum cen-

X x 2

tro

(*) *Nov. act. phys. med. A. N. C. vol. 4. p. 63.*

tro medullari orbiculato, parvo, cincto disco undique striato; corticali parte tenuiore. *Caulis* pedalis vel ultra, erectus, inferne teres, glaber, superne subangulatus, villosus, paniculatim ramosus. *Rami* alterni, erecti. *Folia* frequentia, alterna, sessilia, amplexicaulia, linearia, acuta, bi-vel tripollicaria, utrinque glabra, lucidiuscula, saturate viridia, margine retrorsum scabra, crenata: crenis minutim ferrulato-aculeolatis; subtus trinervia: nervis longitudinalibus, approximatis, quorum intermedius est costa. *Corymbus* terminalis, compositus, erectus, villosus, foliosus. *Bractææ* lineares in pedunculis. *CAL.* communis globosus, villosus, undique arcte imbricatus: squamis ovato-oblongis, acutis, subcarinatis, margine membranaceis, apice obtusis, subscariosis, minutim ciliatis. *COR.* composita, alba, plena, corollis ligulatis, foemineis, subrotundis, apice obsolete trifenatis, obtusis. *Receptac.* paleaceum; squamis membranaceis, lineari-lanceolatis, obtusis, longitudine vix florum.

PROPR. rec. radiceis: Odor nullus; sapor nullus; masticata tenaciusscula, primum insipida, deinde vero acris, in lingua & faucibus mordens; *Foliorum*: odor & sapor herbaceus, leviter amaricans, acris; masticata teneriora, acria, mordentia in faucibus, fere ut radix; saliva viridi. *Florum*: odor nullus; sapor in Millefolium incidens, sed debilior, pariter acris, sed minus quam folia.

VIRTUS: sialagoga, sternutatoria.

USUS. Odontalgia.

OBS. In Sibiria decoquant totam herbam, & propinant decoctum mictu cruento vel hæmorrhagia uteri laborantibus; J. G. GMELIN (*). 434.

(*) *Flor. Sibir. tom. 2. p. 196.*

434. ACHILLEA Millefolium. LINN. *Sp. pl.* 1267.

Mat. m. 397. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5. 7.

Millefolium vulgare album. ZANNICH. *Venez.*
t. 143.

Millefolium purpurei floris. DOD. *Pempt.* 100.

Millefolium. BLACKW. *Herb.* t. 18.

Miliifolium terrestre. MERIAN. *Eruc. ort.* p.
28. t. 71.

Pharm. MILLEFOLII Herba.

Locus. Europa, Virginia, in pascuis, agro-
rum marginibus. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix filiformis, descendens,
fibrillosa. Caulis erectus, pedalis, teretiussculus,
striatus, subangulatus, lanuginosus, simplex, su-
perne parce ramosus. Folia sessilia, amplexicau-
lia, lineari-lanceolata, alterna, pinnata: pinnulis
obovatis, oppositis, bipinnatifidis, acutis, obli-
quis, supra minutim pubescentibus, subtus lanu-
ginosis; inferiora petiolata: petiolis membran-
ceis, subvaginatis. Corymbus florum terminalis,
fastigiatus, lanuginosus. Bractæe lineares, pinna-
tifidæ vel integræ, pubescentes, parviusculæ, ad
ramos corymbi & pedunculos. CAL. commu-
nis ovatus, pubescens, arcte imbricatus: squamis
ovalibus, concavis, pubescentibus, obtusiusculis, su-
perne margine ciliatis. COR. composita, radiata. Di-
scus 12-florus, longitudine calycis, hermaphrodi-
tus, albus. Radius 5-florus, albus, foemineus, laxè
imbricatus. Propria disci: tubulata, infundibuli-
formis, tubo sordide lutescente, limbo subdia-
phano, campanulato, albido, 5-fido: laciniis o-
vato-acutis, revolutis; Radii ligulata, alba, sub-
rotunda, retusa, tridentata, patens, tubo cylin-
drico, viridescente, striato, subpubescente, lon-
gitudine calycis. STAM. syngenesiæ, corolla paul-

lo longiora, filamentis albis, anthera lutea. *PIST.* utrisque. *Germ.* oblongum; compressiusculum, subtetragonum, album, nudum, glabrum. *Styl.* capillaris, staminibus longior. *Stigm.* 2, linearia, truncata, patentia. *Receptac.* paleaceum: paleis teneris, membranaceis, oblongis, floribus brevioribus.

PROPR. rec. folior. Odor debilior, in odorem mucoris incidens; *sapor* consimilis, amaricans; *Florum: odor* foliorum, verum longe gratior; *sapor* amaricans, subcalidiusculus, leniter aromaticus; *sicc.* sapor consimilis, leniter acrisculus.

VIRTUS: tonica, vulneraria.

USUS. Hæmoptylis, Hæmorrhoides, Hysteria.

OBS. *Infusum* aquol. summatatum luteum, odore & sapore herbæ; vitr. martis nigrescit. Herbæ Millefolii libr. 17 dant *Extracti* aquosi libr. 1. Ex observatione cl. LEWIS, herba Millefolii, solo pingvi lecta, oleum dabit *stillatitium* belle cæruleum; quæ vero in solo sterili crescit planta, oleum dabit lutescens; nos autem destillatione accepimus oleum viride, aromate millefolii.

435. ANTHEMIS nobilis. LINN. *Sp. pl.* 1260. *Mat.* m. 401.

Chamæmelum odoratum. DOD. *Pempt.* 259.

Chamæmelum romanum flore multiplici. CAMER. *Epit.* 646.

Chamæmelum. BLACKW. *Herb. t.* 298.

Pharm. CHAMOMILLÆ ROMANÆ Flores.

Locus. Europa, in pascuis apricis. *Annua.*

FORMA. rec. Flores pedunculati, sæpe pleni.

CAL. communis hemisphæricus, minutim lanuginosus, undique sulcatus, imbricatus: squamis
li-

linearibus, adpressis; inferioribus acutis, margine scariosis; superioribus paullo majoribus, pariter apice scariosis, obtuso-rotundatis. *COR.* composita, radiata. *Radius* foemineus, albus, calyce duplo longior, corollis ligulatis, linearibus, obtusis, crena duplici emarginatis, patentibus. *Discus* luteus, hermaphroditus, corollis infundibuliformibus, ore crenato. *STAM.* syngenesiæ, corolla breviora. *PIST.* utrisque. *Germ.* lineare, nudum. *Styl.* subulatus. *Stigm.* 2, acuta, reflexa. *Receptac.* paleaceum: paleis scariosis, linearibus, concaviusculis, obtusis, floribus brevioribus.

PROPR. rec. & sic. Odor fragrans, fortis, balsamicus, gratus, cephalicus, in *Chenopodium Botrytidem* incidens; *sapor* odori congruens, amaricans, calidiusculus.

VIRTUS: resolvens, antiseptica, stomachica.

USUS. Hysteria, Febres intermittentes.

OBS. Extrahitur menstruo aquoso, sed perfectius spirituoso. *Infusum* aquosum lutescens, odore fragran- te, sapore aromatico-amaricante; vitr. martis fusco-nigrescit. *Decoctione* odor perit; hinc *Extractum* aquo- sum amarum, salinum, vix odoratum. *Aqua still.* fragrans. *Oleum still.* lutescenti-subviridescens, fra- grans, odore & sapore florum. *Oleum coctum* fragrans. E flor. Chamom. rom. rec. & mundat. libr. 82, vase stanneo, per distillationem accepit cl. BAUMÉ olei still. drachm. 13, colore pulchre æruleo. Alia vice ex ea- dem quantitate florum obtinuit olei still. drachm. 18, scil. affusa aqua stillatitia plantæ. Sed cum ramentor- um herbæ libr. 80, sepositis omnibus floribus, de- stillavit, accepit solummodo olei still. drachm. 6, colore citrino.

436. ANTHEMIS Cotula. LINN. *Sp. pl.* 1261. *Mat.*
m. 403.

Chamamelum foetidum f. Cotula foetida.
BAUH. *Hist.* 3. p. 36.

Cotula alba. DOD. *Pempt.* 258.

Cotula foetida. BLACKW. *Herb.* t. 67.

Pharm. COTULÆ FOETIDÆ Herba, Flores.
Locus. Europa, in agris & ad vias. *Annua.*

FORMA. rec. Radix fibrosa. Cautis erectus, saepe procumbens, pedalis, inferne teres, superne striato-angulatus, glaber, ramosus, diffusus. Rami alterni, erecti, cauli conformes. Folia subcarnosa, viridescencia; caulina ad ramos, alterna, sessilia, patentia, viridescencia, utrinque punctata, vix pubescencia, pollicaria vel ultra, duplicato-pinnatifida; laciniis lineari-subulatis, acuminatis, erectis. Stipule nullæ; verum lacinia infimæ foliorum amplexicaules. Pedunculi elongati, erecti, in ramulis terminales, solitarii, striati, minutim lanuginosi seu pubescentes, nudi. CAL. communis hemisphaericus, lanuginosus, imbricatus; squamis lanceolatis, acutis, membranaceis, carinatis, adpressis; inferioribus minoribus. COR. composita, radiata. Discus luteus, convexo-conicus. Radius albus, patens. Propria disci infundibuliformis; tubus crassiusculus, scabridus; limbus campanulatus, ore 5-fido, revoluto-patente. Radii ligulata, ovali-oblonga, obtusa, tridentata, alba, sulcis 2 depressis, glabra, patienti-reflexa; tubo cylindrico, scabrido. STAM. syngenesiæ, corolla breviora. PIST. disci: Germen albidum, obverse conicum, pentagonum, scabridum, nudum. Stylus longitudine tubi. Stigmata 2, linearia, obtusa, longitudine staminum. Radii; Germ. cylindricum, scabridum; styl. & stigma

stigma defunt. *Semina* disci: obverse conica, angulata, punctis scabra, obtusa, terminata puncto elevato; radii nulla; germina effœta. *Recept.* paleaceum: paleis setaceis, floribus brevioribus.

PROPR. rec. Odor foetidus; folia floribus foetidiora. *Sapor* subamaricans, calidiusculus.

VIRTUS: antihysterica.

USUS.

OBS. Infusum aquos. herbæ rec. luteo-rubicundum, odore scetidiusculo; sapore subamaricante; vitriolo martis fufcescit. *Oleum* stillat. nullum e floribus libris 30 obtinere potuit cl. SPIELMANN.

437. ANTHEMIS Pyrethrum. LINN. *Sp. pl.* 1262.

Mat. m. 396. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 11.

Pyrethrum. BLACKW. *Herb. t.* 390. DOD. *Pempt.*

344.

Pyrethrum officinarum salivalis. LOB. *Hist.*

447.

Anthemis caulibus simplicibus, unifloris, decumbentibus. MILL. *Figur. t.* 38.

Pharm. PYRETHRI VERI Radix.

Locus. Barbaria. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix descendens, digitalis vel ultra, crassitie pennæ anserinæ, sæpe cygneæ, cylindrica, recta, vix flexuosa, extus longitudinaliter rugosa, fusco-cinerea, fibrillis capillaribus, sparsis, apice fetis & petiolis resectis (in ficcata) terminata. *Parenchyma* album, subcarnosum, post sectionem transversalem notatum centro medullari orbiculato, stellato, radiis obsoletis; *siccata* durum, fragile.

PROPR. ficc. Odor vix ullus. *Sapor* peculiaris, acidus, acris, inhærens; *masficata* dura, comminuitur, acida primum, dein acris, pun-

X x 5

gens,

gens, lingvæ labiisque inhærens, salivam copiosam alliciens, postea fauces irritans; *recentis* sapor mitior.

VIRTUS: sialagoga.

USUS. Odontalgia.

OBS. 1. Extrahitur in aqua, sed perfectius in spiritu vini; quamobrem Extractum spirituosum acrius. *Infusum* aquosum lutescenti-rubicundum, limpidum, sapore debili, vix acri, nec acidulo; ergo residet acrimonia in resinoso; vitriolo martis opalescit, præcipitatur.

OBS. 2. Hæc radix nondum rite cognita videtur. Fertur, illam olim inter bellaria mensis appositam fuisse, & quidem aceto conditam; certe apud veteres Romanos inter cibi condimenta fuit; sed usus culinaris inter Europæos hodiernos exolevit. Nonnulli jam illam ad usum medicum internum, ut Aro æmulam, commendant. Recens, cuti applicata, agit fere ut Cortex Mezerei; si per 4 dies applicetur, cutem rubefacit & inflammat. Peculiaris profecto radix sapore suo acido & acri. Arabibus dicta est *Guntufs*, & in magna copia quotannis Constantinopolim & Cairum apportatur, ubi, ut narrat SHAW (*), conditur Saccharo, ad morbos pectoris & odontalgiam adhibenda.

ORDO

POLYGAMIA FRUSTRANEA.

438. HELIANTHUS tuberosus. LINN. *Sp. pl.*

1277. ZÜCK. *Mat. alim.* p. 83.

Flos solis Farnesianus. COLUMN. *Ecpbr.* 2. p.

11. t. 13.

Cu-

(*) *Voyage dans plusieurs provinces de la Barbar.* tom. 2.
p. 102.

Culinis : *HELIANTHI TUBEROSI* Radix
recens.

Locus. Virginia. *Perennis*.

FORMA. *rec.* Radix polymorpha, extus olivacea, conflata e *tuberibus* pluribus, subrotundis, glabris, concatenatis, diversum spectantibus, inæqualibus; adspersis fibris filiformibus, solitariis, elongatis, albido-ferrugineis. *Parenchyma* album, carnosum, post sectionem transversalem notatum disco æquali, uniformi.

PROPR. *rec.* Odor nullus; Japor vix ullus; *masficata* tenerior, comminuitur, subsucculenta. Radix recens, rasa, rubescit & aquam affusam brunneo tingit; sed amyllum non dat. Tubera hæc, in aqua *cocta*, evadunt mollia, tenera, pulposa, dulcescentia, albida, odore fere Pisi cocti.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Si in olla ferrea elixantur tubera hæc, tunica exterior obvolvens nigra fit, & parenchyma colorem incarnatum subfuscescentem ducit; in olla vero cuprea colorem non mutant. Hoc *decoctum* rufescens est, sapore tuberum; vitriolo martis nigrescit & precipitatur. Si decorticantur tubera & in jusculo carniū coquuntur, maxime albedinem suam retinent.

OBS. 2. In culinis nostris notissima sunt hæc tubera; communiter incoquuntur jusculis carniū, quibus etiam bonum saporem conciliant, atque sapida fiunt ipsa, quamobrem etiam frequenter eduntur, sed sæpe flatus generant.

439. *CENTAUREA* Cyanus. LINN. *Sp. pl.* 1289.

Mat. m. 408. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Bluet. BULLIARD *Fl. paris.* t. 4.

Cyanus vulgaris, LOBEL. *Icon.* 546.

Cy:

Cyanus flos. DODON. *Pempt.*, 250.

Pharm. CYANI Flores.

Locus. Europa, inter segetes. *Annua.*

FORMA. rec. Flores in ramis terminales, solitarii, pedunculati, erecti. *CAL.* communis ovatus, cinereus, tomentosus, undique imbricatus: squamis adpressis: inferioribus minoribus, ovatis, acutis, margine undique serratis: serraturis membranaceis, albidis, acutis, apice fuscis; superioribus sensim longioribus, apice duntaxat serratis, obtusis; supremis linearibus, pariter obtusis, minutim serratis. *COR.* composita, radiata, pulcherrime dilute cærulea. *Discus* hermaphroditus, calyce duplo longior. *Radius* sterilis. *Propria* disci: tubulata, tubo cylindrico, albo, longitudine calycis; limbo cernuo, cæruleo, 5-angulari: angulis 3 gibbosis; 5-fidus: laciniis linearibus, angustis, obtusiusculis, tubo longioribus, erectis; *Radii* infundibuliformis, tubo filiformi, calyce longiore, inferne albo, superne cæruleo; limbo ex tubo sensim ampliato, cæruleo, inæquali, circiter 8-fido: laciniis 5 exterioribus altioribus, lanceolatis, acutis, patentibus; 3 interioribus longe minoribus, profundius divisis, superne serratis. *STAM.* *Filam.* 5, alba, tubo paullo longiora, apice barbata. *Anthera* tubulata, cylindrica, saturate cærulea, corolla paullo longior. *PIST.* *hermaphr.* *Germen* obovatum, album, minutim pubescens, compressiusculum, coronatum *Pappo* simplici, sessili, albo, germine paullo longiore. *Stylus* filiformis, albus, longitudine fere staminum, superne cærulescens. *Stigm.* 2, cærulea; erecta. *Femineis*: *Germen* obsoletum. *Recept.* lectosum: setis paleaceis, angustissimis, albis.

PRO-

PROPR. rec. Odor remissior, parum gratus; Japor vix amaricans; *masticati* salivam violaceo colore tingunt. Flores recentes in papyro fricati, maculam relinquunt dilute cæruleam.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Flores Cyani recentes, in aquam calidam immissi, *infusum* sistunt dilute violaceum, pulchrum. Hoc infusum cum Spiritu vitrioli sanguineum fit; cum succo citri sanguineo-purpurascens; cum solut. aluminis obscure violaceum, dein perbelle cæruleum; cum oleo tart. p. d. dilute citrino-viridescens; cum vitr. martis fusco-nigrum. Sub infusione petala pallefcunt, & fere decolorantur. Si flores siccati infunduntur, infusum fit ferrugineo-rubicundum, subinspidum, cum reagentibus paria cum priore phænomena monstrans. Si flores recentes cum saccharo teruntur, illud pulchrum eorum colorem perbibit, quo ipso postmodum pharmacopœis ad tincturas colorandas idoneum fit.

440. CENTAUREA benedicta. LINN. *Sp. pl.* 1296.

Mat. m. 379. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1.

Carduus benedictus. CAMER. *Epit.* 562. DOD.

Pempt. 725. BLACKW. *Herb. t.* 476. LUDW.

Ectyp. p. 3. t. 6.

Pharm. CARDUI BENEDICTI Herba.

Locus. Virginia, Oriens, Europa australis. Colitur apud nos. *Annua.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, ramosa, alba, fibrillosa. Caulis subbipedalis, erectus, teretiusculus, sulcato-angulatus, hispidus, superne ramosus. Rami sparsi, sulcato-angulati, erecti, superne brevius ramulosi. Folia spithamæa, obtusa, rugosa, hispidulo-scabra, subtus reticulatim venosa, runcinata: lobis oppositis, oblongis, obtu-

tufis cum mucrone, margine ciliatis, denticulato-aculeatis; inferiora petiolata; superiora sessilia, erecta. *Flores* 2 vel 3, in ramis terminales, pedunculati. *Pedunculi* teretes, hispido-lanati, foliosi, uniflori. *Involucr.* flori subjectum: foliis 10, inæqualibus, erectis; quorum 5 exteriora majora, sessilia, lanceolata, dentata, margine undique denticulato aculeata; inferiora 5 minora, vix dentata, ciliato-aculeata. *CAL.* communis ovatus, magnitudine fructus *Cerasi* majoris, glaber, arcte imbricatus: squamis adpressis, lævibus, acutis, terminatis spina elongata, divaricato-erecta, undique lanam exserente instar telæ aranæ; inferioribus ovatis, spina simplici; superioribus lanceolatis, spina pinnatifida instructis. *COR.* composita, æqualis, tubulosa, hermaphrodita. *Propria* infundibuliformis, tubo longissimo, albo, cylindrico, calyce fere longiore; limbo luteo, subcylindrico, breviusculo, pentagono, bilabiato: labio superiore 4-fido: laciniis lanceolatis, obtusiusculis, subæqualibus, erectis; inferiore lanceolato, acutiusculo, subpatente. *STAM.* *Fil.* 5, subulata, alba, pubescentia, basi limbi inserta. *Anth.* cylindrica, tubulata, brunnea, striata, ore 5-fido, corolla paullo longior. *PIST.* *Germ.* obovatum, album, striatum, coronatum *Pappo* piloso, simplici, sessili, tubo brevior. *Styl.* filiformis, longitudine staminum. *Stigma* luteum, subexsertum, bipartitum: laciniis ovatis, obtusis, planis. *Recept.* fetosum: setis albis, pappo conformibus. *Obs.* Radius fœmineus nullus adfuit in plusquam 20, quos examinavi, floribus.

PROPR. rec. Odor nullus; sapor corollarum
rec.

rec. nullus, sed foliorum intense amarus, non nauseosus, inhærens.

VIRTUS: antacida, corroborans, stomachica, sudorifera, diuretica, eccoprotica.

USUS. Anorexia, Cachexia, Cephalalgia sympathica, Arthritis, Febres intermittentes.

OBS. 1. *Infusum* aquosum potus Theæ instar lutescens, odore debili, sapore peramaro; cum vitr. martis fusciscit. Infusum, frigidiuscule paratum, præstabilius est infusione fervida vel decocto; prius enim gratus & purius amarum, ventriculo amicum, dum posterius nauseosum, sæpe subemeticum est; tamen hoc magis sudoriferum. Videtur Carduus benedictus agere ut amarum absque excandescencia omni. Infusum vinosum adhuc gratus. *Extracti* aquosi tres quartas partes e foliis accepit NEUMANN; Spirituosi vero unam septimam partem.

OBS. 2. Rheumatismis & arthritidi bonum est infusum, e Card. bened. unc. 1 & vini Rhenani libr. 2 paratum, cujus cochl. 1 vel 2 sumenda tempore matutino in lecto; agit communiter calore per totum corpus, fugaci tamen, subsequente sudore tranquillo.

OBS. 3. De Carduo benedicto habemus G. C. PETRI (*) tractatum. Statuit, Cardui benedicti vim pneumonicam & antipleuriticam ex signatura externa innotescere. Porro laudat Carduum bened. in pleuritide, aliisque viscerum internorum inflammationibus. Pulveri foliorum longius præfert sal cardui benedicti ad profligandas febres intermittentes & malignas. Lumbricos lato usu Cardui bened. propulso tradit. Liber compilatus, proprias observationes Auctoris nullas continens. In plurimis morbis Carduum benedictum commendat auctor, im-

(*) *Asylum languentium, s. Carduus sanctus, vulgo benedictus, medicina Patrumfamilias polychresta, verusque pauperum thesaurus.* Jenæ 1669.

imprimis in morbis ventris, in peste & contra venenum. Ceterum plurimas formulas e Carduo benedicto corradit. In culinis laudat folia teneriora Cardui benedicti, minutim concisa & placentis frixis immixta, quæ vix amara futura sunt, sed palato amica.

ORDO

POLYGAMIA NECESSARIA.

441. CALENDULA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 1304.

Mat. m. 407. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6. 11.

SOUCI. BULLIARD *Fl. parif. t.* 18.

Calendula. DODON. *Pempt.* 254. BLACKW. *Herb. t.* 106.

Pharm. CALENDULÆ Herba, Flores.

Locus. Europa australis, in arvis. *Annua.* Conferitur in hortis.

FORMA. rec. Radix fusiformi-cylindrica, alba, descendens, undique fibrillosa. *Caulis* subsucculentus, striato-angulatus, pubescens, pedalis, ramosus, diffusus. *Rami* alterni, simplices, cauli conformes. *Folia* subcarnosa, alterna, spatulata, obtusa cum tuberculo, inferne longius linearia, sessilia, integerrima, utrinque glabra, margine minutim ciliata, tuberculis remotis notata, palmaria vel ultra; superiora linearia. *Flores* solitarii, pedunculati, nudi, erecti. *CALYX* communis polyphyllus, pubescens, simplici serie imbricatus: squamis linearibus, acutis, apice fuscis, erectis, extus convexis, intus concavis, subæqualibus, laxiusculis. *COR.* composita fulva, radiata. *Discus* hermaphroditus, longitudine calycis; *radius* foemineus, patens, (in culta) 20-florus, imbricatus; *Propria* disci: infundibuliformis, tubo bre-

brevi, pubescente, limbo turbinato, glabro, 5-fido: laciniis ovato-acutis, margine undique incrassato, erectis; *radii*: ligulata, obverse lanceolata, plana, stricta; calyce duplo longior, basi tubulata, pubescens, apice obtuso, tricrenato. *STAMINA* syngenesiæ, lutea, corollæ circiter longitudine. *PIST.* disci: *Germen* cylindricum. *Stylus* cylindricus, corolla paullo longior. *Stigma* simplex, capitatum, luteum. *Radii*: *Germen* subcylindricum, incurvum, villosum. *Stylus* cylindricus, longitudine tubuli radii. *Stigm.* 2, linearia, acuta, revoluta. *Receptac.* nudum.

PROPR. rec. Folior. Odor debilis, fugax; *masticata* tenera, succulenta, *sapore* acidulo, dein leniter amaricante, saliva rubro-lutea; *florum*: odor suaviter subnarcoticus; *sapor* leniter acidulus, saliva lutescente; *sicc.* odor vix ullus, nec sapor.

VIRTUS: temperans.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum florum lutescens velut potus Theæ, odore debili, grato; sapore debili, congruente; vitriolo martis fufcescit.

ORDO

MONOGAMIA.

442. VIOLA odorata. LINN. *Sp. pl.* 1324. *Mat. m.* 410. OED. *Icon. t.* 309. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3. RENEALM. *Spec.* 141. *t.* 140.

Viola nigra f. purpurea. DOD. *Pempt.* 156.

Viola martia. BLACKW. *Herb. t.* 55.

Pharm. VIOLÆ Herba, Flores, Semina.

Locus. Europa, in nemoribus umbrosis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix filiformis, spithamæa, repens, horizontalis, pallide lutescens, glabra, fibris albidis, filiformibus, fibrillofis, descendens, elongatis. *Folia* omnia radicalia, petiolata, patentia, cordata, obtusa, margine crenata, minutim ciliata, supra glabra, nervis & venis arcuatis lineata, subtus nervis pubescentia, pollicaria vel ultra. *Petioli* erecti, pubescentes, subtus convexi, supra plano-canaliculati, foliis longiores. *Stipulae* 2, radicales, membranaceæ, lanceolatae, acutæ, ferrato-ciliatæ. *Caulis* nullus. *Stolones* palmares, procumbentes, teretes, pallide viridescentes, foliosi. *Pedunculi* radicales, filiformes, pubescentes, purpurascens, hinc convexi, inde sulcati, foliis breviores, uniflori. *Bracteae* 2, lineares, oppositæ in medio pedunculæ. *Flores* nutantes. *CAL. Perianth.* 5-phyllum: foliolis adnatis, ovali-linearibus, obtusis, glabris, sed atomis elevatis adspersis, viridi-fulcescentibus, erectis, 2 utrinque lateralibus, imbricatis; unico superiore. *COR.* violacea, 5-petala, calyce duplo longior, irregularis, petalis obovatis, obtuso-rotundatis, subæqualibus, basi ungviculatis, albicantibus, subbarbatis; quarum 2 superiora reflexa, sursum spectantia; lateralia 2 opposita, patentia; infimo deorsum spectante, versus basin striis fuscis, subparallelis picto, & callis 2 linearibus, concavitatem inciudentibus, instructo, pone cornuto: cornu conico, obtuso, incurvato, intra folia calycina prominente. *STAM. Filam.* vix ulla. *Antheræ* 5, pallidæ, conniventes, subtetragonæ, in medio sulcatæ, latere utrinque hiantes, apice auctæ squama ovato-oblonga, obtu-

tusa, lutescente, erecta; harum antherarum duæ basi excurrunt in appendices 2 subulatas, incurvas, compressas, cornu intrusas. *PIST. Germ.* superum, conicum, subangulatum, pubescens. *Stylus* obverse subulatus, glaber, apice hamatus. *Stigma* laterale, subulatum, obtusum, terminatum seta pubescente, molli. *Capsula* ovata, obtusa, dilute purpurascens, undique adpersa atomis, pubescens, sexangularis: angulis 3 alternis incrassatis, rotundatis, 3 alternis parvis; unilocularis, trivalvis. *Semina* plurima, obovata, obtusa, glabra, trifariam longitudinaliter disposita, pedunculata.

PROPR. rec. folior. Odor vix ullus; sapor herbaceus; *masticata* mucilaginosâ. *Flor. odor* svaveolens, Iridis florentinæ; *sapor* debilis, violaceus; *masticati* teneri, saliva violacea. *Sicc. in odori.*

VIRTUS: herbae rec. leniter purgans, subemetica, emolliens. *Florum* rec. subanodyna, pectoralis. *Sem. diuretica.*

USUS.

OBS. Syrupus, e petalis florum recentibus subficatis paratus, gratissimus est odore, sapore, colore. Raro genuinus in officinis deprehenditur, sed ut plurimum suppositivus, e floribus Aquilegiæ paratus, imposito odore e radice Iridis florentinæ. Propinatur Syrupus Violarum, ut lenissimum gratissimumque laxans & anodynum, infantibus neonatis. In explorandis aquis mineralibus Syrupus hic adhiberi solet; & vero ab acidis rubescit, ab alcalinis viridescit; ceterum viridescit etiam a ferro, in aëre fixo soluto, unde a viridescencia aquæ cujusdam mineralis ex syr. Violar. ad existentiam martis, ab aëre fixo soluti, recte concluditur.

443. VIOLA tricolor. LINN. *Sp. pl.* 1326. OED.
Icon. t. 623. DOD. *Pemptad.* 158. BLACKW.
Herb. t. 44.

Penfée. BULL. *Fl. parif. t.* 20.

Jacea altera. CAMER. *Epit.* 913.

Viola flammea coloria. LOB. *Hift.* 335.

Pharm. VIOLÆ TRICOLORIS Herba.

Locus. Europa, in apricis. *Annua.*

FORMA. *rec.* Radix filiformis, albida, descendens, glabra, apice ramoso-fibrosa. *Caules* plures ex una radice, procumbentes, simplices, trigoni, scabri, digitales, obscure virides. *Folia* alterna, longius petiolata, ovata, obtusa, inciso-crenata, scabriuscula, unguicularia. *Petioli* subtriquetri, superne bicanaliculati. *Stipulae* 2, oppositæ, oblongæ, pinnatifidæ: laciniis linearibus, obtusis, minutim ciliatis, latere exteriori amplexicauli, profundius pinnatifido; intermedia cuneiformi, crenata. *Pedunculi* filiformes, triquetri, scabridi, nudi, uniflori, foliis duplo longiores. *Bractea* 2, minutæ, suboppositæ, ovato-acutæ, basi hastatæ, concaviusculæ, membranaceæ, colore ferreo. *Flores* cernui. *CAL.* *Perianth.* 5-phyllum: foliolis lineari-lanceolatis, acutis, minutim scabris, erecto-patentibus, inferne duplicatura adnata, apophysin efficiente truncato-erosam, compressam. *COR.* 5-petala, irregularis: petalis obovatis, reflexo-patentibus; 2 superioribus violaceis, unguibus reflexis; 2 intermediis oppositis paullo minoribus, violaceo-albidis, striis 3 cæruleis, basi ad apicem unguis callo barbato; infimo majore, latiore, spathulato, retuso, albo, basi concaviusculo, luteo, striis 5 vel 7 nigricantibus picto, subtus cornuto: cornu purpureo, cylindrico, incurvato-recto, obtuso.

STAM.

STAM. Filam. 5, libera; quorum 3 brevissima, 2 vero longa, cornu nectarii intrusa. *Anthera* sessilis, hemisphærica, striata, albida, ore 5-dentato. *PIST. Germen* superum, ovatum, minutim scabridum, angulatum. *Stylus* brevis, basi flexuosus. *Stigma* maximum, capitatum, cavum, antice perforatum: antro orbiculato, sub quo cristæ 3 parvæ, situ triangulari. *Obs. Variat* color floris pro diversa ratione foli.

PROPR. rec. Radicis: Odor gratus, Spirææ Filipendulæ radicis, in flores Naphæ incidens; *sapor* consimilis, gratus; *Herbæ*: odor radicis, sed debilior; *sapor* glutinosus; *masticata* lubrica sentitur, halitu grato.

VIRTUS: *rec.* subemetica, purgans.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquos. herbæ recent. odore est fragrante, sapore acriusculo, mucilaginoso; vitr. martis fusciscit. *Infusum* paratum ex unc. 1ß herbæ recent. in mortario contusæ, deinde in aquæ bullientis unciis 12 infusæ per horam, mucilaginosum fuit, tenax instar mucilaginis feminis Lini, digitis exceptum in fila ductile, odore nauseoso, sapore glutinoso, nauseoso, colore fordide rubicundo, subopaco, & cum alcohole Vini in mucum reducibile. *Infusum* ex herbæ Violæ recent. sicc. unc. 1, cum aquæ bull. unc. 12 paratum, viridi-lutescens fuit, odore in aquam Naphæ incidente, simul subnauseoso; sapore amaricante, satis grato. *Maceratione* s. infusione protracta, odor gratus perit.

OBS. 2. In officinis nondum recepta est Viola tricolor, quæ tamen satis præstans & gratum est laxans, dosi unc. 4 ex infuso, quavis altera hora, quamdiu recens haberi potest, nimirum a primo vere in serum usque autumnum. Apud nonnullos agit etiam emesi. *Herba*, recenter siccata, vim suam purgantem servat,

sed ejus augenda erit dosis. Certe practicis sollicitioribus adeo non, uti reor, spernendum veniet hocce simplex, ut potius in quaestu sit habendum, utpote satis opportunum, ubi laxante quodam mucilaginoso, quam aliis purgantibus, uti maluerint.

444. VIOLA Ipecacuanha. LINN. *Mant.* 2. p. 484.

Viola grandiflora, veronicæ folio villosa, BARRER. *Æquinoct.* 113. *

Ipecacuanha blanca, Pis. *Brasl.* 101.

Pharm. IPECACUANHÆ ALBÆ Radix.

Locus. America meridionalis, Cayenne, in pratis. *Perennis.*

FORMA. sicc. Radix cylindrica, versus apicem sensim attenuata, flexuosa, digitalis, extus rugosa, albido-cinerea, sulcis transversalibus, semicircularibus, frequentibus; *parenchymate* duro, fragili, albo, fibra lignea, centrali, longitudinali, lutescente; post sectionem transversalem notato centro medullari ligneo, lutescente, orbiculato, striis radiatis stellato.

PROPR. sicc. Odor aromatico-nauseosus, debilis; *sapor* subaromaticus, subnauseosus, acriusculus, non ingratus, inhærens. *Masticata* corticalis pars emollitur, lignea pars tenax sentitur.

VIRTUS: emetica, debilior.

USUS.

OBS. 1. Ipecacuanha alba in nostris officinis non occurrit. Agit debilius quam vulgaris Ipecacuanha, quæ apud nos officinalis est. Si fides cl. BARRERE, e Viola genere est, quod etiam ulterius adstruit cl. ALLAMAND.

OBS. 2. De *Viola Ipecacuanha* disseruit cl. DAN. WICKMAN, Præside ill. v. LINNÉ, Ups. 1774.

CLASSIS XX.
 GYNANDRIA.
 ORDO
 DIANDRIA.

445. **O**RCHIS Morio. LINN. *Sp. pl.* 1333. *Mat.*
m. 412. OED. *Icon.* t. 253.

Orchis morio femina. VAILL. *Parisin.* t. 31.
f. 13. 14. SEGUIER *Veron.* t. 15. *f.* 7.

Cynosorchis morio. LOBEL. *Hist.* 87.

Pharm. SALEP Radix.

Locus. Europa australis, in sylvis. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Bulbus ovatus, magnitudine
 nuclei Persici, sæpe etiam Amygdalæ, undique
 albus; *parencymate* albo, minutim spongioso; *sic-*
cat. extus cinereus, minutim rugosus; *parency-*
mate faciei corneæ.

PROPR. *rec.* Odor hircinus; *sapor* vix ullus;
 bulbus *masticatus* tener, mucilaginosus, fere in-
 sipidus, inter dentes crepulus, solvitur usque-
 quaque, saliva mucilaginosa.

VIRTUS: nutriens, obtundens, inviscans.

USUS. Dysenteria, Ulcus vesicæ, Excoriatio
 intestinorum.

OBS. Quæ ex Oriente apportatur, radix Salep, major
 est nostra. *Orientalis* pollicaris vel ultra, ovata, sæ-
 pe cordata, sæpe ovato-oblonga, acutiuscula, undique
 lævis, sæpe foveolis impressis, subdiaphana, dura, a-
 pice cicatrisata, *parencymate* uniformi, viridescente,
 duro, subcorneo, sub masticatione in ore solubili, sed

sub pulveratione in pulverem album abeunte. Perinde fuerit, a quamam specie Orchidis radix Salep defumatur, modo a pellicula obvelante, radiculisque annexis, probe purgetur. Tempus radicibus colligendis aptissimum est, dum semina plantæ maturuerunt, scapusque marcescere ocepit, ut cl. J. MOULT (*) docuit. Radices tunc effodiendæ, annotinæ omnes sedulo separandæ, utpote effætæ; colligendæ vero vigentes, solidæ, fragiles, in aqua subsidentes. Hæ in aquam frigidam immittantur, rigidoque peniculo radantur, quo cuticula auferatur, vel, si mavis, in aquam calidam injiciantur, ut deterfione cum lineo cuticula facilius detrahi possit. Hoc factò, radices in furno tepefacto collocentur, quoad exaruerint, & faciem corneam induerint.

OBS. 2. In aqua calida radix integra digesta, in superficie undique gelatinescit, lubrica fit, tandem emollitur, sed non deliquescit in mucilaginem. Integra radix nunquam in mucilaginem verti potest, quamvis ebullitioni submitatur. Ut gelatina fiat, requiritur, ut bene antea pulveretur radix, ut pulvis hic in aquam tepidam immittatur, moxque ebulliat, ac demum ut strenue agitetur cum virgula; sic obtinetur *gelatina* perfecta, opalescens, mollissima, æqualis, insipida, inodora, & bene glutinans, quæ a vitr. martis nil demutatur. Si non agitur, gelatina non fit, sed subsidit pulvis, qui manet in fundo, tumescit, subgelatinescit, at cum aqua non miscetur, etiamsi coquatur. Pulvis Salep, in aqua frigida digestus, subsidit, intumescit, & tandem subgelatinescit. Pulveris Salep drachma 1 aquæ calid. uncias 8 in gelatinam vertit. Fit etiam gelatina cum aceto vini; sed in spiritu vini & oleis expressis non solvitur Salep.

OBS. 3. Sicuti alia mucilaginosa aquam cum oleis

ex-

(*) *Philos. transact. vol. 59. p. 2.*

expressis commiscant in emulsionem, ita etiam gelatina fortior e Salep. Ceterum bene gelatina hæcce nutrit, ad quod a vi ejus glutinante concludi potest, atque sic duplici respectu ægrotis convenit.

446. ORCHIS bifolia. LINN. *Sp. pl.* 1331. *Mat. m.* 411. OED. *Icon. t.* 235.

Testiculi species 5. CAMER. *Epit.* 625.

Orchis alba bifolia minor, calcari oblongo.

VAILL. *Paris. 151. t.* 30. f. 7. SEGUIER *Véron. t.* 15. f. 10.

Pbarm. SATYRII Radix.

Locus. Europa, in pascuis humidiusculis. *Perennis.*

FORMA. rec. Bulbus solitarius, carnosus, ovato-fusiformis, albus, glaber, magnitudine nucis avellanæ, desinens in fibram filiformem, bipollicarem, nudam, descendantem, apice coronatam fibris filiformibus, patentibus, longitudine bulbi. *Parenchyma* album, glaciem ferme referens; post sectionem transversalem æquale, centro fissum, obvelatum tunica membranacea, incarnata, undique libera.

PROPRIETAS &

VIRTUS &

USUS, ut in præcedenti.

OBS. I. In nostris officinis Satyrii radix indiserète desumitur ab omnibus Orchidibus, sponte heic nascentibus; communissime tamen ab Orchide bifolia, sambucina & maculata. Quandoquidem binorum, quos gerunt, bulborum alter semper vivus est & carnosus, alter vero emortuus, spongiosus & effætus, utpote ab anno præcedente reliquus, interest omnino, ut bene ab invicem disjungantur bulbi, & inutiles isti rejiciantur. Orchis maculata sæpe tres bulbos gerit, nempe annotinum,

num, vigentem, & tenellum in spem futuri anni; qui bini posteriores colligi possunt.

OBS. 2. De præstantia radice Satyrii nostratis in medicina, & de ejus vi medica, virtuti veræ radice Salep orientalis congruente, pulchre differuit cl. G. LUND (*); & vero methodum parandi docuit cl. A. J. RETZIUS (**).

447. EPIDENDRUM Vanilla. LINN. *Sp. pl.* 1347.

Mat. m. 418.

Vanillas piperis arbori jamaicensis innascens.

PLUK. *Phytogr.* 381. t. 320. f. 4.

Vanille. MERIAN. *Surin.* 25. t. 25.

Volubilis filiquosa, plantagine folio. CATESB.

Carolin. 3. p. 7. t. 7.

Pharm. VANILLÆ Siliqua.

Locus. America. *Frutex parasiticus.*

FORMA. *sicc.* Siliqua dodrantalis, crassitie pennæ cygneæ, recta, cylindrica, compressiuscula, fusco-brunnea, longitudinaliter undique rugosa (sc. a ficatione), lucidiuscula, flexilis, unilocularis, apice cernuo obtuso-truncata, basi sensim paullulum angustata, incurvata; *parencymate* carnosoforiaceo, pingviusculo, centro longitudinaliter cavo, repleto pasta molli, pingvi, nigra, e feminibus condensatis constante. *Semina* tantum non innumera, minutissima, subrotunda, nigra, splendentia.

PROPR. *Odor* perquam fragrans, inhærens, exacte Balsami peruviani. *Sapor* aromaticus, validus, subdulcescens, ab odore non abludens, calidiusculus, balsamicus, gratus; *masticata* siliqua

CO-

(*) K. *Vetensk. Acad. handl.* vol. 32. p. 310. seq.

(**) L. c. vol. 25. p. 245.

coriaceo mollis, tenaciuscula, emollitur, tardius comminuitur,

VIRTUS: calefaciens, emmenagoga, aphrodisiaca, diuretica.

USUS: præparatio Chocolatæ.

OBS. Siliqua adeo pingvis, ut concisa, & chartæ albæ impressa, maculam oleosam relinquat. Tota camera repleta fuit odore fragrante ex concisis siliquis. Hic odor adeo pertinaciter inhæsit digitis, quibus siliquas concisas contrectaveram, ut in tertium diem permanferit, utut eos sæpius elavi aqua frigida, sapone, spiritu vini gallico atque oleo tartari p. d., cujus postremi ope paullulum quidem odor evanuit, sed tamen reerudit. Siliqua, sub mane degustata, siccitatem faucibus induxit cum strictura ventriculi, qui status usque in prandium duravit. *Aqua still.* fragrans. Extrahitur menstruo spirituoso, sed tinctura parcius odorata fit. *Infusum* aquos. luteum, fragrans, odore & sapore siliquæ; ex adjecto vitr. martis color non alteratur.

448. ARISTOLOCHIA trilobata. LINN. *Sp. pl.* 1361. JACQU. *Obs. 1. p. 8. t. 3. K. Vet. Acad. Handl. vol. 25. p. 240. **

Aristolochia folio hederaceo trifido, maximo flore, radice repente. BARRER. *Æquin.* 16. *

Pharm. ARISTOLOCHIÆ TRILOBATÆ
Stipites.

Locus. America meridionalis. *Frutex.*

FORMA. sicc. Stipites nudi, crassitie culmi fecalini, fusco-olivacei, elongati, angulati, undique striati, fragiles; *parencymate* albido-cinerascente, post sectionem transversalem notato disco minutim punctato, stellato: radiis pallidioribus, solidiusculis, apice ita conniventibus, ut
areo-

areolam ovalem, apice obtusam, singuli bini radii includant.

PROPR. *Odor* fragrans, fortis, fere corticis Padi; *sapor* leniter amaricans, aromaticus, odori congruens; *masticati* difficulter comminuuntur, tenaces inter dentes, sapore inhærente, cum sensatione amaritiei.

VIRTUS: alexiteria, sudorifera.

USUS. Morsus serpentum.

OBS. 1. Præstabile hoc pharmon in officinis nostris adhuc non est receptum. Diutissime servant hi stipites odorem & vires. Eorum mihi etiamnum nonnulli ad manus sunt, quos ultra 5 lustra loculo quodam inclusos habui, & qui, dum nunc franguntur & confcinduntur, haud minus fortem odorem saporemque præ se gerunt, quam cum illos primum e Surinamo accepissem, quippe quod tota camera illorum odore repletur. Ubi in febribus opus est sudoriferis cum excitantibus, hisce præstantius quidquam vix invenies. Puerum olim, morsu viperæ læsum, hisce stipitibus brevi juvi.

OBS. 2. *Infusum* aquosum lutescens, fragrans; ex vitriolo martis color nil variat.

449. ARISTOLOCHIA Serpentaria. LINN. *Sp. pl.* 1363. *Mat. m.* 416.

Aristolochia Pistolochia s. Serpentaria virginiana, caule nodoso. PLUK. *Almag.* 50. t. 140. f. 5. CATESB. *Carol.* 1. p. 29. t. 29.

Pharm. SERPENTARIÆ VIRGINIANÆ Radix.

Locus. Virginia, Carolina. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Radix fibrosa, descendens, bipollicaris, vix palmaris, ferruginea: fibris plurimis filiformibus, fragilibus, flexuosis, subæquali-

libus, descendentes, fibrillosis: fibrillis crispis. *Parencyma* album, solidiusculum; post sectionem transversalem notatum disco æquali, puncto centrali ferrugineo.

PROPR. Odor fragrans, fortis, balsamicus, fere ut tæda ligni Pini. *Sapor* aromatico-balsamicus, odori congruens, calidiusculus, inhærens.

VIRTUS: alexiteria, diaphoretica, antiputredinosa.

USUS. Febres lentæ nervosæ, intermittentes.

OBS. 1. Extrahitur menstruo aquoso & spirituoso. Destillatione dat *aquam stillat.* fragrantem, &, ut cl. LEWIS observat, pariter *oleum* essent. fragrans. *Extractum* aquosum non fragrans, disperit enim aroma sub inspissatione. *Infusum* aquosum limpidum, odore fragrante & sapore calido; ex vitr. martis nil variat. Inter pulverandum surgunt pulvisculi, qui nares perquam offendunt.

OBS. 2. De eximio usu Radicis Serpentariæ, in connubio cum Chinchina, ad curandas febres intermittentes, pulchras observationes affert cl. DAN. LYSONS (*). Parare is solet pulveres e Cort. Chinchinæ scr. 2 & Rad. Serpent. scr. 1, quos quavis tertia vel quarta hora, sub apyrexia, propinat. Effectum horum pulverum ut mirabilem prædicat, & 15 casibus clinicis utilitatem illustrat.

OBS. 3. De hac radice egit C. L. GÖCKELIUS (**), qui propriis observationibus nihil superstruxit, merus compilator.

(*) *Practical essays upon intermitting fevers &c.* p. 13. seq.

(**) *Dissert. de Serpentaria virginiana, quæ existat recusa* in VALENTINI *Simplic.* p. 579.

450. ARISTOLOCHIA rotunda. LINN. *Sp. pl.* 1364. *Mat. m.* 414. CLUS. *Hist.* 2. p. 70. DOD. *Pempt.* 322. LOB. *Hist.* 332. BLACKW. *Herb.* t. 256.

Aristolochia. CAMER. *Epit.* 419.

Pharm. ARISTOLOCHIÆ ROTUNDÆ Radix.

Locus. Europa australis, in pratis. *Perennis.*
FORMA. *sicc.* Radix subrotunda, nodulosa: nodis obtuso-rotundatis, pollicaris vel ultra, extus ferrugineo-cinerea, subrugosa; *parenchymate* duro, albedo-citrino, post sectionem transversalem centro medullari amplo.

PROPR. Odor gravis; *sapor* amarus, subaromaticus.

VIRTUS: diuretica, emmenagoga, vulneraria.

USUS. Cachexia, Fistula, Hyperfarcosis, Caecothes.

OBS. *Infusum* aquosum lutescens, amarum; cum vitr. maris color sibi constat.

451. ARISTOLOCHIA longa. LINN. *Sp. pl.* 1364. CLUS. *Hist.* 2. p. 70. DOD. *Pempt.* 322. MILL. *Fig. t.* 51. f. 2. BLACKW. *Herb.* t. 257.

Pharm. ARISTOLOCHIÆ LONGÆ Radix.

Locus. Europa australis. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Radix cylindrica, obtusa, crassitie pollicis, spithamæa, extus longitudinaliter sulcato-rugosa, cinerea, dura, fragiliuscula; *parenchymate* æquali, post sectionem transversalem fusco, undulato.

PROPR. Odor subnauseosus; *sapor* amaricans, odori congruens.

VIRTUS: eadem quæ præcedentis.

USUS: præcedentis.

OBS.

OBS. *Infusum* aquosum lutescenti-rubicundum, odore & sapore radicis; vitriolo martis non demutatam.

452. ARISTOLOCHIA Clematidis. LINN. *Sp. pl.* 1364. *Mat. m.* 415. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1. BLACKW. *Herb. t.* 255. MILL. *Figur. t.* 51. f. 1. ZANNICH. *Venez. t.* 180. LOB. *Hist.* 332.

Aristolochia faracenicæ. DOD. *Pempt.* 324.

Pbarm. ARISTOLOCHIÆ VULGARIS Radix, Herba.

Locus. Europa australis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, simplex, longa, subtetragona, descendens, parce fibrillosa, crassitie vix digiti minimi, extus glabra, olivacea; *parencymate* albido, post sectionem transversalem distincto centro medullari amplissimo, orbiculato, stellato: radiis cinereis, superne sensim latioribus, apice obtuso-truncatis, crenulatis, ferrugineis. *Caules* plures ex una radice, erecti, pedales vel ultra, teretiusculi, undique striati, simplicissimi, glabri, geniculati. *Folia* ad genicula, alterna, petiolata, cordata, obtusa, angulis positicis rotundatis, utrinque venuloso-rugosa, glabra, margine ciliato-aculeolata, infima sensim parva, brevius petiolata. *Petioli* subtus convexi, obsolete striati, supra canaliculati. *Flores* axillares, conferti, 6 vel 7, pedunculati, nudi. *CAL.* nullus. *COR.* supera, lutescens. *Tubus* cylindricus, angulatus, basi globosus. *Limbus* trilabiatus, erectus, concavus, dorso sulcatus, antice ore obliquo, apice obtuso, emarginato. *Nectar.* margo subcarnosus, longitudine germinis, apice 6-crenatus, germen cingens. *STAM.* Fil. nulla. *Anth.* 6, ovatae, utrinque truncatae, nectario extrorsum adglutinatae. *PIST.* Germ. in-

ferum, angulatum. *Styl.* vix ullus. *Stigma* truncatum, angulatum.

PROPR. rec. herbæ: Odor fragrans, subgraveolens; *sapor* debilior, aromatico-gravis; *radicis:* odor & sapor herbæ, verum sapor magis amarus, inhærens.

VIRTUS: pellens, emmenagoga, diuretica, vulneraria.

USUS. Cachexia, Hypersarcosis, Fistula, Ca-coëthes.

ORDO

OCTANDRIA.

453. CYTINUS Hypocistis. LINN. *Syst. nat.* 12. p. 602. *Mat. m.* 220.

Hypocistis. DUHAM. *Arbr.* 1. p. 170. t. 68.

CAMER. *Epit.* 96. 97. CLUS. *Hist.* 1. p. 68. 79.

LOB. *Hist.* 548.

Thyr sine Hypocistis. GLED. *Hist. de l' Acad. des sc. de Berl.* 1764. p. 36. * fig. 1-11.

Pharm. HYPOCISTIDIS Succus.

Locus. Europa australis. *Parasiticus in Cisto.*

FORMA. Succus inspissatus in massam nigricantem, plasticam, subfragilem, fragmentis opacis, atomis subsplendentibus.

PROPR. Odor vix ullus; *Sapor* acerbus, in saporem atramenti leviter incidens, stypticus, acidulus; *masticatus* dentibus subadglutinatur, solvitur in ore: saliva fusco-nigricante.

VIRTUS: adstringens, subrefrigerans.

USUS. Atonia.

OBS. I. *Infusum* (s. solutio succi in aqua calida) subopacum, fulcum, acidulo-acerbum; dilutum cum vi-

tri-

triolo martis subito atrum fit. Hujus solutionis guttæ 3, cum aquæ unc. ꝑ & vitriolo martis, colorem viridi-purpurascentem reddiderunt.

OBS. 2. Baccæ recentes in solo natali contunduntur, & exprimitur succus, qui deinde in sole siccat in consistentiam extracti. Solvitur hic succus in aqua vel spiritu vini.

O R D O

P O L Y A N D R I A.

454. ARUM maculatum. LINN. *Sp. pl.* 1370. *Mat. m.* 417.

Arum. BLACKW. *Herb. t.* 228. LOBEL. *Icon.* 597. DOD. *Pempt.* 326.

Arum vulgare non maculatum. MILL. *Fig. t.* 52. *f.* 1.

Pharm. ARI Radix.

Locus. Europa australior. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix recens tuberosa, magnitudine vix ovi columbini, obducta tunica tenera, membranacea, ovata, extus alba, parce fibrillosa: fibris sparsis; tuberculis undique sparsis, distantibus, subrotundis, sc. totidem bulbulis parvis, ætate sensim excrecentibus; apice instructa squamis plurimis albis, membranaceis, imbricatis, adpressiusculis; quarum interiores minores, intra quas latet denticulus vivax, solitarius, subulatus, acutus, subincurvatus. *Parenchyma* album, carnosum; post sectionem transversalem æquale, subsucculentum: succo maculas albas, amylaceas, in cultro deponente. *Siccata* radix dura, subdiaphana; *vetusta* s. diu servata

nivea, farinosa, sicca, fragilis, friabilis, subinquinans, facie cretæ albæ.

PROPR. rec. Odor nullus; sapor primum insipidus, mox vero pungens, qui sensus punctorius sensim increfcit, haud aliter ac mille acus pungerent, atque inhæret etiamsi os eluitur aqua pura, oleosis vero mitigatur. Recens radix resecta lactescit: lacte amyliceo, quiete amyllum album deponente, supernatante liquido limpido. Recenter siccatae radicis sapor adhuc pungens, paullo tamen remissior quam recentis; diu vero siccatae & aridæ farinaceus, vix pungens; hæc, masticata, farinacea sentitur & inter dentes friabilis, facile comminuitur, solvitur fere: saliva lactescente; immo hæc, contusa, ex aqua frigida superaffusa resolvitur in amyllum album, recentis radicis amylo simillimum. Omnis radix Ari, siccata & contusa, atque in aqua cocta, abit in Gelatinam mitem, dulcescentem, sapidam, alimentarem, glutinantem. Sic tota radix annosa amyllum constituit.

VIRTUS recent. siccatae: stimulan, aperiens, incidens, diuretica; *recentis* vehementissima; *annosæ* nutriens.

USUS rec. sicc. Colluvies pituitosa, Anorexia, Cephalæa sympatica, Asthma humorale, Cachexia, Febris intermittens.

OBS. 1. Radix extrahitur aqua, non vero spiritu vini, *Extractum* validum non dat; perit enim omne pungens ebullitione, & mitescit radix. Destillatione nihil elicitor; hinc nulla aqua destillata, nullus spiritus.

OBS. 2. Radix tempore autumnali, postquam maturuere femina, colligenda, namque sic magis efficax. Si valebit hæc radix, in pharmacopoliis eam servare oportet in vasis clausis, & ab aëre humido bene mu-

nire, alias fatiscendo farinosam induit faciem, inutilis tunc in medicina.

OBS. 3. Recens radix, in taleolas secta cutique applicata, vix rubescit vel vesicat. Equidem applicui eam cuti propriæ absque ullo incommodo; sed dum teneræ cuti virginis ejusdam taleolam crassam adalligavi, eadem margine altero vesiculam pusillam elevavit, tardioris sanationis, reliquo loci non rubefacto.

OBS. 4. Præclarum effectum identidem expertus sum ex hac radice, alcalinis, absorbentibus & aromatibus maritata, in cephalæis sympaticis pertinacissimis. Hæc species cephalææ omnes eluserat medelas, antequam in pulverem Ari compositum incidebam. Scilicet sympatica ea est a primis viis, forte ab atra bile profecta. Dolore capitis insane vehementi cruciantur ægri, sæpe per intervalla recrudescente, absque febre, pulsu subinde nimis tardo, plerumque vero naturali. Sæpe lingvæ basis ipsique dentes nigrescunt, velut apud illos qui ore tabaci fumum hauriunt. Venæsectiones, hirudines, scarificationes, vesicatoria, laxantia, aquæ minerales, in hac specie cephalææ nihil efficiunt, sed sæpe augment dolorem; quod etiam accidit a propinatis salinis. Sed pulvis Ari compositus nunquam non solatium attulit. In febribus intermittentibus pulveres dedi quovis bihorio e Rad. Ari solid. & Tart. vitriol. ana scrup. ꝑ, Rhei sel. gran. 5. Illi purgarunt alvum mediocriter, & subinde febrem sustulerunt, quandoque absque relapsu; sed apud sensibiliores tormina excitarunt, quare dosis Ari tunc diminuenda fuit.

OBS. 5. Radix Ari culinaria non dum facta est; quod profecto mereret ob virtutem, quæ in eo inest, nutrientem, quæ quidem affatim evincitur ex qualitate ejus amylacea, ut & vi glutinante. Jusculum paravi e radicibus vetustis & farinosis, perinde sapidum, ac a Sagu, odore pulmenti triticeo. Tales radices Ari annosæ vix

acres sunt, prout supra monuimus, & quæ restare potest acrimonia, mitigatur penitus ebullitione. Ceterum plures Ari species apud varias gentes esculentæ sunt. Nutriunt omnes suo farinoso.

455. CALLA palustris. LINN. *Sp. pl.* 1373.

Dracunculus aquatilis. DOD. *Pempt.* 329.

Aquatica angvina s. Dracunculus. LOB. *Hist.*

328.

Pharm. CALLÆ PALUSTRIS Radix.

Locus. Europa borealis, in paludibus. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, elongata, repens, obliqua, crassitie digiti, lævis, nitida, spadicæa, geniculata, fibrosa: fibris filiformibus, numerosis, albis, elongatis, sæpe pedalibus, approximatis, e geniculis simplici serie subtus exeuntibus, descendentibus. Rudimenta vaginarum e-mortuarum ad genicula. *Parenchyma* album, subcarnosum, post sectionem transversalem æquale, undique punctis rubro-lutescentibus adpersum.

PROPR. rec. & sicc. Odor (*rec.*) debilis, sub-anthrodisiacus; *sapor* acris; *masticata* primum insipida, dein pungens, qui sensus punctorius sensim increfcit, etiam abjecta radice, & post vehemens fit, manifestans se in toto ore cum affluente saliva copiosa & tenaci, molestissimus, inhærens, durans, labiis ipsis pallefcientibus, exsanguibus quasi, obstupescientibus, & velut aqua fervida adustis, tandem sponte evanescunt hæ sequelæ. Radix recens concisa, digitisque tractata, glutinosa sentitur.

VIRTUS: quæ in priore; non tamen farinacea.

USUS.

OBS. 1. Calla palustris nondum in officinis locum invenit, quem tamen radix ejus, apud nos vulgarissima & sponte nascens, mihi videtur satis tueri posse. Præstabilior Aro in eo est, quod ficcata melius se servat, nec in farinam fatiscit ut Arum, paulloque fortior est. At vero difficilis est pulveratu.

OBS. 2. *Semina* Callæ palustris acria sunt, tamquam radix. In pericarpio obvoluta sunt mucilaginis spissa, tenaci, insipida.

OBS. 3. *Infusum* aquos. radic. rec. & sic. limpidum, debilius mucilaginosum, odore nullo, sapore debilissimo, vix punctorio; vitriolo martis non demutatur.

CLASSIS XXI.
MONOECIA.

ORDO
MONANDRIA.

456. **C**YNOMORIUM coccineum, LINN. *Sp. pl.* 1375. *Mat. m.* 534. *Amœn. acad.* 4. p. 351. t. 2.
- Cynomorium purpureum officinarum. MICHEL. *Gen.* p. 17. t. 12.
- Fungus melitensis. *Comm. Bonon.* v. 1. p. 158. *
- Fungus mauritanicus verrucosus ruber. PETIV. *Gazophyl.* t. 39. f. 8.
- Fungus typhoides coccineus tuberosus melitensis. BOCCON. *Sicil.* p. 80. t. 81.
- Fungus typhoides Liburnensis. TILLI *Hort. Pisan.* p. 64. t. 25. f. E.
- Pharm.* FUNGUS MELITENSIS.
- Locus.* Europa australis, Barbaria. *Herba parasitica* in radicibus, mensibus hyemalibus, inter Novembrem & Martium.
- FORMA.* Radix simplex, carnosa, cylindrica s. ovato-lanceolata, obtusiuscula, bipollicaris, horizontalis, utrinque plano-compressa, parasitica, radicibus fruticum innixa, fibris capillaribus, squamata; squamis lunulatis, rotundato-truncatis, imbricatis. *Scapus* spithamæus, carnosus, sanguineus, erectus, succosus, teretiussculus, superne incrassatus, crassitudine vix digiti minoris, glaber, squamosus: squamis sessilibus, semi-

miungvicularibus, sparsis, remotis, ovatis, obtusifusculis, erectis. *Folia* nulla. *Spica* terminalis; scapo concolor, sessilis, cylindrica, obtusa, bipollicaris, erecta, scapo paullo crassior, adspersa squamis sparsis, uti in scapo, constans *floribus* compactis, congestis, glomeratis, masculis, foemineis, & paucis hermaphroditis commixtis. *Bractea* angustae, setaceo-sublineares, longitudine florum, glomeri florum insertae. *Flores masculi*, breviter pedicellati. *CAL.* communis: amentum spicae. *Involucr.* proprium hexaphyllum (saepe tetraphyllum): setis aequalibus, superne incrassatis, basi in pedicello corollae sitis. *COR.* squama cuneiformi-turbinata, pedicellata, subcarnosa, sanguinea, truncata, latere exteriori convexa, interiori vero sulcato-concaviuscula, erecta, longitudine involucri. *STAM. Filam.* unicum, firmum, sulco petali basi insertum, illique intrusum, corolla paullo longius. *Anthera* didyma, exserta, erecta, latere utrinque dehiscens. *Foeminei* flores longius pedicellati: pedicellis crassiusculis, subdiaphanis. *CAL. Perianth.* proprium superum, 4-vel 6-partitum, laciniis setaceis, obtusis, aequalibus. *COR.* nulla. *PIST. Germen* subrotundum, inferum. *Stylus* cylindricus, firmus, longitudine calycis, erectus. *Stigma* obtusum. *Semina* solitaria, globosa, coccinea.

PROPR. succ. Odor nullus. Sapor subadstringens, salus; recens planta succo sanguineo scatens.

VIRTUS: restringens.

USUS. Profluvia sanguinis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. limpidiusculum, colore aqueo, sapore salso; vitriolo martis fuscum; hujus infusi guttae 50, cum aquae unc. ꝑ & vitriolo martis, leviuscule subfufcescunt.

OBS. 2. Ipse nunquam periclitatus sum, quid hæc planta efficiat in medicina. Certe laudat illam BOCCONE, ut specificam in sanguinis profluviiis. Medicina domestica est apud Melitenses.

ORDO

TETRANDRIA.

457. BETULA alba. LINN. *Sp. pl.* 1393. *Mat. m.* 421. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 12.

Betula. DUHAM. *Arbr.* 1. p. 100. t. 39. DALECH. *Hist.* 92. CAMER. *Epit.* 69. DOP. *Pempt.* 828. BLACKW. *Herb.* t. 240.

Pharm. BETULÆ Lignum, Lympha, Epidermis, Folia tenera, adulta, Fuligo, Oleum moscoviticum.

Locus. Europa, in sylvis. *Arbor.*

FORMA. Lignum, e ramis crassitie digiti sumendum, album, compactum, durum. *Epidermis*, e trunco arboris, crassa, arida, coriacea, rigidiuscula, pagina interiore corticem spectante adspersa cicatricibus sparsis, subulatis, lamellas permeantibus; colore fordide albicante, stramineo; partibilis in lamellas plurimas, tenuissimas, planas, parallelas; quarum exteriores niveæ, tenuiores. *Folia* alterna, petiolata, ovata, sensim acuta, plusquam pollicaria, utrinque glabra, supra saturate viridia, lucida, adspersa punctulis albicantibus, subtus cinerea, nervosa, venulis parvis reticulata, margine duplicato-ferrata: ferraturis primariis grossis; *tenella* plicata, resinosa quadam materia illinita, unde glutinosa apparent, digitisque tractata adhærent.

PRO-

PROPR. Folior. rec. Odor debilis; Sapor debilis, amaricans; masticata lubrica sentiuntur. Epidermidis: Odor nullus, nec sapor. Epidermis, ignis flammæ admota, facile accenditur, convolvitur, flagrat cum strepitu: flamma vivida, luminosa, fumante: fumo obscuro, debilius odorato, maxime fuliginoso, relicto carbone atro, splendente, leviusculo, vix inquinante. Fuligo atra, levis, tenuis, inquinans. Lymphæ: subdulcescens.

VIRTUS: foliorum sudorifera, diaphoretica; Lymphæ: diluens, antiscorbutica, anthelminthica, diuretica.

USUS. Folior. Erysipelas; Lymphæ: Scorbutus, Scabies, Arthritis, Lumbrici; Epidermidis & Fuliginis: mechanicus.

OBS. I. Lympha ex arboris trunco, tempore vernali ante & sub frondescentiam terebra efforato, stillat, limpidissima instar aquæ, sapore leviter dulcescente. Arborea fauciata pergunt lympham stillatim fundere, quoad folia proruperunt. Non perit arbor ex stillicidio lymphæ, sed perdit, ut quidam statuunt, annum integrum de sua incrementa. Hæc lympha, addito saccharo & fermento, subit fermentationem vinosam, abique in potus speciem, sub calore æstivo gratissimam, & aëre fixo abundantem, unde instar vini Campanici effervescit. Methodus apparandi hæc erit: R. Lymph. betulin. cong. 7 ꝑ, Sacchari Thomæi libr. 4, bulliant usquedum congii 2 evaporarint, sub frequenti despumatione. Tum effundatur hic liquor in vas ligneum, & postquam paullulum refriguit, addantur Vini albi gall. libræ 10; sed simulac tepidus evasit, addantur 3 Mala citrea, in frustra dissecta & enucleata, Cinnamom. drachm. 6, Cardamom. unc. ꝑ & Tartari cerevisiæ cochl. 1. Hoc facto, vas obturetur, ut per nycthemeron fermentetur liquor, quem postea immittere oportet

ret in doliolum, in cella reponendum per septimanas 3, quibus elapsis, liquor in ampullas vitreas ingeri debet, bene obturatas, vix tamen plenas. Liquorem sic fermentatum in cella bona fervare oportebit, alias sponte effervesceat in ipsis ampullis, unde illæ dissiliunt; alias corrumpi etiam potest eo modo, ut tenax fiat & in fila ductilis, salva limpiditate, atque postea acescat. Si autem ampullas in cella bona collocaveris, & quidem in arena humida, liquorem hunc per plures annos rueri poteris. Lympha betulina recens, supra ignem inspissata, abit in *melliginem* dulcem, longe parcioris quantitatis, quam quæ ex lympha Aceris haberi potest. Saccharum verum ex hac melligine betulina non obtinere potuit cl. MARGGRAF (*), sed mellis speciem, ad Mannam officinarum accedentem. Ex Lymphæ betul. rec. libris 8, quas leni igne inspissari feci, obtinui drachmas 10 melliginis, mollioris, ætate rigescentis; consistentia mellis granulati, fusco-rubicundæ; sapore acidulo-dulci, subbalsamico, in Extr. infusi Maltæ incidente; masticationi subjecta melligo hæc, ira sese habet ut Manna calabrina, rigidiuscula inter dentes sentitur, mox vero solvitur.

OBS. 2. *Extractum* foliorum Betulæ in Erysipellate atque arthritide primus hic loci propinavit nob. JOH. AF DARELLI, qua in re asseclas nactus est plures nostratum Medicorum. *Folia* Betulæ recentia, ut euporiston contra arthritidem atque rheumatismos, ruricolæ nostri identidem adhibent. Sternunt hisce foliis lectum, in quem se recipit infirmus, totumque corpus, præter caput, bene foliis istis circumoperit, ex quo paullo post fit, ut sudor proritetur copiosissimus, diffluens donec ibi manet æger. Constat, plures hæc methodo rheumatismis fuisse levatos. *Epidermis*
Be-

(*) *Opuscules chymiques*, tom. 1. p. 242.

Betulae in calceos immitti solet, ad sudorem pedum provocandum; certe sudant semper inde pedes, unde species revulsionis oritur, in morbis chronicis saepe salutaris.

OBS. 3. *Decoctum* Ligni Betulae saturatum colore est vini rubri dilutionis, odore debili, sapore amaricante; cum vitriolo martis nigrescit; hujus decocti guttae 30, aquae unciae β instillatae, addito vitriolo martis, colorem fusco-viridescentem stiterunt. Sunt qui ex hoc decocto multum levaminis sperant calculo vesicae, sed mihi non successit apud binos calculosos. Pellet urinam.

OBS. 4. *Oleum moscoviticum* sequenti modo paratur. Ollae ferreae immittatur epidermis betulina, in frustula magnitudine palmae manus secta, stratis horizontalibus, verticaliter arte compressa. Inter singulum stratum betulinum laxè spargantur Terrae tripolitanae pugillus unus, herbaeque Ledi palustris manipulus unus; & vero Ledum ad Epidermidem betulinam se habebit ut 1 ad 20. Olla sic plena, & dictis rebus compingendo onerata, invertatur super assem quernam, orificio ollae undique aptatam, in centro perforatam: foramine amplitudine digiti, radiis insuper in asse exaratis, conducentibus a peripheria ad centrum. Margo ollae undique bene adglutinetur assi ope argillae, ne alicubi transeat fumus. Hoc facto, effodiatur in terra antrum, in quo alia olla, ut recipiens, collocetur, eidemque superponatur memorata illa assis querna cum adglutinata olla inversa, quae dein obtegatur terra. Tum ignis supra hanc terram accendatur, principio validus, deinde vero moderatus, qui post durabit usque ad finem processus. Olla mensurae 8 congiorum, rite onerata, trihorii labore, dat Olei moscovitici circiter libr. 2 vel 2 β . Atque sic obtinetur oleum per descensum, empyreumaticum, fuscum, recens liquidum, a-

te vero spissum, odore fragrante. Cel. P. S. PALLAS (*) tradit, oleum betulinum præstantissimum in Sibiria quotannis parari, absque ulla additione Ledi.

OBS. 5. Betula alba frigoris perquam patiens est, frigidis regionibus dicata. Ut observavit J. G. GME-LIN (**), crescit Betula in Jakutzk Sibiria, ubi clima adeo durum est, ut segetes ibi non proveniant, & terra in fine mensis Junii penitus gelida deprehendatur sub trium pedum profunditate.

458. BUXUS sempervirens. LINN. *Sp. pl.* 1394. *Mat. m.* 423. KNIPH. *Botan. orig. cent.* 1. MUNTING. *Aardgew. t.* 157.

Buxus arborescens. DUHAM. *Arbr. 1. p.* 115. *t.* 46.

Buxus. LUDW. *Ectyp. p. 2. t.* 4. BLACKW. *Herb. t.* 196. DALECH. *Hist.* 165. DOD. *Pempt.* 770. *Pharm.* BUXI Lignum.

Locus. Europa australis, Oriens, Persia. Colitur in hortis. *Arbuscula.* Amat aprica, frigida, montes.

FORMA. Lignum solidum, duriusculum, ponderosum, pallido-citrinum, venis longitudinalibus; vestitum cortice cinereo, rugoso; post sectionem transversalem notatum venis transversalibus, parallelis, & striis decussantibus, minutissimis.

PROPR. Odorem vix habet, nec saporem.

VIRTUS: sudorifera.

USUS.

OBS. 1. Oleum destillatum fœtidum, empyreumaticum.

OBS. 2.

(*) Reise durch verschied. Prov. des Russisch, Reichs, tom. 2. p. 190.

(**) Reise durch Sibirien, vol. 2. p. 520.

OBS. 2. Camelis deleterius est Buxus, ut observavit J. HANWAY (*), in provincia Persiæ Gilan, ubi Buxus ubertim provenit. Gratum quidem illis pabulum est, sed confestim enecat.

459. URTICA dioica. LINN. *Sp. pl.* 1396. *Mat. m.*
419.

Urtica urens altera. DOD. *Pempt.* 151.

Urtica sylvestris asperior. LOB. *Hist.* 281.

Urtica. BLACKW. *Herb. t.* 12.

Pharm. URTICÆ MAJORIS Radix, Herba.

Locus. Europa, in ruderatis. *Perennis.*

FORMA, rec. Radix cylindrica, crassitie pen-
næ anserinæ, flexuosa, undique fibrosa, rigidiu-
scula: *parencymate* sicciore, post sectionem trans-
versalem notato centro medullari orbiculato, cin-
cto disco obsolete annulato. *Caules* plures ex u-
na radice, erecti, simplices, vix ramosi, tetra-
goni: angulis subrotundis, 4-fulcatis, pubescen-
ti-hispidis: pilis rigidiusculis, inferne crassis, cy-
lindricis, in medio articulatis, apice subulato,
acuto, pungente. *Folia* opposita, petiolata, cor-
data, acuta, grosse serrata, bi-vel tripollicaria,
supra lineata, rugosa, saturate viridia, subtus
pallidiora, utrinque hispida: pilis breviusculis,
rigidis, subulatis, basi globosis; superiora proxi-
miora. *Petioli* tetragoni, hispidi. *Stipulae* oppo-
sitæ, bipartitæ: laciniis linearibus, obtufiusculis,
submembranaceis, ciliatis, patenti-reflexis. *Amen-
ta* quaterna, breviter pedunculata, ramosa, pa-
tentia, mascula, floribus glomeratis, subsessili-
bus. *CAL. Periantb.* 4-partitum: laciniis ovatis,
obtufis, concavis, margine membranaceis, subtus
sca-

(*) *Reise durch Rußland und Persien, vol. 1. p. 206.*

scabris, patentibus. *COR.* nulla. *STAM.* *Filam.* 4, setacea, calyce longiora, instante anthesi elastice profilitentia. *Anth.* subovato-gibbæ, subtus convexiusculæ, supra bimarginatæ, biloculares. *PIST.* nullum; *rudimentum* germinis in centro, turbinatum, glabrum, apice obtusum, perforatum. *Feminei* flores: Amenta foeminea masculis similia, floribus glomeratis, minimis: glomerulis subrotundis, alternis. *CAL.* *Perianth.* triphyl- lum: foliolis exiguis, ovatis, obtusis, pilosis. *COR.* nulla. *PIST.* *Germen* superum, ovatum, glabrum, tenerrimum. *Styli* nulli. *Stigm.* penicillus albus, breviusculus, patens.

PROPR. rec. rad. *Odor* debilis; *sapor* debilis, leniter amaricans; *herbæ*: *odor* & *sapor* herbacei.

VIRTUS: diuretica; *extus* applicita integra herba recens, urens est & exanthematica; maculis mox rubicundis, tum bullulatis, fugacibus.

USUS. Hæmoptysis; Paralytis *externe*.

OBS. 1. Folia Urticæ pungunt, uti observavit ROB. HOOKE (*), pilis rigidis, perforatis, acuminatis, basi instructis vesicula, humore acri turgida. Simulatque acumen pili cutem perforat, reprimitur a resistentia cutis pilus recavus, unde compressa vesicula, per pilum in vulnusculum manat humor, qui acrimonia sua rodit, & exanthema excitat. Itaque urit Urtica pari modo ac serpentes mordent.

OBS. 2. Folia Urticæ tenella primo vere apud nos colliguntur, in usum culinarem, tamquam oleris species.

460. MORUS nigra. LINN. *Sp. pl.* 1398. *Mat. m.*
422. KNIPHOF *Botan. orig. cent.* 3. DUHAM.
Arbr.

(*) *Micrograph.* p. 142. *obs.* 25 *schem.* 15 *fig.* A. B.

Arbr. 2. p. 24. t. 8. *Fruit.* 1. p. 335. t. 1.
 BLACKW. *Herb.* t. 126.

MORUS. DALECH. *Hist.* 326 DOD. *Pempt.* 798.

Mœrbefyeboom. CAUS. *Hoven.* p. 12. t. 4.

Morus cum fructu. MERIAN. *Erucar. ort.* p.
 1. t. 1.

Pharm. MORI Cortex, Baccæ.

Locus. Italia, in maritimis. Colitur in hor-
 tis. *Arbor.*

FORMA. rec. Cortex radicis extus lutescens, siccatus longitudinaliter rugosus, crassitudine diversa, pro ætate radicis, parenchymate albido. *Baccæ* axillares e foliis, brevius pedunculatæ, ovales, obtusæ, fusco-nigræ, glabræ, lucidiusculæ, subpollicares, pondere scrup. 2-4, compositæ e *Bacculis*, dispositis serie longitudinali, inæquali, obovatis, compressis, truncato-obtusis, terminatis pistillo, undique imbricatis in receptaculo carnosio, cylindrico; singulis constantibus e 4 lobis vesiculosis, teneris, succosis, superne convexis, inferne attenuatis, imbricatis, arcte conniventibus; quorum 2 exteriores oppositi, concavi, margine rotundato-adpresso, minutim pubescente; 2 interiores conniventes, paralleli, directione contraria ad exteriores. *Semen* unicum in medio, intra lobos, triangulari-ovatum, acutum, glabriusculum, compressum, dorso plano, antice acie acuta, inferne truncatum, cavum, auctum apophysi gelatinosa, involutum propria tunica subexsucca. *Stylus* brevis. *Stigmata* 2, lineari-subulata, hirsuta, erecta.

PROPR. corticis: Odor graviusculus; *sapor* austerus, graviusculus, amaricans, subsalsus. *Baccar. rec.* odor vix ullus; *sapor* acidulus, insimul in cucumerinum incidens. *Baccæ masticatæ* valde

de succosæ; extrahitur succus, remanent pelluculæ, receptaculum & semina exspuenda; saliva nigro-violacea.

VIRTUS corticis: adstringens, anthelminthica; *Baccar.* refrigerans, restringens.

USUS corticis: Tænia; *Baccar.* Febres, Angina, Aphthæ.

OBS. 1. *Infusum* aquosum *corticis* lutescens, odore non ingrato, *sapore* consimili; vitriolo martis debilius fufcescit. *Baccar.* recent. unc. i expressione dat unc. ꝑ & scrup. 4 succi rubri, aciduli. Hic succus, dum baccæ manibus tractantur, cutem tingit rubro-purpureo; cum vitr. martis & paxillo aquæ commixtus, nigrescit. Succo puri guttæ 4, aquæ unc. ꝑ intillatæ, addito vitriolo martis, colorem effecerunt violaceum; guttæ vero 20 obscure violaceum.

OBS. 2. Corticem radicis ut anthelminthicum, etiam contra Tæniam, commendant plures. NIC. ANDRY (*) docet, corticem radicis Mori, dosi drachm. 3 ꝑ, in aquæ puræ libra i per semihoram coctum, & decoctum mane propinatum, revera Tæniam pellere, & simul alvum purgare; si unica dosis non sufficit, iterandam dosin svadet, usquedum Tænia pellatur. E baccis maturis paratur Rob, quod frequenter præscribitur, ut linctus refrigerans in febribus, ad linguam aridam emolliendam. Sæpe additur spiritus vitrioli.

ORDO

POLYANDRIA.

461. POTERIUM Sangvisorba. LINN. *Sp. pl.*
1411. *Mat. m.* 425. KNIPH. *Bot. orig. cent 1.*
Pim-

(*) *De la generation des vers, p. 172.*

Pimpinella Sangvisorba. CAMERAR. *Epit.* 777.

ZANNICH. *Venez.* 119. DOD. *Pempt.* 105.

Pimpinella. BLACKW. *Herb. t.* 413.

Pharm. PIMPINELLÆ ITALICÆ Herba.

Locus. Europa. Colitur in hortis. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, crassitie digiti, brunnea, in ramos divisa. *Caules* plures ex una radice, erecti, pedales, angulati, virides, angulis linea fusca notatis; glabri, ramosi. *Rami* alterni, erecti, compressiusculi, angulati. *Folia* alterna, petiolata, pinnata cum impari, septemjuga: foliolis petiolellatis, oppositis, ovatis, obtusis, inciso-ferratis, utrinque glabris, venulosis, subtus glaucis, carinatis, supra obscure viridibus, concaviusculis; inferioribus minoribus. *Petioli* communes fuscescentes, parce pilosi, subtus convexi, supra canaliculati, basi concavi, ciliati. *Stipulae* utrinque 2, ex pari foliolorum solitario, basi petioli. *Flores* capitati, capitulis terminalibus, subsolitariis, ovatis, obtusis, acutis, pedunculatis; quorum superiora hermaphrodita; inferiora foeminea. *CAL. Perianth.* triphyllum, inferum: foliolis ovatis, obtusis, ciliatis, membranaceis, corolla brevioribus. *COLLEA* supera, tetrapetala, plana, cruciformis: petalis sessilibus, ovatis, obtusis, sub apice notatis puncto elevato subrotundo, spadiceis, apice revolutis, trinerviis, margine membranaceo, undulato. *STAM. Filam.* plurima, capillaria, erecta, longitudine fere corollae. *Antherae* subovatae, compressae, utrinque retusae, erectae. *PIST. Germ.* inferum sub corolla, ovatum, compressiusculum, rugosum, albidum, tetragonum. *Styli* 2, albi, cylindrici, longitudine vix corollae. *Stigmata* penicilliformia, alba.

PROPR. rec. Odor fragrans, graviusculus, gratus; *sapor* congruens.

VIRTUS: tonica.

USUS: culinaris.

OBS. Folia recentia in culinis adhibentur in satura herbaria, gratumque ei conciliant saporem.

462. QUERCUS Suber. LINN. *Sp. pl.* 1413. *Mat.* m. 427.

Suber latifolium perpetuo virens. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 291. t. 80.

Suber folio brevior & latior. DALECH. *Hist.* p. 22.

Suber. BLACKW. *Herb.* t. 193.

Pharm. SUBERIS Cortex.

Locus. Europa australis. *Arbor.*

FORMA. Cortex in frustis, utrinque planis, longitudine circiter pedum 2, latitudine pedis 1, crassitie pollicari, levis, molliusculus, coriaceus, sed infimul firmus & compactus; post sectionem transversalem æqualis, notatus venis parallelis, rufescentibus.

PROPRIET. Odor nullus, neque *sapor*. Cortex, cultro acuto incisus, secatur secamenti coriaceis, lævibus.

VIRTUS:

USUS: mechanicus.

OBS. I. Cortex trunci arboris, circiter duodecenis vel supra, mense Julii s. Augusti, longitudinaliter inciditur in segmenta arbitraria, atque deinde caute divellitur, ne liber trunci lædatur. Hæc segmenta primum radendo bene tergendæ, deinde flammæ ignis exponendæ, ut superficies paullulum crispetur porique constringantur. Hoc factò, in aqua frigida bene lavanda, & cumulatim coacervanda, tum ponderibus

one-

oneranda, ut plana evadant. Præstans censetur subereus cortex rubicundus; albidus vero, h. e. sine igne præparatus, & in aqua solum maceratus ut planus fiat, vilis est; luteus mediocris. Si liber arboris non fuit læsus, cortex subereus sensim regeneratur, ita ut post 8 seu 10 annos de integro divelli possit. DUMHAMEL.

OBS. 2. Suber ustum in hæmorrhoidibus cæcis adhibetur, unguento immixtum.

463. QUERCUS Cerris. LINN. *Sp. pl.* 1415.

Robur Quercus Cerrus. CLUS. *Hist.* 1. p. 18.

Galla major. LOBEL. *Hist.* 586. DODON. *Pempt.* 813.

Pbarm. GALLÆ TURCICÆ.

Locus. Europa australis, Barbaria. *Arbor.*

FORMA. Gallæ ponderosæ, magnitudine ovi columbini, in ipsis ramis arboris subsessiles, alternæ, globosæ, pallide viridescenti-cinereæ, glabriusculæ, notatæ verrucis sparsis vel cristatis, elevatis, grosse subreticulatis; altero latere communiter perforatæ. *Parencyma* solidum, friabile, albescens, intus fuscescens, resinolum, centro cavo.

PROPR. Odor nullus. Sapor acerbissimus, maxime stypticus; *masticatæ* friabiles, linguam faucesque vehementius constringentes.

VIRTUS: peradstringens, coriaria, obstipans.

USUS: externus.

OBS. I. Extrahuntur Gallæ turcicæ menstruo cum aquoso, tum spirituofo, quæ ambæ tincturæ post evaporationem *extractum* dant stypticum. *Infusum* aquosum saturatissimum, olivaceum, opalescens, subopacum, intense stypticum; cum vitriolo martis subito nigrescit; hujus infusi gutta 1, aquæ uncizæ ꝑ instillata,

addito vitr. martis, colorem obscure cæruleum, nigrescentem efficit. *Decoctum* aquosum saturatissimum, spissum, opacum, olivaceum, stypticum, absque odore; hujus decocti gutta I, cum aquæ uncia ꝑ & vitr. martis, colorem sinit atro-cæruleum, opacum. Gallæ turcicæ septem octonas partes *Extracti* aquosi dant, tres vero quaternas partes extracti resinosi; NEUMANN. Sub *pulveratione* irritant Gallæ turcicæ nares & sternutationem movent.

OBS. 2. Multum *acidi* continent Gallæ turcicæ, atque hoc acidum summæ est affinitatis cum metallis, in acidis mineralibus solutis. Si infusum gallarum saturatius instilletur solutioni vitrioli martis, aqua pura dilutæ, decomponitur mox vitriolum, acidum gallarum combinatur cum terra martiali, & subsidunt ambo; acidum vero vitrioli liberum (nisi nimia cum aqua fuerit dilutum) reagit in præcipitatum, illudque iterum solvit: solutione cærulea, si bene diluta sit; atra vero, si saturata. Sic oritur Atramentum scriptorium. Cl. MONNET (*) experimentis curiosis docuit, Gallas turcicas pari efficacia solutiones etiam omnium metallorum præcipitare. Porro quoque existentia acidi in Gallis turcicis ex decoctione ferici cum gallis demonstratur; accipit enim fericum hac encheiresi crepitum (*le cris*), uti ex omnibus aliis acidis.

OBS. 3. Usus medicus Gallarum rarissimus est; nimis enim stypticæ sunt. Sunt qui febres intermittentes & diarrhæas cum Gallis propinatis curare tentarunt, sed infausto conatu; viscera enim inde sæpe obstructa. Tinctoriis autem usitatissimæ sunt, & quod singulare est, augent pondus ferici, interdum usque ad decimam ponderis partem.

OBS.

(*) *Traité des Eaux minerales.* - Paris 1768. p. 309. seq.

OBS. 4. Galla turcica est excrescentia Quercus, nidum insecti cujusdam constituens. Gallæ perforatæ insectis liberatæ sunt; namque ab illis perforantur, dum exclusa exhibunt.

464. QUERCUS Robur. LINN. *Sp. pl.* 1414.
Mat. m. 426. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3.

Quercus cum fructu. MERIAN. *Eruc. ort. p.*
17. t. 51.

Quercus. LOESEL. *Pruss.* 211. *t. 69.* DOD. *Pempt.*
811. BLACKW. *Herb. t.* 487.

Quercus cum longo pediculo. DUHAM. *Arbr.*
2. p. 202. t. 47.

Pharm. QUERCUS Cortex, Folia, Glandes,
Cupulæ.

Locus. Europa. *Arbor.*

FORMA. Cortex trunci planiusculus, crassitie semipollicari, subligneus, undique cinereus, extus longitudinaliter subfissus, sæpe conspurcatus Lichenibus. *Folia* alterna, breviter petiolata, fere digitalia, cuneiformia, runcinato-lobata: lobis oppositis, obtusis, inferioribus sensim minoribus; utrinque glabra, minutissime venuloso-reticulata, margine subrecurvato, integerrimo. *Pedunculi* axillares, in summitate ramulorum, solitarii, foliis breviores, nudi, glabri. *Perianth.* fructus (cupulæ) cinerascens, crassiusculum, corticosum, communiter geminum, sæpe solitariam, pateriforme, integerrimum, margine truncato, æquali, minutissime ciliato, extus rugosum: squamulis imbricatis, ovato-acutis, subcarinatis, adpressis, apice obtusiusculis; intus læve, centro deraso in fundo, pallidiore. *Nux* ovalis, calyce triplo longior, undique lævis, nitidiuscula, colore stramineo, striis rubicundis
A a a 3 longi-

longitudinalibus, basi macula orbiculata derasa, apice obtusa, subvillosa, cum umbilico cylindrico prominente; *testa* pergamena, fragili; *nucleo* duplici tunica obvelato, extus rugoso: vestigiis venulosis; bipartibili, solido; plumula in apice: puncto subrotundo, subprominente.

PROPR. corticis: Odor vix ullus; *sapor* acerbus, stypticus; *Glandis rec.* Odor nullus; *sapor* acerbus, stypticus; *siccata* dura.

VIRTUS: peradstringens, coriaria, obstipans.

USUS: externus, Prolapsus uvulae.

OBS. 1. *Infusum aquosum corticis* aureo-lutescens, odore debili, sapore debilius styptico; cum vitriolo martis nigrescit. Hujus infusi guttae 3, aquae unciae ꝑ instillatae, addito vitr. martis, colorem violaceum stiterunt. *Infus. folior. sic.* citrinum, odore debili, non ingrato; sapore debiliore, leniter amaricante; vitriolo martis nigrescit. Hujus infusi guttae 8, cum aquae unc. ꝑ & vitr. martis, colorem exhibuerunt violaceum. *Cupularum*: *Infusum* saturatissimum saturate rubicundum, stypticum; vitriolo martis subito nigrescit; hujus infusi guttae 20, cum aquae unc. ꝑ & vitr. martis, colorem fusco-viridescentem stiterunt. *Nucleor.* rubro-turbidum, stypticum; cum vitr. martis nigrum; hujus infusi gutta 1, cum vitr. martis & aquae unc. ꝑ, colorem stitit violaceum; guttae vero 2, colorem saturate caeruleum. *Aqua* e foliis recent. *destillata*, odore & sapore debili est, & acetum saturninum praecipitat.

OBS. 2. Quandoquidem Lignum quernum, eodem modo ac Gallae turcicae, extrahitur menstruo aquoso atque spirituofo, ratio elucet, cur Spiritus vini gallicus, qui in doliis quernis dia asservatus fuit, ab affusa solutione vitrioli martis caerulefcet.

OBS.

OBS. 3. Nuclei Quercus nullum fere oleum expres-
sum dant, etiamsi sero autumnno collecti sunt. Ajunt
quidam, illos spiritum ardentem dare, sed experimen-
tum ipse non institui. Hæ nuces minime edules sunt
hominibus; sed Sues inde bene saginantur. Quæ de
esu glandium quernarum hinc atque illinc relata le-
guntur, videntur vix intelligi posse de Quercu nostra
vulgari, sed potius de Quercu vulgari brevibus pedi-
culis, SHAW *Afric. tom. 2. extr. p. 118*, quæ dul-
ces gerit glandes.

465. JUGLANS regia. LINN. *Sp. pl. 1415. Mat.
m. 430.* KNIPH. *Bot. orig. cent. 1.*

Nux Juglans s. regia vulgaris. DUHAM. *Arbr.*

2. p. 50. t. 13. DALECH. *Hist. 321.* DODON.

Pempt. 803. f. 804. BLACKW. *Herb. t. 247.*

Walnoten. CAUSE *Hoven. p. 15. t. 4.*

Pharm. JUGLANDIS Fructus immaturus,
Extractum.

Culinis ————— Nuces.

Locus. Persia, Anglia (*). Colitur in hortis.
Arbor.

FORMA. rec. *Drupa* immatura subrotunda,
utrinque compressiuscula, apice obtuso-rotun-
data cum tuberculo prominente, magnitudine
ovi gallinacei minoris, glabra, viridis, variega-
ta: maculis pallidioribus, subelevatis; *parency-
mate* carnosissimo-succulento, viridi, firmissimo.
Nux matura majuscula, pollicaris, subrotunda,
ossæa, sulcis reticulata, bivalvis, semiquadrilo-
cularis; *nucleo* albo, quadrilobo: lobis longitu-
dinalibus, anfractuosis, auriformibus, undique
gibbulis rugosis, binis utrinque latere parallelis;
membrana obvelato.

A a 2 4

PRO.

(*) *Philos. transact. v. 61. p. 1. p. 136. - - 166.*

PROPR. rec. Drupæ immat. odor debilior; *sapor* acidus, acutus, tum stypticus; *masticata* firmisscula, succosa, saliva viridescente. *Drupa recens*, resecta, cultrum adgreditur, & solvit ejus superficiem, colore nigro; manibus tractata, cutem tingit maculis ferrugineo-rubicundis, inhærentibus. *Nucleorum matur. odor* nullus; *sapor* subdulcescens; *masticati* firmi, comminuuntur, saliva emulsiva. *Nucleus immaturus*, dissectus, inter anfractus plurimum mucilaginis fovet.

VIRTUS: Drupæ: laxans, anthelminthica; *nuclei:* nutriens.

USUS: drupæ: Lumbrici; *nucl. culinaris.*

OBS. 1. Infusum aquosum *Drupæ recentis* fuscorubrum, acidum, amarum, stypticum, ingratum; vitriolo martis fusco-nigrescit; hujus infusi guttæ 50, cum aquæ unc. ꝑ. & vitr. martis, colorem fecerunt fusco-ferrugineum. *Extractum* drupæ subsalsum, viridi-nigricans, subsplendens, consistentia Rob Juniperi, tenaciusculum, odore satis grato, sapore acidulo, acerbiusculo, leniter styptico; gustatum salivam brunneo tingit. Paratur ex *Drupis recentibus & immaturis*, in vase ligneo contusis, affusa aqua, & deinde in ollis idoneis, minime ex metallis ignobilioribus paratis, in consistentiam extracti coctis. Hoc extractum præstans est anthelminthicum, dosi cochlearis pro thea, bis vel ter de die propinatum pueris. Purgat alvum, & lumbricos pellit simul.

OBS. 2. Nuclei Juglandum, a pelliculis probe purgati, comminuti grosso modo, *Decoctum* aquosum exhibuerunt lutescens, vix emulsivum, sapore debili, vitriolo martis nil demutatum. *Decoctum vero pelliculorum*, luteo-ferrugineum, sapore debili, cum vitr. martis subito nigrescit; hujus decocti guttæ 30, in aquæ unc.

unc. ꝑ dilutæ, addito vitr. martis, colorem fusco-viridescentem exhibuerunt. Itaque nuclei ipsi mites, pelliculæ vero obvelantes stypticæ. Hi nuclei, ad dimidiam sui ponderis partem, *oleum* dant expressum, mite, dulcescens, flavicans, facile rancescens, & quod in frigore non cogitur, uti oleum olivarum; accensum fumat. Pistoribus utile est. Ut anthelminthicum contra Tæniam plurimi commendant. Nuclei, cum aqua triti, in *emulsionem* abeunt.

OBS. 3. Arboris truncus incisus *lympham* stillat, quæ, tamquam lymphæ betulina, principio dulci scaetet, & in melliginem saccharinam reduci potest.

466. FAGUS Castanea. LINN. *Sp. pl.* 1416. *Mat. m.* 429. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Castanea. DUHAMEL *Arbr.* 1. p. 134. t. 50.

MILL. *Figur.* t. 84. BLACKW. *Herb.* t. 330.

CAMER. *Epit.* 118. DOD. *Pempt.* 802.

Culinis CASTANEÆ Nuces.

Locus. Europa australis. *Colitur.* Arbor.

FORMA. rec. *Nux* ovato-hemisphærica, hinc convexa, inde plana, brunnea, nitidiuscula, lævis, basi obtusa, derafa: macula transversaliter oblonga, subquadrangulari; apice acutiusculo, tomentoso. *Testa* coriacea, intus tomentosa, subadhærens. *Nucleus* amygdalinus, testæ respondens, longitudinaliter sulcatus: sulcis parallelis; vestitus tunica tenera ferruginea; *parencymate* cotyledoneo, firmo, albo, lobato: lobis arcte conniventibus; *sutura* anfractuosa; *corculo* glabro, ovato-conico, subpedicellato, inter lobos margini incluso.

PROPR. rec. *Odor* nullus; *sapor* dulcescens; *masticatus* nucleus sicciusculus & firmus inter dentes sentitur, comminuitur, saliva alba.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Nuces Castaneæ, si valebunt, siccandæ sunt. Modum, quo ignis ope siccare solent, tradidit cl. MONTET (*). *Infusum* aquos. nucum Castaneæ siccatur, rubicundum, dulcescens, fumum sapiens & redolens; a vitriolo martis non alteratur. *Olei* expressi nihil dant nuce Castaneæ, ut docet ill. DUHAMEL. Ex Nuc. Castan. libris 2 torcularis ope nullum oleum, sed succum, qui in fermentationem vinosam ruebat, obtinuit cl. SPIELMANN.

OBS. 2. Nuces Castaneæ, coctæ vel frictæ, esitantur copiosissime in Europa australi, & tantum non basin nutrimenti efficiunt. Nutriunt bene, quamvis intetis paullum flatulentæ sint.

467. FAGUS sylvatica. LINN. *Sp. pl.* 1416. *Mat.* m. 428.

FAGUS. CAMER. *Epit.* 112. DODON. *Pempt.* 820.

DUHAM. *Arbr.* 1. p. 231. t. 98.

Pharm. FAGI Nuce, Cineres clavellati.

Locus. Europa, America septentrionalis. *Arbor* excelsa.

FORMA. Nux magnitudine vix nucis Avelanæ minoris, exquisite triquetra: angulis acutis, acie in membranam brevem exeuntibus; undique lævis, nitidiuscula, brunnea, lateribus planis, singulis notatis striis 3 longitudinalibus, elevatis; basi obtusa, derafa: macula triangulari, parviuscula; apice acuta, mucrone tomentoso. *Testa* coriaceo-pergamena, intus glabra, unilocularis, trivalvis. *Nucleus* albus, longitudinaliter sed parce striatus, vestitus tunica tenera, brunnea; *corculo* in apice. *Parencyma* cotyledo-

(*) *Memoir. de l'Acad. des scienc.* 1768. p. 538.

doneum, firmum, album, lobatum: lobis inæqualibus, arcte conniventibus.

PROPR. Odor nullus; *sapor* debilis, vix dulcescens; *masficatur* perinde ut Castaneæ nuces.

VIRTUS: nutriens, subtemulentans.

USUS: œconomicus.

OBS. 1. *Oleum* expressum lutescens, recens mite, in frigore non cogitur, hinc facile rancescit. Nucum harum tonna 1 vix ultra 4 olei congios dat.

OBS. 2. Hisce nucibus Sues vulgo sâginantur, valdeque pingvescunt; sed lardum mollius fit, & inter elixandum haud parum liquefcit.

OBS. 3. *Cineres clavellati* sunt sal alcalinum fixum vegetabile, in aère humidiusculo deliquescent, pro diverso præparandi modo varium. Communiter in igne valido calcinatur cinis ligni Fagi, quoad in glebas concrefcant. Si hæ glebæ contendantur, & in furno idoneo ad albedinem denuo calcinentur, obtinentur cineres clavellati idonei. Quoniam hi cineres clavellati cum calce viva sunt commixti, purum alcali non efficiunt, verum alcali fixum causticum, ex admixta calce. Hæc calx oritur ex ipsa parte terrestri ligni, quæ vehementia ignis in veram calcem abit. Si autem cinis ligni cum aqua maceretur, ut pars salina solvatur, hæc vero postmodo inspissetur, obtinetur alcali fixum purum, atque id non causticum. *Ufus* cinerum clavellatorum in conficiendo sapone insignis est. Si cum acido Nitri saturetur, verum exurgit Nitrum prismaticum.

468. CORYLUS Avellana. LINN. *Sp. pl.* 1417. *Mat. m.* 431. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1.

Corylus sativa fructu rotundo maximo. DUCHAM. *Arbr.* 1. p. 188. t. 77.

Corylus. BLACKW. *Herb.* t. 293. DALECH. *Hist.* 319. NUX

Nux avellana f. Corylus. DOD. *Pempt.* 804.

Pbarm. CORPLI Lignum.

- *Culinis* AVELLANÆ Nuces.

Locus. Europa, in nemoribus asperis. *Arbor.*

FORMA. Lignum albidum, leve, molliusculum; post sectionem transversalem notatum centro medullari parviusculo. *Glomeres* nucum subrotundi, pedunculati, nudi. *Involucrum* subtetraphyllum, glomeri subjectum: foliolis subæqualibus, subcarnosis, planis, subrotundis, subdentatis, reflexo-patentibus, calycibus subjectis. *Nuces* plures in glomere sessiles, divaricatæ, singulæ ad basin vestitæ *Periantbio* monophyllo, campanulato, carnosocoriaceo, vix minutim villoso, bipartito: foliolis basi imbricatis, superne multifidis: laciniis linearibus, inæqualibus, acutis, denticulatis, minutim ciliatis, erectis, longitudine vix nucis. *Nux* ovata, utrinque compressiuscula, glabra, spadicea, obsolete sulcata, basi notata macula ampla, planoconvexiuscula, derasa, subquadrangulari; superne minutim tomentosa; apice obtusa, terminata hilo obtusiusculo, parvo. *Testa* ossea, subbivalvis, unilocularis, intus vestita tunica cinerea, adhærente. *Nucleus* ovalis, acutiusculus, albus, bipartibilis, obvelatus tunicis 2 vel 3, aridis, cinerascens, scabriusculis; quarum interior tenera, glabriuscula, nervis longitudinalibus, parallelis; exteriores crassiores, subspongiosæ.

PROPR. *Ligni:* Odor nullus, neque sapor. *Nuclei:* odor nullus; sapor subdulcescens; *masticatus* nucleus firmiusculus, comminuitur, saliya lactescente.

VIRTUS: nuclei: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Lignum* Coryli dat *oleum* per descensum, empyreumaticum, fœtidum. Si supra calcem vivam rectificetur, limpidum fit, colore aureo, & ut bonum nervinum commendatur in morbis convulsivis, epilepsia, ecclampsia infantili; ajunt, id etiam esse bonum anthelminthicum, verumque *oleum heraclinum* RULANDI.

OBS. 2. *Decoctum nucleorum*, detractis pelliculis, leviter lactescens est; vitriolo martis non tingitur, verum coagulatur. *Testarum* decoctum rufescens; vitriolo martis fufcescit. *Decoctum ex pelliculis nucleorum* lutescens, sapore debili; vitriolo martis fufcescit. Nuclei *oleum* dant expressum, mite, velut Amygdalæ dulces, larga copia, fere ad dimidium ponderis nucleorum, amygdalino vix inferius. Cum aqua contusi, in emulsionem abeunt.

OBS. 3. Nuclei Avellanæ communiter crudi esitantur, uti Amygdalæ, sed detrahi debent pelliculæ obvelantes, utpote nimium siccantes & restringentes, unde strictura faucium, pectorisque angustia cum tusficula efficitur.

OBS. 4. Si *Foliorum* Coryli recentium, media æstate collectorum, major quantitas in cacabo, cum affusa aqua, coquatur, quoad aqua fere omnis evaporaverit, residua massa, expressa, liquorem s. succum dat fuscum, odore rancido, subempyreumatico, sapore salso, graviusculo; qui, illinitus lectis aliisque mobilibus, cimicibus infectis, pellit quidem cimices, uti sæpius vidi, sed tamen sæpe fit, ut postmodum redeant.

469. LIQUIDAMBAR styraciflua. LINN. *Sp. pl.* 1418. *Mat. m.* 432.

Liquidambar arbor s. Styraciflua aceris folio. PLUK. *Almag.* 224. t. 42. f. 6. CATESB. *Carol.* 2. p. 65. t. 65.

Liquidambar. BLACKW. *Herb. t. 485.*

Pharm. STORAX LIQUIDA.

Locus. Virginia. Arbor.

FORMA. Resina griseo-brunnea, fuscescens, homogenea, consistentia unguenti, plastica, tenaciuscula, rigidiuscula, opaca, lucida, pinguiuscula. *Purior* Storax liquida in officinis subinde occurrit, facie Terebinthinæ, consistentia mellis, subdiaphana, tenax, lutea, odore validiore.

PROPR. Olor fragrans, in Storacem Calamitam incidens; *sapor* unctuosus, acriusculus, odori congruens. Accensa flagrat: flamma vivida, fumo spisso, valde fuliginoso, odore grato, balsamico, remanente carbone tenui, atro, parum inquinante.

VIRTUS: vulneraria.

USUS.

OBS. 1. De vera origine Storacis liquidæ nondum inter Auctores convenit; plurimi illam artis productum credunt.

OBS. 2. Ad præparationem Cerae sigillatoriæ Storax liquida etiam adhibetur.

ORDO

MONADELPHIA.

470. PINUS Balsamea. LINN. *Sp. pl. 1421.*

Abies minor pectinatis foliis virginiana, conis parvis subrotundis. PLUK. *Alm. 2. t. 121.*

f. 1. DUHAM. Arbor. 1. p. 3. t. 3.

Pharm. BALSAMUM CANADENSE.

Locus. Canada. Arbor.

FOR-

FORMA. *Resina* liquida, pellucidissima, albi-
da, ætate lutescens, tenacissima, in fila ductilis,
rigidiuscula.

PROPR. *Odor* balsamicus, gratus, ad balsa-
mum Meccæ accedens; *sapor* initis, vix amari-
cans. *Masticatum* non solvitur, dentibus, labiis
& sæpe palato adglutinatur.

VIRTUS: vulneraria, diuretica: *urina* odo-
ris violacei.

USUS. Vulnera.

OBS. 1. Hæc species Terebinthinæ omnium nobilis-
sima & præstantissima est, pariter ac amœnissima odo-
re & colore. Hanc in bonitate proxime sequitur Te-
rebinthina cypria, deinde T. argentoratensis, tum T.
venetâ; sed deterrima est T. communis. Hæc omnes
Terebinthinæ species in eo conveniunt, quod, destil-
latione cum aqua, *oleum stillatitium* dant, liquidum,
limpidum, colore aqueo, odore fragrante, quo oleo
spoliatæ concresecunt in *colophonium* solidum, siccum,
friabile, fragile: fragmentis lucidis. Oleum earum
etiam haberi potest, si in aqua coquantur; sic Tere-
binthina coctæ species est Colophonii. Porro conveni-
unt dictæ species in eo, quod, deglutitæ, urinam
imbuunt violaceo odore. In aquam calidam immissæ,
non liquefcunt, sed paullum subsidunt, & adglutinan-
tur digito immisso. Solvuntur perfecte in spiritu vini.
Si cum vitello ovi teruntur, cum aqua miscentur: mix-
tura lactescente. Cunctæ species e truncis arborum
fauciatis sponte distillant.

OBS. 2. Antiquiorum medicorum plerique Terebin-
thinas aliaque balsama resinosa, ad ulcera interna, uti
specifica, commendant, decepti ab analogia. Verum
si res juste pensiretur, adeo non juvant, ut potius plus
damni dent; etenim movent sangvinem, augent fe-
brem symptomaticam, promovent contabescentiã at-
que

que sudores colliquativos. Cum ulcus quoddam caco-
 ethicum in aliquo viscere se manifestat, nonnisi talia
 indicantur, quæ humoribus emendandis & corrigendis
 conducant.

471. PINUS Picea. LINN. *Sp. pl.* 1420.

Abies taxi folio, fructu sursum spectante. DU-

HAM. *Arbr.* 1. p. 3. t. 1.

Abies. CAMER. *Epitom.* 48.

Picea. DALECH. *Hist.* 50.

Pbarm. TEREBINTHINA ARGENTORA-
 TENSIS.

Locus. Alpes Europæ australis, Helvetiæ.
Arbor.

FORMA. Resina liquida, diaphana, minus
 tenax, colore obscure lutescente, emanans e ve-
 ficis propriis, in cortice sparsis & dilaceratis,
 traiectione per colum probe depurgata.

PROPR. Odor fragrans, in corticem Citri
 obscure incidens; *sapor* inter omnes Terebin-
 thinae species maxime amaricans, non tamen a-
 cris.

VIRTUS: ut in præcedente.

USUS: ut in præcedente.

OBS. Oleum Terebinthinae, ab exteris ad nos al-
 latum, communiter ex Tereb. argentoratensi destilla-
 tur. Ex Terebinth. libr. 4 obtinetur olei still. libra 1.
 DUHAMEL.

472. PINUS Larix. LINN. *Sp. pl.* 1420. *Mat. m.* 437.

Larix folio deciduo conifera. DUHAM. *Arbr.*

1. p. 332. t. 131. BAUH. *Hist.* 1. p. 265.

Larix. CLUS. *Exotic.* 196. DALECH. *Histor.* 55.

BLACKW. *Herb.* t. 477. CAMER. *Epit.* 45. 46.

Pbarm. TEREBINTHINA VENETA.

Lo.

Locus. Alpes Europæ australis, Sibiria. *Arbor.*

FORMA. Resina liquida, diaphana, consistentia mellis vel syrupi spissioris, colore aquo vel pallide lutescente, pro diversa ætate, in fibra ductilis, tenax.

PROPR. Odor debilius fragrans; sapor amarus, faucibus inhærens, resinofus, subpingviusculus, acriusculus.

VIRTUS: ut in antecedentibus.

USUS: ut in antecedentibus.

OBS. Ex ipso ligno sauciato stillat hæc Terebinthina, quod, quantopere lignum sit resinofum, affatim arguit.

473. PINUS sylvestris. LINN. *Sp. pl.* 1418. *Mat. m.*

434. DOD. *Pempt.* 848. BLACKW. *Herb. t.* 190.

Pinus silvestris montana, DUHAM. *Arbr.* 2.
p. 125. t. 31.

Pharm. PINI Liber, Turiones, Resina communis, alba, Pix liquida, atra, Terebinthina communis, Colophonium.

Locus. Europa, America septentrionalis, in sylvis glareosis, Japonia. *Arbor.*

FORMA. Liber membranaceus, albus, diaphanus, pulposus, succosus, atomis punctatus, in trunco arboris, tempore vernali, mediante circiter mense Majo, delitescens sub cortice, alburno adhærens, & ope fili ex orichalco, cortice prius detracto, ab arbore separandus. *Turiones*, s. ramulorum rudimenta, terminales, plures aggregati, ferruginei, cylindrici, acuti, latitudine pollicis vel ultra, undique imbricati: squamis angustis, linearibus, acutis, albido-membranaceis, subdiaphanis, dorso viridulis, adpressis, margine ciliato-laceris; undique (excepto apice) contaminati Resina tenui, in frigore so-

lidiuscula, in calore molli, digitis se adglutinante; *parencymate* viridi, molliusculo, sicciusculo.

PROPR. Libri: Odor debilis; *sapor* dulcescenti-resinosus, subamaricans; *masficatus* succosus, extrahitur succus, restat pars membranacea, exspuenda. *Turionum* rec: *Odor* fragrans, resinosus, graviusculus; *sapor* non ingratus, debilius resinosus, amaricans; *masficati* subpulposi, medullaris pars mollior, comminuitur, subfolvitur; corticalis pars tenax, vix comminuitur. Apud nos mense Februarii vel Martii colliguntur.

VIRTUS: Libri: diuretica, sublaxans, antiscorbutica, anthelminthica. Turionum: antiscorbutica.

USUS. Lumbrici, Scorbutus.

OBS 1. Infusum aquosum *Turionum* limpidum, subcitrinum, odore fragrante, sapis grato, sapore turionum; vitriolo martis dilutius fuscescit. Turiones Pini, ut antiscorbutici, frequentissime apud nos in usum vocantur, tempore vernali dum recentes obtineri possunt, sub forma decocti, aliis antiscorbuticis maritati. Revera boni sunt, dum recentes habentur; siccati vero minus idonei.

OBS. 2. Si truncus arboris, tempore æstivali, usque in ipsam ligneam substantiam sauciatur, sponte distillat succus resinosus, qui, ubi suppositis idoneis vasis excipitur atque fervatur, sponte spissescit in faciem butyraceam, & *Terebinthina communis* vocatur. Sub hieme proxima succus resinosus supra vulnus trunci rigescit, crustamque albam, ceræ haud absimilem, format, quæ instrumento idoneo separatur, & *Resina Pini nativa* vocari potest. Dum hæc resina funditur & a sordibus liberatur, *Resinæ communis* nomine venit. Si resina Pini liquida & nativa commiscantur, & in ahenis cupreis absque aqua modice coquantur, debitis ebullitionibus, ac postea colantur, quod per straturam

turam e stramine fecalino vel triticeo communiter fit, atque deinde siccat, *Colophonium* vulgare emergit, quod minus purum est. Sed si sub dicta decoctione aqua frigida successive addatur, usquedum resina colorem mutaverit faciemque ceræ flavæ assumerit, & tandem bene coletur, obtinebitur *Resina alba*.

OBS. 3. Terebinthina communis massa est resinosa, opaca, butyracea, mollis, pallida, cinerascens-subcitrina, quasi unguentum liquidius, *odore* validiore ligni Pini resina abundantis, s. tædæ; *sapore* pingviusculo, resinoso, subamaricante, odori congruente.

OBS. 4. Resina communis solida, rubicunda, nitidiuscula, facie Quartzæ, fragilis: fracturis planis; digitis se adglutinans, *odore* tædæ Pini.

OBS. 5. Resina alba solida, in frustis majoribus, citrino-rubescens, subopaca, nitida, facie vitri, fragilis: fracturis planis, nitidis; minus friabilis, manibus calidis adhærens; *odore* Terebinthinæ, sed debiliore; *sapore* nullo.

OBS. 6. Colophonium est Resina solida in frustis majoribus, fusco-rubescens, subdiaphana, nitida, facie vitri obscuri, fragilis: fracturis planis, nitidis; subfriabilis: granulis quasi deauratis, micantibus; pulverata abit in pulverem lutescentem. *Odor* Pini, sed debilior; *sapor* nullus.

OBS. 7. Pix liquida est resina liquida, spissiuscula, consistentia syrupi vel mellis recentis, nigro-rubicunda, tenaciuscula, subdiaphana, in filum subductilis, inquinans, superficie lucidiuscula; destillatione per descensum elicitæ ex tædâ Pini, constans resina Pini, in succo arboris Pini soluta, fuligineque tincta. *Odor* balsamico-fumosus; *sapor* tædæ, pingviusculus. In oleo olivarum subsidit, sed aquæ frigidæ instillata, mox natat; gutturæ vero conquassatæ subsidunt. In ignis calore fluidior evadit satisque tenuis, ebullit; admota

flamma subito accenditur, odore tædæ, flagrat: flamma vividissima, fumante, fuliginosa, alta, bullulis pluribus ignitis lucidissimis e fundo vasis in flammam per vices assurgentibus, pulchro spectaculo; remanente carbone sicco, tenuiusculo, vasi adpresso, rugoso, atro, lucidiusculo, vix inquinante. In solis calore sensim exsiccatur pix liquida in crustam nigram, subsplendentem. Pix liquida, guttatim ad guttas nonnullas aquæ frigidæ instillata, partim natat, partim fundum petit; guttæ, quæ innatant, explanantur, margine undique decolorantur, albidæ & pingves apparent. In oleo expresso solvitur hæc pix: solutione fusco-rubicunda. Pix liquida per descensum a rusticis in Ostrobotnia pluribusque Sveciæ provinciis destillatur. Faciunt in terra fossam, in formam conii inversi, quam, post collocatam in imo fundo tonnam, arte implent tæda & vulgari ligno Pini semificato, situ perpendiculari, continuata progressionem ferieque, struem demum ad apicem obtuso-convexiuscula, & terra cæspitibusque circumcirca probe tecta. Hanc struem ad basin accendunt, superponentes deinde cæspitem, ut igne suppresso comburatur, cavendo ne flamma uspiam fortius erumpat. Sic distillat pix liquida in suppositam tonnam. Principio stillat aqua, quam insequitur pix primaria, crassa, granulata, albicans; hanc postea excipit pix liquida vulgaris, atque totus hic processus integram fere septimanam requirit, antequam absolvatur. Ex ligni orgyia I picis liquidæ tonnas binas, per medium, accipiunt. Probatum bona pix liquida, mixtione cum saliva vel aqua pura; si colorem prodit rufo-rosaceum, bona est; si vero lactescit vel exalbida evadit, deterior censetur. Modum, quo pix in Ostrobotnia destillari solet, bene exposuit cl. E. JUVELIUS (*). At methodum

(*) *Diss. de Arte picem destillandi in Ostrobotnia*, Præf. ill.
C. F. MENNANDER. Aboæ 1747.

dum præstantiorem, in exstructo nimirum idoneo furno, picem destillandi tradidit L. BAR. A. FUNCK (*). Ill. DUHAMEL (**) modum, in Europa australi usitatum, picem liquidam pariter in furnis parandi communicavit. De cetero etiam J. C. AXTIUS (***) de pice conficienda scripsit. *Aqua picis* est infusum aquosum frigidum picis liquidæ, de qua bene differuit G. BERKELEY (†). Ejus methodus aquam picis præparandi hæc est: sumatur aquæ frig. cong. ʒ. i., qui sextario picis liquidæ affundatur, agitando ope spatulæ lignæ per 3 vel 4 minuta temporis; post quieti tradatur vas per 48 horas, ut omnis pix subsidat; quo factò, effundatur aqua limpida, & servetur usui. Laudat hanc aquam, ut præstabile saponaceum; antiputredinosum, utile in variolis, asthmate, scorbuto, pluribusque morbis. Hæc aqua picis, methodo Berkeleyana parata, limpida est, colore citrino, odore picis liquidæ, sapore acido, subacrisculo, piceo. Mihi sub præparatione superficies aquæ tota tenui tegmine oleoso induta erat, quod, ubi aqua agitabatur, ex rubro & cæruleo variegatum evadebat; ipsa pix liquida, ab aqua exempta, nigra amplius non erat, sed rubicunda. Cum oleo Tartari p. d. vix effervescebat hæc aqua picis, sed color intensior fiebat. Acetum Lithargyrii affusum præcipitationem subito fecit: coagulo albo, caseoso; unde patet, acidum picis majorem habere affinitatem cum plumbo, quam habet acetum vini, & cum plumbo sal formare imperfectum, in aqua non solubile. Hanc aquam picis in

B b b 3

præ-

(*) *Beskrifning om Tjåru-och Kol-uguars inråttande*. Stockholm 1748.

(**) *Traité des arbres*, tom. 2. p. 154 r. i. c. figura furni.

(***) *De Arboribus coniferis & Pice conficienda &c.* Jenæ 1679.

(†) *Siris: a chain of philosophical reflexions and inquiries, concerning the virtues of Tar-water &c.* London 1744.

præparatione ad variolas frequenter adhibemus, propinata libra ꝑ vel 1, omni mane.

OBS. 8. *Pix atra* fit, cum *pix liquida* in ahenoboverle conico, calore moderato, per nycthemeron coquitur, ad consumptionem tertiæ partis, subsequente refrigeratione. Signum coctionis sufficientis est, quod *pix refrigeratione solidescit*, & masticata dentibus non adhæret. Hæc *atra pix* est *resina solida* in massa grandi, *atra, lucida, homogœna, facie vitri nigri, in frigore fragilis: fracturis planiusculis, nitidis; in calore leni molliuscula, flexilis, digitis tenaciter adhærens, extensibilis, in filum ductilis. Odor in tædam incidens; sapor debilissimus, vix ullus,*

474. PINUS Abies. LINN. *Sp. pl.* 1421. *Mat. m.* 436.

OED. *Icon. t.* 193. GUNN. *Flor. norv.* 24.

Abies tenuiore folio, fructu deorsum intlexo. DUHAM. *Arbr. 1. p.* 3. *t.* 2.

Abies. DALECH. *Hist.* 54. DOD. *Pempt.* 854.

Pharm. ABIETIS Summitates, Resina, Pix burgundica.

Locus. Europa, America septentrionalis, in sylvis acerosis. *Arbor.*

FORMA. Summitates s. Folia teneriora acerosa, sparsa, disticho-secunda, patentia, subsessilia, ungvicularia, subulata, obtusiuscula, latere utrinque compressa, subcarinata, lineis 2 longitudinalibus, punctulatis.

PROPR. Summit. Odor balsamicus. Sapor accensens, balsamicus.

VIRTUS: antiscorbutica.

USUS. Scorbutus.

OBS. 1. E trunco arboris inciso transfudat succus resinofus, limpidissimus, tenax; qui brevi se in lacrymas efformat, supra vulnus fixas, & siccatu colligitur sub nomine *Resinæ abietis*; quæ, si decoctione in aqua, igne

igne moderato, funditur, & deinde per facculos ex lineo densiore cum expressione colatur, ut a fordibus bene purgetur, *Pix burgundica* vocatur. Si vero resina hæc ad consumptionem aquæ, h. e. ad siccitatem, coquitur, addito, sub fine coctionis, aceto vini, obtinetur massa sicca, quæ *Colophonium* appellatur.

OBS. 2. *Resina abietis nativa*, qualis e trunco arboris hieme abraditur, albida est, mollis, pingviuscula, subdiaphana; ætate siccatur & durior fit. *Odor* fragrans, ligni abietis; *sapor* amaricans, balsamicus, satis gratus. Digitis contrectata pingvedine illos inficit. In vase ferreo supra ignem funditur, & admodum flamma accenditur, flagratque exacte ut pix liquida, carbones vix relinquens.

OBS. 3. *Pix burgundica* resina est solida, in frustis majoribus, scilicet massa solida, sicca, opaca, superficie exteriori brunnea, nitidiuscula, fragilis: fracturis planiusculis, coloris lutescenti-brunnei, cinerascens. Inter digitos tractata emollefcit, & plastica fit. *Odor* resinæ abietis, satis fragrans. In ignis flamma liquefcit cum strepitu & subdestillat; liquefcit etiam in vase ferreo super ignem, accensa flagrat: flamma vivida, fumante, fuliginosa, remanente carbone tenuiore, atro, parum inquinante.

OBS. 4. Oleum Terebinthinæ ex resina abietis obtineri non potest, uti ex speciebus aliis hujus generis. Obtinetur quidem oleum stillatitium, si resina abietis cum aqua destillatur, sed oleo Terebinthinæ longe inferius, & easdem non habens dotes. Falso tamen sæpe pro oleo Terebinthinæ divenditur.

475. CUPRESSUS sempervirens. LINN. *Sp. pl.*
1422. *Mat. m.* 433.

Cupressus ramos extra se spargens, quæ mas
Plinii. DUHAM. *Arbr.* 1. p. 198. t. 81.

Cupressus mas. BLACKW. *Herb. t. 127.* DALECH.

Hist. 58. CAMER. *Epit. 52.* DOD. *Pempt. 844.*
Pbarm. CUPRESSI Lignum.

Locus. Creta, Arbor excelsa.

FORMA. Lignum subponderosum, cinereum, fibris longitudinalibus.

PROPR. Odor debilis, vix ullus. Sapor amaricans.

VIRTUS:

USUS.

OBS. Cupressi in enormem altitudinem & molem excrescere possunt. Memorat ill. sc̄mina MARIA WORTLEY MONTAGUE () cupressum quandam excelsam & patulam, prope Constantinopolim crescentem, qua ludimagister quidam pro domicilio ordinario utebatur, constituto sibi, in ipso fere cacumine, uno lecto pro se, & paullo infra altero pro uxore binisque liberis.*

476. CROTON Benzoe. LINN. *Mant. 2. p. 297.*

Mat. m. 195.

Arbor Benzoinæ. GRIMM. in Epb. N. C. dec. 4. ann. 1. AR. SYLV. descr. arb. Benzoe's in VALENT. Ind. litter. p. 487.

Pbarm. BENZOES Gummi.

Locus. India orientalis. Arbor.

FORMA. Gummi Resina in massa grandiori, viridescens, rubicunda, marmorea: maculis glandulisque albicantibus, undique nitidiuscula, fragilis, friabilis.

PROPR. Odor fragrans, non ingratus, balsamicus; masticata inter dentes friabilis, comminuitur in ore, non solubilis, sapore subdulcescente, resinoso, balsamico. Manibus tractata digitis non adhæret. In vase ferreo super ignem fundi-

(*) *Lettres, écrites pendant ses voyages &c. tom. 2. p. 39.*

ditur, spumescit, fumat: fumo balsamico, non ingrato. Ignis flammæ admota accenditur, fragrat: flamma vivida, fumante, fuliginosa, relictis carbonibus nigris, splendentibus, fragilibus, inquinantibus. Non solvitur perfecte in aqua pura, sed odorem balsamicum & saporem dulcem, balsamicum aquæ frigidæ communicat; quæ tinctura aquosa, lenissimo calore evaporata, *sal essentielle* dat. Si in aqua calida digeritur, sapore magis stimulante imbuitur tinctura, & refrigerata sal essentielle mox deponit. Non in oleis expressis, neque stillatitiis, solvitur; nec hæc olea ullo modo tingit, quamvis digestionem subiciatur. Solvitur vero in spiritu vini: tinctura luteo-rubicunda, quæ, aquæ frigidæ instillata, subito lactescit, & *Lac virginis* audit. Si cum aqua destillatur Benzoë, igne validiore, *aquam* dat *stillatitiam*, limpidam, odore debiliore Benzoës, sapore dulcescente, sale essentiali fœcundam, quod obtinetur, si hæc aqua in sole evaporatur. Per se vero & sine aqua destillata Benzoë funditur primum, & flores salinos in collum retortæ emittit, quos insequitur *oleum* tenuius, lutescens, levius empyreumaticum, quodque, rectificatum, Benzoës fragrantiam retinet; tandem ascendit oleum butyraceum, sale essentiali Benzoës abundans. *Oleum, per descensum* paratum, nigrum est, spissiusculum, odore ambrosiaco, sapore pingvi, empyreumatico, calidissimo, acri, diu inhærente, odori congruente. Benzoë cum aqua destillata nullum oleum essenziale dat.

VIRTUS: vulneraria, balsamica, cosmetica.

USUS: externus.

OBS. I. *Resina* Benzoës extrahitur cum spiritu vini. Ex Benzoës unc. 2 & spirit. vini rectific. unc. 16, per

3 dies digestis, lege artis accipi resinæ Benzoës puræ drachm. 14. Hæc resina fusco-nigricans erat, recens flexilis, siccata solidiuscula, fragilis; odore fragrante, balsamico; sapore debili, grato, subdulcescente, balsamico.

OBS. 2. Sale essentiali, quod vulgo *Flores* dicunt, abundat Benzoë, nam quævis uncia Benzoës continet circiter drachm. 1 salis, quadruplici via separandi, sc. sublimatione, destillatione, elixivatione, vel coctione cum aqua calcis. Si Benzoë, grossius pulverata, ollæ fictili immittitur, eique post imponitur alia olla fictilis, quæ ad juncturas priori bene adglutinatur, admodum demum igne, *sublimatur* hoc sal, & superiori ollæ adhæret. Ignis sub initio tam validus esse potest, ut Benzoë fundi occipiat; postea vero moderari debet ignis, ne Benzoë nimis decomponetur, unde flores oleo nimis contaminantur; qua de causa expedit loco frigido isthanc operationem absolvere, ut in pavimento laboratorii, vel in aëre libero tempore autumnali. Quidam solent cucullum papyraceum loco ollæ superioris adhibere, sed imbibit cucullus iste oleum assurgens, unde fit, ut flores se non amplius ei affigant, eamque ob causam novos subinde cucullos substituere oporteat. Si cucullus papyraceus, oleo assurgente imbutus, in aqua calida maceratur, sal Benzoës ex eo extrahitur. Inter sublimandum per cucullum, flores Benzoës sæpius scædantur oleo luteo, quod simul adscendere solet, præcipue si unus idemque cucullus papyraceus diutius retineatur, & vero huic malo non alia medela, quam repetita sublimatione massam depurare, adjecta terra absorbente. Ex Benzoës libr. 1 sublimando obtinetur florum unc. 1, vel etiam plus, si enixo studio operatio instituat. Hi flores *odore* sunt fragranti, in flores Philadelphi incidente, at longe fortiori; *sapore* vero acidulo, fere salis succini, acri, fauces linguamque intensius pungente. Si preparatio rite processit,

for.

forma crystallina sunt, albissimi, leves, nitidiusculi, fragiles: crystallis subulatis, linearibus vel capillaribus. Si horum florum grana 6 in aquæ bullient. unc. 1 ꝑ immittuntur, solvuntur penitus: solutione acidiuscula, in lingua mordente; sed ut refrixit aqua, brevi iterum crystallifantur, sæpe crystallis vegetantibus, Conservam ramosam referentibus; sæpe etiam crystallis magnis, pennatis, Hypnum cristam castrensem mentientibus; insimul in superficie aquæ sensim proveniunt aliæ crystalli, lineari-subulatae, substellatae. Aqua, crystallis per filtrationem liberata, limpidissima quidem mihi fuit, sed odore & sapore salis succini, quod indicio fuit, plus salis adhuc illi inesse. Itaque vaporare feci hanc aquam in solis calore, quo factò remansere salis Benzoës grana 2. Exinde sequi puto, aquæ frigidæ unc. 1 ꝑ salis hujus grana 2 recte solvere, & soluta tenere posse. *Destillatione* per retortam, in quam Benzoë absque additione immittitur, sublimatur sal Benzoës destillatum, rubicundum, crystallis filiformibus s. capillaribus, subsplendentibus, odore & sapore salis succini. Hoc sal perquam sapit oleum Benzoës. Sed si hoc sal nova destillatione per retortam depuretur, obtinebitur sal Benzoës solidum, in frustis majoribus, compactum, facie salis ammoniaci, album, satis ponderosum, fragile: fracturis notatis striis parallelis, nitentibus, odore & sapore salis Benzoës sublimati. *Elixiviatione* obtinui sal Benzoës, sequenti modo: sumsi Benzoës unc. ꝑ, quam bene triturovi c. aqua still. frigid. unc. 4, filtravi, filtratam vero cum aquæ unc. 1 ꝑ denuo lavi, colaturasque commiscui, & per evaporationem in sole accepi grana 8 salis Benzoës, subplastici, coloris brunnei, crystallis subulatis. Sic inquinatum erat hoc sal gummosa parte Benzoës, & præterea in parca quantitate hac via elicatum, quod aqua Benzoën non potuit penetrare. Methodum sal Benzoës parandi *cum*
cal-

calce viva, docuit cl. C. W. SCHEELE (*). Sumit is calcis viv. unc. 4, quibus affundit aquæ puræ unc. 12; peracta effervescentia iterum affundit aquæ libr. 8. Mox Benzoës libræ I sensim affundit hanc aquam calcis, sub strenua agitatione, atque postmodo mixturam hanc ebullire facit per semihoram, pariter sub assidua agitatione. Ab igne remoto vase, quietique reddito ad subsidendum, liquidum supernatans decantat. Residuo rursus affundit aquæ libr. 8, & postquam denuo per semihoram ebullire fecit, vas ab igne removet ad subsidendum, atque post decantat, ambasque decantationes miscet. Et vero pluries iterat hanc novam aquæ affusionem; ac ne quid salis in residuo remaneat, repetitis affusionibus aquæ calidæ bene illud lavat, aqua lavacri priori addita; tum hoc lixivium usque ad libr. 2 inspissat, & cum Acido salis postea præcipitat. Hac encheiresi terra calcarea, cum acido Benzoës saturata, ex affuso acido fortiori de novo saturatur, & deponit acidum Benzoës liberum, sub forma pulveris tenuissimi, qui, bene edulcoratus, inque aqua solutus & crystallifatus, abit in sal purissimum, albido-subcinerascens, undique splendens, leve, odore debili salis succini, sapore primum dulci, dein acri, lingvam, labia faucesque stimulando rodente, haud aliter ac sal sublimatum, postea calefaciente & leviter acidulo. Hac via obtinentur a Benzoës libr. I salis Benzoës drachmæ 12 vel 14. Cl. DON. MONRO (**), diversa salia alcalina cum floribus benzoës saturavit; illi cum alcali minerali ferbuerunt & dederunt sal medium: crystallis irregularibus, fatiscentibus, sapore acri; ex saturatione cum sale vol. salis ammoniaci emerfit sal ammoniacale: crystallis tetragonis; sub saturatione frigus artificiale generatum fuit, adeo ut mercurius grad. 6 descenderit. Omne sal Benzoës solvitur in aqua vel spiritu vini digestionem. OBS. 3.

(*) *K. Vetensk. Acad. handl. 1775. p. 128. seq.*

(**) *Philos. transact. vol. 57. p. 508. 509.*

OBS. 3. Truncus arboris, superne ad ramos incisus, succum stillat lactescentem, tenuem, glutinosum & pellucidum, qui in aëre sensim inspissatur & concrevit in Gummi-resinam. Ex qualibet arbore sexenni obtinentur circiter libræ 3 Benzoës. Arbores juniores plus resinæ dant, quam seniores; hinc cæduntur plerumque arbores, collecta resina; & plantantur tenellæ earum loco. GRIMMIUS; SYLVIVS.

OBS. 4. Benzoës virtus medica nondum rite cognita est. Probabile est, resinam adeo salinam peculiare habere virtutes, modo recte explorata esset. *Lac virginis*, ut cosmeticum, subinde adhiberi solet.

OBS. 5. Auctoritate ill. v. LINNÉ nixus, arborem Benzoiferam ad Crotonis genus refero. Dubium tamen movet AR. SYLVII descriptio fructus, qui tricoccus non est, verum drupa sicca, intra quam continetur Nux cinerea, nucleo albido-viridescente, saporis amari & ingrati.

477. CROTON Cascarilla. LINN. *Sp. pl.* 1424.
Mat. m. 470.

Ricinoides Elæagni folio. CATESB. *Carol.* 2. p. 46. t. 46.

Ricino affinis odorifera fruticosa major, Rosmarini folio, fructu tricocco albido. SLOAN.
Hist. 1. p. 133. t. 86. f. 1.

Pbarm. CASCARILLÆ Cortex.

Locus. America: insulæ Bahamenses, Virginia.
Arbor.

FORMA. *sicc.* Cortex durus, cinerascens-brunneus, lineæ vix crassitudine, subrugosus, lineis transversalibus sparsis, sæpe lichenibus conspurcatus, sectus in segmenta bipollicaria, semiconvoluta; fragilis: fractura plana, fusca.

PROPR. *Odor* aromaticus, non ingratus; *sapor* aromaticus, amaricans; *masficatus* satis facile com-

comminuitur, sub masticatione sensim amarior: amaritie inhærente. Ignis flammæ admotus accenditur, flagrat flamma vivida, mox tamen ab igne remoto exstincta, fumat: fumo grato, in ambram incidente, temulentante.

VIRTUS: tonica, stomachica.
USUS. Diarrhœa, Laxitas intestinorum post dysenteriam.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubicundum, odore fragrante, sapore amaricante, odori congruente; vitrioli martis fuscescit. Hujus infusi guttæ 50 colorem fusco-ferrugineum stiterunt. *Essentia* spirituosa peramara. *Extractum* spirituosum magis amarum quam aquosum. Cort. Cascarillæ uncia 2 dant Extr. spirituosum drachm. 2 & Extr. aquosi drachm. 1ß; sed si cortex primum in aqua coquitur, obtinentur Extr. aquosi drachmæ 2, & residuum in spiritu vini digestum dat. Extr. spirit. drachm. 1 (*). Cl. SPIELMANN ex Cascarilla olei odorati unam trigessimam partem obtinuit.

OBS. 2. Circa finem seculi præteriti hic cortex Europæ innotuit, & prima fere ejus laus fuit, quod, tabaco immixtus, fumum magis svaveolentem redderet. J. A. STISSERUS, J. L. APINUS, G. E. STAHLIUS, J. JUNCKERUS, pluresque alii vim ejus antifebrilem imprimis extulerunt. Ast fatendum, illum in ipsis febribus parum facere; neque tertianis vernalibus certo mederi. Sed in hæmoptysi sæpe prodest. Ceterum stomachale remedium eximium est, diarrhœas sistens & laxitati ventris post exantlatas dysenterias egregie subveniens.

478. CROTON tinctorium. LINN. *Sp. pl.* 1425.
Mat. m. 441.

Ri-

(*). Cfr. BROWN. *Philos. transact.* vol. 32. p. 87.

Ricinoides, ex qua paratur Tournesol Gallo-
rum. *Hist. de l' Acad. des sc. 1712. p. 337.*
t. 17.

Heliotropium parvum Dioscoridis. *LOB. Hist.*
153.

Heliotropium minus. *GESNER. Icon. p. 120. t.*
4. f. 30.

Pharm. LACMUS Succus.

Locus. Europa australis. Annum.

FORMA. Massa sicca, terrea, saturate viola-
cea, in frustulis pollicaribus, tetragonis; ponde-
rosa, duriuscula, fragilis: fracturis planiusculis,
minutim granulatis.

PROPR. Odor debilissimus; *sapor* vix ullus.
Masticatus arenulosus, comminuitur: saliva vio-
lacea, postea acris sentitur in faucibus: acrimo-
nia diutius inhaerente, urente. Solvitur in aqua
frigida & calida, solutione cærulea, ab acidis ru-
bescente, ab alcalinis vero non demutata.

VIRTUS: drastica, venenata.

USUS: tinctorius.

OBS. 1. Herba *Crot.* tinct, sub florescentia in Gal-
lia colligitur, contunditur, succusque exprimitur, qui
intense viridis est. Cum hoc succo repetitis vicibus
bene imbuuntur centunculi lintei vel lanei, postque in
sole siccantur; quo facto, exponuntur vaporibus urinæ
putridæ, vel acervi fimi, dum violacei evaserint. Hos
centunculos postinde emunt Hollandi, qui norunt co-
lorem ex illis extrahere, unde massas istas violaceas
componunt, quas Gallis totique Europæ vendunt sub
nomine *cærulei hollandici*; DE BEAUVAIS RASEAU (*).

OBS. 2. Acrimonia tanta in succo *Laemus* inest,
ut, etsi summa cum prudentia illum masticavi atque sta-
rim

(*) *L' Art de l' Indigotier, p. 72.*

tim exspui, ex eo quod neglexi fauces derepente eluere, brevi senserim ardorem urentem in faucibus, qui sensim circa scrobiculum cordis descendit, cum quadam vertiginis specie, nisi que ad alvum deponendam. Tandem etiam intestina occupavit hic ardor, cum molestia quadam, nausea, & alvi purgatione.

OBS. 3. Usus hujus medicus nullus nobis adhuc constitit.

479. CROTON Tiglium. LINN. *Sp. pl.* 1426.
Mat. m. 440.

Granum moluccum. RUMPH. *Amboin.* 4. p. 98.
t. 42.

Cadel-Avanacu. RHEED. *Malab.* 2. p. 61. *t.* 75.

Ricinoides indica, folio lucido, fructu glabro.

BURM. *Zeyl.* 200. *t.* 90.

Pharm. TILLI grana.

Locus. Zeylona. *Arbor.*

FORMA. Nux, magnitudine vix nucis avelanæ minoris, ovalis, hinc convexa, inde subplaniuscula, notata angulis 4 obsoletis, cinereo-fusca, læviuscula, submaculato-nebulosa, utrinque obtusa; Nucleo albido, pingviusculo, centro cavo, septo bifido; obvelato membrana tenuissima, intra testam teneram, fragilem.

PROPR. Odor vix ullus; sapor acris, urens, nauseosus; *masticati* nuclei comminuuntur, acres, urunt in faucibus: acrimonia inhærente, sæpe inflammante.

VIRTUS: draistica, acerrima, venenata.

USUS.

OBS. Grana Tilli rarissime apud nos interne propinantur, quod nimis acria sunt. Horum nucleorum gran. i, deglutitum, satis valide purgat; dosis major purgat plerumque sursum & deorsum. Tota arbor,

mo-

monente RUMPHIO, acerrima est. Moluccenses hos nucleos magni faciunt, dum purgare volunt; fumunt nucem 1 pro dosi, robustiores vero 2. Nuces 4, collectim deglutitæ, enecant. Ceterum hisce nucibus recentibus pisces facile captantur. Nuclei *oleum expressum* dant, pariter acerrimum, cujus gutta una vel altera, deglutita, purgat, quare etiam plerumque externe usurpatur, & umbilico illinitur, scopo purgandi. *Lignum* arboris, *Pavana* dictum, apud nos officinale non est. Commendatur in hydrope, utpote facultate purgandi & urinam pellendi instructum.

480. CROTON lacciferum. LINN. *Sp. pl.* 1426.

Ricinoides aromatica arbor, circææ foliis hirsutis, floribus spicatis, major. BURM. *Zeyl.* p. 201. t. 91.

Yellenda-maraum. *Philos. transact.* v. 22. p. 157.*

Pharm. LACCÆ Gummi.

Locus. India orientalis, Bengala, Pegu. *Arbor.*

FORMA. Resina rubicunda, dura, fragiliuscula, subdiaphana, læviuscula, ramulis undique incrustata: crustis crassis, subcylindricis, rugosis, nodulosis, sæpe lacrymis adnatis, diaphanis, rubris, nitidiusculis, scabridis; pollicaribus vel ultra, ramulo longitudinaliter perforatis; *parenchymate* celluloso: cellulis simplicibus, transversalibus, approximatis, refertis exuviis insectorum, ut puppis exclusis, tela s. lana a larvis neta, & sæpe stercore. Hinc G. Lacca in baculis est gal-la resinosa, sive nidus insecti cujusdam.

PROPR. Odor nullus; sapor nullus. *Masticata* resina inter dentes dura, friabilis, minime emollitur. Ignis flammæ admota emollitur, fun-

ditur, subdestillat, flagrat: flamma vivida, non fumante, nisi extincta, non fuliginosa, odore debili, satis grato. Ab igne remota brevi indurescit, fragilior tamen fit. Non solvitur in aqua, neque sub digestionem; sed ex affusa aqua calida subito extrahitur e Lacca in baculis color, & fit *infusum* colore saturatissimo kermesino, nebulosum pulvere nigricante, subsidente. Hic pulvis, in aqua coctus, nihil coloris amplius largitur. Trinas successivas affusiones admittit Lacca in baculis contusa, & singulis vicibus coloratur aqua, dilutiore quidem colore ex binis posterioribus. Sed coloris rubicundi pars aliqua adhuc remanet in resina, quod demonstratur ex Lacca tabulata, quæ semper rubicunda est, & ex Lacca granulata, quæ, cum aqua digesta, aquæ colorem rubellum communicat. Non *solvitur* G. Lacca in oleis expressis, digestionem, nec color a Lacca in baculis ab oleo expresso extrahitur; sed oleum undique repletum deprehenditur nubecula, instar mucilaginis immixtæ, quæ agitatione lagunculæ penitus disparet; neque magis solvitur in oleo stillatitio, sed tingitur colore luteo. Ast in spiritu vini solvitur digestionem: tinctura rubicunda.

VIRTUS:

USUS. Scelotyrbæ.

OBS. I. Gummi Lacca, quæ, supra ramulos incrustata, e solo natali ad nos apportatur, G. Lacca *in baculis* vocatur; sed si e ramulis separetur & grossius contundatur, inque aqua calida digeratur, ut pars colorans, ab insectis superstes, extrahatur, posteaque siccetur, G. Lacca *in granis* appellatur. Si vero ab aqua ante non eximatur, quam ebullitionem subiit, unde liquefcit & superficiem aquæ innatat, tumque excipia-

tur

tur, atque inter plana marmorea in tabulas tenuiores comprimatur, G. Lacca *in tabulis* audit. Usibus manuariis variis idonea est hæc resina. Pars colorans, ab acidis, præcipue solutione stanni, exaltata, colorem coccineum conciliat lanæ, parem propemodo illi quem efficit coccus casti, paullo tamen minus vividum, at magis persistentem. Resina remanens ad ceram sigillatorem præparandam idonea est, & præterea arti lacca incrustandi vernicibusque inservit.

OBS. 2. E Pegu & Martaban copiose in Sumatram exportatur G. Lacca, & quidem cum Pipere ibi commutatur.

481. RICINUS communis. LINN. *Sp. pl.* 1430.

Mat. med. 438. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

MUNT. *Aardgew. t.* 351. DOD. *Pempt.* 363.

Palma Christi or Ricinus americanus commonly called the Castor plant. CANV. *monogr. t.* 1.

Nhambu guacu. PIS. *Brazil.* 91.

Ricinus americanus fructu racemoso hispido.

SLOAN. *Catal.* 38. *Hist.* 1. p. 126.

Cataputia major. BLACKW. *Herb. t.* 148.

Palma Christi. DU TERTRE *Antill. vol.* 2. p.

103. LABAT *Americ. vol.* 7. p. 78.

Ricinus americanus major, caule virescente.

MERIAN. *Surin. p.* 30. t. 30.

The Negro Oil-bush, Palma Christi. HUGH.

Barbad. p. 116.

Ricinus foliis peltatis inæqualiter serratis, capitulis hispidis. MILL. *Fig. t.* 219.

Cataputia major. LUDW. *Ættyp. p.* 4. t. 7.

Pharm. RICINI VULGARIS Semina.

PALMÆ Oleum liquidum.

Locus. India utraque. *Biennis.*

FORMA. *Nux* ovata, utrinque obtusa, magnitudine feminis Phaseoli saccharati, utrinque compressa, nitida, ex spadiceo & viridi variegato-marmorea, terminata hilo prominente, pallide lutescente, acutiufculo, latere utrinque excavato. *Nucleus* niveus, pingviufculus, centro cavo, obductus membrana alba, intra *testam* tenuem, fragilem.

PROPR. Semin. *Odor* nullus; *sapor* debilis, vix dulcescens, acriufculus; *masticata* femina tenera, facile comminuuntur & quasi solvuntur: saliva emulsiva; sed acrimonia rodens postea in faucibus sentitur & aliquantum inhaeret. Si rancescunt femina, sapor eorum in saporem feminum Cannabis incidit.

VIRTUS: alterans, purgans, diuretica, diaphoretica, anthelminthica.

USUS. Volvulus, Colica pictonum, Febres biliosæ, Gonorrhœa, Colica nephritica.

OBS. 1. *Oleum* Palmæ liquidum, recenter expressum, albidum est, spissiusculum, mite, rancescens, in frigore non cogitur, nisi fortiori. Ætate magis spissiusculum fit, consistentia mellis recentis, rubicundum, diaphanum, odore nullo, sapore Cannabino. Accensum flagrat: flamma vivida, luminosa, vix fumante, non fuliginosa. Sem. Ricini unc. 14, expressione in prelo, leniter calefacto, dederunt olei expressi unc. 3.

OBS. 2. *Oleum* Palmæ liquidum, ut purgans tutum in doloribus ventris & affectionibus renum, impense laudatur a cl. TH. FRASER (*), qui svadet, ut detur cochl. ʒ, singulis horis, etiam infantibus, dosi videlicet convenienti. Cl. PETR. CANVANE singulari libello

(*) *Medical observations and inquiries, vol. 2. p. 235.*

lo (*) utilitatem hujus olei latius extendit. Docet is, oleum Palmæ bene convenire biliosis, illisque, qui febribus acutis & inflammatoriis vexantur, sed nocere frigidis & phlegmaticis, spasmos inducendo. Hinc statuit, illud optimo jure *Antimonium vegetabile* dici posse. Dosis ipsi est ab unc. ꝑ ad 1 adultis, atque drachm. 1 vel 2 infantibus. Datur cum per se, tum in forma emulsionis. Sæpe alvum ducit, ventri illinitum. Ego oleum recenter expressum identidem exhibui. Agit illud tuto, & sæpe cochlear unicum propinatatum purgat. In volvulo, calculo felleo, ubi vomitiones frequentes cum singultibus urgent, & ubi alia purgantia valida communiter fallunt ob vomitus insequentes, insigni cum emolumento oleum hocce dedi. Scilicet spasmi relaxati fuerunt, alvus soluta, vomitiones mitigatæ, singultus suspensi, & non solum levamen, sed & cura plenaria insecuta. Interdum olei cochlear unum haurire coactus fuit æger quovis bihorio, antequam effectum præstitit hocce pharmacon. In gratiam eorum, quibus oleum non arrisit, illud cum mucilagine G. Arabici vel vitell. ovi in emulsionem redegi.

OBS. 3. Jamaicenses communiter *oleum coctum* adhibent. Semina contusa coquuntur in aqua, quoadusque omne oleum extractum est & aquæ innatat, quod demum colligunt. Coctione hac ita mitescit oleum, ut uncia 2-4 dari possint, sine metu nimia purgationis. PATR. BROWNE. Ex sem. Ricini libr. 10, contusis & coctis, olei libra 1 obtinetur; HUGHES.

OBS. 4. Semen unicum Ricini vulgaris, tempore vespertino, a viro sano & vegeto masticatum & deglutitum, sapore fuit amygdalarum, sed sensationem mordentem in faucibus reliquit. Per totam noctem tran-

C c c 3

quil-

(*) *Dissertat. on the Oleum Palmæ Christi s. oleum Ricini, or, as it is commonly called, Castor-oil &c. Lond. 1769.*

quille dormivit hic vir; sed sequenti die mane exper-
 gefactus, emesi violenta correptus fuit, atque per to-
 tam diem sustinuit nisus alternantes vomituritionis &
 purgationis alvi, tametsi parum dejiciebat. Eadem vi-
 ce nobilis matrona teneræ constitutionis, semen unicum
 pariter comedit, sed prius testam membranamque ob-
 velantem sedulo separavit abjecitque; & nullam noxam
 inde sensit. Itaque inconsultum semina hæc in substan-
 tia sumere, maxime si non sint decorticata; oleum ve-
 ro longe mitius agit.

482. JATROPHA Curcas. LINN. *Sp. pl.* 1429.

Mat. m. 439.

Mundubignacu. MARCGR. *Brazil.* 97.

Munday-Gvacu. PIS. *Brazil.* 83.

Jatropha allurgens, ficus folio, flore herbaceo.

BROWN. *Fam.* 348.

Physic-nut-tree, Ricinoides. HUGH. *Barbad.* 115.

Ricinoides Gossypii folio. BARRERE *Æquin.*

100. *

Pharm. RICINI MAJORIS Semina.

Locus. America calidior. *Arbuscula.*

FORMA. Nux ovata, magnitudine Fabæ mi-
 noris, longitudine 8 linearum, nigricans, hinc
 plana, inde convexiuscula. *Nucleus* albus, amyg-
 dalinus, bipartibilis, *plumula* alba, foliacea; ob-
 velatus membrana tenui, intra *testam* tenuem,
 fragilem, duriusculam.

PROPR. *Odor* nullus; *sapor* gratus, amygda-
 linus, subdulcescens, tum acriusculus; *masticata*
 tenera, comminuuntur, quasi solvuntur: saliva
 emulsiva; postea mordent in faucibus.

VIRTUS: ut in præcedente.

USUS.

OBS. 1. Semina oleum dant *expressum*, dosi cochlearis 1 purgans in hydropse. A MONARDE (*) vocatur *Oleum Cicinum*, & ab illo multum laudatur, ut purgans validum in omnibus hydropis speciebus, iliaca passione, arthritide, psora, ulceribusque manantibus. Purgandi vim exferit, sive deglutitur, sive in anum injiciatur, sive denique ventri illiniatur.

OBS. 2. Plurimi statuunt, semina hæc, perinde ac semina Ricini, nonnisi cum tunicis & plumula feminis purgare. Cl. BANCROFT (**), in hujus rei veritatem inquirens, proprio in corpore periculum fecit, & deprehendit, semina innoxie edi posse, absque metu purgationis, si plumula dissepimentumque antea probe fuerint exuta.

OBS. 3. Quandoquidem semina hæc in nostris officinis semper rancida sunt & effæta, nunquam in usu sunt. Si valebunt, recentia ea esse oportebit. Paulo fortiora sunt illis, quæ proxime supra recensuimus, æque tamen tuta. In America maxime increbuerunt.

ORDO

SYNGENESIA.

483. MOMORDICA Elaterium. LINN. *Sp. pl.* 1434. *Mat. m.* 447. KNIPH. *Bot. or. cent.* 8. Cucumis asininus. BLACKW. *Herb. t.* 108. Cucumis sylvestris. CAMER. *Epit.* 946. DOD. *Pempt.* 652. Cucumis Elaterii sylvestris. LOB. *Hist.* 368. *Pharm.* ELATERIUM ALBUM, NIGRUM. *Locus.* Europa australis. *Annua.* *FORMA.* albi: Massa terrea in frustis planis, crassitudine linearum circiter 2, cinerea, leviu-
C c c 4 scu-

(*) CLUSII *Exotic.* 1. p. 299.

(**) *Naturgeschichte von Guiana*, p. 20.

ficula, ficca, fragilis, friabilis. *Nigri*: *massa* ficca, viridescenti-nigra, subsplendens, in frustulis inæqualibus, fragilis; fracturis planiusculis.

PROPR. *Albi*: *Odor* nullus; *sapor* vix amaricans; acris; *masticatum* solvitur in ore, & mordet in lingua faucibusque. Solvitur digestionem in aqua & spiritu vini imperfecte; sub digestionem fatiscit in pulverem, qui in fundo vasis jacet; sed tingit menstrua colore lutescente, saporemque eis conciliat. Candelæ flammæ admotum subito accenditur, non emollitur, nec destillat; flagrat: flamma vivida, lucida. *Nigri*: *odor* nullus; *sapor* acris, debilior quam albi, subsalsus; *masticatum* tenaciusculum, ægre comminuitur, adglutinatur dentibus, solvitur: saliva brunnea; mordet postea in faucibus. Solvitur cito in aqua, sub digestionem plenarie, pariter ac in spiritu vini: solutione rubicunda. Candelæ flammæ admotum non accenditur, sed igitur, & fremit tamquam Nitrum. Hinc Elaterium album magis resinofum; nigrum vero magis gummosum & salinum est.

VIRTUS: purgans, drastica, hydragoga, emetica, abortiens, errhina.

USUS. Hydrops.

OBS. 1. Elaterium *album* paratur e succo lactescente pomi Momordicæ Elaterii submaturi, absque omni expressione emanante e pomo minutim resecto; qui, vase exceptus & quieti redditus, sponte ad fundum vasis dejicit fæculas subsidentes. Postea decantatur liquidum supernatans, & fæculæ exsiccantur calore solis. Si poma relinquuntur, quoad rite maturuerunt, dissiliunt sponte dum tanguntur, seminaque circumcirca dispergunt. *Nigrum* Elaterium paratur e succo pomi expresso, cujus fæculæ subsidentes exsiccantur.

OBS. 2.

OBS. 2. Elaterium album heroicum est purgans hydragogum in hydrope, ab antiquis temporibus usitatum, post quidem oblitteratum, sed nunc demum in frequentem usum redactum. Fortissimum est purgans hydragogum; purgat violentissime, sæpe cum torminibus, & dejectiones squosas inducit. Hinc communiter a medicis usurpatur, ad aquas hydropicorum per alvum educendas. Ut plurimum emesin juxta movet. A minima dosi semper incipiendum, sc. a quadrante grani vel a grano dimidio. Sunt tamen qui gr. i bene ferunt. Gravidis non propinandum, quia abortum sæpius efficit. Nec in hydrope adhibendum, cum pulsus durus est, visceraque obstructa. Si cum aqua teritur, nari- busque intruditur, turunda exceptum, satis validum est errhinum.

OBS. 3. Pomum Momordicæ Elaterii exsiccatum, tum pulveratum & propinatum, bonum esse hydragogum, observavit BOULDUK (*).

484. CUCURBITA Pepo. LINN. *Sp. pl.* 1435. SCOPOL. *Ann.* 2. p. 97. *

Pepo oblongus vulgatissimus. LOBEL. *Hist.* 365.

Cucurbita indica rotunda. DALECH. *Hist.* 616.

Pepo oblongus & rotundus. DOD. *Pempt.* 654, 655.

Culinis: PEPONIS Fructus.

Locus. Colitur in hortis. *Annua.*

FORMA. rec. Pomum pedunculatum: pedunculo turbinato, angulato, scabriusculo; magnitudine capitis humani vel supra, subrotundum vel ovali-oblongum, apice obtuso-rotundatum, depressum, subfulcatum, instructum umbilici loco cicatrice orbiculata, sicca, brunnea; inferne abrupte angustatum, basi plicatum: plicis vali-

C c c 5

dis,

(* *Hist. de l'Acad. des sc.* 1719. p. 46.

dis, convexis; undique læve, colore dilute citrino s. stramineo, nitidiusculum, sulcis longitudinalibus, obsoletis, distantibus. *Parenchyma* carnosum - succosum: carne ex atomis vesiculosis conflata; crassitie pollicari, albido-lutescens, centro cavo, amplissimo; sexloculare: columnis 3, carnosum-pulposis, distantibus, parieti parenchymatis adnatis, lamellis parallelis remotiusculis; singula columna biloculari. *Semina* plurima, albida, in pulpa nidulantia, obovalia, utrinque compressa, undique cincta margine incrassato.

PROPR. *crudi pomi*: *Odor* vix ullus; *sapor* debilis, subdulcescens, in Melonis saporem obscure incidens; *masticatum* carnosum, minus succosum, comminuitur, inter dentes substridulum. *Coctum* consistentia pultis, sapidum satis, præcipue cum lacte præparatum.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Semina* plurimum *olei expressi* dant, miris & optimæ notæ, subrubelli. Ex femin. libra 1 obtinetur *olei expr.* libra $\frac{1}{2}$. SCOPOLI.

OBS. 2. *Fructus* maturus in culinis temperatis præseca apparatus. Coquitur in pulvem cum lacte, & satis sapidus fit. Nutrit principio dulci, bonosque generat humores.

485. CUCURBITA lagenaria. LINN. *Sp. pl.* 1434.

Mat. m. 442. RUMPH. *Amb.* 5. p. 397. t. 144.

MORIS. *Hist.* 2. p. 23. s. 1. t. 5. f. 3. LOB.

Hist. 366.

Pbarm. CUCURBITÆ *Semina*.

Locus. America. *Annua*.

FORMA. *Semina* cinerea, minutim rugosa, linearia, vix pollicaria, utrinque plana, bifurcata:

ta: fulcis apice conniventibus; utrinque obtusa, apice profunde retusa. *Parencyma* album, cotyledoneum, bipartibile, intra testam fragilem.

PROPR. Odor nullus; sapor pingviusculus, amygdalinus; *masticata* comminuuntur, saliva emulsiva.

VIRTUS: obtundens, temperans.

USUS. Febrium æstus.

OBS. Semina Peponis in locum Cucurbitæ bene surrogari possunt, utpote pari virtute prædita, ac præterea magis vulgaria.

486. CUCURBITA Citrullus. LINN. *Sp. pl.* 1435.

Mat. m. 443. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9.

Citrullus s. Anguria. BLACKW. *Herb. t.* 157.

Anguria indica. RUMPH. *Amb. 5. p.* 400. *t.* 146.

Citrullus officinarum. LOE. *Hist.* 364.

Anguria, Cucumis Citrullus. DOD. *Pempt.* 653.

Culinis CITRULLI Fructus.

Pharm. ——— Semina.

Locus. Europa australis, Oriens, India. *Annua.*

FORMA. rec. Pomum subrotundum, magnitudine capitis humani, pedunculatum: pedunculo tereti; utrinque obtusum, macula orbiculata, rugosa, plana; undique læve, nitidiusculum, adspersum cicatricibus venosis, rugosis, attenuatis; undique viridescenti-marmoreum, pictum lineis fuscis, longitudinalibus, latioribus, subdentatis, remotiusculis. *Parencyma* incarnatum, centro solidum, carnofo-succulentum, rigidiusculum, fragile: carne grossius vesiculosa, facie fere glaciei ubi luci exponitur; sexloculare. *Columella* carnofo, parencymati simili, verum sapidior. *Semina* plurima, pedicellata: pedicello carnofo, molli; fusco-brunnea, lævia, nitida, ovata, obtusa, apice

pice summo decorticata, utrinque compresso-plana, in singulo loculo membrana tenui interstincta.

PROPR. Pomi crudi: Odor debilis; sapor dulcescens, subcucumerinus, frigidus; masticatum valde succosum, & inter dentes substridulum; masticatione & suctione extrahitur succus aqueus, refrigerans, remanent pelliculæ molles. Seminum: odor nullus, sapor amygdalinus.

VIRTUS Pomi: nutriens, refrigerans, humectans; seminum: emulsiva, temperans, obtundens.

USUS Pomi: culinaris; semin. Febrium æstus.

OBS. 1. Semina Citrulli æque omnino efficacia sunt, atque semina Cucurbitæ & Peponis.

OBS. 2. Fructus Citrulli bene maturus editur crudus, ut eximium humectans refrigeransque in calore æstivo. In regionibus calidis nullus gratior fructus, qui glaciei speciem refert, & succum aqueum, frigidiusculum præbet.

487. CUCUMIS Colocynthis. LINN. *Sp. pl.* 1435.

Mat. m. 446. BLACKW. *Herb.* 441.

Colocynthis. CAMER. *Epit.* 982. DOD. *Pempt.* 654. LOB. *Hist.* 367.

Pharm. COLOCYNTHIDIS Pulpa, Semina.

Locus. Oriens, India. Perennis.

FORMA. sicc. Pomum decorticatum, subrotundum, magnitudine ovi gallinacei, ficcum, albidum, leuiusculum, constans ex substantia papyraceo-spongiosa, molli; sexloculare: loculis refertis seminibus numerosis, ovatis, obtusis, utrinque compressis, lævibus, olivaceis, longitudine circiter 2 linearum; parencymate albo, cotyledoneo.

PRO-

PROPR. pulpæ: Odor debilis, ingratus; sapor amarissimus, nauseosus, acriusculus. Seminum odor nullus; sapor amygdalinus, dulcescens, pinguiusculus.

VIRTUS pulpæ: purgans, drastringa, abortiva, anthelminthica.

USUS.

OBS. 1. Decoctum Pulpæ aquosum rubicundum, amarissimum. Si ebullitio diutius protrahitur, ita gelatinolum fit, ut colum vix permeet; inspissatum abit in Extractum laudabile, mitius purgans, quam ipsa pulpæ. Ex pulpæ Colocynthid. unc. 8 obtinuit cl. Bourd. Extracti gummosi unc. 3, & a pari quantitate pulpæ, ope spirit. vini, extraxit Extr. resinosi unc. 8.

OBS. 2. Colocynthis, antiquissimum purgans, etiam a Patribus medicinæ adhibitum, nondum exolevit. Purgans tamen drastringum est, & magna cum circumspectione præscribendum. Etenim in satis mediocri dosi vehementissimas dejectiones sæpe facit, cum torminibus, tenesmis, sangvinolentis evacuationibus, ægritudine summa. Tamen si pulpa Colocynthidis in substantia propinetur, redigenda erit in subtilissimum pollinem, adjectis absorbentibus, saccharo, vel gummi, ut in trochiscos conformari queat. Dosis erit minuta, unum vel alterum granum. Resinosum extractum vix purgat, sed tormina tantum excitat. Itaque præstat omnino Extractum aquosum in eo, quod longe mitius agit, & dosi gran. 2-4-6 dari potest. Gravidis tamen, hæmorrhagiis obnoxiiis, dysentericis, calculosis, febricitantibus, hysteriis, non tuto præscribitur. G. VAN SWIETEN () laudat Colocynthidem, ubi scopus est alterandi, si octava pars grani omni trihorio vel quadrihorio detur; tunc enim non purgat, sed in corporibus lan-*

(*) *Comment. in BOERH. Aphor. T. 4. p. 443.*

langvidis & pituitosis, ut dicit, mira præstat, dum leniori stimulo calorem & motum auget. Nob. N. DALBERG pari fere elogio tincturam Colocynthis commendat (*), quam parat e pulpæ Colocynth. unc. i ſ, ſem. Anisi stellati drachm. i, & Spirit. vini gall. unciis 20. Hujus tincturæ guttas 15 propinat ter vel quater de die, augendo doſin gutta una, quavis vice, quoad alvus ſolvatur. Sic cephalalgias curat, dentiumque dolores.

OBS. 3. *Semina* Colocynthis vere emulſiva ſunt, uti ſemina cõgenerum. Quæ illis adhæret, amaritudo, neque a teſta nec a nucleo proficiſcitur, ſed unice a pulpa emanat, qua extus obducta fuere, utpote quæ amariffima, purgans & heroica eſt. Itaque ſi aqua tepida bene & pluries lavantur, adeo non amara ſentuntur, ut potius ſapida ſint. Sic non purgant, verum obtundunt. Idcirco expedit ſeparare ſemina a pulpa, quando extractum Colocynthis parare lubet; nam oleum expreſſum coctione extrahitur, & extractum minus purum reddit.

OBS. 4. Cucumis Colocynthis copioſe creſcit in India, ubi maxime luxuriat, caule diſfuſo, repente, ad terram adpreſſo, in latum & longum ſe extendente. Cl. EDV. IVES (**) ad Caſtellum St. David ſtirpem quandam obſervavit, 10 orgyiarum ſpatium occupantem.

488. CUCUMIS Melo. LINN. *Sp. pl.* 1436. *Mat. m.* 444. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 10.

Melo. BLACKW. *Herb. t.* 329. BAUH. *Hiſt.* 2. p. 242.

Melo ſ. Melopepo vulgo, Cucumis Galeni. DOD. *Pempt.* 652.

Melo vulgi ſ. Melopepo Dioſcoridis. LOB. *Hiſt.* 364.

Cu-

(*) Cfr. cel. MURRAY *Apparat. medicam.* vol. 1. p. 410.

(**) *Reiſen nach Indien und Perſien*, part. 2. p. 391.

Culinis MELONIS Fructus.

Pharm. ——— Semina.

Locus. Calmuckia. Colitur ubique. *Annus.*

FORMA. *rec.* Pomum brevius pedunculatum; pedunculo tereti; ovale, magnitudine capitis infantilis, utrinque obtuso-rotundatum, apice macula orbiculata, sicca, umbilici loco; undique longitudinaliter fulcatum, albido-viridescens, cicatricibus elevatis reticulatum, vel læviusculum. *Parëncyma* carnofo-fuccosum: carne ex atomis vesiculosis composita; crassitie pollicari, centro cavo, amplissimo; sexloculare; columnis tribus carnofo-fucculentis, parieti parëncymatis adnatis, bilocularibus. *Semina* plurima, pedicellata, ovalia, acuta, utrinque compressa, glabra, albidula, lævia, in pulpa mollissima & succosa nidulantia.

PROPR. *Pomi crudi:* Odor svaveolens; sapor dulcescens, in cucumerinum levius incidens; *masticatum* comminuitur, solvitur.

VIRTUS: *Pomi:* nutriens, temperans; *semin.* emulsiva, temperans.

USUS: *Pomi:* culinaris.

OBS. 1. *Fructus* maturus editur crudus, tempore æstivali, gratus cum odore, tum sapore. Difficilioris est digestionis illis, quibus stomachus langvet. Nutrit principio dulci, & insimul refrigerat. Postquam permaturuit fructus, farinosus sentitur, & insalubris tunc censetur. Immaturus fructus conditur saccharo vel aceto, pro bellariis.

OBS. 2. *Semina* incredibilem facultatem habent retinendi vim germinandi; hinc quo antiquiora, eo præstantiora ab hortulanis judicantur. MART. TRIEWALD (*) docuit, femina Melonum, post 42 annorum decursum fata, progerminasse.

489.

(*) *Philos. transact.* vol. 42. p. 115.

489. CUCUMIS fativus. LINN. *Sp. pl.* 1437. *Mat. m.* 445. BLACKW. *Herb. t.* 4.

Cucumis vulgaris. DOD. *Pempt.* 651.

Cucumis esculentus. LOB. *Hist.* 363.

Culinis CUCUMERIS Fructus immaturus.

Pharm. ————— *Semina.*

Locus. Colitur in hortis. *Annuus.*

FORMA: immaturi: Pomum viride, cylindrico-conicum, subincurvatum, subangulatum, longitudinaliter canaliculatum, echinatum, torulosum: torulis inæqualibus, subaculeatis; atomis albis adpersum, palmare vel ultra, basi læve, obscure viride. *Parencyma* carnosum-succulentum, albido-viridescens, post sectionem transversalem distinctum centro maculato, subrotundo-trigono, e feminum rudimento orto: angulis truncatis; tandem in tria loculamenta excrecente; cincto annulo orbiculato e punctis in orbem dispositis; obducto disco carnosum, punctis marginalibus discretis, distantibus. *Semina* (matura) ovato-oblonga, utrinque obtusa, compressa, circiter tres lineas longa, alba, lævia; *parencymate* cotyledoneo, albo, bipartibili.

PROPR. *Pomi* crudi & immaturi: *Odor* crudus, subfatuus; *sapor* odori congruens, crudus, fatuus, subdulcescens; *masticatum* pomum tenerius, succosum, comminuitur, inter dentes substridulum; saliva vix tineta. *Seminum* odor nullus; *sapor* amygdalinus, magis tamen pingvis; *masticatur* saliva emulsiva.

VIRTUS: Pomi: temperans. *Semin.* emulsiva, temperans.

USUS: Pomi: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquos. fructus limpidum, aqueum, odore cucumerino, sapore congruente, subdulcescente; vitriolo martis non demutatam. *OBS. 2.*

OBS. 2. Cucumeres immaturi in culinis frequentissime adhibentur. Eduntur crudi, in taleolas refecti, addito oleo, aceto, sale, & pipere. Si succus exprimitur, indigesti evadunt & ructus cucumerinos generant, quod haud fit a taleolis non expressis. Condiuntur sale sive aceto, atque per totam hiemem servantur; & vero signum rem bene cessisse est, si rigidi subfragilesque, non autem flaccidi, deprehendantur. Coquantur in aqua, recentes seu conditi, vel soli cum butyro, vel addita carne. Recentes cocti tenerrimi sunt.

490. BRYONIA alba. LINN. *Sp. pl.* 1438. *Mat. m.* 448. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 10. BLACKW. *Herb. t.* 37.

Vitis alba, baccis nigris. CAMER. *Epit.* 987.

Bryonia aspera s. alba, baccis rubris. MILL. *Fig. t.* 71.

Bryonia alba & nigra. DOB. *Pempt.* 395.

Pharm. BRYONIAE Radix, Baccæ, Semina.

Locus. Europa, ad sepes. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix fusiformis, subpedalis, sæpe ramosa, apice obtuso-rotundata, albido-lutescens, transversaliter rugosa: rugis obsoletis, subapproximatis, ceterum glabriuscula. *Parenchyma* album, carnosum, succosum, post sectionem transversalem æquale, undique punctatum: punctis subrotundis, serie radiali a centro ad peripheriam undique dispositis; serie autem annulari, solitaria, centrum medullare includente. *Racemi* baccarum axillares, penduli, nudi. *Baccæ* globosæ, magnitudine feminis Pisi, nigrae, glabrae, nitidiusculæ, apice instructæ puncto elevato, umbilici loco; *parenchymate* succoso, pentaspermo: succo viridi. *Semina* ovata, obtusius-

scula, utrinque compressa, fusca, nitidiuscula, minutim rugosa.

PROPR. rec. rad: Odor nauseosus; sapor nauseosus, odori congruens, acriusculus, substypticus. Radix recens lactescit; siccata vero recenti longe debilior. *Baccar.* odor nauseosus; sapor fatuus.

VIRTUS: purgans, hydragoga, emmenagoga, diuretica; *recent. radic.* subemetica.

USUS. Hydrops, Asthma.

OBS. 1. *Infusum* aquosum radic. rec. colore aequo, sublutescente, odore nauseoso, sapore substyptico, amaricante; vitriolo martis color nil variat; quiete & mora multum caseosi albi præcipitat.

OBS. 2. Radicis rec. Bryoniæ contus. unc. 1, in vini albi generosi libris 2, maceratione per horas 24, extracta, valida fit medicina in hydropse. Taleolæ recentes radicis subcontusæ, & cruribus hydropicorum impositæ, stillicidium seri alliciunt, ut observavit cel. TISSOT (*). Si radix sub terra, tempore vernali, transversaliter secatur & excavatur, frustulumque resectum operculi instar cavo imponitur, repletur cavum illud, nycthemeri spatio, succo lactescente, diuretico, cochlearibus propinando.

OBS. 3. Recens radix, perinde ut Solanum tuberosum tractata, *amylum* dat album, friabile; quod, in sole siccatum, & per nonnullas septimanas servatum, gustavi, & non acre deprehendi. Hujus amyli scrup. 1, gallinæ ter datus, illam non movebat. In aqua coctum hoc amyllum, gelatinam dedit, gelatinæ tritici simillimam, sapore subfatuo, miri, bene glutinantem. Sic *feculæ* Bryoniæ, in officinis usitatæ, amyliceam radicis partem continent. Per se non purgat hoc amyllum, si bene elotum fuerit; sin minus alvum leniter solvit, dosi drachm. ꝑ.

CLAS-

(*) *Epist. ad HALLERUM de Hydropse, p. 221.*

CLASSIS XXII.
DIOECIA.

ORDO
DIANDRIA.

491. **S**ALIX pentandra. LINN. *Spec. pl.* 1442.
GMEL. *Sibir. i. p.* 153. *t.* 34. *f.* 1. LINN. *Flor.*
Lapp. p. 370. *t.* 8. *f.* 3.

Salix spontanea, folio amygdalino, fragilis,
non auriculata. BAUH. *Hist. i. p.* 214.

Pharm. SALICIS LAUREÆ Cortex.

Locus. Europa, in humidiusculis. *Frutex.*

FORMA. Cortex ramulorum tenuiusculus.

PROPR. rec. Odor gratus, tenuis; *sapor* balsamicus, amaricans; *sicc.* subausterus.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum lutescens, amarum; *vitriolo martis* nigrescit. *Extractum* aquosum amarum. *Aqua still.* grata, in aquam ceraforum incidens.

OBS. 2. Folia hujus arboris satis fragrantia, amara. Amenta florifera pariter fragrantia. Cl. C. H. SPECKBUCK (*), qui de hujus cortice egit, *svadet*, ut desumatur ex ramis biennibus, mense Maji, & prudenter siccetur; quo enim adultiores rami, eo magis stypticus cortex. De vi hujus antifebrili in febribus intermittentibus nihil ex propria experientia statuit. Cl.

D d d 2

C. A.

(*) *Differs. de Salice Laurea odorata.* Trajecti ad Viadr. 1769.

C. A. GERHARD (*) corticem e Salice fragili LINN. officinalem vult, & dicit, se expertum fuisse illum virtute antifebrili cortici Peruviano respondere. Sed hic cortex ita stypticus est, ut corium cum eo perficere potuerit LAUR. ZETHELIUS (**). Ego hunc corticem in febribus intermittentibus iterum iterumque exhibui, sed irritato conatu.

ORDO

TETRANDRIA.

492. VISCUM album. LINN. *Sp. pl.* 1451. *Mat. m.* 450. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1. MURR. *Appar. medic. vol. 1. p.* 199.

Viscum baccis albis. DUHAM. *Arbr.* 2. *p.* 354. *t.* 104.

Viscum. CAMER. *Epit.* 555. LOBEL. *Hist.* 361.

BLACKW. *Herb. t.* 184. DOD. *Pempt.* 814.

Pharm. VISCI Lignum.

Locus. Europa. *Frutex parasiticus.*

FORMA. Frutex parasiticus, sempervirens, in ramis aliarum arborum crescens, ab ima basi ramosus, erectus, diffusus, phœniceus, glaber, dichotomus: ramis teretibus; ad divisiones caulibus s. ramorum subnodosus, sulco annulari, subdentato. *Folia* terminalia, bina, sessilia, opposita, cuneiformi-lanceolata, interne attenuata, pollicaria vel ultra, integerrima, duriuscula, atrichodia, tubrugosa, nervis longitudinalibus, parallelis, oboletis. *Baccæ* 3 vel 4, axillares, sessiles, albæ,

(*) *Mater. med. p.* 301. *seq.*

(**) *Svar på K. Vetensk. Acad. Fråga, om bästa sättet att hålla nödig tillgång på dugelig bark för Garfverierne. Sockholm 1767.*

albæ, læves, globosæ, monospermæ, turgidæ succo viscido & tenaci.

PROPR. rec. & siccatur. Odor debilis, vix ullus, pariter etiam sapor. Rami, *masticati*, corticali parte glutinosi, subamaricantes, obscure acrisculi.

VIRTUS:

USUS. Morbi convulsivi.

OBS. 1. *Infusum* aquosum Visci siccati, in balneo paratum, limpidum, luteum, odore nauseoso, fungoso, sapore consimili, vitr. martis purpurascit.

OBS. 2. Usus Visci apud nos rarissimus est. Quamvis plures medicorum Viscum in epilepsia morbisque convulsivis laudaverint, evictum tamen non est, quid revera præster.

OBS. 3. De Visco scripsit J. COLBATCH (*). Casibus is pluribus comprobatur usum Visci, cum in catalepsi, tum in epilepsia, & morbis convulsivis. Narrat, choream S. Viti absque relapsu curatam ex propinato Visco, dosi drachm. 2. quovis die, & id quidem postquam summa tota Visci summi ad unc. 12 vel 14 adscendisset. In epilepsia Viscum in tantum profuisse vidit, ut remediis specificis illud adnumerare non dubitet, utpote quod in hoc morbo haud minorem exserit virtutem specificam, quam Chinchina in febribus intermittentibus. Addit postinde, se nullum detrimentum a propinato Visco observasse. Propinat viscum sub forma pulveris ad drachm. β -1, bis vel quater de die; sæpe addit infusum, paratum ex Visci unc. 4 in aquæ calid. unc. 40. Sæpe etiam adjicit Assam fœtidam, & spondet, vim antepilepticam, ex addita hujus gummi-resinæ octava parte, mirifice exaltari. In Ecclampsia infantili usum visci egregium deprehendit, Viscum quer-

D d d 3

num

(*) *Diss. concerning Mistletoe, a most wonderful specif. remedy for the cure of convulsive distempers.* Lond. 1723.

num nunquam adhibuit hic auctor; nec putat multum referre, in quam arboris specie creverit. Mense decembri colligendum viscum, dicit, beneque ficcandum, & postea loco siccato, in vasis vitreis obturatis, conservandum, cum valde pronum sit ad mucorem contrahendum, unde effectum evadit.

OBS 4. *Viscum aucuparium* etiam ex hoc frutice paratur. In hunc finem sumatur cortex recens, qui bene confrundatur, & deinde formentur boli, ovi magnitudine, qui in aqua pura repetitis vicibus laventur, digitisque bene premantur, ut filamenta e glutine separentur; DUHAMEL.

493. MYRICA Gale. LINN. *Sp. pl.* 1453. *Mat. m.* 451. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9. OEDER *Icon. t.* 327.

Chamæleagnus. DODON. *Pempt.* 768.

Pharm. MYRTI BRABANTICÆ Folia.

Locus. Europa, Canada, in uliginosis. *Frutex.*

FORMA. *rec.* Folia alterna, breviter petiolata, erecta, fere sessilia, obverse lanceolata, obtusa, superne ferrata, pollicaria, margine & carina pubescentia, utrinque minutim rugosa, ceterum glabra, nervis alternis, obliquis instructa, atomis elevatis, luteis, nitentibus subtus adspersa, margine utrinque recurvato.

PROPR. *rec. & siccat.* Odor fragrans, aromatico-graveolens, non ingratus, temulentans. *Sapor* substypticus, subaromaticus, amaricans.

VIRTUS: cephalalgica, anodyna, antiphthiriaca, resolvens, tonica.

USUS. Scabies, Tineæ pellendæ.

OBS. 1. *Infusum* aquosum luteum, odore foliorum, sapore amaricante; vitriolo martis subito nigrescit.

OBS. 2.

OBS. 2. Usus medicus vix ullus, quamvis revera vis medica præstans. Ante receptum usum Lupuli in regionibus septentrionalibus cerevisiæ communiter imponebatur Myrtus brabantica, sed illam remulentantem reddidit. Nunc ad tineas e vestimentis pellendas virgulta ex hoc frutice adhibentur. Sunt etiam qui unguentis adversus scabiem folia contusa immiscent.

OBS. 3. Puncta lutescentia foliorum & ramulorum tenellorum quidam cerifera esse volunt. Certe Myrica cerifera LINN. in Virginia, Pennsylvania & Ludoviciana, revera ceram profert, unde candelas cereas formare possunt, quas & ipse vidi. Sed baccas gerit hæc Myricæ ceriferæ species, & colligitur cera infusione baccarum in aqua calida, unde liquefcit. Cera hæc colore viridi est, & odore aromatico, sed color viridis deletur, si, sicut cera vulgaris, soli exponatur, unde alba evadit, prout tradit cl. Bossu (*).

ORDO

PENTANDRIA.

494. PISTACIA vera. LINN. *Sp. pl.* 1454. *Mat. m.* 454. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.
 Pistacia. BLACKW. *Herb. t.* 461. BAUH. *Hist.* 1. p. 275.
 Terebinthus indica Theophrasti. DUHAMEL *Arbr.* 2. p. 306. t. 88.
 Pistacii ramulus cum fructu & corniculis. DOD. *Pempt.* 805. LOB. *Hist.* 539.
Pharm. PISTACIÆ Nuces.
Locus. Oriens. Colitur in Italia. *Arbor.*
FORMA. ficc. Racemi nutantes, fructibus pedicellatis. *Drupæ* ficcæ, ovatæ, oblongiusculæ,
 D d d 4 ma-

(*) *Nouveaux voyages aux Indes occid. part.* 2. p. 153.

magnitudine glandis quernæ, dorso elevatæ, convexæ, carinatæ, antice compressiusculæ, apice mucronato, obliquo, undique rugosæ, cinereo-viridescens, exsuccæ. *Nux* ossea, alba, glabra, basi macula oblonga, rugoso-spongiola, albidior; *nucleo* amygdalino, albido-viridescente, obducto tunica albida, sæpe subfusca.

PROPR. Drupæ s. *corticis* nucis: odor leniter resinoso-balsamicus; *sapor* subamaricans, debilius resinosus; cortex hic accensus flagrat, fumo grato, balsamico. *Nuclei*: Odor nullus; *sapor* amygdalinus, dulcescens, subpingviusculus, subbalsamicus; *masticati* teneri, comminuuntur, saliva emulsiva,

VIRTUS: *Nucl.* emulsiva, obtundens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Nuclei*, cum aqua contusi, emulsionem faciunt; raro tamen in medicina adhibentur; apponuntur vulgo mensis secundariis.

OBS. 2. *Cortices* nucis loco suffimenti in domibus usurpantur, ad fumum gratum spargendum.

495. PISTACIA 'Terebinthus. LINN. *Sp. pl.* 1455.

Mat. m. 452.

Terebinthus vulgaris. DÜHAM. *Arbr.* 2. p. 306. t. 87.

Terebinthus. LOB. *Hist.* 538. DALECH. *Hist.*

61. DOD. *Pempt.* 858. CLUS. *Hist.* 1. p. 15.

BLACKW. *Herb.* t. 478.

Pharm. TEREBINTHINA CYPRIA.

Locus. Europa australis, Oriens, India, in petrosis. *Arbor.*

FORMA. Resina liquida, tenax, in fila ductilis, subdiaphana, colore lutescenti-brunneo, vix subcærulescente.

PRO-

PROPR. *Odor* fragrans, gratus, in flores Jafmini incidens; *sapor* subpinguiusculus, amaricans, acriusculus, faucibus inhærens. In aquam calidam immiffa emollitur, fed non funditur vel liquefcit, verum adglutinatur digitis immiffis vafisque parietibus. Hæc Terebinthinæ fpecies eadem dotes habet, quibus reliquæ fupradictæ Terebinthinæ polient, pariaque phænomena monftrat.

VIRTUS: vulneraria, diuretica; urina odore violaceo.

USUS. Vulnera.

OBS. Terebinthina cypria eft fuccus refinofus, qui e cortice trunci fauciato fponde diffillavit in vafculum fuppoſitum, atque tum ex ardore folis liquefactus, per pannum colatus fuit. Hæ arbores, quamvis fatis proceræ, tamen parce Terebinthinam fundunt, ita ut 4 arbores, truncis circiter 5 pedum peripheria, & altitudine circiter 5 cubitorum, vix ultra libr. 2 & unc. 9 ꝑ Terebinthinæ dederint, quod a. 1753 obſervatum. Fructus hujus arboris nonniſi a pauperibus eſtur; fed ſi Piſtacia vera truncis Piſtaciæ Terebinthi inſita fuerit, Terebinthinam bonam fundit, & nuceſ inſimul optimas fert Piſtacia. Vera Terebinthina cypria rariffime, & vix unquam, ad nos venit, fed adulteratur plerumque eum Terebinthina veneta, unde clarior evadit; hinc ſemper præfertur Terebinthina ſpiſſior tenaxque ei, quæ liquidior atque pellucida eſt; *COUSINERI* apud *DUHAMEL*.

496. *PISTACIA Lentifcus.* LINN. *Sp. pl.* 1455.

Mat. m. 453. *KNIPH. Bot. orig. cent.* 5.

Lentifcus vulgaris. *DUHAM, Arbr. 1. p.* 354.

t. 136.

D d d 5

Len-

Lentiscus. LOBEL. *Hist.* 538. DALECH. *Hist.* 63. *

CLUS. *Histor.* 1. p. 14. DODON. *Pempt.* 859.

BLACKW. *Herb.* t. 195.

Pharm. LENTISCI Lignum.

Locus. Europa australis. *Arbor.*

FORMA. Lignum siccum, difficile fractu, ponderosum, extus cinereum, intus album.

PROPR. Odor non ingratus; sapor adstringens.

VIRTUS; restringens.

USUS.

β. Lentiscus ex Chio. TOURNEF. *Voy. du Levant* 2. p. m. 67.

Pharm. MASTIX.

Locus. Chio. *Arbor.*

FORMA. Resina solida, pallide lutescens, homogenea, in lacrymis ovatis, lævibus, diaphanis, magnitudine varia, a seminis cannabini ad Fabæ magnitudinem, superficie plerumque undique subopaca, fragilis: fracturis planis, instar gemmæ pellucidis, nitentibus, vitriforribus.

PROPR. Odor balsamicus, debilior; sapor debilis, gratus, balsamicus; *masticata* Mastix subfriabilis, sed inter mandendum colligitur, coit in massam siccam, subrigidiusculam, albam, ceræ albæ similem, non solubilem. Ignis flammæ admota, non accenditur, verum liquefcit & destillat subito. Vase ferreo super ignem, funditur, admota flamma non accenditur, nisi bene calefacta, odorem spargit balsamicum, gratum; accenditur tunc undique ex flamma admota, flagrat: flamma vivida, alta, fumante, fumo spisso, fuliginoso, remanente carbone sicco, nigricante, parum inquinante. Non solvitur in aqua,
ve-

verum odorem suum ei communicat. Destillata cum aqua, *oleum stillatitium* dat, ut monet cl. LEWIS. In spiritu vini maximam partem solvitur, sed remanet decima circiter pars ponderis, quæ non solvitur, verum tenax ad fundum vas-
 sis permanet. Solvitur etiam in oleo stillatitio: solutione lutescente; at non in oleo expresso.

VIRTUS: vulneraria, roborans.

USUS: externus.

OBS 1. Ex incisionibus trunci & majorum ramorum, mensibus Augusti & Septembr. succus distillat resinofus, qui sponte concrefcit, & Mastix audit. Bonæ no-
 ræ Mastix debet esse in lacrymis s. granis minoribus, claris, diaphanis, lucidis, lutescenti albidis, odore non ingrato. DUHAMEL.

OBS 2. Etsi Lentisci in Italia, Gallia australi atque Græcia non raro occurrunt, tamen vix aliæ sunt quæ Mastichen stillant, saltem non bonam & genuinam, quam quæ in insula Chio coluntur. Neque vero ubique in ista insula Mastix haberi potest, sed duntaxat in tractu meridionali, ex 20 circiter vicis constante, quare etiam omnes ejus loci lentiscos jure regio sibi vindicavit Turcarum Imperator. Maxima profecto Mastiches copia a sceminis Turcicis & Græcis consumitur, quibus moris est resinam hanc crebro mandere, quo albedinem dentium fervent, gratumque oris halitum spirant. Præterea vernices etiam intrat Mastix, ut & varia istius gentis ungenta. Ceterum nec desunt ibi, qui mastiche interne utuntur, ad stomachum juvandum, quare panis interdum apud illos occurrit, cujus pastæ Mastichen immiscuere (*).

OBS 3.

(*) Cfr. TOURNEFORT *Relat. d'un voy. du Levant*, tom. 2. p. m. 66. seq. DUHAMEL *tr. des Arbres*, tom. 1. p. 354. f. DE LA MOTRAYE *Voyages &c.* tom. 1. p. 190. f. THEVENOT *Relat. d'un voy. au Levant*, p. 180. f. HASSELQUIST *It. palest. p.* 532.

OBS. 3. De Mastiche scripsit quidem J. S. STROBELBERGERUS (*); sed liber ejus compilatus est, & satis rudis.

497. SPINACIA oleracea. LINN. *Sp. pl.* 1456.
Mat. m. 556.

Lapathum hortense. MUNT. *Aardg.* t. 693.

Spinachia mas & femina. DALECH. *Hist.* 543.

Spinacia. BLACKW. *Herb.* t. 49. LOB. *Hist.* 129.

DOD. *Pempt.* 608.

Culinis: SPINACIÆ Herba recens.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Annua.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, descendens.

Caulis bipedalis, erectus, teretiusculus, subangulatus, striatus, glaber, ramosus. *Rami* alterni, erecti, simplices. *Folia* alterna, petiolata, triangulari-oblonga, acutiuscula, integerrima, subsucculenta, glabra, nervis arcuatis. *Flores* masculi, conglomerati. *Racemi* axillares, pedunculati, basi instructi folio solitario, caulino simili, ceterum nudi, constantes e glomerulis subrotundis, remotis; *Racemi* vero terminales in caule & ramis subcylindrici, foliosi, e glomerulis axillaribus, sessilibus. *CAL. Periantb.* 5-partitum: laciniis oblongis, acutis, submembranaceis, concaviusculis, patentibus. *COR.* nulla. *STAM. Filam.* 5, setacea, calyce longiora. *Anth.* didymæ, majusculæ, inæquales. In planta foeminea nulli racemi, verum glomeruli florum axillares e foliis, subrotundi, sessiles; quorum inferiores in planta androgyni; superiores foeminei. *CAL. COR. & STAM.* nulla. *PIST. Germina* plurima, conglomerata, glabra, viridia, ovata, basi rotundata, utrinque comminutim pubescentes, erecto-

pa-

(*) *Mastichologia.* Lips. 1628.

patentes, intra gibbos germinis surgentes. *Stigmata* acuta. *Semina* obovata, compressiuscula, mutica s. spinosa.

PROPR. Odor nullus; *sapor* debilis, herbaceus. *Masticata* folia tenera, subsucculenta, saliva saturate viridi; *cocta* teneriora, masticulata subarenulosum quid mentiuntur.

VIRTUS: oleracea.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquosum herbæ rec. limpidum, cubaqueum, odore debilissimo, sapore herbaceo, vix amaricante; a vitr. martis non alteratur.

OBS. 2. Adprime salutaris censetur cibus, qui a Spinacia paratur. Non multum quidem nutrit, sed sanguinem temperat, & bonos generat humores. Folia incoquantur juri carniæ, vel seorsim parantur ut Rumex Patientia. Spinacia cocta, utut tenera sentitur, id tamen cum omnibus leguminosis plantis oleraceisque commune habet, ut longe difficilior sit stomacho debili, quam caro animalis. Sunt apud nos œconomi, qui folia viridia, cælo sereno collecta, in furno tepido, seu in aëre sicco, lente torrefaciunt, in usum hiemalem. Ita viridia persistunt, & sub masticatione subpulposa sentiuntur, sed expedit ea prius in aqua emollire, quam in culinis apparantur, nam sic sapidiora fiunt.

498. CANNABIS fativa. LINN. *Sp. pl.* 1457. *Mat. m.* 457.

Cannabis mas & foemina. MILL. *Figur. t.* 77.

DALECH. *Hist.* 497. BLACKW. *Herb. t.* 322.

DOD. *Pempt.* 525.

Cannabis indica mas & femina. RUMPH. *Amboin. s. p.* 208. *t.* 77.

Kalengi Cansjava. RHEED. *Malab. 10. t.* 60. & 61.

Locus. India orientalis. Colitur ubique in agris. *Annua.* FOR-

FORMA. *Semina* ovata, utrinque compressiuscula, undique testacea, lævia, nitidiuscula, utrinque obtusa, sed altera extremitate excavata, linearum 2 longitudine, margine utrinque prominulo, pallidiore; *parenchymate* cotyledoneo, albo, pingviusculo, bipartibili, intra crustam corticalem siccam, fragilem, obvelato pellicula fulcescente.

PROPR. *Odor* vix ullus; *sapor* subfatuus.

VIRTUS: emulsiva.

USUS.

OBS. 1. Nostræ Cannabis femina nullam retinere qualitatem narcoticam, sed mere esculenta esse, id ex eo concluditur, quod pleræque aviculæ iisdem vescuntur, pingvescunt & bene se habent. Immo vero hominibus etiam bene convenire, arguit mos Polonorum pultes ex farina horum seminum apparandi, quales se Cracoviæ sæpe comedisse meminit E. KÆMPFERUS (*). Apud nos perraro in medicina adhibentur. Sed Persæ credunt, femina Cannabis, fricta & comesta, venem valde stimulare, insimul vero sterilitatem inducere; OLEARIUS (**). Certe quidem constat, aves domesticas, aviculasque caveolis clausas, exinde salaciores fieri. Ex semin. Cannab. libr. I accepit cl. SPIELMANN unc. 3. *olei expr.* viridissimi, quod in frigore non coebatur.

OBS. 2. Folia & pollen Cannabis apud nos non sunt in usu; at in Persia totaque India maxime increbuerunt, utpote narcotica, lætitiâ inducentia. Et revera ista qualitas in Indica Cannabi inest, cujus tamen rei nihil omnino de nostra unquam constitit, tametsi utraque specie convenit. Etenim semina indica, in Anglia facta, Cannabim produxerunt nostræ ex omni parte

(*) *Amœnit. exotic. p. 645.*

(**) *Orientalische Reise-beschreib. p. m. 529.*

te similem, non vero lætificantem, prout narrat ROB. HOOKE (*). Itaque vis hæc lætificans unice a climate & solo dependet. In Persia alia Cannabis non est genuinæ virtutis lætificantis, nisi quæ colitur in Komæreh, in Kutelli Pyresèn, atque in agro urbis Isphahaan; & etiamsi semina ex istis locis petuntur, & alibi confertur, cannabis tamen, quæ exinde progerminat, exfors facultatis lætificandi deprehenditur, quemadmodum de seminibus Isphahano Gamronum translatis refert KÆMPFERUS (**). Duplici modo Cannabis suæ folia præparant Persæ; scilicet aut simpliciter ea infundunt cum aqua frigida, quod infusum, haustum, exhilarat, non citra gravem temulentiam; aut folia grosse pulverata cum aqua agitant, mox, expressis leniter foliis, aquam abjiciunt, utpote virulenta cruditate nimis narcoticam, repetunt dein processum, & pulverem, gemina vice elutum expressumque, in mortario acerrime conterunt in pultis consistentiam, affusa aqua frigida, cui paulatim plus aquæ affundunt, & demum per linteum trajiciunt, omni, præter recrementa, permeante substantia, ex qua colatus liquor virescit, de quo postea bibunt ad lætitiâ. *Pollem* per linteum cribrant, & cum sputo humano, admoto carbone ignito, cujus calore mollescit, trochiscos formant, qui boni censentur, si carbonibus inspersi cito parumque fument; deteriores vero, si multum & diu. Hi pastilli lætitiâ etiam inducunt. KÆMPFERUS. Nostra Cannabis odorem spargit narcoticum, & revera vim aliquam medicam habitura videtur.

499. HUMULUS Lupulus. LINN. *Sp. pl.* 1457.
Mat. m. 458. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9.
 Lupulus mas & femina. ZANNICH. *Venez. t.*
 259. CAMER. *Epit.* 954. Lu-

(*) *Philos. experiments and observas.* p. 211.

(**) *L. cit.*

Lupulus. DOD. *Pempt.* 404.

Pharm. & Culinis LUPULI Coni.

Locus. Europa, ad sepes, Japonia. Colitur qui usualis. *Perennis.*

FORMA. rec. *Pedunculi* axillares, subverticillati, submultiflori, scabridi. *Bractææ* lanceolatæ, acutæ, minutim pubescentes, ad pedunculos solitariae; minores in pedunculis, alternæ. *Amenta* subrotunda, laxè imbricata *squamis* ovatis, acutiusculis, membranaceis, siccis, stramineo colore, extus minutim pubescentibus, intus glabriusculis, nervoso-venosis, margine vix ciliatis; inferioribus minoribus. *Squamæ* aliæ basi planæ, aliæ vero basi latere interiore concavæ, farina resinosa aurei coloris extus laxè adpersæ. *Semina* solitaria, subrotunda, subsessilia intra squamas, ad illarum basin, obducta propria membrana sicca, & adpersa farina resinosa.

PROPR. *Odor* fragrans, subnarcoticus, gravis; *sapor* peramarus, odori consentaneus, inhærens.

VIRTUS: tonica, temulentans, anthelminthica, diuretica.

USUS: culinaris; Luxatio, Lumbrici.

OBS. 1. Extrahitur menstruo aquoso & spirituofo. *Infusum* aquosum dilute lutescens, odore & sapore Lupuli; vitriolo martis nigrescit.

OBS. 2. In culinis omni Cerevisiæ Lupulum imponunt. Decoquunt illum in aqua; sed decoctum primum, ut nimis narcoticum & colore saturatum, cerevisiæ inferiori communiter adjiciunt; tum iterum decoquunt Lupulum eundem in decocto Malte primario. Sic amarities conciliatur cerevisiæ, qua ab acore servatur, magisque diuretica fit; tonica, & ut vulgo creditur, a calculo præservans. Dulcedo Malte haud

dubie noceret stomacho, si abesset amarum. De vi narcotica Lupuli conferatur STENZELIUS (*).

OBS. 3. Primo vere prorumpentes *turiones* Lupuli, loco Asparagi, ad lautitiam a magnatibus eduntur, sapidi grata amaritie.

ORDO

HEXANDRIA.

500. SMILAX Sarsaparilla. LINN. *Sp. pl.* 1459.
Mat. m. 460.

Smilax aspera Peruviana. BLACKW. *Herb. t.* 393.

Smilax viticulis asperis virginiana, folio hederaceo leni, Zarza nobilissima. PLUK. *Almag.* 348. t. III. f. 2.

Pharm. SARSAPARILLÆ Radix.

Locus. Virginia, Mexico. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Fibre radice longissimæ, plurimum ulnarum, crassitie pennæ anserinæ, teretes, longitudinaliter undique sulcatæ, flexibiles, cortice tenui rubicundo-cinerascente, fibrillis sparsis, filiformibus, breviusculis, subramosis; *parenchymate* albo, farinaceo, ficco, subinquinante, intra corticem; tum subligneo: medulla subfarinacea, alba, compacta; post sectionem transversalem notato centro medullari albo, majusculo, obducto annulo ferrugineo undique punctato; circumdato margine albo.

PROPR. *Odor* vix ullus; *sapor* debilis, subamaricans; *masticata* sicca, sub masticatione solvitur substantia farinosa, & submucilaginosa sentitur, remanet lignea pars tenax.

E e e

VIR-

(*) De Anodyna virtute venen. p. 39.

VIRTUS: mundificans, saponacea.

USUS. Siphilis, Rheumatismus.

OBS. 1. *Decoctum* aquosum spissiusculum, saturate rubicundum, odore debilissimo, sapore submucilaginoso, leniter amaricante, vitriolo martis prorsus nil demutatum. Agitatione cum virga paullulum spumescit decoctum hoc. *Infusum* aquosum, frigide paratum valida contusione in aqua frigida, spissiusculum, opacum, rubicundum, leniter amaricans; vitriolo martis non mutatum. Quiete ad fundum vasis deponit hoc infusum *amylum* album, insipidum, copiosum, decoctione in aqua gelatinescens: gelatina incarnata, rubicunda, bene glutinante.

OBS. 2. Frequentissimi usus est Sarsaparilla in praxi medica, sub forma Decocti, ut diluens & mundificans in lue venerea, rheumatismis & arthritide. Per se vix curat siphilitidem, nisi adjuncta mercurio; attamen in lue venerea ejusque symptomatibus inveteratis revera multum prodest, sublevando operationem mercurii. Proinde cl. *FORDYCE* (*) illam valde laudat in doloribus capitis venereis, doloribus nocturnis, scabiè ulceribusque venereis, atque emaciatione siphilitica. Vult ille, ut Sarsaparill. unc. 3 coquantur in aqua, ad colat. libr. 2, & quovis die hauriantur. Agit Sarsaparilla principio amylaceo, quod decoctione cum aqua in gelatinam vertitur, in aqua solubilem.

501. SMILAX China. LINN. *Sp. pl.* 1459. *Mat.* m. 461.

China-wurzel. GMELIN *Reise durch Rusl.* t. 3. p. 32. t. 6.

Smilax sarmentis spinulosis, sinuosis, foliis 5-nerviis utrinque cordatis. RUMPH. *Amb. av.* *Etuar.* p. 72. t. 30.

Smi-

(*) *Medical observat. and. inquir.* 1. p. 149.

Smilax minus spinosa, fructu rubicundo, radice virtuosa China dicta s. Sankiva. KÆMPF. *Amæn.* 781. t. 782.

Fruticulus Convolvulus spinosus finicus, floribus parvis umbellatis. PLUK. *Almag.* 101. t. 408. f. 1.

Pharm. CHINÆ Radix.

Locus. China, Japonia, Persia. *Perennis.*

FORMA. sicca. Radix ovato-oblonga, compressiuscula, palmaris vel ultra, nodulosa, ponderosa, obducta cortice tenui rubicundo-brunneo; *parenymate* solidiusculo, pallide rubicundo, post sectionem transversalem æquali.

PROPR. Odor nullus; sapor vix ullus; *masticata* sicca, duriuscula, comminuitur.

VIRTUS: mundificans.

USUS: Ptisanæ diæteticæ.

OBS. 1. *Decoctum* aquosum saturatius rubrum, saturatum, spissiusculum, subgelatinosum, odore & sapore nullo; vitr. martis color non alteratur. *Infusum* aquosum, valida contusione in aqua frigide paratum, spissiusculum, rubicundum, odore & sapore debili, non ingrato, vitriolo martis nil demutatum. Hoc infusum, quieti redditum, ad fundum deponit *amylum*, ut in priore, decoctione in aqua gelatinescens: gelatina fusco-rubicunda, bene glutinante.

OBS. 2. Tubera teneriora a pauperibus colliguntur in solo natali, & prout testatur RUMPHIUS, amyllum dant, farinæ Sagu æmulum, quod in escam adhibent incolæ; sed si copiosius eo vescuntur, cachectici fiunt, sæpe etiam hydropici.

OBS. 3. Radix Chinæ frequenter præscribitur ad ptisanas apparandas. Coquitur cum aqua, & fit ptisana rubicunda, insipida. Pars colorans eminent in hac radice, & eo quod saporis expers est, commodus est

potus diætereticus, cui imponi potest sapor quilibet pro-
cujusque lubitu; temperans est & involvens gelatino-
so suo, ex amylacea parte orto.

ORDO OCTANDRIA.

502. **POPULUS** balsamifera. LINN. *Sp. pl.* 1464.
Populus nigra folio maximo, gemmis balsa-
mum odoratissimum fundentibus. CATESB.
Carol. 1. p. 34. t. 34. DUHAM. *Arbr. 2. p.*
178. t. 38. f. 6.

Pharm. **POPULI** oculi.

Locus. America septentrionalis, Sibiria; co-
piosissime quidem ad lacum Baikal. Facile
perfert nostras hiemes. Propagatur ramulis
dissectis, tempore vernali. *Arbor excelsa.*

FORMA. rec. *Gemmæ* majusculæ, ovato-ob-
longæ, acutæ, spadiceæ, imbricatæ: squamis fir-
mis, oblongis, concavis.

PROPR. *Gemmæ*, tempore vernali tumi-
dæ, simulac inter digitos comprimuntur, balsa-
mum limpidum, spissiusculum, aurei coloris,
largiter fundunt, *odore* fragrante, vere gratio-
re, æstate ingratiore, fere Rhei veri, *sapore* sub-
aromatico, amaricante, calidiusculo.

VIRTUS: vulneraria.

USUS.

OBS. 1. Si *gemmæ* recentes in prelo calido expri-
muntur, *Balsamum* dant butyraceum, fuscum, rube-
fcens, *odore* & *sapore* supradicto. E *Gemmarum*
unc. 4 obtinentur *balsami* drachmæ 2. Hoc *balsamum*
accensum flagrat: flamma fragrante, fumante, fuligi-
nosa. Solvitur in spiritu vini, non vero in aqua. *Fô-
lius*

his erumpentibus undique illinitur hoc balsamum, unde nitida fiunt; hinc ante foliorum eruptionem gemmæ colligendæ.

OBS. 2. Quoniam Populus balsamifera facile nostrum clima perfert, hanc lubenter substituo Populo nigræ, quæ gemmas adeo parum balsamiferas gerit, ut in censum venire nec possit, nec debeat.

503. RHODIOLA rosea. LINN. *Sp. pl.* 1465. *Mat. m.* 477. OED. *Icon.* t. 183. KNIPH. *Bot. orig.* cent. 2.

Rhodia radix. CLUS. *Hist.* 2. p. 65.

Pharm. RHODIÆ Radix.

Locus. Europa, in alpebus. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix majuscula, fusiformi-cylindrica, cinerea, glabra, lucidiuscula, undique notata lacunulis depressis, sparsis, sæpe cicatrifatis; ramosa: ramis tereti-fusiformibus, sparsis, radici conformibus. *Parenchyma* carnosum, albidum, post sectionem transversalem æquale, nebulosum, annulo corticali, conflato e punctis oblongis, approximatis.

PROPR. rec. Odor debilis; sapor stypticus; siccatur odor rosaceus, gratus.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum radic. recent. limpidum, odore nullo, sapore styptico; vitr. martis subito nigrescit; hujus infusi guttæ 10, aquæ uncie ß instillatæ, addito vitr. martis, mox præcipitantur, colorem cæruleum assumunt, veluti flocculæ aquæ immixtæ, & in fundo manent in quiete; aqua vero ipsa tingitur colore purpureo. *Oleum stillat.* e radice destillationis ope eduxit cl. F. ZIERVOGEL, & e Radic. libra 1 obtinuit drachm. 1 olei still. lutescentis, odore & sapore Li-

gni Rhodii. *Aquam stillat.* ex hac radice destillavit
LUC. DEBES (*), aquæ Rosarum non absimilem.

ORDO

ENNEANDRIA.

504. MERCURIALIS annua. LINN. *Sp. pl.* 1465.
Mat. m. 464.

Mercurialis mas & femina. ZANNICH. *Venez.*
t. 296. DOD. *Pempt.* 647. LOBEL. *Hist.* 131.
BLACKW. *Herb.* *t.* 162.

Pharm. MERCURIALIS Herba.

Locus. Europa, in umbrosis. *Annua.*

FORMA. res. Radix alba, cylindrica, fibrosa, descendens. *Caulis* erectus, pedalis, glaber, geniculatus: internodiis compressis, alternis; lateribus 2 oppositis compressiusculis; 2 aliis oppositis planis, angulatis, carina longitudinali. *Rami* ad genicula, striato-fulcati, oppositi, superne foliosi. *Folia* opposita, petiolata, ovata, obtusiuscula, margine obtuse serrata, minutim ciliata, utrinque glabra, lucidiuscula, nervosa, vix bipollicaria, patentia. *Petioles* semiteretes, supra canaliculati, glabri. *Stipulae* 4 ad genicula, utrinque binæ, oppositæ, parvæ, lanceolatæ, concaviusculæ, erectæ, submembranaceæ. *Pedunculi* axillares, oppositi, foliis longiores, nudi, filiformes, striato-tetragoni, erecti, superne proferentes *amenta* globosa, nuda, sessilia; quorum inferiora remota, alterna; suprema conglomerata. *CAL. Perianth.* tripartitum: foliolis ovatis, acutis, subdiaphanis, atomis punctatis, plano-patentibus. *COR.* nulla. *STAM. Filam.* plurima, setacea, alba, longitudine calycis. *Anth.* subrotun-

(*) *Farœ & Færœ reserata*, p. 113.

tundæ. *PIST.* nullum. *Feminei* flores in distincta planta. *Pedunculi* axillares, biflori, nudi, erecti. *Bractææ* suboppositæ, ovatæ, obtusæ, albidæ, in pedicello. *CAL. Perianth.* triphyllum: squamis subrotundis, albidis, planis, subæqualibus. *COR.* nulla. *STAM.* nulla. *Squamæ* 2, subulatae, acutæ, utrinque ad latus germinis solitariae, germine paullo longiores. *PIST. Germen* subrotundum, didyimum, hispidum. *Stylus* vix ullus. *Stigmata* 2, subulata, patentia, longitudinaliter superne hispida. *PERIC. Capsula* didyima, echinata, trilocularis. *Semina* solitaria, globosa, in singulo loculamento.

PROPR. rec. Odor graveolens, foetidus; sapor ingratus, amaricans, subsalsus.

VIRTUS: suspecta.

USUS.

OBS. Quandoquidem planta hæc tricocca est, iudicat botanicus sine hæsitatione, eam pro suspecta habendam. Adhibetur quidem subinde ad clysmata; sed vis emolliens nondum rite nobis constitit.

ORDO

DODECANDRIA.

505. MENISPERMUM Cocculus. LINN. *Sp. pl.* 1468. *Mat. m.* 175.

Arbor aristolochiæ foliis, maderaspatana, fructu parvo medicæ adinstar convoluto. PLUK.

Almag. 43. t. 13. f. 2.

Cocculus officinarum. PLUK. *Mant.* 52. t. 345. f. 2.

Cocci officinales. BAUH. *Hist.* 1. p. 348.

Cocculus piscatorius levanticus. CAMELL. *Philos. transact. vol. 24. p. 1809. **

Natfiatam. RHEED. *Malab. 7. t. 1. f. 1.*

Tuba baccifera, Cocculi indici & Tuba Bidji. RUMPH. *Amboin. 5. p. 35. t. 22.*

Cuculi de Levante. DALECH. *Hist. 1722.*

Pharm. COCCULI INDICI Fructus.

Locus. India orientalis. Frutex.

FORMA. sicc. Nux subrotunda, latere altero sinulo subreniformis, nigricans, superficie subrugosa, magnitudine seminis Pisi majoris, unilocularis; *nucleo* globoso-reniformi, intra *Testam* cartilagineam.

PROPR. Sapor intense amarus, diutissime inhaerens; *odor* nullus.

VIRTUS: venenata.

USUS. Pediculi; Pisces captandi.

OBS. 1. Infusum aquos. saturate rubrum, intense amarum; cum vitr. martis fuscescit.

OBS. 2. Indi hisce nucibus ad pisces, immo etiam Crocodylos, captandos communiter utuntur; formant ex iisdem pastam, admixto subinde stercore humano, quam in aquam injiciunt, sive salsam seu dulcem; cum pisces eam delibant, tanta vertigine corripuntur, ut manibus capi possint, non ideo tamen insalubres esui, quod hoc veneno perculsi fuerent.

OBS. 3. Radix hujus fruticis apud Indos in tanta est æstimatione, ut *Radix omnia sanans* vulgo appelleretur. Exhibere solent radicis vel sarmenti drachm. ß, interne, in diarrhœis, concoctione læsa, indigestione, flatibus, colica, febribus malignis & intermittentibus. Externe adhibent pulverem radicis, in vulneribus recentibus, in ulceribus sordidis & putridis, ubi desiccet, detergit, consolidat. CAMELLI,

ORDO

MONADELPHIA.

506. JUNIPERUS communis. LINN. *Sp. pl.* 1479.
Mat. m. 465. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1.

Juniperus vulgaris fruticosa. DUHAM. *Arbr.* 1.
p. 321. *t.* 127.

Juniperus minor. DALECH. *Hist.* 67.

Juniperus. BLACKW. *Herb.* *t.* 187. DODON.
Pempt. 804.

Pharm. JUNIPERI Lignum, Summitates,
 Baccæ, Rob.

Locus. Europa frigidior, solo sterili. *Arbuscula.*

FORMA. *Caulis* fruticosus, diffusus. *Frutex*
 altitudine plurium pedum, sæpe arborefcens,
 caule crassitie brachii vel ultra. *Rami* teretes,
 patuli, cortice tecti subolivaceo, læviusculo,
 squamoso. *Ramuli* ad angulum rectum fere pa-
 tentes, sparsi, vix determinati, inæquales, squa-
 mosi; *Surculi* tenelli viridescentes, glabri, arti-
 culati; internodiis triquetris; angulis subsuccosis,
 glabris, rotundatis, superne attenuatis. *Folia*
 in ramulis tenellis & furculis ad articulos sita,
 acerosa, terna, verticillata, sessilia, linearia, gla-
 bra, supra plano-concava, glauca, subtus convexa,
 carinata, læviuscula, apice mucronata, pungentia,
 undique patentia, 3 vel 4 lineas longa. *Flo-
 res* masculi & foeminei in diversis fruticibus. *Bac-
 cæ* laterales in ramulis, solitariae, subsessiles s.
 brevissime pedunculatae: pedicello crasso, undi-
 que imbricato squamis ovato-acutis, adpressiu-
 sculis; magnitudine seminis Pisi, nigro-violaceae,
 globosae, glabrae, lucidiusculae, apice instructae
 macula subrotunda, subrugosa, sulcis tribus, tri-

fariam spectantibus; *parenchymate* constante e pulpa spongioso-subsucculenta, ferruginea, tenuiuscula, intra corticem papyraceum. *Semina* 3 majuscula, hinc plana, inde convexa, in hemisphaerium conniventia, intra pulpam.

PROPR. Summit. rec. Odor gratus, balsamicus; *sapor* balsamicus, vix amaricans. *Bacc. pulpæ odor* aromaticus, satis gratus; *sapor* dulcis, aromaticus, calidiusculus, odori consentaneus. *Semin. odor* debilis; *sapor* aromaticus, non dulcis; *masticata*, fragiliuscula, sicciuscula. *Baccæ* non maturantur nisi biennii spatío, tota prima æstate virides sunt.

VIRTUS: Ligni & summitat. diuretica, sudorifera, mundificans. *Bacc.* diuretica, nutriens, diaphoretica.

USUS: Ligni: Hydrops.

OBS. 1. Infusum aquosum summitatum Juniperi colore aureo, limpidum, odore aromatico, sapore debiliore, odori congruente; vitriolo martis fuscescit; *Baccarum* leniter contusarum limpidum, lutescens, dulce, aromaticum; pulveratarum vero saturatius tinctum, resinofum. *Decoctum* feminum pulveratorum turbidum, minus dulce, resinofum.

OBS. 2. Rob Juniperi paratur e baccis recentibus Juniperi, leviuscule contusis & aqua subtepidâ extractis. *Baccarum* semina non debent contundi, ne calidum oleosum simul extrahatur. Si infusum *baccarum* ad consistentiam mellis inspissatur, fit *Rob Juniperi*, & obtinentur e *Baccar.* libr. 20 *Rob* circiter libr. 3, plus vel minus, prout diversæ maturæ fuere *baccæ* & earum maceratio protrahata. Hoc *rob* dulce est & græte aromaticum. In Smolandia aliisque Sveciæ provinciis cerevisiæ loco utuntur infuso *Baccarum Juniperi* per totam æstatem & autumnum. Infusum hoc, saturatius

rarius l. a. fermentatum, *spiritum* ardentem dat, largâ quantitate, sc. cong. 6 vel 8 ex baccar. tonna 1, cum seminibus contusa, *Oleum still.* baccar. Juniperi luteum est, odore subterebinthinato, sapore acuto, calido, juniperino, natans. Ætate ad fundum vitri resinofas fæculas, instar Terebinthinæ, deponit, colore brunneo. E baccar. Junip. libr. 10 obtinuit cl. BAUMÉ unc. β olei still. leviter citrini. Cl. CARTHEUSER e baccis Juniperi olei $\frac{1}{40}$ extraxit, & *extracti* aquosi pariter ac spirituosi dimidiam ponderis partem.

OBS. 3. Si frutex Juniperi integer, cum caule, ramis foliisque, in aqua elixetur, & Baccæ insuper leniter contusæ saporis gratia addantur, decoctum id bonum effectum præstat in hydrope, curamque interdum perficit. Rob Juniperi diureticum & edulcorans est lenne, quare etiam in Svecia hinc atque illinc in usum diætericum adhibetur.

OBS. 4. De Junipero scripsit B. SCHARFFIUS (*), & quidem compilando, nec nisi paucas proprias observationes immiscendo. Dum morbos recenset, quibus medetur Juniperus, ætiologias & differentias eorum juxta tradit.

β . Juniperus vulgaris arborea. BAUH. *Pin.* 488.

Pharm. SANDARACÆ Gummi.

Locus. Atrica. *Arbuscula.*

FORMA. Resina pallide lutescens, homogenea, facie vitri, fere Mastiches, solida, diaphana, in lacrymis oblongis, subpollicaribus, subcylindricis, compressiusculis, lævibus, sæpe rugosis; fragilis, subfriabilis: fracturis planis, instar vitri pellucidis, nitentibus.

PROPR. Odor balsamicus, gratus, fere Mastiches, sed paullo fortior; *sapor* debilis; *masticata*
inter

(*) *Arkeuthologia s. Juniperi descriptio.* Francof. & Lips. 1679.

inter dentes friabilis, comminuitur in pulverem tenuissimum, & masticatione non coit. Ignis flammæ admota subito accenditur, emollitur, subdestillat, flagrat: flamma vivida, alta, fumante, valde fuliginosa. In vase ferreo super ignem lente emollitur, subfunditur initio, spargit odorem fortem & gratum, tenax fit, in fila ductilis, tandem fere funditur, accenditur a flamma admota, deflagrat, remanente carbone nigricante, subsplendente, sicco, vix inquinante. Solvitur in spiritu vini; sed non in aqua. In oleo still. digesta, non solvitur, verum emollitur paucillum, & tingitur oleum colore dilute lutescente; in oleo expressio solvitur imperfecte, valde tenax fit, & inficitur oleum colore lutescenti-subviridescente. Resina hæc, pulverata, abit in pulverem album.

VIRTUS: balsamica.

USUS: mechanicus; Suffimenta.

OBS. Hæc resina opportuna est iis, qui vernices apparabunt. Scribæ solent pulvere Sandaracæ charam rasam fricare, ne atramentum penetret.

507. JUNIPERUS lycia. LINN. *Sp. pl.* 1471. *Mat. m.* 466.

Cedrus phoenicea altera Plinii & Theophrasti. LOB. *Icon.* 221.

Pbarm. OLIBANI Gummi.

Locus. Arabia utraque. *Arbor.*

FORMA. Gummi - Resina pallide lutescens s. rubicunda, in lacrymis majoribus, ovato-oblongis, utrinque obtusis, magnitudine seminis Fabæ vel ovi columbini, solitariis vel geminis, sæpe pluribus aggregatis, lævibus, subopacis; fragilis:

gilis: fracturis planiusculis. Vilior *varietas* occurrit in massa majuscula, marmorea.

PROPR. Odor balsamicus, resinofus. Sapor balsamicus, subamaricans; *masficata* comminuitur, emollitur, dentibus adglutinatur, alba fit, solvitur lente: solutione lactescente. Solvitur trituratione in aqua: solutione lactea; digestionem solvitur secundum partem in spiritu vini rectificato: tinctura lutescente, transparente. In *oleo stillatit.* digesta non solvitur perfecte, verum emollitur, & oleum pauxillum inficit; cum *oleo expresso* emollitur, non solvitur, nec id oleum tingit. Ignis flammæ admota accenditur, non liquefcit, nec emollitur, flagrat candelæ instar, & lente consumitur: flamma vivida, fumante, fuliginofa, odore fere linteï accensï, sub deflagratione vertitur in carbonem siccum, nigricantem. In vase ferreo supra ignem sudat, spargit odorem balsamicum; resinofa pars undique liquefcit, ebullit in superficie, fumat, non funditur, tandem undique vertitur in carbonem ignitum, absque flamma, qui ignem diutissime fovet; postremo, ab igne remota, tandem fatiscit in favillam cineream, copiosam.

VIRTUS: vulneraria.

USUS: Suffimenta, Vulnera.

OBS. Maxima vis G. Olibani pro suffimentis in ecclesiis Romano-catholicis & Moscoviticis quotannis consumitur.

508. JUNIPERUS Sabina. LINN. *Sp. pl.* 1472. *Mat. m.* 467. KNIPH. *Bot orig. cent.* 5.

Sabina folio Cupressi. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 242. t. 63.

Sabina. DOD. *Pempt.* 852.

Pharm.

Pharm. SABINÆ Herba.

Locus. Europa australis, Oriens, Sibiria. *Arbuscula.*

FORMA. rec. Frutex ramosus, diffusus, 3 - vel 4 - pedalis, vel ultra. *Rami* fuscescentes, teretes, sparsi, valde ramulosi: ramulis tectis squamis emarcidis, e foliis emortuis, subimbricatis; *teneri* ramulosi, distiche patentis, virides, tecti *foliis* acerosis, alternatim oppositis, linearibus, acutis, 2 lineas longis, convexis, medio dorso obsolete sulcatis, glabris, sessilibus, longitudinaliter adpresso - adnatis, apicibus liberis, verum latere utrinque adpressiusculis; *tenerissimi* vero ramuli imbricati foliolis confimilibus, sed duplo minoribus.

PROPR. rec. Odor foetidus, gravis, fortis; *sapor* amaricans, gravis.

VIRTUS: emmenagoga, abortiens, diuretica, sangvinem emovens.

USUS. Scabies, Ulcera fungosa, Porri venerei.

OBS. 1. Oleum still. limpidum instar aquæ, odore & sapore Sabinæ. Ex herbæ Sabinæ rec. libr. 23 obtinuit cl. BAUMÉ olei still. unc. 4 ꝯ, & HOFFMANNUS ex herbæ Sabinæ unc. 32 accepit olei still. unc. 5.

OBS. 2. Quamvis potens emmenagogum sit Sabinæ, raro tamen præscribitur ad obstructionem mensium; est enim remedium nimis violentum, nimisque sangvinem movens, eamque ob causam semper periculosum, ubi temperies mulieris calida est. Equis Sabinam oppido convenire, eosque alacres & gestientes reddere, putant aurigæ nostri, qui eam ideo studiose quærunt. Pulvis Sabinæ laudatur in carie ossium, ubi inspergendus; pariter etiam ad porros venereos tollendos.

509. CISSAMPELOS Pareira. LINN. *Sp. pl.* 1473.

Mat. m. 459.

Butua radix. ZANON. *Hist.* p. 60. t. 41.

Coapeba. MARCGR. *Brasil.* 24. PIS. *Bras.* 94.

Clematis baccifera glabra & villosa, rotundo
& umbilicato folio. PLUM. *Americ.* p. 78. t.
93. *Filic.* 1. t. 183.

Pharm. PAREIRÆ BRAVÆ Radix.

Locus. America meridionalis. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Radix magna, crassitie pollicari vel ultra, læviuscula, cylindrica, subincurvata, extus cinerea, subrugosa; *parencymate* ligneo, lutescente, post sectionem longitudinalem notato fibris longitudinalibus distinctis, approximatis, parallelis, crassiusculis, plano-lamellatis, verticalibus, serie concentrica, latere utrinque tenui epidermide obductis; post transversalem autem disco undique abrupte radiato, punctulato: punctis excavatis; centro medullari parviusculo, subrotundo; annulis 3 vel 4, pluribusve, pro diversa crassitudine radice, concentricis, remotis.

PROPR. *Odor* nullus; *sapor* amarus; *masticata* tenax, saliva lutescente.

VIRTUS: diuretica.

USUS. Arthritis.

OBS. 1. *Infusum* aquosum in balneo, luteum, odore vix ullo, sapore amaro, acutiusculo, inhærente; vitriolo martis levissime fufcescit.

OBS. 2. Nmeo non novit, quantum fama Pareiræ bravæ non ita pridem increbuerit, at quo jure, in medium relinquo. Certe vidi ego calculosos, arthriticos & rheumaticos plures, qui satis diu usum ejus, absque successu continuarunt.

OBS. 3.

OBS. 3. De hac radice scripsit M. F. LOCHNERUS (*), compilando, ita tamen, ut proprias etiam adjunxerit observationes.

ORDO
SYNGENESIA.

510. RUSCUS Hypoglossum. LINN. *Sp. pl.* 1474.

Mat. m. 469.

Hypoglossum Dioscoridis, Laurotaxa Plinii.

COLUMN. *Ecpbr.* 1. p. 166. t. 165. f. 2.

Ruscus angustifolius fructu folio innascente.

DUHAM. *Arbr.* 2. p. 236. t. 59.

Hippoglossum. DOD. *Pempt.* 733.

Pharm. UVULARIÆ Herba.

Locus. Europa australis. *Suffrutex.*

FORMA. rec. Caules plures ex una radice, erecti, teretes, glabri, striati. *Folia* sparsa, sæpe gemina, ovato-oblonga, acuta, in petiolos breves desinentia, viridescencia, venulolo-reticulata, integerrima, bipollicaria, patentia, utrinque glabra, nitidiuscula. *Stipulae* lineares, acutæ, membranaceæ, sub petiolo. *Flores* subtus sub foliis, sessiles, solitarii, in medio folii siti. *Braçtea* lanceolata, acuta, sub flore, eodemque longior.

PROPR. Odor nullus; *sapor* amaricans, acrisculus.

VIRTUS: leniter roborans.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum lutescenti-rubicundum; *vitriolo* martis fuscescit.

511.

(*) *Schediasma de Pareira Brava*, Norimb. 1719. Cfr. VALENTINI *Ind. liter.* p. 509.

511. RUSCUS aculeatus. LINN. *Sp. pl.* 1474. *Mat.*
m. 468.

Ruscus. DODON. *Pempt.* 732.

Ruscus myrifolius aculeatus. DUHAM. *Arbr.*
2. p. 236. *t.* 57.

Bruscus. BLACKW. *Herb. t.* 155.

Myrtacantha murina spina, sive Myrtus syl-
vestris. LOB. *Icon.* 637.

Pharm. RUSCI Radix.

Locus. Europa australis. *Suffrutex.*

FORMA. sicc. Radix facie radic. asparagi, cy-
lindrica, subtorulosa, cinerascens, fibris pluribus
cylindricis, descendens, elongatis, frequentibus,
cinerascens.

PROPR. sicc. Odor nullus; *sapor* graviusculus,
subamaricans.

VIRTUS:

USUS.

OBS. Infusum aquosum lutescens tanquam potus
Theæ, odore gravi, acuto, ingrato; sapore consimili;
vitriolo martis vix obscurascit.

CLASSIS XXIII.
POLYGAMIA.

ORDO
MONOECIA.

512. **V**ERATRUM album. LINN. *Sp. pl.* 1479.
Mat. m. 471. GUNN. *Fl. Norv.* 2. p. 1. t. 1.
f. 1 - 6.

Veratrum racemo supradecomposito, corollis erectis. MILL. *Figur. t.* 271.

Helleborus albus exalbido flore. CLUS. *Hist.*
1. p. 274.

Helleborum s. Veratrum album. DOD. *Pempt.*
379.

Helleborus albus s. Veratrum. BLACKW. *Herb.*
t. 74. LOBEL. *Hist.* 167.

Pharm. HELLEBORI ALBI Radix.

Locus. Europa, Oriens, Sibiria, in montosis.
Perenne.

FORMA. rec. Radix carnosa, fusiformis, digitalis, albo-sublutescens, undique instructa fibris teretibus, longis; *sicc.* occurrit fibris reflectis undique scabra, cinerea; *parenchymate* solido, pallide cinereo, post sectionem transversalem undique punctato.

PROPR. *Odor* rec. ingratus; *Sapor* recent. & *sicc.* nauseosus, acerrimus, diu inhærens; *masticata* fauces adurit.

VIR-

VIRTUS: venenata, emetica, drastica, sternutatoria.

USUS: externus; Scabies, Pediculi, Tinea.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rad. sic. rubicundum, odore subhircino, sapore acri, amaricante, fauces acrimonia sua rodente, diu inhærente; vitriolo martis color sibi constat. Adeo acre mihi erat hoc infusum, ut, postquam id degustassem, & insuper aquam bibissem, ardorem faucium, cum sequente sensatione corrodeute cardialgica, atque etiam oppressione pectoris, diu deinde sustinerem. Post sumtum cochlear aceti paululum quidem remisit cardialgia, sed exorti sunt dolores lancinantes infimi ventris, & usque in horam prandii posteriori diei partim tormina ventris sensi, partim dolores lancinantes vagos, cum quodam veluti Piperis sensu in faucibus. Inter pulverandum radicem confurgunt pulvisculi, qui nares incense vellicant & sternutationem cient. *CONR. GESNERUS* (*) hausit drachmas 2 ex infuso, parato ex Helleb. alb. drachm. ꝑ & aquæ bullientis unc. 2, unde percepit ardorem circa scapulas & in facie capiteque, fervorem insuper lingvæ & gutturis cum subsequente singultu, quo per semihoram perseverante, non aliud ipsi relinquebatur, quam, penna digitisque in fauces insertis, vomitum aliquoties provocare.

OBS. 2. Herba pecoribus omnino noxia est, quod quidem in vulgus notum, quamobrem etiam cujusque ruricolæ interest, ut mature extirpetur, cum e pascuis, tum vero e pratis. Ergo igitur, prout observat *cel. PALLAS* (**), in quibusdam Ruffiæ tractibus humidis, ubi hæc planta copiosius provenit, necessitas est colonis, scenificia administrantibus, omnes obvias stirpes, exquisite edecumatas, submovere. Equi autem

F f f 2

ab

(*) *Epist. medic. fol. 69. a.*

(**) *Reise durch verschied. Prov. d. Russ. reichs, vol. 1. p. 49.*

ab esu Veratri, scæno immixti, quod esurientes devorant, non pereunt, sed tamen gravibus intestinorum torminibus arripiuntur, ita ut sudore diffluant (*). At minus male res iis vertit, ubi tempore verno hæc planta vescuntur adhuc tenera & ante ejus florescentiam, tunc enim apud illos tantummodo alvus movetur; neque vero juniorem istam herbam respuunt, quin potius enixe appetunt, prout in equis Sibiricis observavit idem PALLAS (**). Alias quoque mulos folia avidè decerpisse, in Helvetia animadvertit ill. v. HALLER, qui hanc plantam nulli præterea animali vescam esse asserit (***). Observatum in Russia, femina ejusdem avibus domesticis omnis generis deleteria fuisse (†); atque in Norvegia, nuda foliorum frustula, tantillum a pluribus gallinis vorata, eas omnes mox enecasse (††).

OBS. 3. Usus internus Hellebori albi, a medicinae patribus tantopere celebratus, apud nos jam pridem obsolevit. Quoniam acerrima est hæc radix, non facile commendari poterit, nisi maximâ cum restrictione. Attamen non defuere hujus pharmaci patroni. CONR. GESNERUS, medicus quondam candidus pariter ac doctus, Helleborum album Antimonio longe antehabuit, & passim in epistolis suis ampliter eum laudavit. Sumisit ipse aliisque propinavit Helleborum, & dicit se nunquam usus ejus pœnituisse. Addit, semet creberrime Helleboro usum esse „non ad purgandum, sed ad referandos meatus & crassos humores attenuandum, eosque a centro & interioribus corporis ad superficiem & vias excretionum variarum educendum. - - - Recreat & roborat, & hilariorem facit, & „acuit

(*) *L. cit.* (**) *L. c. vol. 2. p. 190.*

(***) *Hist. stirp. Helvet. tom. 2. p. 96.*

(†) *PALLAS l. c. vol. 1. p. 49*

(††) *GUNNERA Flor. Norveg. pars. 2. p. 2.*

„acuit ingenium: quod in me & aliis sæpissime exper-
 tus scribo. Sed tenendus est modus“ (*). Semper in
 forma liquida adhibuit Helleborum, sc. R. Hellebor.
 alb. drachm. 2, Vini cretici unc. 6; stent in macera-
 tione per mensem, additis, si placet, aromatibus. Hu-
 jus vini helleborati drachma ꝑ nihil movebit (ait),
 „augebis scrupulatim, 2, 3, 4, 5 scrupuli nihil mo-
 „vebunt; sextus forte teneriorem aliquem moverit;
 „robustiores ne septimus quidem, sed octavus aut no-
 „nus demum scrupulus, maxima admiratione: cum
 „sex septemve scrupuli nihil prorsus moveant, sed ex-
 „hilarent, ut dixi, & roborent, phlegmaticos præfer-
 „tim: unum alterumve solum additum movere, &
 „quidem vehementer plerumque.“ (**). Sed frequen-
 tius utebatur oxymelle suo, ex Helleboro aromatibus-
 que parato, de quo utraque pagina præclara enunciat.
 Hujus compositionem in alio libello (***) descripsit. Ha-
 bebatur bina oxymella; quorum unum majus, alterum
 minus vocabatur. Certe igitur nemo jam dubitare pote-
 rit, quin maxime Helleboro suo confusus sit bonus ille
 GESNERUS, quare etiam in hæc verba erumpit (†):
 „Ego, si vixero, in Ellebori historia multa proferam,
 „quæ medici admirentur.“ Non nunc vacat plura an-
 tiquiorum medicorum de hoc pharmaco adducere te-
 stimonia atque encomia. Ego vix a memet impetrare
 potero, ut radicis, ita intense venenatæ, usum inter-
 num cuiquam sursurus sim, nisi summa adhibita cir-
 cumspicientia; etenim constat, eam, in satis parca dosi
 propinatam, sæpe horrenda symptomata excitasse, ut
 sitim, cardialgiam, tormina, singultum, suffocationes,
 convulsiones, tremores, inflammationem primarum via-
 rum, lipothymias, sudorem frigidum, immo & mor-
 tem.

F f f 3

513.

(*) *Epist. med. fol. 13. b.* (**) *l. c.*(***) *De Aconito & Oxymelle Hellebor. &c. p. 21.*(†) *l. c.*

513. VERATRUM, quod Mexicanum Sabadilli semen. VAN DER BECK *Act. phys. med. A. N. C. vol. 1. app. p. 120.*

Pharm. SABIDILLI Semen.

Locus. Mexico.

FORMA. *sicc.* Capsule tres æquales, teretiusculæ, acutæ, semiungvulares, glabræ, bivalves, latere interiore longitudinaliter dehiscentes, uniloculares, subdispermæ. *Semina* oblonga, subcylindrica, propria tunica obvelata.

PROPR. *Odor* vix ullus; *Sapor* capsulæ ipsius nullus, sed feminum amarissimus & acerrimus: acrimonia diu inhærente. Inter masticandum lingua & fauces subito afficiuntur acrimonia caustica & valde pungente, sed sub masticationis fine aliquid etiam subdulcis inter amarum prominet. Acerrimus stimulus durat postea satis diu, etiamsi fauces aqua frigida probe eluuntur, cum sensu intermixto subdulcis saporis. Mihi maculam excoriatam in lingua fecerunt femina, ubi paullo diutius illa retinui.

VIRTUS: venenata, draistica, emetica, phthiriaca.

USUS. Pediculi,

OBS. 1. *Infusum* aquosum capsulæ & feminum colore cerevisiæ tenuis, sapore amaro, nauseoso; cum vitri. martis vix fuscescit. *Decoctum* aquosum sapore peramaro, colore rubro; e vitriolo martis nil alteratur. Inter pulverandum semina, commoventur nares, ut proritetur sternutatio.

OBS. 2. Adeo specifica sunt hæc semina adversus Pediculos, ut pulverata illos arceant, sive sint capillis capitis inspersa, seu vestibus insuta. Usus feminum externus nihil unquam noxæ, quod sciam, secum habuit.

514. ANDROPOGON Schœnanthus. LINN. *Sp. pl.* 1481. *Mat. m.* 31.

Gramen dactylon aromaticum, multiplici panicula, spicis brevibus tomento candicantibus ex eodem pediculo binis. *PLUK. Almag.* 175. t. 190. f. 1.

Gramen dactylon maderaspatense, cum plurimis spicarum paribus ad summum caulem velut in verticillos positis. *PLUK. Alm.* 175. t. 119. f. 2.

Gramen ad junceum accedens aromaticum, majus syriacum. *MORIS. Hist.* 3. f. 8. p. 229. t. 9. f. 25.

Comachee pillee. *BROWN. Phil. transact.* v. 23. p. 1251. *

Codipulu. *RHEED. Malab.* 12. p. 107. t. 57.

Pbarm. SCHOENANTHI. Herba.

Locus. India, Arabia. *Pereune.*

FORMA. succ. Culmus spithamæus, erectus, teres, stramineus, subscabriusculus, obsolete striatus, inferne geniculatus, vestitus vagina folii cylindrica, arcata, striata, glabra, culmo concolore. *Folia* linearia, angusta, subspithamæa, concavo - canaliculata, minutim undique striata, glabra, marginibus scabriuscula, erecta; tenella subulata, scabrida.

PROPR. Odor aromaticus, cephalicus; sapor aromaticus, odori consentaneus, in Origanum creticum incidens, amaricans.

VIRTUS: stomachica, emmenagoga.

USUS.

OBS. Aqua still. fragrans; oleum still. parcum, fragrans, lutescens, pungens; *LEWIS.*

515. ANDROPOGON Nardus. LINN. *Sp. pl.* 1482.

Mat. m. 32.

Calamus odoratus Matthioli. BAUH. *Pin.* 17.

Theatr. 263.

Pharm. SPICÆ NARDI Radix.

Locus. India. *Perenne.*

FORMA. *ficc.* Radix subdigitalis, fusco-ferruginea, subcylindrica, crassitie digiti, undique vestita retibus fibrillaribus, numerosis, ficcis, tenaciusculis, ortis e vaginis annotinis; intra quas latitat truncus radicalis, cylindricus, geniculatus, albidus, fragilis.

PROPR. Odor fragrans, gratus; sapor subdulcescens, aromaticus, odori congruens, tum amaricans. *Masticata* calida, oris halitu fragrante.

VIRTUS: quæ in præcedente.

USUS.

516. PARIETARIA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 1492.

Mat. m. 472. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 4.

Parietaria officinarum & Dioscoridis. ZANNICH.

Venez. t. 272.

Helxine. CAMER. *Epit.* 849. LOB. *Hist.* 130.

Pharm. PARIETARIÆ Herba.

Locus. Europa australis, in ruderatis. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Caulis teres, pedalis vel supra, undique striatus, pubescens, inferne ramifusus. *Rami* alterni, erecti, simplices. *Folia* alterna, petiolata, ovata, acuta, utrinque attenuata, integerrima, supra saturate viridia, lucida, rugosa, subtus venis pubescentia, luci exposita undique punctata, bipollicaria vel ultra, patentia. *Petioli* pallidi, striati, supra canaliculati, minutim pubescentes. *Verticilli* florum axillares e foliis, subamplexicaules, conglomerati e

pedunculis geminis, dichotomis, axillis omnibus floriferis. *Bractea* solitariae, lineares vel ovatae, obtusae, punctatae, ciliatae, ad divisiones singulas verticilli, atque ad pedicellos. *CAL. Involucr.* diphyllum: foliolis ovalibus, bracteis similibus. *COR.* monopetala, quadrifida: laciniis ovatis, acutis, concavis, villosis, erectis. *STAM. Filam.* 4, lineari-subulata, corolla longiora, instante anthesi elastice resistentia. *Antherae* ovatae, obtusae, didymae. *PIST. Germen* ovatum, obtusum, diaphanum, glabrum. *Stylus* nullus. *Stigma* simplex. Flores *feminei* axillares intra verticillum, calyce nullo, corolla hermaphroditi simili.

PROPR. rec. Odor nullus; sapor herbaceus, in Urticam incidens.

VIRTUS:

USUS.

517. *ATRIPLEX hortensis.* LINN. *Sp. pl.* 1493.

Mat. m. 473. DODON. *Pempt.* 604.

Atriplex hortensis alba f. *pallide virens.* BAUH.

Pin. 119.

Atriplex sativa. LOBEL. *Hist.* 127.

Atriplex. BLACKW. *Herb. t.* 99.

Culinis ATRIPLICIS SATIVÆ Herba virens.

Locus. Tartaria. Colitur in hortis. *Annua.*

FORMA. rec. Radix ramosa. Caulis pallide viridescens, bi-vel tripedalis, erectus, inferne obsolete tetragonus, superne teretiusculus, grosse substriatus, glaber, geniculatus: geniculis utrinque compressis, planis; ramosus, diffusus. Rami teretes, glabri, grosse striati, brachiati, erecti; inferiores oppositi; superiores alterni; teneri apice densius adspersi farina crystallina, albidula, abrasili.

F f f 5

sub

subsucculenta, venosa, utrinque glabra, subtus rarius adspersa pulvere tenuissimo; inferiora subbipollicaria, deltoideo-hastata, obtusa, margine dentata; superiora ovato-oblonga s. lanceolata, basi rotundata, integerrima. *Racemus* terminalis, nudus, compositus, erectus, floribus sessilibus. *Bractea* lineares, solitariae, ramis racemi subiectae. *Hermaphroditi* flores: *CAL.* *Periantb.* 5-partitum: laciniis lineari-ovalibus, obtusis, concavis, patentibus. *COR.* nulla. *STAM.* *Filam.* 5, subulata, calycis laciniis singulis singula respondentia, patentia, calyce paullo longiora. *Antb.* didymae: lobis globosis. *PIST.* *Germen* parvum, ovatum. *Stylus* nullus. *Stigma* simplex. *Feminei* flores in eadem planta. *CAL.* diphyllus, majusculus; foliolis ovatis, aequalibus, planis, parallelis, conniventibus. *STAM.* nulla. *PIST.* *Germen* stipitatum, ovatum, glabrum. *Styli* 2, tubulati, albi, erecti, calyce longiores. *Stigm.* acuta. *Sem.* hermaphrod. parviuscula, orbicularia, nigricantia; foeminea compressa, intra valvulas calycis majores factas.

PROPR. rec. *Odor* nullus; *sapor* debilis, herbaceus; *masticata* folia subsucculenta, tenera, saliva lutescenti-viridula.

VIRTUS: oleracea.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquosum herbae recentis dilute citrinum, odore debilissimo, sapore debili, in Portulacae infusum incidente; vitriolo martis nigro-fuscescit.

OBS. 2. In culinis coquantur folia tempore aestivo cum Cerefolio, Allio fistuloso, carnibus, in jusculum oleraceum spissum.

518. ACER platanoides. LINN. *Sp. pl.* 1496. TREW.

Ebret. t. 91. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 12. MILL.

Fig. p. 6. *t.* 8. *f.* 1. MUNT. *Aardgew. t.* 57.

Acer montanum. DALECH. *Hist.* 83.

Acer major. CAMER. *Epit.* 63.

Culinis ACERIS lymphæ.

Locus. Europa borealis. *Arbor.*

FORMA & PROPR. Truncus arboris, hieme anni post brumam, celo temperato, prope radicem terebra incisus, *lympham* stillat limpidissimam, aquæ fontanæ simillimam, *sapore* dulci, melligineo, debiliore.

VIRTUS: mundificans.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Lymphæ congius 1, pondere libr. 9 ꝑ, ad consistentiam mellis, h. e. ad pond. unc. 2 ꝑ evaporatus, refrigeratione abit in *Extractum* tenax, in fila ductile, colore rubescente, sapore dulci, fere infusi Maltæ inspissati. Hoc extractum loco sacchari in culinis adhibent æconomi providi ac frugales.

OBS. 2. Plurimæ species ex Aceris genere, tempore hiemali, lympham stillant, dulcem, saccharatam, ex qua verum saccharum confici potest. Cl. GRUNER (*) ex Acere Pseudoplatano LINN. saccharum eduxit. Inspissavit lympham, forti ebullitione, ad quartæ partis remanentiam, quam, filtratam, denuo ad consistentiam syrupi spissioris evaporavit. Ab igne remoto vase, continue agitavit liquorem inspissatum, usquedum penitus refriguit, & sic obtinuit magma saccharinum, colore & sapore Sacchari Thomæi. Acer rubrum & saccharinum Pensylvaniæ incolis materiem sacchari præbent; & vero processus idem est. Inspissatio peragitur decoquendo per horas 16, & sub refrigeratione pariter continue agitando, ne saccharum nimis durum fiat.

Ex

(*) *Fränckische Sammlungen*, vol. 4. p. 36.

Ex 10 congiis lymphæ habetur sic libra 1 sacchari. & quævis arbor procerâ dat 20 cong. lymphæ; DUDLEY (*). De Acere americano sequentes observationes communicat DUHAMEL (**). Scil. hujus lymphæ congii 50 dant libras 10 Sacchari, duri, rubicundi, subdiaphani, odoris sævavis, saporis dulcissimi. Præstat lymphâ sub hieme distillans, quam quæ vernali tempore habetur, postquam gemmæ intumescere cœperunt, quia hæc saporem habet herbaceum, vix gratum, & saccharum, quod ex hac paratur, in aëre pronum est ad deliquesendum. Saccharum, quod ex lymphâ Aceris inspissata in Canada paravit L. HENNEPIN (***), rubrum fuit & sapidissimum.

519. MIMOSA nilotica. LINN. *Sp. pl.* 1506. *Mat.* 331. 261.

Acacia vera. BAUH. *Hist.* 1. p. 429. VESLING. *Ægypt.* t. 8.

Acacia ægyptiaca. HERNAND. *Mexic.* 866. t. 866.

Acacia vera s. spina ægyptiaca, subrotundis foliis, flore luteo, siliqua paucioribus isthmis glabris nigricantibus. PLUK. *Almag.* t. 123. f. 1.

Acacia. ALPIN. *Ægypt.* p. 4. *

Pharm. ARABICUM Gummi.

Locus. Libyæ deserta. *Arbor.*

FORMA. Gummi in frustulis subrotundis vel hemisphæricis, magnitudine ovi columbini vel nucis Juglandis, extus subrugosum, rufescens, diaphanum; *parencymate* pellucido, lutescente, fa-

(*) *Philos. transact.* vol. 31. p. 27.

(**) *Traité des Arbres*, tom. 1, p. 32. sequ.

(***) *Nouveau voyage d'un país plus grand que l'Europe*, p. 325.

facie vitri colorati, splendente, fragili: fracturis planis.

PROPR. Odor nullus; sapor nullus; masticatum inter dentes primo duriusculum, fragile; dein subemollitur, dentibus adhæret, tandem solvitur. In aqua pura solvitur: solutione mucilaginosâ, limpidissima, insipida; sed non solvitur in spiritu vini, nec in oleis. G. arabici uncia 8, in aquæ libr. 2 solutæ, aquam in consistentiam syrupi reducunt. Ignis flammæ admotum hoc Gummi, non liquefcit, sed tumet, fremit, sæpe aërem explodit, nigrescit, fumat, odore ferre lintei accensi, ignem fovet ut pruna, & postea in favillam fatiscit cineream. In vase ferreo super ignem non funditur, sed nigrescit, fumat, ignescit absque flamma; admota flamma accenditur, flagrat: flamma exigua, remanente favilla atque carbone nigrescente, splendente. Gummi arabicum acidum Sacchari continet; etenim G. Arabici 100 partes, cum 900 partibus acidî Nitri tractatæ, acidî Sacchari partes 21 porrigunt (*).

OBS. 1. Ex trunco arboris sauciato distillat succus gummosus, initio liquidus, tenax, sed, postquam in aëre exsiccat, in gummi abiens; hinc subinde mufcas inclusas deprehendis. G. Arabicum a Mauris in desertis Libyæ colligitur, & ab iis postinde apportatur in Senegal, ubi commutatur cum panno & linteo cæruleo ferroque; LE MAIRE (*).

OBS. 2. Solutio G. Arabici in aqua pura, sive calide seu frigide parata, bene glutinat. Statuunt multi, hoc gummi *nutrire*; quare caravana, ex Abyssinia
Cai-

(*) TORB. BERGMAN *dissert. de Acido Sacchari*, p. 4.

(**) *Voyages aux isles Canaries, Cap-verd, Senegal & Gombie. Paris 1695, p. 75.*

Cairum quotannis proficiscens, G. arabicum, ut succedaneum cibi, identidem adhibere solet; F HASSELIQUIST (*). Sic etiam Mauri Libyci G. arabicum e solo natali, itinere 500 leucarum, in oram Senegal exportantes, sub isto cursu nullo alio alimento fruuntur, quam G. arabico, in lacte soluto; LE MAIRE (**). Sic alii quoque Mauri, juxta Senegal habitantes, sæpe victitant solo lacte & G. arabico, ut narrat cl. ANDANSON (***). Sic etiam Arabes Beduini, in deserto Sinai passim vagantes, fatis avide G. arabico vescuntur (†). Interim tamen nondum fatis evictum arbitror, gummofa revera nutriendi virtute pollere. Istud quidem arguere quodammodo videtur vis illa, quæ in G. Arabico inest, glutinandi; sed tamen controversiosa res est, ideo præferim, quod hoc gummi fermentationem spirituosam non subit, tanquam frumenta radicesque tuberosæ & dulcescentes. Fortassis probabiliter dicere possumus, gummofam substantiam minus nutrire, quam involvere sanguinem, ab esurie acrem.

OBS. 3. G. arabicum, in mucilaginem redactum, & cum oleis tritum, illa in aqua suspendunt, sub forma Emulsionis. E g. arab. parte 1 & olei express. p. 4, addita aqua, emulsionem habebis. Balsama liquida resinasque solidas pariter in aqua suspendit G. arabicum: solutione imperfecta.

OBS. 4. Planta aphylla, *Ódja* dicta, exstillat Gummi album, dulce, adhuc recens molle, summe tenax, edule; quod, ubi obduruit, ab Arabibus venditur nomine Gummi arabici; PET. FORSKÅL (††).

(*) *It. palest. p. 533.*

(**) *l. c. p. 76.*

(***) *Histoire natur. du Senegal, p. 38.*

(†) G. C. v. NEITZSCHITZ *Weltbeschreibung durch Europa, Asia und Africa.* Budiss. 1673. p. 187.

(††) *Flor. Ægyptiaco-arabic. p. 94.*

520. MIMOSA Senegal. LINN. *Sp. pl.* 1506.

Acacia. ALPIN. *Ægypt.* 9. t. 15.

Acacia altera vera, filiqua longa villosa, cortice candicante donata. PLUK. *Alm.* 3. p. 251. f. 1.

Arbor foliis pinnatis, spica pendula, sericea.

CATESB. *Carol.* 2. p. 44. t. 44.

Pharm. SENEGAL Gummi.

Locus. Arabia, Senegal. Arbor.

FORMA. Gummi in frustis majoribus, sæpe magnitudine pomi minoris, subrotundis vel hemisphæricis, præcedenti magis pallidum, colore albido, subcitrino, superficie rugosa; parencymate facie vitri, diaphano, fragili: fracturis pariter planis.

VIRTUS: ut in præcedenti.

USUS: ut in præcedenti.

OBS. G. Senegal communiter in officinis nostris substitui solet G. arabico, quod quidem perinde fuerit.

ORDO

D I O E C I A.

521. FRAXINUS excelsior. LINN. *Sp. pl.* 1509. *Mat.*

m. 475. DUHAM. *Arbr.* 1 p. 247. t. 101.

Fraxinus. DALECH. *Hist.* 83. BLACKW. *Herb.* t. 328. DOD. *Pempt.* 821.

Pharm. FRAXINI Cortex, Folia.

Locus. Europa, Carolina, Virginia, in pratis. Arbor.

FORMA. rec. Cortex ramulorum extus olivaceus s. brunneus, lævis, punctis elevatis pallidioribus; sparsis, intus pallide cinereus. Folia brachiatim opposita, petiolata, pinnata, quadrijuga

ga cum impari: foliis oppositis, vix spithamæis, sessilibus, lanceolatis, serratis, utrinque attenuatis, apice producto, lanceolato; utrinque glabra, supra saturate viridia, subtus cinerea. *Petioli* glabri, supra plano-concavi, subtus convexi, basi clavati. *Rachis* intra folia teretiusecula, utriusque compressa, supra carinata. *Axille* foliorum instructæ *Gemmis* futuri anni, subrotundis, convexis, atris, glabriusculis, magnitudine hemisphærii feminis Pisi.

PROPR. rec. corticis: Odor nullus; *sapor* acerbus; *foliorum: Odor* nullus; *sapor* acerbamaricans.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. 1. Infusum aquosum folior. rec. luteum, amaricans; vitriolo martis nigrescit.

OBS. 2. Adversus serpentum morsum cum successu adhibuit cl. L. MONTIN (*) folia Fraxini recentia. Contudit illa cum vino gallico, succumque expressit, cujus uncias 2 propinavit bis in hora per diem, sicque continuavit, quoad omnia symptomata prorsus remiserunt. Externe folia contusa loco læso applicuit. Sic unum Colubri Cherseæ, & plures Colubri Beri ictu correptos se persensisse refert. Sunt qui multum sperant de Cortice Fraxini, in lacte vel aqua cocto, adversus vermes, atque etiam contendunt, hunc corticem læpe vermes pepulisse, ubi alia fefellerunt.

522. FRAXINUS Ornus. LINN. *Sp. pl.* 1510. *Mat.* m. 476.

Ornus. DALECH. *Hist.* 83.

Fraxinus tenuiore & minore folio. BAUH. *Hist.* 1. p. 177.

Pharm.

(*) Kongl. Vetensk. Acad. handl. vol. 26. p. 151.

Pharm. MANNA CALABRINA, TABULATA.

Locus. Europa australis, Calabria, Sicilia, mons Garganus. *Arbor.*

FORMA. Succus melligenus, exsiccatu, facie mellis crySTALLIFATI, subfriabilis, albido-lutescens, occurrens vel in frustulis solidis, oblongis, subtubulosis, molliusculis, fragilibus: fracturis granulatis, albidioribus; vel in frustulis laxè conglomeratis, mollibus, plasticis, fragiliusculis.

PROPR. Odor nullus; sapor melligenus, dulcis, subacescens; *masticata* primum subfarinosa sentitur: inter dentes molliter subarenulosum quid mentitur, mox solvitur, acuteque sapidus evadit. Solvitur Manna in aqua pura, citius in calida: solutione limpida, colore aqueo, sublutescente, dulci, quæ cum vitriolo martis invariata persistit, & cum alcoholi vini non præcipitatur. Ad sui solutionem requirit anaticam partem aquæ calidæ, salva limpидitate colaturæ; sed ut hæc solutio refriguit, sponte crySTALLIFATUR, & plurimum mannæ sub forma crySTALLINA ad fundum deponit. Solvitur etiam in Spiritu vini, sub digestionem: solutione limpida; quæ, refrigerata, floccos ad fundum demittit albissimos, saccharinos. Manna cannulata in spiritu vini rectificato, in calore balnei digesta, solvitur. Scilicet Spir. vini rectific. drachm. 5 solvunt Mannæ gran. 40: solutione limpida; quæ, per chartam calide filtrata, adhuc limpidior fit; sed inter refrigerandum abit in massam mollem, butyraceam, albissimam, axungię porcine similem, dulcem, sed sapore insimul spiritus vini. Hæc massa, in calore leni exsiccata, sicca evadit, submollis tamen, albidior, & longe facilius solvitur in aqua frigida, quam ipsa Manna; quæ solutio, dum

vitro infunditur & in calore sicco evaporatur, super latera vitri crystallifatur, sub forma vegetativa, muscosa. Manna solvitur præterea in aceto vini, sero lactis, decocto Tamarindorum, jusculis. Sed non solvitur in oleo expresso, si-ve digestionem seu triturationem, nec obtinetur Emulsio ex manna, oleo expresso & aqua. Ignis flammæ admota Manna, funditur, fremit, non accenditur, sed destillat, odore Sacchari tosti, & si in charta excipitur, refert saccharum fufum, verum mollior est, tenaciuscula, subdiaphana, & masticata dentibus adhæret, sapore sacchari tosti. In vase ferreo supra ignem funditur, ebullit, spumescit, fuscescit, & admota flamma tarde accenditur, tumet, & flagrat tandem cum strepitu: flamma perbelle cærulea, planiuscula, vix fumante, non fuliginosa, odore fragrante sacchari accensi, remanente carbone conico, atro, rugoso, molliusculo, levissimo, inquinante. Manna fermentationem subit vinosam & spirituosam, ubi l. a. tractatur.

VIRTUS: edulcorans, eccoprotica, obtundens, pectoralis.

USUS. Laxans infantibus, Colica nephritica.

OBS. I. Manna triplici modo in Calabria colligitur. A medio Junii ad finem Julii, cælo sereno, calore solis extrahitur, e trunco & ramis arboris, liquor clarissimus, qui sponte in grumos spissescit albidos, postero die mane colligendos, abradendos cultris ligneis, & in sole postea siccandos, atque hic *Manna in lacrymis* vocatur. Sed ab initio Augusti, cum liquor cessat sponte transudare, rustici incisas in cortice faciunt, unde a calore solis liquor quidam elicitur, qui post in grandes grumos sponte inspissatur, colore magis rubente, & hæc *Manna pingvis* s. *vulgaris* dicitur.

tur. Porro rustici, mense Junii & Julii, fragmenta ligni seu straminis in arbores illigant, quibus Manna, sub stalactidis forma, se adfigit, atque illa ideo *Manna cannulata* audit; & hæc quidem Manna, ut optima est, ita quoque carius æstimatur (*).

OBS. 2. Laxandi leopo Manna frequentissime præscribitur, dosi unc. 1 vel 2. Raro per se datur, sed solvitur plerumque in decocto Tamarind. c. Senna, vel in sero lactis. Mitigat tormina, quæ excitare Senna solet apud sensibiliores.

OBS. 3. Manna, quæ apud nos officinalis est, in Fraxino Orno colligitur. Sed hæc arbor non unica est, quæ Mannam producere potest. Observavit ill. DUHAMEL (**), *Salicem* in intenso solis ardore Mannam transfudare. Manna Persica ex *Hedysaro Albagi* desumitur, ut notavit RAUWOLF (***), & obvenit in granis parvis, subrotundis, lutescentibus, seminibus Coriandri paullo majoribus; atque cognita est sub nomine *Trunschibil* vel *Tarandsjubin*. Omnino consimilem Mannam in *Pinu Larice* collegit idem RAUWOLF. In *Quercubus* ad Merdinum Turciæ, ad Khounsar Persiæ, & in Arabia, aliam Mannæ speciem observarunt cl. NIEBUHR (†) & OTTER (††). Hæc Manna sub duplici forma occurrit, & mensibus Julii & Augusti supra arbores provenit. Communiter sicca est, & ante solis ortum colligi debet, arbores quatiendo dum decidat; ex solis calore liquefit & destillat, inepta tunc collectioni. Hanc Mannam siccam *Kiezenguiovi* vocant Kiurdi; quæ vero sub au-

G g g 2

tum

(*) Cfr. DUHAM. *tr. des Arbres*, vol. 1. p. 250; DOMIN. CYRILLO in *Philos. transact.* vol. 60 p. 235. Cfr. etiam *Philos. transact.* vol. 46 p. 470.

(**) *Physique des Arbres*, part. 1. p. 152.

(***) *Raifs in die Morgenländer*, p. 94.

(†) *Beschreib. von Arabien*, p. 145.

(††) *Voyag. en Turqu. & en Perse*, tom 1. p. 197. t. 2. p. 268.

tumno defluit, liquida est, & *Dgezek* ab illis nuncupatur.

OBS. 4. De Manna scripsere plures, inter quos eminent GEOFFROY (*) & E. A. NICOLAI (**). N. CLEVBURG (***) satis quidem operose scripsit de Manna, sed hypotesibus indulgit, & varia ex auctoribus compilavit. Differentiam Mannæ officinalis & Israëliticæ fufius exhibet.

ORDO

TRIOECIA.

523. CERATONIA Siliqua. LINN. *Sp. pl.* 1513.

Mat. m. 455. HASSELQ. *It. palest.* 492.

Siliqua edulis. DUHAMEL *Arbr.* 2. p. 262. t. 69.

Carobe. BLACKW. *Herb.* t. 209.

Ceratonia. DALECH. *Hist.* 112.

Siliqua. CAMER. *Epit.* 139.

Pbarm. SILIQUA DULCIS.

Locus. Europa australis, Oriens. *Arbor.*

FORMA. *sicc.* Legumen palmare vel ultra, undique fusco-brunneum, glabrum, nitidiusculum, lineare, latitudine apicis digiti, obtusum cum puncto convexo, multiloculare; *parenchymate* leguminis pulposo: pulpa ficcata rufa. *Semina* solitaria in singulo loculamento, ovata, obtusa, glabra.

PROPR. *Odor* nullus; *sapor* dulcis, melligenus; *masticata* siliqua *sicc.* fragiliuscula, comminuitur, extrahitur pulposum: saliva rubicunda. *Siccatae* siliquæ sapidiore, quam recentes.

VIRTUS: edulcorans.

USUS. Tussis.

OBS. I.

(*) *Traité de la Maniere med.* t. 4. f. 1. p. 125

(**) *Syst. Mat. medica* p. 319.

(***) *Disp. de Manna*, Præs. P. HOFFWENIO, Upsal. 1681.

OBS. 1. Si Siliqua dulcis in aqua, balnei calore, digesta fuerit, *infusum* dat rubrum, odore unguentario, sapore dulci, in infusum Maltæ incidente, & vitriolo martis statim nigro-fuscescente. Si hoc infusum caute inspissatur, abit in *Extractum* obscure rubrum, subdiaphanum, tenax, in fila ductile, dulce; quod, chartæ illinitum, adhæret, non vero glutinat.

OBS. 2. Gentes orientales succum melligenum ex hisce siliquis exprimunt, quo Condita sua sæpe præparant; BOECLERUS.

524. FICUS Carica. LINN. *Sp. pl.* 1513. *Mat. m.* 478. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2. TREW. *Eb-ret.* 73, 74.

FICUS. DALECH. *Hist.* 336. DODON. *Pempt.* 780. BLACKW. *Herb. t.* 125. MERIAN. *Surin. p.* 33. t. 33.

α.) Ficus sativa fructu globoso, albo, mellifluo. DUHAM. *Fruit. 1. p.* 210. t. 1.

β.) Ficus sativa fructu violaceo longo, intus rubenti. DUHAM. *Arbr. 1. p.* 236. t. 99. *Fruit. p.* 213. t. 2. f. 2.

γ.) Ficus sativa fructu parvo, globoso, violaceo, intus rubente. DUHAM. *Fruit. p.* 212. t. 2. f. 1. *Pharm. CARICÆ PINGVES.*

Locus. Europa australis, Oriens, Asia. *Arbor.*

FORMA. rec. Pedunculi laterales, breviusculi, uniflori, subangulati. *Bractææ:* squamæ 3, subcarnosæ, planæ, ovatæ, acutiusculæ, adpressæ, baccam calycis instar basi fulciantes, virides. *Bacca* magna, turbinata, e receptaculo carnosissimo orta, magnitudine fructus Pyri vel supra, colore viridi-lutescente vel violaceo, pro ingenio cujusque varietatis, nitidiuscula, apice obtuso-rotundata, undique striata, umbilicata: umbilico or-

biculato, vix prominente, perforato, sed simul subclauso: squamis plurimis, ovatis, acutis, subcarnosis, glabriusculis, subæqualibus, imbricatis, adpressis; in bene vero matura bacca umbilicus hiat. *Parenchyma* rite maturæ baccae carnosum succulentum, molle, rubicundum, centro cavo, intus undique vestito seminibus; *siccata* vero baccae turgidum pulpa melligena, rubicunda, subdiaphana, tenaci, digitis se adglutinante, & referta *feminibus* numerosis, parviusculis, ovatis, obtusis, lutescentibus, dorso convexis, antice margine acutiusculo, compressiusculis, glabris, hilo marginali, prope apicem, puncto parvo.

PROPR. rec. Odor vix ullus; *sapor* dulcis, in cucumerinum leniter incidens; *masticata* bacca recens mucilaginosæ, solvitur qua majorem partem. *Sicc. odor* subunguentarius; *sapor* dulcis, melligenus, odori consentaneus, gratus; *Caricæ masticatæ* glutinosæ; solvitur pulpa melligena, corticali parte molli, subpulposa, comminuenda.

VIRTUS: nutriens, emolliens, maturans, pectoralis.

USUS: Tussis, Furunculus, Abscessus, Angina.

OBS. 1. Fructus Ficus est bacca, e receptaculo carnosum succulento orta, uti fructus Fragariæ, sed modo contrario; nam in Ficu semina latent intra receptaculum, dum in Fragaria externe sita sunt.

OBS. 2. *Caricæ pingves* officinarum sunt fructus Ficus arboris, bene maturi & probe siccati. In Europa australi, ubi rite maturuerunt, & in sole siccatae sunt, in cistulas immittuntur, postque per Europam divenduntur. Sub frigidiori cælo semina maturitatem non assequuntur. Apud nos frigidaria per hiemem tuentur arbores, quare etiam æstivo tempore fructus ad quandam

dam maturatis gradum perveniunt, satque sapidi fiunt, sine tamen seminibus perfectis, sed tantummodo eorum rudimentis. Hi fructus, dum refecantur, internam superficiem scabram e floribus persistentibus monstrant; & in sole siccati extus nigrescunt, sicci evadunt & parum pulposi, attamen dulcescentes. Atqui Caricæ, quæ ab Europa australi afferuntur, præstantissimæ sunt, & non caprificatæ; ex apice ad basin compressæ occurrunt, orbiculos referentes, eosque molles, luci expositæ subdiaphanæ. Hæ Caricæ diu quidem se fastinere possunt, ast post aliquod tempus ex illis efflorescit pulvis saccharatus, quo undique obteguntur, & ut ille pulvis maxime efflorescit, ita maxime effcææ evadunt ipsæ Caricæ, saporem dulcem perdunt, vappidæ fiunt s. amaricantes, & tandem putrescunt, cum quodam fœtore. Hinc præstant caricæ non saccharatæ.

OBS. 3. Solvitur pulpa Caricarum secundum partem in aqua frigida, perfectius vero in fervida: *infuso* rubicundo, turbidiusculo, subopaco, dulci, odore & sapore Caricarum, a vitriolo martis nil demutato. In sole collocatum hoc infusum perfecte fermentescit; quod etiam valet de decocto Caricarum. Pulvis saccharatus Caricarum pariter solvitur in aqua pura, & solutio colata nullas crystallos mihi dedit, ob glutinosum prædominans.

OBS. 4. Ficus fructus immaturus, fauciatus, lac stillat acre, sicut etiam tota arbor.

OBS. 5. Caprificatio Ficum in Europam superiorem nondum introducta, sed in Melita & Archipelagi insulis frequentissima est. Ad florum fœcundationem nihil confert Caprificatio, quod quidem plures putarunt, siquidem Caricæ europææ semina perfecta perficiunt, quæ, ubi feruntur, rite progerminant. Huc accedit, quod Cynipes ipsa germina corroduunt, prout obser-

vavit F. HASSELQUIST (*). Nec bonitati fructus hac encheiresi consulitur. Econtra Caricæ caprificatæ deteriores evadunt; nam quod ad partem substantia meligena a vermiculis consumitur, quare etiam semper sicciores deprehenduntur quæ caprificatæ fuere, ad quod id quoque confert, quod in furno siccandæ erunt, ut verminosa nidificia destruantur. Itaque prudenter agunt, qui a caprificatione abstinent. Verisimile est, Caprificationem nihil aliud efficere, quam ut citius infrescat atque maturetur fructus.

CLAS-

(*) *It. palæstin.* p. 425.

CLASSIS XXIV.
CRYPTOGAMIA.

ORDO
FILICES.

525. **E**QUISETUM hyemale. LINN. *Sp. pl.* 1517.

Equisetum. CAMER. *Epit.* 770. f. A.

Pharm. EQUISETI MAJORIS Herba.

Locus. Europa, in sylvis asperis, uliginosis.

Perenne.

FORMA. rec. Radix subcylindrica, nigricans, geniculata, scabrida, descendens, fibris lateralibus, capillaribus. *Caulis* pedalis, pallidus, erectus, simplicissimus, teres, undique striatus: striis elevatis, scabris: punctulis parvis, elevatis, duris, serie longitudinali dispositis; geniculatus: geniculis coarctatis, cinctis *Vaginis* pyxidatis, cylindricis, undique striatis, truncatis, margine minutim crenulatis, duas lineas longis, cauli concoloribus, sed apice & basi nigris, sæpe etiam omnino nigris, pariter scabris. *Spica* terminalis, solitaria, ovata, acuta, basi cincta vagina serrata, sessilis, albida.

PROPR. Odor nullus; *sapor* debilis.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. I. *Infusum* aquos. lutescens velut potus theæ, odore fere infusi Theæ sineñsis; *sapore* in eandem Theam incidente; vitriolo martis fulcescit.

G g g 5

OBS.

OBS. 2. Equisetum arvense LINN. *Sp. pl.* 1516. apud nos etiam officinale est, & *Equisetum minus* in officinis vocatur. In omnibus cum Equiseto hyemali convenit, & perinde fuerit, quænam species sumatur.

526. ASPLENIUM Scolopendrium. LINN. *Sp. pl.* 1537. *Mat. m.* 481.

Lingva cervina officinarum. PLUM. *Filic.* 34. t. A. f. 4. BLACKW. *Herb. t.* 138.

Phyllitis. CAMER. *Ep.* 579. DOD. *Pempt.* 464. *Pharm.* SCOLOPENDRII Herba.

Locus. Europa australis. *Perenne.*

FORMA. Filix stipite cylindrico, crassitie vix culmi fecalini, palmari, glabro, hinc convexo, inde planiusculo, erecto, apice scabro: squamis plurimis linearibus, acutis, ferrugineis. *Frons* integerrima, spithamæa, lanceolata, acuta, utrinque glabra, instructa nervis tenuibus, furcatis, subtransversalibus, parallelis; versus basin paululum angustior, basi excavata. *Frustrificationes* in averfa pagina, lineares, subtransversales, parallelæ, frequentes.

PROPR. rec. Odor ingratus; sapor acerbus; *siccatione* odor prorsus perit.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum colore infusi Theæ; sapore validiusculo; vitriolo martis fusco-nigrescit.

527. ASPLENIUM Ceterach. LINN. *Sp. pl.* 1538.

Mat. m. 482. BLACKW. *Herb. t.* 216. PLUM.

Filic. 33. t. B. f. 3. BARREL. *Icon.* 1043. 1044.

Pharm. CETERACH Herba.

Locus. Europa australis, Oriens. *Perenne.*

FOR-

FORMA. Filix stipitibus aggregatis, filiformibus, pollicaribus, compressiusculis, ancipitibus, glabris. *Frons* semidigitalis vel ultra, supra glabra, runcinata: lobis ovatis, obtusis, integris, alternis, confluentibus. *Frustrificatio* totam paginam inferiorem tegens, squamulosa: squamulis linearibus, acutis, viridibus, imbricatis, adpressiusculis.

PROPR. Odor debilis; sapor herbaceus, subadstringens, submucilaginosus.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. Infusum aquosum rubicundum, subaromaticum, leniter substypticum; vitriolo martis fusco-nigrescit.

528. ASPLENIUM Trichomanes. LINN. *Sp. pl.* 1540. *Mat. m.* 483.

Trichomanes seu Polytrichum officinarum.

PLUM. *Fil.* 26. t. V. f. 1.

Trichomanes. CAMER. *Epit.* 925. DOD. *Pempt.* 468. BLACKW. *Herb. t.* 370.

Pharm. TRICHOMANIS Herba.

Locus. Europa, Oriens. *Perenne.*

FORMA. Filix stipitibus aggregatis, filiformibus, nigricantibus, lævibus, nitidiusculis, subflexuosis, erectis, hinc convexis, inde planiusculis, biangulatis. *Frons* stipite longior, rachi nigricante e stipite continuato orta; pinnata: pinnis suboppositis, subsessilibus, ovatis, obtuso-rotundatis, supra glabris, sublineatis, crenatis, patentibus, basi sursum latioribus. *Frustrificationes* sitæ in squamis oblongis, paginae inferiori adnatis, sparsis.

PROPR. Odor nullus; sapor subdulcescenti-adstringens.

VIR-

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

529. ASPLENIUM *Ruta muraria*. LINN. *Sp. pl.*

1541. *Mat. m.* 484. BREYN. *Centur. t.* 97.

Paronychia. CAMER. *Epit.* 785.

Ruta muraria. DOD. *Pempt.* 467.

Pharm. RUTÆ MURARIÆ Herba.

Locus. Europa, e rupium fissuris. *Perenne*.

FORMA. *Filix* stipitibus aggregatis, filiformibus, subangulatis, erectis, inferne nigricantibus, superne viridibus, glabris. *Frons* longitudine stipitis, rachi e stipite continuato, compressa, disticha, viridi; pinnata: pinnis alternis, petiolatis, cuneiformibus, nervosis, glabris, apice obtuso-rotundatis, crenatis, sublobatis, remotiusculis, erecto patentibus. *Fructificationes* sitæ in squamis linearibus, sparsis, paginae inferiori longitudinaliter adnatis.

PROPR. *Odor* nullus; *sapor* subdulcescens, acerbiusculus, subadstringens.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum lutescens, limpidum, subdulcescens, substypticum; vitriolo martis fusco-nigrescit.

530. POLYPODIUM *vulgare*. LINN. *Sp. pl.* 1544.

Mat. m. 485. PLUM. *Fil.* 27. *t.* A. *f.* 2.

Polypodium majus. DOD. *Pempt.* 461.

Polypodium quercinum. BLACKW. *Herb. t.* 215.

Polypodium. LUDW. *Etyop. p.* 9. *t.* 18.

Pharm. POLYPODII Radix.

Locus. Europa, e rimis rupium. *Perenne*.

FORMA. rec. *Radix* horizontalis, repens, cylindrica, crassitie pennæ anserinæ, undique tuber-

tuberculata: tuberculis elevatis, truncatis, sparsis, remotis; undique vestita tegmine e squamis ferrugineis, emarcidis, lanceolatis, acutis, imbricatis; radicans fibris plurimis elongatis, filiformibus, ramosis, tomentosis, ferrugineis, descendens, longitudinaliter dispositis. *Parenchyma* carnosum, albidum, subrubescens, post sectionem transversalem æquale, punctis sparsis.

PROPR. rec. Odor ipsius radices nullus; tegminis vero muscosus. Sapor prædulcis, remissior quam Liquiritiæ; *masticata* comminuitur, dulcis sentitur, sed infimul subamaricans.

VIRTUS: edulcorans, pectoralis; *rec.* eccoprotica.

USUS. Tussis, Arthritis.

OBS. *Infusum* aquosum radice. *rec.* limpidum, subcitrinum, dulcissimum, odore debilissimo; cum vitæ martis fuscescit.

531. POLYPODIUM Filix mas. LINN. *Sp. pl.* 1551.

Mat. m. 486. KNIPH. *Bot. or. cent.* 6. GUNN.

Fl. norv. 4.

Filix mas. FUCHS. *Hist.* 594. DOD. *Pempt.* 459.

BLACKW. *Herb. t.* 323.

Fougère mâle. *Traité contre le Ténia, tab.* 3. *fig. A — P.*

Pharm. FILICIS Radix.

Locus. Europa, in sylvis sterilibus. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix oblonga, crassa, subhorizontalis, undique extus conflata e bulbis parallelis, approximatis, ovato-oblongis, acutis, nigricantibus, læviusculis, sive obrectis squamis paleaceis emarcidis, ferrugineis, oblongis, nudis sive in stipites frondium se exserentibus, ex ipsa radice protrusis. *Parenchyma* subcarnosum, albidum.

do-lutescens, post sectionem transversalem notatum disco æquali, margine lobato.

PROPR. rec. Odor debilis, subnauseosus; *sapor* substypticus, non ingratus; *masficata* comminuitur, lingvæ imprimit saporem peculiarem, debiliter subaromaticum, vix dulcescentem, acrisculum.

VIRTUS: anthelminthica, emmenagoga, abortiens, lac promovens.

USUS. Tænia.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rad. rec. limpidum, lutescens, odore fungoso, sapore radicis; vitriolo martis nigrescit.

OBS. 2. Cl. OLIVIER observationem AETII de vi abortiva hujus radicis experimento confirmavit (*).

OBS. 3. Vis hujus radicis specifica ad pellendas Tænias inde ab antiquissimis temporibus nota fuit. Non GALENUS solum, sed & DIOSCORIDES, jusserunt, ut hujus radicis drachmæ 4 ex aqua multa pro dosi propinarentur, ad enecandos lumbricos longos & latos. AVICENNA de Tænia prædicat, quod resistit absynthio, & vix pellenda, nisi Filice. Per seriem temporum a plurimis medicis laudata est hæc radix contra Tæniam, & ut observat VALER. CORDUS, germanice dicta est *Faren - Kraut*, h. e. herba ad Tænias, quia specifica facultate infesta deprehensa est lumbricis latis. Nostro ævo FREDR. HOFFMANNUS de hac radice enunciat, quod est lumbricorum longorum & latorum præsentissima pestis. NIC. ANDRY, medicus Parisiensis (**), initio hujus seculi, vin hanc specificam exploravit, exploratamque cum publico communicavit.

Do-

(*) *Journal de medecine de VANDERMONDE*, tom. 12, 1760. p. 129.

(**) *De la generat. des vers dans le corps de l'homme*. Amsterdam, 1701. p. 170. seq.

Docet is, radicem Filicis, dosi drachm. 2 vel 3, cum melle tritam, vel in poculo vini commixtam, Tæniam quidem enecare, sed non expellere, cum per se minime purget hæc radix, eamque ob causam svadet, ut purgans postero die propinetur, ad expurgandum vermem mortuum, qui alias putresceret, atque ita nocere posset. Monet insimul, hanc dosin, quandoquidem non semper juvat prima vice, repetendam ter quaterve, singulis alternis diebus, sed assidue purgandum diebus intercalaribus. Infantibus teneris & lactantibus injungit dosin drachmæ ꝑ in lacte, distribuendam bipartito, nempe grana 15 una hora, & 15 iterum altera, & postmodo laxans die sequenti. Observat generatim, expedire illis, quibus alvus laxa sit, ut anthelminthica ista restringentibus maritentur, ne justo citius per tubum intestinale decurrant. Addit denique, hanc radicem, nimirum Filicis sceminæ qua plerumque usus fuit, convenire omnibus subjectis, tam infantibus quam adultis, etiam febre laborantibus, semperque symptomata mitigare. Cl. MARCHANT (*) restatur, constare innumeris experimentis, radicem Filicis esse mire bonum & certum remedium ad expellendos vermes. Post tam lucidam prælatam faciem, medici tamen sequentis intervalli circa curam Tæniæ cæcutierunt, nimis parca dosi peccantes, quo ipso locum reliquerunt arcanariis rem notam inter arcana sua antidota referendi & ultro citroque venditandi. Inter hos eminuerunt ipse ille ANDRY ejusque gener DIONIS, qui potionem quandam, cujus basis erat radix Filicis, adornarunt, & ut eximium contra Tæniam specificum præconiaverunt. Prodiit post deinde cl. HERRENSCHWAND cum suo specifico adversus Tæniam, quod quidem ita se habet: *Re. Rad. Filicis gr. 15-30, G. Gutt. gr. 1-5, herb.*

(*) *Hist. de l'Academie des sciences, 1714. p. 49.*

herb. Gratiol. gr. 5 - 12; Mr. f. pulvis, dosi ad cujusque subjecti ætatem aptata. Jussit tres tales doses esse ad manus. Ordiendum fvasit a purgante quodam ex Mercurio dulci & Diagryd. sulphur. ana gr. 10; sequenti die mane sumendum esse primum pulverem e tribus illis supradictis, qui etiam communiter vomitum movit cum purgatione alvi; porro post duas horas propinandum pulverem secundum, qui valide purgavit, & plerumque Tæniam expulit; tandem vero, si Tænia non secederet, sumendum præcepit pulverem tertium post alias binas horas. Tamen sæpe accidit, ut Tænia non ante posterum diem abierit (*). Ad extremum vidua cujusdam Chirurgi in Helvetia, nomine NOUFFER, specificum contra Tæniam venditavit, bonoque cum successu adhibuit, partim ipsa, partim per emissarium cl. MEURICOFFRE, qui ejus rei causa Europam fere totam peragravit. Atque ab hac denique vidua Rex Galliæ nuper, amore ductus scientiæ ut & pietate erga miseros, dictum arcanum magno fati pretio mercatus est, moxque ut publici juris fieret clementissime jussit. Ipsius etiam nutu ac mandato experimenta indubia super vera ratione & efficacia memorati remedii instituta fuere, atque postmodum formula totumque regimen typis divulgata (**). Basis hujus remedii est radix Filicis maris, sat larga dosi propinata. Sumendum laxans quoddam, si opus fuerit, & cœna sit brevis, jusculum duntaxat panis. Postero die mane æger deglutiat pulveris rad. Filic. drachmas 3, cum aqua still. Filicis vel flor. Tilix commixtas. Infantes dosi pariori pulverem radiceis sumant. Si mixtura hæc nau-

(*) Cfr. ill. b. m. NIC. ROSÉN VON ROSENSTEINS *underrättelse om barns sjukdomar*, edit. 3. p. 377

(**) *Précis du traitement contre le Ténia ou Ver solitaire, pratiqué à Morat en Suisse, examiné & approuvé à Paris. Publié par ordre du Roi. Paris 1775.*

nauseam moverit, corticem citri masticare licebit, vel fauces elui poterunt grato quodam liquore. Sed si vomitu rejiciatur pulvis, integra dosis denuo propinanda. Bihorii spatio post sumtam radicem, propinetur bolus purgans, ex panaceæ mercurialis & resinæ Scammonii ana gran. 12, atque gummi Guttae gr. 5; quæ dosis respectu ætatis & constitutionis ægrorum moderanda erit. Post sumtum bolus, hauriantur infusi Theæ viridis vascula bina, quæ repetenda sub insequente purgatione. Sub toto hoc decursu æger supra sellam perforatam continue sedere debet, usque dum Tænia exclusa fuerit, quo factò jusculum carnis porrigere licebit. Si bolus purgans alvum sufficienter non solverit, post 4 horas salis Anglic. unciam ꝑ vel ʒ, in aqua solutam, dare oportet, præsertim si Tænia secedere nolit, vel etiam si ex ano dependeat, quo quidem in casu dissuadenda tæniæ extractio, ut ne aliquo loco abrumpatur. Si Tænia primo die non abierit, proximo die mane repetenda est dosis integra radicis, sed sufficit tunc dedisse purgans salinum. Atque hocce modo pluries repeti potest hæc cura, dum sanitatem integram recuperet æger. Ceterum hæc omnia fusius legi poterunt in posteriore libello, regio jussu typis vulgato (*). Nos hac via sæpissime Tæniæ expulimus, & vidimus ægros, qui pluries cursum hunc peregerunt, quavis vice exclusis Tæniis, unde patet, plures Tæniæ apud unum idemque subjectum simul & semel esse posse, quod etiam ex eo evincitur, quod 2 vel 3 Tæniæ cum tenui extremitate unica vice propulsæ observatæ sint.

532. ADIANTHUM pedatum. LINN. *Sp. pl.* 1557.

Adiantum americanum. CORNUT. *Canad.* 7.

t. 6.

H h h

Adi-

(*) *Traitement contre le Ténia ou Ver solitaire, pratiqué à Morat en Suisse, examiné & éprouvé à Paris; publié par ordre du Roi, Paris 1775.*

Adiantum fruticosum americanum, summis ramulis reflexis & in orbem expansis. PLUK.

Almag. t. 124. f. 2.

Pharm. ADIANTHI Herba.

Locus. Canada, Virginia. *Perenne.*

FORMA. Filix stipite filiformi-cylindrico, nigricante, lucido, lævi, erecto, longitudine frondis. *Frons* pedata. *Rachis* e stipite continuato, compressa, ramis alternis, erectis, stipiti conformis. *Folia* alterna, breviter petiolata, distiche patentia, viridia, nervoso-lineata: nervis obsolete, parallelis, unde subrugosa apparent; semirhombea, basi recta, margine inferiore integro, superiore inciso, crenato, apice obtuso-rotundato, pariter crenato; terminalia cuneiformia. *Frustrificationes* marginales, terminales, margini folii reflexo & adpressiusculo insidentes.

PROPR. Odor debilis; sapor acerbiusculus.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

533. ADIANTHUM Capillus veneris. LINN. *Sp. pl. 1558. Mat. m. 480.*

Adiantum. CAM. *Epit. 924. DOD. Pempt. 466.*

Pharm. CAPILLI VENERIS Herba.

Locus. Europa australis. *Perenne.*

FORMA. Filix magnitudine varia, palmaris, spithamæa, pedalis. *Stipes* longitudine frondis, niger, glaber, lucidus, filiformis, subangulatus, erectus. *Frons* decomposita. *Rachis* e stipite continuato, ramosa, stipiti concolor. *Folia* alterna, erecta, petiolata, cuneiformia, ovato-rotundata, instructa nervis parallelis, tenuibus, glabra, inferne longius producta, sensim angustiora, integra, superne inciso-lobata: lobis parallelis,

lelis, apice crenatis. *Petioli* capillares, fusci, læves. *Fructificationes* lunulatae, marginales, in apice foliorum sitae, reflexae, adpressiusculae.

PROPR. Odor debilis; *sapor* subdulcescens, subadstringens, leniter amaricans, non ingratus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum lutescens, vix dulcescens, leniter substypticum, vitriolo martis fulco-nigrescit.

ORDO

MUSCI.

534. LYCOPODIUM clavatum. LINN. *Sp. pl.* 1564.
Mat. m. 488.

Lycopodium vulgare pilosum anfragosum & repens. DILL. *Musc.* 441. t. 58. f. 1.

Muscus terrestris clavatus. PLUK. *Phyt.* t. 47. f. 8.

Muscus terrestris s. *Lycopodium.* DOD. *Pempt.* 469.

Pbarm. MUSCI CLAVATI Herba, Farina.

Locus. Europa, in sylvis muscosis. *Perenne.*

FORMA. *Caulis* filiformis, teretiusculus, repens, pedalis vel ultra, ramosus, undique imbricatus *foliis* lineari-lanceolatis, glabriusculis, linea paullo longioribus, subciliatis, terminatis seta tenui, inferne adpressis, superne patentibus. *Rami* sparsi, cauli conformes, erecti, simplices & ramulosi. *Pedunculi* in ramis terminales, solitarii, erecti, bipollicares, vestiti foliis subimbricatis, caulinis conformibus, verum paullo latioribus, erecto-patentibus. *Spicae* geminae, cylindricae, erectae, imbricatae. *Pollen* (farina) fa-

rinaceum, sublutescens, tenue, inter digitos molliusculum.

PROPR. herbae: Odor vix ullus; sapor debilis. Farinae: odor nullus; sapor nullus. Cum aqua difficillime subigitur pollen hoc, non coit in pastam, sed extenditur supra aquæ frigidæ superficiem in pelliculam ficcam, mollissimam, & sub agitatione globulos format sphaericos, currentes, qui tamen ex pressione digiti franguntur, exeunte aqua. Diutina agitatione cum aqua miscetur quidem, sed quiete secedit partim ad fundum, partim in pellem superindutam. Idem fere accidit cum aqua calida. In candelaæ flammam immissum accenditur cum fulguratione & fremitu, perinde ac pulvis pyrius; sed in vase quodam in acervum cumulatum, ex admota ignis flamma primum nigrescit, ubi a flamma tangitur, deinde tranquille accenditur, flagrat: flamma vivida, basi cærulea, nidorosa, non fumante, nec fuliginosa. Carbonibus ignitis adpersum non accenditur, nec fulgurat, sed fumat. Vasi immissum supra ignem non accenditur, sed valde fumat: fumo spisso; & validum spargit nidorem, fere ut oleum ceræ; brevi nigrescit & abit in pulverem atrum, fuliginosum, inquinantem, qui, ignis flammæ, antequam definit fumare, inspersus, accenditur cum fremitu, minori tamen fulguratione. Sic pollen Lycopodii valde inflammabile est. Quamvis ab ignis flamma semper accendatur, non tamen fulgurat & fremit, nisi in aëre libero, quo undique circumdatum erit. Inflammabile autem hoc, quo scatet pollen Lycopodii, est vera Cera cruda. In veritatem hujus rei inquirens, farinae Lycopodii uncias 2 per retortam caute destillavi. Ex
sup-

supposito igne sensim nigrescebat pollen, inque recipiente tandem deprehendebantur drachmæ 3 *pblegmatis* lutei, odore & sapore empyreumatico, falso-acidulato; & drachmæ 3 *Olei liquidi*, nigricantis, odore & sapore olei ceræ. In collo retortæ mansit oleum *butyraceum*, tale omnino, quale haberi solet dum cera citrina destillatur, consistentia unguenti mollis, colore fusco-luteo, odore & sapore prioris olei, pondere drachmæ unius. In fundo retortæ remanebat *Carbo* ater, splendens, solidus, fragilis, debiliter inquinans, levis. Dum oleum liquidum rectificatur, verum oleum ceræ accipitur. Paria confectaria obtinui ex polline antherarum aliarum plantarum destillato. Sic præexistit cera in omnibus floribus, & quidem in omni polline antherarum deprehenditur; sed melliferæ apes, exstruentes fayos, ipsam ceram extrahunt, concoquunt, a sordibus liberant, & in ceram perfectam vertunt, instinctu naturæ, ab arte inimitabili.

VIRTUS:

USUS: *farinæ*: Excoriatio.

OBS. In ignibus artificiosis hoc pollen adhibetur, etiam a Persis, qui illud a Moscovitis emunt. Colligitur in Russia sine mensis Augusti & per totum Septembrem, resectis & in furno siccatis spicis, quæ deinde farinam largiuntur; **OLEARIUS** (*). Colligitur etiam in Finlandia nostra.

535. LYCOPODIUM Selago. LINN. *Sp. pl.* 1565.

Mat. m. 487. *OED. Icon. t.* 104.

Selago vulgaris abietis rubræ facie. DILL. *Musc.*

435. *t.* 56. *f.* 1.

H h h 3

Pharm.

(*) *Orientalische Reise-beschreibung*, p. 331.

Pharm. MUSCI ERECTI Herba.

Locus. Europa borealis, Virginia, in juniperetis. *Perenne.*

FORMA. *Caulis* erectus, vel inferne procumbens, teretiutculus, vix spithamæus, dichotomus, octofariam undique imbricatus *foliis* linearilanceolatis, acutis, glabris, vix semiungvicularibus, erecto-patentibus. *Flores* sparsi, solitarii, in axillis foliorum, sessiles.

PROPR. *Odor* vix ullus; *sapor* debilis.

VIRTUS: purgans, drastica.

USUS.

536. POLYTRICHUM commune. LINN. *Sp. pl.* 1573. *Mat. m.* 489.

Polytrichum quadrangulare vulgare, yuccæ foliis ferratis. DILL. *Musc.* 420. t. 54. f. 1.

Polytrichum aureum. BLACKW. *Herb.* t. 375.

Muscus capillaris. DOD. *Pempt.* 472.

Pharm. ADIANTHI AUREI Herba.

Locus. Europa, in humidis & uliginosis. *Perenne.*

FORMA. *Caulis* pollicaris, sæpe longus, pro ratione soli, erectus, simplicissimus, inferne nudus, superne undique vestitus foliis linearibus, acutis, angustis, supra carinatis, undique patentibus. *Pedunculus* terminalis, setaceus, caule longior, erectus. *Antbera* cernua, ovata, basi innixa apophylli, apice ore orbiculato, ciliato. *Calyptra* villosa.

PROPR. *Odor* vix ullus, neque *sapor.*

VIRTUS:

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum rubescens, sapore fatuo; eum vitriolo martis obscurascit.

ORDO

A L G Æ.

537. LICHEN islandicus. LINN. *Sp. pl.* 1611. *Mat. m.* 493. OED. *Icon. t.* 155. SCOPOL. *Ann.* 2. p. 107. *

Lichen terrestris, foliis Eryngii. BUXB. *Cen- tur.* 2. p. 11. t. 6. f. 1. 2.

Lichenoides rigidum, Eryngii folia referens. DILLEN. *Musc.* 209. t. 28. f. 111.

Lichen pulmonarius minor angustifolius, spi- nis tenuissimis ad margines ornatus. MICH. *Gen.* 85. t. 44. f. 4.

Muscus catharticus. BORRICH. in BARTHOLIN. *Act. Hafn.* vol. 1. p. 126.

Pharm. MUSCI ISLANDICI Herba.!

Locus. Europa, in alpinis & saxetis aridis. *Perennis.*

FORMA. Lichen foliaceus, subcoriaceus, ere- ctus, pallidus, subolivaceus, glaber, lacunulosus, circiter palmaris, levis, laciniatus: laciniis subli- nearibus, obtusis, marginibus omnibus ciliatis; apice fusco-olivaceus. *Scutella* orbiculata, inte- gerrima, supra folium posita, plana, solitaria.

PROPR. Odor nullus; *sapor* leniter amaricans; *masticatus* emollitur, comminuitur, vix acris.

VIRTUS: *rec.* eccoprotica; *sicc.* nutriens, pe- ctoralis.

USUS. Phthisis, Tussis, Hæmoptysis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. limpidiulcalum, sapore a- maro; vitriolo martis rubrum evadit. Si Lichen hic, infusione in aqua calida temperatus, coquitur in aqua pura, fit *Decoctum* spissum, gelatinosum; quod re- frigeratione ulterius spissescit in *Gelatinam* spissam,

rubicundam, amaricantem, in ore solubilem. Hæc gelatina, chartæ illinita, imperfecte glutinat. Solvitur lente in calore, præsertim si agitetur; & cum vitæ martis fuscescit. Si Gelatina hæc lacte, saccharo, amygdalis, paxilloque aromatis conditur, satis grata sapidaque fit. Ex Lichene island. infusione in aqua temperato, & deinde in lacte cocto, fit *pulmentum leniter amaricans*, non ingratum.

OBS. 2. In Islandia Lichen hic diurne alimentum pariter ac medicina incolis existit, de qua re O. BORRICHUS (*): „Eo (Musco cathartico) insulæ coloni primo vere utuntur ad expurgandos humores corporis „noxios, reliquo ætatis siccatum in farinam comminunt, & pulmentariis admiscent, expirante demum vi „purgatrice, & succedente alimentaria.“ In hoc quidem puncto, quod Lichen hic purgandi facultate polleat, BORRICHIO minime adstipulatur cl. EGG. OLAFSEN (**), qui potius experientiam Islandorum quotidianam testatur, eum nonnisi moderate ac lenissime alvum solvere, nec quemquam eorum de vi ejusdem purgante unquam fuisse questum. Quinimmo exemplo scemine cujusdam monstrat, profuisse eum ad pertinacem diarrhæam per tempus aliquod cohibendam. Alioqui vim ejus bene & solide nutriendi prædicat, quam tantam esse inquit, ut operarii, tenuem alias victum aspernantes, hoc satis sint contenti. Juxta vero adeo facilis esse digestionis, asserit, ut etiam adprime conveniat debili stomacho langventibus, phthisique arreptis, atque eapropter frugum loco in communem, per insulam, & quotidianum abesse victum. Estur autem Lichen hic communiter in pulvem coctus, ad quod requiritur, ut primum frigida per diem maceretur, amaritudinis extrahendæ causa, & deinde in sero lactis elixe-

(*) In T. BARTHOLINI *Act. med. Hafn.* 1671. p. 126.

(**) *Reise igiennem Island*, tom. 1. p. 159. seq.

elixetur in gelatinam, quam denique una eum admixto lacte manducare moris est. Alii eundem ita apparatus malunt, ut postquam modo jam dicto temperatus fuit, igne vel ardore solis torrefaciant, tum pulverent, & in lacte puro elixent. Panis inde nonnisi perraro coquitur, rem tamen satis bene procedere posse, adjuncta nimirum farina frumenti, ipse ille OLAFSEN periclitatus novit. Cl. N. HORREBOW (*) asseverat, se hunc Lichenem, modo ordinario apparatus, libenter esitasse, tanquam alimentum non solum salubre, sed etiam sapidum, additque, Islandorum complures farina frumenti non uti, ubi locuplete hujus penu gaudent. Neque id mirum, quandoquidem, testante laudato OLAFSEN, una tonna hujus Lichenis, recte emundata & densata, ab illis æquiparatur duabus frumenti tonnis, & perinde alibilis censetur. Solent Islandi ante scenificium catervatim saxeta aspera petere, ad hunc Lichenem colligendum, qui, quo vegetior fuerit, eo magis ipsis arridet; istæ autem excursiones potissimum instituuntur statu cæli pluvio, ne folia arida manus lædant; neque vero crebrius, loca eadem revisitantur, quam triennii spatio interjecto, quoniam planta hæc tres annos requirit in sui incrementum. Peracta demum collectione, suam quisque penum super ignem arefacit, tum in farinam conterit, & in doliola immittit; atque sic denique dictus Lichen merx bene vendibilis evadit; sed tamen sat parvo pretio, uno nempe imperiali, plerumque ibi loci venditur; OLAFSEN (**). Quod ad usum ejus medicum attinet, non ita pridem is latius invaluit. Cl. Jo. A. SCOPOLI (***) casibus quibusdam clinicis commonstrat illius usum insignem in phthisi macieque inde orta, sive in lacte seu aqua coquatur.

H h h 5

Cl.

(*) *Tilforladelige Efterretninger om Island*, p. 88.(**) *L. c.* tom. 2. p. 816.(***) *Annus 2. historico-naturalis*, p. 114 seq.

Cl. J. H. SCHOENHEYDER (*) ex propriis observationibus hujus Lichenis in phthisi utilitatem adstruit. Præscribit Lich. isl. unc. 1, cum aquæ font. unc. 16, ad remanentiam unc. 12 coquendam, addito Syrup. Squillit. unc. ꝑ; cujus decocti unō. 1 omni bihorio sumant infirmi. Dicit, hoc decoctum subinde diarrhœam excitare, quæ tamen ex propinato Rheo & emulsione Arabica brevi cessat. Ego Lichenem hunc sæpissime infirmis præscripsi, & vidi plures, phthisi pulmonali obnoxios, immo & symptomatibus phthiseos vexatos, ex usu pulmenti, e lacte & Lichene hoc temperato parati, de quo libras 2 quotidie hauserunt, in integrum restitutos, atque etiam pingves factos. Ita facilis digestionis pulmentum hoc deprehendi, ut etiam vomitu frequenti chronico afflicti, quique alia esculenta rejecerunt, illud retinere potuerint. Nutrit plenarie, brevi impingvat, & satis grate sapit. Per prævi-
am in aqua macerationem extrahitur, quæ in Lichene inest, amaritudo, sicque vis purgans evanescit. Refert SCOPOLI (**), se in Carniolia offendisse mulieres, ingentes Lichenis hujus sarcinas gestantes, quas suis suis destinabant, satis gnaræ, hac una planta suis intra breve tempus ita saginari, ut nullo alio cibo pingviores reddi possent. Addit etiam, solere rusticos Carniolæ equos suos ac boves macros ad illa mittere loca, ubi solus hic Lichen copiose provenit, idque tanto cum emolumento, ut intra 3 aut 4 hebdomadas pingvescant, amissasque vires denuo recuperent.

538. LICHEN pulmonarius. LINN. *Sp. pl.* 1612.
Mat. m. 490.

Li-

(*) *Collectan. Societ. med. Havniens.* vol. 1. p. 128. seq.

(**) *L. c.* p. 112.

Lichenoides pulmonareum reticulatum vulgare, marginibus peltiferis. DILL. *Musc.* 212. t. 29. f. 113.

Muscus pulmonarius. BLACKW. *Herb.* t. 335.

Pulmonaria. CAMER. *Epit.* 783. FUCHS. *Hist.* 631.

Pbarm. PULMONARIÆ ARBOREÆ Herba.

Locus. Europa, in truncis arborum. *Perennis.*

FORMA. Lichen toliaceus, coriaceus, supra lacunofus: lacunis retiformibus; viridis, glaber, sæpe exasperatus verrucis parvis, in eminentiis inter lacunas sitis; subtus bullatus, leniter tomentosus, viridescens, sed bullis pallidioribus, albidis, glabriusculis; laciniatus: laciniis lanceolatis, obtusis, sublaciniatis. *Scutella* orbiculata, plana, marginalia.

PROPR. Odor debilis; sapor debilis, mucidus, subnauseosus, acriusculus; *masticatus* emollescit in ore, difficiliter comminuitur, acriusculus sentitur, remanente acri sensu & mordente in faucibus, diu inhaerente.

VIRTUS:

USUS.

OBS. 1. In monasterio ad fluvium Ussolka in Sibiria cerevisiam parant, conditam Lichene pulmonario, loco Lupuli. Hic Lichen ibi crescit supra truncos abietis, & amarissimus est. Cerevisia hæc vulgari similis erat, magis tamen inebrians. J. G. GMELIN (*).

OBS. 2. De usu Lichenis hujus medico varia tradunt auctores, valdeque laudant in phthisi morbisque pulmonum; sed periculum ipse nunquam institui.

539. LICHEN Roccella. LINN. *Sp. pl.* 1622.

Coralloides corniculatum fasciculare tinctorium, Fuci teretis facie. DILL. *Musc.* 120. t. 17.

f. 39. A — D.

Mu.

(*) *Reise durch Sibirien, tom. 3. p. 426.*

Muscus ceranoides albus fungosus apicibus
nigris. PLUK. *Alm.* 255. t. 205. f. 6.

Muscus ceranoides palmenfis, comis digitatis
orchilli dictus. PETIV. *Gazophyl.* 7. f. 12.

Fucus verrucosus tinctorius. BAUM. *Hist.* 3.
p. 797.

Orseille *vulgo.*

Pharm. ROCCELLÆ Herba.

Locus. Insulæ Archipelagi, Hesperides, Azo-
res, Canariæ, in rupibus altis.

FORMA. Lichen fruticulosus, cinereus, sæpe
subpurpurascens, ex ima radice ramosus, erectus,
palmaris vel supra, glaber, dichotomus; ramis
erectis, solidis, post sectionem transversalem albis.
Tubercula lateralia, alterna, obtuso-planiuscula,
elevata.

PROPR. Odor nullus; sapor subsalsus; masti-
catus subacris.

VIRTUS.

USUS: tinctorius.

OBS. Pars colorans hujus Lichenis in resinoso con-
sistit, cum nullo modo extrahatur ex aqua pura. Pul-
veratus vel grossius comminutus macerari debet per
mensē in urina, addito alcali fixo vel calce. Sic co-
lor emergit columbinus, quo sericum inficit hujus de-
coctum; atqui color hic persistens non est, sed non
modo ab acidis, verum etiam e radiis solaribus dele-
tur.

ORDO

F U N G I.

540. BOLETUS abies Laricis dictæ. LINN. *Mat.*
m. 497.

Agar.

Agaricum five Fungus Laricis. MICH. *Gener.*
p. 119. t. 61. f. 1.

Polyporus sessilis, convexo-planus, annulis
dicoloribus fulvis, poris ochroleucis. HALL,
Helvet. 3. p. 141. *

Pbarm. AGARICUS OPTIMUS.

Locus. Europa australis, in alpinis, supra Larices.

FORMA. Boletus sessilis, subrotundus, convexo-planus, magnitudine pugni, sæpe capitis infantilis, ex annulis albidis, lutescentibus & fuscis variegatus, lævis, subtus poris innumeris perforatus. In officinis occurrit purgatus & undique circumsectus, unde albus, læviusculus. *Parency-ma sicc.* album, siccum, æquale, spongiosum, subfarinaceum, friabile, inquinans.

PROPR. Odor vix ullus; *sapor* dulcescenti-amaricans, nauseosus, inhærens.

VIRTUS: laxans.

USUS.

OBS. I. Extrahitur potissimum menstruo spirituofo. *Tinctura* spirituofo rubicunda; in frigore cogitur ad consistentiam olei; aquæ frigidæ instillata lactescit; emetica. *Extractum* aquosum amarum, purgans. *Infusum* aquosum in balneo, lactescens, opacum, odore & sapore, dum fervet, intensius nauseoso; vitriolo martis coagulatur subito in caseum, sed color non alteratur; cum alcohole vini turbatur, præcipitatur. Ipse agaricus, digestus, mollis fit, instar casei recentis. Ex observatione J. G. GMELINI (*), Agaricus Laricinus plurimum Resinæ continet. Is, cum Agarici unc. 12 cum spiritu vini extraheret & destillationi subjiceret, sub destillatione accepit unc. 4 resinæ, Jalappæ resinæ
fi.

(*) *Commerc. litt. Norimb. ann. 1733. p. 59.*

similis; residuum, cum aqua decoctum, dedit Extr. aquosi drachm. 9.

OBS. 2. Ob particularum levitatem raro in pulvere propinatur Agaricus hic, sed cum G. Tragacanthæ in trochiscos redigitur. Purgat lente, dosi drachm. β -1, & sæpe nauseam torminaque movet difficilia.

OBS. 3. Boletus laricinus anni spatio increfcit, colligendus quando ficcatus rimas agere incipit, tuncque e cortice trunci avellendus. Postea exterior pellicula subtiliter separanda; quo facto solis calori exponi debet per nonnullas hebdomades, ut albefcat, porro ligneis malleis tuditari, usquedum nullæ in eo appareant incisuræ (*). Dum increfcit, succulentus est, halitu suo perniciosus. Si justo diutius in trunco arboris relinquitur, cariosus fit, squalidus, & in pulverem fatiscit. Sub ipsa hieme colligi debet, si bonæ notæ erit (**).

541. BOLETUS igniarius. LINN. *Sp. pl.* 1645.

Agaricus pedis equini facie. TOURNEF. *Instit.*

562.

Pharm. AGARICUS PRÆPARATUS.

Locus. Europa, supra truncos Betularum, Quercuum & Fagorum.

FORMA. *ficc.* & *præparat.* Fomes coriaceus, mollissimus, lenissimus, viridescens, consistentia coriaceo-tomentosa. Boletus, qui in Fagorum truncis crescit, mollissimus fit dum præparatur.

PROPR. *Odor* nullus, neque *sapor.* Igni admotus accenditur absque flamma, idque etiam ex meris scintillis, ignem fovet serpentem, & sic deflagrat odore fere linteï accensï, remanente fa-

(*) Cfr. VALENTINI *Hist. simplicium reform.* p. 232.

(**) BELLON. *Conifer.* p. 26.

favilla. Humido applicitum, illud absorbet, longe tamen imperfectius quam Spongia marina.

VIRTUS.

USUS. Hæmorrhagia a vasis resectis.

OBS. Euporiston Fennorum nostrorum ad sangvinem sistendum, ope Boleti igniarii præparati, a chirurgo Gallico cl. BROSSARD ulterius elaboratum est, & præmio a Rege Galliæ remuneratum. Scilicet colligendus est Boletus hic siccatus, & abscindenda ipsa pars corticalis, utpote durior; parenchyma coriaceum malleo tamdiu pulsandum est, quoad mollissimum & lenissimum evadat. Hic agaricus vulnere sangvinem fundenti applicandus erit, sive sit sangvis venosus, seu arteriosus, qui stillat. Sub applicatione Agarici sedulo curandum, ut bene attingat vas læsum, & lumini vasis propemodo intrudatur, ut illud bene obturetur. Sed ut securius res procedat, expedit aliud quoddam frustulum agarici priori superponere, tum denique omnia fascia circumligata bene firmare. Hæc methodus postmodum a plurimis Chirurgis, tam Gallicis, quam Anglicis, experimentis confirmata est; & satis laudatur a cl. viris FAGET, MORAND, ROCHARD, SHARP, WARNER, PARSONS, FORD &c. Monent tamen cl. PARKER & SHARP, illam interdum fefellisse. Sed cl. G. NEALE (*), propriis & aliorum periculis ductus, insufficientiam hujus agarici in operationibus chirurgicis monstrat, sive gallicus seu anglicus sumatur; atque etiam in levioribus casibus eum fefellisse contendit, quare enixe hortatur chirurgos, ut potius fidant acui & ligaturæ. Hoc consilium communiter jam sequuntur Chirurgi prudentes, ita parum Agaricum præparatum curantes, ut etsi eum ad manus habent, tamen illum Spongiæ longe postponant

(*) *Some observations on the use of the Agaric, and its insufficiency in stopping Hemorrhages after capital Operations.* Lond. 1757.

nant ceratæ, quæ etiam agarico præstabilior est ad sanguinem sistendum. Fuere qui agaricum hoc scopo interne propinare tentarunt, sed mittamus ineptias.

OBS. 2. Recens hic Boletus transversaliter trunco arboris affixus hæret, subrotundus, polymorphos, undique subfuscus, scabriusculus; parencymate carnosofolidiusculo, viridi-lutescente, subsucculento, variegato-marmoreo; odore debili, fungoso, sapore vix ullo; masticatus gelatinoso-cartilagineus sentitur, non solvitur, sed comminuitur. Taleolæ resectæ ad tactum pingviusculæ sunt, flexiles, fragiliusculæ. Hujus Boleti recens. infusum aquosum rubescens est, nauseosum, virriolo martis nil demutatam. Sic nulla qualitas adstringens in hoc fungo inest.

542. **AGARICUS campestris.** LINN. *Sp. pl.* 1641.

Fungus campestris albus superne, inferne rubens. MICHEL. *Gen.* 174. n. 8.

Pradellorum tertia species. STERB. *Fung.* 29. t. 1. f. C. D.

Culinis CHAMPIGNON.

Locus. Europa, in terra pingvi, fimetis. Crêscit vere, vel primo autumno.

FORMA. *rec.* Fungus glaber, lævis, longitudinaliter minutim striatus, *stipite* cylindrico, albo, *volva* alba, *pileo* convexo, albo, subtus lamellatus: lamellis parallelis, approximatis, kermesinis. *Parencyma* carnososucculentum, album.

PROPR. *rec.* Odor fungosus; *sapor* confimilis, subdulcescens; *masticatum* succosum, in ore non solubile.

VIRTUS:

USUS: culinaris.

OBS. Hic fungus vulgatissimus est in culinis; recens incoquitur variis embammatibus, tam pro piscibus, quam
car-

car nibus variis. Paratur etiam ferculum ex hoc fungo, absque carne, sapidissimum, pari modo ac ex Agar. delizioso. Conditur aceto vini, & per hiemem servatur in eodem usus, salvo sapore grato. Et si Agaricus hic sponte apud nos provenit, colitur tamen apud hortulanos, qui quidem primo conficiunt stratum ex stramine tritici, fimo equino permisto, e stabulis depromto, eique post superponunt terram, in quam postmodum imbres crebro irrigant; atque sæpius constitit, Agaricos campestres in solo sic apparato late progerminasse.

543. AGARICUS delizioso. LINN. *Sp. pl.* 1641.

Agaricus pileo hemisphærico in centro depresso & in margine fornicato, petiolo brevi & crasso. GLED. *Fung.* 101.

Riska vulgo.

Culinis: AGARICUS DELICIOSUS.

Locus. Europa, in monticulis sterilibus sylvosis. Crescit primo autumno.

FORMA. recent. Fungus magnitudine pugni.

Stipes cylindricus, vix bipollicaris, crassus, albicans, glabriusculus, solidus, centro sæpe perforatus. *Pileus* convexus, centro depresso-concavus, scabriusculus, colore testaceo; h. e. ex dilute cinereo & viridi variegatus, margine undique reclinato, subtus plano-concaviusculus, lutescens, lamellatus: lamellis simplicibus, parallelis, subæqualibus. *Parencyma* carnosum, luteum, fragile, sicciusculus.

PROPR. rec. Odor fungosus; sapor consimilis, satis gratus; *masticatus* emollitur in ore, fere solvitur, saliva vix tincta, remanente in faucibus levi sensu acrimoniæ.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. Hi fungi recentes conscinduntur, & in aquam frigidam mox conjiciuntur. Postea calide infunduntur in aqua. Tum liquefiat frustum butyri in olla, cui adjiciatur Ceba alba concisa, & Agaricus ex aqua exemptus, qui postea coqui debet in butyro hoc, addito sale, Petroselino, Pipere. Initio decoctionis succum emittit Agaricus; sed coctio tamdiu continuanda, dum embamma ad justum perductum fuerit spissitudinis gradum; tum infertur. Certe sapidum ferculum. In embammatibus carniū, pari modo ac præcedens, utiliter adhibetur. Duplici modo per hiemem tuentur hunc Fungum coqui nostri. Eundem, bene depurgatum, & in frustula concisum, vasculo immittunt vitreo cum sale culinari, per strata alterna adjecto. Hoc modo bene servatur usui, & quamvis fuscescat, sapidus tamen fit. Condiunt illum etiam aceto; sc. Agaricus depurgatus & concisus elixatur in aqua, per horulæ spatium, dum mollescat; postea eximitur ex aqua, & breviter ebullit in aceto, addito Pipere jamai-censi & maci. Hæc collectim immittuntur in vas vitreum bene obturatum, dum refriguerint, posteaque servantur in lagunculis vitreis vesica obturatis. Brodium hoc sensim spissescit & revera gelatinescit, quod apud alios fungos conditos non observavi. Hinc concludere licet ad vim nutrientem hujus fungi.

544. AGARICUS Cantharellus. LINN. *Sp. pl.* 1639.

Fungus flavescens infundibuliformis. VAILL.

Parif. t. 11. f. 9. 10.

Fungus luteus s. pallidus, Chanterelle dictus, se contorquens esculentus. BAUH. *Hist.* 3. p.

832.

Cutinis: CHANTERELLE.

Locus. Europa, in pratis sylvaticis. Crescit primo autumnno.

FORMA. rec. Fungus magnitudine pollicis vel Pyri minoris, dilute lutescens; sæpe plures aggregati. *Stipes* cylindricus, pollicaris, solidus, sursum paullulum incrassatus, glaber. *Pileus* turbinatus, glaber, supra planiusculus, margine undique reclinato, repando, sæpe sublobato; subtus in stipitem sensim angustatus, lamellatus: lamellis parallelis, inferne simplicibus, superne ramosis. *Parenchyma* pilei & stipitis carnosum, sicciusculum, dilute lutescens, fragile.

PROPR. rec. Odor fungosus; *sapor* consimilis, subsallus; *masticatus* fungus mollis in ore sentitur, comminuitur, emollitur, solvitur, saliva vix tincta, remanente levi sensu acrimoniæ, in ore & faucibus mordente.

VIRTUS:

USUS: culinaris.

545. AGARICUS pileolo integerrimo, vertice elato aut depresso, lamellis angustissimis.

GLED. Fung. 110.

Fungi verni, Mouceron dicti, odori & esculenti. *BAUH. Hist. 3. p. 823. 824.*

Culinis: MOUCERON.

Locus. Europa, in sylvis. Crescit vere & primo autumnno.

FORMA. rec. Fungus *Stipite* solido, cylindrico, elongato, glabriusculo, cinereo, *Pileo* conico-hemisphærico, incarnato-olivaceo, magnitudine fructus Cerasi, supra glabro, subtus plano, lamellis parallelis, inæqualibus; *parenchymate* carnosio, albo, sicciusculo.

PROPR. rec. Odor fungosus; *sapor* confimilis, subsalsus, subaromaticus, gratus; *masticatus* tener.

VIRTUS.

USUS: culinaris.

OBS. In culinis siccatur hic fungus, & sic per hiemem servatur usui. Recens vel siccatu embammatibus incoquitur, ob gratum, quem illis conciliat, saporem.

546. CLAVARIA Coralloides. LINN. *Sp. pl.* 1652.
Corallo-fungus flavus. VAILL. *Parif.* 41. t. 8.
f. 4.

Barba caprina. STERB. *Fung.* 96. t. 11. f. A-D.
Culinis BARBA CAPRINA.

Locus. Europa, in sylvis opacis. Crescit autumno.

FORMA. rec. Fungus magnitudine varia, pro ratione ætatis, a magnitudine ovi ad pugnum vel supra. *Stipes* breviusculus, solidus, teretiusculus, albus, glaber. Pileus nullus, verum *stipes* continuatus in *truncum* teretiusculum, sublutescentem, ramosissimum. *Rami & ramuli* solidi, fragiles, subdichotomi, erecti, varie divisi, subfastigiati, albidii vel lutescentes; ramulis ultimis brevibus, obtusis. *Parenchyma* carnosum, sicciusculum, album. *Obs.* In Clavaria juniore color magis croceus est; in adultioribus magis pallescit, albescit.

PROPR. rec. Odor fungosus; *sapor* debiliter fungosus, in saporem Rapæ recentis incidens; *masticatus* hic fungus molliusculus, solvitur fere, cum sensu acrimoniæ in faucibus, & amarican-tis postea in ore.

VIRTUS:

USUS: culinaris,

OBS.

OBS. Barba caprina in culinis paratur fere ut Agaricus deliciosus. Infunditur primum in aqua, quæ abjicitur. Deinde coquitur in olla cum butyro, sale, petroselino & basilico, per semihoram circiter, postea perficitur cum cremore lactis & ovis recentibus, & infertur. Editur frequenter, lapidus cibus, & forsan salutaris.

547. PHALLUS esculentus. LINN. *Sp. pl.* 1648.

OED. *Icon. t.* 53.

Boletus esculentus rugosus. MICH. *Gen.* 230.
t. 85. *f.* 1. 2.

Fungi esculenti species 3. CLUS. *Hist.* 2. p. 164.
Culinis: PHALLUS ESCULENTUS.

Locus. Europa, Virginia, in sylvis antiquis, tempore vernali.

FORMA. *rec.* Fungus *Stipite* crassiusculo, tereti, perforato, undique minutim rugoso, albedo, cinerascens, nudo. *Pileus* conicus, obtusus, stipite vix longior, erectus, fordide rubicundus, marginibus & apice fuscescens, extus undique fimbriato-reticulatus: fimbriis cellulosis, longitudinalibus; intus cavus. *Siccatione* fuscescit, fragilis fit.

PROPR. *rec. & sicc.* *Odor* debilior, non ingratus; *sapor* odori congruens; *sicc. masticatus* comminuitur, emollitur, sublubricus sentitur.

VIRTUS:

USUS: culinaris.

OBS. 1. Adhibetur hic fungus in culinis ad perficienda embammata. Siccat & per totum annum servari potest, stipitibus rejectis. Non comminuitur, sed paratur integer, embammati incoctus. Infunditur primum in aqua, quæ abjicienda, deinde coquitur in butyro, tum additur saccharum & vinum.

OBS. 2. *Infusum* aquosum rubrum, odore & sapore ipsius fungi; vitriolo martis vix fufcescit, verum turbidum fit, cinereum, opacum.

548. PHALLUS (Mitra) pileo subconico difformi gyris flexuosis, stipite solido.

Fungus porosus pyramidalis & in metam fastigiatus quadruplex. MENTZ. *Pugill.* 124. t. 6.

Phallo-boletus esculentus. MICHEL. *Gen.* 202. t. 84. f. 1.

Stenmurkla *vulgo.*

Culinis PHALLUS MITRA.

Locus. Europa, in sylvis, tempore vernali.

FORMA. rec. Fungus *Stipite* albo, subcylindrico, glabro, profunde interrupte sulcato, nudo, solido. *Pileus* magnitudine ovi anserini, sæpe etiam pugni, subconicus, difformis, in stipitem deflexus, supra glaber, rubro-kermesinus, undique exaratus gyris profundis, flexuosis; subtus, h. e. latere interiori, niveus, glaber, lævis, *Siccatione* fufcescit, fragilis fit.

PROPR. rec. Odor fungosus; *sapor* Phalli esculenti; *masticatus* tener, mollis, facillime comminuitur.

VIRTUS.

USUS: culinaris.

OBS. In *culinis* recens infunditur in aqua calida, quæ abjicitur, tum maceratur cum butyro, & deinde coquitur in aqua parca per semihoram, addito Petrofelini & Basilici pauxillo, tandem perficitur cum cremore lactis, unde sapidus fit hic fungus. Siccatur etiam, & adhibetur ut Phallus esculentus.

549. PEZIZA Auricula. LINN. *Syst. nat.* 12. p. 725.

Agaricum auriculæ forma. MICH. *Gen.* 124. t. 66. f. 1.

Fun-

Fungorum perniciosorum genus 1. CLUS. *Hist.*
2. p. 276.

Auricula Judæ. BLACKW. *Herb. t.* 334.

Pharm. AURICULA JUDÆ.

Locus. Europa, supra arbores putridas.

FORMA. *rec.* Fungus sessilis, umbilicatus, concavus, campanulatus, sæpe explanatus, magnitudine circiter ovi gallinacei, basi plicatus, superne margine integro terminatus, extus minutissime tomentosus, intus lævis, consistentia gelatinoso-cartilaginea, undique kermesinus s. purpurascens.

PROPR. *rec.* Odor vix ullus; sapor nullus; masticatus comminuitur, subcartilagineus sentitur, vix solvitur. *Siccatus* fit satis tenuis, cinerascens, fragilis, rugosus, qui masticatus gelatinescit. In aquam tepidam immissus brevi emollitur, expanditur, & eandem, quam recens habuerat, resumit formam, consistentiam & colorem.

VIRTUS: refrigerans.

USUS. Ophthalmia.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubicundum, spissum, gelatinescens, odore nullo, neque sapore; viriolo martis non demutatam.

OBS. 2. In ophthalmia, aliisque inflammationibus levioribus, imponitur hic fungus, in aqua primum emollitus. Certe sæpissime levamen affert, quamvis non agat vi quadam adstrictiva.

550. LYCOPERDON Tuber. LINN. *Sp. pl.* 1053.

Mat. m. 500.

Tubera brumalia, pulpa obscura, odora.

MICH. *Gen.* 221. t. 102.

Tubera. MATTH. *in Dioscor.* 544.

Culinis: TUBER ficutum, conditum.

Locus. Europa, Barbaria, Virginia, sub terra. Effoditur hiemali tempore. In Pedemontio copiosissime.

FORMA. rec. Fungus in terra nidulans, absque radice, angulatus, magnitudine nucis Avelanæ, sæpe Pomi, sæpe etiam pugni, undique nigricans, rugoso-muricatus: tuberculis convexo-planiusculis, subdepressis, inæqualibus, angulatis, sæpe tetragonis, sæpe rotundis, supra striato-angulatis, approximatis, totum fungum undique tegentibus. *Parenchyma* carnosum, tenerum, subfucculentum, nigricans, solidiusculum, post sectionem transversalem æquale, pictum venulis reticulatis pallidioribus.

PROPR. rec. Odor fragrans, gratus; sapor gratus; *masticatus* comminuitur, solvitur, saliva fusca.

VIRTUS: nutriens.

USUS: culinaris.

OBS. Hic fungus passim in Europa australi, per totam hiemem, effoditur e terra, ubi dimidium pedem alte delitescit. Hinc aut casu reperitur, aut studiose a rusticis exquiritur, qui ea occasione vel sues secum habent, odora sua vi indicium loci facientes, rostro cæspitem suffodiendo, vel etiam canes, ad vestigandum condoceratos. Vulgo ea præstantissima ducuntur Tubera, quæ Barbaria fert, sed vix iis cedunt, si non superant, quæ in Gallo-Provincia, alibique per Europam australem, obveniunt. Quæ hieme effodiuntur, nigricant; quæ vero tempore æstivo occurrunt, pulpam minus obscuram habent, minusque sapida sunt, fragrantia tamen. Imprimis recentia istorum locorum tubera, sub cineribus vel prunis fricta, jucunde fragrantia sunt sapidaque, quare etiam ab omnibus esitantur, præterquam puellis adultis, quibus id indecorum habetur, quod vul-

gus

gus ea vim aphrodisiacam habere credit. Late per Europam divenduntur, sive siccata, seu l. a. condita oleoque immissa. Siccata tenacia sunt, vixque sapida, nec fragrantia, tamen in magnatum epulis usitata. Conditata tenera, siccatis præstantiora, parum tamen sapida, quare raro per se eduntur, verum cibus, tanquam condimentum, adduntur. In regionibus borealibus subinde quidem hæc tubera proveniunt, sed ea parva sunt, vixque perinde sapida, quam australia.

551. LYCOPERDON Bovista. LINN. *Sp. pl.* 1653.

Mat. m. 499.

Fungus maximus rotundus pulverulentus, dictus germanis Bofist. BAUH. *Hist.* 3. p. 848.

Pharm. CREPITUS LUPI (Bovista).

Locus. Europa, in campis sterilibus.

FORMA. *rec.* Fungus subrotundus, stipitatus, læviusculus, magnitudine varia; *parencymate* spongioso-succulento, niveo. *Sicc.* levis, ficcus, lividus; *parencymate* spongioso, pulverulento: pulvere brunneo, inquinante, siccissimo, in auras obvolitante, dum fungus comprimitur. Si fungus hic siccatus pedibus calcatur, crepitum edit, & fumum emittit pulverulentum. In solo præpingvi, aëre pluvioso, in enormem perbreve tempore excrecere potest magnitudinem, ut observavit cl. BENED. BERGIUS (*), qui hujusmodi fungum habuit, cujus ambitus 2 ulnis & 3 digitis respondit, cujusque gravitas 18 librarum svec. modum excessit.

PROPR. *sicc.* Odor nullus, neque sapor.

VIRTUS: exsiccans, sangvinem sistens.

USUS. Amputatio.

(*) K. Verensk, *Acad. handl.* vol. 23. p. 324.

OBS. 1. *Infusum* fungi sicc. aqueum, odore est nullo, neque sapore; a vitriolo martis non demutatur.

OBS. 2. Fungus hic siccatus apud antiquiores adhibitus fuit, ut remedium domesticum ad hæmorrhagias sistendas; atque nuperis experimentis, in brutis & hominibus institutis, vis ejus insignis ad sistendum sanguinem inclaruit. Adhibetur eodem modo, ac Agaricus præparatus; scilicet rescinditur frustulum ex hoc fungo, detrahitur cuticula, & sedulo applicatur vasi sanguineo læso; sed frustulum unum alterumve adhuc superponere oportet, & deinde totam massam fascia arte præstringere. Agit obturando vas læsum.

OBS. 3. Si fungus recens aëri libero & soli exponitur, intra paucos dies siccatur & pulverulentus fit; si vero grandior in loco clauso servatur, non siccatur, nec pulverulentus fit, sed collabescit, flavescit, rubescit, tandem fuscescit, humore diffluit, atque putrescit.

B. BERGIUS (*).

(*) L. cit.

APPENDIX.

PALMÆ.

552. **S**EGO. Zücker. *Mat. alim.* 79.

Sagus, seu Palma farinaria. RUMPH. *Amb.* 1.
p. 72. t. 17. 18.

Arbor Zagoe amboinensis. SEB. *Theſaur.* 1. p.
39. t. 25. f. 1.

Culinis SAGU granula.

Locus. Malaeca, inſulæ Moluccæ, frequentis-
ſimæ in inſula Ceram, locis humidis & a-
quofis. *Arbor, Palma.*

FORMA. Granula artificialia, amylacea,
ſubrotunda, albido-cinerea, læviuſcula, magni-
tudine ſeminis Braſſicæ, dura.

PROPR. Odor nullus, nec ſapor; maſticata du-
riuſcula, comminuuntur, ſed inter dentes tena-
ciuſcula; ſub maſticatione in ore non ſolvuntur.
Aquæ frigidæ immiſſa non ſolvuntur, nec ma-
gnopere molleſcunt, quamvis diutius infuſa, ſed
tantum facilius comminuuntur. Si vero in aqua
coquuntur, bihorii ſpatio emolleſcunt, tument,
gelatineſcunt, figuram tamen ſervant, aquam-
que, ut refriguit decoctum, in gelatinam vertunt
inſipidam, mollem, ruſam, glutinantem. Hæc
gelatina, frigeſacta, in calore ruruſus non lique-
ſcit, ſed ulteriuſus ſpiſſeſcit. Non ſolvuntur hæc
grana in oleis, nec in ſpiritu vini. Si loco ari-
do ea ſerves, diuturne ea tueberis; certe qui-
dem ultra 4 luſtra incorrupta illa retinuit SEBA (*);
ſed

(*) *Rerum natural. Theſaur.* 1. p. 40.

sed si in cellis humidiusculis colloces, vix ultra paucos annos sapida retinebis, quippe quod fatiscunt in pulverem, nec ad cibum postea grata sunt.

VIRTUS: nutriens, obtundens.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Decoctum* aquosum limpidiusculum, rufescens, gelatinosum, subinsipidum; cum vitriolo martis non variat.

OBS. 2. Vera granula Sagu, quæ ad nos apportantur, non dat *Cycas circinalis*, prout vulgo creditur, sed *Sagus RUMPHII*, quod demonstrarunt autoptæ, ut RUMPHIUS (*), C. H. BRAAD (**), VOLQUARD IVERSEN (***) Auctorque descriptionis juratæ arboris saguferæ (†). Vidi ego truncum arboris saguferæ veræ, e solo natali allatum, qui ad *Cycadem* vix pertinebat. Postquam arbor eum maturitatis gradum attingit, ut medulla, e trunco, terebra forato, exempta, amyllum det, arbor ista prope radicem exciditur, ablatoque albarno, in frustra longitudinalia finditur, quæ postea rudibus in scobem tenuissimam contunduntur. Tum amyllum, cum affusa aqua frigida, pari modo ac de Solano tuberoso supra dictum est, ex hac scobe separatur, quod fundum petit. Ex hoc amylo s. farina Sagu panem pinunt incolæ, nihil aliud addentes; farinam tantummodo induunt certis quibusdam formis figulinis excalectis, unde in densitatem coit. Hic panis, apud Ceramenses usitatus, durus est, angulis quasi vitreis, sapidus dum recens; in Amboina vero albidus & friabilis. Coquunt etiam farinam Sagu in aqua, unde pulmentum parant, gelatinæ amyli Tritici simile, quod

copio-

(*) l. c. (**) *K. Vetensk. Acad. handl. vol. 36. p. 142. seq.*

(***) *Orientalische Reise-beschreib. p. 186.*

(†) Vid. VALENTINI *Ind. litterar. p. 435.*

copiose edunt, præcipue infantes & mulieres, sed vapidum dat nutrimentum, ad cachexiam & hydropem disponens. Quando *grana* Sagu parant Iudiani, amyllum diligenter lavant frigida, & simulac semificatum est, inter manus illud volutant, tum cribrum permeare cogunt, unde figuram subrotundam obtinent grana, quæ deinde siccanda, primum in sole, postea supra lenem ignem, usque dum indurescant, ut vendi possint. Ex quavis arbore amyli circiter libr. 300 vel 400 accipiunt. Si truncus vicens sauciatur, stillat succum viscosum s. gelatinosum, tanta quidem copia, ut arbor inde pereat.

553. PHOENIX dactylifera. LINN. *Sp. pl.* 1658.

Mat. m. 501. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.

Palma. KÆMPF. *Aman. p.* 677. — 716. *t. 1. 2.*

3. BAUH. *Hist. 1. p.* 351.

Pharm. DACTYLI Fructus.

Locus. India. *Arbor, Palma.*

FORMA. *sicc.* Spadix fœmineus ligneus, longissimus, plurium ulnarum, dependens, glaber, colore stramineo, angulatus, ramosus, virgatus: ramis ternis vel quaternis, sparsis, angulatis, subtetragonis, lævibus, simplicibus, flexuosis, onustis fructibus, sessilibus, sparsis, longitudinaliter dispositis. *Perianthium* fructus hemisphæricum, concavum, lutescens, magnitudine sem. Pisi majoris, glabrum, imbricatum: squamis sex lato-ovatis, obtuso rotundatis, rigidis, pergamenis, adpressis; quarum 3 exteriores paullo minores, carinatae, æquales, 3 interiores paullo majores, undique fructui arcte adpressæ. *Drupa* cylindrica, sæpe conica, pollicaris, pollicis crassitie, apice obtuso rotundata, tuberculo terminata, rubicunda, subdiaphana, glabra, basi truncata,

cata, sæpe subalbida, (sc. ubi calyce tecta fuit), unilocularis. *Nucleus* cylindricus, offeus, extus cinereo-brunneus, intus plumbeo-subviolaceus, solidus, utrinque obtusus, undique minutim rugosus, læviusculus tamen, subtuberculatus, dorso convexo - teres, hilo progerminante orbiculato depressiusculo in medio dorfi, antice sulco longitudinali profunde exaratus. *Parenchyma* drupæ pulposum, melligenum, crassitie lineæ vel ultra, pariete interiori, nucleum spectante, vestitum *tunica* tenera, nivea, subsplendente, membranacea, sub qua latet substantia alba, minutissime spongiosa, subpulposa.

PROPR. succ. Drupæ: *Odor* nullus; *sapor* melligenus, dulcissimus; *masticata* drupa solvitur in ore, excepta tunica interiori, quæ emollitur quidem, sed tenax fit & ægre comminuitur.

VIRTUS: nutriens, edulcorans, pectoralis.

USUS. Tussis.

OBS. I. Dactyli immaturi acerbi sunt, maturi vero dulcissimi. Non tota simul substantia maturescunt & mollescunt, uti nostri fructus, sed successive, incipiendo ab apice drupæ, maturatione versus basin sensim serpente; & illud quod maturatum est dignoscitur ex pelluciditate, quam induit, cum rubedine conjuncta. Sed palmicolæ ante legunt hos fructus, quam maturitatem plenariam attigerunt, ne, ad basin producta mollitie, dactyli sponte perianthiis excidant, & e cacumine arboris præaltæ delabendo lædantur. Hinc dactyli plerumque occurrunt basi pallidi, opaci, parenchymate niveo, duriusculo, minutim spongioso. Collectio dactylorum a palmicola communiter fit adscendendo comam arboris, ubi manu maturos & maturescentes decerpit, crudioribus relictis, postmodo legendis. Collecti mox per nonnullos dies in acervos cumulantur,

tur, & solis ardori exponuntur, ex quo fit, ut amplius quasi excoquantur atque etiam siccentur, inter quæ druparum quoque bases submaturefcunt, dulcesque evadunt, quamvis opacæ. *Recentes* Daëtyli siccatis longe lapidiores sunt, ut narrat KÆMPFERUS, carnosopulposi, pingviusculi, sapore vinoso, dulcissimo. Indigenæ syrupum ex daëtylis insolatissimè parant, expressione pulpæ ope torcularis, qui apud illos usitatissimus est in omni fere cibo, butyri loco. Sunt qui daëtylos expressos in aqua coquunt, in pulpæ tenuis s. syrupi consistentiam, syrupo expresso longe deteriore. Vinum etiam parari potest ex daëtylis maturis, aqua perfusis, fermentatione. Spiritus etiam valens a daëtylis destillari potest. Variant daëtyli in ipsa patria, colore, forma & sapore. Præstantissimi sunt *regii* dicti, qui omnium quidem dulcissimi, & quasi succinum pellucidi. Quos supra descripsi, Daëtylos, e Tripoli Barbariæ habui; e Mauritania accepi Daëtylos longe majores, ovato-oblongiusculos, subrugosos, cinereos, apice rubros; nucleo breviorè, magis rugoso, pulpa grate acido-dulci.

OBS. 2. *Infusum* aquosum rubicundum, spissiusculum, dulcissimum; melligenum; vitriolo martis nequicquam demutatam. Residuum, in aqua coctum, dedit decoctum tenue, fere ut serum lactis, subrubicundum, minus dulce. Si vero daëtyli ipsi absque prævia infusione coquuntur, *decoctum* emergit rubicundo-opacum, spissum, perquam dulce. Loco tepido sponte fermentescit; sed leni evaporatione super ignem inspissatur in *Syrupum* rubrum, subdiaphanum, dulcem, non glutinantem.

OBS. 3. Si nuclei ossei in aqua per nonnullas horas coquuntur, adeo emolliuntur, ut cultro facile secari possint. Decoctum dant saturate rubrum, odoris & saporis expers, vitriolo martis leviter fuscescens.

554. ARECA Cathecu. LINN. *Sp. pl.* 1659. *Mat.*
m. 503.

Pinanga. RUMPH. *Amb.* 1. p. 26. t. 4.

Caunga. RHEED. *Malab.* 1. p. 9. t. 5 — 8.

Palma arecifera nucleo verficolore moschatae
simili. PLUK. *Pbyt.* t. 309. f. 4.

Pharm. TERRA CATECHU (*Japonica*).

Locus. India. *Arbor, Palma.*

FORMA. Gummi-resina in frustulis majoribus, fusco-nigra, nitidiuscula, dura, fragiliuscula, homogenea, sæpe ligni ramentulis conspurcata, fragilis: fracturis irregularibus; in pulverem facile resolubilis: pulvere brunneo-rubro.

PROPR. Odor nullus; sapor substypticus, dein amaricans, postea subdulcescens; *masticata* inter dentes dura, fragilis, comminuitur, solvitur: saliva rubra. Solvitur in aqua: solutione rubra; qua magnam partem in spiritu vini: tinctura sangvineo-fusca. Solvitur etiam in aliis liquidis, ut in vino, cerevisia, acidis, at non in oleis. Solutio in aceto vini colore cinerascens est. Sub solutione in liquidis, in superficie cinerascit. In candelæ flamma non accenditur, sed in carbonem ignitum redigitur, fumat, odore non grato. In vase ferreo super ignem emollitur, admota flamma accenditur, flagrat, flamma parca, lutescente, remanente carbone nigro, sicco, fragili, splendente, parum inquinante.

VIRTUS: adstringens, stomachica.

USUS. Scelotyrbe, Diarrhœa.

OBS. I. *Solutio* aquosa cum vitr. martis derepente nigrescit. Hujus solutionis saturatissimæ guttæ 4, aquæ unciæ ß instillatæ, addito vitr. martis, colorem fusco-ferrugineum stiterunt, *Tinctura* spiritiuosa saturatissi-

tissimá, fusco-sanguinea est, sapore intensius styptico; cum aqua pura diluta, sanguineo-rubra evadit, sed non lactescit. Tincturæ saturatiss. guttæ 2, cum aquæ unc. ß & vitriolo martis, colorem fusco-nigrum effecerunt. Sic tinctura Terræ Catechu spirituosâ magis styptica est, quam solutio aquosa.

OBS. 2. De Terra Catechu scripsit E. HAGENDORNIUS (*).

555. PALMA oleosa. HUGHES *Barbad. p. 111.*
BLACKW. *Herb. t. 363.*

Palma foliorum pediculis spinosis, fructu pruniformi luteo oleoso. SLOAN. *Hist. 113. t. 214.*

Palma dactylifera aculeata, fructu corallino, major. BARRER. *Æquin. 87.*

Pindova. PIS. *Brazil. 62.*

Pharm. PALMÆ Oleum sebaceum.

Locus. Jamaica, Cayenna, Barbados. *Arbor, Palma.*

FORMA. Oleum coctum ex fructu hujus Palmæ, decoctionis ope elicatum, bytyraceum, colore Cerae flavæ, unguentaceum.

PROPR. Odor gratus, fere Iridis florentinæ; sapor pingvis, validus, odori congruens; *masticatum* mox in ore liquefcit. Inter digitos tractatum cito liquefcit, & chartæ illinitum illam pelucidam reddit, perinde ut reliqua olea. In leni calore liquefcit, fluit; in frigore rigescit. In vase ferreo super ignem ebullit; admota flamma non succenditur; sed ellychnium oleo immissum facile accenditur, flagrat instar candelæ: flamma vivida, non fuliginosa; odorem Iridis florentinæ spargente. Ætate rancescit, amittit colorem luteum, & albescit, proinde rejiciendum.

K k k

VIR-

(*) *Tract. de Catechu, seu Terra Japonica. Jenæ 1679.*

VIRTUS: emolliens.

USUS. Durities ventris.

OBS. In duritie abdominis præstantissimum remedium est hoc oleum, sive sit venter durus infantum, seu adutorum, atque in morbis tam acutis, quam chronicis. Sæpius felici successu oleum Palmæ adhibui. Quandoquidem consistentia est unguenti, facileque liquefcit, venter totus hoc oleo commode illiniri potest, postea integendus panno, qui, oleo hocce densius superunctus est. Usui non obsistit odor, qui grævus est, nec rancidus, uti ex plerisque aliis unguentis. In ora Guineæ, Senegal &c. alia species palmæ provenit, cujus fructus oleum Palmæ dat, nempe Palma altissima non spinosa, fructu pruniformi minore, racemo sparso; SLOAN. *Fam. vol. 2. t. 215*. De hac plura tradunt cl. ADANSON (*), GVILL. SMITH(**) & plures. Nigritæ hoc oleo utuntur non solum ad cibum, verum etiam ad medicinam, totumque corpus illo circumlinunt.

FRUCTUS.

556. MYRISTICA. LINN. *Mat. med.* 509.

Le muscadier. SONNERAT *Nouv. Guin.* p. 194.
t. 116.

Nux moscata fructu rotundo. PLUK. *Alm.* 265.
t. 209. f. 1. BLACKW. *Herb.* t. 353.

Nux myristica. RUMPH. *Amb.* 2. p. 14. t. 4. 5.
CLUS. *Exot.* 13. 14.

Nuez moscada. ACOST. *Drog.* p. 36. t. 35.

Pharm. & Culinis: NUX MOSCHAT A (*Myristica*), MACIS.

Lo-

(*) *Histoire nat. du Senegal*, p. 107.

(**) *Nouveau Voyage de Guinée*, part. 2. p. 70.

Locus. Insulæ Moluccæ, præsertim Banda.

Arbor.

FORMA. *Drupa* magnitudine fere ovi gallinacei, pedunculata, axillaris, subsolitaria, subrotunda vel turbinata, glabra, gilva, utrinque longitudinaliter, sulcata, tandem bivalvis, sulcis dehiscentibus; *parencymate* carnosio, albicante, repleto succo tenui, seroso, sapore austero, styptico, minime eduli. *Nux* subrotunda, decidua, intra valvulas drupæ dehiscentes, magnitudine ovi columbini, vel ultra, fusca, scabriuscula, inscripta sulcis longitudinalibus, subreticulatis; *testa* dura, crassitie lineæ dimidiæ, fragilis: fracturis fuscis, nitidiusculis; superne obvelata *tunica* (*Macis* dicta) membranaceo-pulposa, pinguiuscula, testæ adpressæ adhærente, undique glabra; recente sanguinea, siccata lutescenti-coccinea, fragili; multifida: laciniis linearibus, singulis apice multifidis, acutis, inflexis. *Nucleus* (*Nux moschata*) liber intra testam, brunneo-cinereus, subrotundus, magnitudine Pruni minoris, utrinque obtusus, læviusculus, reticulatus sulcis, quorum longitudinales validiores; *parencymate recentis* carnosio, pingvi, oleum plorante ex acu intruso; *siccati* vero solido, duriusculo, subfragili, post sectionem transversalem cinereo, undique picto venis fuscis, longitudinalibus, inæqualibus.

PROPR. *Nucis Myrist.* *Odor* fragrans, gratus; *sapor* pinguiusculus, aromaticus, odori congruens, calidus; *masticata* inter dentes friabilis, facile comminuitur, solvitur fere in ore, calet in faucibus. *Macis:* *odor* nucis Myristicæ, verum fortior; *sapor* nuce fortior, magis aromaticus, magis calidus, vix subamaricans; *masticata* subi-

to emollitur, comminuitur, inter dentes subpulpofa sentitur, sed non solvitur; calet in faucibus.

VIRTUS: anodyna, stomachica, restringens, calefaciens.

USUS: culinaris; Diarrhoea.

OBS. 1. *Infusum* aquosum *nucis* Moschatæ, in balneo paratum, citrino-limpidum, cum innatantibus guttulis oleosis, odore aromatico, sapore consimili, cum vitri. martis vix fufcescit. *Decoctum* aquosum saturatum turbidum, emulsivum, pellicula oleosa innatante, odore aromatico, sapore pinguiusculo, aromatico; vitriolo martis dilute fufcescit. *Infusum* aquosum *Macis* aqueum, opalescens, aromaticum; a vitriolo martis non alteratur.

OBS. 2. *Oleum expressum* paratur e nucibus Moschatis, in mortario ferreo contusis, sacco inclusis, & vapore aquæ bullientis penetratis, postea in prelo calefacto expressis; sic obtinetur oleum butyraceum, citrinum, odore atque sapore nucis Moschatæ, scil. olei unc. 6 ex nucum libr. 1. Hoc oleum ætate pallescit, solidescit in consistentiam sebi; supra ignem subito funditur, admota flamma accenditur, flagrat: flamma vivida, dispersa, non fuliginosa, vix fumante. Sæpe adulteratur axungia admixta. Oleum nucis Mosch. *stillatit.* dilute lutescens est, liquidum, odore & sapore ipsius nucis. Oleum still. *Macis* dilute citrinum, liquidum, odore & sapore Macis, subdulcescens, natans. J. BROWN macis largiorem quantitatem destillavit, & destillationem bis vel ter repetiit, atque sic duplex obrinuit oleum Macis, alterum natans, alterum fundum perens (*). Oleum Macis, eadem encheiresi ac de Nuce moschata dictum est, a cl. SPIEL-

MANN

(*) *Philos. transact.* vol. 33. p. 365.

MANN expressum, odoratissimum fuit, colore brunneo, butyraceum; Macis libra β olei dedit sesquiunciam.

OBS. 3. Postquam fructus Myristicæ maturuere drupis dehiscentibus, incolæ arbores conscendunt, & fructus decerpunt, quos cultro privant drupa adhærente, abjicienda. Nuces sic purgatæ domum reportantur, & Macis sanguinea mox separatur, cultello abradenda, quæ per dies aliquot primum in solis calore siccat, unde obscure rubra fit; postea saccis compingitur, & ne comminuetur, aquâ marina conspergitur; transportatur postmodo in Europam, colore aurantio tunc conspicua. Nuces pariter in sole siccantur per dies nonnullos, deinde mensis circiter spatio exponuntur fumo ex ligno accenso, post fustibus pulsantur, ut testæ confringantur, nucleique eximi possint. Hi nuclei postmodum immittuntur in calcem extinctam, cum aqua dilutam, ita ut calce undique obducantur, quod ideo fit, ut immunes reddantur a putredine, atque in distitas regiones mitti possint.

OBS. 4. Generis Myristicæ plures sunt species, ex situ florum s. fructuum distingvendæ. Non omnes aromaticæ sunt. *Panem-Palka* RHEED. *Malab.* 4. p. 9. t. 5, quæ in sylvis Malabaricis occurrit, fructus gerit magnitudine ovi anserini; sed neque macis illius, neque nucleus, odore vel sapore præditi sunt conspicuo; quare nullius fere usus est, nisi quod Judæi hac maci vulgarem adulterant, & ex nucleis oleum exprimunt, quod demum genuino oleo nucis moschatæ, lucris causa, immiscent. *La fausse Muscade*, SONNERAT *Nouv. Guin.* p. 196. t. 118. f. 3. huic accedit; gerit fructus magnitudine ovi gallinæ, & nuclei sapore sunt Nucis avellanæ, sed absque aromate. *Palala tertia* RUMPH. *Amboin.* 2. p. 27. t. 7. nucleos gerit vix Pisi seminibus majores, qui non aromatici sunt, neque maci fragrante præditi. Vera arbor Myristica

obvenit in Nova Guinea, & colitur in insulis Moluccis, præsertim in Banda. Propagatur nucibus nondum rite maturis, ante decerpendis quam macis occipit sanguinea evadere. Si enim probe maturatæ fuerint nuges, non bene progerminant. Arbor turget succo viscido, rubicundo, lintea indelebili colore tingente, quem fauciat fundit, plerumque cum suo interitu. Collectionem fructuum ter de anno instituunt incolæ, propterea quod inæqualiter maturescunt, per novem menses incrementales in maturitatem. Amat hæc arbor umbrosa, nec solem facile fert. Nux Myristica fructu subrotundo, mas appellatur, altera vero varietas, fructu turbinato, sæmina nuncupatur; prior Europæis magis aridet, posterior vero Indianis.

OBS. 5. De nuce Moschata integra narratio in extenso legi potest apud VALENTINI (*). Relatio illa, quam jurato dederunt ABR. BOUDENIUS & GOER. HAUPTIUS (**), desuper arboribus Nucum Moschatarum, earumque viridariis in Banda, anno 1682 exhibita, oppido curiosa est & legi meretur. Scripsit etiam de hac nuce C. F. PAULLINI (***) librum crassum, compilatum, ubi casus & formulas a variis Auctoribus mutuatus est, sed vix ulla proprias attulit observationes.

557. ANACARDIUM. DAL. *Pharmac.* 310. * PARKINS. *Theatr.* 1563.

Pharm. ANACARDII ORIENTALIS Nux.

Locus. Suratte.

FORMA. Nux fusco-nigricans, glabra, superficie adpersa punctulis excavatis, ovata, obtusa; utrinque compressa, basi crassior, pollicaris; *testa*

(*) *Ind. literat.* p. 452. seq.

(**) VALENTINI *l. c.* p. 461.

(***) *Moschokaryographia, seu Nucis Moschatae descriptio.* Francof. & Lips. 1704.

ſta craſſiuſcula, conſtante e *diploë* cellulofa, fœcunda ſucco nigro, *nucleo* amygdalino.

PROPR. *Succus* diploës ater, oleoſus, acerrimus, atro colore inficiens. Si diutius ſervatæ fuerint nuces, hic ſuccus ſiccatur in bitumen fragile, inſtar picis nitens, quod, ignis flammæ admotum, accenditur.

VIRTUS Jucci: cauſtica.

USUS: mechanicus.

OBS. 1. *Succus* diploës potiſſimum uſurpatur ad lintea litterarum notis inſignienda, quod nigrities ejus ita pertinaciter illis inhæret, ut deleri nequeat, etiamſi ſalibus lixivioſis & ſapone diligenter perlaventur. Et utut valde cauſticus eſt hic ſuccus, lintea tamen non corrodit. Siccatus nullo menſtruo, quantum mihi conſtat, ſolvitur, ſaltem neque in aqua, nec in ſpiritu vini, oleo expreſſo, vel ſpiritu vitrioli, neque vero decoctione protracta, emollitur. Decoctum ipſius teſtæ cum vitriolo martis nigreſcit. Teſta, ignis flammæ admotâ, accenditur, flagrat, flamma vivida, fumo odore olei expreſſi accenſi; ſub deſagrâtionẽ funditur bitumen in cellulis igni proximis; cum id accenditur, ebullit ſub deſagrâtionẽ; ab igne remotum mox iterum indureſcit.

OBS. 2. Statuunt quidam, nuces has ad Avicenniam tomentofam LINN. pertinere; ſed cl. N. J. JACQUIN, qui Avicenniam in ſolo natali examinavit, claris verbis id negat. Quoniam itaque autoptæ potiſſimum fidentium arbitror, relinquatur mihi, ut nuces hæcẽ *obſcuris* etiamnum adnumerem.

G U M M A T A.

558 PERUIFERA. LINN. *Mat. med.* 514.

Terebinthus procera baſamifera rubra. BAR-
RER. *Æquin.* 108. *

Cábureiba. PIS. *Brasil.* 57.

Hoitziloxitl. HERNAND. *Mexic.* 51.

Pharm. PERUVIANUM BALSAMUM.

Locus. Cayenna, Mexico, Brasilia; copiose ad Carthagenam; JACQUIN.

FORMA. Resina liquida, lente fluida, obscure rubra, consistentia syrupi spissi vel Terebinthinæ, in calore ignis fluidior, diaphana si vitro illinita, alias opaca.

PROPR. Odor fragrans, exacte siliquæ Vanillæ; sapor balsamicus, pingviusculus, amaricans, acriusculus, odori congruens. Frigidum balsamum ab ignis flamma non succenditur, sed calefactum accenditur & flagrat, flamma vivida, Intescente, fumante, fuliginosa. Hoc balsamum, in aquam frigidam immisum, subito subsidit ad fundum, & non solvitur, sed cum aqua, etiam fervida, conquassatum, odorem aquæ communicat. Cum aqua destillatum, dat circiter $\frac{1}{6}$ olei essentialis rubicundi, fragrantis, sapore pungente, in larga quantitate spiritus vini solubilis. Super ignem evaporatum, relinquit crassamentum nigrum, instar colophonii; sed si ex arena destilletur, absque additione aquæ, dat oleum flavescenti-rubrum, leviter empyreumaticum, natans, subsequente oleo crassiore, in aqua subsidente. Cl. LEWIS statuit, Balsamum Peruvianum in destillatione etiam dare paucillum florum salinorum, pari modo ac Gummi Benzoë. Solvitur hoc balsamum in spiritu vini rectificato. In oleo expresso non solvitur, sed decomponitur, ita ut oleum ejus essentiale absorbeatur ab oleo expresso, quare spissescit, tenax evadit, & vertitur in faciem Resinæ Jalappæ nuper præparatæ; sicque perdit pingvedinem suam, quo mediante fluidum

dum erat; & agitatione inter digitos, facile in pilulas efformari potest; sub digestionem oleum expressum non tingit, sed odorem ei communicat. Neque magis solvitur in oleo stillatitio, verum tingit oleum colore dilute luteo; spissescit aliquantulum, in faciem duntaxat ungenti.

VIRTUS: vulneraria.

USUS. Vulnera, Ulcera.

OBS. Ex trunco arboris Peruiferæ inciso hoc balsamum stillat, adeo fragrans, ut e longinquo sentiat.

559. RACKASIRA Balsamum. VAN DER BECK *Act. phys. med. A. N. C. vol. 1. app. p. 123.*
 VOGEL *Mat. m. 307.* RIGER *Introd. tom. 2. part. 1. p. 85.*

FORMA & PROPR. Balsamum diaphanum, grave, rubro-brunneum, tenax, in fila ductile, odore balsamico; sapore balsamico, amaricante; dum gustatur, labia conglutinat.

VIRTUS: vulneraria.

USUS. Gonorrhœa.

560. AMMONIACUM. LINN. *Mat. m. 516.*

Pharm. AMMONIACUM Gummi.

Locus. Ægyptus.

FORMA. Gummi-resina solida, in frustis majoribus, lucidiuscula, molliuscula in calore & plastica, in frigore fragilis; viridescens, variegata: maculis s. glandulis inæqualibus, albidis, homogeneis, lævissimis, nitidiusculis.

PROPR. Odor fragrans, gravis, in Galbanum incidens; sapor amaricans, graviusculus, acriusculus, inhærens; masticata emollitur, dentibus subadhæret, præcipue glandulosa pars, alba evadit, solvitur: saliva lactescente. Digitis tractata iis adhæret. Ignis flammæ admota subito

accenditur, emollitur, subdestillat, fremit, dissiliantibus particulis, flagrat: flamma vividissima, alba, fumante, parum fuliginosa, odore gravi. In vase ferreo super ignem funditur, ebullit, admota flamma subito accenditur, tumet, deflagrat, remanente carbone concavo, atro, lucido, sicco, vix inquinante. Trituratione solvitur in aqua pura, cerevisia, vino & aceto vini: solutione lactescente. Solvitur digestionē in spiritu vini rectificato, qua dimidiam partem: tinctura clara, filtrata limpidissima, debiliter odorata ex ammoniaco; quæ vero, aquæ instillata, subito lactescit, & exaltatur odor ammoniaci, quiete notabiliter se non præcipitat. G. Ammoniacum, cum aqua destillatum, aquam still. parum fragrantem dat, &, ut LEWIS observat, nihil olei essentialis. Si vero in aqua pura absque agitatione digeritur, cum aqua non miscetur, sed manet in fundo vasis, & albissimum fit, molle, instar caseosæ partis posseti. In oleo expresso digestum non solvitur, nec tingit oleum; neque magis cum oleo stillat. solvitur, sed emollitur, & tingit oleum colore saturate luteo.

VIRTUS: aperiens, expectorans, emmenagoga, subecoprotica. *Externe* emolliens, resolvens.

USUS. Asthma, Hysteria, Tumores duriusculi.

OBS. 1. *Oleum* per descensum obscure rubrum, graveolens, sapore gravi, forti, empyreumaticum.

OBS. 2. G. Ammoniacum *amygdaloides* est glandulosa pars, a substantia viridescente scrupulosius segregata.

561. CARANNA. LINN. *Mat. m.* 517.

Tlahueliloca Quahvitl. HERNAND. *Mex.* 56.

Gomme Caranna. DES MARCH. *Voy. t.* 3.

p. 259.

Pharm. CARANNÆ Gummi.

Locus. Mexico. *Palmæ species.*

FORMA. Gummi-resina solida, in frustis majoribus, grisea, lucidiuscula, facile fragilis: fracturis granulatis; friabilis: pulvere ferrugineo.

PROPR. Odor fragrans, resinofus, graviusculus, in Ammoniacum incidens; *sapor* debilis, resinofus; *masticata* inter dentes valde friabilis, facillime comminuitur in pulverem arenulosum, non emollitur, nec ullo modo inter masticandum coit, verum miscetur cum saliva, ut pulvis duriusculus. Ignis flammæ admota accenditur, flagrat: flamma vividissima, fumante, fuliginosa, odore balsamico; emollitur, sed non destillat. In vase ferreo super ignem lente funditur, admota flamma accenditur & deflagrat, remanente carbone atro, lucido, vix fuliginoso. Solvitur in aqua secundum quartam partem; sed tres quaternæ partes in Spiritu vini sunt solubiles. Destillata cum aqua, oleum essentielle dat fragrans, ut observat GEOFFROY. Solvitur in oleo expresso qua partem: solutione rubescente, clara; in oleo still. pariter solvitur qua partem: solutione rubra.

VIRTUS: resolvens, roborans.

USUS: externus; Hysteria.

OBS. 1. Gummi Carannæ est succus gummoso-resinofus, qui ex trunco Palmæ cujusdam fauciato stillat; DES MARCHAIS.

OBS. 2. In pharmacopoliis obvenit *Caranna nigra*, quæ est Resina atra, solida, in frustis majoribus, lævis, lucidiuscula, instar picis atræ coctæ, fragilis: fracturis planis, lævibus, nitidiusculis; subfriabilis, odore fragrante, in Carannam vulgarem incidente, at fortiore; sapore præcedentis; masticatur ut præcedens, sed saliva fusca. Hæc resina, ignis flammæ admota, emollescit, accenditur, non destillat, flagrat: flamma pusilla,

la, vividissima, vix fumante, vix fuliginosa. In vase ferreo super ignem difficillime funditur, tenax fit, agglutinatur vasi, splendet, flagrat, odore gravi, acuto, remanente carbone atro, sicco, splendente.

562. MYRRHA. LINN. *Mat. m.* 519.

Pharm. MYRRHÆ RUBRÆ Gummi.

Locus. Arabia felix, Abyssinia.

FORMA. Gummi-resina solida, in frustulis minoribus, rubicunda, subdiaphana, extus læviscula, vel verrucis elevatis scabrida, fragilis: fracturis subrugosis, lucidiusculis; subfriabilis.

PROPR. Odor fragrans, vix ingratus; sapor amarus, odori congruens; *masticata* primum inter dentes friabilis, dein dentibus adhæret, solvitur: saliva lactescente, halituoris fragrante. Ignis flammæ admota, subito accenditur, emollitur parum, non destillat, flagrat candelæ instar: flamma vividissima, alta, fumante, fuliginosa, odore fragrante G. myrrhæ. In vase ferreo super ignem non funditur, verum solida & non demutata permanet, sudat paululum, tandem nigrescit, & in carbonem vertitur nigrum, absque flamma; sed si flamma, dum sudat, admoveatur, subito accenditur, deflagrat, remanente carbone nigricante, subsplendente, sicco, vix fuliginoso. Solvitur maximam partem sub digestionem in aqua calida, sed refrigeratione subsidunt partes resinosa; secundum partem solvitur in spiritu vini: tinctura rubicunda, amara, debiliter odorata; sed si aqua frigida affunditur, subito lactescit, & fragrantia Myrrhæ exaltatur. In oleo expresso non solvitur; tingitur oleum parum colore lutescente; cum oleo still. digestum insoluta manet, dura, & oleum tinctum

colore lutescenti - rubro. Cum aqua destillata, dat *aquam still.* fragrantem, & ut HOFFMANNUS docet, etiam *oleum still.* fragrans, ponderosum, subsidens; hujus olei drachm. 2 obtinentur e G. Myrrhæ unc. 16. Inter pulverandum irritat in naso.

VIRTUS: tonica, emmenagoga, antiputredinosa, vulneraria, anthelminthica.

USUS. Hysteria, Obstructio mensium, Ulcera, Gangræna.

OBS. 1. Pulchra experimenta cum Myrrha instituit cl. ROBINSON (*).

OBS. 2. Arbor Myrrham proferens sponte provenit in orientali regione Arabiæ felicis, ut & in Abyssinia, in regione illa, quam Græci Troglodytria appellant, prout docet cl. J. BRUCE (**). Atqui præstabilior Myrrha Abyssinica, quæ raro occurrit. Optima ea Myrrha, quæ ex incisuris profundis ramorum grandium extillat, & supra arborem brevi indurescit; & quidem singulis annis per ejusmodi vulnus semel inflictum stillare Myrrha solet, ramen quæ primo anno colligitur, omnium præstantissima est; non item quæ posterioribus provenit, quippe quæ plerumque conspurcatur partim heterogeneis terrestribus eo delatis, partim ex putrescentia vulnerum arboris. Deterrima est, quæ prope radicem arboris, vel e truncis antiquis, destillat. Arbor, quæ Myrrham gerit, adhuc obscura est. Sed ex cortice folisque, quæ in sacculis myrrha plenis, quos appor-
tarunt incolæ, reperit cl. BRUCE, quæque Acaciæ veræ simillima deprehendit, suspicandi causam habuit, arborem ad Mimosæ genus pertinere. Quod si ita sit, ruit hypothesis illa nova, quod nimirum Myrrha officinalis nonnisi ex meris insectis eorumque nidis confert,

(*) *Le Pharmacien moderne*, p. 47. seq.

(**) *Philos. transact.* vol. 65. p. 408. seq.

stet, pari modo atque Gummi Lacca, quam quidem hypothesin sibi formavit ill. VON LINNÉ (*), ex occasione cujusdam speciminis Myrrhæ, plurimis pertusi poris transversalibus, infectis plenis, quod F. HASSELIQUIST nostras in Ægypto adeptus fuerat.

563. BDELLIUM. LINN. *Mat. med.* 520.

Pharm. BDELLII Gummi.

Locus. Arabia, India.

FORMA. Gummi-resina in frustulis minoribus, magnitudine vix fructus Cerasi, angulatis, extus rugosis; obscure rubicunda, subdiaphana, fragilis: fracturis planis, homogeneis, lævibus, nitidiusculis.

PROPR. Odor gravis, debilior; sapor graviusculus, amaricans, in Terebinthinam venetam incidens; *masficata* tardissime emollitur, dentibus adhæret. Ignis flammæ admota non funditur, nec emollitur, sed accenditur & flagrat: flamma vivida, vix fumante, nisi extincta, fuliginosa, persistente, odore balsamico; sed fumi odor fere farinæ tostæ est; sub deflagratione pars quædam resinosa substantiæ liquefcit, repellitur a flamma, illaque extincta non solidescit, verum tenax manet in frustulo, digitisque adglutinatur. In vase ferreo super ignem non funditur, sed sudat succum resinofum, tenacem, odoremque spargit balsamicum, subgratum, & admota flamma accenditur, deflagrat, remanente carbone atro, subsplendente, friabili, parum inquinante. In aqua frigida emollitur, & in calida sub digestionem solvitur qua dimidiam partem: solutione glauca s. opalescente; resinosa vero
pars

(*) Vid. *Litteras* ejus, insertas cl. S. BÆLTERS *Vårs Herrens och Frälshares J. C. historia*, lib. 6. p. n. 633.

pars solvitur in spiritu vini: tinctura rubicunda, odore spiritus vini; quæ vero, in aquam frigidam instillata, subito lactescit, odore exaltato. Cum aqua destillata, odorem aquæ communicat. In oleo expresso digesta, non solvitur perfecte, verum emollitur, mollescit, & tingit oleum colore luteo. In oleo still. non solvitur perfecte, sed mollescit, & tingit oleum colore dilute luteo.

VIRTUS: maturans, emmenagoga, vulneraria.

USUS: Hysteria.

564. SAGAPENUM. LINN. *Mat. med.* 521.

Pharm. SAGAPENI Gummi.

Locus. Alexandria, Persia.

FORMA. Duplex in nostris officinis reperitur Sagapenum. *Purius*: Gummi-resina solida, in frustulis minoribus, magnitudine circiter fructus Cerasi vel ultra, rubra, subdiaphana, homogœnea, læviuscula, facie cornea, lucidiuscula, consistentia ceræ, in moderato calore molliuscula, in frigore duriuscula, fragiliuscula; cultro secta resolvitur in scobem albidam, quasi ex cornu. *Vulgare* Sagapenum occurrit in frustis majoribus, magis opacum, rubicundum, non homogœneum, verum glandulis albidis impastatis, & ligni recrementis, aliisque heterogeneis sæpe onustum.

PROPR. *Odor* fortior, graveolens, fere G. ammoniaci; sed vulgare magis foetidum. *Sapor* gravis, inhærens, in Assam foetidam incidens. *Masticatum* Sagapenum dentibus subadglutinatur, mox album evadit, solvitur sensim: solutione lactescente. Ignis flammæ admotum accenditur,
non

non destillat, flagrat quasi candela quædam: flamma copiosa, alta, fumante, fuliginosa, odorata. In vase ferreo supra ignem non liquefcit; excalefactum spargit odorem Allii, deinde Assæ foetidæ æmulum, tandem igne validiori absque flamma nigrescit, & admota flamma accenditur, deflagrat, remanente carbone nigro, inquinante. Solvitur trituratione in aqua frigida: solutione fordide lutescente. Dimidia circiter pars solvitur in spiritu vini: tinctura rubicunda, odore debili Sagapeni, fere spiritus vini; sed si aquæ frigidæ instillatur, subito lactescit, exaltata fragrantia Sagapeni. Destillatione dat aquam still. fragrantem, & oleum still. parcum, fragrans.

VIRTUS: emmenagoga, resolvens, maturans, subeccoprotica.

USUS. Hysteria, Obstructio mensium, Tumores duri.

565. COPALIFERA.

Copalli Quahuatl, copallifera prima. *HERNAND. Mexic. 45.*

Pharm. COPAL Gummi.

Locus. Mexico. *Arbor.*

FORMA. Resina solida, in frustulis majoribus, irregularibus, ab ovi columbini ad pugni magnitudinem, hyalina s. lutescens, splendens, pellucida instar vitri colorati, fragilis: fracturis planis s. convexiusculis, lucidis; subfriabilis: pulvere albido. Optima colore aqueo est, pellucida & vitrum referens subobscurum, purissima. Deterrima quæ opaca est & albescit. Sæpe solet resina Anime pro vera resina Copal a mercatoribus vendi, ut observavit *BARRERE*.

PRO-

PROPR. *Odor* balsamicus, debilior, in balsamum Copaivæ incidens. *Sapor* vix ullus; *masticata* hæc resina inter dentes friabilis, arenacea sentitur, non solvitur, nec emollescit, neque coit, verum comminuitur. Hæc resina, fricata, electrica evadit, sicut plures aliæ resinæ. Ignis flammæ admota, emollitur, accenditur, vix subdestillat, flagrat: flamma vivida, fumante, fuliginea: fumo balsamico. In vase ferreo super ignem funditur, admota flamma accenditur, deflagrat, remanente carbone parco, splendente, nigro, parum inquinante. Si G. Copal per se destillatur, absque omni additione, in igne moderato, transcendit, ut docet cl. BLOCH (*), oleum tenue, lutescens, in alcohole vini solubile, una cum phlegmate lutescente, parca quantitate. Aucto igne, adscendit oleum spissum, magna quantitate, in alcohole vini non solubile. Nihil salini observavit idem BLOCH. G. Copal non solvitur in aqua simplici. Si in aqua coquitur, non emollitur, nec figuram perdit. In spiritu vini rectificatissimo, digestionem calidam & frequenti agitatione, si prius bene pulveratum fuerit, pars vertitur in massam albidam, opacam, tenacem, in fila ductilem; alia autem pars in alcohole supernatante penitus soluta deprehenditur: tinctura calida limpida, dilute flavescens; quæ refrigerata opalescit, & sponte præcipitat resinofum solutum. Spiritus vini tartarizatus agit in Copal, simili fere modo, ut alcohol vini. Spiritus vini camphoratus bonam illius partem solvit. Pulchrior & perfectior fit solutio, si camphora una cum Copal in alcohol vini immittatur. Ab oleis expres-

(*) *Beschäftigungen der Berlinischen Gesellschaft Naturforschender Freunde, vol. 2, p. 91. seq.*

sis G. Copal, quamvis digestum, nihil mutatur, sed si prius in igne fufum fuerit, & oleum ejus stillatitium sic propulsum, perfecte solvitur in omnibus oleis expressis seu stillatitiis. Ab oleo still. Terebinthinæ digestionem emollitur in faciem gummi Ceraforum recentis, tenax fit, oleum vero non tingit. Sed oleum Terebinthinæ vetustum & rancidum validius in G. Copal agit, quam recentius oleum. Si olei Terebinth. libr. 4 cum herb. Rosmarini libr. 6 destillantur, atque cum eadem quantitate herbæ Rosmarini rursus destillantur, obtinetur menstruum potens ad G. Copal solvendum: solutione limpida. Adhuc perfectior fit solutio, si oleum ipsum still. Rosmarini sumitur; in hoc enim oleo frigide solvitur G. Copal, absque omni digestionem: solutione limpidissima, si nimirum Copal selectissimum fuerit, alias lenem oportet adhibere digestionem. Idem etiam accidit ab aliis oleis stillatitiis essentialibus, ut Lavandulæ, Benzoës. Ex hoc principio solutionem G. Copal sublevat Camphora. Oleum stillatitium ipsius G. Copal illud pariter solvit. Sed oleum Succini & Petroleum nihil agunt in Gummi Copal. In oleo still. Copaivæ G. Copal digestum, insolutum permanet; verum supernatans oleum tingitur colore luteo, & ipsum Copal in fundo vasis opacum manet, pelluciditate omni amissa. Sed cum ipso balsamo Copaivæ, ignis ope, Copal conjunctionem init, miscetur: mixtura pellucida, tenaci, in alcohole vini solubili, mediante digestionem: tinctura clara, bonam vernicem efformante. Idem accidit cum Terebinthina veneta, pariter ac cum Terebinthina cocta, uti docet BLOCH. In acidis non parili modo sese habet G. Copal. Ab acido salis, quantum

tumvis fumante, prorsus nil demutatum permanet. In Spiritu nitri digestionem non solvitur; sed si in hoc acido coquatur, solvitur: solutione limpida, dum calet, sed turbida, dum refrigeratur. At in Spiritu Nitri fumante frigide solvitur cum effervescentia. Ex aqua regia idem ferre accidit. In oleo vitrioli solvitur cum spumescencia. In aceto vini parum vel nihil solvitur, sed in succo Citri solvitur sub jugi agitatione. Si cum succo Citri congelato digeritur, solvitur, solutione fuscescente, quæ, in aquam immissa, non præcipitatur, sed commiscetur. Acida mineralia dulcificata, cum G. Copal fervide digesta, illud vertunt in massam albam, opacam, mollem, in oleis stillatitiis solubilem. In Naphtham vitrioli immissum G. Copal, solvitur, tinctura lutescente, sedimentum ad fundum vasis deponente gelatinosum, subdiaphanum; quæ tinctura, si in aquam frigidam guttatim mittitur, concrevit in pelliculam, aquæ supernatantem, vulsella elevandam. Hæc tinctura præcipitatur ex affuso Spiritu vini, largiori dosi, sed si aëri libero in calore æstivo exponitur, sponte siccatur & redintegratur G. Copal, salva pelluciditate; atque sic commoda esse potest ad res pretiosas crusta Copalina superinduendum, ut bene docuit cl. BLOCH. Pictorum arcanum est G. Copal solvere in liquore minerali. Si cum oleo vini digeritur G. Copal, pars insolubilis in fundo jacet, alia pars in gelatinæ faciem mutatur, tinctura supernatante limpida instar aquæ, quæ, in aquam frigidam immissa, lactescit. Alcalina fixa & volatilia Copal non solvunt; sed alcalina caustica illud perfecte solvunt: tinctura ab acidis præcipitata. G. Copal, in liquore Terræ fol. tartari

tari digestum, non solvitur; sed si subtilissime pulveretur, & in mortario marmoreo calido diutius teratur cum duplo hujus liquoris, abit in massam mollem, in aqua calida solubilem: solutione lactescente.

VIRTUS.

USUS: mechanicus.

OBS. 1. G. Copal in medicina non usurpatur; sed artifices inde parant vernicem præstantissimam.

OBS. 2. De hac resina egit cl. LEHMAN (*), sed longe perfectius cl. BLOCH (**), experimentis accuratissimis, quæ instituit, nixus.

566. CAOUTCHOUC. MACQU. *Memoir. de l'Acad. des scienc. Ann. 1768. p. 209.*

L'arbre Seringue. FRESNEAU *Memoir. de l'Acad. des scienc. Ann. 1751. p. 329. t. 20. f. 10. - 14.*

Pharm. RESINA ELASTICA.

Locus. Cayenna. *Arbor.*

FORMA. Resina coriacea, facie Corii præparati, fusca, nitidiuscula, flexibilis, plicatilis, molliuscula, extensiva, elastica, in varia utensilia communiter efformata.

PROPR. Odor nullus; sapor debilis; *masticata* inter dentes ut corium sentitur, & nullo modo solvitur; sed si diutius masticatur, saporem debilem aromaticum præbet. Resina hæc valde elastica est, & extensionem admittit summam, salva figura pristina, quam resumit, dum dimittitur. Frigori vel siccitati protractæ exposita, minus plicatilis & extensiva est, & ruditer tractata subfragilis; si vero in aquam calidam immittitur, mox flexilis & valde extensiva evadit.

Sub

(*) *Memoires de l'Acad. d. sc. de Berlin, Ann. 1758. p. 35. seq.*

(**) *L. cit.*

Sub digestionem in aqua calida non solvitur, nec aquam imbibit, ad tactum tamen resinosa sentitur, & digitis adpressa leviter adhæret. Id etiam accidit, si aqua calida ejus superficiei instillatur, & aliquantum ibi manet. Postquam semel in aqua calida emollita fuit, tardissime iterum rigescit, flexibilitatem servans per integram septimanam vel ultra, pro temperie aëris. Flammæ ignis admota accenditur, flagrat: flamma vividissima, non fumante, nec fuliginea, odore non ingrato. Sub deflagratione liquefcit, defluit, & si flamma extingvitur, instar balsamiliquidi persistit, & amplius non solidescit. Deflagrat lente, adeo ut segmentum crassitie duorum pollicum & longitudine duorum pedum per integrum nycthemeron flagret. In vase ferreo super ignis flammam collocata, diu nil demutata persistit, & fortem satis calorem patitur; sed si carbonibus candentibus imponitur, unde calor fortior, incipit pingve quoddam sudare, fuscescit, emollitur, & tandem subito funditur, oleum quoddam referens, penitusque liquida fit; sub qua facie persistit etiam ab igne remota, similis balsamo pingvi, nec postea solidescit, quamvis in frigore collocetur; hinc ignis flamma validius in hanc resinam agit, quam ignis clausus; ex utroque tamen vinculum ejus penitus dissolvitur, ut in balsamum abeat, postea in resinam elasticam nunquam renascitura. Non solvitur in aqua, neque in spiritu vini; sed si balnei calore diutius digeritur in oleo expresso, ex. gr. ol. nucum jugland. s. lini, vel in oleo stillat., ex. gr. ol. Terebinthinæ, perfecte dissolvitur; si vero solutio inspissatur, mollis & viscosa permanet, & elasticitatem non recuperat. In Spiritu vini camphora-

to solvitur secundum partem. Ab alcalinis & acidis aut non solvitur, aut solummodo alteratur. In olla Papini digesta, sive cum aqua, sive cum spiritu vini rectificato, nullo modo solvitur, verum persistit, & quasi subcornea fit. Sed in æthere vitrioli, bene præparato, perfectissime solvitur: solutione limpida & pellucida; & vero, quod notabile est, regeneratur in integrum, salva omni proprietate, etiam elasticitate; sic si solutio hæc aquæ frigidæ instillatur, generatur pellicula elastica in superficie aquæ; & si supra corpus quoddam solidum mittitur, superinduitur id mox tegmine elastico, ut egregie docet cel. MACQUER.

VIRTUS.

USUS: mechanicus; instrumenta ad clysmata, injectiones.

OBS. Truncus arboris, per corticem usque ad lignum incisus, succum fundit lacteum, qui, recenter collectus, & formis ex terra argillacea illinitus, spissescit, dum fumo spisso ex vegetabilibus & igni moderato exponitur, unde concrevit in formam corii, & augetur crassitudo pro numero stratorum succi, quæ ex integro reperuntur, ut primum adsiccescere occipiunt priora strata. Hæc denique cuncta coalescunt in unum corpus, quod debitam consistentiam acquirit, dum postremo supra ignem paullo validiorem siccat. Sub desiccatione varii characteres picturæque facile inscribi possunt. Corium, ex Resina elastica recenter paratum, lutescens est, sed ætate fuscescit, quod citius fit, si superficies cinere vel pulvere terræ adspargatur.

L I G N A.

567. AGALLOCHUM. LINN. *Mat. med.* 523.

RUMPH. *Amb.* 2. p. 29.*

Sinkoo. KÆMPF. *Aman.* 903.*

Kis-

Kiffina. KÆMPF. *l. c. t. 902. f. 2.*

Agallochum s. lignum Aloës. DAL. *Pharmac.*
347.*

Du Bois d' Aquila ou d' Aloës. DE LA LOU-
BERE *du Royaume de Siam, t. 1. p. 36.**

Du Bois d' Aloës ou Agallochum. GEOFFR.
*Mat. med. t. 2. p. 368.**

Pharm. ALOES (Agallochi veri) Lignum.

Locus. Siam, Tonquin, Cochinchina.

FORMA. Lignum non durum, in frustulis vix
spithamæis, utrinque planiusculis, obtusis, pro-
funde sulcato-excavatis, sæpe tenuiusculis, sub-
ponderosis, ex fusco & cinereo variegatis, niti-
diusculis, secamentis fragilibus, resinosis.

PROPR. Odor, dum fricatur, gratus, debi-
lior tamen; sapor gratus, balsamicus, leviter a-
maricans. *Masticatum* secamentum ligni inter-
dentes friabile, facile comminuitur, & ubi de-
glutitur, levis in faucibus remanet acrimonia,
cum siccitatis sensatione. Ignis flammæ admo-
tum subito accenditur, flagrat: flamma vivida,
luminosa, fumante, fuliginea. Sub deflagratio-
ne liquefcit resina fusca, ebullit, consumitur, &
spargit odorem gratum, balsamicum; remanen-
te carbone atro, inquinante. Lignum, vitri pa-
rieti affricatum, vestigia resinosa relinquit.

VIRTUS:

USUS. Suffimenta.

OBS. 1. Lignum Aloës nunquam occurrit in fru-
stis integris trunci s. ramorum, uti alia ligna, sed
semper in frustulis excisis & excavatis; etenim, prout
recte observarunt Auctores, sunt tantummodo frustula
resinosa, quæ e truncis arborum subemarcidis s. semimor-
tuis exciduntur, sparsim reperiunda, neque id sine diffi-
cultate. Maximi æstimatur, etiam in ipso solo natali,

ubi in domibus opulentiorum & magnatum usurpatur, præcipue ad suffimenta. Sæpe etiam in medicina adhibetur. Statuunt, illud eximium esse excitans, atque insimul alvum laxam restringere. Ego equidem ad suspicandum ducor, lignum hoc minime esse venenatum. Certe RUMPHIUS negat, arborem, ex qua desumitur, lactescere, & probabile vix est, gentes, per longissimum temporis decursum, illud lignum ut suffimentum adhibuisse in ædibus propriis, in conviviis, in conventibus publicis, sicubi pro venenato habuissent. Medici pristini vim hujus ligni excitantem universi laudarunt; dubito tamen fuisse quemquam, qui plus ligno Aloës confusus sit, quam WEDELIUS (*), dum dixit. *Nullum lignum est sub Sole, quantum quidem hucusque noscere est datum, quod hoc assequatur, nedum superet, viribus confortativis, ut, si arbor vitæ quædam statuenda est superesse, hæc, si non vera & genuina, tamen succedanea ipsique quam proxima, omni merito suo dici debeat.*

OBS. 2. In nostris officinis Lignum Aloës rarius obvenit. Specimen, quod descripsi, a cel. EDV. SANDIFORT accepi, qui illud in Hollandia comparavit. Inter primarias notas, quibus Lignum Aloës verum dignoscitur, referendum puto, quod vitro affricatum vestigia resinosa post se relinquit. Scilicet fortius fricandum, quoad frictio tarde procedat, ob vestigium scabrum. Hoc vestigium non abluitur aqua, saliva, oleo expresso, vel lixivio alcalino forti, sed duntaxat cum spiritu vini. Cum alcali fixo rubescit.

OBS. 3. De hoc ligno egit J. E. REINBOTH (**), & quidem compilando.

568.

(*) *Exercit. medico-philolog. decur. 8. p. 7.*

(**) *Dissert. de Agallocho, quæ recusa existat in VALENTINI Hist. Simplic. p. 591.*

568. ASPALATHUM. LINN. *Mat. m.* 524. DAL.

Pharm. 347. *

De l'Aspalathe. GEOFFR. *Mat. m. t. 2. p.* 378. "

Pharm. ASPALATHI Lignum.

Locus. India Orientalis.

FORMA. Lignum præcedenti simile, sed in frustis majoribus, dodrantalibus, utrinque planis, utrinque profunde sulcato-excavatis, ponderosis; obscure fuscum, subnebulosum, minus durum, venis sparsis, longitudinalibus, obscurioribus; secamenti nitidiusculis, subresinosus.

PROPR. Odor vix ullus, etiamsi fricetur; *sapor* debilis, subaromaticus. *Masticata* secamenta difficiliter comminuuntur. Ignis flammæ admotum lignum accenditur, difficiliter flagrat, a flamma remotum extingvitur, fumat, odore ligni semiputridi accensi. Sub deflagratione liquescit resina fusca, sed in longe minore quantitate, quam in præcedente.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Etiamsi hoc lignum in Europa non est officinale, tamen, quoniam nonnisi obscure adhuc cognitum est, & haberi vix potest genuinum, supervacaneum non duxi illud breviter describere, postquam mihi contigit specimen quoddam hujus ligni Aspalathi veri e Manilla nancisci, & quidem ope cl. C. H. WÄNMAN, qui illud a Pharmacopœo ejus loci acceperat. Tantam similitudinem habet cum ligno Aloës vero, ut facile seduceret, & probabile est, illud pari modo e truncis semiputridis excidi. Sed tamen ab eo differt odore non fragrante, fumo minime grato, & frustulis majoribus, in quibus occurrit; præterea magis ponderosum est, color ille obscure fuscus magis æqualis, & si vitri parieti fortiter affricatur, vestigia resinosa non relinquit.

Sic inter bina hæc ligna exstans est discrepantia, & desideratur in ligno Aspalatho omne id quod nobile est in ligno Aloës.

569. SANTALUM rubrum. DAL. *Pharmac.* 345.*
RUMPH. *Amb.* 2. p. 47.* GEOFFR. *Mat. m. t.*
2. p. 417.*

Chum-maraum. BROWN. *Phil. transact.* vol.
23. p. 1057.

Santalum rubrum quibusdam, arbor orientalis Ponnæ facie. PETIV. *Mus.* n. 679. p. 60.
Pharm. SANTALI RUBRI Lignum.

Locus. Java, Coromandel, circa Paliacatto, Caliatorium, in montibus. *Arbor.*

FORMA. Lignum solidum, pulchre rubrum, in frustis majoribus, extus fuscis, ponderosum, subsonorum; longitudinaliter fissum: fissura undulata; post sectionem transversalem nitidiusculum, nebulosum, fasciis longitudinalibus.

PROPR. Odor debilis; sapor debilis, subadstringens; inter *masticandum* saliva rubra evadit.

VIRTUS: restringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum pulchre rubrum; vitriolo martis obscurascit.

OBS. 2. Lignum Santalum rubrum est medullaris pars arboris, ut observat HERB. DE JAGER (*); qui insimul demonstrat, Lignum Calceaturicum nequicquam differre a Santalo rubro vero.

R A D I C E S.

570. CALUMBA. REDI *Experim. natur.* p. 142.
Pharm. CALUMBÆ (Columbæ) Radix.

Lo-

(*) *Epist. ad RUMPHIUM, in VALENTINI Simplic. p. 406.*

Locus. Habitat in continente Asiæ exadversus Ceylonam.

FORMA. *sicc.* Radix secta in taleolas, orbiculatas vel in medio fissas, pollicares, tectas cortice perquam rugoso, crassiusculo, brunneo; *parenchymate* solidiusculo; post sectionem transversalem notato disco centrali amplo, subfuscescente, picto striis parallelis fuscis, & punctis luteis, recavis, subcontiguis, per series longitudinales & parallelas dispositis, in junioribus radicibus grandioribus, in adultis vero & magis compactis longe minoribus, parvis; annulo corticali pallido, sublutescente, æquali.

PROPR. *Odor* aromaticus, debilior, non ingratus; *sapor* amaricans, acriusculus; *masticata* radix emollitur, solvitur fere, saliva sublutescente, leniter mordet in lingua & faucibus, cum amaritie quadam subinhærente.

VIRTUS:

USUS:

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubro-lutescens, odore debili, sapore amaro; ex addito vitriolo martis non fuscescit, rubescit tamen saturatius.

OBS. 2. Calumba inter recentiora numeranda est officinalia, quorum virtus & usus ulteriori experientia eruendi sunt. Cl. TH. PERCIVAL (*) experimenta instituit cum hac radice, ex quibus didicit, illam minus resistere putredini, quam Chinchinæ corticem, sed tamen bilis putridam corruptionem cito corrigere. Observavit etiam, pulsum non accelerari ab usu hujus radice. Hinc bonam judicat in diarrhæa, dysenteria, cholera, & phthisi pulmonali, quod etiam expertus loquitur. Generatim laudat hanc radicem, ut egregium roborans, antisepticum, sedativum & antemeticum. In
cho.

(*) *Essays medical and experimental, &c. vol. 2. p. 3. seq.*

cholera utilissime illam a drachma ꝑ ad 2, omni tri-
vel quadrihorio, exhibet, & de prægressio evacuante
scrupulosus non est; sed in colica biliosa Ipecacuan-
ham præmittit. In febris biliosis, hujus radice gr.
15, cum anatica portione Tartari vitriolati, omni tri-
horio dedit, unde putrida ventriculi saburra correcta
fuit, & salutaris diarrhœa sæpe excitata.

571. CHYNLEN. EKEBERG in *Litteris Mscr.*

Pharm. CHYNLEN Radix.

Locus. China.

FORMA. *sicc.* Radix cylindrica, subtoruloso-
flexuosa, crassitie culmi fecalini, sæpe pennæ an-
serinæ, in frustulis pollicaribus vel ultra, extus
rugosa, subsquamata, luteo-rubra, sæpe setis
subulatis frequentibus exasperata, fragilis; *paren-*
cymate colore aureo-luteo, post sectionem trans-
versalem substellato.

PROPR. Odor nullus; *sapor* amarissimus, in-
hærens; *masticata* comminuitur, saliva luteo-
crocea.

VIRTUS: stomachica, subemetica.

USUS. Colica frigida.

OBS. 1. *Infusum* aquosum luteum, amarissimum;
cum vitriolo martis rubescit, alioqui non demutatur.

OBS. 2. E Cantona Chinæ hanc radicem adduxit cl.
CAR. GUST. EKEBERG, quod eam ibi vidisset magni esse,
tanquam eximium stomachicum, & quamplurimo ve-
nire. Chineses infundere istam solent in vino, & coch-
learia pauca haurire in colica, indigestione & aliis ejus-
modi affectibus. Ego aliquoties infusum hoc adhibui,
& quidem cum emolumento, sed deprehendi, id non-
nunquam emesin movere, subsequente tamen euphoria.

I N D E X I.

Generum.

- Acanthus. pag. 550.
Acer. 827.
Achillea. 691, 693.
Aconitum. 481, 484.
Acorus. 273.
Actæa. 450.
Adiantum. 849, 850.
Æthusa. 197.
Agallochum. 902.
Agaricus. 864 - 867.
Agrimonia. 386.
Ajuga. 499.
Alcea. 587.
Alchemilla. 74.
Allium. 253 - 262.
Aloë. 271.
Althæa. 585.
Ammoniacum. 889.
Amomum. 1 - 4.
Amygdalus. 409, 413.
Amyris. 294, 296.
Anacardium. 347.
Anacardium. 886.
Anchusa. 79, 80.
Andropogon. 823, 824.
Anemone. 488 - 491.
Anethum. 224, 226.
Angelica. 204.
Anthemis. 694 - 697.
Antirrhinum. 545.
Apium. 233, 235.
Aquilegia. 484.
Arbutus. 362.
Arctium. 652.
Areca. 880.
Aristolochia. 715 - 719.
Arnica. 682.
Artemisia. 665 - 674.
Arum. 721.
Asarum. 380.
Asclepias. 172.
Aspalathum. 905.
Asparagus. 266.
Asperula. 61.
Asplenium. 842 - 844.
Astragalus. 620.
Athamantia. 196.
Atriplex. 825.
Atropa. 126, 127.
Avena. 58.
Bdellium. 894.
Bellis. 686.
Berberis. 276.
Beta. 178, 179.
Betonica. 524.
Betula. 728.
Bixa. 465.
Boletus. 860, 862.
Borago. 86.
Brassica. 566 - 579.
Bryonia. 785.
Bubon. 208, 209.
Buxus. 732.
Cæsalpinia. 343.
Calamus. 274.
Calendula. 704.
Cal-

Index I.

<p>Calla. 724.
 Calumba. 906.
 Cambogia. 461.
 Camphorosma. 74.
 Cannabis. 797.
 Caoutchouc. 900.
 Capparis. 449.
 Capsicum. 142.
 Caranna. 890.
 Cardamine. 560.
 Carduus. 654.
 Carlina. 659.
 Carthamus. 660.
 Carum. 228.
 Caryophyllus. 472.
 Cassia. 337, 339.
 Cassine. 238.
 Centaurea, 699, 701.
 Ceratonia. 836.
 Chærophyllyum. 219.
 Cheiranthus. 564.
 Chelidonium. 451.
 Chenopodium. 174-177.
 Chrysanthemum. 686.
 Chynlen. 908.
 Cicer. 614.
 Cichorium. 649, 650.
 Cicuta. 212.
 Cinchona. 104.
 Cissampelos. 813.
 Cistus. 476.
 Citrus. 630-636.
 Clavaria. 868.
 Clematis. 492.
 Cochlearia. 556, 558.</p> | <p>Coffea. 111.
 Colchicum. 289, 292.
 Conium. 192.
 Convallaria. 268, 270.
 Convolvulus. 95-99.
 Copaifera. 357.
 Copalifera. 896.
 Cordia. 148.
 Coriandrum. 214.
 Coris. 115.
 Corylus. 747.
 Costus. 7.
 Crocus. 35.
 Croton. 760-769.
 Cucumis. 782, 784.
 Cucurbita. 777-779.
 Cuminum. 210.
 Cupressus. 759.
 Curcuma. 5.
 Cuscuta. 76.
 Cyclamen. 90.
 Cynara. 655, 657.
 Cynoglossum. 82.
 Cynomorium. 726.
 Cyperus. 42.
 Cytinus. 720.
 Daphne. 303, 306.
 Datura. 120, 122.
 Daucus. 190.
 Delphinium. 479, 480.
 Dianthus. 372.
 Dictamnus. 348.
 Dolichos. 605, 606.
 Doronicum. 685.</p> |
|---|---|

Dor-

Index I.

- Dorstenia. 73.
Dracocephalum. 539.
Drosera. 251.

Epidendrum. 714.
Equisetum. 841.
Ervum. 613.
Eryngium. 188.
Erysimum. 561 - 564.
Euphorbia. 388, 390.
Euphrasia. 543.

Fagara. 71.
Fagus. 745, 746.
Ferula. 198.
Festuca. 47.
Ficus. 837.
Fragaria. 436.
Fraxinus. 831, 832.
Fumaria. 593.

Galium. 62.
Genista. 596, 598.
Gentiana. 185 - 187.
Geum. 445, 447.
Glecoma. 521.
Glycyrrhiza. 615.
Gnaphalium. 676.
Gossypium. 590.
Gratiola. 24.
Guajacum. 345.
Guilandina. 344.

Hæmatoxylon. 351.
Hedera. 159.
Helianthus. 698.

Helleborus. 496, 497.
Herniaria. 173.
Hibiscus. 591.
Hordeum. 55.
Humulus. 799.
Hymenæa. 342.
Hyoscyamus. 123.
Hypericum. 640.
Hyssopus. 509.

Jasminum. 10.
Jatropha. 774.
Ilex. 77.
Illicium. 487.
Imperatoria. 220.
Indigofera. 617.
Inula. 681.
Iris. 38 - 41.
Isatis. 583.
Juglans. 743.
Juniperus. 809 - 813.

Lactuca. 646.
Lamium. 523.
Laserpitium. 201.
Lathyrus. 611.
Lavandula. 512.
Laurus. 314 - 327.
Ledum. 360.
Leontodon. 647.
Leonurus. 527.
Lepidium. 552.
Lichen. 855 - 859.
Ligusticum. 202.
Lilium. 263.
Linnæa. 548.

Index I.

- Linum. 248, 249.
Liquidambar. 749.
Lonicera. 101, 104.
Lycoperdon. 871, 873.
Lycopodium. 851, 853.
Lyfimachia. 92.
Lythrum. 384.
Malva. 588.
Maranta. 7.
Marrubium. 526.
Matricaria. 687, 689.
Melaleuca. 639.
Melissa. 537.
Menispermum. 807.
Mentha. 513 - 520.
Menyanthes. 90.
Mercurialis. 806.
Melpilus. 417.
Mimosa. 828, 831.
Mirabilis. 99.
Momordica. 775.
Morus. 734.
Myrica. 790.
Myristica. 882.
Myrrha. 892.
Myrtus. 394 - 396.
Nepeta. 510.
Nicotiana. 117.
Nigella. 486.
Nymphæa. 463.
Ocimum. 540.
Olea. 11.
Ononis. 598.
Orchis. 711, 713.
Origanum. 529 - 532.
Oryza. 278.
Oxalis. 376.
Pæonia. 477.
Palma. 881.
Papaver. 452, 460.
Parietaria. 824.
Paris. 311.
Parnassia. 246.
Pastinaca. 222, 223.
Penæa. 68.
Peruifera. 887.
Peucedanum. 197.
Peziza. 870.
Phallus. 869, 870.
Phaseolus. 601 - 604.
Phellandrium. 211.
Philadelphus. 393.
Phoenix. 877.
Phytalis. 130.
Pimpinella. 229, 231.
Pinus. 750 - 758.
Piper. 26, 28.
Pistacia. 791 - 793.
Pisum. 608.
Plantago. 69, 71.
Poinciana. 341.
Polygala. 595.
Polygonum. 307 - 311.
Polypodium. 844, 845.
Polytrichum. 854.
Populus. 804.
Portulaca. 382.
Potentilla. 440, 442.

Po-

Index I.

<p>Poterium, 736.
 Primula, 38.
 Prunella, 541.
 Prunus, 399-407.
 Pulmonaria, 83.
 Punicæ, 397.
 Pyrola, 363.
 Pyrus, 417-421.
 Quassia, 353-355.
 Quercus, 738-741.
 Rackasira, 839.
 Ranunculus, 494.
 Raphanus, 582.
 Refeda, 337.
 Rhamnus, 148-151.
 Rheum, 328, 330.
 Rhodiola, 805.
 Rhus, 237.
 Ribes, 152-157.
 Ricinus, 771.
 Rosa, 426-431.
 Rosmarinus, 20.
 Rubia, 64.
 Rubus, 432-435.
 Rumex, 280-288.
 Ruscus, 816, 817.
 Ruta, 349.
 Saccharum, 43.
 Sagapenum, 895.
 Salicornia, 8.
 Salix, 787.
 Salfola, 181.
 Salvia, 22, 24.
 Sambucus, 240, 242.</p> | <p>Sanicula, 188.
 Santalum, 298.
 Santalum, 906.
 Santolina, 661.
 Saponaria, 369.
 Satureja, 507, 508.
 Saxifraga, 367.
 Scabiola, 59, 60.
 Scandix, 215, 217.
 Scilla, 264.
 Scorzonera, 644.
 Scrophularia, 546.
 Secale, 48.
 Sedum, 373-375.
 Sego, 375.
 Sempervivum, 392.
 Sinapis, 579.
 Sifon, 208.
 Sifymbrium, 561.
 Sium, 206.
 Similax, 801-803.
 Solanum, 130-140.
 Solidago, 680.
 Sorbus, 415, 416.
 Spigelia, 93.
 Spinacia, 796.
 Spiræa, 422, 424.
 Statice, 247.
 Strychnos, 144-147.
 Stryax, 364.
 Symphytum, 84.
 Tamarindus, 34.
 Tamarix, 245.
 Tanacetum, 662, 664.</p> |
|--|--|

Index I.

Teucrium. 500-506.	Ulmus. 182, 184.
Thea. 469, 471.	Urtica. 733.
Theobroma. 626.	Vaccinium. 299-302.
Thlaspi. 554, 555.	Valeriana. 30-33.
Thymus. 534, 536.	Veratrum. 818-822.
Tilia. 467.	Verbascum. 115.
Toluifera. 350.	Veronica. 17-19.
Tordylium. 189.	Vicia. 611.
Tormentilla. 443.	Vinca. 170.
Tragopogon. 643.	Viola. 705-710.
Trapa. 72.	Viscum. 788.
Trifolium. 622, 623.	Vitex. 550.
Trigonella. 624.	Vitis. 160, 170.
Triticum. 49, 54.	Winterania. 381.
Tropæolum. 293.	
Tussilago. 677, 679.	

INDEX II.

Officinalium & Culinarium.

- A**belmoschus. 591.
 Abies. 758.
 Abrotanum. 665.
 Absinthium ponticum. 668.
 - - - vulgare. 669.
 Acacia nostras. 408.
 Acer. 827.
 Acetosa. 286.
 - - - rotundifolia. 288.
 Acetosella. 376.
 Acerum. 160.
 Aconitum. 481.
 Acorus palustris. 39.
 Actæa. 450.
 Adiantum. 850.
 - - - aureum. 854.
 Agallochum verum. 903.
 Agaricus delicosus. 865.
 - - - optimus. 861.
 - - - præparatus. 862.
 Agnus castus. 550.
 Agrimonia. 386.
 Alkana. 80.
 Alchemilla. 75.
 Alkekengi. 130.
 Alliaria. 564.
 Allium. 254.
 Aloës lignum. 903.
 - - - succus. 271.
 Althæa. 585.
 Ammi verum. 208.
 Ammoniacum. 889.
 Amygdala dulcis. 409.
 - - - amara. 410.
 Amylum. 49.
 Anacampseros. 374.
 Anacardium occident. 347.
 - - - orientale. 886.
 Anethum. 224.
 Angelica fativa. 204.
 - - - fylvestris. 206.
 Anime. 342.
 Anisum. 232.
 - - - stellatum. 487.
 Anserina. 440.
 Anthophyllus. 472.
 Anthora. 484.
 Anthos. 20.
 Apium. 235.
 Aquilegia. 485.
 Arabicum gummi. 828.
 Aristolochia fabacea. 593.
 - - - longa. 718.
 - - - rotunda. 718.
 - - - trilobata. 715.
 - - - vulgaris. 719.
 Armeniaca. 407.
 Armoracia. 558.
 Arnica. 682.
 Artemisia rubra. 671.
 Arum. 721.
 Asarum. 380.
 Aspalathum. 905.

Index II.

<p>Asparagus. 266.
 Asfa tœtida. 198.
 Atriplex sativa. 825.
 - - - sylvestris. 175.
 Avellana. 748.
 Avena. 58.
 Aurantium. 636.
 Auricula Judæ. 871.
 Balauftiorum flores. 397.
 Balsamita. 664.
 Barba hirci. 643.
 - - - caprina. 868.
 Barbarea. 563.
 Bardana. 652.
 Basilicum. 540.
 Bdellium. 894.
 Beccabunga. 19.
 Bedeguar. 429.
 Behen oleum. 344.
 - - - rubrum. 248.
 Belladonna. 127.
 Bellis minor. 686.
 - - - pratensis. 687.
 Benzoë. 760.
 Berberis. 277.
 Bergamot. 639.
 Beta alba. 179.
 - - - rubra. 178.
 Betonica. 524.
 Betula. 728.
 Bistorta. 308.
 Bonus Henricus. 174.
 Borago. 86.
 Botrys. 176.</p> | <p>Bovista. 873.
 Branca urfi. 551.
 Brasilianum lignum. 343.
 Brassica alba. 568.
 - - - Botrytis. 572.
 - - - Brocoli. 574.
 - - - gongylodes. 578.
 - - - rubra. 571.
 - - - sabauda. 570.
 - - - sabellica. 575.
 - - - sectilis. 576.
 Britannica radix. 283.
 Bryonia. 785.
 Buglossa. 79.
 Burla pastoris. 555.
 Buxus. 732.
 Cacao. 626.
 Caffé. III.
 Cajeput. 639.
 Calamus vulgaris. 274.
 Calendula. 704.
 Calla palustris. 724.
 Calumba. 906.
 Cambogia. 461.
 Campefcantum lign. 351.
 Camphora. 318.
 Camphorata. 74.
 Canadense balsam. 750.
 Canella alba. 381.
 Cannabis. 797.
 Capillus veneris. 850.
 Capparis. 449.
 Caprifolium. 104.
 Caranna. 890.
 - - - nigra. 891.</p> |
|--|--|

Index II.

<p>Cardamomum minus. 3.
 Cardiaca. 528.
 Cardopatia. 659.
 Cardunculus. 657.
 Carduus benedictus. 701.
 - - - Mariæ. 654.
 Caricæ pingves. 837.
 Carlina. 659.
 Carthamus. 660.
 Caryophyllata. 445.
 Caryophyllus aromat. 472.
 Carvi. 228.
 Cascarilla. 765.
 Cassia caryophyllata. 395.
 - - - Fistula. 339.
 - - - lignea. 318.
 Castanea. 745.
 Cataputia minor. 390.
 Catechu. 880.
 Centaurium minus. 186.
 Centumnodia. 310.
 Cepa. 256.
 - - - ascalonica. 258.
 - - - oleracea. 259.
 - - - scetilis. 262.
 Cerasus autumnalis. 403.
 - - - nigra. 402.
 - - - rubra. 402.
 Cerefolium. 217.
 - - - hispanicum. 215.
 Ceterach. 842.
 Chamædrys. 506.
 Chamæmorus. 435.
 Chamæpitys. 500.
 Chamomilla nostras. 689.</p> | <p>- - - romana. 694.
 Champignon. 864.
 Chanterelle. 866.
 Cheiri. 565.
 Chelidonium majus. 451.
 - - - minus. 494.
 Chenopodium anthelmin-
 thicum. 177.
 China. 803.
 Chinchina. 105.
 Chynlen. 908.
 Cicer. 614.
 Cichorium. 650.
 Cicuta aquatica. 212.
 Cicutaria. 219.
 Cina. 666.
 Cinnamomum indic. 316.
 - - - verum. 314.
 Citrullus. 779.
 Citrus. 630.
 Cocculi indici. 808.
 Coccumgnidium. 306.
 Cochlearia. 556.
 Colchicum. 289.
 Colocynthis. 780.
 Colubrinum lignum. 147.
 Columbo. 906.
 Conium. 193.
 Consolida major. 85.
 - - - media. 499.
 - - - regalis. 479.
 Contrajerva. 73.
 Copaiva. 357.
 Copal. 896.
 Coriandrum. 214.</p> |
|---|--|

Index II.

<p> <i>Coris.</i> 115.
 <i>Corylus.</i> 748.
 <i>Costus arabicus.</i> 8.
 <i>Cotula scerida.</i> 696.
 <i>Crepitus lupi.</i> 873.
 <i>Crocus.</i> 36.
 <i>Cubeba.</i> 28.
 <i>Cucumis.</i> 784.
 <i>Cucurbita.</i> 778.
 <i>Culilavan.</i> 326.
 <i>Cupressus.</i> 760.
 <i>Curcuma.</i> 6.
 <i>Cuscuta.</i> 76.
 <i>Cyanus.</i> 700.
 <i>Cyclamen.</i> 90.
 <i>Cydonia.</i> 421.
 <i>Cyminum.</i> 211.
 <i>Cynara.</i> 656.
 <i>Cynoglossum.</i> 82.
 <i>Cynosbatus.</i> 429.
 <i>Cyperus longus.</i> 42.
 - - - rotundus. 43.

 <i>Dactylus.</i> 877.
 <i>Datura.</i> 123.
 <i>Daucus creticus.</i> 196.
 - - - sativus. 190.
 <i>Dictamnus albus.</i> 348.
 - - - creticus. 529.
 <i>Dolichos urens.</i> 605.
 <i>Doronicum.</i> 685.
 <i>Draconis sanguis.</i> 274.
 <i>Dracunculus.</i> 674.
 <i>Dulcamara.</i> 130. </p> | <p> <i>Ebulus.</i> 240.
 <i>Elaterium.</i> 775.
 <i>Elemi.</i> 294.
 <i>Endivia.</i> 651.
 <i>Enula.</i> 681.
 <i>Epirhymum.</i> 77.
 <i>Equisetum.</i> 841.
 <i>Eruca.</i> 579.
 <i>Eryngium.</i> 188.
 <i>Erysimum.</i> 562.
 <i>Esula.</i> 390.
 <i>Euphorbii gummi.</i> 388.
 <i>Euphrasia.</i> 543.

 <i>Faba.</i> 611.
 - - - <i>S. Ignatii.</i> 146.
 <i>Fagopyrum.</i> 311.
 <i>Fagus.</i> 746.
 <i>Farfara.</i> 677.
 <i>Filipendula.</i> 422.
 <i>Filix.</i> 845.
 <i>Flammula Jovis.</i> 492.
 <i>Fœniculum.</i> 226.
 <i>Fœnum græcum.</i> 624.
 <i>Fragaria.</i> 437.
 <i>Frangula.</i> 150.
 <i>Fraxinus.</i> 831.
 <i>Fumaria.</i> 594.
 <i>Fungus melitensis.</i> 726.

 <i>Galanga.</i> 7.
 <i>Galbanum.</i> 209.
 <i>Galla turcica.</i> 739.
 <i>Gallium.</i> 62.
 <i>Genista.</i> 598. </p> |
|---|--|

Gen-

Index II.

- Gentiana alba. 201.
 - - - rubra. 185.
 Gentianella. 187.
 Geum rivale. 447.
 Glans terræ. 611.
 Gnaphalium. 676.
 Gossypium. 590.
 Gramen. 54.
 Grana avenionensia. 151.
 Granatus. 397.
 Gratiola. 24.
 Grossularia. 157.
 Gvajacum. 345.
 Gutta gummi. 461.
 Hedera arborea. 159.
 - - - terrestris. 521.
 Helianthus tuberosus. 699.
 Helleborus albus. 818.
 - - - foetidus. 497.
 - - - niger. 496.
 Hepatica alba. 246.
 - - - nobilis. 488.
 Herba britannica. 283.
 Hermodactylus. 292.
 Herniaria. 174.
 Hirundinaria. 172.
 Hordeum. 55.
 Horminum. 24.
 Hyoscyamus. 123.
 Hypericum. 640.
 Hypocistis. 720.
 Hyssopus. 509.
 Jalapa. 100.
 Japonica terra. 880.
- Jasminum. 10.
 Ignatii faba. 146.
 Imperatoria. 220.
 Indigo. 617.
 Ipecacuanha. 102.
 - - - alba. 710.
 Iris florentina. 39.
 - - - nostras. 38.
 - - - violacea. 41.
 Ifatis. 583.
 Juglans. 743.
 Jujuba. 151.
 Juniperus. 809.
 Lacca. 769.
 Lacmus. 767.
 Lactuca. 646.
 Ladanum. 476.
 Lamium album. 523.
 Lapathum acutum. 285.
 Lavandula. 512.
 Laurocerasus. 399.
 Laurus. 323.
 Lens. 613.
 Lentiscus. 794.
 Levisticum. 202.
 Libidibi. 341.
 Lilium album. 263.
 - - - convallium. 269.
 Limonium. 635.
 Linaria. 545.
 Linnæa. 548.
 Linum catharticum. 249.
 - - - fativum. 248.
 Liquiritia. 615.

Index II.

<p> <i>Locusta.</i> 33.
 <i>Lupulus.</i> 800.
 <i>Luteola.</i> 388.
 <i>Macis.</i> 882.
 <i>Majorana.</i> 532.
 <i>Malabathrum.</i> 316.
 <i>Malicorium.</i> 397.
 <i>Malva arborea.</i> 587.
 - - - <i>vulgaris.</i> 588.
 <i>Malta.</i> 55, 56.
 <i>Mandragora.</i> 126.
 <i>Mangold.</i> 179.
 <i>Manna.</i> 833.
 <i>Mannæ grana.</i> 47.
 <i>Marrubium album.</i> 526.
 <i>Marum verum.</i> 502.
 <i>Mastix.</i> 794.
 <i>Matricaria.</i> 688.
 <i>Matrifylva.</i> 61.
 <i>Mecca balsamum.</i> 296.
 <i>Mechoacanna.</i> 99.
 <i>Melilotus.</i> 622.
 <i>Melissa citrina.</i> 537.
 - - - <i>turcica.</i> 539.
 <i>Melitensis fungus.</i> 726.
 <i>Melo.</i> 783.
 <i>Melongena.</i> 138.
 <i>Mentha balsamina.</i> 520.
 - - - <i>crispa.</i> 513.
 - - - <i>longifolia.</i> 515.
 - - - <i>piperitis.</i> 516.
 <i>Mercurialis.</i> 806.
 <i>Mespilus.</i> 417.
 <i>Meum.</i> 197.
 <i>Mezereum.</i> 303. </p> | <p> <i>Millefolium.</i> 693.
 <i>Morus diaboli.</i> 59.
 <i>Morus.</i> 735.
 <i>Moschata nux.</i> 882.
 <i>Moscovitic. oleum.</i> 731.
 <i>Mouceron.</i> 867.
 <i>Moxa.</i> 672.
 <i>Muscus clavatus.</i> 351.
 - - - <i>erectus.</i> 854.
 - - - <i>islandicus.</i> 855.
 <i>Myristica.</i> 882.
 <i>Myrrha rubra.</i> 892.
 <i>Myrtillus.</i> 299.
 <i>Myrtus.</i> 394.
 - - - <i>brabantica.</i> 790.
 <i>Napha.</i> 636.
 <i>Napobrassica.</i> 577.
 <i>Napus.</i> 566.
 <i>Nardi spica.</i> 824.
 <i>Nasturtium aquaticum.</i> 560.
 - - - <i>crispum.</i> 553.
 - - - <i>hortense.</i> 452.
 - - - <i>indicum.</i> 293.
 <i>Nepeta.</i> 510.
 <i>Nephriticum lignum.</i> 344.
 <i>Nicotiana.</i> 117.
 <i>Nigella.</i> 486.
 <i>Nummularia.</i> 92.
 <i>Nux aquatica.</i> 72.
 - - - <i>moschata.</i> 882.
 - - - <i>vomica.</i> 144.
 <i>Nymphæa.</i> 463.
 <i>Olibanum.</i> 812.
 <i>Oliva.</i> 11.
 <i>Ononis.</i> 599. </p> |
|---|---|

Index II.

- Opium. 453.
 Opoponax. 223.
 Origanum creticum. 530.
 - - - vulgare. 531.
 Orleana. 466.
 Oryza. 279.
 Oxycoccos. 302.
 Padus. 401.
 Pæonia. 477.
 Palmæ oleum liquidum. 771.
 - - - sebaceum. 881.
 Panis. 48, 49.
 Papaver. 453.
 - - - Rhæas. 460.
 Paradisi grana. 4.
 Pareira brava. 815.
 Parietaria. 824.
 Paris. 311.
 Passulæ corinthiacæ. 170.
 - - - majores. 160.
 Pastinaca. 222.
 Patientia. 280.
 Pavanæ lignum. 769.
 Pentaphyllum. 442.
 Pepo. 777.
 Peragua. 238.
 Persica. 413.
 Persicaria. 308.
 Peruvianum balsam. 888.
 Peruvianus cortex. 105.
 Petasites. 679.
 Petroselinum. 233.
 - - - macedonicum. 209.
 Peucedanum. 198.
 Phallus esculentus. 869.
- - - Mitra. 870.
 Phaseolus. 601.
 - - - floralis. 602.
 - - - nanus. 604.
 - - - saccharatus. 603.
 Phellandrium. 211.
 Philadelphus. 393.
 Phu. 31.
 Pichurim. 327.
 Pimpinella alba. 229.
 - - - italica. 737.
 - - - nigra. 231.
 Pinus. 753.
 Piper album, nigrum. 27.
 - - - jamaicense. 396.
 - - - indicum. 142.
 - - - longum. 28.
 Pisum. 608.
 Pistacia. 791.
 Plantago. 69.
 Polium creticum. 502.
 Polypodium. 844.
 Pomum borsdorffian. 418.
 - - - renetium. 418.
 Populus. 804.
 Porrum. 253.
 Portulaca. 382.
 Potatoë. 132.
 Primula veris. 88.
 Pruna brignolensia. 405.
 - - - Catharinæ. 405.
 - - - damascena. 405.
 - - - gallica. 405.
 Prunella. 541.
 Pruneola. 405.

Index II.

<p> <i>Pfyllium.</i> 71.
 <i>Ptarmica.</i> 691.
 <i>Pulegium.</i> 518.
 <i>Pulmonaria.</i> 83.
 - - - <i>arborea.</i> 859.
 <i>Pulsatilla nigricans.</i> 489.
 <i>Pyrethrum verum.</i> 697.
 <i>Pyrola.</i> 364.
 <i>Pyrus.</i> 419.

 <i>Quassia.</i> 353.
 <i>Quercus.</i> 741.

 <i>Rackasira balsamum.</i> 889.
 <i>Radix omnia sanans.</i> 808.
 <i>Ranunculus albus.</i> 491.
 <i>Rapa.</i> 567.
 <i>Raphanus.</i> 582.
 - - - <i>niger.</i> 582.
 - - - <i>rusticanus.</i> 558.
 <i>Resina elastica.</i> 900.
 <i>Rhabarbarum verum.</i> 330.
 - - - <i>monachor.</i> 282.
 <i>Rhaponticum.</i> 328.
 <i>Rheum.</i> 330.
 <i>Rhodia.</i> 805.
 <i>Rhodium.</i> 597.
 <i>Rhoeas.</i> 460.
 <i>Ribes nigrum.</i> 154.
 - - - <i>rubrum.</i> 152.
 <i>Ricinus vulgaris.</i> 771.
 - - - <i>major.</i> 774.
 <i>Roccella.</i> 860.
 <i>Rosa alba.</i> 431.
 - - - <i>damaſcena.</i> 426.
 - - - <i>rubra.</i> 428.
 - - - <i>fylveſtris.</i> 429. </p> | <p> <i>Rosmarinus.</i> 20.
 - - - <i>fylveſtris.</i> 360.
 <i>Ros folis.</i> 251.
 <i>Rubia tinctorum.</i> 64.
 <i>Rubus arcticus.</i> 434.
 - - - <i>idæus.</i> 432.
 <i>Ruscus.</i> 817.
 <i>Ruta hortensis.</i> 349.
 - - - <i>muraria.</i> 844.

 <i>Sabadilla.</i> 822.
 <i>Sabina.</i> 814.
 <i>Saccharum.</i> 43.
 <i>Sagapenum.</i> 895.
 <i>Sagu.</i> 875.
 <i>Salep.</i> 711.
 <i>Salicaria.</i> 384.
 <i>Salicornia.</i> 8.
 <i>Salix.</i> 787.
 <i>Salvia.</i> 22.
 <i>Sambucus.</i> 242.
 <i>Sancti Ignatii faba.</i> 146.
 <i>Sanctum lignum.</i> 299.
 <i>Sandaraca.</i> 811.
 <i>Sangvis draconis.</i> 274.
 <i>Sanicula.</i> 189.
 <i>Santalum.</i> 299.
 - - - <i>rubrum.</i> 906.
 <i>Santolina.</i> 661.
 <i>Santonium.</i> 666.
 <i>Sapo.</i> II.
 <i>Saponaria.</i> 369.
 <i>Sarcocolla.</i> 68.
 <i>Sarsaparilla.</i> 801.
 <i>Sassafras.</i> 325. </p> |
|---|---|

Index II.

<p>Satureja. 507.
 Satyrium. 713.
 Saxifraga alba. 367.
 - - - rubra. 422.
 Scabiosa. 60.
 Scammonium. 96.
 Scilla. 265.
 Schœnanthus. 823.
 Schœnoprasum. 261.
 Scolopendrium. 842.
 Scordium. 504.
 Scorodoprasum. 257.
 Scorzonera. 644.
 Scrophularia fœtida. 547.
 Sebesten. 148.
 Secale. 48.
 Sedum minus. 375.
 Sempervivum. 392.
 Senega. 595.
 Senegal gummi. 831.
 Senna. 337.
 Serpentaria virginiana. 716.
 Serpyllum. 534.
 Sefeli creticum. 189.
 Sigillum Salomonis. 270.
 Siler montanum. 202.
 Siliqua dulcis. 836.
 Simarouba. 355.
 Sinapi. 579.
 Sifarum. 206.
 Soja. 606.
 Solanum. 140.
 - - - tuberosum. 132.
 Soldanella. 98.
 Sophia. 561.</p> | <p>Sorbus aucuparia. 415.
 - - - domestica. 416.
 Souda. 181.
 Spica celtica. 32.
 - - - nardi. 824.
 Spigelia. 94.
 Spina cervina. 148.
 Spinacia. 796.
 Spiritus vini. 160.
 Staphisagria. 480.
 Stœchas citrina. 676.
 Storax vulgaris. 365.
 - - - liquida. 750.
 Stramonium. 120.
 Suber. 738.
 Sumach. 237.

 Tabacum. 117.
 Tacamahacæ gummi. 71.
 - - - in testa. 72.
 Tamarindus. 34.
 Tamariscus. 245.
 Tanacetum. 662.
 Taraxacum. 647.
 Tartarus. 160.
 Telephium. 373.
 Terebinthina argenteraten-
 sis. 752.
 - - - communis. 754.
 - - - cypria. 792.
 - - - veneta. 752.
 Terra Catechu. 880.
 - - - japonica. 880.
 Thea bohea. 469.
 - - - viridis. 471.</p> |
|--|---|

Thlaspi.

Index II.

- Thlaspi. 554.
Thymus creticus. 508.
- - - vulgaris. 536.
Tilia. 467.
Tilli grana. 768.
Tolu. 350.
Tormentilla. 444.
Tragacantha. 620.
Trichomanes. 843.
Trifolium album. 623.
- - - aquaticum. 90.
- - - fibrinum. 90.
Triticum. 49.
Tuber. 871.
Tunica. 372.
Turpethum. 97.
Tussilago. 677.
Valeriana major. 31.
- - - sylvestris. 30.
Vanilla. 714.
Verbascum. 116.
Veronica. 17.
Victorialis. 254.
Vinca pervinea. 170.
Vinum. 160.
Viola. 705.
- - - tricolor. 708.
Virga aurea. 680.
Viscum. 788.
- - - aucuparium. 77.
Vitis. 160.
- - - idæa. 301.
Ulmaria. 424.
Ulmus. 184.
Unguentarius cortex. 183.
Vomica nux. 144.
Urtica major. 733.
Uva ursi. 362.
Uvularia. 816.
Winteranus cortex. 381.
Zedoaria. 4.
Zingiber. 1.
-

ADDENDA & EMENDANDA.

Pag. 5. post lin. 9. adde: *VIRTUS*: calefaciens, stomachica.

p. 55. lin. 8. mellago lege melligo.

p. 74. post lin. 23. adde: *USUS*.

p. 102. l. 21. post uteri, adde: Tuffis convulsiva.

p. 103. l. 6. deleatur ita.

p. 128. l. 23. Lombergen leg. Lambergen.

p. 148. l. 1. seq. deleatur Cordia Sebestena cum synonymis,
& reponatur:

91. *CORDIA Myxa*. LINN. *Sp. pl.* 273. *Mat. m.*

171. HASSELQU. *It. palest.* 458. *

Sebestena domestica f. Myxa. COMMEL. *Hort.*

Amst. 1. p. 139. t. 72.

Pharm. *SEBESTEN* Fructus.

Locus. Barbaria, Ægyptus.

ibid. l. 22. leg. *OBS.* 1.

ibid. post l. 24. adde: *OBS.* 2. Vifis speciminibus arboris, quæ fructum Sebesten gerit, ad Tripolim Barbariæ a cl. G. ROTHMAN lectis, non amplius dubito, quod Cordiam Myxam L. ponere oporteat loco Cordiæ Sebestenæ. Descriptio cl. HASSELQUIST Cordiam Myxam respicit.

p. 153. l. 12. leg. rubicundæ, spissæ.

ibid. l. 27. leg. melliginem.

p. 166. l. 24. calcareum leg. tartareum.

p. 177. l. 15. post *consimiles* adde: *Semina* fragrantia.

ibid. l. 17. fragrantia leg. anthelminthica.

p. 192. l. 14. leg. operatum est.

p. 401. l. 1. dulcium leg. amararum.

p. 564. post lin. 6. adde: *Pharm.* *ALLIARIÆ* Herba.

p. 573. l. 26. Botryits leg. Botrytis.

p. 624. l. 20. leg. melligenus.

p. 797. post lin. 33. adde: *Pharm.* *CANNABIS* Semina.

p. 815. l. 29. Nmeo leg. Nemo.

p. 857. l. 15. duabus frumenti tonnis leg. dimidiæ frumenti tonnæ.

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

[illegible text]

